

Preot Profesor Nicolae BORDAȘIU

**GRAIURILE MELE
AUZI-LE, DOAMNE**

Predici pentru Duminici și Sărbători de peste an

Sursa foto: <http://www.memoriarezistentei.ro/pr-bordasiu-nicolae/>

Tehnoredactare: Nicoleta Mărgărit

Corectură: Ana Ruxanda Stefăniță

Studiu introductiv - Împărtășirea cu Dumnezeu - Cuvântul prin cuvânt la Sfânta Liturghie, așa cum reiese din predicile și cuvântările Părintelui Nicolae Bordașiu...

Câteva cuvinte preliminare și, o scurtă evocare

Cu sinceră și vădită emoție am alcătuit acest cuvânt – studiu introductiv la cartea de predici a Părintelui Nicolae Bordașiu „*Graiurile mele auzi-le Doamne!...*”, care, iată, vede, acum, lumina tiparului, fiind publicată postum, în anul acesta – 2019, când, dacă ar (mai) fi trăit, printre noi, pământenii, Părintele Nicolae Bordașiu ar fi împlinit, la 22 mai 2019, venerabila vârstă de 95 de ani de viață, iar, la 30 noiembrie 2019, la Sărbătoarea închinată Apostolului Neamului nostru Românesc – Sfântul Andrei, ar fi aniversat 50 de ani de slujire sacerdotală, exemplară și pilduitoare!...

Însă, iată, ca o mângâiere și, ca o binecuvântare părintească, avem în fața noastră, această carte – culegere de predici, omilii și cuvântări a Părintelui nostru drag – Nicolae Bordașiu – Scardotul, Învățătorul și Slujitorul, loial, fidel și credincios (al) Domnului nostru Iisus Hristos!...

În acest cuvânt – studiu introductiv, vreau să evidențiez și să remarc, aportul pronunțat, substanța sau conținutul accentuat, scripturistic, liturgic, moral, dogmatic și patristic al acestui volum, care este, dacă, vreți, o culegere și o sinteză, în același timp, de citate, referințe, indicii și scrieri biblice, scripturistice, dogmatice, liturgice și patristice, de aceea am și numit studiul de față cu titlul: “Împărtășirea cu Dumnezeu - Cuvântul prin cuvânt la Sfânta Liturghie, așa cum reiese din predicile și cuvântările Părintelui Nicolae Bordașiu...”

Înainte de a intra în studiul introductiv propriu zis, mă rog Bunului Dumnezeu, să-l așeze cu Dreptii și să-l numere cu Sfinții Săi, pe robul său, cuminte, conștiincios, evlavios și credincios - Nicolae Preotul, iar volumul de față să rămână, pentru noi toți, o pildă, reală, veritabilă, autentică și concretă, de propovăduire și (de) mărturisire, realizată și împlinită, cu timp și fără timp, în jumătatea de veac sacerdotală, de către Bunul și Scumpul nostru Părinte Nicolae Bordașiu!...

Prolog

Noțiunea de „împărtășire cu Dumnezeu - Cuvântul” este utilizată de regulă pentru a desemna împărtășirea euharistică cu Trupul și Sângele Domnului. Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți ai Bisericii vorbesc însă și despre o altă împărtășire cu Dumnezeu - Cuvântul, la fel de reală ca cea euharistică, și anume împărtășirea cu Dumnezeu - Cuvântul prin cuvânt, împărtășire

care nu exclude ci, din contră, pregătește unirea deplină cu Iisus Hristos prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Lui, „piscul vieții duhovnicești”¹.

Sfinții Părinți ne atrag atenția asupra faptului că întruparea Cuvântului lui Dumnezeu se împlinește atât prin asumarea firii umane cât și în cuvânt. „Cuvântul lui Dumnezeu se numește trup, scrie Sfântul Maxim Mărturisitorul, nu numai fiindcă S-a întrupat, ci și fiindcă Dumnezeu-Cuvântul cel simplu, care era la început la Dumnezeu și Tatăl și avea în Sine limpezi și dezvoltate modelele tuturor, necuprinzând asemănări și ghicituri, nici istorii alegorice, când vine la oameni, care nu pot să se apropie cu mintea dezbrăcată de cele inteligibile dezbrăcate, desfăcându-se de cele obișnuite lor, Se face trup, îmbrăcându-Se și multiplicându-Se în varietatea istorisirilor, ghiciturilor, asemănărilor și cuvintelor întunecoase. Căci la prima întâlnire mintea noastră nu sesizează Cuvântul dezvoltat, ci Cuvântul întrupat, adică în felurimea cuvintelor, fiind Cuvânt prin fire dar trup la vedere”².

Cuvântul întrupat în cuvânt ni se dăruiește spre împărtășire prin cuvânt. De aceea „tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu” (Deut. 8, 3; Matei 4, 4) este hrană adevărată spre viața veșnică. Dacă primim acest cuvânt cu inimă curată și bună și nu îl înăbușim cu grijile, bogățiile și plăcerile vieții ci îl împlinim, el rodește, întru răbdare, viața veșnică (Luca 8, 5-15). „În măsura în care omul se lasă împărtășit de cuvântul lui Dumnezeu, găsește în acest cuvânt pe Dumnezeu, energie de viață”³.

Cuvântul lui Dumnezeu îl găsim scris în Sfânta Scriptură, de aceea orice lectură a Bibliei reprezintă o împărtășire cu Dumnezeu - Cuvântul prin cuvânt, cu condiția ca această lectură să o facem ca mădulare ale Bisericii, în duhul Bisericii. „Dumnezeu a voit ca Cuvântul să formeze Trupul Său în care cuvintele Sale să răsune; deci în acest loc, în Iisus Hristos, trebuie citită Biblia sau Sfânta Scriptură; în Biserică se efectuează orice adevărată lectură a Bibliei. De îndată ce un credincios ia Biblia ori Sfânta Scriptură, chiar în lectura sa individuală, «a priori-ul liturgic» îl plasează în Biserică și cu Biserica”⁴.

Citirea, lecturarea liturgică este adevărata citire a Bibliei deoarece cultul este viața Bisericii, „actul public ce actualizează etern natura Bisericii ca Trup al lui Iisus Hristos, un act care nu este parțial, făcând referință numai la o funcție a Bisericii (rugăciunea sa comună) ori

¹ Sfântul Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, IV, în Scrieri. Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre Viața în Hristos, trad., studiu introductiv și note de Pr. Prof. Dr. Ene Braniște și de Pr. Prof. Univ. Dr. Teodor Bodogae, București, Editura IBMBOR, 1989, p. 193.

² Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Capetele teologice* (gnostice), suta a doua, 60, în Filocalia, trad. de Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Stăniloae, vol. II, ediția a II-a, București, Editura Harisma, 1993, p. 198.

³ Ieromonahul Rafail (Noica), *Cultura Duhului*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2002, p. 13.

⁴ Paul Evdokimov, *Rugul aprins*, trad. de Diac. Prof. Teodor Damșa, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1994, p. 57.

exprimând unul dintre aspectele sale, ci care îmbrățișează, exprimă, inspiră și definește întreaga Biserică, întreaga sa natură esențială, întreaga sa viață”⁵.

Centrul Cultului nostru Ortodox este Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, Taina Tainelor care încununează tot ceea ce s-a dat prin celelalte slujbe și unește cel mai deplin pe fiecare credincios și pe toți în Dumnezeu cel Unul și infinit în iubire, desăvârșind comuniunea cu Dumnezeu⁶.

În cadrul Sfintei Liturghii citirea Bibliei sau a Sfintei Scripturi are un rol primordial, stând în centrul Liturghiei Cuvântului și împlinind în cel mai înalt grad caracterul de împărtășire cu Dumnezeu - Cuvântul prin cuvânt. Dar citirile biblice ori scripturistice trebuie însoțite de tâlcuirea lor omiletică, care reprezintă actualizarea cuvântului scripturistic pentru adunarea euharistică în locul și timpul săvârșirii slujbei, o adevărată frângere euharistică a cuvântului lui Dumnezeu și dăruire a lui spre împărtășire. Potrivit Sfintei Scripturi, hrană adevărată sunt toate „cuvintele credinței și ale bune învățături” (I Tim. 4, 6) ceea ce înseamnă că la Sfânta Liturghie ne împărtășim cu Dumnezeu - Cuvântul atât prin cuvântul Sfintei Scripturi cât și prin tâlcuirea lui omiletică, omilia, predica, alături de citirile scripturistice sau biblice, stând în centrul Liturghiei Cuvântului.

Cuvântul - elementul de bază al comunicării și al comuniunii, în activitatea catehetică și omiletică a Părintelui Nicolae Bordașiu

Sfinții Părinți ai Bisericii subliniază că faptul de a fi ființă cuvântătoare este o expresie a creării omului după chipul lui Dumnezeu. Dumnezeu, scrie Sfântul Atanasie cel Mare, „a făcut toate din cele ce nu sunt, prin Cuvântul Său, Domnul nostru Iisus Hristos. Dintre ele, înainte de toate, S-a milostivit de neamul oamenilor de pe pământ. Căci știind că datorită simplului fapt că e făcut nu se poate menține pururi, le-a dăruit lor ceva mai mult; adică nu i-a creat pe oameni pur și simplu, ca pe toate animalele necuvântătoare, ci i-a făcut după chipul Lui, împărtășindu-le și din puterea Cuvântului Său, pentru ca, fiind ca un fel de umbre ale Cuvântului și fiind cuvântători, să se poată menține în fericire, trăind în rai viața cea adevărată, și anume cea a sfinților”⁷.

Darul cuvântului, așa cum l-a avut (și) Părintele nostru Nicolae Bordașiu, este un dar dumnezeiesc făcut omului pentru a putea intra în dialogul mântuitor cu Dumnezeu și cu semenii,

⁵ Alexander Schmemmann, *Introducere în Teologia Liturgică*, trad. de ierom. Vasile Bârzu, București, Editura Sophia, 2002, p. 53.

⁶ Dionisie Areopagitul, *Despre Ierarhia Bisericească*, III,I, în *Opere Complete*, trad., introducere și note de Pr. Dumitru Stăniloae, București 1996, p. 78, vezi și nota 68.

⁷ Sfântul Atanasie cel Mare, *Tratat despre întruparea Cuvântului și despre arătarea Lui nouă în prin trup*, în *Scrieri. Partea I*, trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, P.S.B. 15, București, Editura IBMBOR, 1987, p. 92.

el ține ontologic de om. „Cuvântul nu este un adaos la ființa omenească, nu este o trăsătură întâmplătoare a omului din a cărui înlăturare acesta ar rămâne neschimbat în esență, ci o trăsătură constitutivă. Mai mult decât atât, este însăși ființa omului, întrucât prin cuvânt s-a descoperit pe sine în energia lui spirituală, a devenit existent pentru alții și pentru sine însuși”⁸.

Cuvântul este elementul de bază al comunicării și al comuniunii omului cu Dumnezeu și cu semenii. Prin cuvânt Dumnezeu Se revelează, Se descoperă omului. În rai El comunica cu omul prin cuvânt grăindu-i cuvintele vieții veșnice. După căderea omului în păcat cuvântul omenesc s-a pervertit, dar Dumnezeu a continuat să vorbească oamenilor prin proroci, pentru ca, la „plinirea vremii”, Însuși Cuvântul lui Dumnezeu să se întrupeze și să ne grăiască în cuvinte omenești pentru a restabili dialogul mântuitor cu noi: „După ce Dumnezeu odinioară, în multe rânduri și în multe chipuri, a vorbit părinților noștri prin proroci, în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moștenitor a toate și prin Care a făcut și veacurile; Care, fiind strălucirea slavei și chipul ființei Lui și Care ține toate cu cuvântul puterii Sale, după ce a săvârșit, prin El însuși, curățirea păcatelor noastre, a șezut de-a dreapta slavei, întru cele prea înalte” (Evrei 1, 1-3).

Cuvântul Domnului Iisus Hristos este un cuvânt care are puterea de a vindeca și de a ierta (Matei 9, 2, Luca 7, 48; 19, 9; 23, 43; etc.). Cuvintele Lui sunt „Duh și viață” (Ioan 6, 63) pentru că prin ele lucrează Duhul Sfânt dătător de viață. Dacă omul primește ca cuvântul lui Iisus Hristos să sălășluiască în el, acesta devine pentru el cuvânt de viață, cuvântul harului, cuvântul energiei creatoare⁹.

Mântuitorul nostru Iisus Hristos a restaurat cuvântul omenesc, pervertit din cauza păcatului, dăruindu-i putere mântuitoare, de viață făcătoare. Pentru a putea percepe caracterul în esență tainic al cuvântului trebuie să depășim înțelegerea lui strict verbală și să-i redescoperim calitatea sa dinamică, puterea sa revelatoare și mântuitoare ca instrument al voinței dumnezeiești¹⁰.

Cuvântul este o energie creatoare. El are rădăcini metafizice, în Dumnezeu - Cuvântul, nu se reduce la un mijloc de transmitere de informații ci reprezintă o întrupare a lui Dumnezeu - Cuvântul. El nu este „o gălăgie arbitrară prin care eu pot să spun ceva și voi puteți înțelege gândirea mea”¹¹. Cuvântul este un mijloc de împărtășire care creează comuniune între Dumnezeu și oameni și între oameni. Împărtășirea de cuvântul dumnezeiesc nu înseamnă a-l

⁸ Pr. Pavel Florensky, *Slovesnie slujenie*, în «*Journal Moskovckoi Patriarhii*», nr. 4/1977, p. 74, apud Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Craiova, Editura Mitropoliei Olteniei, 1986, p. 287.

⁹ Ieromonahul Rafail (Noica), op. cit., p. 14.

¹⁰ Pr. Prof. John Breck, *Puterea cuvântului în Biserica dreptmăritoare*, trad. de Monica Herghelegiu, București, Editura IBMBOR, 1999, p. 11.

¹¹ Celălalt Noica. *Mărturiile ale monahului Rafail Noica* însoțite de câteva cuvinte de folos ale Părintelui Symeon, Editura Anastasia, 1994, p. 67.

înțelege rațional ci a-l primi și a-l păzi intrând astfel într-o comuniune vie cu Dumnezeu: „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el” (Ioan 14, 23).

„Cuvântul lui Dumnezeu aduce în suflet un nou și un deosebit sentiment al existenței: inima simte revărsarea vieții purtătoare de lumină; mintea dobândește înțeleșuri până atunci ascunse. Atingerea de noi a energiei creatoare dumnezeiești ne creează din nou. Cunoașterea primită de noi pe această cale nu poate fi asemănătoare cu înțelegerea fil osofică: împreună cu înțelegerea situației se comunică întregii ființe omenești un alt mod de existență: vederea lui Dumnezeu se îmbină cu torentul iubirii rugătoare către El”¹².

Omul își împlinește vocația sa atunci când îi răspunde lui Dumnezeu împlinind poruncile Sale și intrând în dialog cu El. „Omul este făcut ca un cuvânt cuvântător pentru a răspunde lui Dumnezeu sau supremului Cuvânt cuvântător. Numai așa se menține ca ceea ce a fost făcut, un cuvânt cuvântător”¹³. Cuvântul omului ajunge la cea mai înaltă stare în rugăciune, care este dialog cu Dumnezeu și comuniune cu El, Duhul Sfânt fiind Cel care dă putere cuvântului. Cuvintele rugăciunilor devin „Duh și adevăr” în cel ce le asimilează ființei sale, când și le face în mod intim ale sale. Atunci el este în adevăr și în Duh, căci prin ele nu numai că spune adevărul, ci face cunoscută și puterea de viață care l-a umplut pe el¹⁴.

Cuvântul sacramental - liturgic, fiind cuvânt dumnezeiesc adresat omului și cuvânt de rugăciune ca răspuns al omului, este cel mai plin de prezența realității de dincolo¹⁵, cel mai plin de putere. În cult cuvântul este confirmat și actualizat prin semnul-act ritualizat al Tainei, căci, la fel ca și vindecările făcute de Iisus Hristos în timpul slujirii Sale pământești, Sfintele Taine, mai ales Botezul și Euharistia, comunică credinciosului iertarea păcatelor și părtășia la noua viață a Împărăției¹⁶. În cult, și îndeosebi în Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, Duhul Sfânt dă putere de viață făcătoare cuvântului.

Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie – Slujbă cuvântătoare, propovăduitoare și mărturisitoare

Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, numită de însuși textul ei „slujbă cuvântătoare”¹⁷, este o slujbă în care cuvântul este pe primul plan. Prin cuvânt este evocată și actualizată întreaga iconomie a mântuirii și puterea transcendentă și sfințitoare a harului dumnezeiesc.

¹² Arhimandritul Sofronie, *Despre rugăciune*, trad. de Pr. Prof. Teoctist Caia, Mănăstirea Lainici, 1998, p. 31.

¹³ Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune* ..., p. 289.

¹⁴ Pr. Dumitru Stăniloae, nota 539 la *Filocalia*, vol. VIII, București, Editura IBMBOR, 1979, p. 257.

¹⁵ Paul Evdokimov, op. cit., p. 54.

¹⁶ Pr. Prof. John Breck, op. cit., p. 11.

¹⁷ λογική λατρία – slujbă purtată, informată de către cuvânt, limbaj, expresie tradusă în ultimele ediții ale Liturghierului românesc cu slujbă duhovnicească; vezi Ιερατικόν, Αποστολική Διακονία, Αθήνα, 1995, p. 126.

Cuvântul în Liturghie este un cuvânt cu putere care nu doar informează ci împlinește comunicarea și comuniunea omului cu Dumnezeu, pregătind unirea deplină cu El prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului. Faptul că cuvântul Dumnezeieștii Liturghii nu este doar informație ci împărtășire face ca, deși textul slujbei este mereu același iar citirile biblice se repetă cu o anumită regularitate, Liturghia să ne zidească continuu, conducându-ne la o trăire tot mai profundă a cuvântului și adâncindu-ne în comuniunea cu Dumnezeu.

În Sfânta Liturghie Dumnezeu vorbește omului prin citirea și explicarea Sfintei Scripturi, iar omul îi răspunde prin rugăciune și mărturisirea credinței. Cuvântul scripturistic și omilia, fiind cuvânt al lui Iisus Hristos sau despre Iisus Hristos, nu reprezintă doar o „încunoștințare despre faptele mântuitoare trecute ale Domnului Iisus Hristos, ci produce o asigurare despre lucrarea mântuitoare actuală a Lui în cel ce crede și o creștere treptată a vieții veșnice în el. În lucrarea mântuitoare trăită actual se exercită o putere transformatoare a Mântuitorului Iisus Hristos asupra omului care crede”¹⁸.

Iisus Hristos își continuă în Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie slujirea Sa învățătoarească, El Însuși fiind prezent și chemându-ne în cuvinte cu putere multă, dată de Duhul Sfânt, la pocăință și angajarea într-o relație personală, vie, cu El.

Cuvântul lui Dumnezeu citit, interpretat și tâlcuit, iar acum publicat/tipărit de Părintele Nicolae Bordașiu, la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie ne cheamă la pocăință și ne ajută să ajungem la „unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu” (Efes. 4, 13).

„Ascultând în comun propovăduirea cuvântului din partea preotului, ca reprezentant autorizat al Bisericii, rugându-se și cântând împreună potrivit conținutului acestei propovăduiri și rugăciunilor preotului, credincioșii se introduc și sporesc în cunoașterea și unitatea credinței în Iisus Hristos Cel întreg și adevărat, sau se umplu în comun de prezența aceluiași Iisus Hristos”¹⁹.

Prin cuvânt nu ni se transmit doar în mod rațional adevărurile de credință ci suntem chemați la pocăință și conduși, ca Biserică, spre cunoașterea existențială a lui Dumnezeu și comuniunea cu El, cuvântul având calitatea dinamică de instrument al revelării și comunicării de Sine a lui Dumnezeu.

Liturghia Cuvântului și Liturghia Euharistică, părțile principale ale Sfintei Liturghii, au o structură paralelă și sunt indisolubil legate, ambele având în centru împărtășirea cu Dumnezeu Cuvântul.

La Liturghia Cuvântului, în timpul căreia în centrul Sfintei Mese se află Sfânta Evanghelie, Dumnezeu Cuvântul ne vorbește și ni se împărtășește prin cuvânt – citirile din

¹⁸ Pr. Prof. Univ. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune ...*, p. 89.

¹⁹ *Ibidem*, p. 86.

Sfânta Scriptură și omilia – căci „cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în cel ce m-a trimis pe Mine are viață veșnică” (Ioan 5, 24) iar „cuvintele Mele duh sunt și viață” (Ioan 6, 23).

La Liturgia Euharistică în centrul Sfintei Mese se află Potirul euharistic descoperindu-ne sensul principal al acesteia și anume prefacerea pâinii și vinului în Trupul și Sângele Domnului prin pogorârea Duhului Sfânt invocat în rugăciunea preotului și a credincioșilor și împărtășirea cu acestea, adică cu Însuși Dumnezeu Cuvântul întrupat, căci „Cuvântul S-a făcut trup” (Ioan 1,14) și „dacă nu veți mânca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi” (Ioan 6, 53).

Liturghia Cuvântului se împlinește în Liturgia Euharistică, cele două părți ale Sfintei Liturghii realizând numai împreună întâlnirea deplină cu Iisus Hristos cel Înviat și intrarea Bisericii în Împărăția lui Dumnezeu. Liturgia Cuvântului se împlinește în Liturgia Euharistică pentru că „deși cuvântul își găsește expresia în părțile dogmatice și scripturistice ale Liturghiei, El nu poate deveni «cuvânt al vieții» decât în măsura în care duce de la căință la participare, de la convertire la comuniune”²⁰.

Lecturile, citirile și citările biblice ori scripturistice – împărtășirea cu Dumnezeu-Cuvântul prin cuvintele Sale

Citirile biblice ori lecturărilor scripturistice, alături de Omilia - predică, reprezintă momentul culminant al Liturghiei Cuvântului fiind o adevărată împărtășire cu Dumnezeu Cuvântul prin cuvintele Sale.

Sfinții Părinți ai Bisericii, învățându-ne despre întruparea Cuvântului lui Dumnezeu în cuvânt, ne atrag atenția asupra faptului că primirea cuvintelor dumnezeiești reprezintă o împărtășire la fel de reală cu Dumnezeu Cuvântul ca și primirea Sfintei Euharistii. „Să nu pierdem un singur cuvânt din Sfânta Evanghelie, subliniază Origen, căci, dacă atunci când vă împărtășiți luați seama pe bună dreptate ca să nu cadă jos nici cea mai mică părticică, pentru ce să nu credeți că este rău a neglija un singur cuvânt al Domnului Iisus Hristos”²¹. Sfântul Clement Alexandrinul (Stromatele 1, 1) arată că trebuie să ne hrănim cu semințele vieții care se găsesc în Scriptură așa cum ne împărtășim cu Sfânta și Dumnezeiasca Euharistie iar Sfântul Ioan Gură de Aur (Omilia la Facere 6, 2) și Sfântul Grigorie Teologul (Cuvântarea 45, 16) vorbesc despre consumarea euharistică a cuvântului frânt în mod tainic²².

²⁰ Pr. Prof. John Breck, op. cit., p. 17.

²¹ Apud Pr. Prof. Univ. Dr. Petre Vintilescu, *Liturghierul explicat*, București, Editura IBMBOR, 1998, p. 194.

²² Paul Evdokimov, *Rugăciunea în Biserică* de Răsărit, trad. de Carmen Bolocan, Iași, Editura Polirom, p. 171-172.

Domnul comunică viața sa dumnezeiască și înfăptuiește legământul Său cu noi nu numai prin Taina Sfintei Euharistii ci și prin cuvânt ²³.

Prin cuvânt lumea a fost adusă la existență: „Cu cuvântul Domnului cerurile s-au întărit și cu duhul gurii Lui toată puterea lor” (Psalmul 32, 6) iar „pământul s-a închegat, la cuvântul Domnului, din apă și prin apă” (II Petru 3, 5). Așadar „prin credință înțelegem că s-au întemeiat veacurile prin cuvântul lui Dumnezeu, de s-au făcut din nimic cele ce se văd” (Evrei 11, 3).

Cuvântul lui Dumnezeu este un cuvânt cu putere. El nu mijlocește omului idei ci comunică și descoperă pe Dumnezeu și lucrarea sa în lume, în istorie și asupra omului ²⁴.

Cuvântul divin sau dumnezeiesc se adresează fiecărui om, oriunde și oricând, și acest cuvânt susține viața noastră cu puterea lui Dumnezeu comunicată prin el. Omul, primind și împlinind cuvântul revelat se mântuiește, adică își împlinește vocația sa existențială: unirea cu Dumnezeu, intrarea în Împărăția cerurilor: „Pentru aceea, lepădând toată spurcăciunea și prisosința răutății, primiți cu blândețe cuvântul sădit în voi, care poate să mântuiască sufletele voastre. Dar faceți-vă împlinitori ai cuvântului, nu numai ascultători ai lui, amăgindu-vă pe voi înșivă” (Iacov 1, 21). Cuvântul dumnezeiesc provine din energiile dumnezeiești și pentru aceea el poate să curățească, să sfințească, să odihnească ²⁵. „Acum voi sunteți curați, pentru cuvântul pe care vi l-am spus”(Ioan 15, 3) le zice Iisus Hristos ucenicilor înainte de patima Sa.

Sfântul Chiril al Alexandriei subliniază că întreaga Sfântă Treime lucrează curățirea prin cuvânt: Tatăl prin cuvântul Fiului cu puterea Sfântului Duh. „Este ca și cum ar zice: Cu voi cei dintâi s-a înfăptuit de Tatăl, prin cuvântul Meu, modul curățirii spirituale prin Duhul și în Duhul. Căci lepădând tulburarea obișnuințelor deșarte și a morții lumești, sunteți pregătiți spre rodirea plăcută lui Dumnezeu. ... Căci nu mai trăiți în duh iudaic sau potrivit literei Legii ... ci credeți că vă împliniți prin credința sigură și vă străduiți să mulțumiți pe Dumnezeu prin facerea de bine. Deci toți cei ce se vor strădui să se curățească vor fi ca voi” ²⁶. „Sfîntește-i pe ei întru adevărul Tău; cuvântul Tău este adevărul” (Ioan 17, 17) se roagă Mântuitorul Tatălui iar Sfântul Petru ne îndeamnă să ne curățim și noi sufletul prin ascultarea de adevăr (I Petru 1, 22).

Provenind din energiile dumnezeiești „cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tășuri, și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii” (Evrei 4,12). „Căci pătrunzând în adâncurile fiecărui suflet și având, ca Dumnezeu, descoperit scopul

²³ Pr. Constantin Galeriu, *Mărturisirea dreptei credințe prin Sfânta Liturghie*, în rev. „Ortodoxia”, an XXXIII (1981), nr. 1, p. 24.

²⁴ A. Borrelly, M. Eutizi, *L'oecumenism spirituelle, Labor et Fides (Perspective orthodoxe 8)*, Genf. 1988, p.106.

²⁵ Pr. Rafael Noica în Pr. Constantin Coman, *Ortodoxia sub presiunea istoriei*, București, Editura Bizantină, 1995, p. 163.

²⁶ Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, X, în Scrieri. Partea a IV-a, trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, PSB 41, București, 2000, p. 938.

ascuns în fiecare, înfăptuiește prin lucrarea Duhului tăierea tuturor mișcărilor noastre zadarnice”²⁷

Iisus Hristos Însuși este Cel care ne învață și ni se dăruiește prin cuvintele Sale citite la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, continuându-și slujirea Sa învățătoarească. Cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos sunt cuvinte ale Cuvântului ipostatic suprem care se întrupează în ele și de aceea „sunt ca niște vehicule ale energiilor Sale necreate, ca expresii ale Subiectului divin care ni se dăruiește prin ele”²⁸.

Cuvântul Domnului nu ne edifică doar în problemele credinței ci este dătător de viață veșnică pentru cel ce îl primește cu credință și își arată dragostea față de Iisus Hristos prin împlinirea lui (Ioan 14, 23). „Adevărat, adevărat zic vouă: Dacă cineva va păzi cuvântul Meu, nu va vedea moartea în veac” (Ioan 8, 51) căci „cuvintele mele duh sunt și viață” (Ioan 6, 23). Mântuitorul ne atrage atenția, prin pilda semănătorului, să ne facem sufletul ogor roditor pentru cuvântul Lui fără a lăsa ca grijile lumești, bogăția și plăcerile lumii acesteia să-l înăbușe (Luca 8,5-15).

Duhul Sfânt este cel care dă putere cuvintelor Cuvântului făcându-le vii și lucrătoare în sufletul nostru. „Numai venind în noi deplin prin Duhul Sfânt cuvintele Domnului ne devin înțelese prin experiența interioară a vieții în Dumnezeu”²⁹.

Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie creează cadrul cel mai potrivit pentru primirea cuvintelor Domnului pentru că aici Duhul Sfânt îl face prezent pe Mântuitorul. Citirile biblice, scripturistice duc la prezența reală a Cuvântului lui Dumnezeu, la întâlnirea cu El, la împărtășirea cu El prin cuvintele Sale.

Împărtășirea cu Dumnezeu Cuvântul prin cuvânt nu exclude ci, dimpotrivă, presupune împărtășirea euharistică cu Trupul și Sângele Domnului. Cuvântul lui Dumnezeu citit din Sfânta Scriptură, arată Sfântul Nicolae Cabasila, „ne pregătește și ne curăță în prealabil, înainte de marea sfințire a dumnezeieștilor Taine”³⁰.

Sfântul Maxim Mărturisitorul exprimă sub formă de rugăciune înaintarea noastră în Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, conduși de Iisus Hristos, de la primirea și înțelegerea cuvintelor Sale la ospățul euharistic: „Vino, Cuvinte al lui Dumnezeu, vrednic de laudă; dă-ne revelația cuvintelor Tale pe măsura puterilor noastre și, ridicând grosimea vălului, arată-ne, Hristoase, frumusețea lucrurilor inteligibile. Apucă mâna noastră dreaptă și «condu-o pe drumul poruncilor Tale» (Psalmul 118, 35), «du-o la cortul cel minunat până la casa lui Dumnezeu,

²⁷ Ibidem, p. 938.

²⁸ Pr. Dumitru Stăniloae, *Chipul lui Hristos în Biserica Răsăriteană: Iisus Hristos, darul și Cuvântul suprem al lui Dumnezeu*, în rev. „Ortodoxia”, an XXV (1973), nr. 1, p. 14.

²⁹ Ibidem, p. 15.

³⁰ Sfântul Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*, XXII, 4, ed. cit., p. 62.

printre strigăte de bucurie și de laudă și mulțime veselă»(Psalmul 41, 5) ca și noi să fim vrednici, prin lauda exprimată în faptele noastre și bucuria manifestată în contemplarea noastră, să atingem locul cel negrăit al ospățului și să ne desfătăm prin cântări tainice în unire cu cei care sărbătoresc praznicul cel duhovnicesc”³¹.

Omilia sau predica Părintelui Nicolae Bordașiu – act sacramental al actualizării și împărtășirii cuvântului în adunarea, comuniunea sau comunitatea bisericească, eclezială, euharistică

Dumnezeu Cuvântul ne vorbește și ni se împărtășește prin cuvânt în cadrul Liturghiei Cuvântului, dar această împărtășire nu se realizează numai prin citirea cuvântului lui Dumnezeu cuprins în Sfânta Scriptură ci și prin actualizarea acestuia în adunarea euharistică prin omilie.

Parte integrantă a Sfintei Liturghii alături de citirile biblice și în strânsă legătură cu acestea, omilia sau predica are un rol esențial în slujbă. Ea trebuie să se întemeieze pe textele biblice, indiciile sau referințele scripturistice (Evanghelie și/sau Apostol) citite la Liturghia respectivă putând lua forma concretă a omiliei exegetice (explicarea verset cu verset a pericopei citite) sau a omiliei tematice, dezvoltând o temă extrasă din textul biblic citit.

Dar omilia nu este o simplă explicare a unui pasaj ori fragment din Sfânta Scriptură ci este actul sacramental al împărtășirii cuvântului Tatălui de către Fiul Său preaslăvit, Iisus Hristos, prin predicatorul Său hirotonit, așa cum se întâmpla, de fiecare dată, cu Părintele Nicolae Bordașiu, adunării euharistice „nu în cuvinte de înduplecare ale înțelepciunii omenești ci în adevărarea Duhului și a puterii” (I Cor. 2, 4)³².

Scopul omiliei sau al predicii, așa cum era înțele și abordat (și) de către Părintele Nicolae Bordașiu, este de a împărtăși adunării Bisericii, în locul și timpul concret în care se săvârșește Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, cuvântul unic pe care Tatăl l-a vestit lumii prin Fiul Său. Omilia, predica, mărturisește astfel că cuvântul a fost auzit, primit și înțeles, esența ei constând tocmai în legătura vie cu Sfânta Evanghelie care s-a citit în adunarea Bisericii.

Omilia sau predica adevărată nu este doar o simplă explicare a celor citite de către persoanele cunoscătoare și competente, nu este expunerea cunoștințelor teologice ale predicatorului în fața celor ce îl ascultă, nici meditația prilejuită de textul evanghelic. Omilia, în general, nu este o predică despre Evanghelie ci predica Evangheliei însăși³³.

³¹ la Georges Khodre, *Approche orthodoxe* în «La Parole de Dieu», 1/1966, p. 116.

³²Thomas Hopko, *The Liturgical Sermon*, în «St. Vladimir Theological Quarterly», 1997, nr. 41, p. 182

³³Alexandre Schmemmann, *Euharistia Taina Împărăției*, trad. de Pr. Boris Răduleanu, ed. Anastasia, f.a., p.82.

Sfânta Evanghelie este, în esență, o chemare la pocăință pentru ca, prin unirea cu Iisus Hristos în Biserică, să ne facem părtași Împărăției cerurilor.

Omilia, cuvântul de învățătură sau predica trebuie să facă același lucru actualizând cuvântul Domnului nostru Iisus Hristos pentru omul contemporan, împiedicând plutirea într-un atemporal perceput de acesta ca fiind fără valoare pentru el ³⁴.

Omilia sau predica trebuie să fie o chemare la pocăință și la trăirea vieții celei noi în Iisus Hristos, în Biserică, prin participarea la viața ei sacramentală și împlinirea poruncilor lui Dumnezeu. Omiletul sau Predicatorul la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie este slujitorul hirotonit pentru a garanta prezența Mântuitorului nostru Iisus Hristos în comunitatea bisericească, eclezială, propovăduind Evanghelia Împărăției și lucrând cu sfințenie cuvântul adevărului³⁵.

Predicatorul trebuie să se pregătească continuu pentru predicare prin străduința de a se face un împlinitor al cuvântului dumnezeiesc, un lucrător al poruncilor lui Iisus Hristos, o „jertfă vie și sfântă” (Rom. 12, 1) și „templu al Dumnezeului Celui Viu” (II Cor. 6, 16), astfel încât Duhul Sfânt să-i dea cuvânt cu putere spre vestirea Evangheliei Domnului Iisus Hristos.

Predicarea presupune și o pregătire specială prin rugăciune și studiu prin care să încerce să audă ce spune Domnul și să găsească cuvinte să împărtășească cuvântul prin predică deoarece predica este actul obiectiv al descoperirii și împărtășirii mesajului unic al lui Dumnezeu și nu prezentarea subiectivă a ceea ce îi este propriu cuiva ³⁶.

Predicarea este un act eclezial, bisericesc, în care predicatorul, catehetul sau omiletul trebuie să se golească de sine pentru a lăsa Duhul Sfânt să vestească, prin el, cuvântul Bisericii. „În ce scop predic? Predicatorul trebuie să dorească ceva. Dar se poate ca el să piardă esențialul când își pune întrebări de genul: În ce dispoziția ar trebui să îi aduc pe oameni? Ce aş putea vrea? Cu Schleiermacher să reprezint conștiința pioasă a comunității? Să o edific, educ, învăț? Să convertesc oamenii? Nu trebuie să mergem astfel. Totul depinde de întrebarea: Ce este Evanghelia? Este ea edificare, învățământ, convertire? Ea este desigur și acestea. Dar are un scop unic: ca comunitatea Domnului Iisus Hristos, ca Biserica să fie. Eu predic pentru că Biserica este acolo și pentru ca Biserica să fie. Biserica predică Bisericii. Ceea ce înseamnă că nu este al meu a urma un scop propriu, de trezire, de edificare. Îmi refuz șmecheriile și tehnicile, fie ele patetice sau retorice. Nu fac pe profesorul sau șeful de școală; nu cerșesc, nu implor, nu supăr. Nu încerc să fac o operă de artă, nu mă istorisesc pe mine însumi și nu mă idealizez, devenind zgomotos și seducător. Renunțând la propria mea voie, însoțesc textul pe drumul său către comunitate și

³⁴ Philippe Béguerie, *Pour vivre l'Eucharistie*, Paris, 1993, p. 63.

³⁵Rugăciunile de la hirotonia preotului, în *Arhieraticon* adică rânduiala slujbelor săvârșite de arhiereu, București, Editura IBMBOR, 1993, p. 80-81.

³⁶Thomas Hopko, op. cit., p. 181.

rămân astfel natural, lucid, pasionat și riguros. Iată ceea ce creează relația proprie între cuvânt și comunitate. Nu dau viață cuvântului ci cuvântul îmi dă viață mie și comunității”³⁷

. În acest context, ne aducem aminte, cu toți, cu emoții vii și sfinte, de cuvântul cald însă dres cu sare și vorba bună însă înțeleaptă, părintească și duhovnicească a Părintelui nostru Nicolae Bordașiu!...

Omilia sau predica tâlcuiește comunității ecleziale și bisericești cuvântul dumnezeiesc împărtășind învățăturile de credință pentru ca ele să fie transpuse în viață prin pocăință. Ea este un dialog soteriologic între Dumnezeu, care vorbește prin slujitorul Său, și cei care primesc cuvântul predicat ca pe un mesaj al lui Dumnezeu adresat omului concret participant la slujbă³⁸.

Omilia împlinește împărtășirea cu Dumnezeu cuvântul prin cuvintele Sale pregătind adunarea liturgică pentru aducerea sfintei jertfe și împărtășirea cu Iisus Hristos Euharistic. Ea este în continuitate cu citirile biblice, scripturistice, având ca scop actualizarea cuvântului pentru a-l face asimilat hic et nunc de adunarea euharistică și, prin aceasta, de a învăța această adunare să se unească în iubire și credință oferindu-se pe ea însăși, cu toată viața sa, lui Dumnezeu, în jertfa euharistică³⁹. De aceea locul firesc al omiliei este imediat după citirile biblice sau lecturile scripturistice.

Locul omiliei sau al predicii în rânduiala Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii

În Biserica primară omilia era rostită imediat după lecturile din Sfânta Scriptură. Sfântul Iustin Martirul și Filosoful, în cea mai veche descriere a Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii păstrată până astăzi, alcătuită la jumătatea secolului al II-lea după Hristos, arată că, adunându-se creștinii pentru săvârșirea Sfintei Liturghii, mai întâi „se citesc memoriile apostolilor (Evangheliile n.n.) și scrierile profeților (Vechiul Testament n. n.) câtă vreme îngăduie timpul.

Apoi, după ce cititorul încetează, întâistătorul (episcop sau preot n.n.) ține un cuvânt prin care sfătuiește și îndeamnă la urmarea acestor învățături”⁴⁰.

Din Constituțiile Apostolice aflăm că uneori se țineau chiar mai multe omilii: „Preoții să povățuiască pe credincioși, fiecare din ei pe rând, nu toți deodată, iar la urmă episcopul”⁴¹.

³⁷ Dietrich Bonhoeffer, *La Parole de la prédication*. Cours d'homilétique a Finkenwalde, Genève, 1992, p. 40.

³⁸ Pr. Lect. Univ. Dr. Nicolae Dura, *Propovăduirea cuvântului și Sfintele Taine. Valoarea lor în lucrarea de mântuire*, București, Editura IBMBOR, 1998, p. 227.

³⁹ A. M. Roguet, *La présence active du Christ dans la Parole de Dieu*, «La Maison-Dieu», 1965, nr. 82, p. 18.

⁴⁰ Sf. Iustin Martirul și Filosoful, *Apologia I, cap. 67* în PG, t. VI, col. 428-432, trad. rom. De Pr. Dumitru Fecioru în Apologeți de limba greacă, Buc., 1997, p. 95.

⁴¹ Constituțiile Apostolice, cartea a II-a, 57, apud Pr. Prof. Dr. Petre Vintilescu, *Liturghierul explicat*, București, Editura IBMBOR, 1998, p. 196.

Diverse referințe ulterioare din scrierile Părinților și Scriitorilor bisericești (Sfântul Clement Alexandrinul, Origen, Sfântul Ioan Gură de Aur etc.) ne încredințează că omilia era rostită imediat după lecturile biblice.

Este adevărat că așezarea omiliei sau a predicii după lecturile biblice sau citirile scripturistice se explică într-o anumită măsură și prin preluarea, în cadrul Liturghiei Cuvântului, a structurii serviciului divin de la sinagogă care consta în rugăciuni, cântări de psalmi, citiri biblice și predică.

Dar acestei structuri i s-a dat o cu totul altă încărcătură astfel încât argumentele principale pentru rostirea predicii imediat după lecturile biblice țin de esența Liturghiei. Omilia sau predica mărturisește că Cuvântul lui Dumnezeu a fost auzit, primit și înțeles de Biserică, înfăptuind, împreună cu citirile biblice ori scripturistice, împărtășirea cu Dumnezeu Cuvântul prin cuvintele Sale.

În decursul timpului predica sau omilia a fost mutată la priceasnă, după împărtășirea preotului, sau chiar la sfârșitul Liturghiei. Această mutare s-a făcut pe fondul scăderii evlaviei și a râvnii credincioșilor, din motive care nu numai că nu țin de logica internă a Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii ci uneori chiar o contrazic. Se încerca astfel reținerea cât mai mult la slujbă a credincioșilor, știut fiind faptul că, încă din vremea Sfântului Ioan Gură de Aur, unii dintre aceștia plecau după ascultarea predicii. Pe de altă parte se căuta a-i ajuta pe cei care ajungeau mai târziu la slujbă să nu piardă predica.

Dispariția ori diminuarea împărtășaniei generale a credincioșilor a lăsat un gol pe care predicarea la priceasnă încearcă să-l umple înlocuind cuminecarea cu Trupul și Sângele Domnului cu împărtășirea cu Dumnezeu Cuvântul prin predică. Dar aceasta contrazice logica desfășurării actului liturgic deoarece împărtășirea prin cuvânt este centrul Liturghiei Cuvântului, cele două modalități de împărtășire cu Iisus Hristos, prin cuvânt, respectiv cu Însuși Trupul și Sângele Său, neexcluzându-se și neînlocuindu-se ci presupunându-se reciproc, împărtășirea prin cuvânt fiind o pregătire pentru împărtășirea cu Sfintele Taine.

Chiar și atunci când credincioșii se împărtășesc cu Sfintele Taine, predicarea la priceasnă nu se justifică ca o pregătire imediată pentru cuminecare. Rânduiala Sfintei Liturghii ne arată că imediat înainte de împărtășirea credincioșilor se cântă chinonicul (imnul împărtășirii) și se rostesc rugăciuni speciale, acte menite să îi ajute pe credincioși să se adune în sine cercetându-și sufletul și pregătindu-se astfel pentru întâlnirea cu Iisus Hristos. Predicii, ca pregătire pentru împărtășire îi este rezervat un alt context, în cadrul Liturghiei Cuvântului.

În favoarea predicării la priceasnă s-a încercat să se argumenteze prin aceea că preotul, sacerdotal ori slujitorul care tocmai s-a împărtășit poartă plenitudinea vieții Domnului Iisus Hristos în el fiind un hristofor, un purtător al Mântuitorului Iisus Hristos Euharistic. Dar preotul,

slujitorul, sacerdotul este un hristofor și înainte de a se împărtăși la Liturghia respectivă pentru că el s-a împărtășit de atâtea ori până atunci. Și chiar la acea Liturghie el s-a împărtășit cu Dumnezeu Cuvântul prin lecturile scripturistice și, de aceea, imediat după primirea cuvântului lui Dumnezeu din Apostol și Evanghelie este momentul de a-l împărtăși adunării euharistice ca mărturisire a primirii și înțelegerii lui de către Biserică.

Remarcăm de asemenea paralelismul dintre cele două părți ale Sfintei Liturghii și în această privință: preotul, după ce se împărtășește la Liturghia Cuvântului cu Dumnezeu Cuvântul prin cuvânt, îl împărtășește adunării euharistice prin predică iar, la Liturghia Euharistică, după ce se împărtășește cu Trupul și Sângele Domnului, îi împărtășește și pe credincioși cu SfinteleTaine.

Mutarea predicii la sfârșitul Liturghiei este privită ca un efect al scăderii calității acesteia. O predică slabă ajunge chiar să conturbe uneori desfășurarea slujbei și de aceea s-a considerat că este preferabil să fie rostită la sfârșit. Acest motiv nu justifică însă mutarea.

Scoțând predica din contextul Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii și așezându-o după momentul cuminecării aceasta își pierde calitatea de act sacramental, de împărtășire cu cuvântul lui Dumnezeu, devenind o simplă cuvântare.

Constatarea existenței unei crize a predicii nu trebuie să ducă la eliminarea predicii din Liturghie ci la reconsiderarea actului predicatorial, la căutarea mijloacelor prin care predica poate fi cu adevărat actul sacramental al împărtășirii cuvântului Tatălui de către Fiul Său preaslăvit, Iisus Hristos, prin predicatorul Său hirotonit, adunării euharistice.

Potrivit cuvintelor Mântuitorului „fiecare pom se cunoaște după roadele lui. Că nu se adună smochine din măracini și nici nu se culeg struguri din spini” (Luca 6, 44). Dincolo de orice argument s-au remarcat⁴² urmările mutării predicii fie la priceasnă fie la sfârșitul Sfintei Liturghii: micșorarea, reducerea sau diminuarea interesului credincioșilor pentru comentarea pericopelor biblice sau a pasajelor/fragmentelor scripturistice, ignoranța în privința Sfintei Scripturi, încurajarea participării numai la o parte din slujbă, scăderea zelului pentru predică la liturghisitori, înlocuirea omiliei cu predici tematice care, în multe cazuri, nu au legătură cu citirile biblice etc. Așadar urmări negative în ceea ce privește slujirea Sfintei Liturghii și participarea la aceasta.

Având în vedere toate cele arătate mai sus, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca predica să fie rostită de preot sau diacon imediat după citirea Sfintei Evanghelii ⁴³.

⁴² vezi Pr. Prof. Dr. Petre Vintilescu, op. cit., p. 197.

⁴³ Hotărârile Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române privitoare la problema catehizării, octombrie 1950, în rev. „Glasul Bisericii”, an IX (1950), nr. 9-10., p. 78-80.

Din păcate această hotărâre luată cu 50 de ani în urmă încă nu se aplică pretutindeni. Aplicarea ei în fiecare parohie nu ar putea fi decât benefică, redând predicii locul firesc și constituind încă un pas spre o trăire deplină a Sfintei Liturghii.

În concluzie putem spune că citirile biblice, lecturile scripturistice și Omilia sau predica formează o unitate în cadrul Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii, ca centru al Liturghiei Cuvântului, ele împlinind împreună, în cel mai înalt grad, împărtășirea cu Dumnezeu – Cuvântul prin cuvânt.

Epilog

Noi, astăzi, ne punem tot mai mult întrebări referitoare la raportul dintre cuvânt și faptă. Uităm însă că însuși cuvântul poate deveni faptă în Slava Împărăției celei neînserate. Omul este chemat să vadă nu doar cele ale lumii de aici, ci și cele ale veșnicei realități, numită viața în Dumnezeu.

Învățătura Bisericii Ortodoxe este credința într-o realitate care poate transforma omul din orice fel de circumstanțe istorice, politice sau sociale.

Una din cântările Bisericii Ortodoxe afirmă că Domnul este: "râu de viață, ce din Tatăl curge, și Care în groapă apunând, va da lumii nesticăciunea".

A învăța nu înseamnă așadar o reducere exclusivă la procesul unei simple transmiteri de cunoștințe. Învățătura creștină nu este teorie. Preotul, Slujitorul, sacramental și sacerdotal, chemat să propovăduiască lumii întregi drumul către viața înduhovnicită, nu oferă doar simple informații, menite a fi puse în practică într-o manieră pur etică. Rezultă de aici că misiunea preotului nu este pur didactică și instructivă dar, totuși, este și așa ceva.

Adâncă, profunda regenerare sufletească, reconversia spirituală sunt ținta propovăduirii creștine, țintă care îndrumă către relația personală cu Dumnezeu. Părintele Profesor Dumitru Belu spune, la un moment dat: "Când Dumnezeu poruncește ucenicilor săi: "Învățați" El le precizează, de fapt, marea îndatorire de a propovădui în așa chip ca ascultătorii să fie câștigați pentru Sfânta Evanghelie, nu numai cu o parte a ființei lor, cum ar fi de pildă puterea de înțelegere, ci și cu întreaga lor viață, deci cu inima, cu întregul lor potențial de emotivitate, imaginație și voință practică, intelectuală".

Mântuitorul Iisus Hristos ne oferă imaginea cea mai potrivită în acest sens. Învățătura și viața Lui pot fi despărțite doar în abstract. Acest fapt vine din conștiința că un adevăr "transmis doar pe calea cuvântului poate fi oricând tras la îndoială de către ascultători, iar îndoiala constituie totdeauna o piedică psihologică dintre cele mai mari în calea voinței de a acționa în direcția învățaturii primite".

Rolul predicii sau al omiliei nu este de a forma credincioși erudiți, ci credincioși care să trăiască învățătura Mântuitorului. În acest sens, putem observa că la Sfântul Grigorie Palama nu se evidențiază importanța talentului oratoric. Dincolo de arta teoretizării, Sfântul Grigorie, ca dealtfel orice predicator pătruns de sentimentul misiunii sale, "a făcut, așa cum tot Părintele Dumitru Belu ne spune, dovada sincerității și convingerii sale. Predica prin viu grai, lipsită de sprijinul efectiv și permanent al pilda directe date de propovăduitorul însuși, rămâne o cuvântare cu slabă putere de pătrundere și de aceea săracă în rezultate". Propovăduirea creștină nu se poate rezuma la predica prin cuvânt. Ea cuprinde în primul rând pilda vie, pilda vieții și a faptelor care să certifice autenticitatea modului de transmitere a învățaturii.

Exemplul personal al predicatorului – în cazul nostru, al Părintelui Nicole Bordașiu

Dacă luăm în considerare toată disputa isihastă care a premers perioadei de păstorie a Sfântului Grigorie Palama, înțelegem foarte bine aceste demersuri sau deziderate.

Urmând exemplul Mântuitorului, Sfântul Grigorie Palama a ales să fie "lumina lumii".

Predica, omilia sa are rolul de a imprima credincioșilor "gustul sfințeniei", gust care nu ar fi putut fi perceput fără prezența unei vieți autentice creștine, umplută de sfințenie, a predicatorului.

Cuvintele Sfântului Apostol Pavel sunt clare în această privință: "Întru toate arată-te pe tine, pildă pentru fapte bune". (Tit 2:7).

Părintele Profesor Dumitru Belu (mai) consideră că misiunea preotului de a conduce pe calea vieții duhovnicești pornește tocmai de la premisele prezentate mai sus: predica prin cuvânt trebuie completată integral prin exemplul personal al celui ce predică. "Ochii tuturor sunt îndreptați asupra preotului.

Un sfat nepotrivit, o faptă necorespunzătoare, un gest în dezacord cu învățătura propovăduită îi subminează autoritatea și vrednicia de crezământ, prin dezgustul celor ce vin în atingere cu dânsul.

Dimpotrivă, cinstea, curăția, cuvântul sănătos, pilda bună întru toate îi dezarmează pe potrivnici, netezind psihologicește calea aducerii sau readucerii lor în staulul lui Iisus Hristos".

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că sufletul preotului trebuie să fie mai curat decât razele soarelui. De foarte multe ori există tendința de a intelectualiza rolul preotului, uitând că de fapt rolul principal al preotului, și al Bisericii în general, nu este nici cultural, nici social.

Biserica este prezentă în lume pentru a da mărturie de prezența Împărăției. Aspectele culturale sau sociale pot deriva din această mărturie, însă niciodată nu o vor depăși ca importanță. Prezența Împărăției, mărturia împărtășirii de harul lui Dumnezeu sunt premisele

fundamentale ale oricărui dialog al preotului și Bisericii cu lumea, iar Părintele Nicolae Bordașiu, și-a însușit, asumat, știind, realizând și împlinid (și) acest lucru, cu asupra de măsură!...

Despre sfințenie, teologie socială, caritate și filantropie în predica sau omilia Părintelui Nicolae Bordașiu

Dacă ne gândim, puțin, și la faptul că atmosfera de la mijlocul veacului al XIV-lea nu era una din cele mai prielnice unei propovăduiri care ar fi putut să facă abstracție de aceste elemente, vom înțelege de ce doar predica vie, pătrunsă de conștiința faptului că lucrarea lui Dumnezeu reprezintă centrul vieții creștine, este predica care a reușit să-i influențeze peste veacuri pe toți cei care au intrat în contact cu ea.

Nu trebuie uitat faptul că Sfântului Grigorie Palama i-au fost aduse acuzații din cele mai grave. Achindin nu a încetat deloc să afirme despre el că: "Grigorie Palama nu era liniștit și nu s-a putut calma până nu l-a găsit pe Varlaam, ca un pretext de-a gata; acesta avea aceleași ambiții ca Sfântul Grigorie Palama pe terenul înțelepciunii. I-a sărit în cap și polemica lor a produs opinii absurde, de ambele părți, opinii opuse Bisericii Domnului nostru Iisus Hristos, care a primit învățătura dumnezeiască".

Altfel spus, într-un asemenea context, chiar dacă avea să fie canonizat la doar nouă ani după moartea sa, omiliile sale nu puteau să aibă impactul pe care îl receptăm și astăzi, decât prin forța pe care le-a imprimat-o exemplul personal al predicatorului.

Sentiința dată de Sfântul Clement Alexandrinul (†215-216) spune că "adevăratul presbiter al Bisericii este acela care face și învață cele ce sunt ale lui Dumnezeu". Considerăm această sentiință o clară delimitare a rolului predicii prin fapte: "Textul vrea să spună că în Biserică sunt presbiteri și presbiteri. Unii propovăduiesc, alții nu. Adevărații preoți ai Bisericii sunt numai cei ce propovăduiesc și cu fapta, și cu cuvântul deopotrivă", ori, în acest context, exemplul și pilda Părintelui Nicolae Bordașiu, este unul grăitor și elocvent ori semnificativ!...

În altă ordine de idei, propovăduirea realităților dumnezeiești ne poate scuti de orice judecată sociologică a rolului Bisericii. Activisme sociale au fost și vor apărea mereu în istorie. Exemplul Bisericii va trebui însă să fie unul eshatologic, ancorat în realitate, așa cum de veacuri au făcut mărturisitorii adevăratei credințe.

Cu alte cuvinte, nici o teologie socială, din orice mediu ar proveni ea, nu poate inventa o nouă ortodoxie, sau înlocui adevărul fundamental ortodox: Omul este chemat la îndumnezeire!...

Iar, Părintele Nicolae Bordașiu, a înțeles, cu adevărat, acest, mare și important, lucru!.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească, cu Dreptii și cu Sfinții Săi!

Veșnică să-i fie amintirea și pomenirea! Amin!

Dr. Stelian Gomboş

<https://steliangombos.wordpress.com/>

I. PERIOADA PENTICOSTARULUI

ÎNVIEREA LUI HRISTOS⁴⁴

Hristos a înviat !Adevărat a înviat!

Frații mei,

Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa, pentru că, în virtutea acestui fapt, spunem, afirmăm și zicem cu toată tăria: „Hristos a înviat”.

Este ziua în care am primit vestea bucuriei pe care Mântuitorul - Care împlinea toate prorocirile în aceste zile de Înviere pe care le sărbătorim noi - ne-a adus-o. Tot ceea ce a făgăduit Dumnezeu pentru răscumpărarea neamului omenesc, care a căzut prin păcat și a intrat sub pecetea morții, toate prorocirile se împlinesc în această zi în care ne bucurăm și ne veselim într-însa, fiindcă este ziua Învierii Domnului.

Știm cu toții din Sfintele Evanghelii că Mântuitorul Iisus Hristos S-a născut din Fecioară, luând trup omenesc pentru a împlini făgăduința dată de Dumnezeu oamenilor, și anume că din sămânța Fecioarei se va naște Cel care va zdrobi capul șarpelui.

Acest Fiu al lui Dumnezeu întrupat, S-a făcut om ca să fie cât se poate mai apropiat de făptura omenească pe care venea să o restaureze, să o răscumpere din păcatul pe care l-a făcut întâiul Adam. El, ca un al doilea Adam, S-a făcut om, ca să fie începătură vieții celei noi pe care o aduce prin înnoirea firii omenești în trupul său; această fire omenească prin care S-a micșorat pe Sine pentru a putea fi cuprins de firea omenească.

Prin Întrupare, Mântuitorul Iisus Hristos a făcut ca firea omenească asumată să fie adusă ca jertfă bine primită (fiind fără nicio pată, fără de păcat) lui Dumnezeu și prin aceasta să se facă împăcarea omului cu Dumnezeu și să se biruiască osânda morții care a venit prin păcatul făcut de Adam. Și fiind El biruitor prin moarte asupra morții, S-a făcut începătură vieții celei noi și celor dintâi făpturi omenești pe care le-a întâlnit în ziua întâi după Înviere le-a zis: „*Bucurati-vă*” (Matei 28, 9).

Și noi zicem: „*Bucurati-vă*”, *căci aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-însa, fiindcă este ziua răscumpărării noastre, ziua înnoirii firii noastre omenești. Este ziua intrării lui Adam din nou în Raiul pe care l-a pierdut altădată.*

Iubiții mei, este mare sărbătoarea aceasta, fiindcă ni se arată credincioșia Bunului Dumnezeu față de făptura Sa. Dumnezeu i-a făgăduit neamului omenesc, că la *plinirea vremii* va veni un Răscumpărător, care va zdrobi capul șarpelui. Înainte de această făgăduință, le dăduse porunca de a se bucura de făptura pe care El a făcut-o pentru om, căci întregul pământ și toate frumusețile lui pe care le-a făcut Dumnezeu, le-a făcut din dragoste pentru omul pe care l-a creat și pe care l-a ținut în Raiul desfătării ca să se bucure de toate frumusețile și darurile create.

⁴⁴ Predică la a doua zi de Paști, rostită în data de 2 mai 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Dar omul, prin neascultare, a pierdut acest dar pe care i l-a dat Dumnezeu și, pierzându-l, a coborât în cele mai dedesubt ale Pământului, în iad. Și cum nu-l putea scoate de acolo nimeni, decât Cineva care să fie jertfă fără de nicio pată, fără de prihană, cum zice cuvântul vechi, această jertfă o aduce Iisus Hristos pe Crucea de pe Golgota.

Și primind ca să fie răscumpărare pentru noi, El Și-a vestit moartea și Patimile, dar Și-a vestit și biruința asupra morții. Adică, prin Înviere, să biruie păcatul, să poată ridica lespeda cea grea de deasupra mormântului, precum și pecetele cele grele care au fost nu numai pe piatra mormântului, ci și pe porțile iadului în care erau ținuți cei ce în întuneric și în umbra morții își petreceau viața în urma păcatului făcut de Adam.

Astăzi, noi biruim prin Hristos Domnul și avem posibilitatea să intrăm în Raiul pe care Dumnezeu l-a făcut pentru noi. De aceea Psalmistul spune răspicat: *„Vrăjmasul prigonește sufletul meu și viața mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morții cei din veacuri.[...] Fă să aud dimineața mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea”* (Psalmul 142, 3,8).

În virtutea acestei nădejdi, omul a viețuit în așteptarea împlinirii făgăduielilor Bunului Dumnezeu și cel dintâi care mărturisește această așteptare este cel care s-a născut ca cel mai mare din femeie, după cum îl numește Mântuitorul Iisus Hristos [*„Adevărat zic vouă: nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul.”* (Matei 11, 11)]. Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi ne dă tocmai această mărturie a lui Ioan Botezătorul pe care mulți dintre cei vechi, pentru faptele pe care le-a făcut, îl credeau că este el împlinirea prorociilor. Și de aceea trimit mai marii iudeilor să-l întrebe: *„Tu ești Hristosul?”*. Iar el mărturisește cu smerenie: *„Nu sunt eu Hristosul”* (Ioan I, 20), *„[...]dar în mijlocul vostru Se află Acela pe Care voi nu-L știți”* (Ioan I, 20).

Și acest Om, cu fire omenească, dar Dumnezeu Unul din Treime fiind, vine pentru noi ca să se îplinească toată Scriptura, după cum spune când zice: *lăsați acum să se îplinească Scriptura și „Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta în urechile voastre”* (Luca 4, 21). Scriptura (adică prorociile) s-a împlinit prin Iisus Hristos. Și, peste Viața Lui care s-a jertfit pe Cruce, peste Viața Lui pogorâtă în mormânt, s-a așezat piatra grea cu pecetele lui Caiafa, fiindcă cel rău se temea de împlinirea prorociilor. Au simțit puterea dumnezeiască ce era în Iisus Hristos pe pământ, iar acum, de frică să nu fie toate împlinite, L-au pecetluit. Dar Hristos Dumnezeu-Om, Care era Viața, în clipele acelea când era mort și așezat în mormânt, în clipele acestea când era sub pecetea răutății, sufletul cel dătător de viață, a coborât în cele mai de dedesubt ale pământului. S-a dus să-l răscumpere din moarte pe Adam cel dintâi creat și pe toți cei care au urmat după el. Și de aceea, de sub pecetele morții, Hristos a înviat, readucând în Raiul desfătării dumnezeiești pe cel dintâi creat, Adam, și pe toți cei care au urmat după el și care au cântat cu

totii ceea ce cântăm de atunci și noi în toată vremea: *“Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând”*.

Și de aceea zicem că aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne **bucurăm** într-însa, fiindcă așa a vestit Dumnezeu, că este bucuria noastră a oamenilor. Și le-a spus femeilor mironosițe: *„Bucurati-vă”*, iar cuvântul acesta, al bucuriei, ele l-au vestit Apostolilor, la care apoi Mântuitorul a venit în prima zi după Înviere și a intrat pe ușile încuiate și le-a spus: *„Pace vouă”* (Luca 24, 36). Le-a mai spus altădată și: *„[...]pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu”* (Ioan 14, 27), pentru că pacea oamenilor este de multe ori atât de mincinoasă. Se fac atâtea tratate de pace tocmai pentru ca să poată fi apoi încălcate și să se pornească din nou războiul ucigător.

Pacea Domnului, pacea pe care a dat-o Apostolilor, pacea pe care ne-a lăsat-o prin Apostoli și nouă până în ziua de astăzi, este pacea plină de bucurie pentru sufletul care-L descoperă pe Dumnezeu și Îl primește în viața lui.

De aceea, iubiții mei, în această zi de sfântă bucurie a Învierii Domnului, cântând imnul bucuriei: *„Hristos a înviat din morți”*, să ne zicem totdeauna unii către alții, bucurându-ne: *„Hristos a înviat cu moartea pre moarte călcând”*. Amin.

ÎNVIEREA LUI HRISTOS VĂZÂND⁴⁵

Hristos a înviat !

Iată, frații mei, în această a treia zi de Paști, când Mântuitorul a Înviat pentru mântuirea noastră, a tuturor, Sfânta Evanghelie ne pune în față o întâmplare deosebită, care s-a petrecut nu în a treia zi de Paști, când o pomenim noi, ci în a treia zi după ce Mântuitorul a fost îngropat, când lumea întregă aștepta împlinirea prorociilor pe care le făcuse despre Sine Însuși: că a treia zi va Învia.

Mântuitorul Iisus Hristos, venind în lume ca Fiul al lui Dumnezeu pentru mântuirea și răscumpărarea întregii lumi, a vestit de mai multe ori pătimirile și moartea Sa, dar mințile lor, a tuturor, era ținută ca să nu priceapă destul de adânc sensul prorociei.

Dar când au văzut că tot ceea ce spunea El: că va fi dat în mâinile mai marilor iudeilor, că va fi bătut, că va fi răstignit, că va fi îngropat, s-au adevărit, așteptau să se îplinească și cea din urmă prorocie, că a treia zi va Învia. Mântuitorul cu adevărat a Înviat și de aceea pronunțăm și acum, după două mii și mai bine de ani, mărturisind acest adevăr: Hristos a Înviat!

Dar atunci, în Ierusalim și în jur, nu era numai această veste (care se răspândea de la o casă la alta, de la un capăt la altul al țării iudeilor, acolo unde a predicat Mântuitorul) ci se răspândeau și alte zvonuri, care spuneau, fie că a fost furat în timpul nopții de ucenicii Lui, fie că nu a fost de fapt o moarte totală, ci a fost din pricina suferințelor un fel de leșin din care s-ar fi trezit și apoi a ieșit din mormânt. Și cei care au fost puși să străjuiască mormântul – care s-au dus la mai marii iudeilor ca cei dintâi martori ai faptului că Iisus nu mai era în mormânt – au fost mituiți, au fost cumpărați ca să spună că a fost furat.

Astfel, cei care L-au ascultat și L-au urmat vreme de trei ani, împlinindu-I învățătura și auzind prorocia pe care o făcea despre Sine, erau îndurerați.

De aceea, iubiții mei, la auzul atâtor vești, ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi, că Petru, sculându-se, a alergat la mormânt și, plecându-se, a văzut giulgiurile singure zăcând. Deci Petru, care era unul dintre cei mai apropiați de Mântuitorul, a căutat să verifice zvonurile și a alergat la mormânt, iar acolo a văzut giulgiurile singure zăcând. Și iată, mormântul era gol. Locul în care a fost așezat trupul Mântuitorului era gol și piatra de deasupra lui, pecetluită și păzită de ostași, acum, în zorii zilei când a venit Petru, era dată la o parte, iar giulgiurile zăceau jos. Petru s-a întors acasă mirându-se în sine de ceea ce se întâmplase. Și avea de ce să se mire, frații mei, pentru că știa că iudeii din dușmănie L-au ucis pe Mântuitorul și, de frica de a nu se împlini înaintea neamurilor (care se adunaseră de Paști în Ierusalim) prorocia Mântuitorului că va învia,

⁴⁵ Predică la a treia zi de Paști, rostită în data de 26 Aprilie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

au căutat să răspândească vestea că a fost furat și așa i-au învățat pe paznicii mormântului să spună.

Dar Petru a stat și a văzut mormântul gol, apoi a mai văzut și giulgiurile singure zăcând. Și atunci cum să nu se întoarcă mirat, când putea să gândească cu mintea limpede, ca oricare dintre oameni, că dacă ar fi fost furat, atunci nu l-ar fi desfăcut trupul din giulgiurile în care a fost înfășurat și să le lase în mormânt, ci l-ar fi luat cu totul, cu giulgiu cu tot, și l-ar fi dus să îl ascundă în altă parte. Dar giulgiurile erau lăsate într-un mormânt gol.

Iar dacă ar fi fost un leșin și ar fi desfăcut El Însuși giulgiurile și ar fi plecat în altă parte, de ce să își lase giulgiurile acolo?

Atunci Petru s-a întors acasă mirându-se în sine de cele întâmplate, așa cum s-a mirat o lume întreagă la vestea că un mort a înviat și a lăsat mormântul gol. Și lumea din Ierusalim, împreună cu ucenicii și cu toți cei care de-a lungul vremii l-au auzit pe Mântuitorul vorbind și profetind moartea și Învierea Lui, nu discuta altceva decât despre acest fapt. Ziua Învierii, ziua în care se împlinea prorocia Mântuitorului, era ziua în care sufletele tuturor erau pline de mirare, ca al Sfântului Apostol Petru, și toți discutau despre acest lucru, ori într-o parte, ori în alta.

Ne istorisește Sfânta Evanghelie că doi dintre ucenici mergeau în acea zi către un sat, care nu era departe de Ierusalim (ca la 60 de stadii), al cărui nume era Emaus. A spune că nu era departe de Ierusalim, înseamnă că era un sat de unde veneau ucenicii și îl așteptau pe Mântuitorul să-l audă vorbind, dar satul acesta aflat la 60 de stadii era cam de cinci ori distanța, bunăoară, de la Ierusalim la Betania, acolo unde Domnul a petrecut ultima săptămână a existenței pământești, în casa lui Lazăr pe care l-a înviat din morți. Acesta era cam la șase stadii, de zece ori mai aproape decât Emaus.

Pe drumul către Emaus mergeau deci doi dintre ucenici. Acești doi nu erau dintre cei doisprezece Apostoli. Faptul că erau doi ucenici înseamnă că în jurul Mântuitorului era mulțime de ucenici, care îl ascultau, care sorbeau cu nesăț cuvintele Sale, care credeau aceste cuvinte și care așteptau cu toții împlinirea profețiilor. Acești doi ucenici au plecat pe această cale de 60 stadii (vreo 12 km) pe jos către Emaus. Sunt și întrebări al căror răspuns nu ne interesează pe deplin: că vor fi fost locuitori în acest Emaus, că aveau acolo o proprietate pe care s-au dus să o vadă, nu interesează faptul acesta, ci faptul că, mergând pe drum, acești doi ucenici ai Mântuitorului vorbeau între ei și despre acest eveniment deosebit ce se petrecuse atunci în Ierusalim: că Cel care a profetizat Învierea Sa, a înviat din morți. Și se întrebau dacă va fi fost reală sau nu Învierea Lui. Auziseră și ei vestea pe care au adus-o femeile, care s-au întors de la mormânt și care au spus că au văzut arătare de înger care le-a spus: a înviat, nu este aici, ci duceți-vă în Galilea și acolo îl veți vedea, cum v-a spus vouă.

Deci îngerul a arătat pentru ele o profeție a Mântuitorului, iar cei doi călători spre Emaus vorbeau între ei despre Învierea Lui și aduceau în față toate întâmplările din timpul acesta în care Mântuitorul a suferit până la Golgota și apoi a fost răstignit și omorât. Pe parcursul drumului lor iată că li s-a mai alăturat un călător, un străin, spre care au privit când S-a apropiat de ei și nu L-au recunoscut. Dar străinul, ca să intre în vorbă cu ei, i-a întrebat: „despre ce vorbiți?”, probabil a prins cu urechea fragmente din discuția lor și se făcea ca și cum nu ar înțelege și nu ar ști despre ce este vorba.

Atunci, i-a întrebat: „*Ce sunt cuvintele acestea pe care le schimbați unul cu altul în drumul vostru? Iar ei s-au oprit, cuprinși de întristare*” (Luca XXIV, 17). A fi cuprins de întristare înseamnă că te gândești la un fapt care ai fi vrut să fie altfel și care nerealizându-se îți provoacă durere sufletească. Tot așa întristat era și Apostolul Petru când s-a întors de la mormânt unde văzuse că era gol, iar aceștia vorbeau între ei despre toate faptele care se petrecuseră și, în întristarea lor, auzind întrebarea Celui care devenea împreună călător cu ei spre Emaus, unul dintre ei care se numea Cleopa I-a zis: „*Tu singur ești străin în Ierusalim și nu știi cele ce s-au întâmplat în el în zilele acestea?*” (Luca XXIV,18). Atât erau de mirați ucenicii aceștia. Să fi trecut prin Ierusalim și să nu știe ce s-a întâmplat ? Acesta le lăsa impresia că nu cunoaște ce s-a petrecut și le zice: „*Care ?*” (Luca XXIV,19), adică ce întâmplări sunt acestea care v-au tulburat atât de mult. Iar ei au răspuns: „*Cele despre Iisus Nazarineanul, Care era proroc puternic în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor*” (Luca XXIV,19).

Prin acest răspuns al lui Cleopa se arată felul în care Îl apreciau ei pe Iisus și nu numai ei, ci toți ucenicii Mântuitorului și tot poporul, popor care L-a auzit și care a văzut faptele pe care le-a săvârșit El într-o acele zile. Din pricină că toate acestea au impresionat, faptic și emotiv, întreg poporul din Ierusalim, toți erau plini de durere și de întristare. Astfel, cu atât mai mult, era de mirare că acest interlocutor era singurul din Ierusalim care nu a auzit de Iisus Nazarineanul, Cel pe care ei Îl considerau proroc puternic în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu. Pentru a întări cele ce spuneau, au arătat ce s-a întâmplat, „*Cum L-au osândit la moarte și L-au răstignit arhierii și mai-marii noștri*” (Luca XXIV, 20). Deci El era proroc puternic înaintea lui Dumnezeu, așa cum se spunea numai despre Moise în cărțile vechi ale Scripturii și Îi arătau că a fost răstignit de mai marii lor. A fi răstignit era o pedeapsă îngrozitoare și faptul că L-au răstignit nu era elementul esențial al întristării lor, ci era cel spus în aceste cuvinte: „*noi nădăjduiam că El este Cel ce avea să izbăvească pe Israel*” (Luca XXIV, 21). Din pricina aceasta erau și ei foarte întristați.

Căci iată, iubiții mei, cuvintele acestor doi ucenici mergând spre Emaus arată modul cum Îl priveau pe Iisus. Iisus era pentru ei proroc puternic și în faptă, și în cuvânt, înaintea lui Dumnezeu, dar nu numai că spunea cuvântul lui Dumnezeu în fața poporului, așa cum a făcut

Moise, Ilie și alți proroci, ci întruchipa nădejdea unui popor asuprit, căci nădăjduiau că el este Cel care avea să izbăvească pe Israel. Și iată, spuneau ei, astăzi este a treia zi de când s-au petrecut acestea – numărau deci fiecare zi trecută – fiindcă Cel pe care Îl credeau proroc puternic în cuvânt, prin cuvânt le-a spus că a treia zi va Învia și mai arată ei că: *„niște femei de ale noastre ne-au spăimântat ducându-se dis-de-diminează la mormânt, Și, negăsind trupul Lui, au venit zicând că au văzut arătare de îngeri, care le-au spus că El este viu”* (Luca XXIV, 22-23).

Deci, negăsind trupul Lui, nu au spus ele că a înviat, ci că lor le-a spus un înger că este viu. Iar unii s-au dus la mormânt și au găsit așa cum au zis femeile, adică au găsit mormântul gol, cum a fost și Petru care s-a întors mirându-se că nu a găsit acolo trupul Lui Iisus: *„Dar pe El, nu L-au văzut”* (Luca XXIV, 24). Acesta era faptul esențial de care aveau nevoie, pentru a întări credința lor : *„Dar pe El, nu L-au văzut”*. Dar ei considerau că ar fi trebuit să-L vadă viu, fiind Cel care ar fi trebuit să izbăvească pe Israel. Atunci a zis către ei Iisus: *„O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ca să credeți toate câte au spus proorocii!”* (Luca XXIV, 25). Și începe Mântuitorul să le spună acum, din nou, ceea ce ei au uitat, fiindcă erau preocupați mai mult de acest aspect al vieții Mântuitorului: ca El să fie Cel care îl va izbăvi pe Israel. De aceea le spune Mântuitorul: *„O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ca să credeți toate câte au spus proorocii! Nu trebuia oare, ca Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa? Și începând de la Moise și de la toți proorocii, le-a tâlcuit lor, din toate Scripturile cele despre El”*.

Cât și cum s-a desfășurat această convorbire nu ne spune Sfânta Scriptură. Ne spune doar faptul că *„ziua s-a plecat”*. Și atunci când a constatat că se face noapte, (în Israel noaptea cade așa, ca dintr-o dată, nu este ca la noi, ci în momentul în care se întunecă, în câteva clipe s-a făcut întuneric) vorbind probabil despre această călătorie ce se sfârșise, Iisus Domnul se făcea că merge mai departe. Dar ei, cu dragoste față de un străin, pe care nu Îl cunoșteau, dar care a vorbit atât de frumos din Scripturi și parcă le-a întărit nădejdea că Scriptura trebuie să se împlinească, L-au rugat stăruitor să rămână cu ei. Domnul Iisus a intrat împreună cu ei la masa unde – și acum se petrece, frații mei, faptul cel mai important al acestei Evanghelii – luând El pâinea, a binecuvântat-o și, frângând, le-a dat lor: *„Și, când a stat împreună cu ei la masă, luând El pâinea, a binecuvântat-o și, frângând, le-a dat lor”* (Luca XXIV, 30).

Și în clipa aceea ochii lor, care au fost până atunci ținuți, au priceput că în fața lor este Cel care a binecuvântat de atâtea ori pâinea pentru ei și Care la cina cea de taină: a arătat pâinea pe care a binecuvântat-o și a zis: *„acesta este trupul Meu”* (Matei XXVI, 26) și, frângând, le-a dat lor și a binecuvântat potirul cu vin și a zis: *”acesta este sângele Meu”* (Matei XXVI, 28) și le-a dat lor și le-a poruncit: *„aceasta să o faceți spre pomenirea Mea”* (Luca XXII, 19).

Având ei vie această imagine, a Celui care a întemeiat Taina Sfintei Împărtășanii pentru a ierta păcatele tuturor oamenilor, în clipa aceea când în fața lor a luat pâinea și a binecuvântat-o,

atunci s-au deschis ochii lor și au văzut că înaintea lor era Cel pe care ei Îl așteptau să învieze și iată, L-au văzut viu, așa după cum au spus îngerii despre El atunci când au fost mironosițele la mormântul gol.

Fiind ei plini de mirare, dar o mirare sfântă ca a lui Petru, care s-a întors întrebându-se în sine de cele întâmplate, o mirare care îi certa pe ei și spuneau unul către altul oare nu „*ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile ?*” (Luca XXIV,32). Cum să nu ardă inima în sufletul lor când Cel pe care-L așteptau era în fața lor și ei nu-L cunoșteau. Atunci s-au întors în grabă la Ierusalim, unde era mulțimea de ucenici care se întrebau, tot ca și ei, ce s-a întâmplat cu Învățătorul lor, care a spus că va învia a treia zi. Faptul acesta ne arată că ucenicii deja în vremea aceea se cunoșteau între ei și se adunau undeva și care până atunci au stat închiși într-o cameră (de frica iudeilor). Dar nu numai cei doisprezece Apostoli, ci și alți ucenici, în alte case, vor fi fost tot așa, de vreme ce ei, cei doi ucenici, care nu erau dintre cei doisprezece, ci din ceata mare a ucenicilor, s-au întors în grabă la Ierusalim. Ne spune Sfânta Scriptură că întorcându-se au istorisit cele petrecute pe cale și cum a fost cunoscut Iisus de ei la frângerea pâinii.

Clipa lor de întoarcere a fost clipa de bucurie a comunității celor care L-au ascultat pe Iisus și care au fost ucenicii Lui. Pentru că toate acestea s-au petrecut în ziua în care Mântuitorul Iisus Hristos a înviat din morți. Atunci S-a arătat femeilor mironosițe, atunci S-a arătat celor doi în drum spre Emaus, atunci a intrat la ucenici, la ceilalți, prin ușile încuiate și le-a spus: „*Pace vouă*” și, mai mult decât atât, le-a dat poruncă ca mergând, să învețe toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Pentru aceasta, iubiții mei, urmare acestor cuvinte dumnezeiești rostite Apostolilor: „*mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*” (Matei XXVIII, 19), Apostolul Andrei a ajuns în țara noastră, ca să boteze și neamul geto-dacilor din Dobrogea, unde este patrie de sfinți, căci în această zi noi pomenim pe trei dintre sfinții dobrogeni, pe trei dintre cei care au fost mărturisitori ai Învierii Domnului, pe trei dintre cei care au cinstit întâmplările din aceste zile.

De aceea, iubiții mei, noi, cunoscând pe filiația Durostorumului lucrările și minunile Mântuitorului, mărturisind împreună cu Apostolii și cu toți cei care I-au urmat, botezați apoi fiind de ei și de ucenicii lor, mărturisind credința noastră în Sfânta Treime și în Învierea Domnului, putem să ne întrebăm și noi precum cei doi ucenici, cum de nu arde în noi inima noastră, atunci când avem convingerea că Iisus Hristos, Adevăratul Fiu al lui Dumnezeu și Mântuitorul nostru al tuturor, a venit pentru noi și S-a jertfit pentru noi și Se jertfește neîncetat în fiecare Sfântă Liturghie și ne cheamă să ne împărtășim din Sfânt Trupul și Sfânt Sângele Lui ca să avem viața cea veșnică?

Cum de nu arde în noi inima noastră și nu mărturisim puternic această credință în Învierea Lui ca să putem fi mântuiți? Amin.

IZVORUL TĂMĂDUIRII⁴⁶

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Hristos a înviat! Și ne-a dăruit nouă viață veșnică, pace și mare milă.

Frații mei,

În această sărbătoare a Sfintei Învieri, în săptămâna aceasta, trăim pe alte forme de existență spirituală, știind că din mormântul Domnului a răsărit viața, viața care a prăbușit porțile iadului, a biruit moartea, a dăruit tuturor viață și a deschis porțile Raiului pentru toți cei care trăiesc pe pământ și cărora prin păcat le-a fost închis drumul spre mântuire.

De aceea, iubiții mei, în această săptămână după ziua Învierii, Biserica a rânduit și o altă sărbătoare frumoasă și minunată care este aceasta, a Izvorului Tămăduirii.

Izvorul Tămăduirii, iubiții mei, este însuși Bunul Dumnezeu, fiindcă de la Dumnezeu ne vine mântuirea și biruința asupra morții și puterea de a ajunge la viața de veci. Marele nostru Eminescu într-o scrisoare zicea:

“La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,

Pe când totul era lipsă de viață și voință”

Și spune atât de poetic:

“Când nu s-ascundea nimica, deși tot era ascuns...

Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns.”

Ce a fost?

“Fu prăpastie? Genuie? Fu noian întins de apă?

N-a fost lume pricepută și nici minte s-o priceapă”

Sfânta Scriptură ne spune că la început Dumnezeu a făcut cerul și pământul și că pământul era pustiu și gol și Duhul lui Dumnezeu se purta deasupra apelor. Totul era pustiu și gol și noian întins de ape cum zice Eminescu. Și pe deasupra tuturor acestora era Bunul Dumnezeu care binecuvânta acest noian de ape cu ajutorul căruia, și cu pământul pe care l-a făcut, cu aceste două elemente, Dumnezeu a creat totul pe pământ. Și la urmă, după ce a făcut toată creația, a creat și regina tuturor creaturilor, ființa omenească pe care a făcut-o din pământ și apă. Știți cu toții din analiza chimică că aproape 70% din existența noastră pământească este formată din apă, din acea apă peste care Duhul lui Dumnezeu S-a purtat la început când nu era nicio ființă și când totul era lipsă de viață și voință.

Atunci Dumnezeu a început lucrarea care ne-a făcut pe noi să existăm pe pământ și de atunci niciodată nu ne-a lăsat, nu a părăsit pământul, chiar dacă primii oameni nu L-au ascultat. Le-a dat însă posibilitatea pocăinței și i-a învățat rugăciunea și le-a dat făgăduința că va veni Cel

⁴⁶Predică la Sarbatoarea Izvorului Tamaduirii, rostită in data de 4 Aprilie 2018, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

ce va zdrobi capul celui care l-a pizmuit pe om pentru fericirea pe care a avut-o, de a putea să-L vadă neîncetat pe Dumnezeu în toată frumusețea Lui strălucitoare. Căci aceasta a fost fericirea omului celui dintâi: posibilitatea de a-L vedea pe Dumnezeu, posibilitate pe care a pierdut-o și nu au mai avut-o mai târziu decât trei aleși, atunci când Mântuitorul S-a schimbat la față și cei trei L-au văzut în haine strălucitoare. Atunci aceștia trei au văzut starea lui Dumnezeu pe care o puteau vedea cei dintâi oameni. Și această stare, iubirii mei, s-a mai arătat atunci când Hristos a biruit moartea și a înviat din mormânt nestrucând pecetea, căci trupul Lui omenesc a fost așezat în mormânt sub pecetea lui Caiafa, dar le-a biruit pe toate și a străbătut mormântul și pereții de piatră ai mormântului și a înviat ca un biruitor și ne-a dat tuturor posibilitatea mântuirii.

În fiecare zi din această săptămână minunată am prăznuit o clipă din strălucirea Învierii, iar în această sfântă vineri a Săptămânii Luminate ne-a dat posibilitatea Bunul Dumnezeu să simțim – așa cum la început pe când nu era ființă nici viață, când Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor cum Duhul lui Dumnezeu Se poartă pe deasupra apelor și le sfințește ca să fie de folos și spre mântuire celor ce se vor stropi cu această apă sau vor gusta din izvorul tămăduirilor pe care îl cinstim astăzi. Facem aceasta, fiindcă în apă Dumnezeu a dat posibilitatea să Se încadreze, să Se facă cuprins, Duhul lui Dumnezeu, așa cum El se purta pe deasupra apelor la începuturi, așa cum a fost la scaldătoarea de la Vitezda, când slăbanogul a intrat în apa pe care Duhul lui Dumnezeu a tulburat-o, și cum a mers la apa Siloamului orbul din naștere, care ungându-se cu tina făcută de Mântuitorul și spălând-o cu apa izvorului, a căpătat lumină, așa cum noi am căpătat lumina prin Înviere, lumina care și în această sfântă vineri a venit și vine la noi să sfințească apele pe care le cinstim.

Și deși cinstim apele și le sfințim cu puterea Duhului Sfânt, totuși această sărbătoare este una din cele șapte praznice închinat Maicii Domnului, fiindcă pe Mântuitorul Iisus Hristos L-a trimis Dumnezeu în lume, nu așezându-L în mijlocul lumii, ci L-a trimis smerit și întruchipat în chipul omului, întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara, ca să fie alături de omul slăbanog și păcătos. A făcut aceasta ca să poată omul să simtă cât de mare este Dumnezeu când face minunile, când dă viață, când biruie moartea, când ne dă nouă prin sfintele taine, posibilitatea să ne mântuim și să intrăm în Împărăția Lui.

Frații mei, cel dintâi care a binecuvântat apele și le-a folosit spre mântuirea omenirii a fost Dumnezeu. Apoi a venit mormântul dătător de viață fiindcă sub pecetea lui S-a ascuns Soarele Dreptății, iar prin puterea lui Dumnezeu mormântul a rămas gol fiindcă Dumnezeu Atotputernicul a biruit moartea și a renăscut viața adevărată și curată prin care ne-a mântuit pe noi – Mântuitorul ne-a spus că vor fi vii cei care vor mânca Trupul Lui și vor bea din Sângele Lui, adică din vinul acela în care se cuprinde seva pământului îmbunătățită și pe care a binecuvântat-o Mântuitorul și ne-a dat-o prin ucenicii Lui zicând: *„Beți dintru acesta toți, că*

acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor” (Matei XXVI,27-28)”. Iar mai apoi a venit Preacurata Fecioară care a primit de la Dumnezeu bucuria de a-L purta în pânțece pe Hristos Mântuitorul, Cel care a venit și a restaurat viața în ființa omenească pierdută în păcat și ne-a dat posibilitatea întoarcerii către Dumnezeu. Întoarcerea noastră către Dumnezeu se face și prin ajutorul apei sfințite, din apa pe care El a dăruit-o Bisericii ca să o binecuvânteze și prin harul Duhului Sfânt se încadrează în această apă puterea vindecatoare.

Aceasta s-a întâmplat în veacul al 4-lea – fiindcă până atunci această sărbătoare nu a existat deoarece abia atunci s-a făcut arătarea minunii – în timpul în care Leon cel înțelept, cunoscut în istorie cu numele împărațesc de Leon Tracul, nu era împărat și se plimba printr-o pădurice care exista atunci (acum nu mai există) în apropierea orașului Constantinopol. La un moment dat a întâlnit un bătrân orb care era însetat și care i-a cerut să-i dea apă să bea. În pustietatea acelei pădurii, Leon nu știa unde să găsească apă și cum suferința orbului era mare, – iar Leon era un om atât de pătruns de credința în Dumnezeu și de lucrarea poruncii de a-l iubi pe aproapele ca pe tine însuși, încât se simțea vinovat în fața lui Dumnezeu că nu poate să-i dea apă acestui om însetat și orb – s-a rugat la Maica Domului să-i ajute. Și imediat a auzit un glas care a șoptit numai pentru sufletul lui: „caută imediat în pădure și vei afla”. Și s-a dus Leon într-adevar încrezător în glasul acesta tainic al Dumnezeirii care a răspuns rugăciunii lui și a dat de un izvor și a adus poate cu pumnul sau cu altceva apă celui însetat.

Dar porunca i-a mai spus și să-i dea orbului să se spele. Din această apă binecuvântată pe care Leon a găsit-o din îndemnul tainic al Dumnezeirii, orbul însetat și-a astâmpărat setea și, spălându-se, s-a făcut minunea extraordinară pe care a putut-o face numai apa unui izvor al tămăduirii. Din apa aceasta sfințită de Dumnezeu atunci când se purta pe deasupra apelor, a izbucnit puterea dumnezeiască și a lucrat asupra ochilor orbului și din ochii lui a izbucnit lumina, lumina dătătoare de viață, lumina care ne aduce și nouă posibilitatea de a ne orienta în întunericul vieții acesteia, așa cum Hristos Domnul ne-a spus: „*cât sunt în lume, Eu sunt lumina lumii*”.

Această lumină a ajuns în ochii orbului și orbul a văzut. Și de atunci izvorul acesta a fost izvorul tămăduirilor fiindcă nu numai această minune s-a săvârșit, ci s-au săvârșit și multe alte minuni. Una dintre ele este o minune lucrată asupra unui împărat și nu un împărat oarecare, ci a lui Iustinian cel Mare, împăratul care a rămas în toată istoria ca un împărat înțelept, ca cel care a rânduit legile omenești și a făcut codul lui Iustinian după care se orienta pentru a realiza pacea între oameni pe toată suprafața imperiului pe care îl avea. Și dacă Leon era împărat pe la anul 470, acum Iustinian era împărat la anul 565. Iustinian a venit cu o boală grea la izvorul făcător de

minuni, la Izvorul Tămăduirilor și s-a vindecat. Și dacă Leon în amintirea minunii care s-a făcut cu orbul căruia el i-a dat atunci apă să bea și nu numai că și-a astâmpărat setea, dar a și văzut, a ridicat o bisericuță în apropierea izvorului, de data aceasta Iustinian a ridicat o biserică mai mare care există până astăzi și acolo izvorul (acum fiind în perimetrul orașului) a rămas nesecat până în ziua de astăzi.

Izvorul se află la subsolul Bisericii, al unei capele, și toți cei care merg cu credință, se apropie de izvor și iau apă tămăduitoare, pe puterea credinței întemeindu-se, se bucură de minunea vindecării. De atunci s-a întins peste toată biserica această cinstire a izvorului tămăduitor pe care îl serbăm în această vinere din Săptămâna Luminată pentru că puterea tămăduitoare o dă Bunul Dumnezeu, nu numai aici, ci și în multe alte locuri unde mai sunt izvoare tămăduitoare la care oamenii aleargă cu credință. Și unul din aceste izvoare se află la Mănăstirea Sfântul Andrei de la Dervent, unde merg și în zilele noastre creștinii și de la izvorul tămăduitor pot să primească, după măsura credinței lor, ajutor de la Dumnezeu.

În multe alte locuri mai sunt izvoare tămăduitoare, ca de exemplu în îndepărtatul Bihor, la mănăstirea care s-a ridicat lângă un astfel de izvor făcător de minuni, izvor care are o particularitate: acum, către sărbătoarea Sfintei Învieri începe să izvorască apa. Până atunci aproape că șuvoiul este sec, dar mai are o particularitate și din pricina aceasta așa se numește și Mănăstirea, Izbuc, fiindcă apa nu curge întruna ca din orice izvor, ci izbucnește numai din când în când. Oamenii de știință au explicat fenomenul și spun că apa se adună într-un rezervor și abia când ajunge plin, izvorul atunci izbucnește la suprafață și trece mai departe. Dar pe noi credința ne face să apreciem această minune pe care a făcut-o Dumnezeu și cu aceste ape și când se face în această zi de Izvorul Tămăduirii sfeștania la acest izvor, cei care se găsesc acolo sub curgerea izbucului pot să fie vindecați de multe boli. Și eu am fost de două ori în viața mea și am văzut suferințe care au încetat lângă izvorul minunilor, la izbucul de la Izbuc. Duhul lui Dumnezeu care dintru început S-a purtat pe deasupra apelor, a lăsat de atunci puteri nebănuite asupra apelor ca să fie cu binecuvântarea Bisericii dătătoare de vindecare. Și, de aceea, în fiecare Biserică astăzi se săvârșește slujba sfeștaniei, a sfințirii apelor și după puterea credinței, această apă este dătătoare de viață, de ajutor, de mântuire și de vindecare. Amin.

SFÂNTUL APOSTOL TOMA⁴⁷

(Ev. Ioan XX, 19-31)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

Modul acesta de a răspunde, cu atâta entuziasm, cu atâta fermitate și cu atâta convingere, lasă impresia că nu este nici un Toma printre noi. De aceea aș întreba: Unde ești, Tomo, astăzi ca să auzi cu câtă convingere rostesc frații noștri creștini, în acest al doilea mileniu, adevărul despre Hristos care a înviat din morți?

Dar în vremea aceea, iubiții mei, când Mântuitorul era de câteva zile înviat din morți, nedumerirea era mare. Nu știau nici ucenicii ce să creadă, cu atât mai puțin ceilalți oameni. Dacă atunci s-ar fi denumit creștini între ei, ucenicii Lui Hristos și-ar fi spus cum ne spunem noi astăzi: „*Hristos a înviat!*”. Dar oare cum ar fi răspuns ceilalți, căci nu aveau convingerea că Hristos a înviat.

De aceea, iubiții mei, Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată întâi, înainte de a vorbi despre Toma pe care îl pomenim astăzi pentru îndoiala pe care și-a exprimat-o, modul în care Mântuitorul, în cele patru arătări din ziua întâi a Învierii, caută să îi convingă, pe ucenici mai ales, despre prezența Sa corporală în mijlocul lor. De aceea intrând la ei, care erau adunați într-o casă cu ușile încuiate de frica iudeilor, Mântuitorul a intrat spre marea lor surprindere prin ușile încuiate. Și cum ei erau adunați într-o cameră și stând oarecum în cerc la rugăciune, Hristos Domnul S-a arătat în mijlocul lor și le-a zis: „*Pace vouă!*” (Ioan XX, 19).

Cuvântul acesta este un salut obișnuit pentru vremurile de atunci ca și de astăzi de altfel între iudei care se salută zicându-și: „*Shalom!*”. Dar „*Pace vouă!*” cum l-a rostit Mântuitorul Iisus Hristos a fost o formă cu totul deosebită, plină de atâta putere încât să facă liniște în sufletul lor și în mijlocul lor. De aceea, privindu-i cu drag, Mântuitorul le-a adresat această salutare, după cum ne spune Evanghelia, iar după aceasta le-a zis: „*Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi*” (Ioan XX, 21).

Intrând în mijlocul lor, Mântuitorul le-a arătat mâinile și coasta Sa. Prin aceasta voia să îi facă să perceapă că Acela pe Care Îl văd este Același pe Care L-au văzut atârnat pe cruce, unde coasta Lui a fost împunsă cu sulița, prin palmele Lui au pătruns cuiele care L-au fixat pe cruce, iar prin picioarele Lui au pătruns piroanele care L-au ținut pentru a fi arătat lumii ca oricare dintre răufăcătorii condamnați la moarte rușinoasă pe cruce. Acum, când se prezintă ucenicilor, Mântuitorul nu a venit în forma obișnuită a întâlnirilor dintre oameni. Și în momentul în care ei

⁴⁷ **Predică la Duminica a 2-a după Paști (a Sfântului Apostol Toma), rostită în data de 26 aprilie 2009, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

nici nu se gândeau măcar, deși erau cu sufletele îndurerate și fremătând de vestea că Iisus a înviat, deși sufletele lor erau atât de puternic ancorate în nădejdea împlinirii cuvintelor Mântuitorului, S-a arătat în mijlocul lor. Apariția aceasta a Mântuitorului a fost cu totul neașteptată, pătrunzând materia și zidul și înfățișându-Se viu înaintea lor.

Pentru aceasta le-a arătat mâinile și coasta Sa ca să îi convingă despre identitatea trupului pe care L-a purtat în timpul conviețuirii cu ei. Atunci ucenicii, ne spune Sfânta Scriptură, s-au bucurat. S-au bucurat cu tot entuziasmul sufletului lor. Și dacă le-am fi spus cum spunem noi astăzi: *Hristos a înviat!* și ei ar fi spus cu aceeași convingere că: *Adevărat a înviat!* Dar ei erau iudei și de frică, de teama iudeilor, stăteau închiși în această casă, care este întâia Biserică în care ucenicii Lui Hristos, împreună fiind, se rugau. Și Mântuitorul vine la ei și le spune: „*Pace vouă!*”. Această pace coboară în sufletele lor. Atunci Mântuitorul le rostește o seamă de cuvinte pe care în clipele acelea nu le-au înțeles pe deplin, dar care i-au investit pe acești zece, câți erau atunci prezenți dintre Apostolii Domnului, cu puteri extraordinare. Mântuitorul spune: „*precum m-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit*”. Mântuitorul le transmitea deci ucenicilor o poruncă Dumnezeiască, o poruncă a propovăduirii adevărului, o poruncă a împlinirii voii Tatălui ceresc, aceea de a merge în lume și de a vesti această noutate a firii, această noutate a lumii, cea mai mare noutate care s-a arătat în lume, cea mai mare noutate de când există lumea, aceea a Învierii.

Mântuitorul Iisus și noutatea aceasta nu trebuiau să rămână necunoscute. Noutatea aceasta era plină de puterea mântuirii și de aceea le-a dat porunca mergerii către neamuri, a mergerii către lume, pentru a vesti faptul Învierii Mântuitorului Iisus Hristos, faptul împlinirii prorociei pe care Mântuitorul a făcut-o în timp ce era în lume, aceea că a treia zi va învia. Dar nu numai că i-a trimis și i-a trimis spre lume, dar le-a dăruit și puteri extraordinare, puteri pe care numai Dumnezeu le are.

Misiunea lor era o misiune dumnezeiască, era o misiune de a duce cuvântul lui Dumnezeu până la marginile pământului, și de aceea le dă puterea de a ierta păcatele oamenilor când le zice: „*Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute!*” (Ioan XX, 23). Cu greu ne putem închipui că un om să aibă o astfel de putere pentru că păcatele erau multe și nenumărate. Păcatele erau la fiecare pas. Păcate face omul și cu voie și fără de voie, fiindcă în clipele acestea când în Biserică se vorbește de cuvântul lui Dumnezeu, alții au alte preocupări, ale lor, personale. Și niciodată preocuparea personală nu poate întrece în importanță pe aceea a cuvântului dumnezeiesc [n.r. nu era liniște în Biserică, se auzeau persoane vorbind].

Apostolii erau cutremurați de povara răspunderii pe care Mântuitorul le-a dat-o, pentru că, ne spune Mântuitorul, ceea ce vor ierta ei pe pământ va fi iertat și în cer și ceea ce vor ține ei pe pământ, adică nu vor dezlega, ceea ce va fi păstrat în sarcina și responsabilitatea fiecăruia dintre oameni, nici în viața de veci nu va fi iertat. Acest fapt este plin de atâtea semnificații încât

numai când auzim aceste cuvinte ne dăm seama cât de mare este importanța spovedaniei și cât de mare este puterea pe care o are preotul duhovnic ca judecător al faptelor omenești. Fiindcă tot ceea ce duhovnicul dezleagă, dezleagă și Dumnezeu. Și tot ceea ce duhovnicul ține, adică nu dezleagă, rămâne ca sarcină responsabilă și pentru oameni înaintea lui Dumnezeu.

Sfânta Evanghelie ne spune că, în zilele acelea, între cei zece era o așteptare plină de teamă, plină de curiozitate dacă se vor împlini sau nu cuvintele Mântuitorului. Iar acum El era în mijlocul lor și le-a dat puteri extraordinare. Unul însă din cei unsprezece care au rămas după plecarea lui Iuda, Toma, lipsea. Și când Toma a venit în mijlocul lor, ceilalți, care s-au bucurat văzând pe Domnul, i-au arătat și lui bucuria nespusă pe care au avut-o venind Mântuitorul la ei. Toma însă nu s-a entuziasmat. Toma nu a intrat în bucuria lor, ci și-a exprimat nedumerirea și dorința de a verifica el însuși această prezență a lui Hristos în mijlocul lor.

Prin gestul acesta, iubiții mei, Toma, pe care pe nedrept îl numim necredincios, a făcut cel mai mare serviciu Bisericii creștine și adevărului dumnezeiesc. Fiindcă el aștepta ca prin puterea minții lui, prin puterile pe care Dumnezeu le-a dat omului, să poată percepe prin văz și prin auz existența lumii din jurul său. Toma își punea în practică aceste puteri și spunea că până nu va vedea cu ochii lui coasta Mântuitorului și până nu va pune mâinile lui în semnul cuielor, el nu va crede. Toma și-a exprimat dreptul lui de a verifica ceea ce i-au spus ceilalți. Deci bucuria lor, oricât a fost de mare, nu l-a cuprins și pe Toma. Au trecut opt zile, și când ucenicii erau în aceeași casă, în același loc, la rugăciune, Mântuitorul a venit iarăși în mijlocul lor.

Faptul că era ziua a 8-a a săptămânii, în ziua Învierii și după opt zile, din nou ne arată nouă până astăzi, că ucenicii, încă din primele zile de după Înviere, păstrau prezența sufletească a Mântuitorului în mijlocul lor prin rugăciune și Îl aveau în sufletele lor ca și cum L-ar avea în mijlocul lor. Aceasta pentru noi astăzi este o dovadă istorică ce datează din primele zile de existență a creștinismului că ziua de Duminică este ziua Învierii și că ziua de Duminică este ziua pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm și să ne veselim într-însa. Este ziua în care creștinii se adună împreună în casa Domnului să se roage și să Îi simtă prezența așa cum o avem în Sfânta Euharistie. În această a opta zi, când era și Toma prezent, a venit iarăși Mântuitorul, a stat în mijlocul lor și le-a zis: „*Pace vouă!*”. În Sfânta Evanghelie de astăzi este a treia oară când, cuvântul acesta dumnezeiesc „*Pace vouă!*” coboară pe pământ în mijlocul ucenicilor, iar de atunci, în fiecare adunare euharistică (care este Sfânta Liturghie), rostind „*Pace vouă!*” – semnul iubirii Dumnezeiești, care ne îndeamnă să Îl simțim pe Dumnezeu aproape de sufletul și de inima noastră în orice împrejurări ne-am găsi – simțim când coboară pacea Dumnezeiască în sufletul nostru.

Și ca Unul care știa totul, Mântuitorul, când îl vede pe Toma, îi adresează aproape aceleași cuvinte pe care el le-a spus ucenicilor când a aflat vestea Învierii. Mântuitorul îi spune:

„adu mâna ta și o pune în coasta Mea” (Ioan XX, 27), fiindcă el a spus „dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui” (Ioan XX, 25), apoi a zis: adu degetul tău și pune-l în semnul cuielor, pe palmele Mele. Sfânta Evanghelie nu ne spune dacă Toma a avut curajul să pună mâna lui în coasta Domnului, iar degetul lui în urma cuielor, dar copleșit de bucuria întâlnirii cu Mântuitorul, cuprins de dragul de a-L vedea pe Hristos Domnul I s-a adresat cu cuvintele care au rămas până astăzi în istoria creștinismului: „*Domnul meu și Dumnezeu meu !*” (Ioan XX, 28). Prin aceste cuvinte el își exprima și părerea de rău pentru necredința lui, dar și bucuria de a-L recunoaște pe Iisus Hristos ca Dumnezeu adevărat și Mântuitor. Căci ucenicii atunci când l-au întâlnit pe Toma i-au spus: „*am văzut pe Domnul*” (Ioan XX, 25), iar acum Toma zice „*Domnul meu*” și zice și „*Dumnezeul meu*”.

Prin cuvintele lui, Toma face două servicii Bisericii: unul că Îl recunoaște pe Iisus Hristos ca fiind Cel care a fost Învățătorul lui în timpul uceniciei ca Apostol și zice „*Domnul meu*” și apoi că Îl recunoaște ca Dumnezeu adevărat, Unul din Sfânta Treime când zice și „*Dumnezeul meu*”. Și prin aceasta Toma reintră în rândul celor care Îl mărturisesc pe Iisus Hristos ca Dumnezeu adevărat și Mântuitor.

Atât de clar și atât de categoric a fost răspunsul dat Mântuitorului, încât până în zilele noastre mărturia lui rămâne una dintre dovezile cele mai puternice ale Învierii Mântuitorului Iisus Hristos. Dar, în același timp, rămâne și o dovadă că ucenicii nu au fost cuprinși de un sentiment global de frică sau de halucinație. Dacă Mântuitorul Iisus Hristos a acceptat să se restrângă pe Sine, să se micșoreze la o așa dimensiune încât să fie cuprins în corpul omenesc, iată o nouă dovadă de smerenie dumnezeiască, de kenoză, de micșorare a calității și a atributelor Sale dumnezeiești, încât acceptă ca Toma – omul – să vină și să pipăie trupul dumnezeiesc al Celui înviat. Trupul acesta – în care era recapitulat întregul neam omenesc – a primit calități deosebite, fiindcă Dumnezeu l-a cuprins în firea Sa, l-a făcut să aibă calități deosebite: să poată trece prin materie, să fie prezent oriunde voia și oricând voia. De aceea pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu puțință oamenilor, decât în forma în care Dumnezeu îngăduie să fie văzut.

Una dintre aceste forme, iubii mei, este Sfânta Împărtășanie, căci în Joia Mare, Dumnezeu a instituit taina Sfintei Împărtășanii, când pâinea se preface în Trupul Lui și vinul se preface în Sângele Lui. De acestea, noi, ființele omenești încărcate de păcat, dar curățite prin baia spovedaniei, ne apropiem cu frică și cu cutremur. Dumnezeu este prezent în mijlocul nostru prin Sfânta Împărtășanie, prin această formă prin care El ne îngăduie să Îl cunoaștem direct până în zilele vieții noastre.

Și când Toma își mărturisește credința lui în prezența Celui înviat, Mântuitorul îi zice cuvântul acesta cu totul neașteptat: „*Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Dar fericiți cei care n-au văzut și au crezut !*” (Ioan XX, 29).

Cine sunt aceștia? Toți cei care cred în El ca Fiu al lui Dumnezeu, născut din Fecioara Maria, răstignit și înviat din morți pentru a noastră mântuire; toți cei care până în zilele noastre mărturisesc acest adevăr al prezenței lui Dumnezeu în Sfânta Liturghie, adevăr vestit în cuprinsul acestei fericiri. De aceea iubiții mei, când vă zic: *Hristos a înviat!* și răspundeți: *Adevărat a înviat!* vă zic și „*fericiți toți cei care n-au văzut și au crezut !*” Amin.

SFÂNTUL APOSTOL TOMA⁴⁸

(Ev. Ioan XX, 19-31)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

Ne-a învrednicit Bunul Dumnezeu să petrecem sfintele sărbători ale Învierii Domnului și să ajungem la această Duminică ce urmează după Învierea Domnului, pe care în mod obișnuit o numim „Duminica lui Toma”, pentru că Sfânta Evanghelie ne istorisește cum Toma și-a arătat oarecum îndoiala în ceea ce privește Învierea Domnului. Dar întrebarea lui, adresată celor zece din cei unsprezece care mai rămăseseră și celorlalți, în legătură cu Învierea, a devenit una dintre cele mai puternice dovezi că Mântuitorul nostru Iisus Hristos a înviat din morți.

Mântuitorul s-a arătat ucenicilor în ziua întâi a Învierii fără ca Toma să fie prezent. Toma a dorit să cunoască și el această arătare a Sa. Mântuitorul, cunoscând câtă frământare a trăit Toma în zilele care au urmat după Învierea Lui, l-a dăruit cu această bunătate, cu această bunăvoință, și S-a arătat ucenicilor atunci când și Toma era prezent. În felul acesta, Hristos Domnul i-a răspus lui Toma așa cum a dorit el, folosind chiar cuvintele lui, cele că nu va crede până când nu va pune mâna lui în urma cuielor și în coasta Sa.

Hristos Domnul, Care-i iubește pe oameni și Care pentru a arăta această dragoste a lui Dumnezeu S-a smerit pe Sine, S-a micșorat din Dumnezeu-Treime, ca să se întrupeze în trup omenesc. S-a smerit până la moarte – cum spune Evanghelia – iar acum Se smerește din nou, și după Înviere a îngăduit să-I fie atins trupul spiritualizat de către un muritor care era Toma, spunându-i: „*Adu degetul tău încoace*” și îl pune în urma cuielor Mele și „*adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios*” (Ioan XX, 27).

Frații mei, această smerenie a arătat-o Bunul Dumnezeu și înainte de Înviere, și după. Și ne-o arată în toată vremea, fiindcă ne îngăduie și nouă să fim necredincioși, pentru ca pe parcursul vieții noastre, întâlnindu-ne cu fapte care arată existența și prezența lui Dumnezeu, așa cum i-a îngăduit lui Toma să vină să pipăie urma cuielor Lui, să devenim credincioși.

Această smerenie și-o arată Bunul Dumnezeu neconținut. Fiindcă dacă a binevoit atunci să vină pentru Toma, acum pentru noi vine în fiecare Sfântă Liturghie și îngăduie ca la rugăciunea noastră de invocare: „*Trimite Harul Preasfântului Tău Duh*” și „*sfințește pâinea și vinul acesta*”, pâinea și vinul să se transforme în Sângele și în Trupul Domnului, cele prin care

⁴⁸ Predică la Duminica a 2-a după Paști (a Sfântului Apostol Toma), rostită în data de 08 mai 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Dumnezeu Se dăruiește nouă, nevrednicilor. Și după ce ne-am împărtășit, suntem ca și cei de atunci purtători de Dumnezeu – teofori, hristofori – purtători de Hristos, purtători ai celui Care strălucește în inimile noastre și, cum spun părinții, strigă din firea noastră: „Avva”, adică „Părinte”.

Aceasta este învățătura acestei sfinte Duminici, a lui Toma numită, chiar dacă nu-l sărbătorim astăzi pe Sfântul Toma pentru existența lui pământească, ci astăzi îl sărbătorim pe Sfântul Ioan, Apostolul care și-a plecat capul la Cina cea de Taină pe gâtul Mântuitorului, ucenicul acela pe care, spune el în Evanghelie, îl iubea Iisus.

Pe acesta îl sărbătorim astăzi împreună cu Sfântul Arsenie cel Mare, un om care a trăit în palatul împărațesc, alături de împărat, slujindu-i, dar care și-a dăruit viața, după chemare dumnezeiască, lui Dumnezeu, încât a ajuns să fie nu un călugăr oarecare, ci un Arsenie cel Mare. Numele Sfântului Ioan Evanghelistul și cel al Sfântului Arsenie pe care îi pomenim astăzi, ne aduc nouă, celor din ziua de astăzi, aminte de smeriți călugări care au purtat numele lor în această viață. Părintele Ioan Iovan, bunăoară, a întemeiat o mănăstire la Recea de lângă Mureș de-o frumusețe rară, ajunsă cu ajutorul lui Dumnezeu, o perlă a ortodoxiei, care a ajuns să găzduiască și patriarhi ecumenici. Iar părintele Arsenie cel Mare i-a ocrotit, dintre cei pe care eu îi pot pomeni, pe părintele Arsenie Boca, pe părintele Arsenie Papacioc sau pe părintele Arsenie Praja, cel mai smerit dintre cei purtători de numele lui Arsenie, care toată viața lui a umblat cu picioarele goale, și vară și iarnă – atât de mare a fost smerenia lui. Cu ajutorul lor, iubiții mei, îngăduiți-mi să subliniez din Sfânta Evanghelie de astăzi numai câteva lucruri foarte importante.

Sfânta Evanghelie de astăzi o putem împărți în două părți. În partea întâi, care se referă la ziua întâi a Învierii Mântuitorului, Mântuitorul, intrând prin ușile încuiate, a venit în fața sfinților ucenici și Apostoli și le-a zis „*Pace vouă!*” (Ioan XX, 26). Această pace, acest „shalom” (cum se zice în limba ebraică și cum probabil că a rostit și Mântuitorul), nu este numai un salut obișnuit, pentru că și evreii de astăzi salută cu acest cuvânt „shalom” care înseamnă pace. Dar „Shalom aleichem” este pacea pe care o dă ucenicilor Lui, care erau înfricoșați și stăteau închiși de frica evreilor.

Ori Mântuitorul a intrat prin ușile încuiate, nu ciocnind la ușa încuiată ca să-i sperie, ci a trecut prin zid pentru că nu mai avea trupul obișnuit. Era trupul spiritualizat, trupul lui Dumnezeu înviat din mormânt, trupul pe care și l-a asumat din firea omenească și care s-a unit atât de strâns cu firea dumnezeiască, încât mergeau în același loc și în aceeași putere dumnezeiască peste tot. Și acum intră la ucenicii Lui și le zice „*Pace vouă!*” (Ioan XX, 26), iar ca să nu-i sperie, le-a arătat semnul cuielor și urma împunsăturii de suliță din coasta Lui, ca ei să

se convingă că nu este o nălucire, ci că este cu adevărat Hristos înviat din morți. Acest Dumnezeu a primit moartea în trupul omenesc pentru că, asumându-Și trupul nostru, a vrut ca prin acest trup, purtându-l după El, să biruie trupul care a păcătuit în Adam, să deschidă ușile iadului, să-i înalțe pe Adam și pe toți dreptii de dinainte de Învierea Mântuitorului și să le dea posibilitatea să intre din nou în Împărăția lui Dumnezeu, adică în Grădina Raiului.

Iubiții mei, ziua Învierii este ziua biruinței totale asupra păcatului și a morții. De aceea când a auzit Toma că a venit Mântuitorul înviat, după ce a fost îngropat și acoperit cu pecetele iudeilor, nu i-a venit să creadă. Nu i-a venit să creadă, dar nu că nu credea, ci se îndoia. Această îndoială poate să vină oricând ca o ispită și asupra noastră. Și astăzi când vorbim despre Înviere mulți se întreabă: „*Cum poate să fi fost real acest fapt?*”. Dar dacă am aduce ca dovadă atâtea arătări pe care le-a avut Mântuitorul în ziua Învierii, faptul că mormântul a fost găsit gol, toate acestea ne arată că într-adevăr Hristos Domnul a înviat. În această zi a intrat prin ușile încuiate, zicându-le Apostolilor a doua oară: „*Pace vouă!*”, și i-a trimis în lume ca propovăduitori ai acestui adevăr al Învierii, al biruinței asupra morții și a suflat asupra lor și le-a zis: „*Luați Duh Sfânt!*” (Ioan XX, 22). Împreună cu Duhul Sfânt au luptat apoi Apostolii ca să propovăduiască Învierea Mântuitorului. Acest Duh Sfânt vine mereu de la Rusalii încoace și este împreună cu noi în toate lucrările sfinte. Orice preot care slujește Sfânta Liturghie zice: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!*” (II Corinteni, 13,13), fie că suntem sau nu credincioși, fiindcă acest Duh Sfânt lucrează în mod nevăzut în inima fiecăruia dintre creștini.

Unul singur, după ce s-a întâmplat aceasta, auzind că Mântuitorul a fost între Apostoli și le-a dat tuturor Duhul Sfânt, cel numit Geamănul, pe care lumea îl dă drept exemplu de necredință și-i zic „*Toma necredinciosul*” s-a îndoit. Astfel Mântuitorul, în nemărginita-I iubire de oameni și bunătate, l-a lăsat să se frământă o săptămână întreagă. Și după opt zile, când Apostolii – ne spune Sfânta Evanghelie – erau iarăși cu toții împreună și ușile erau încuiate, a venit Mântuitorul și a stat în mijlocul lor și le-a zis pentru a treia oară după Înviere: „*Pace vouă!*”. Aceasta pentru că pacea sufletului este atât de importantă pentru fiecare dintre noi ca să putem să ne ducem viața pe pământ în deplină înțelegere cu aproapele nostru, cu familia noastră și cu Bunul Dumnezeu Însuși. Pacea hristică, pacea pe care Mântuitorul a dat-o Apostolilor, este lucrarea Duhului Sfânt, pe care L-a dat și L-a împărtășit Apostolilor și pe care Biserica Îl împărtășește fiecăruia dintre credincioși în fiecare slujbă. Iar cine nu dorește pacea, alungă Duhul Sfânt din sufletul lui și din casă.

Iubiții mei, este așa de important să vă rugați împreună în casă – soț, soție și copii împreună – și să chemați pe Bunul Dumnezeu în rugăciune. Și sub lucrarea Duhului Sfânt, întotdeauna pacea hristică să domnească în casele voastre. Acest Toma, care s-a arătat necredincios, a primit de la Dumnezeu acest dar neprețuit: pacea lui Hristos, atunci când a venit și a spus, în a opta zi de la Înviere – adică în Duminica Tomii, cum este astăzi – „*Pace vouă!*”. Și a împărtășit-o tuturor. Fiindcă Toma a fost cel care și-a exprimat îndoiala, a primit de la Mântuitorul darul acesta neprețuit, căci l-a chemat Mântuitorul și i-a zis: vino, și „*adu degetul tău încoace și vezi mâinile mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios*” (Ioan XX, 27). Hristos Domnul se smerește pe Sine și îngăduie ca o mână omenească să-I pipăie trupul îndumnezeit.

Așa și viața noastră de creștini este pusă în lumina Sfintei Evanghelii, spre care suntem chemați în Duminica Învierii, când ne cheamă „*veniți de luați lumină*”. Și dacă pe această lumină o lăsăm să strălucească neîncetat în inimile noastre, pacea lui Hristos poate să fie vie și să ne conducă toate zilele vieții pe cărarea luminată de această strălucire a Sfintei Învieri a Domnului.

Mântuitorul l-a învrednicit pe Toma să vadă trupul Lui îndumnezeit și transfigurat. Și îi spune lui Toma, și pentru el, dar și pentru noi: „*Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiti cei ce n-au văzut, și au crezut!*” (Ioan XX, 29). Ori noi, iubiții mei, am putea spune că suntem toți dintre aceia care n-am văzut trupul Domnului Iisus înviat. Dar în prezent, în fiecare Sfântă Liturghie – având certitudinea și credința noastră puternică că în Sfântul Potir este însuși Trupul și Sângele Domnului – să ne bucurăm ca și Toma în ziua Învierii, să ne convingem și să zicem „*Domnul meu și Dumnezeul meu*” (Ioan XX, 29). Și atunci Dumnezeu va fi pururea cu noi. Fiindcă avem de luptat, iubiții mei, în toată vremea, cu cei care nu cred și care nu vor să creadă, deși sunt atât de evidente, prin fapte, lucrările dumnezeiești asupra noastră și asupra vieții noastre.

Dar din momentul în care Adam a căzut și a fost scos din rai, ca și bulgărele de zăpadă care se rostogolește din vârful muntelui spre vale și în rostogolirea lui crește mereu și adună mereu zăpada, așa și firea noastră căzută se rostogolește din ce în ce spre vale și tot adună la noianul de păcate pe care le facem în fiecare zi. Acestui fapt i se datorește această deosebire de primire a învățăturii dumnezeiești dintre noi – și între creștini, și între oameni. Toți oamenii au avut, prin Adam, cea dintâi descoperire a existenței lui Dumnezeu. Aceasta s-a întunecat pe măsură ce au trecut anii. Așa încât sunt unii care adoră soarele, sunt șintoști, sunt suniți, sunt brahmani, sunt musulmani, sunt creștini – Și creștinii sunt risipiți ca puzderia de cânepă în: ortodoxie, catolicism, protestantism și în puzderia de secte pe care ispita gândirii și a interpretării

Sfintei Scripturi le-a făcut să se nască în lume. Ori, iubiții mei, creștinul adevărat este cel care respectă Sfânta Scriptură – descoperirea dumnezeiască dată nouă prin Mântuitorul Iisus Hristos, care le-a spus Apostolilor „Luați Duh Sfânt!”. **În numele și în lucrarea acestui Duh Sfânt Apostolii și urmașii acestora au mers la toate neamurile, propovăduind Învierea și pe Dumnezeu în Sfântă Treime.**

Și astăzi, iubiții mei, ne amenință și pe noi o seamă de pericole și iată acum pericolul musulman care vine asupra noastră cu putere. Acest pericol a stat multă vreme la granițele țării noastre. Dar a fost un Mircea cel Mare, a fost un Mihai Viteazul, a fost un Constantin Brâncoveanu ce-au putut mărturisi credința cu prețul vieții. Dar acum se furișează mai subtil, sub forma atâtor mii și mii de refugiați care se stabilesc printre creștini. Încet-încet ajung să acapareze puterea, încât, în Londra acum a fost ales primar un musulman. Aceasta în lumea în care nu se lua o îmbucătură de mâncare în gură fără să se adune familia să facă rugăciune și se ridicau de la masă cu rugăciune.

De aceea, iubiții mei, în credința noastră, așa cum este de slabă, să zicem și noi ca cel căruia i-a vindecat Dumnezeu fiul: „*Cred, Doamne! Ajută necredinței mele.*” (Marcu IX, 24). Să ne rugăm în fiecare zi, să zicem și noi: „*Doamne, ajută necredinței noastre*”.

Să ne rugăm ca lumina Învierii, lumină pe care ne-o împărtășește Biserica de fiecare dată, să ne călăuzească viața pe cărările pe care avem să le mergem și întotdeauna să ne rugăm și să zicem: „*Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând*”. Amin.

FEMEILE MIRONOSIȚE⁴⁹

(Ev. Marcu XV, 43-47; XVI, 1-8)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Acestor femei mironosițe descrise de cântarea pe care ați auzit-o, acestor femei pomenite în întreaga istorie a creștinătății le este închinată această Duminică, a treia după Paști. Cu această pomenire a femeilor mironosițe începem astăzi o săptămână frumoasă, binecuvântată de Dumnezeu și pentru faptul că în această zi de 8 mai îl sărbătorim pe Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, acel ucenic iubit de Mântuitorul care și-a plecat cu atâta duiosie capul la pieptul Mântuitorului, și împreună cu el îl sărbătorim și pe Sfântul Arsenie. De numele lor, al Sfântului Ioan și al Sfântului Arsenie, sunt legate numele unor mari duhovnici din Țara Românească a căror amintire să fie binecuvântată.

În zilele noastre este trăitor părintele Arsenie Papacioc, duhovnicul de la Techirghiol, pentru a cărui sănătate în această sfântă Duminică a Mironosițelor ne rugăm, pentru ca Bunul Dumnezeu să îi dea tăria să ne înduhovnicească și pe mai departe. Se împlinește un an, iubirii mei, de când nu l-am văzut pe părintele Arsenie, dar în ziua de ieri am avut veste de la dânsul și îl pomenim cu drag, împreună cu toți sfinții pe care în această săptămână îi vom sărbători.

Măine, iată vom sărbători aducerea moaștelor Sfântului Nicolae la Bari, apoi marți pe Sfântul Mucenic Mochie, pe care îl pomenim întotdeauna la binecuvântări, fiindcă este unul dintre făcătorii de minuni fără de arginți, apoi joi îl pomenim pe Sfântul Mucenic Ioan Valahul. El este cel dintâi dintre sfinții români cuprinși în calendarul Bisericii Ortodoxe de pretutindeni, un tânăr poate de 17-18 ani, care la această vârstă fragedă, când mulți dintre tinerii noștri sunt dornici numai de petreceri și de alte lucruri nesăbuite, când i-a fost oferită oarecum fericirea sub aspectul pământesc, a știut să înfrunte urgia păgânilor, refuzând îmbierea lor de a trece la islamism și pierzându-si atunci viața, spânzurat la porțile Constantinopolului. Pe acest tânăr oltean îl pomenim cu vrednicie întotdeauna în ziua de 12 mai și îl socotim ca pe un ocrotitor al tineretului român de pretutindeni.

Dar, iubirii mei, sfânta Duminică de azi ne face să ne reîntoarcem, să ne reintegrăm în atmosfera din a treia zi după ce Mântuitorul a fost îngropat, adică în ziua cea mare a Învierii Domnului, fiindcă în această zi le pomenim pe cele dintâi care au adus ucenicilor vestea Învierii Mântuitorului. De aceea, Sfânta Evanghelie de astăzi ne pomenește modul în care Mântuitorul a

⁴⁹ Predică la Duminica a 3-a după Paști (a Mironosițelor), rostită în data de 08 mai 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

fost pogorât de pe Cruce de Iosif din Arimateea și de Nicodim, care, intrând la Pilat, au cerut trupul lui Iisus.

Pilat, auzind, s-a mirat că a murit atât de curând și l-a chemat pe sutaș ca să mărturisească înaintea lui, întrebându-l dacă a murit de mult. Aflând despre moartea lui Iisus, a dăruit, spune Sfânta Evanghelie, lui Iosif trupul lui Iisus, iar Iosif împreună cu Nicodim, așa cum cântăm la Prohod, împreună și cu alții poate, coborându-L de pe Cruce, L-au înfășurat într-un giulgiu nou de in, L-au așezat într-un mormânt nou (săpat în stâncă) și au prăvălit o piatră la ușa mormântului. Această evocare o face Sfânta Evanghelie, pentru ca să avem mai trează ca întotdeauna conștiința faptului că Iisus Hristos, Care a fost Dumnezeu adevărat, dar Care a avut și trup adevărat a murit ca toți oamenii (după ce a fost răstignit pe Cruce) și înmormântat iarăși la fel ca oricare dintre oameni. Ne mai spune Sfânta Evanghelie că, Maria Magdalena stătea împreună cu Maria lui Iosif și cu alte femei, care L-au urmat pe Mântuitorul încă din îndepărtata Galilee pe tot drumul propovăduirii Lui și până în clipa răstignirii.

Așteptau cu toții, cu înfrigurare, împlinirea prorociei Mântuitorului. Împlinindu-se trei zile, așa cum spusese Mântuitorul (că trei zile va sta trupul în mormânt și apoi va învia), aceste trei zile fuseseră atât de grele și de zbuciumate în așteptare, încât nici ucenicii, nici femeile mironosițe și nici alții dintre ucenicii Mântuitorului nu aveau curajul măcar să gândească: oare, s-a împlinit sau nu s-a împlinit prorocia?

Erau zorii zilei a treia după îngropare, erau zorii zilei de Duminică (pe care noi o sărbătorim astăzi) atunci când se risipea întunericul nopții și stele păleau pe cer ca și cum o mână nevăzută le culegea și lăsa loc luminii, iar în această atmosferă de clar obscur, de semi-întuneric, femeile mironosițe au alergat dis-de-dimineată, cum zice cântărea, la mormânt ca să vadă dacă s-a împlinit întrebarea tainică a sufletului lor. De fapt, ele împlineau în această alergare o îndatorire obișnuită pe care nu o împliniseră atunci când a fost coborât trupul Mântuitorului de pe Cruce.

Era atât de mare graba ca să nu le prindă pe drum sărbătoarea Paștilor, a trecerii (pe care o sărbătoreau iudeii), încât nu au putut împlini atunci îndatoririle de a îmbălsăma trupul celui mort. De aceea, în zorii acestei dimineți, femeile mironosițe au alergat la mormânt ca să împlinescă țelul lor neîmplinit, acela de a acorda cinstire trupului celui mort – Învățătorului lor, Rabi, pe care L-au urmat vreme de trei ani în drumurile din Galileea până la Ierusalim și pe Care L-au iubit, L-au cinstit și au jertfit pentru El timpul și averea, numai ca să poată fi auzit cuvântul Lui – cinstire pentru Acela Care a adus restaurarea firii omenești pe care a vindecat-o și a îndreptat-o din slăbiciunile ei.

În această dimineată plină de un farmec deosebit, plină de o așteptare tainică, în ziua cea dintâi a săptămânii, s-au apropiat mironosițele de mormânt – acolo unde știau că a fost așezat

trupul neîmbălsămat suficient, fiindcă cele 100 de litre de mir pe care le-a adus Nicodim nu erau suficiente și nu împlineau rânduiala iudeilor – și ziceau una către alta: „*Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului?*” (Marcu XVI, 3)

Era o întrebare plină de îngrijorare, era ca un strigăt de disperare, fiindcă piatra, cum spune Sfânta Evanghelie, fiind foarte grea, ele cu slăbiciunea lor feminină nu ar fi putut să o ridice. Și atunci cum s-ar fi putut împlini rânduiala, dacă nu ar fi putut îndepărta piatra de la ușa mormântului. *Cine ne va ridică nouă piatră de la ușa mormântului?* – se întrebau într-o clipă de greu zbucium femeile mironosite.

Era o clipă asemănătoare, atâtor momente din viața noastră când întâmpinăm greutăți mai mari, poate, decât piatra de pe mormânt, dar pe care noi încercăm să le trecem și de atâtea ori ne întrebăm și noi: cine va ridica piatra aceasta grea a încercărilor pe care le petrecem în viața noastră omenească și, mai ales, iubiții mei, o întrebare pe care trebuie să ne-o punem în fiecare clipă a noastră: cine, oare va ridica piatra răutății, a îndoielii și a necredinței care stă ca o pecete grea a lui Caiafa peste viața fiecăruia dintre noi în aceste zile grele.

Cine ne va ridica nouă piatra, se întrebau femeile și atunci, în fața ochilor lor, coborând cele câteva zeci de metri, poate, de la locul unde a fost răstignit, de pe Golgota, până la mormântul nou în care a fost așezat (și cei care au fost la Sfântul Mormânt și vă urez din toată inima tuturor să ajungeți măcar o dată în viață să coborâți la Sfântul Mormânt al Domnului, să vedeți cum era un mormânt în orizontală săpat în piatră și acolo trebuie să te apleci ca să poți intra în mormântul în care a fost pus trupul lui Iisus și, atunci când îți pleci fruntea ca să nu te lovești de stânca ce îți stă în față, simți cât de mare a fost zbuciumul cu care s-au apropiat femeile mironosite de mormânt), s-a arătat mormântul pe care l-au găsit deschis – căci piatra fusese răsturnată de la ușa mormântului – ne spune Sfânta Evanghelie. Și tot Sfânta Evanghelie ne spune că: „*intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în partea dreapta, îmbrăcat în veșmânt alb, și s-au spăimântat*” (Marcu XVI, 5).

Tânărul acesta, care era o arătare cu totul neașteptată în mormântul în care era pus Mântuitorul, le-a adus un mesaj dumnezeiesc, un mesaj care, așa cum l-a spus îngerul care era pe piatra mormântului, așa a ajuns din gura femeilor până în zilele noastre, fiindcă în această zi a Învierii toți rostim cuvintele îngerești pe care le-au auzit mironositele: *Hristos „A înviat!”* (Marcu XVI, 6)

Aceasta era vestea cu care îngerul a încercat să risipească teama femeilor mironosite, acestea erau cuvintele care aduceau bucuria împlinirii prorociilor pe care le-a făcut Mântuitorul, atunci când le-a spus, pe când era în Galileea, că va fi dat în mâinile dregătorilor, că va fi răstignit și va fi îngropat, dar a treia zi va învia. Cuvintele acestea, iubiții mei, rostesc un adevăr crucial pentru întreaga omenire, nu numai pentru femeile care atunci au primit cuvintele ca pe o

veste cu totul neașteptată. Nu numai pentru ele, ci și pentru întreaga omenire, fiindcă întreaga fire s-a cutremurat atunci, iar cei care au fost puși să-L păzească, au căzut ca morți, orbiți fiind de strălucirea Învierii, astfel încât momentul Învierii nu l-a văzut și nu îl poate ști nimeni cum a fost.

Deși mormântul era pecetluit de piatra care adăpostea trupul Celui răstignit, totuși niciodată, nimeni nu poate spune despre Hristos că este îngropat, fiindcă Hristos a Înviat. Hristos este viu. De aceea, iubiții mei, pomenirea mironosițelor de astăzi o facem ca o mărturie a faptului că Hristos a înviat.

În Duminica trecută l-am pomenit pe Apostolul Toma care și-a exprimat îndoiala în legătură cu vestea Învierii pe care ucenicii ceilalți i-au spus-o, iar acum mironosițele stau cutremurate în fața mormântului gol, cuprinse de spaimă, spune Sfânta Evanghelie, de vestea că Hristos a înviat.

Hristos este viu. Hristos S-a arătat după Înviere și cele dintâi ființe omenești care l-au văzut pe Hristos Domnul au fost femeile mironosițe pe care astăzi le cinștim în sfântă sărbătoare. Pe ele nu le-a putut înspăimânta total moartea, nici paza de la mormânt.

De aceea, în zorii dimineții, s-au îndreptat către locul unde fusese îngropat Iisus Domnul. Au întâlnit un înger care le-a vestit mesajul: „*Hristos a înviat!*”, dar Mântuitorul, care voia ca oamenii să își dea cu adevărat seama că împlinirea prorociei Lui este un fapt real, S-a arătat în prima zi a Învierii întâi femeilor mironosițe și Mariei Magdalena, care Îl căuta și ea cu celelalte mironosițe și care întâlnindu-L, nu L-a recunoscut și a crezut că este grădinarul.

Apoi a venit Iisus și a intrat prin ușile încuiate la Apostoli, dar nici ei nu L-au recunoscut până nu le-a zis: „*Pace vouă*”. A vorbit pe drum cu ucenicii și nu L-au cunoscut până ce a frânt pâinea, fiindcă trupul Domnului înviat din morți era trup transfigurat, era un trup îndumnezeit, era același om cu care S-a îmbrăcat Dumnezeu în viața Sa pământească, dar prin Înviere a devenit un trup spiritual.

Fiindcă drumul de la Cruce până la Golgota răstignirii, a fost drumul pe care a mers Omul-Hristos, Omul-Dumnezeu, pentru ca prin Cruce să primească moartea și în felul acesta să se sfârșească viața de sub păcat, petrecută de oamenii pe care și i-a asumat. Coborând în mormânt și înviind cu trupul (trup spiritualizat) drumul acesta de la mormânt la înălțare al trupului omenesc al Mântuitorului a fost drumul de la moarte la viață, fiindcă Hristos, biruind moartea, a supus-o pentru totdeauna și pe toți cei din mormânt i-a eliberat, pe toți cei dinainte morți, și nouă tuturor ne-a deschis drumul spre viața veșnică, spre fericire.

Acest trup trebuia dovedit înaintea tuturor că este un trup real, că nu este o istorie povestită de unii și de alții. De aceea S-a dus Mântuitorul și S-a arătat Mariei Magdalena care în

clipa în care a fost grăită pe nume – și nu putea auzi decât vocea Învățătorului pe care Îl auzise de atâtea ori, fiindcă numai această voce avea modulația și timbrul ei – s-a trezit la o realitate nouă și a vrut să-I îmbrățișeze picioarele, dar El i-a spus: „*Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu*” (Ioan XX, 17). Prin această opreliște, îi arată faptul că este un trup cu totul deosebit decât trupul cu care a fost pe pământ și cu care a fost răstignit. Dar îi mai spune încă ceva, îi spune că: „*încă nu m-am suit la Tatăl meu*”.

Deci, prin cuvintele acestea, ne profetea nouă, prin Maria, că se va sui la „*Tatăl Meu și Tatăl vostru*” (Ioan XX, 17). Tatăl meu, pentru că Dumnezeu era Tatăl din veci, fiindcă era Unul din Sfânta Treime, și „*Tatăl vostru*” fiindcă El ne-a creat pentru viața aceasta pământească.

Iubiții mei, Mormântul gol este una dintre cele mai puternice dovezi ale Învierii Mântuitorului, dar Mormântul putea să fie gol și prin alte întâmplări, cum au spus conducătorii iudeilor celor care au fost de fapt cei dintâi vestitori ai Învierii, paznicii. Paznicii năimiți, care au primit și mită de a spune miciuni, nu au spus că Mântuitorul a înviat, că ei au căzut orbiți de strălucirea clipei, că nu au văzut nimic în afară de mormântul gol și că s-au spăimântat. Ei s-au dus să vestească acestea mai marilor lor, care le-au spus să spună că a fost furat.

Deci mormântul putea să devină gol și dacă ar fi fost furat. Așa s-a gândit și Maria Magdalena când a crezut că stă de vorbă cu grădinarul și căruia i-a spus: *Doamne, dacă L-ai luat spune-mi unde L-ai dus și eu Îl voi lua*. Dar nu era. El nu fusese furat. El nu a fost furat și nici nu a fost un trup chinuit care a leșinat și care, trezindu-se din morți, a răsturnat cu putere piatra mormântului și a plecat într-un loc necunoscut.

Trupul lui Iisus Hristos s-a arătat viu după Învierea Sa și s-a dus înaintea ucenicilor pătrunzând prin ușile încuiate, s-a arătat femeilor mironosițe, s-a arătat celor ce mergeau la Emaus și tuturor le-a arătat că trupul Lui este un trup real, trup omenesc care a fost îngropat și acum care s-a ridicat din mormânt.

De aceea, iubiții mei, ziua aceasta mare, a mironosițelor, Duminica aceasta sfântă ne aduce în față aceste sfinte femei, care L-au iubit pe Hristos și datorită cărora, Hristos S-a arătat cu trupul Lui transfigurat. Băgăm de seamă că Mântuitorul nu S-a arătat decât celor care cu adevărat L-au iubit și L-au cinstit și care au dorit să primească adevărarea Învierii Lui ca să se împlinescă cuvintele rostite de femeile mironosițe, care au preluat vestea de la înger, că Hristos a înviat.

Hristos Domnul a biruit moartea. Hristos Domnul a venit pentru noi, ca să ne mântuiască și să ne scoată din robia morții, așa cum a făgăduit Dumnezeu celui dintâi om și Evei că aceasta va zdrobi capul șarpelui. În felul acesta, zdrobind toată împărăția întunericului, Mântuitorul Iisus Hristos, coborând la iad, a slobozit din mormânt, din încuietorile iadului, pe toți înaintașii noștri și, arătându-se viu după Învierea Lui, ne dă și nouă certitudinea faptului că ceea ce noi credem și

mărturisim în aceste cuvinte de salut pascal, când zicem: „*Hristos a Înviat !*” nu este o vorbă fără înțeles și fără un sprijin real, ci este o mărturie a unui adevăr mărturisit înaintea tuturor oamenilor de îngerul care a vestit femeilor mironosițe și le-a spus: „*Hristos a Înviat*”.

Hristos a Înviat, fraților! Și să credem cu tărie în acest fapt prin care Hristos ne-a dăruit tuturor viață veșnică, pace și mare milă. Amin.

VINDECAREA SLĂBĂNOGULUI DE LA VITEZDA⁵⁰

(Ev. Ioan V, 1-15)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh !

Hristos a Înviat!

Frații mei,

Să-L rugăm pe Domnul să mântuiască sufletele noastre așa cum cântau frații de la strană. Suntem la această Sfântă Liturghie de după Înviere când îl cinștim pe slăbănogul pe care l-a vindecat Iisus Hristos. Îl cinștim pe acest slăbănog pentru că este ziua noastră, a tuturor acestor slăbănogi care stăm în pridvoarele acestei lumi ca înaintea lacului Vitezdei, așteptând să se tulbure apele ca să ne putem mântui și ca să ne putem vindeca. Fiindcă toți suferim sufletește sau trupește, într-un fel sau altul. În această Sfântă Duminică după Înviere în care Sfânta Evanghelie ne pune în față această minune a vindecării Slăbănogului, ne gândim fiecare la starea noastră sufletească și așteptăm să fim vindecați, așa cum slăbănogul Evangheliei a așteptat 38 de ani .

Dar între așteptarea lui și așteptarea noastră este o mare diferență. El avea de așteptat clipa când, din când în când, se pogora îngerul la scaldătoarea Vitezdei și tulbura apa. Cel care intra întâi după tulburare era vindecat. Ori el, slăbănogul neputincios, stătea în aceste pridvoare ale Vitezdei și aștepta de 38 de ani și Îi spune Mântuitorului, cum vom vedea în desfășurarea Evangheliei: de atâta vreme aștept și „*nu am om, ca să mă arunce în scaldătoare*” (Ioan V, 7).

Nu avea om de ajutor. Dar spre deosebire de el, noi, slăbănogii zilelor de astăzi, avem neconținut alături de noi un ajutor. Îl avem pe Dumnezeu. Și depinde numai de noi să Îl rugăm să ne ridice, să ne arunce în scaldătoare ca să ne mântuim. Deci mântuirea noastră, iubii mei, depinde de Dumnezeu, dar depinde și de noi. Căci Dumnezeu nu face nimănui nimic cu sila. Chiar și pe slăbănogul zilei de astăzi l-a întrebat: *voiești să fii sănătos ?* Și așa și noi, slăbănogii acestei lumi de astăzi, suferim sufletește sau trupește și de aceea să ne rugăm neîncetat, la fel ca slăbănogul, ca Bunul Dumnezeu să se milostivească de noi și să ne arunce în scaldătoare ca să ne vindecăm.

Minunea aceasta, iubii mei, pe care o istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi, este a treia minune pe care a făcut-o Mântuitorul. Cea dintâi, o știm cu toții. Este minunea când a prefăcut apa în vin la Cana Galileii, arătând prin aceasta sfințenia uniunii sufletești și trupești a celor care se căsătoresc. Prin prezența Lui a sfințit și a întemeiat această sfântă taină pe care dintru început a pus-o Bunul Dumnezeu. Ca omul să nu fie singur, i-a făcut lui femeie pe Eva „*și i-a binecuvântat, zicând: Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți*” (Facerea I, 28).

⁵⁰ Predică la Duminica a 4-a după Paști (Vindecarea Slăbănogului de la Vitezda), rostită în data de 25 Aprilie 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

De aceea, Mântuitorul, prezent la Cana Galileii, a arătat puterea Lui Dumnezeuiască, prefăcând apa în vin, ca să arate că este bucurie pentru om a se însoți și a întemeia familii și a respecta poruncile.

A doua minune a fost când a vindecat pe fiul unui om care se ruga la Dumnezeu pentru vindecarea fiului său.

Iar a treia minune a fost această vindecare a slăbănogului de la lacul Vitezda. Lacul acesta, iubiții mei, era ca un rezervor de apă prin care treceau oile duse spre sacrificiu ca să fie curățate de toate relele, ca să fie vrednice a fi aduse jertfă, după rânduiala Vechiului Testament. Jertfa era adusă la altar curățată de impuritățile lumii. Dar acest rezervor de apă avea privilegiul de a primi vizita dumnezeiască a îngerului trimis care tulbura apele. Și atunci când se vedea umbrită apa de prezența Duhului Sfânt, prin îngerul care tulbura apa, cel care se arunca întâi în apă avea această bucurie de a fi vindecat de orice boală ar fi fost cuprins. Am zice că era ca o stațiune balneară, de vreme ce avea cinci pridvoare în care stăteau mulțime de orbi, șchiopi, și bolnavi de toate felurile care așteptau tulburarea apei. Căci nu era un termen fix, cunoscut de cineva, ci, prin așteptarea aceasta, era pusă la încercare nădejdea, credința și răbdarea celor care erau în suferință. Și când se tulbura apa, se bucurau de darul energiei dumnezeiești care se pogora în apă și îi vindeca.

Noi suntem, iubiții mei, ca în aceste pridvoare ale Vitezdei. Suntem cu toții suferinzi trupește sau sufletește. Suntem în așteptare. În așteptarea clipei în care energiile Dumnezeiești se vor pogori și apa aceasta o vor tulbura – apa lumii în care trăim și noi, fiecare în parte, după credința noastră, după nădejdea noastră, după răbdarea noastră, după tăria în suferință – ca să putem fi vindecați. Nădejdea aceasta este o virtute pe care Dumnezeu a sădit-o încă dintru început în ființa omenească, pentru ca prin nădejde să crești în răbdare și să fii sigur că la capătul răbdării îți va veni răsplata pentru credința pe care ai arătat-o, pentru nădejdea care te-a îndemnat să stai în așteptare și pentru răbdarea cu care ți-ai dus suferința în aceste pridvoare ale Vitezdei din lumea aceasta.

Spuneam că între noi și slăbănogul de atunci este o mare diferență. El aștepta un om, dar noi Îl avem neîncetat pe Dumnezeu. Fiindcă, așa cum ne învață Sfânta Biserică, Mântuitorul a făgăduit lumii toată dragostea Lui și a zis: dacă voi pleca, nu vă voi lăsa singuri, ci vă voi trimite pe Mângâietorul, Duhul care de la Tatăl purcede și care va fi neîncetat împreună cu voi. Și acest Duh Sfânt, a treia persoană a Sfintei Treimi, revarsă neîncetat asupra Vitezdei acesteia lângă care noi așteptăm, energiile Dumnezeiești care ne întăresc, ne călăuzesc și care ne dau puterea de a învinge orice suferință în așteptarea mântuirii noastre.

Vedeți, Vitezda noastră de astăzi nu este ca aceea din Vechiul Testament, cercetată din când în când. Vitezda noastră de astăzi este plină de puterea Duhului Sfânt. Depinde de fiecare

dintre noi cum primim și cum ne integrăm acestei așteptări a mântuirii noastre. În clipa în care Mântuitorul s-a apropiat de Vitezda aceea, a Vechiului Testament, a văzut acolo mulțime de bolnavi, orbi, șchiopi în cele cinci foișoare. Și dintre toți s-a dus la unul singur. Dumnezeu, Cel a Căru milostivire nu are margini, a Căru bunătate este nesfârșită, nu a făcut un semn cum a făcut Moise cu toiagul în călătoria în pustie, când tot poporul era ars de sete și aștepta clipa în care să poată gusta o picătură de apă. În momentul în care Moise a făcut semn cu toiagul, lemnul crucii, a izvorât apă și s-a adăpat întregul popor și și-a alinat suferința. Dar iată că aici, în pridvoarele cele cinci ale Vitezdei, vine Mântuitorul, Dumnezeu Însuși, se uită, îi vede pe toți în suferință și dintre toți S-a apropiat de acest unul singur, pentru că știa să îi cântărească pe fiecare în parte.

Cheia acestei situații o vedem în răspunsul acestui slăbănog pe care Mântuitorul, apropiindu-Se de el, îl întreabă: „*voiești să te faci sănătos?*” (Ioan V, 6). Și el nu-I răspunde vreau, ci Îi spune suferința, neputința lui și zice: „*Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare*” (Ioan V, 7). Deci voința de a se vindeca este implicit arătată în acest răspuns. Dar prin acest răspuns ne arată nouă diferența dintre el și ceilalți și ne explică nouă de ce Dumnezeu l-a luat pe el, pe acest unul singur, cel care suferea de 38 de ani. El nu avea pe nimeni, nu avea cine să-l arunce în scaldătoare. Deci toți ceilalți care erau acolo aveau puterile lor materiale, aveau rudele, aveau prietenii, aveau oamenii năimiți ca să îi arunce în scaldătoare.

Erau cu o oarecare, am zice noi, doză de egoism. În loc să fi făcut rând, să meargă pe rând după neputințele lor, ei căutau care să se arunce întâi. Era spiritul acesta care îi stăpânea pe oamenii Vechiului Testament. Lipsea dragostea frățească dintre ei și nu se ajutau unul pe altul, oricât ar fi fost unul mai bolnav decât celălalt și căutau, în mod egoist, să fie cei dintâi profitori ai prezenței dumnezeiești. De aceea Mântuitorul, care știa suferința de 38 de ani pe care o purta acest slăbănog, S-a dus la el și l-a întrebat: „*voiești să te faci sănătos?*” Și ascultându-i mărturisirea, în care își recunoaște neputința lui de a avea pe cineva în ajutor – în același timp dovedea și faptul că avea o răbdare de înger, am zice noi astăzi, fiindcă nu este puțin lucru să aștepti 38 de ani clipa întâlnirii cu puterea dumnezeiască care să te vindece; 38 de ani, an de an a nădăjduit, 38 de ani, an de an a suferit durerea de a fi în neputință – vedem și că nu și-a pierdut nădejdea că, într-o zi, Dumnezeu îl va ajuta.

Și iată că după această îndelungă răbdare, după 38 de ani, vine însuși Dumnezeu lângă el și-l întreabă dacă vrea să fie sănătos, iar răspunsul Mântuitorului a fost: „*scoală-te, ia-ți patul tău și umblă*” (Ioan V, 8). În răspunsul acesta al Mântuitorului putem vedea, iubirii mei, o manifestare a bunătății și a dragostei lui Dumnezeu față de om. Fiindcă, nu l-a întrebat pricina pentru care era bolnav, nici nu l-a lădat pentru răbdarea lui, ci doar i-a poruncit cu voce blândă: „*scoală-te, ia-ți patul tău și umblă*”.

Ne spune Sfânta Scriptură că îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul său și umbla. Dacă Mântuitorul ar fi făcut o anamneză cum fac doctorii când au în față un bolnav, ar fi ascultat toate pricinile pentru care a ajuns bolnav. Dacă l-ar fi întrebat de ce nu are pe nimeni, ar fi aflat fie că era o neputință a sufletului lui de a-și face un prieten care să-l asculte, fie era așa de rău în manifestările lui (așa cum sunt mulți bolnavi, care în clipele de boală, de suferință nu mai pot suporta nici prezența celor dragi și din pricina aceasta se ceartă părinții cu copiii, frații între ei și toți cei care au în grijă un astfel de bolnav).

Nu l-a întrebat Mântuitorul pentru că El era Dumnezeu Atotștiitorul și i-a zis doar: „*ia-ți patul tău și umblă*”. Și îndată s-a împlint porunca lui Dumnezeu, căci omul și-a luat patul și a umblat.

Iubiții mei, pentru acest fapt îl pomenim noi pe slăbănogul acesta în această duminică de după Paști. Întâi l-am văzut pe Toma care și-a manifestat dorința de a-I pipăi rănila, arătând îndrăzneala lui de om de a se apropia cu mâinile omenești de trupul dumnezeiesc al Celui înviat, apoi am văzut mărturisirea lui de credință când I-a zis: „*Domnul meu și Dumnezeul meu*”(Ioan XX, 29). A urmat mărturisirea de credință a femeilor mironosițe, cele dintâi cărora Dumnezeu înviat le-a zis: „*bucurați-vă*”, ele fiind cele ce au mărturisit înaintea Apostolilor și a tuturor celorlalți că Dumnezeu a înviat. Astfel, puterea Dumnezeiască s-a manifestat atunci înaintea ucenicilor, dar se manifestă și acum, în ceea ce ne istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi, căci îi spune slăbănogului: „*scoală-te, ia-ți patul tău și umblă*”. Și îndată slăbănogul s-a ridicat.

Prin aceasta Sfânta Scriptură ne aduce dovada puterii dumnezeiești a Celui înviat, care după Înviere trecea prin ziduri și prin ușile încuiate pentru a-Și arăta prezența Lui dumnezeiască în lumea aceasta bântuită de atâtea păcate. Fiindcă slăbănogul din Vitezda a ajuns în această stare din pricina păcatelor lui.

Ne spun Sfinții Părinți că, așa cum știm din Sfânta Scriptură, fiecare lucrare pe care a făcut-o Dumnezeu în creația Lui din cele șase zile a fost bună, căci a fost seară și a fost dimineață și a numărat scriptura zilele una după alta și a văzut Dumnezeu că este bine ceea ce a făcut; și apoi l-a creat pe om, după chipul și asemănarea Sa. Ori, chipul dumnezeiesc l-a dăruit Dumnezeu omului făcut din țărână – din această materie inertă, spre al desăvârși, spre al duce la asemănare.

Dumnezeu este sfânt și atotputernic, plin de dragoste și de bunătate. Acesta era și chipul pe care l-a zidit în materia pe care a făcut-o și din care a făcut-o apoi pe Eva, ca să fie întâia pereche de oameni. Acestor întâi oameni Dumnezeu nu le-a dăruit niciun fel de suferință, dimpotrivă, i-a așezat în grădina bucuriei, în grădina Raiului, și acolo le-a dat puțința de a fi fericiți și de a se bucura neîncetat de vederea lui Dumnezeu. Și aceasta era cea mai mare bucurie

a omului, de a-L vedea pe Dumnezeu, și să cânte și el, așa cum numai îngerii cântă neîncetat: „*Sfânt, sfânt, sfânt Domnul Savaot*”.

Acest om din rai nu era cu niciun fel de meteahnă, cu niciun fel de suferință, cu niciun fel de lipsă, până în clipa în care a venit ispita. Ispita a atacat omul în ceea ce avea el mai puternic. În voința lui. Căci voința i-a dat-o Dumnezeu omului liberă și puțința de a se mântui, de a-L vedea pe Dumnezeu și de a-L iubi a fost neștirbită până în momentul în care a venit ispita diavolească. Și atunci omul a căzut. Omul a pierdut atunci puțința vieții de veci, puțința de a mai fi fără suferință, puțința de a se bucura neîncetat de vederea lui Dumnezeu. Așa au păcătuț oamenii prin neascultare, călcând porunca lui Dumnezeu; ei au fost pedepsiți și au fost scoși afară din Rai, dar nu fără a se manifesta dragostea și bunătatea lui Dumnezeu pentru că vocea lui Dumnezeu îi striga în Rai: „*Adame, unde ești?*” (Facerea III, 9).

Adam și Eva, rușinați, s-au ascuns și n-au răspuns chemării lui Dumnezeu și de aceea au fost scoși din grădina bucuriei edenice. Din aceasta, iubii mei, trebuie să luăm aminte fiecare dintre noi că Dumnezeu pe fiecare în chipul lui Adam ne caută și ne întrebă în fiecare clipă: „*Adame, unde ești?*” după fiecare păcat pe care îl facem și ne cheamă la pocăință. Astfel, Mântuitorul Iisus Hristos, Cel prin care s-a manifestat cu deplinătate dragostea lui Dumnezeu – căci Dumnezeu atât de mult a iubit lumea, încât nu a putut suporta să vadă pe om veșnic în chinul iadului, și l-a trimis pe Fiul Său – în momentul Învierii a biruit porțile iadului, a dezrobit pe Adam și pe toți urmașii lui.

Atât a durat pedeapsa neascultării lui Adam, aceea pe care o ducem fiecare în spatele nostru, din clipa în care Adam a greșit până în clipa în care Hristos S-a pogorât la iad și l-a ridicat pe Adam cel căzut și l-a restabilit, fiindcă Mântuitorul a venit pentru restaurarea firii noastre omenești. Acel om, care a fost făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, om în care Dumnezeu și-a pus toată dragostea și care, păcătuind, s-a rănit pe sine însuși, a intrat în perioada suferinței. A intrat în el moartea și ura, a intrat durerea, regretul, a intrat răutatea. Pentru aceasta oamenii care nu știu să asculte și să audă chemarea lui Dumnezeu: „*Adame, unde ești?*” și să se întoarcă la pocăință, suferă în timpul acestei vieți.

De aceea, iubii mei, slăbănogul de la Vitezda era în suferință: pentru că și-a umplut viața de păcate. Ori păcatul aduce după sine moartea în final. Păcatul aduce suferință. Orice păcat își are răsplata lui în această viață sau în viața de după, fiindcă moartea nu este un final. Moartea, numai pentru viața pământească este un sfârșit. De aceea Mântuitorul Iisus Hristos ne-a dăruit atât de multe exemple și atât de multă învățătură cuprinsă în Sfânta Evanghelie, în scrierile Sfinților Apostoli și ale Sfinților Părinți.

Este atât de mare avantajul nostru, al celor care stăm în pridvoarele Vitezdei din ziua de astăzi, căci el, slăbănogul, nu avea om, dar noi Îl avem pe Dumnezeu. Dumnezeu stă întotdeauna

la ușă și bate și spune dacă: „*va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el*” (Apoc. III, 20); cum a fost cu Luca și Cleopa pe drumul Emausului, când a stat împreună cu ei și când S-a făcut cunoscut prin binecuvântarea pâinii, așa cum o face cu Sfânta Euharistie. Și când ei au gustat din această pâine euharistică, atunci s-au deschis ochii lor și L-au recunoscut, dar El S-a făcut nevăzut de lângă ei.

Iubiții mei, păcatele sunt cele care stau ca niște guri de lei și așteaptă să muște din viața fiecăruia dintre oameni, păcatele sunt săgețile cu care cel rău ne atacă în fiecare dintre clipele vieții noastre și care ne rănesc. Unele răni sunt de moarte, de aceea și păcatele sunt unele mai mari, altele mai ușoare și pe care le putem duce mai cu ușurință. Dar să nu uităm niciodată că Mântuitorul i-a spus slăbănogului pe care l-a vindecat: „*Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești*” (Ioan V, 14).

Iată, vocea Dumnezeiască îl caută pe fiecare dintre noi și ne caută sub numele generic al umanității: „*Adame, unde ești?*”. Dar noi să nu ne ascundem de Dumnezeu, căci Dumnezeu și așa știe faptele fiecăruia dintre noi, și în loc să stăm ascunși după frunza de smochin, să spunem: Doamne, iată-mă, ajută necredinței mele, cum a zis cel care s-a rugat să îi vindece fiica (n.r. Iair).

Să ajute Dumnezeu necredinței noastre, ca întărindu-ne în credință să putem să sesizăm clipa în care Duhul dumnezeiesc cercetează viața noastră a fiecăruia, să sesizăm clipa în care urechea lui Dumnezeu aude glasul rugăciunii noastre și să spunem : „*Doamne, iartă-mă și mă mântuiește*” Amin.

FEMEIA SAMARINEANCĂ⁵¹

(Ev. Ioan IV, 5-42)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În Duminica aceasta numită *a Samarinenții*, ne este dat să cunoaștem din Sfânta Evanghelie o seamă de taine esențiale ale vieții creștine. Ne este dat să cunoaștem cuvântul dumnezeiesc cutremurător prin care Iisus Hristos spunea unui vlăstar omenesc, femeii samarince, că El este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu. Acest fapt cutremurător i-a făcut pe oamenii care au auzit apoi vestirea aceasta de la femeie să creadă cu adevărat că Iisus Hristos, omul care era în mijlocul lor, era cu adevărat Dumnezeu, trimisul Tatălui în lume.

Ne istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi că Iisus Domnul, cam prin anul 28 al existenței Sale pământești, se apropia de Ierusalim și trecea prin ținutul Samariei, un ținut care era locuit de oameni de origine semitică la fel ca toți ceilalți care erau în Israel, dar de care îi despărțeau de sute de ani o vrăjmășie pornită de la faptul unei discuții pe tema mântuirii: dacă rugăciunea trebuie făcută în muntele din Ierusalim, în templul Sionului, sau în muntele Garizim, unde acești oameni își ridicaseră un templu.

Și pentru că voiau ca să fie toți cei de neam semitic atașați muntelui Sion, iudeii, văzând că samarinenii nu vor să renunțe la locul lor de închinare, i-au socotit necurați și au întrerupt orice legături cu samarineii. De aceea nici un samarinean nu avea nici un fel de legătură cu iudeii și nici iudeii cu samarinenii. Totuși, Mântuitorul Iisus Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu și Care a venit în lume din dragoste pentru oameni, a arătat tuturor, prin faptul că S-a dus în mijlocul lor, cât de mare este dragostea lui Dumnezeu pentru toții oamenii.

De aceea Sfânta Evanghelie ne istorisește cum Mântuitorul Iisus Hristos în miezul zilei, pe la ceasul al șaselea, într-o zi însorită, străbătând ținutul Samariei, a ajuns în apropierea orașului Ierihon, care era capitala Samariei și în apropierea căruia se găsea fântâna lui Iacob, unul dintre cei trei mari patriarhi ai poporului lui Israel. Iacob a lăsat fântâna moștenire fiilor săi fiindcă el a săpat fântâna aici și a descoperit apa (cu ajutorul lui Dumnezeu) ca să fie spre adăparea fiilor lui Avraam și a turmelor lor. Când a venit Mântuitorul în acest pustiu, unde fântâna lui Iacob era izvorul principal de apă și care era cercetat de toți cei din ținut, la fântână nu era nimeni.

⁵¹ Predică la Duminica a 5-a după Paști (a Samarinenții), rostită în data de 17 Mai 2009, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Acolo Iisus Hristos s-a așezat pe o parte, pe marginea fântânii, așteptând ceea ce El, ca Dumnezeu, știa că se va petrece. În timpul acesta ucenicii Lui au plecat în cetate ca să caute de mâncare, iar în acest timp, a venit o femeie de lângă cetatea Samariei, s-a apropiat de Acesta și voia să ia apa. Era în miezul zilei și probabil că undeva era așteptată să ducă apa pentru a astâmpăra setea. Iar când s-a apropiat de fântână și a slobozit ulciorul în fântâna care era destul de adâncă (deci ea și-a adus cu sine și vas pentru apă și frânghie cu care să scoată apa), în clipele în care ulciorul ei urca plin de apă la gura fântânii, Iisus Hristos Domnul, ca un om însetat I s-a adresat femeii zicând: „*Dă-Mi să beau*” (Ev. Ioan IV, 7).

Ce clipă de smerenie ne înfățișează Sfânta Evanghelie! Domnul Dumnezeu însetat ca om. În loc să fi făcut ceva, ca Dumnezeu, ca să nu fie însetat, El arată femeii acesteia o smerenie aparte și îi cere să bea. Dar faptul în sine, acesta că era un om însetat, nu era atât de surprinzător precum era faptul că un iudeu se adresa unei femei samarinence. Iar iudeul Acesta după îmbrăcămintea Lui, arăta că este Învățător, un om care cunoștea atât de bine învățătura și tradiția poporului iudeu și cu toate acestea trece peste orice separație existentă între cele două neamuri și se adresează femeii cu rugămintea de a-I da să bea. Această femeie plină de mirare I s-a adresat: „*Cum tu iudeu?*”, ca un fel de ceartă I se adresează : „*Cum Tu, care ești iudeu, ceri să bei de la mine, care sunt femeie samarineancă?*” (Ev. Ioan IV, 9).

Și cu acest cuvânt, dragii mei, începe un dialog deosebit de interesant între Iisus și femeia samarineancă. Un dialog nu numai interesant pentru faptul că se petrecea între un iudeu și o samarineancă, ci interesant și pentru că Cel care dădea răspunsurile la întrebările femeii samarinence nu erau un om obișnuit, iar răspunsurile pe care le-a primit femeia sunt **Adevărul** de temelie pentru întreaga noastră credință. Căci auzind întrebarea samarinencei, Mântuitorul îi zice: „*Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice: Dă-Mi să beau, tu ai fi cerut de la El, și ți-ar fi dat apă vie*” (Ev. Ioan IV, 10). Iată, iubii mei, o frază de răspuns care definește clar o seamă de adevăruri inexplicabile până atunci. Căci îi zice femeii: „*Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice dă-Mi să beau*” (Ev. Ioan IV, 10).

Cu adevărat femeia aceasta nu cunoștea darul lui Dumnezeu, căci dacă ar fi știut s-ar fi comportat altfel, fiindcă și ea și întregul ei neam, întreg poporul samarinean și întreg poporul iudeu, așteptau darul lui Dumnezeu făgăduit lor, Îl așteptau pe Mesia.

Mântuitorul fiindcă a primit reproșul femeii „*Cum Tu, iudeu, ceri să îți dau?*” îi reproșează și El și îi spune: „*Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu*”. Acest dar pe care Dumnezeu L-a dăruit în lume atunci era Însuși Fiul Său, trimis să răscumpere păcatele oamenilor. Căci acest *Dar* care era acolo și îi zicea femeii: „*dă-Mi să beau*” avea puterile dumnezeiești cu care putea să împlinească prorocia.

De aceea spune: „*Tu ai fi cerut de la El, și ți-ar fi dat apă vie*”. Cunoștea femeia apa din fântâna lui Iacob, așa cum am cunoscut-o și eu acum vreo zece ani, când după ce suferisem un groaznic accident, am fost să-I mulțumesc lui Dumnezeu. Acolo, la fântâna lui Iacob, am citit această istorie a întâlnirii dintre Dumnezeu și om și am căutat apa vie, apa aceasta prin care darul dumnezeiesc se revarsă neîncetat asupra noastră, a oamenilor, din dragostea și bunătatea Sa. Apa aceasta pe care ar fi cerut-o, i-ar fi dăruit și femeii mai multă cunoaștere, dar ea rămâne la nivelul ei omenesc și s-a uitat cu mirare la acest iudeu care vorbește despre un altfel de apă, cum n-a mai auzit, *o apă vie*.

Dar de unde să aibă apă vie, dacă nici măcar apă obișnuită nu are ? Îi spune: „*nici găleată nu ai, și fântâna este adâncă; de unde dar, ai apa cea vie ?*” (Ev. Ioan IV, 11). Apoi, făcând o legătură istorică între strămoșul lor Iacob și cel care era acolo, Îi spune tot așa ca un fel de reproș: „*Nu cumva ești Tu mai mare decât părintele nostru Iacob, care ne-a dat această fântână și el însuși a băut din ea și fiii lui și turmele lui ?*” (Ev. Ioan IV, 12). Mântuitorul iar îi aduce un răspuns care o dezorientează. Zice: „*Oricine bea din apa aceasta va înseta iarăși, dar cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică*” (Ev. Ioan IV, 14).

Dragii mei, cuvintele acestea sunt rostită în fața unei femei, copleșită de mirare și chinuită de întrebarea: cum poate acest om să dea un altfel de apă decât cea pe care a dat-o strămoșul Iacob? Ea aude acum că există un altfel de apă, după care nu mai însetezi niciodată și care se preface în apă curgătoare spre viața veșnică. Noi, iubiții mei, dacă citim relatarea aceasta istorică ne întrebăm, ca oameni simpli, ce fel de apă poate fi aceasta după care nu mai îți este sete și mai ales cum să curgă spre viața veșnică? Cuvântul acesta dumnezeiesc este o descoperire profetică, fiindcă Mântuitorul îi vorbea de fapt despre darurile Sfântului Duh care vor veni și se vor revărsa asupra oamenilor. Acestea vor fi izvor de apă vie spre viața veșnică după care însetăm și noi în zilele noastre, în toată vremea și ne rugăm lui Dumnezeu să ne învrednicească să le trăim și noi.

Femeia, auzind de existența acestei ape vii (care este Harul lui Dumnezeu, care se revarsă prin energiile necreate asupra noastră) a rămas tot la gândirea ei omenească și zice: „*Dă-mi această apă ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot*” (Ev. Ioan IV, 15). Se gândea ea ce binefacere ar fi pentru viața ei să poată să câștige acest dar, ca să nu mai vină cu ulciorul și cu frânghia să scoată apă și mai ales să nu mai înseteze niciodată. Și atunci Mântuitorul, văzând că sufletul ei este încă stăpânit de rodul păcatelor și că nu poate să pătrundă lumina și să înțeleagă că această apă vie care se revarsă neîncetat este Harul și dragostea lui Dumnezeu față de om, schimbă total aspectul și tonalitatea de adresare către femeie. Mântuitorul, ca Dumnezeu cunoștea pricina pentru care ea, ca ființă omenească, nu putea să pătrundă taina pe care i-o

descoperarea. Și știind, ceea ce noi știm atât de bine astăzi, că toate păcatele se spală prin spovedanie, când mărturisești păcatele înaintea lui Dumnezeu, martor fiind preotul, ca apoi să și se ierte) o provoacă pe această femeie să își mărturisească ca să poată ajunge la apa cea vie a Harului dumnezeiesc : „*Mergi și cheamă pe bărbatul tău și vino aici*”(Ev. Ioan IV, 16).

În această frază, iubiții mei, sunt trei porunci : mergi, cheamă și vino. Trei porunci pe care un om străin i le adresează acestei femei, trei porunci pe care ea trebuia să le împlinească pentru ca să poată ajunge la apa cea vie. Când aude cuvintele Mântuitorului, femeia Îi zice: „*N-am bărbat*”, iar Mântuitorul i-a răspuns: „*Bine ai zis că nu ai bărbat. Căci cinci bărbați ai avut și cel pe care acum îl ai nu-ți este bărbat*” (Ev. Ioan IV, 17-18). Adevărat era și câtă surpriză va fi fost în această biată femeie, auzind din gura acestui om pe care nu l-a cunoscut niciodată că îi spune adevărul despre viața ei. Căci așa era: avusese cinci bărbați, iar cel cu care stătea acum nu îi era bărbat legitim. Ea, deși trăia cu acest bărbat, știa că era un păcat și acest fapt o face să se cutremure în toată făptura ei și să se schimbe în fața acestui om cu puteri deosebite.

Iubiții mei, noi, creștinii de astăzi, trecem atât de ușor peste aceste relatări ale Sfintei Scripturi care mărturisesc cum femeia și-a dat seama că este păcat faptul că stătea în nelegiuire cu un bărbat. Îl va fi socotit prieten, îl va fi socotit soț, oricum ar fi fost era un păcat. Păcatul acesta, iubiții mei, a devenit în zilele noastre atât de obișnuit, încât aproape dacă am lua jumătate, cel puțin, din tineretul zilelor noastre și îl vom întreba, deci tineri care sunt la vârsta căsătoriei în mod obișnuit, îți va spune că are un prieten sau o prietenă.

Și modul în care înțeleg această prietenie, pe care filosofia veche atât antică cât și mai nouă o consideră ca este un lucru sfânt, un lucru pe care Dumnezeu l-a înfăptuit între oameni, păstrându-l în toată frumusețea lui nealterat, este diferit. Între tinereii din zilele noastre este o prietenie încărcată de păcat și de aceea nici nu se ostenesc să citească Sfânta Scriptura și nici să înțeleagă cuvântul femeii samarince care spune: „*N-am bărbat*”(Ev. Ioan IV, 17).

Mântuitorul îi spune: „*Bine ai zis că nu ai bărbat. Căci cinci bărbați ai avut și cel pe care acum îl ai nu-ți este bărbat*” (Ev. Ioan IV, 18). Când a auzit acest fapt, femeia s-a cutremurat și ca orice om plin de uimire, privind spre Cel care îți citește prin gânduri și prin suflet și știe tot rostul vieții tale, și-a dat seama că este în fața unui om extraordinar și zice: Tu ești proroc: „*Doamne, văd că Tu ești proroc*” (Ev. Ioan IV, 19). Și atunci ca să verifice și mai mult dacă este cu adevărat proroc Îi pune o problemă atât de stringentă în neamul ei, care se închina lui Dumnezeu pe muntele Garizim, și Îi spune: „*Părinții noștri s-au închinat pe acest munte, iar voi ziceți că în Ierusalim este locul unde trebuie să ne închinăm*” (Ev. Ioan IV, 20). Știți că toți iudeii aveau obligația, măcar o dată în viață, să meargă la templul din Ierusalim să se închine.

Mântuitorul îi dă un răspuns care o umple de și mai multă uimire. Un răspuns care este temelia credinței noastre de astăzi. Și îi spune: crede-mă, deci o făcea pe femeia care se mirase atât de mult în trecut să creadă și mai mult în cuvântul pe care El îl răspunde. Și zice : „*crede-Mă că vine ceasul când nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veți închina Tatălui. Voi vă închinați căruia nu știți; noi ne închinăm Căruia știm, pentru că mântuirea din iudei este. Dar vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr, că și Tatăl astfel de închinători Își dorește*” (Ev. Ioan IV, 21-23).

Iată, iubiții mei, un răspuns deosebit. O revelație dumnezeiască care schimbă întregul curs al mântuirii omenești. Pentru ei, care aveau prin proroci descoperirea dumnezeiască, era de ales între Ierusalim și Garizim, iar acum acest om îi spune că nici acolo, nici acolo, ci în duh și în adevăr. Și, completează mai departe: căci „*Duh este Dumnezeu și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr*” (Ev. Ioan IV, 24). Câtă deosebire între locul de a se închina! Câtă deosebire între concepția religioasă a celor existenți până atunci și descoperirea pe care o primește femeia din gura acestui om!

Ea află că Dumnezeu este Duh și Adevăr. Află că Tatăl care i-a creat pe toți oamenii și toată lumea, i-a creat în duh și în adevăr. Află că Dumnezeu se revarsă asupra întregii omeniri în duh și în adevăr. Astfel, de la apa cea vie pe care o caută, ajunge acum să afle alte adevăruri pe care mintea ei nu le poate pricepe. De aceea Îi spune cu modestie lui Hristos: „*Știm că va veni Mesia care se cheamă Hristos; când va veni, Acela ne va vesti nouă toate*” (Ev. Ioan IV, 25). Știm că va veni Mesia și El ne va vesti toate. Aceasta era convingerea tuturor din neamul iudeilor și al samarinenilor și ea o mărturisește ca o femeie credincioasă. Și atunci aude de la Bunul Dumnezeu, Mântuitorul Iisus Hristos, un răspuns extraordinar. Un răspuns pe care nimeni nu l-a auzit până atunci, o descoperire care schimbă întregul mers al lumii, un fapt pe care Mântuitorul nu l-a mai făcut până atunci și nici după aceea nu a mai spus-o atât de răspicat cum i-a spus femeii acestea: „*Eu sunt*” (Ev. Ioan IV, 26).

Eu sunt Mesia pe care L-au vestit prorocii. Eu sunt Mesia pe care Îl așteptați de veacuri. Eu sunt trimisul lui Dumnezeu. Cuvântul acesta, iubiții mei, ni-l spune Evanghelia de astăzi și ne arată că acest Iisus care stătea ostenit pe ghizdura fântânii și aștepta să I se dea de către un muritor apă să bea, este Mesia Cel prorocit. „*Eu sunt*” este vestea care pătrunde întreaga fire omenească de atunci și dintotdeauna. El este Cel Care întruchipează dragostea lui Dumnezeu Care vine în mijlocul oamenilor ca să le dea apa cea vie care îi duce spre veșnicie.

Femeia, când a auzit acestea, coroborate și cu răspunsurile pe care le-a primit mai înainte în legătură cu viața ei și cu apa cea vie, cuprinsă de acest cutremur, a alergat către satul ei să spună ceea ce i-a fost dat de Bunul Dumnezeu să audă. Îndată au sosit și ucenicii care fuseseră după mâncare. Văzându-L stând de vorbă cu o femeie, nimeni nu a întrebat care este conținutul

conversației lor. Femeia care venise să ia apă pentru cei din neamul ei, și-a lăsat acolo găleata, s-a dus în cetate și le-a spus oamenilor: veniți cu toții să vedeți un om, zice ea: „*Un om care mi-a spus toate câte am făcut. Nu cumva acesta este Hristosul?*” (Ev. Ioan IV, 29). Deci sufletul ei s-a cutremurat când a auzit: „*Eu sunt*” și de aceea se duce la frații ei să-și întărească convingerea ei, legată de ceea ce auzise, prin mărturia celorlalți. Și la glasul ei au venit toți cei din cetatea respectivă.

În timpul acesta cât ea a fost plecată, ucenicii care au adus de mâncare, L-au îmbiat pe Mântuitorul zicând: „*Învățătorule, mănâncă*” (Ev. Ioan IV, 31). El a răspuns tot niște cuvinte surprinzătoare. Îl știau, că doar erau ucenicii Lui de atâta vreme, că este om la fel ca și ei, că mănâncă și bea, că doarme, că s-a cutremurat la vestea arestării lui Ioan Botezătorul. Văzând că nu primește mâncarea lor, s-au întrebat dacă nu cumva I-a dat cineva de mâncare. Și Mântuitorul le răspunde: „*Mâncarea Mea este să fac voia Celui care M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui*” (Ev. Ioan IV, 34).

Iată, iubiții mei, cuvintele care definesc toată viziunea lui Iisus Hristos pe acest pământ: „*Să fac voia Celui care M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui*”. Această voie a lui Dumnezeu a împlinit-o Iisus Hristos până la jertfa pe Cruce. Lucrul lui Dumnezeu l-a făcut așa cum El spune la Cina cea de taină: tot ce Mi-ai cerut am făcut și din cei ce Mi-ai dat nu am pierdut pe nici unul, decât pe fiul pierzării. Atunci le-a mai făcut o profeție pe care ei nu au înțeles-o deplin: „*Ridicați ochii voștri și priviți holdele că sunt albe pentru seceriș. Iar cel se seceră primește plată și adună roade spre viața veșnică*” (Ev. Ioan IV, 35-36).

Aceasta este și starea noastră, iubiții mei. Noi suntem ca holdele pentru seceriș, ne ridicăm (ca și pruncii aceștia care zburdă acum aici, în fața Domnului, și se ridică la vârsta matură a tuturor celor care au ascultat cuvântul dumnezeiesc) și pe toți ne așteaptă secerișul, secerișul despre care Mântuitorul spune că va fi pentru viața de veci. În timpul acesta au venit samarinenii din cetate și L-au ascultat, rugându-L să rămână la ei. Și a rămas acolo, zice Scriptura, două zile.

Un iudeu a rămas la samarineni două zile. Aceasta este o încălcare gravă a legii de atunci, căci nu aveau legături cu iudeii. Iisus Hristos, pe care Îl vedeau pentru prima dată, le arată că Iisus Hristos, Mesia, Fiul lui Dumnezeu este darul Tatălui pentru întreaga lume, pentru toți oamenii de pe Pământ. El a rămas în mijlocul lor două zile și atunci cu mult mai mult L-au prețuit pentru cuvântul Lui, căci stând două zile, cuvântul Lui a răsunat în toate locurile cetății. Și atunci locuitorii cetății ziceau femeii: „*Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înșine am auzit și știm că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii*” (Ev. Ioan IV, 42).

Iată, dragii mei: oameni care nu se închinau pe muntele Sionului, ascultând cuvântul Lui au crezut că este Mesia și oameni care și-au dat seama că apa cea vie poate veni numai de la

Dumnezeu, Cel care revarsă Harul Său dumnezeiesc pentru noi. Oamenii au mărturisit atunci că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, iar noi, oamenii de astăzi – având atâtea minuni realizate, dar nimic fără voia lui Dumnezeu, nimic fără îndrumarea acestei puteri a lui Dumnezeu, căci nimic nu poate face omul fără Dumnezeu – în loc să spunem ca psalmistul în Psalmul 103: minunate sunt lucrurile Tale Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut, căutăm tot felul de explicații și tot felul de motive pentru a ne depărta de Dumnezeu.

De aceea, cunoscând din Sfânta Evanghelie de astăzi că apa cea vie ne-o dă Dumnezeu prin revărsarea Harului Duhului Sfânt, cunoscând că pentru a putea primi acest adevăr – că Hristos este Dumnezeu – trebuie întâi să îți mărturisești păcatele ca să te apropii cu vrednicie de Trupul și Sângele Domnului, cunoscând faptul că Hristos Iisus Domnul și-a arătat prezența în lume când a spus: „*Eu sunt*”, noi toți cei de azi ne rugăm ca mintea noastră să fie luminată de Duhul Sfânt, ca să putem mărturisi ca toți acei samarineni care au zis: acum credem nu pentru mărturia ta, ci pentru cuvântul pe care noi l-am auzit. Amin.

VINDECAREA ORBULUI DIN NAȘTERE ȘI SFINȚII ÎMPĂRAȚI⁵².

(Ev. Ioan X, 1-9; Ioan IX, 1-38)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Hristos a Înviat ! Adevărat a Înviat !

Frații mei,

Aceasta a șasea Duminică după Înviere o cunoaștem de obicei sub numele de Duminica orbului, dar tot așa am putea să-i spunem Duminica Luminii, fiindcă în Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi se istorisește o minune pe care Mântuitorul a făcut-o cu puterea Sa Dumnezeiască. Împreună cu celelalte Duminici, aduc în fața credincioșilor părți din Sfânta Evanghelie, ce mărturisesc despre minunile pe care Dumnezeu le-a făcut prin Fiul Său, Iisus Hristos, Domnul nostru, pentru ca văzând noi aceste minuni să credem cu adevărat că El este Fiul lui Dumnezeu.

În cursul acestei Sfinte Evanghelii am putut auzi, frații mei, cum Mântuitorul a spus: „*Atât cât sunt în lume, Lumină a lumii sunt*” (Ioan IX, 5), iar minunea pe care a făcut-o a fost că a deschis ochii unui orb din naștere și a inundat în sufletul lui lumina care era de la Bunul Dumnezeu. De aceea a numi această Duminică, Duminica Luminii, mi se pare că nu este greșit deloc, fiindcă într-adevăr Iisus Hristos este Lumina noastră a tuturor din clipa când din mormânt a răsarit Lumina care a inundat în toată lumea și s-a revărsat asupra noastră, a tuturor, Adevărul Dumnezeiesc prin care ne putem mântui.

Minunea, pe care ne-o istorisește astăzi Sfânta Evanghelie, este un fapt cu totul ieșit din comun. A fost atât de uimită lumea de ceea ce s-a întâmplat încât nu le-a venit să creadă și atunci când s-a întâmplat minunea chiar vrăjmașii Lui au mărturisit că nu s-a mai auzit niciodată despre un astfel de fapt.

Ce s-a întâmplat, iubiții mei? Mântuitorul era împreună cu ucenicii Lui și mergând pe drum, au văzut un orb din naștere care în mod obișnuit stătea la locul lui și cerșea, fiindcă așa cum este cunoscut pentru noi toți, orbii nu pot să muncească, nu pot să-și câștige ale vieții și atunci apelează la bunăvoința semenilor lor care pot să-și câștige existența și din darul dragostei acestora își trăiesc și ei zilele vieții lor.

Și atunci, în această întâlnire, Apostolii s-au adresat Mântuitorului cu o întrebare pe cât de spontană, pe atât de plină de taină, că: cine a greșit, el sau părinții lui?

Frații mei, când auzim această întrebare, despre păcatul care ar fi provocat această stare, dacă el, păcatul, a aparținut părinților sau orbului, ne pune și pe noi pe gânduri. Și atunci

⁵² Predică la Duminica a 6-a după Paști (Vindecarea orbului din naștere) și la Sfinții Împărați Constantin și Elena, rostită în data de 21 mai 2017, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Mântuitorul a venit cu un răspuns total surprinzător pentru ucenicii Lui: nici el, nici părinții lui, ci s-a făcut ca prin el să se arate Slava lui Dumnezeu. Întrebarea pe care au pus-o ucenicii s-a referit la păcat. Păcatul era așadar cunoscut ca o pricină a urmărilor neplăcute în viață. Toți știau că cei care păcătuiesc au de suferit apoi lucruri dureroase. Ei se întrebau cine a păcătuțit: el sau părinții lui. Numai noi în zilele noastre, iubiții mei, uităm de păcat și ne ducem viața ca și cum totul ne-ar fi îngăduit. Uităm și de învățătura dumnezeiască, și de a Vechiul Testament, care i-a ținut pe cei de atunci cu mintea trează și cu atenție la păcatul pe care îl săvârșeau. Noi, cei din vremea Noului Testament, din ziua de astăzi, săvârșim atât de multe lucruri și uităm și de poruncile dumnezeiești, și de ceea ce Mântuitorul ne-a învățat și săvârșim păcate cu multă îngăduință fără să ne întrebăm atunci când suferim: cine a păcătuțit? Noi sau părinții noștri?

De aceea, iubiții mei, învățătura Bisericii este să ne apărăm de păcat, fiindcă nu ne dăm seama când și cum vom suporta consecințele lui. Și mai ales este trist că și atunci când ne dăm seama că ceea ce suferim este urmarea păcatului, nici atunci nu înțelegem cât de mult am greșit și cădem din nou în păcat. Astfel, Mântuitorul, cu nemărginita iubire de oameni, a instituit Taina Sfintei Spovedanii, taina prin care sufletul omului încărcat de păcate poate să le mărturisească și, mărturisind în același timp părerea de rău împreună cu făgăduința că nu va mai greși, poate să primească iertare de păcatele lui, ca să fie izbăvit de urmarea păcatului, suferința noastră în diferite stadii ale vieții noastre.

Să ne fie, iubiții mei, limpede minții noastre că Dumnezeu n-a făcut nimic rău pentru oameni. I-a iubit atât de mult încât până și pe Fiul Lui L-a dat ca jertfă pentru mântuirea lor. De aceea, nicio suferință, nicio durere a noastră, nicio răutate a noastră nu este de la Dumnezeu. Toate ne aparțin nouă și de aceea trebuie să fim atât de atenți la tot ceea ce facem, să ne întrebăm dacă suntem pe calea cea bună sau păcătuim, fiindcă păcatele se răsfrâng de la părinți și asupra copiilor și să ne apărăm generațiile care vin tocmai de aceste urmări ale nesocotinței noastre.

Și iată că acum Mântuitorul are în față un om care suferea pe nedrept și de aceea l-a chemat la El, a atins cu mâna Lui pulberea pământului, a scuipat și iată, cu tină și a uns ochii orbului. Momentul acesta, iubiții mei, este foarte important pentru învățătura noastră, căci din țărâna pe care o călcăm în picioare, Dumnezeu a făcut leacul izbăvitor pentru a îndepărta orbirea celui care era în fața Lui. Acest orb era de fapt un simbol, un simbol care ne arăta și ne cuprindea în el pe toți care suntem păcătoși, pe toți care nu ne dăm seama de ceea ce săvârșim pe acest pământ și care, mai ales, uităm că la fel cu pulberea din care a făcut tină Mântuitorul suntem și noi și că în aceeași pulbere, în țărână, ne vom întoarce. Iar prin faptul că Mântuitorul a luat tină, așa cum Dumnezeu a luat la Facere pământul și l-a modelat și a făcut om, și de data aceasta, din pulberea pământului din care suntem făcuți, a făcut și leacul tămăduitor și a uns ochii orbului.

Și apoi, iubiții mei, l-a trimis pe orb la apa Siloamului ca să se spele. Prin faptul că l-a trimis, a pus la încercare voința și credința acestui om orb. L-a trimis la apa Siloamului, despre care orbul știa. Dar de ce l-a trimis? Doar ca să se spele? Dacă ar fi fost cu necredință, ar fi spus: ce să caut eu la o simplă apă? Ori orbul a dat dovadă de credință, căci a urmat porunca Mântuitorului, și de ascultare, mergând către apa Siloamului, cum l-a trimis Mântuitorul.

Noi, iubiții mei, de atâtea ori auzim sfatul și îndemnarea Sfintei Evaghelii, dar de câte ori, oare, avem credința ca să urmăm sfaturile Evangheliei și poruncile Dumnezeiești ca să ne apărăm de păcat? Și de câte ori urmăm sfatul de a merge la apa Siloamului, care este curățitoare, să vedem că prin ceea ce lucrează Dumnezeu, prin apa sfințită – pe care o binecuvântează protul cu puterea Harului Dumnezeiesc – și prin puterea ei, ne putem vindeca. Orbul însă a ascultat, a crezut în puterea Cuvântului lui Dumnezeu, s-a dus la apa Siloamului și s-a întors văzând. Dar dacă până aici a dus greutatea unei vieți care se petrecea în noaptea nesfârșită a vieții lui, iată că dintr-odată s-a făcut lumină în viața lui, a întâlnit pe Cel care a spus: „*Cât Eu sunt în lume, sunt Lumina lumii*” și El i-a dăruit lumină ochilor lui. I-a deschis ochii, acea poartă prin care intră tot ceea ce putem cunoaște din minunile pe care Dumnezeu le-a făcut pentru noi. Însă noi nici acest fapt nu putem să-l recunoaștem și nu mărturisim puterea lui Dumnezeu privind o floare, privind un fruct, privind tot ceea ce este în jurul nostru. Căci toate le-a făcut Dumnezeu numai și numai pentru bucuria noastră, a omului, iar noi, oamenii, nu le vedem și nu le recunoaștem, fiindcă orbirea sufletească este de mii de ori mai grea și mai rea decât orbirea ochiului care nu poate să vadă. Dar cum spune Mântuitorul mai târziu: „*De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor*” (Ioan XV, 22).

Așa și noi, iubiții mei, avem atâtea minuni în jurul nostru, dar refuzăm să le vedem și să le credem ca minuni ale Bunului Dumnezeu, făcute din dragoste pentru noi, oamenii. Dar noi refuzăm să recunoaștem că toate acestea sunt daruri pe care ni le-a dat Dumnezeu, descoperindu-le prin mintea omului, pe care tot Dumnezeu a sădit-o în om și care luminează pe măsura în care crede Dumnezeu că poate fi de folos omului. Și, în loc să ne bucurăm de aceste daruri ale lui Dumnezeu, de multe ori, din pricina lor, îl îndepărtăm pe Bunul Dumnezeu din viața noastră. La fel suntem și noi ca cei care n-au vrut să recunoască că l-au văzut pe orbul din naștere, întors de la apa Siloamului cu lumina ochilor strălucind de bucuria întâlnirii cu minunile lui Dumnezeu. De aceea, se întrebau între ei: „*Nu este acesta cel ce ședea și cerșea?*” (Ioan IX, 9). Și atunci el, cu mult curaj mărturisea: „*eu sunt*” (Ioan IX, 9). Nu le venea să creadă și l-au dus înaintea fariseilor care l-au întrebat: „*Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii?*” (Ioan IX, 10). Și el a răspuns așa cum Dumnezeu face de fapt tot ceea ce este în jurul nostru, cu o deosebită simplitate, fără complicație. Dumnezeu ne dăruiește, ne dăruiește bucurii neîncetate, de la nașterea pruncilor

în viața copiilor noștri la sfârșitul creștinesc a celor care și-au petrecut viața în dragostea și bunătatea lui Dumnezeu. Dar cei care aveau orbirea sufletului nu puteau să creadă că Dumnezeu a făcut acest lucru și vedeau mai degrabă ceea ce s-a făcut – din punctul lor de vedere și al legii vechi – greșit, fiindcă s-a făcut vindecarea în zi de sâmbătă. Pentru ei acest fapt era dureros, că s-a făcut minune în zi de sâmbătă. Nu vedeau bucuria luminii din ochii celui care până atunci a fost în întunericul vieții. Și atunci nu le-a venit să creadă și i-au chemat pe părinții lui, care însă știau că cei care-i chemau îl dușmăneau pe Mântuitorul Iisus Hristos. Și au început ancheta. Și aceasta este partea a doua din Sfânta Evanghelie de astăzi: ancheta pe care au făcut-o mai marii iudeilor, ca să-L învinuiască pe Hristos că a făcut minune în zi de sâmbătă. Așadar i-au întrebat: „*Acesta este fiul vostru, despre care ziceți că s-a născut orb? Deci cum vede el acum?*” (Ioan IX, 19). Și atunci ei, înfricoșați, au răspuns: știm că este fiul nostru, dar ce s-a petrecut cu el, întrebați-l, că este major, am spune în cuvintele noastre, și este responsabil pentru viața lui.

Frații mei, observați câtă ură se manifesta din partea vrăjmașilor Mântuitorului. Observați câtă teamă era în sufletul oamenilor, dacă părinții se temeau și să mărturisească un fapt evident și cunoscut de toată lumea. Întrebați-l pe el. Ca și cum ei n-ar fi văzut că a fost orb și că acum vede. Este dureroasă această relație dintre oameni, când unii pe alții îi înfricoșează. Și atunci vedeți cât de mare este curajul mărturisirii.

Anul acesta, iubii mei, Sfântul Sinod, Patriahul nostru, au hotărât să-i cinstească pe mărturisitorii perioadei comuniste și cunoscând această stare de înfricoșare pe care o trăiau părinții orbului, aduceți-vă aminte ce stare de înfricoșare era și în timpul regimului comunist, când la fel, părinți din vremea aceea nu mai aveau curajul să-și apere copiii, iar cei înfricoșați mărturiseau greșit despre prietenii și frații lor, încât suferința a fost îngrozitoare. Dar cu cât a fost mai mare prigoana, cu atât mai mare a fost curajul celor care, înfruntând bătăile, foamea și frigul au rămas statornici în credința lor de a-L mărturisi pe Iisus Hristos Domnul nostru și așteptau numai de la El ajutorul și mângâierea, care au și venit la vremea rânduită de Bunul Dumnezeu.

De aceea, Sfânta noastră Biserică îi cinstește în acest an, împreună cu Patriahul Iustinian, pe toți cei care au mărturisit pe Hristos înaintea prigoanei comuniste din timpul acela de tristă amintire. Patriarul Iustinian a fost cel mai subtil și mai curajos dintre toți luptătorii împotriva comunismului, fiindcă la cel mai înalt nivel a avut curajul să-i apropie de el pe toți cei care au înfruntat prigoana comunistă și să-i aibă și sfătuitori și ierarhi pe unii ca Bartolomeu sau slujitori la altare pe cei mai mulți care au venit la el.

Iată, iubii mei, cum curajul pe care l-a avut orbul înaintea prigonitorilor lui a fost un exemplu viu pentru cei care au înfruntat prigoana comunistă, fiindcă acest orb din naștere a știut să prețuiască lumina. El care a străbătut anii vieții lui în întuneric, acum se bucura de lumină și atunci când ei, prigonitorii, i-au spus: știm că este un păcătos Acela despre care spui că ți-a

deschis ochii, el a mărturisit: nu știu ce spuneți voi, dar știu că am fost orb și a deschis ochii mei. Și poate vreți și voi să credeți. [*„Noi știm că Omul Acesta e păcătos. A răspuns deci acela: Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu: că fiind orb, acum văd”*](Ioan IX, 19).]

Și așa cum comuniștii se înfuriau, așa s-au înfuriat și cei de atunci și l-au dat afară din sinagogă. Dar chiar dacă l-au dat afară i-a venit mângâiere, căci plecând s-a întâlnit cu Hristos Domnul și nu L-a cunoscut. În dialogul care a fost, Mântuitorul l-a întrebat și el i-a spus: Cine este Acela despre care mă întrebi? Aș vrea și eu să-L văd. Și atunci Mântuitorul, cu smerenie Dumnezeiască, căci Dumnezeu S-a smerit pe Sine, S-a lăsat cuprins de firea noastră omnească, S-a îmbrăcat în carne de om ca să poată fi aproape de om și n-a zis: Eu sunt Dumnezeuul tău sau Eu sunt Acela, ci i-a spus cu smerenie: L-ai și văzut! [*„Și, găsindu-l, i-a zis: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred în El? Și a zis Iisus: L-ai și văzut! Și Cel ce vorbește cu tine Acela este”*](Ioan IX, 35-37).] Iar orbul, care avea ochii sufletului luminați prin ochii trupului, I-a zis: Domnul meu și Dumnezeuul meu și a căzut la picioarele lui Hristos și I s-a închinat Lui [*„Iar el a zis: Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui”*](Ioan IX, 38)].

Iată, iubii mei, modelul de atitudine omnească în fața minunilor pe care Dumnezeu ni le dăruiește în fiecare zi a vieții noastre. Nu va veni să spună niciodată: Eu te-am hrănit sau Eu te-am adăpat sau Eu te-am îmbrăcat, dar prin tot ceea ce facem trebuie să-L simțim și să vedem prezența lui Dumnezeu în fiecare clipă din viața noastră și să ne închinăm Lui și să-I mulțumim pentru tot ceea ce face pentru noi, așa cum au făcut Sfinții Împărați Constantin și Maica sa, Elena, care păgâni fiind au auzit de Mântuitorul și au început să cunoască învățăturile Lui. Mai ales Sfânta Elena care era cu multă dragoste maternă alături de fiul ei și-l povățuia mereu. Și atunci când Constantin a avut de înfruntat oaste păgână, potrivnică lui, i-a arătat Sfânta Cruce pe cer, cu inscripția pe care cu toții o știm că: *“În acest semn vei învinge”*, adică în semnul Sfintei Cruci. Atunci împăratul Constantin a pus acest semn pe scuturile și pe îmbrăcămintea tuturor ostașilor lui și cu acest semn, într-adevăr a învins și a devenit împăratul creștin al Imperiului Roman. Împreună cu mama sa, L-au văzut pe Dumnezeu în ceea ce s-a petrecut cu ei și drept mulțumire au ridicat biserici în cinstea Lui, cea mai mare fiind Biserica Sfântului Mormânt, care în acest an a fost renovată și făcută în așa fel încât să fie bucurie pentru fiecare om care se apropie de Sfântul Mormânt pentru a-I mulțumi lui Dumnezeu.

În această zi în care îi prăznuim și îi cinștim pe Sfinții Împărați Constantin și Elena, îl cinștim și noi și ne amintim de unul dintre ctitorii bisericii noastre, Părintele Constantin Galeriu, pe care mulți dintre frațiile voastre l-ați cunoscut, l-ați ascultat și i-ați urmat îndemnul, așa cum a urmat orbul porunca de a merge la apa Siloamului. De aceea vă găsiți și astăzi în Sfânta Biserică, fiindcă ați văzut în Părintele Constantin Galeriu adevăratul îndrumător al vieții; și care cu

adevărat a trăit Adevărul credinței creștine. Și eu voi mărturisi întotdeauna pentru Părintele, căci nu numai în cele ce l-ați auzit sau l-ați văzut atunci când vorbea din acest loc din fața Sfântului Altar, dar l-am văzut și ca ctitor al Bisericii, când a urcat cu frică și cu cutremur pe porțile acestei biserici, crăpate de cutremur și a venit din capătul acela de unde nu vedeți niciodată, frățiile voastre, până aici unde s-a putut ajunge, să constate cât este de mare stricăciunea și cât de bine s-a făcut lucrarea. De aceea, cu mult drag, l-am așezat în rândul ctitorilor acestei Biserici, fiindcă a fost nu numai un îndrăgostit de Adevărul Dumnezeiesc, ci a fost și un lucrător cinstit în ogorul Domnului. Și mai mult decât atât nu era numai un lucrător, ci era și ca gândul înaripat și care din București alerga la Alba Iulia sau la Baia Mare sau la Timișoara sau la Constanța ca să propovăduiască, mai ales tinerilor, Cuvântul Dumnezeiesc.

Omul acesta L-a iubit pe Dumnezeu, a iubit Biserica și neamul și ne spunea cu atâta smerenie că s-a născut odată cu România Mare. Anul viitor va împlini 100 de ani, acum în noiembrie va împlini 99 de ani și noi am dori să se realizeze cel mai înalt gest pentru unul dintre ctitorii Bisericii noastre, să-l putem înfățișa într-o formă nepieritoare, ca toți care vor trece pe lângă chipul lui, să spună cu adevărat că un om a fost, un OM cu litere mari. Acesta a fost Părintele Constantin Galeriu, ctitor, duhovnic și slujitor al frățiilor voastre, al Altarului lui Dumnezeu și al Bisericii noastre. Fie-i memoria binecuvântată. Amin

DESPRE DREAPTA CREDINȚĂ ⁵³

(Ev. Ioan XVII, 1-13)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Hristos S-a Înălțat!

Frații mei,

În această a șaptea Duminică după Paști, ne îndeamnă Sfânta noastră Biserică să pomenim întâiul Sinod Ecumenic, adică acea adunare a tuturor episcopilor din lumea creștină de atunci, din timpul împăratului Constantin cel Mare, împărat care a hotărât și a invitat toți episcopii să se adune în localitatea Niceea, în anul 325, pentru a dezbate învățătura de credință care atunci era amenințată de dezbinare. Părinții de la acest Sinod Ecumenic aveau de confruntat o învățătură greșită, care își făcuse drum printre creștini și care spunea despre Mântuitorul Iisus Hristos că nu este una cu Dumnezeu, ci numai asemenea cu Dumnezeu.

Și învățătura aceasta, cunoscută sub numele de arianism, a fost combătută la acest Sinod Ecumenic de sfinți care vă sunt bine cunoscuți precum: Sfântul Nicolae sau Sfântul Spiridon sau Sfântul Atanasie cel Mare, sfinți a căror dreaptă învățătură, pe temeiul Sfintei Scripturi, a arătat adevărata credință. Cei 318 episcopi, sfinți părinți, adunați la Niceea, au acceptat această credință ca dreaptă învățătură și au exprimat-o în fraze scurte, pe înțelesul tuturor. Această dreaptă învățătură se numește Crezul de la Niceea, care apoi a fost completat la Constantinopol și împreună formează crezul Niceo-Constantinopolitan, crez pe care noi îl rostim în fiecare Sfântă Liturghie, la momentul potrivit, când zicem cu toții: „*Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoșitorul...*” și celelalte cum spune mai departe Crezul.

Acest Sfânt Sinod a luptat pentru unitatea credinței. Acest Sfânt Sinod a arătat că pe temeiul Scripturii, dacă stai și te orientezi în viața creștină, nu poți să rătăcești. Acest Sfânt Sinod a arătat pentru întâia oară ceea ce era necesar de cunoscut pentru credincioșii Bisericii. Pentru aceasta, iubiții mei, în această Duminică în care facem amintirea Sinodului I Ecumenic, la Sfânta Liturghie se citește o parte din Sfântul Evanghelist Ioan, din capitolul 17, partea pe care o cunoaștem sub numele de Rugăciunea lui Iisus, pentru că în această parte de Evanghelie, Sfântul Evanghelist Ioan ne arată cum Mântuitorul Iisus Hristos S-a rugat ca om către Tatăl ceresc ca toți să fie una, adică toți creștinii care cred în cuvântul Lui și dă ca exemplu: precum „*Eu și Tatăl Meu una suntem*” (Ioan X, 30).

Această unitate a Bisericii, iubiții mei, a apărut-o și a arătat-o Sinodul I Ecumenic. Această unitate a Bisericii a dorit-o întotdeauna Mântuitorul Iisus Hristos. Această unitate a Bisericii o

⁵³ **Predică la Duminica a 7-a după Paști (a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic, Rugăciune lui Iisus), rostită în data de 16 mai 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

dorim și noi în zilele noastre și de aceea ne rugăm ca toți să fie una cum a rostit Mântuitorul Iisus Hristos în această rugăciune. Când zicem Rugăciunea lui Iisus din această Sfântă Evanghelie, nu este tot una cu rugăciunea pe care o rostim neîncetat (după modelul vameșului care se ruga și zicea, bătându-și pieptul): „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”. Această rugăciune este către Iisus ca să ne ajute să răzbatem pe cărările vieții, dar rugăciunea lui Iisus din această Sfântă Evanghelie ni-L arată pe Mântuitorul rugându-Se atât pentru Sine, cât și pentru ucenicii Săi. Mai mult decât atât, Mântuitorul S-a rugat atunci, la vremea aceea de acum două mii de ani, și pentru noi cei de astăzi fiindcă S-a rugat lui Dumnezeu și pentru toți cei ce vor crede prin cuvântul Apostolilor în Iisus Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu.

Iubiții mei, Sfânta Evanghelie de astăzi ne face pe noi, creștinii, să privim în adâncul istoriei și să-L vedem pe Mântuitorul Iisus Hristos ca model de rugăciune, de apropiere de Tatăl ceresc pe care Îl numește cu acest cuvânt: „*scump și sfânt Tată*”. Și iată cum spune Mântuitorul când a ridicat ochii Săi la cer: „*Părinte, a venit ceasul! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească. Precum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care Tu I-ai dat Lui. Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis*” (Ioan XVII, 1-3).

Iubiții mei, cuvintele acestea sunt cuvinte rostite de Mântuitorul Iisus Hristos pe care ni-L arată Sfânta Evanghelie cum S-a pregătit sufletește și trupește pentru întâlnirea în rugăciune cu Dumnezeu Tatăl. Și-a ridicat ochii către cer și atunci, cu această siguranță a sufletului că privind spre cer se întâlnește cu Dumnezeu în cuvintele Lui, a început să Îi vorbească și să Se roage, simțind că este una dintre rugăciunile din urmă. De aceea, această parte a Sfintei Evanghelii este socotită oarecum și ca testamentul Mântuitorului lăsat nouă credincioșilor de totdeauna.

El spune: „*a venit ceasul*”, deoarece, ca Dumnezeu adevărat, cunoștea drumul vieții Sale. *A venit ceasul* înseamnă că a venit clipa în care va trece din această viață. Și astăzi noi avem această expresie că: „*i-a venit ceasul*”, adică cineva care pleacă. A veni ceasul înseamnă a te întâlni cu moartea. Câtă diferență între Dumnezeu omul – Iisus Hristos și omul obișnuit de astăzi în acest fel de a privi când a venit ceasul, adică întâlnirea cu moartea. Iisus Hristos când a spus că a venit ceasul S-a gândit la sfârșitul Său și de aceea S-a rugat Tatălui ceresc și I-a zis: „*Părinte, preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească*”.

Ori acest cuvânt „*a preaslăvi*” înseamnă a mărturisi dragostea și încrederea în ceea ce Dumnezeu a voit atunci când Fiul a venit în lume: să recapituleze întregul neam omenesc, în trupul Său în care S-a înomenit ca să fie cât mai aproape de om, frate cu fiecare dintre oameni, și în trupul Lui să aducă jertfă curată în locul și pentru toți oamenii care erau atunci în lume și care vor fi după aceea. A preaslăvi pe Tatăl înseamnă a accepta tot ceea ce Dumnezeu ți-a rânduit să treci prin această viață și a-I aduce jertfă tot ceea ce ai mai bun, așa cum Dumnezeu Fiul S-a

adus pe Sine jertfă bineplăcută lui Dumnezeu, ca Dumnezeu să o primească în trupul Său omenesc ca jertfă curată pentru mântuirea întregului neam omenesc. Și mai spune Mântuitorul că I-a „*dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care*” Dumnezeu i i-a dat și că „*aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.*”

Deci „Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat” este viața veșnică! **Ori, pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putință oamenilor! Și atunci cum să Îl cunoaștem noi pe Dumnezeu? Îl cunoaștem în Iisus Hristos. Pentru că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, este Unul din Sfânta Treime, care a venit în lume trimis de Tatăl pentru ca acești oameni pe care i-a asumat în trupul Lui și cu care s-a înfrățit prin elementele de fire omenească să Îl cunoască pe Dumnezeu** Și cunoscându-L pe Dumnezeu, să aibă viața veșnică. Mântuitorul Iisus Hristos a venit la capătul unui drum prin care Dumnezeu Tatăl a vestit lumii că va trimite pe Fiul Său la plinirea vremii, tocmai pentru aceasta ca să Îl facă cunoscut pe Dumnezeu și ca prin această cunoaștere să dobândim viața veșnică. De aceea, iubiții mei, Mântuitorul Iisus Hristos când mărturisește sentimentul Lui că a venit ceasul, știa că a venit vremea când se împlineau toate prorociile și se împlinea toată voia lui Dumnezeu: ca omul să se mântuiască prin El, prin Fiul lui Dumnezeu, prin jertfa Lui pe care a adus-o pe Cruce. Astfel, când a venit ceasul, Mântuitorul privește senin spre moarte, privește cu încrederea că Și-a împlinit menirea pentru care a venit în lume și S-a întrupat și spune: „*Eu Te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit*” (Ioan XVII, 4). „*Arătat-am numele Tău oamenilor*” (Ioan XVII, 6). „*Preaslăvește-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuși, cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea*” (Ioan XVII, 5).

Iubiții mei, în această rugăciune Mântuitorul dezvăluie lucruri pe care greu le-ar fi putut cunoaște oamenii și spune în aceste cuvinte: „*Eu Te-am preaslăvit pe Tine*”, „*preaslăvește-Mă Tu cu slava pe care am avut-o mai înainte de a fi lumea*”. Deci Mântuitorul ne arată că El, Unul din Sfânta Treime, a fost mai înainte de lume. **Când a fost aceasta nu putem să știm pentru că timpul a fost creat de Dumnezeu odată cu crearea lumii. Deci, Mântuitorul Iisus Hristos, ca Unul din Sfânta Treime, a fost în Sfânta Treime mai înainte de a fi lumea.**

Pentru aceasta, în Crezul pe care l-au formulat părinții de la Niceea, se spune tocmai acest lucru că Fiul S-a născut din Tatăl mai înainte de toți vecii. Vecii care au urmat după crearea lumii sunt creați de Dumnezeu. Ori El, Fiul lui Dumnezeu, prin Care toate s-au făcut și fără de care nimic nu s-a făcut, El a fost mai înainte de toți vecii și părinții Niceeni de la I-ul Sinod, tocmai pe acest temei, al rugăciunii lui Iisus, arată că Mântuitorul a fost mai înainte de a fi lumea.

Spune Mântuitorul: „*Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat Mie din lume. Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat, și cuvântul Tău l-au păzit*” (Ioan XVII, 6). **Arătat-am numele Tău oamenilor! Arătat-a Dumnezeu Fiul tot ceea ce oamenii nu puteau cunoaște din tainele ascunse ale Sfintei Treimi. Singurul care putea să dezvăluie adevărul despre Sfânta Treime este Acela care a fost în Sfânta Treime și care a rămas nedespărțit de Tatăl, chiar dacă s-a întrupat în firea omenească.**

Acest adevăr l-a descoperit Mântuitorul Iisus Hristos, fiindcă El a venit nu numai pentru mântuirea oamenilor, ci a venit și ca oamenii, prin El, să-L cunoască pe Dumnezeu, Acel Dumnezeu care nu S-a arătat niciodată înainte de Mântuitorul Iisus Hristos. Tot ceea ce prorocii au vorbit și au învățat, era inspirat de Dumnezeu, dar nu cunoșteau taina adâncă a Sfintei Treimi.

De aceea evreii, până în ziua de astăzi, mărturisesc un Dumnezeu ca și noi, creștinii, dar Dumnezeul pe care îl mărturisesc ei nu este Cel pe care L-a descoperit Dumnezeu – Fiul Omului, că este întreit în persoană, că este Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. **Ori numai singur Dumnezeu a putut veni în lume în Fiul ca să poată să îi facă pe oameni să cunoască faptul că: „*Tu ești Dumnezeu adevărat*”, așa cum ne spune El.**

Mântuitorul ne spune că, Acesta este singurul Dumnezeu adevărat și pe El cunoscându-L și mărturisindu-L, omul poate să se mântuiască prin cuvintele pe care El le-a dat Fiului și Fiul le-a dat oamenilor, așa cum spune mai departe Sfânta Evanghelie de astăzi: „*Pentru că, cuvintele pe care Mi le-ai dat le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit, și au crezut că Tu M-ai trimis*” (Ioan XVII, 8).

Deci iată, iubiții mei, cum se împlinește cunoașterea pentru adevăr. **Îl cunoști pe Dumnezeu adevărat prin cuvintele pe care Mântuitorul le-a dat lumii și sunt cuprinse în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție.** Prin ele cunoaștem cu adevărat pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Acela căreia samarinencii, care I-a dat să bea apă și care Îi spune „*știm că va veni Mesia care se cheama Hristos*”, El îi spune „*Eu sunt*” (Ioan IV, 26).

Iisus Hristos se descoperă pe Sine lumii, dar descoperindu-Se pe Sine descoperă adevărul dumnezeiesc pe care prin Fiul, prin El și cuvintele Lui, putem să ne mântuim. „*Eu pentru aceștia Mă rog*” (Ioan XVII, 9) spune Mântuitorul. Și tot așa: „*nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt*” (Ioan XVII, 9). În versetul acesta al Sfintei Evanghelii, Mântuitorul ne arată cât de mare este dragostea.

Dacă la început, în primele părți s-a rugat ca să fie proslăvit de Tatăl așa cum Fiul L-a proslăvit mai înainte de a fi lumea, acum spune: Mă rog pentru aceștia din lume pe care Mi I-ai dat, Mă rog căci ai Tăi sunt și continuă spunând: „*și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei*” (Ioan XVII, 10). Cuvintele acestea, iubiții mei, ne arată cât de mare este dragostea lui Dumnezeu: căci Fiul a venit cu voia lui Dumnezeu Tatăl ca

să-i mântuiască pe oameni. Și spune: „*Ai Tăi erau și Mie Mi i-ai dat [...]. Și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei.*” Prin acestea, iubirii mei, arată cât de mare sunt unitatea și unimea între Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Tatăl. Toate ale Tale sunt ale Mele și toate ale Mele sunt ale Tale, iar despre legătura care s-a creat între Dumnezeu Fiul și cei pe care i I-a dat în lume, zice: „*M-am preaslăvit întru ei*”. Aceasta înseamnă că oamenii au primit cuvântul dumnezeiesc, L-au cunoscut pe Dumnezeu și, prin Dumnezeu Fiul l-au cunoscut și pe Dumnezeu Tatăl, iar oamenii au primit aceste cuvinte: „*Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una, precum suntem Noi*” (Ioan XVII, 10).

Acest cuvânt arată cât de mare a fost misiunea cu care Tatăl L-a trimis pe Dumnezeu Fiul: să îi cuprindă în El pe toți, ca împreună cu El să fie una în Dumnezeu care L-a trimis. Acum că suntem după ziua Sfintei Înălțări, să avem conștiința faptului că Mântuitorul ne-a cuprins pe toți în trupul Lui și cu acest trup S-a înălțat la cer. Trupul Lui, iubirii mei, ne-a cuprins pe toți prin elementul uman pe care-L avea. Și, șezând de-a dreapta Tatălui, cum ne învață Sfânta Scriptură, ne așteaptă și pe noi, deschizând ușile Raiului pe care păcatul, prin Adam, le-a închis. „*Când eram cu ei în lume*”, spune Mântuitorul, „*Eu îi păzeam în numele Tău, pe cei ce Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierit nici unul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se împlinescă Scriptura. Iar acum, vin la Tine și acestea le grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei*” (Ioan XVII, 12-13).

Când Mântuitorul spune „*a venit ceasul*” arată că este deplin conștient de faptul că va pleca din lume. Acum face acest testament moral către ucenicii Săi fiindcă aceste cuvinte spuse cu grai tare au fost auzite de către toți ucenicii și în felul acesta Sfântul Evanghelist Ioan a putut să le păstreze și pentru noi ca să le cunoaștem astăzi. Cât de mult a iubit Dumnezeu lumea atunci când L-a trimis pe Fiul Său ca prin El să putem cunoaște pe Dumnezeu și prin El să putem câștiga viața de veci !

Această rămânere după plecare, având învățătura descoperită de Fiul lui Dumnezeu, face ca bucuria de a-L cunoaște pe Dumnezeu, bucuria de a-L întâlni pe Dumnezeu în rugăciune, bucuria de a fi împreună cu Dumnezeu – Care a făgăduit pentru toți oamenii atunci când a zis că unde „*sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor*” (Matei XVIII, 20) – să fie deplină în toți cei care simt apropierea de Dumnezeu prin rugăciune și care trăiesc prezența lui Dumnezeu prin rugăciune, invocând numele lui Iisus Hristos atunci când zic: „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”.

Mântuitorul Iisus Hristos arată pe mai departe că „*Eu le-am dat cuvântul Tău*” (Ioan XVII, 14). Acest cuvânt pe care Mântuitorul l-a descoperit oamenilor nu a fost un cuvânt

omenesc, ci a fost cuvântul lui Dumnezeu, cuvânt pe care Mântuitorul ni l-a dat tocmai pentru ca prin El să ne putem mântui.

Și, rugându-Se mai departe spune: „*ca să-i păzești pe ei de cel viclean*” (Ioan XVII, 15). Iată, iubirii mei, încă o decoperire mare: cum prin rugăciune, prin convorbirea cu Dumnezeu, prin chemarea Lui în ajutorul nostru, ne putem apăra de cel viclean care toată vremea stă la pândă pentru a ne abate de la cale. Mântuitorul zice că de acum: „*Eu nu mai sunt în lume*” (Ioan XVII, 11), dar „*Sfințește-i pe ei întru adevărul Tău; cuvântul Tău este adevărul*” (Ioan XVII, 17). Cuvântul lui Dumnezeu este adevărul. Prin adevăr ne putem apăra de orice minciună, de orice viclenie, de orice răutate a celui viclean. În finalul acestei rugăciuni, Mântuitorul arată care este rolul Apostolilor pe care Dumnezeu i l-a dat: „*Precum M-ai trimis pe Mine în lume, și i-am trimis Eu pe ei în lume. Pentru ei Eu Mă sfințesc pe Mine Însumi, ca și ei să fie sfințiți întru adevăr*” (Ioan XVII, 18-19).

Mare este cuvântul acesta, iubirii mei: „*sfințiți întru adevăr*”. A fi sfințit întru adevăr înseamnă a-L avea pe Hristos în sufletul tău. Căci Mântuitorul spune: „*Eu sunt Adevărul*” (Ioan XIV, 6). Și dacă ai Adevărul în tine, îl ai pe Dumnezeu. Cu adevărul biruiești toate pericolele care caută să te doboare, de aceea a te ruga lui Dumnezeu întru adevăr, înseamnă a te ridica spre Dumnezeu. „*Dar nu numai pentru aceștia Mă rog, ci Mă rog și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor*” (Ioan XVII, 20). Lucrul acesta, iubirii mei, cuvântul acesta este de o deosebită importanță pentru noi, creștinii de astăzi, și pentru lumea care va veni. Mântuitorul ne-a dăruit posibilitatea mântuirii prin primirea credinței, prin cuvântul dumnezeiesc care se află în Sfânta Scriptură și pe care îl transmit Apostolii și urmașii lor, episcopii și cei care sunt împărtășiți de Harul dumnezeiesc, prin punerea mâinilor de către episcop. Acest adevăr dumnezeiesc din Sfintele Scripturi, cuvântul lui Dumnezeu, îi face pe oameni să creadă și să Îl mărturisească pe Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu adevărat și Mântuitor al lumii. Se roagă Mântuitorul pentru noi ca să ne mântuim, dar se roagă „*Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis*” (Ioan XVII, 21).

Cât de minunată este această arătare, această imagine a unității Mântuitorului cu Tatăl și apoi cu oamenii: „*ca toți să fie una*” precum „*Eu întru Tine și Tu întru Mine*”; „*asa și aceștia să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis*”. De aceea, iubirii mei, noi învățăm că Biserica este una. Așa mărturisim în crez: „*Cred într-una sobornicească și apostolească Biserică*”.

Biserica este una fiindcă este trupul de taină al Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Și noi prin botez suntem încorporați în acest trup de taină al Mântuitorului și toți devenim una prin botez în Iisus Hristos. De aceea în clipa botezului, înconjurând cristelnița, cântăm cu toții: „*câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat*”. În felul acesta suntem cu toții trup de taină

al Mântuitorului Iisus Hristos pentru care s-a rugat Mântuitorul atunci când știa că I-a venit ceasul. Era în fața morții, aștepta vremea suferinței și a jertfei, dar nu S-a înfricoșat, ci a mers cu curaj spre jertfă și S-a rugat și atunci pentru cei care Îl chinuiau și a zis: „*Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac*” (Ioan XXIII, 34).

Mântuitorul mărturisea că Tatăl L-a trimis în lume „*pentru că i-ai iubit pe ei precum M-ai iubit pe Mine*” (Ioan XVII, 23), iar această dragoste a lui Dumnezeu pe care o mărturisește Mântuitorul în această rugăciune din Evanghelia după Ioan este pentru noi lucrul cel mai important. Știind că Mântuitorul a venit din dragoste pentru noi, știind că jertfa Lui a fost jertfa dragostei dumnezeiești și având cu noi pururea dragostea lui Dumnezeu, prin cunoașterea lui Dumnezeu și a dragostei Lui și a acestei jertfelnicii a Mântuitorului, să ne putem și noi ruga lui Dumnezeu întotdeauna ca să ne cuprindă în dragostea Lui și, prin Iisus Hristos, biruitori întotdeauna asupra păcatului, să ne putem mântui. Amin.

II. PERIOADA OCTOIHULUI

TOȚI SFINȚII, RUGAȚI-VĂ PENTRU NOI⁵⁴

– Duminica Tuturor Sfinților –

(Ev. Matei X, 32-33; 37-38; XIX, 27-30)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Fiecăruia din frațiile voastre vă este cunoscut faptul că atunci când privim calendarul vedem că în fiecare zi este însemnată pomenirea unui sfânt. Iar dintre zilele de sărbătoare, unele au o însemnătate mult mai mare decât oricare dintre alte sărbători și le numim Praznice Împărătești.

Sărbătoarea de astăzi însă are un nume deosebit fiindcă poartă numele de Duminica Tuturor Sfinților. Toți sfinții care nu au fost sărbătoriți în zilele calendarului din timpul anului sunt cinstiți astăzi. Particularitatea acestei sărbători a Tuturor Sfinților constă tocmai în acest fapt că sunt sărbătoriți sfinți care nu au nici un nume cunoscut de noi, oamenii. Numele lor este cunoscut numai de Bunul Dumnezeu, cum sunt acei pustinici care și-au închinat viața Lui, petrecând-o în locuri tainice, neștiute de nimeni și sfârșindu-se din această lume în toată taina. Îi sărbătorim pe toți sfinții fiindcă ei au împlinit o seamă de cerințe pe care nu toată lumea le poate împlini.

Sfânta Evanghelie de astăzi ne aduce în auz cuvintele Mântuitorului, Care arată cam ce condiții trebuie să realizeze în această viață cei care sunt cinstiți apoi cu acest titlu deosebit de sfânt. Sfânt este un cuvânt mare. Sfânt este un cuvânt cuprinzător al unei stări deosebite, sfânt este numele pe care îngerii îl dau lui Dumnezeu când, zburând în jurul tronului dumnezeiesc, aduc această cântare pe care o cântăm și noi în Sfânta Liturghie: „*Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot. Plin este cerul și pământul de slava Ta!*”. În această slavă Îl cuprindem și Îl vedem pe Dumnezeu. Din slava lui Dumnezeu, se revarsă asupra celor care îndeplinesc o seamă de condiții și vin în apropierea Lui cu tot respectul și cu toată devoțiunea vieții lor. Căci ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că vor fi cinstiți ca sfinți, după cum spune Mântuitorul: „*Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.*” (Matei X, 32-33)

Deci iată, iubii mei, condiția primă pe care trebuie să o îndeplinească cei care sunt sărbătoriți în ziua de astăzi. Înainte de toate să Îl mărturisească pe Dumnezeu în Treime și apoi

⁵⁴ Predică la Duminica întâi după Rusalii (a Tuturor Sfinților), rostită în data de 19 iunie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

să Îl mărturisească pe Iisus Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu și pe Sfântul Duh ca pe Mângâietor al tuturor și împlinitor al voinței lui Dumnezeu.

De aceea, iubii mei, sfânta sărbătoare a Tuturor Sfinților este Duminica ce urmează imediat după Rusalii, când știm cu toții că Dumnezeu a trimis pe Duhul Sfânt în lume ca să fie Mângâietorul tuturor și să fie Ajutătorul tuturor celor care vor să se mântuiască. De aceea, iubii mei, Duminica de astăzi, cinstindu-i pe toți sfinții, arată în același timp și rezultatele lucrării Sfântului Duh în lume și a conlucrării omului cu Sfântul Duh. Duhul Sfânt vine ca o revărsare de bunătate din partea lui Dumnezeu în lumea noastră și se manifestă sub aspectul energiilor nevăzute prin care lucrează în lume.

Iubii mei, știm cu toții că începutul vieții noastre omenești a fost în crearea lui Adam și a Evei, care s-au bucurat de această stare de sfințenie pe care o cinstim noi acum, căci ei se bucurau de vederea neîncetată a lui Dumnezeu, dar prin păcat ei au pierdut această sfințenie. În nemărginita Lui iubire, Dumnezeu, L-a trimis pe Fiul Său ca să restaureze firea omenească, dând posibilitatea încorporării omului în Trupul Său omenesc, încât știm cu toții că Trupul Mântuitorului, sub aspectul Său omenesc, a încorporat în Sine întreaga omenire și de dinainte de El și de după El.

Mântuitorul Iisus Hristos este Unul din Sfânta Treime, din sânul lui Dumnezeu Tatăl și căruia îngerii Îi cântă neîncetat : „*Sfânt, Sfânt, Sfânt*”. Mântuitorul a venit în lume cu această stare de sfințenie, căci nu avea păcat și aceasta era marea deosebire a ființei omenești a Mântuitorului față de ființa noastră omenească. Firea omenească o avea ca și noi, dar afară de păcat, fiindcă Mântuitorul era Sfânt prin Sine însuși. De aceea, firea omenească pe care Și-a asumat-o a devenit purtătoare de sfințenie, iar noi, toți cei încorporați în Iisus Hristos, primim prin această încorporare a fi înfiați de Bunul Dumnezeu și posibilitatea de a câștiga iarăși drumul spre rai, către Împărăția cea Sfântă a lui Dumnezeu pe care a dat-o primilor oameni.

De aceea, Iisus Hristos, venind în lume ca om, este în același timp marea descoperire, marea revelație a dragostei nemărginite pe care Dumnezeu o arată oamenilor, dându-le posibilitatea să își câștige asemănarea cu El. În actul creației, Dumnezeu a dat omului chipul Său sfânt pe care îl poate realiza ca asemănare cu El prin această conlucrare cu puterile dumnezeiești revărsate în ziua de Rusalii asupra Sfinților Apostoli și apoi asupra întregii firi. În felul acesta, omul poate se devină sfânt: sfânt prin asemănare cu Dumnezeu, sfânt prin înfierea lui Dumnezeu prin Iisus Hristos, care ne-a reconciliat, ne-a împăcat pe noi, toți oamenii, cu El.

De aceea, iubii mei, când Mântuitorul spune că cel care va „*mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri*”, înseamnă că prin Iisus Hristos, omul se poate ridica la starea cea dintâi pe care a avut-o în prezența lui Dumnezeu din ceruri.

Spune mai departe Mântuitorul Iisus Hristos că „*Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine*”(Matei X, 37). Auzind aceasta, iubiții mei, noi ne mirăm și ne întrebăm cum poate să pună o asemenea condiție Bunul Dumnezeu, să nu își iubească omul fiii, copiii sau părinții, copiii. Este însă numai un aspect de suprafață fiindcă în adâncul lor acestea vor să ne spună că nu părțile acestea de legături trupești să aibă prioritate în fața vieții noastre viitoare, ci legătura noastră cu Dumnezeu. Fiindcă omul a fost creat din dragoste și pentru această dragoste omul trebuie să își împlinească toate cele cu care este dator față de Dumnezeu și, mai înainte de toate, să-I recunoască starea de sfințenie, de atotputernicie și de dragoste și dreptate față de noi, oamenii.

Pentru că Dumnezeu, atunci când a suflat duh de viață în om, i-a dat chipul Său și a zidit în om puternică rădăcină a virtuților pe care trebuie fiecare să le cultive în viața lui și anume: credința, nădejdea și dragostea. Prin credință să mărturisim credința noastră în Sfânta Treime, în lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos și în lucrarea mântuitoare a voii lui Dumnezeu prin Sfântul Duh și prin energiile care se revarsă asupra noastră. Iar nădejdea noastră să fie neîncetată, tocmai ca să putem să realizăm în această viață tematica credinței descoperită de Iisus Hristos care spune: „*Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl*”(Ioan XIV, 9), fiindcă „*Eu și Tatăl Meu una suntem*” (Ioan X, 30).

Din această pricină, iubiții mei, nădejdea noastră se împlinește mărturisind această credință în Dumnezeire, în Cel care a venit spre mântuirea noastră, pe care Tatăl L-a trimis din dragoste fiindcă: „*Dumnezeu este iubire*” (I Ioan IV, 8) – cum ne spune Sfântul Apostol Ioan – și din această pricină s-a jertfit pentru noi, tocmai pentru ca omul să poată recâștiga starea de sfințenie la care erau cei dintâi oameni. Iar către sfârșitul acestei Evanghelii, Mântuitorul spune: „*cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine*”(Matei X, 38), răspunzând întrebării lui Petru care zice: „*Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus le-a zis: Adevărat zic vouă că voi cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică. Și mulți dintâi vor fi pe urmă, și cei de pe urmă vor fi întâi*” (Matei XIX, 27-30).

Iată, iubiții mei, aspecte atât de interesante ale vieții noastre, a celor care avem astăzi atât de multe preocupări. Fiindcă în vremea Sfinților Apostoli și a Mântuitorului, oamenii erau mult mai preocupați de câștigarea vieții de veci, cunoșteau poruncile călăuzitoare, își puneau aceste

probleme, iar în zilele noastre cele mai frecvente întrebări sunt: ce vom mânca, cu ce ne vom îmbrăca, unde vom locui sau ce vom face în ziua de mâine.

Mântuitorul, referindu-se la aceste stări ale omului, la acest drum al omului către sfințenie și către mântuire spune că: „*cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine*” (Matei X, 38). Deci și cei care astăzi au astfel de preocupări, mai mult materiale decât spirituale, dacă își schimbă modul de viață și Îl urmează pe Hristos mărturisindu-L înaintea oamenilor, vor avea parte de El.

Fiindcă atât de des auzim răspunsul la întrebarea pe care o punem credincioșilor: „Te duci la Biserică?” „Te rogi?”, „Da. Mă rog în felul meu. Stau acasă și mă închin lui Dumnezeu.”. Este o atitudine greșită, iubiții mei, căci a-L urma pe Hristos înseamnă a-ți lua crucea și a-L mărturisi înaintea oamenilor, nu înaintea pereților sau în gândul tău, ci să te arăți înaintea oamenilor că ești iubitor de Dumnezeu, că ești în comuniune sfântă cu toți cei care Îl iubesc pe Dumnezeu și împreună, așa cum îngerii cântă în ceruri împreună imnuri de slava lui Dumnezeu și zic „*Sfânt, Sfânt, Sfânt*”, așa și noi pe pământ, în comuniune sfântă mărturisindu-L pe Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu și pe Duhul Sfânt, împlinitorul voii lui Dumnezeu, să putem împreună să ne croim drum către sfințenie și să zicem: „*Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot*”.

Iubiții mei, sfințenia este o stare spirituală la care poate să tindă fiecare dintre oameni, dar nu în forma lepădării de Mântuitorul și dând întâietate vieții pământești, ci așa cum pune Mântuitorul problema: „*Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine*” (Matei X, 37). Nu a nu-ți iubi părinții sau copiii, ci a nu îi pune înaintea lui Dumnezeu. Aceasta nu înseamnă că numai la părinți și la copii se referă, ci se referă la tot ceea ce aparține acestei lumi pe care Dumnezeu a pus-o în stăpânirea omului ca să servească vieții lui de înălțare și trupească, dar mai ales spirituală. Fiindcă trupul care este materie este locaș al Duhului Sfânt, este locaș al sufletului și, având grijă de el, avem grijă ca Duhul Sfânt să aibă un locaș frumos, înțelept, bun, dar o grijă care să nu depășească îndatoririle față de ființa spirituală. De aceea sfinții, de obicei s-au lepădat de această lume și pe cei mai mulți dintre sfinți îi cunoaștem sub numele de mărturisitori, de mucenici, de pustinici, fiindcă aceștia s-au lepădat de cele lumești și au trăit pe pământ numai ca să dea posibilitatea sufletului lor să-și arate frumusețea legăturii cu Dumnezeu. De aceea o cântare duhovnicească atât de frumos ne spune: „*Ce vă vom numi pe voi, sfinților. Vă vom numi Heruvimi, că întru voi S-a odihnit Hristos? Serafimi, că neîncetat L-ați preamărit pe El? Îngeri, că de trup v-ați lepădat? Puteri, că lucrați cu minunile? Multe sunt numirile voastre, dar mai multe darurile*”, pentru că darurile Sfântului Duh se revarsă neîncetat

asupra vieții noastre și sufletești și trupești și tot ceea ce viață și este ca ființă omenească în noi este un dar al lui Dumnezeu.

De aceea, cinstindu-i astăzi pe toți sfinții, și pe cei știuți și pe cei neștiuți, cinstim modele pe care Biserica ni le dă ca noi în această viață să știm să urmăm pe Hristos, luându-ne crucea și urmând Lui cu demnitatea pe care Dumnezeu a dat-o omului atunci când a suflat în el duh de viață și i-a dat puterea de conlucrare cu Duhul Sfânt, ca să realizeze în această viață asemănarea cu Dumnezeu, înfiat prin Iisus Hristos Domnul. Amin.

SFINȚII ROMÂNI⁵⁵

(Ev. Matei IV, 18-23)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Pogorârea Duhului Sfânt, a celei de-a treia persoane a Sfintei Treimi, a însemnat pentru omenire și mai ales pentru noi, creștinii, începutul istoriei noastre. Fiindcă în clipa în care Duhul Sfânt a venit, aceasta a însemnat și lucrarea pe pământ, în omenire, a puterilor Bunului Dumnezeu, care atât de mult a iubit lumea încât L-a trimis pe Fiul Său să o mântuiască prin jertfa Sa și apoi pe Sfântul Duh ca să împlinească această lucrare de mântuire a noastră.

Mântuitorul Iisus Hristos a fost vestit venind în lume de o stea care a răsărit atunci și a anunțat prezența Sa. Marele nostru Eminescu, cel mai mare patriot și gânditor creștin al neamului nostru, spunea: *„La steaua care-a răsărit / E-o cale atât de lungă, / Că mii de ani i-au trebuit luminii să ne-ajungă”*.

Deci pentru noi, cei care trăim astăzi, care l-am pomenit ieri și pe Eminescu la moartea lui, au trecut mii de ani până să sărbătorim această a doua Duminică după Pogorârea Sfântului Duh, Duminică pe care Biserica noastră Ortodoxă Română a închinat-o sfinților români. Prima Duminică după Pogorârea Sfântului Duh a fost închinată Tuturor Sfinților. Aceste două Duminici arată faptul că omul este capabil de sfințenie, iar Duhul Sfânt a venit și lucrează în lume pentru a-l aduce pe om la această lucrare, dar nu este niciunul dintre oameni predestinat sfințeniei.

Toți oamenii pot deveni sfinți, fiindcă spune Mântuitorul pentru toți oamenii: *„Fiți desăvârșiți, după cum Tatăl vostru desăvârșit este”*. Această posibilitate a sfințeniei i-a dăruit-o Dumnezeu omului dintru început, de la creație, din momentul în care a suflat în el duh de viață și tot atunci i-a dat omului posibilitatea de a nu muri, cum se zice în limbajul strămoșilor noștri *„posse non murire”* și *„posse non peccare”*. Căci omul a avut posibilitatea să nu păcătuiască și are întotdeauna această posibilitate, depinde de om (de libertatea, pe care ne-o respectă și Bunul Dumnezeu) de a-și alege drumul spre mântuire și de a fi perseverent pe drumul acesta către sfințenie. Bunul Dumnezeu îi dă omului posibilitatea să se reîntoarcă la starea dintâi, aceea de sfințenie, care are cea mai mare bucurie în a vedea neîncetat pe Dumnezeu. Și pentru aceasta a venit Mântuitorul Iisus Hristos în lume, ca să ia asupra Sa păcatele omenirii, iar oamenii, prin El,

⁵⁵ Predică la Duminica a 2-a după Rusalii (a Sfinților Români), rostită în data de 17 iunie 2012, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

încadrându-se în trupul de taină al Mântuitorului, prin Botez, să poată deveni sfinți. Totul este să împlinească voia lui Dumnezeu și să caute neîncetat mântuirea și starea de sfințenie.

În Duminica trecută i-am sărbătorit pe toți sfinții știuți și neștiuți. Acum, în această zi, îi sărbătorim pe toți sfinții poporului românesc, știuți sau neștiuți. De la steaua care a răsărit atunci când S-a născut Mântuitorul și până astăzi, au trecut mii de ani în care cuvântul Mântuitorului a fost propovăduit. Acest cuvânt al Mântuitorului a ajuns și la neamul românesc, în mod direct, prin propovăduire de la Sfinții Apostoli, și nu printr-un decret sau o hotărâre a cuiva, cum a fost la o seamă de popoare din apropierea noastră (care au fost încreștinate printr-o poruncă împărătească).

Poporul nostru a primit propovăduirea de la Sfinții Apostoli și de la urmașii lor și a crescut ca o floare aleasă pe pământul românesc, încât putem spune că această țară binecuvântată de Dumnezeu cu atâtea bucurii este o grădină a Maicii Domnului prin sfințenia pe care a împărtășit-o Duhul Sfânt neamului omenesc. Fiindcă are, iubiții mei, poporul acesta al nostru, care își sărbătorește astăzi toți sfinții, bucuria de a-și fi primit lumina Evangheliei de la unul dintre cei dintâi chemați (așa cum ne-a arătat Sfânta Evanghelie de astăzi în care se spune cum a fost chemat cel dintâi Apostol), Apostolul Andrei. Spune Sfânta Evanghelie cum a fost această chemare după ce Mântuitorul a arătat oamenilor că a venit să propovăduiască Împărăția Cerurilor care s-a apropiat : *„Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după Mine și va voi face pescari de oameni. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El. Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele și i-a chemat. Iar ei îndată, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El”* (Matei IV, 18-22).

Iată, iubiții mei, Fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume modest și neștiut de nimeni, apare la un moment dat în mijlocul acestei lumi, dornică de mântuire, dornică să Îl primească pe Dumnezeu, așteptându-L mereu pe Mesia, dar fără să Îl cunoască. Și, la auzul glasului Mântuitorului *„veniți după Mine”*, fără să întrebe *„cine ești Tu ?”* sau *„unde ne chemi ?”* ei, ne spune Sfânta Evanghelie, că *„îndată”* și prima pereche de frați, Petru și Andrei, și a doua pereche, Iacov și Ioan, lăsându-și mrejele lor L-au urmat pe El, fiindcă sufletul lor simțea prezența lui Dumnezeu în El și au lăsat totul și L-au urmat.

Ne spune Evanghelia mai departe, că *„a străbătut Iisus toată Galileea, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor”* (Matei IV, 23).

Aceste trei aspecte sunt majore în activitatea Mântuitorului din clipa în care i-a chemat pe Apostoli: învăța, propovăduia Împărăția și îi vindeca pe bolnavi. El a venit să restaureze această

fire omenească care era capabilă de sfințenie, dar care datorită păcatului și-a pierdut multe dintre aspectele pe care le avea atunci când era în neîncetată vedere a lui Dumnezeu.

Iar după ce Mântuitorul S-a jertfit ca să răscumpere neamul omenesc din robia păcatului, înviind din morți, deci biruind moartea, a venit pe Muntele Măslinilor în fața Apostolilor și le-a zis: „*mergând, învățați toate neamurile*” (Matei XXVIII, 19). Apostolii, împlinind porunca, ascultând îndemnul Mântuitorului, au pornit la propovăduirea Evangheliei Împărăției, încât unul dintre ei, dintre cei dintâi chemați, Andrei, a ajuns și pe aceste meleaguri românești ca să împărtășească din lumina lui Hristos care luminează tuturor învățătura nouă, mântuitoare, prin care omul poate să devină sfânt, împlinind poruncile lui Dumnezeu și urmând voia Lui.

Și așa, iubiții mei, pe aceste meleaguri românești, s-au născut, au trăit și au propovăduit sfinți pe care de multe ori nici nu îi știm, iar ei, la fel ca Apostolii, unii erau de origine modestă, alții erau de înălțimea la care au ajuns ca domnitori, alții erau propovăduitori de la amvon, de la altar, iar alții se nevoiau în munți, în sihăstrie, căutând să îplinească voia lui Dumnezeu și rugându-se pentru semenii lor ca toți să se mântuiască. Astfel, starea aceasta de sfințenie nu este o particularitate a unui om oarecare destinat dintru început să fie sfânt, ci starea de sfințenie este o stare pe care oricine poate să o realizeze. Oricare dintre oameni are în sine darul lui Dumnezeu și posibilitatea de a fi sfânt și de a se mântui.

Starea de sfințenie însă este o lucrare împreună a omului cu Harul dumnezeiesc, care este lucrător din momentul pogorării Duhului Sfânt în omenire, fără încetare. Și dacă a lucrat în toată creștinătatea și a dăruit creștinătății atâția sfinți, și în neamul românesc au lucrat darurile Duhului Sfânt și aceasta este cea mai frumoasă roadă a lucrării Sale, sfințenia; sfințenia pe care Dumnezeu o dăruiește și o împărtășește celor ce urmează învățătura Mântuitorului Iisus Hristos și conlucrează cu Duhul Sfânt pentru împlinirea voii lui Dumnezeu.

„*Iată, stau la ușă și bat*” (Apocalipsa III, 20), zice Mântuitorul, și tot El spune: „*De va auzi cineva glasul meu și va deschide ușa, voi intra la El*” (Apocalipsa III, 20), deci posibilitatea de a-L primi pe Mântuitorul în viața sa o are fiecare dintre noi. Fiecare om ascultă cu inima lui glasul Mântuitorului care-I zice cu dragoste: „*Iată, stau la ușă și bat*”. Și dacă Îi deschide, Mântuitorul îi spune apoi: „*vino după Mine*”, așa cum le-a zis Apostolilor, fiindcă Mântuitorul „*voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*” (I Timotei II, 4).

Mulți dintre cei care s-au născut pe meleagurile noastre au devenind sfinți, împlinind această chemare auzită numai de sufletul lor sau auzită împreună cu alții și alegând împreună calea voii lui Dumnezeu. Omul niciodată nu poate singur să se mântuiască.

Omul trebuie să fie în conlucrare cu Duhul Sfânt, cu lucrările, cu energiile necreate pe care Dumnezeu le împărtășește fiecăruia dintre oameni, iar calea către mântuire, calea către sfințenie, o găsește fiecare dintre oameni în Trupul de taină al Mântuitorului Iisus Hristos, în

Biserica Lui, pe care a întemeiat-o Mântuitorul tocmai ca să fie corabia care îl poartă spre limanul acestei vieți pe fiecare dintre oameni și îl duce spre mântuire.

Oricând, oricum și de oriunde ar bate vântul împotriva lui, dacă omul se adăpostește în corabia mântuirii, care este Biserica, această cetate inexpugnabilă, niciodată nu va fi biruit. De aceea frații mei, Biserica este deschisă tuturor și în Biserică găsim toate mijloacele pentru mântuire. În Biserica Îl găsim pe Mântuitorul Iisus Hristos (euharistic, în fiecare Sfântă Liturghie, pe Sfânta Masă) Care ne cheamă întotdeauna: veniți cu credință și vă împărtășiți cu Trupul și Sângele Meu ca să fiți în timpul acesta purtători de lumină, purtători de putere dumnezeiască.

Puterea Duhului Sfânt care lucrează asupra omului este nelimitată și nelimitată este posibilitatea omului ca să se mântuiască în conlucrare cu Duhul Sfânt. De aceea, iubiții mei, a rânduit Sfântul Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe Române, în anul 1992, să alegem Duminica a doua după Pogorârea Sfântului Duh și întâia după Duminica Tuturor Sfinților ca să cuprindem în rugăciunile noastre pomenirea tuturor sfinților români, știuți sau mai ales neștiuți. Și cei care ați citit patericul românesc, alcătuit de părintele Ioanichie Bălan, găsiți acolo o relatare că în codrii Ceahlăului, dacă te-ai duce acolo și ai scormoni sub cetina putrezită a brazilor, ai putea găsi osemintele pustnicilor care s-au nevoit acolo ca într-un Athos al pământului românesc. Iar pe unii dintre ei, care au adormit neștiuți de faptele lor, Duhul Sfânt i-a descoperit, așa cum a fost bunăoară luceafărul de la Lainici, cuviosul Irodion, care s-a făcut cunoscut pentru faptele lui pe care le-a săvârșit, fiind și duhovnicul Sfântului Calinic de la Cernica. Iar altul, cum a fost Sfântul de la Neamț, a făcut să se înalțe pământul și să arate că acolo, sub lespeda de piatră, stă un sfânt. Și atâția și atâția alții, știuți sau neștiuți.

Fiindcă, iubiții mei, neamul acesta românesc, încreștinat prin propovăduirea Apostolilor și prin propovăduirea urmașilor Apostolilor s-a născut creștin. Nu există o dată ca să poți spune că de aici începând neamul românesc a devenit creștin. El s-a născut creștin fără să știe când, prin mărturisirea dreaptă a credinței păstrată de la Apostoli, așa cum o mărturisește Biserica Răsăritului. Și această credință și-au apărat-o oamenii cu prețul vieții lor, unii luptând în oaste, așa cum a făcut Mircea cel Bătrân cu toată oastea lui când întâlnindu-se, ca în poezia lui Eminescu, cu întreg aliotmanul a zis, după cum spune versul:

Orice gând ai, împărate, și oricum vei fi sosit,

Cât suntem încă pe pace, eu îți zic: Bine-ai venit!

Despre partea închinării însă, Doamne, să ne ierți.

În sânul acestui neam s-au găsit mărturisitori care au renunțat la orice aspect material și de onoare, cum a fost și tânărul acela, Ioan Valahul, oltean, care a fost răpit de turci ca rob, căruia îi ofereau atâtea averi dacă s-ar fi trecut la legea lor. Sau mărturisitorii sfinți Brâncoveni

care, în frunte cu tatăl lor, cei patru copii și sfințitul Ianache, au renunțat și la tron, și la avere, și la onoare, dar au păstrat credința, cunoscând până azi și noi îndemnul tatălui către copilul care înfricoșat de priveliștea morții fraților lui sub iatagan, era gata să abjure, spunându-i să își păstreze credința ca să se mântuiască în viața de dincolo.

Iubiții mei, sfințenia nu a fost dobândită numai prin mijloace de luptă, sau în mănăstiri, ci și în case de oameni care au respectat tot drumul vieții creștine și așa au ajuns să-L mărturisească pe Hristos și să-și apere credința, cum a fost bunăoară ciobanul de la Mărginimea Sibiului, de la Săliște, Oprea Miclăuș, care de trei ori a mers la împărat ca să arate prigonirea Bisericii și a credinței ortodoxe, iar acolo a fost pus în închisoarea de la Kufstein. Soția lui cu sfințenie l-a așteptat vreme de 30 de ani și când, după 30 de ani a făcut jalbă la împărat ca să îl sloboadă pe soțul ei, a aflat că a murit. Sau Sfântul Simion Ștefan care, cu grija mântuirii credincioșilor lui, a tipărit întâia oară Noul Testament în limba română.

De aceea, iubiții mei, sfințenia este un dar de la Bunul Dumnezeu, sfințenia este posibilă așa cum ne-a arătat Mântuitorul la Schimbarea la Față, când Trupul Lui omenesc a strălucit de sfințenie. Și cum trupul omenesc a fost capabil să îl primească pe Hristos când s-a născut, așa trupul omenesc este capabil să îl primească pe Hristos euharistic și pe Sfântul Duh care lucrează prin energiile Lui necreate în sufletul fiecăruia și în felul acesta fiecare poate să se înalțe spre sfințenie. Dacă îi sărbătorim pe sfinți, îi sărbătorim ca să privim la ei, ca la modele ale drumului nostru omenesc, spre sfințenie.

Sunt, iubiții mei, peste o sută de sfinți canonizați de Biserica noastră și fiecare lună are cel puțin trei și până la zece-doisprezece sfinți și ei sunt cei care se roagă pentru noi și ne ocrotesc și mijlocesc pentru noi în ceruri și pentru aceasta să îi cinstim pe toți, și pe cei care au fost în vechime, și pe cei care au fost în vremea mai aproape de noi.

Până acum 20 de ani, când comuniștii îndemneau pe mulți dintre creștini să se lepede de Hristos – și mi-a fost dat, iubiții mei, să aud cuvântul unuia care spunea „*dacă nu te vei schimba, dacă nu te vei lepăda, am să te strivesc [iertăți-mi expresia] ca pe o baligă*” – au fost mulți care au suferit bătăi în închisori ca Pitești tocmai ca să îi facă să renunțe la credință. Pe unii dintre ei i-au făcut să îl batjocorească pe Iisus Hristos, unul dintre ei făcând la un moment dat pe măgarul, iar altul, încălecând pe măgar, îl prefigura pe Hristos și așa își băteau joc de credința creștină. Și cu toate acestea mulți din cei închiși au învins moartea, au învins comunismul, au învins pe toți opresorii și mulți dintre ei Îl laudă pe Dumnezeu, unii în îndepărtata America, alții pe meleagurile noastre românești. Fiindcă Sfântul Duh este puternic atunci când lucrează în sufletele oamenilor și de aceea, iubiții mei, cinstindu-i pe toți sfinții să îi facem rugători pentru noi către Bunul Dumnezeu. Amin.

DESPRE GRIJILE VIETII.⁵⁶
SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

(Ev. Matei VI, 22-23)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Uitându-ne în calendar, vedem că la ziua de astăzi a duminicii din 29 iunie, ne spune că tema este despre grijile lumești, pământești.

Și într-adevăr, prima Sfântă Evanghelie care s-a citit astăzi ne relatează o seamă de probleme. Dar nu numai despre grijile omenești, ci ne spune și despre o seamă de lucruri atât de simple și adevărate, încât frumusețea cu care Mântuitorul Iisus Hristos le-a spus, ne face să ne gândim și noi înșine, să ne întrebăm în ce măsură corespundem la ceea ce Mântuitorul face ca observație.

Evanghelia care s-a citit astăzi ne pune în față cinci probleme importante.

Cea dintâi se referă la ochi. Fiecare știm ce valoare are ochiul pentru ființa omenească. Căci numai când închidem ochii, ne jucăm de-a baba oarba și nu nimerim locul unde ajungem, ne dăm seama cât este de dureroasă situația când nu ai ochi și nu poți vedea lucrurile din jurul tău.

Așa este sora noastră Leontina, care de peste 20 de ani se luptă cu această situație și niciodată nu cârtește împotriva voinii lui Dumnezeu, ci se roagă Bunului Dumnezeu pentru ajutorul ei în orice situație, fiindcă, dacă nu avem ochi, nu putem să ne orientăm în viață. Putem să avem toate membrele valide, dar dacă ochii lipsesc, toate celelalte sunt împiedicate de a-și face rostul lor. Și mai ales, cum spune Mântuitorul, ochiul este oglinda sufletului. Deci, sufletul nu-l putem vedea, nici nu putem ști în ce măsură este corespunzător prin ceva material vieții noastre, dar că ochiul este oglinda sufletului ne-o spune Mântuitorul, și acest lucru este cu adevărat așa, fiindcă în sufletul nostru este lumina dumnezeiască.

Dumnezeu, când a făcut omul din materie, a suflat în el duh de viață, adică suflet, și acest suflet este cel ce păstrează în ființa omenească toate darurile pe care ni le-a dat Dumnezeu și înainte de toate, dragostea, dragostea de Dumnezeu, dragostea de aproapele, de părinți, de toți cei din jurul nostru. Ori, în dragostea aceasta, viața este numai lumină, ori lumina din sufletul tău,

⁵⁶ Predică la Duminica a 3-a după Rusalii (Despre grijile vieții) și la Sfinții Apostoli Petru și Pavel, rostită în data de 29 iunie 2014, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

dacă este întuneric, cât de mare este întunericul acesta care acoperă până și lumina pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu.

De aceea, adevărul acesta, că ochiul este oglinda sufletului, așa cum ne spune Mântuitorul, ne îndeamnă pe noi să avem grijă ca această lumină să fie întotdeauna strălucitoare. Când îi spui cuiva: „îți sunt ochii atât de luminoși”, înseamnă că sufletul prin ochi îți vorbește, în deplinătatea însușirilor pe care Dumnezeu le-a dat sufletului: să fie plin de dragoste, plin de lumină, plin de pace, plin de adevăr. Atunci, lumina sufletului va străluci și va influența în jurul tău și de tine se vor apropia toți, pentru că în această lumină Îl vom vedea întotdeauna pe Dumnezeu.

A doua problemă pe care ne-o pune Mântuitorul astăzi este rostul vieții noastre pe pământ. Și, spune Mântuitorul că: *„Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona”* (Matei VI, 24).

Așadar, iubiții mei, faptele vieții noastre să fie călăuzite totdeauna spre slujba lui Dumnezeu. Și slujind pe Dumnezeu Îl și iubim și ne arătăm ascultători față de învățătura pe care Dumnezeu ne-a trimis-o prin descoperirea pe care a făcut-o prin profeți, prin Mântuitorul Iisus Hristos și prin Sfinții Apostoli și urmașii lor, episcopii și preoții.

Mai spune Mântuitorul: *„Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?”* (Matei VI, 25).

Urmând acest al treilea sfat al duminicii de astăzi, preocupați-vă înainte de toate de sufletul vostru, căutați drumul spre mântuire. Nu vă preocupați nici de cele pe care le aveți în seama voastră, mai mult decât de suflet. Fiindcă în momentul în care preocuparea voastră este mai mult de cele materiale decât de suflet, sufletul se întunecă, lumina ochiului scade. Și se vede pe fiecare dintre noi, atunci când preocuparea noastră este cu totul alta decât mântuirea.

Pentru că a te preocupa de ce vei mânca și de ce vei bea, nu faci altceva decât să îngrijești materia din tine. Nimeni nu zice să disprețuiești materia pentru că, spune învățătura Bisericii prin glasul Apostolilor, templul sufletului este trupul. Trupul este vasul ales în care Dumnezeu a suflat suflarea Dumnezeiască care ne ține în viață. De aceea, datoria noastră este să ne îngrijim de trup, să-l îmbrăcăm să nu sufere. Și atunci Dumnezeu îți va ajuta. Dar să nu-l pui pe el și grijile de trup înaintea grijii de suflet. Fiindcă sufletul nu se bucură de aspectele trupesti, nu se bucură nici de faptul ca ți-ai mânăjit fața cu tot felul de creme, ca să te arăți mai altfel.

Sufletul este cel care ilustrează ființa ta, și trupească, nu numai a sufletului. Iar dacă te îngrijești de suflet cu adevărat, și trupul tău va fi bine îngrijit și curat.

De aceea, spune Mântuitorul că: „*au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?*”. Pentru aceasta ne dă ca exemplu păsările cerului care nici nu seamănă, nici nu adună. Și totuși sunt unele dintre ele atât de frumoase, și nici unele dintre ele nu mor de foame. Și spune Mântuitorul mai departe să nu adunați în jitnițele voastre căci: „*Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?*” (Matei VI, 26).

Dar și păsările ca să se hranească zboară din loc în loc căutând, se mișcă de ici colo pentru a afla. Și de aceea, nici omul nu va sta leneș, fără să se ostenească ca să împlinească cea dintâi poruncă pe care i-a dat-o Mântuitorul atunci când l-a îndepărtat din Rai. I-a zis să-și câștige hrana în sudoarea frunții. Acesta nu este un blestem, aceasta este o sarcină. Și a lucra pentru a-ți câștiga cele necesare vieții este o împreună lucrare cu Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu ne-a pus toate la îndemână, noi doar trebuie să le căutăm. De aceea și descoperirile pe care mintea omenească le-a facut de-a lungul vremurilor au fost făcute din dar de la Dumnezeu, ca toate să fie în slujba omului.

Zice o vorbă latinească: „*Homo Magna Ingeniu*” – omul are mintea luminată – e mare mintea lui, pentru că așa i-a dat-o Dumnezeu, pentru ca prin minte să-și poată agonisi și toate cele de trebuință. Și în felul acesta, fiind împreună lucrători cu Dumnezeu, ne găsim tot ceea ce ne trebuie. Doar cinstea să fie în tot ceea ce facem și Dumnezeu va dărui fiecăruia pe măsura necesităților.

Nu înseamnă să disprețuiești pe prietenul și pe semenul tău care muncește, fiindcă spui: „*De ce să mă ostenesc dacă păsările cerului au de toate?*”. Acesta este un exemplu pentru că și ele muncesc. Și atunci, când păsările cerului au de toate, înseamnă că și noi avem pe pământ tot ceea ce ne trebuie, doar să muncim ca să le putem câștiga, să le facem folositoare sufletului care stă în trupul pe care îl hrănești și-l îmbraci.

În această lucrare a păsărilor și în lucrările pe care le facem vedem nu numai osteneala, ci trebuie să vedem și darul lui Dumnezeu, Care ni-l dă ca să ne folosim de tot ceea ce ne-a dat, de viață, mai ales, și să le punem în slujba sufletului. Dumnezeu tot ceea ce trebuie ne dă ca rod al muncii noastre, fiindcă Pronia Dumnezeiască este cea care ne poartă de grijă. Și spune Mântuitorul, că nici un fir de păr din capul omului nu se mișcă fără știrea lui Dumnezeu.

Dumnezeu, prin grija Lui, prin Pronia care ne ocrotește și ne călăuzește viața, este pururea împreună cu noi. Și trebuie să apreciem acest dar pe care ni-l dă Dumnezeu, puterea de a gândi, ca prin rodul muncii cu sufletul și cu mintea să putem să hrănim și trupul care lucrează pentru tot ceea ce-i trebuie și pentru a fi trupul un salaș al sufletului. Acesta este un loc în care Dumnezeu și-a așezat o parte din puterile Lui, fiindcă tot ce avem noi ca putere sufletească este o scânteie din Bunul Dumnezeu. O scânteie pe care a insuflat-o în primii oameni când i-a creat și de aceea a

dat putere și poruncă oamenilor să perpetueze această specie omenească și, prin ea, darul pe care Dumnezeu l-a făcut pentru fiecare dintre oameni. Nu ne-a lăsat numai pentru plăcere, ne-a lăsat pentru rugăciune mai ales, așa cum zice Fericitul Augustin „*Fecisti nos ad te, Domine, et inquietum est cor nostrum donec requiescat in te.*” adică , „*Ne-ai făcut pentru tine, Doamne, și neliniștit este sufletul pâna nu se va întoarce la Tine din nou*”.

În finalul Evangheliei ne spune Mântuitorul cum să ne îngrijim de tot ceea ce avem noi nevoie pentru că ne sunt date ca să le folosim, fiindcă spune că și Solomon, care a fost un împarat strălucit și înțelept și se îmbraca în purpură și vison, dar nici el în toată strălucirea lui nu întrece, bunăoară, frumusețea crinilor despre care ne spune Mântuitorul în Evanghelie: „*Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia*” (Matei VI, 29-29).

Pentru că toate acestea, prin însăși exemplul pe care îl dă Mântuitorul, vedem că toate acestea sunt lucruri pieritoare și trecătoare. Și crinul, cu toată frumusețea lui, încetează la un moment dat și este aruncat la coșul de gunoi, pentru cei care ținem crinul în vază, sau între ierburile câmpului uscate, atunci când lujerul care ține frumusețea crinului se usucă și este îndepărtat.

De aceea, să căutăm înainte de toate împărăția lui Dumnezeu. Acesta este sfatul major al Sfintei Evanghelii de astăzi. Să căutăm împărăția lui Dumnezeu, căci toate strădaniile neamurilor, toate sunt trecătoare. Dar împărăția lui Dumnezeu este veșnică și spre ea se îndreaptă pașii noștri, prin învățătura pe care Mântuitorul ne-a descoperit-o de la Dumnezeu și pe care a încredințat-o apostolilor ca s-o propovăduiască până la marginile pământului.

Așa au făcut Sfinții Apostoli, aceștia pe care îi sărbătorim astăzi, Sfinții Petru și Pavel, Petru din cei doisprezece și Pavel chemat mai târziu la apostolat, dar întocmai ca toți ceilalți. Ei s-au străduit și au răspândit cuvântul dumnezeiesc și i-au învățat pe oameni să creadă în Fiul lui Dumnezeu, Cel Înviat din morți și biruitor al morții, ca noi crezând în această Înviere și în biruința Mântuitorului asupra morții, să fim încredințați că Hristos Domnul, luând ființa noastră omenească și luând odată cu ea toate păcatele omenirii, le-a răstignit pe Cruce și a vărsat sângele peste ființa omenească ca să o spele de toate păcatele.

Și îngropat fiind, și pecetluit cu pecetea lumii de atunci, a biruit moartea și a înviat, trecând prin piatra pecetluită, care era mărturie a răutății omenești, ca să arate că nu a fost o forță oarecare care s-o dea deoparte până când a Înviat Mântuitorul, ci Mântuitorul a străbătut materia fiindcă Fiul lui Dumnezeu este Duh și tot ce se închină lui Dumnezeu se închină în Duh și adevăr.

După Înviere Și-a arătat pe deplin puterea Lui și împreună cu ființa lui Dumnezeiască a luat și ființa omenească pe care a curățit-o de păcat și a făcut-o în starea de curăție din vremea

Creației. În felul acesta a deschis ușile Raiului, făcând posibilă întoarcerea omului în Raiul pe care i l-a dat Dumnezeu. Acolo este Împărăția lui Dumnezeu, acolo ne îndeamnă învățătura Bisericii să ne îndreptăm pașii, acolo ne îndeamnă să putem ajunge prin săvârșirea faptelor bune ca să câștigăm viața de veci.

Pentru aceasta i-a trimis pe Apostoli la propovăduire ca să-i boteze pe oameni în numele Sfintei Treimi, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, ca să poată câștiga în felul acesta apropierea de Sfânta Treime și de Bunul Dumnezeu. Mântuitorul, arătându-și puterea când era pe Pământ, S-a arătat oamenilor ca Dumnezeu Adevărat. Și de aceea, în Sfânta Evanghelie găsim scris cum Mântuitorul, după ce a săvârșit atâtea minuni i-a întrebat pe ucenicii săi: „*Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului? Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci. Și le-a zis: Dar voi cine ziceți că sunt?*” (Matei XVI, 13-15).

Și atunci, Sfântul Petru pe care îl sărbătorim astăzi împreună cu Sfântul Pavel, a ridicat glasul și a grăit: „*Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu.*” (Matei XVI, 16).

Pe acest Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui Viu, Petru L-a propovăduit de-a lungul vieții sale. Și totuși, om fiind, a trecut prin clipe de îndoială, când (împlinindu-se cuvântul Mântuitorului care a spus că se va lepăda) s-a lepădat de trei ori, dar Mântuitorul l-a reabilitat când i-a spus: „*Paște oile Mele*” (Ioan XXI, 17), paște mieluseii mei și l-a primit din nou în ceata Apostolilor.

Petru a mers cu propovăduirea până la Roma, ca să îplinească porunca dată lor în ziua întâi a Învierii, atunci când a venit la ucenici prin ușile încuiate. Și acolo la Roma, iubiții mei, mai mult legenda decât istoria ne spune că Sfântul Petru era gata să se lepede din nou. Romanul pe care cred că l-ați citit toții, cu titlul de Quo Vadis, ne arată clipa aceasta de rătăcire, de zbucium, a lui Petru când căuta să-și scape trupul, dar întâlnindu-se, spune legenda, cu Mântuitorul L-a recunoscut de data aceasta și L-a întrebat „*Quo Vadis Domine?*” – „*Unde Te duci, Doamne?*”. Și se spune că i-ar fi răspuns Mântuitorul: „*Mă duc la Roma să mă răstignesc a doua oară*” fiindcă tu pleci de la suferință. Și Petru s-a căit și s-a întors și, acolo la Roma, și-a găsit sfârșitul mucenicesc prin răstignirea pe cruce ca Mântuitorul, dar cu capul în jos.

Aceasta a fost întrebarea care rămâne atât de puternică în mintea noastră și care, chiar dacă nu este adevărat „*si non e vero, ma e ben trovato*”, are tâlcul ei și este bună pentru fiecare din noi. **Astfel, când încercăm să fugim de răspunderile noastre sociale – mai ales pe tinerii care nu-și mai întemeiază familiile pe Sfânta Taină a Cununiei și trăiesc în păcat, fugind de această răspundere înaintea Bunului Dumnezeu și a oamenilor și cresc păcatul cu fiecare zi pe care o petrec împreună (că nu sunt soț și soție, ci sunt păcătoși), îndemnați-i, pe toți cei care sunt aproape de frățiile voastre, să nu trăiască în păcat, fiindcă păcatul, păcat aduce, iar copiii care se nasc, se nasc în păcat și cu suferințe – să-L întrebăm întotdeauna: „Quo**

Vadis Domine?”, „Unde Te duci Doamne de treci pe lângă noi?”. Și veți auzi că în fiecare zi Mântuitorul se răstignește prin păcatele noastre pe care le facem în fiecare zi.

Dar în afară de această întrebare care a adresat-o Petru lui Dumnezeu: „Unde Te duci, Doamne?”, „Quo Vadis Domine?”, mai avem o întrebare a Sfântului Pavel, care I se adresează lui Dumnezeu: „*Cine ești, Doamne?*” (Fapte IX, 5). Pavel, care s-a numit înainte Saul, era unul dintre prigonitorii creștinilor. Și mai mult decât atât, era unul dintre ucenicii care erau pregătiți în școala rabinică? Și pentru ca să-și arate zelul lui în a-i prigoni pe creștini, a cerut îngăduință de la Sinedriu să ia ostași să meargă și să-i caute pe creștinii din Ierusalim, despre care știa că s-au dus în Damasc să se ascundă. Îngăduit fiind, ni se istorisește în Faptele Apostolilor, să meargă cu oaste, s-a dus spre Damasc. În Faptele Apostolilor ni se istorisește că pe drum, în mijlocul ostașilor fiind, s-a auzit un glas care îl muștra și-i zicea: „*Saule, Saule, de ce Mă prigonești?*” (Fapte IX, 4). Glasul se auzea, dar nu era văzut nimeni, nici de Saul, nici de însoțitorii lui: „*Jar bărbații, care erau cu el pe cale, stăteau înmărmuriți, auzind glasul, dar nevăzând pe nimeni*” (Fapte IX, 7). Și atunci, așa cum L-a întrebat Petru: „Quo Vadis Domine?”, „Unde Te duci Doamne?”, așa Îl întreabă și Saul: „Cine ești, Doamne?”. Cine esti Tu Care mă muștri pe mine și spui: „*Saule, Saule, de ce Mă prigonești?*”. Cine ești Tu, care mă iei la rost pe mine cel ce sunt investit cu putere de Sinedriu?

Și atunci a auzit ca și Petru, glas Dumnezeiesc despre care Sfânta Scriptură ne spune: „*Eu sunt Iisus, pe Care tu Îl prigonești.*” (Fapte IX, 5).

În clipa aceea, iubiții mei, s-a lăsat zăbrălnic negru peste ochii lui Saul și, deși Cel pe care-L prigonea I s-a descoperit prin grai, cu ochii sufletului nu putea să-L vadă pentru că era încă orbit și robit de patimile lui omenești, acelea de a fi prigonitor. Și i s-a spus să meargă în cetatea Damascului unde-l aștepta Anania preotul, care i-a descoperit pe Mântuitorul Iisus Hristos în toată splendoarea lui ca Fiu al lui Dumnezeu și Mântuitor al neamului omenesc. Atunci Saul și-a dat seama cât de greșit era drumul lui de prigonitor. Și, călăuzit de sfatul părintelui Anania și de dragostea creștinilor în mijlocul cărora a intrat acum, s-a dus și a stat în pustie unde Duhul l-a învățat ceea ce Apostolii au învățat de la Mântuitorul Iisus Hristos în vremea anilor de propovăduire pe pământ. Pavel a ascultat glasul care venea de la Duhul Sfânt și s-a înțelept și apoi s-a dus la Ierusalim și s-a întâlnit cu stâlpii bisericii, cum spune Sfânta Scriptură, cu Apostolii care erau acolo, care întâi s-au temut de el știindu-l prigonitor. Dar după mărturia lui și a Duhului Sfânt, l-au primit în rândul Apostolilor, încât el a devenit ceea ce numim noi astăzi, apostolul neamurilor.

Fiindcă, în afară de învățatura pe care Duhul Sfânt a sădit-o în sufletul și în mintea tuturor Apostolilor și a ucenicilor în Pogorarea de la Duhul Sfânt din ziua Rusaliilor, pentru Sfântul Pavel toate aceste descoperiri au venit prin Duhul Sfânt, prin lucrarea extraordinară a

Duhului, care i-a făcut pe Apostoli să-l recunoască pe Pavel în rândurile lor și l-au trimis la propovăduire încredințându-i tainele acestea descoperite de Mântuitorul Iisus Hristos. Iar el le-a propovăduit până la capătul lumii cunoscute atunci, ajungând până în îndepărtata Spanie de astăzi, unde a înființat biserici creștine.

Iubiții mei, toată lucrarea apostolică de propovăduire nu s-a făcut fără greutate. Nu s-a făcut fără opoziție, fiindcă, întâi de toate, cei care l-au urmat pe Saul să fie prigonitor nu au renunțat la lupta lor împotriva Celui răstignit, despre care spuneau că a fost doar un simplu răzvrătit. Din Acatistul Sfântului Silvestru, ocrotitorul nostru, vedem că și peste trei veacuri încă, în fața Împăratului Constantin, au venit iudeii ca să spună împăratului și maicii sale Elena că Iisus nu a fost decât un răzvrătit, un iudeu oarecare. Și a trebuit să vină Duhul Sfânt să-i ajute Sfântului Silvestru să facă o minune, ca să-i poată dovedi împăratului că Iisus Hristos Domnul a fost Mântuitor și Fiu al lui Dumnezeu.

De aceea, pentru că Apostolii n-au încetat propovăduirea, au venit și i-au pedepsit cum au putut. Și îngăduiți-mi în numai două cuvinte să vă mai spun despre lanțurile în care au fost încătușați apostolii. Agripa Irod când a văzut că apostolii propovăduiesc și că au oarecare succes chiar în Ierusalim, știți cu toții că l-a arestat întâi pe Apostolul Iacov cel Bătran și i-a tăiat capul. Și dacă a văzut că a fost pe placul iudeilor, l-a închis și pe Sfântul Petru și l-a pus în lanțuri. Dar nu numai că l-a pus în lanțuri, a pus și străjeri, grupe de câte patru, doi să stea la ușă temniței și doi lângă el. Și atunci s-a făcut minune mare, când Domnul, ca să-i întărească pe Apostoli și pe ucenici, să arate că mai tare decât orice este puterea lui Dumnezeu, a trimis pe îngerul său să rupă lanțurile în care era legat apostolul Petru și să-l sloboadă din închisoare.

Ni se spune în Faptele Apostolilor că: *„Petru dormea între doi ostași, legat cu două lanțuri, iar înaintea ușii paznicii păzeau temnița”* (Fapte XII, 6). Înaintea ușii, paznicii păzeau temnița. Și a venit îngerul Domnului: *„Și iată un înger al Domnului a venit deodată, iar în cameră a strălucit lumină. Și lovind pe Petru în coastă, îngerul l-a deșteptat, zicând: Scoală-te degrabă! Și lanțurile i-au căzut de la mâini”* (Fapte XII, 7). Acestea sunt lanțurile lui Petru pe care Biserica noastră le cinstește în ziua de 16 ianuarie și cărora le-a închinat o zi de sărbătoare în cinstea, nu a lanțurilor ca materie, ci a ceea ce reprezintă momentul în care lanțurile, ca mijloace de înrobire, au căzut la pământ. Pentru aceasta este sărbătoarea aceasta închinată lanțurilor Sfântului Petru.

Iubiții mei, nu numai Petru a fost închis, dar a fost închis și Sfântul Apostol Pavel și încă de câte ori. În scrierile Apostolului, fără de care n-ar fi Noul Testament atât de bogat și atât de plin de învățăminte. Rodul activității Sfântului Pavel sunt cele 14 epistole pauline, în care arată toată descoperirea pe care i-a făcut-o Sfântul Duh, dar nu fără sacrificiu, fiindcă și el a fost pus în lanțuri. Și le scrie filipenilor: *„Vă port în inima mea, și în lanțurile mele, și în apărarea întru*

întărirea Evangheliei” (Filipeni I, 7). Deci, suferința lor este legată de sfintele evanghelii, de propovăduire, dar vine în deplinătatea dragostei cu care lucra pentru Hristos. Spune mai departe: „*În apărarea întru întărirea Evangheliei, fiindcă voi toți sunteți părtași la același har cu mine*” (Filipeni I, 7) și pentru aceasta, ceea ce fac, fac spre sporirea Evangheliei, așa cum citim în Epistola către Filipeni: „*că cele petrecute cu mine s-au întors mai degrabă spre sporirea Evangheliei, în așa fel că lanțurile mele, pentru Hristos, au ajuns cunoscute în tot pretoriul și tuturor celorlalți; Și cei mai mulți dintre frații întru Domnul, îmbărbătați prin lanțurile mele, au mai multă îndrăzneală să propovăduiască fără teamă cuvântul lui Dumnezeu*” (Filipeni I, 12-14).

Iubiții mei, lanțurile sunt născocire diabolică, lanțurile au fost făcute ca omul să se răzbune pe om. De aceea, când priviți și acum la televizor pe cei care sunt arestați pentru faptele lor și duși la cercetare vedeți cum sunt încătușați în lanțuri și de rușine își pun hainele ca să nu se vadă mâinile înlănțuite fiindcă, probabil, ființa lor omenească simte durerea lanțului, durerea omului înlănțuit, când omul pe om se răzbună în felul acesta. Și lanțurile acestea, când ești nevinovat, sunt întărire de la Bunul Dumnezeu, cum spunea Apostolul, pentru propovăduirea Evangheliei.

Iubiții mei, de sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel, care au fost înlănțuiți, este 29 iunie, îngăduiți-mi să vă spun bucuria mea sufletească și mulțumirea pe care I-o aduc Bunului Dumnezeu că și lanțurile în care am fost eu și mulți alții ca mine, și eu ca mulți alții, au cazut acum 50 de ani. Eu, personal, am 50 de ani și 3 zile de când m-am eliberat.

Și vă voi spune și o spun întotdeauna, că temnița, pentru toți cei care au fost absolut nevinovați, pentru că ne-am iubit Biserica, neamul și țara, am fost puși de călăi în lanțuri. Și acum, când vedeți Memorialele Durerii, vedeți lanțurile cum stau la Jilava și în alte părți atârinate de cuie, ca să puteți înțelege ce înseamnă a fi înlănțuit. A fost întâia oară când am plâns în închisoare, fiindcă m-a durut faptul că eu, ca ființă omenească, de către frații mei oameni, am fost înlănțuit. M-au durut, nu lanțurile care-mi înlănțuiau gleznele, ci faptul că libertatea pe care ne-a dat-o Dumnezeu și frumusețea sufletului care a sădit-o după chipul său în fiecare ființă omenească a fost atât de degradată de cel rău, încât omul pentru om a făurit lanțuri. Fiindcă în orice cușcă, în orice colivie, în orice celulă ai fi, sufletul nu poate fi înlănțuit. De aceea, vă mărturisesc că temnițele au fost altar în care rugăciunea se împletea, a mea cu a celui de lângă mine, a celui de lângă mine din celuli cu a celui din celula de alături. **Încât, închisorile deveneau însemne, ruguri aprinse către Bunul Dumnezeu.** Și de aceea, acum 50 de ani Dumnezeu a vrut ca lanțurile acestea să cadă la pământ și noi să ne bucurăm de libertatea pe care Dumnezeu ne-a dat-o. Dar încă nu este deplină. Apeland în fiecare duminică la sufletul fiecăruia,

și când Îl întâlniți pe Dumnezeu în drumul vostru și Îl întrebați: „Unde Te duci, Doamne?” – „Quo Vadis Domine?”, vă va spune că merg să mă răstignesc din nou pentru păcatele fiecăruia dintre noi. Căci pentru aceasta a venit Hristos în lume: ca să ne mântuiască pe toți. Urechile noastre sunt însă surde. Ochii noștri încă sunt ținuți ca să nu vedem pe deplin, nici lumina pe care a sădit-o în sufletul fiecăruia dintre noi, nici lumina care strălucește în jurul nostru și nici bucuria pe care ne-o dă Dumnezeu în fiecare zi. Să ne bucurăm de ea! Să-L recunoaștem în tot ceea ce El a creat de-a lungul existenței noastre pentru fiecare dintre noi! Fiindcă dragostea lui Dumnezeu și Pronia Dumnezeiască sunt nemărginite, iar Harul Dumnezeiesc, prin energiile Sale, este pururea împreună cu noi.

Rămâne ca noi să ne spălăm fața ca orbul din Ierihon și să putem vedea cât de mare este lumina din adâncul sufletului nostru pe care a sădit-o Dumnezeu. Și să nu lăsăm nici lanțurile cu care satana vrea să ne înlănțuiască, nici întunericul cu care vrea să orbească sufletul nostru, să ne cuprindă. Ci totdeauna să zicem: minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate într-o înțelepciune Le-ai făcut [*„Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut !”* (Ps. 103,25)]. Amin

DESPRE GRIJILE VIETȚII⁵⁷

(Ev. Matei VI, 22-23)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Iată cuvintele psalmistului pe care adeseori le rostim cu buzele noastre fără să ne gândim prea mult la ceea ce spunem, dar pe care astăzi avem ocazia să le rememorăm, să le trecem prin filtrul minții noastre, să vedem cât adevăr spune psalmistul atunci când spune: „*Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut !*” (Ps. 103,25). Fiindcă nu este fapt, nu este obiect, nu este lucrare pe fața pământului care să nu ne vădească înțelepciunea și dragostea cu care le-a făcut Dumnezeu pe toate pentru trebuința noastră omenească. Ascultând Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi în Biserică, ne dăm seama și mai mult de aceasta când Însuși Mântuitorul ia părți din viața noastră și ni le pune spre meditație.

Ascultând cuvintele Lui, ne dăm seama cu adevărat cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, și că toate cu înțelepciune le-ai făcut.

Iată cuvintele cu care începe Sfânta Evanghelie de astăzi: „*Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. [...]. Deci, dacă lumina care este în tine este întuneric, dar întunericul cu atât mai mult !*” (Matei VI, 22-23).

Sfânta Evanghelie de astăzi are patru părți importante și fiecare se referă la viața noastră duhovnicească și trupească. Mântuitorul ia acest organ al ființei noastre care este ochiul și ni-l pune în față pentru a ne da seama, nu numai de importanța lui pentru drumul nostru de fiecare zi, dar mai ales pentru a ne da seama de raportul dintre trup și viața noastră a fiecăruia. Iubiții mei, cuvântul care se rostește în fiecare Duminică din Sfânta Evanghelie se face pentru a apropia fiecare suflet de creștin de cuvântul dumnezeiesc.

(Aceia pe care nu vă interesează aprofundarea Sfintei Evanghelii [n.r.: se vorbea în Biserică în timpul slujbei], nu vă obligă nimeni să veniți în Biserică, dar dacă veniți, fiți cu bună cuviință și cu respect față de toți cei care sunt interesați să aprofundeze cuvântul Domnului. Eu am acum acest dezavantaj, că stând la o înălțime oarecare, îi văd pe toți cei din Biserică și ce fac și cât sunt de atenți și cum umblă cu ochii aiurea pe pereți și cum urechile lor sunt departe de cuvântul dumnezeiesc pe care îl aducem în față fraților voastre.)

⁵⁷ Predică la Duminica a 3-a după Rusalii (Despre grijile vieții), rostită în data de 28 iunie 2009, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

De aceea, cu atât mai mult să fim atenți acum, când se vorbește de acest organ al omului, al ființei noastre omenești și de cuvântul pe care îl spune Mântuitorul că: dacă ochiul tău este întunecat, cu atât mai mare va fi întunericul din ființa ta, căci ochiul este luminătorul trupului.

Prin lumina care intră în ochi, trupul se integrează în tot ceea ce Dumnezeu a zidit și a făcut în jurul nostru și pentru ajutorul nostru. Cât de minunat este acest organ știu toți cei care au făcut câteva lecții de anatomie și mai ales cei care, ajungând la o vârstă a bătrâneții, când ochiul nu mai poate cu adevărat să lucreze ca în vremea tinereții, se duc la doctori și plătesc bani mulți ca să câștige din nou această posibilitate a ochiului de a le lumina interiorul. La fel este și cristalinelul; această parte din organul care se numește ochi are capacitatea de a răsfrânge lumina pe care o aduce din afară spre interiorul ochiului ca să-l facă pe om să vadă toată minunea pe care Dumnezeu a zidit-o în jurul său.

Cât de mare este lumina care coboară în interiorul omului prin ochi, ne dăm seama fiecare mai ales atunci când ochiul intră în suferință. Atunci îl pune pe om într-o nesiguranță, fiindcă nu mai știe cum să-și călăuzească pașii. Dacă lumina care vine prin ochi este uneori în suferință, omul are posibilitatea să trăiască pe înălțimi de culme spirituală, chiar fără lumina ochiului și este de ajuns să vă dau două exemple: unul este al părintelui Teofil Părăianu de la Mănăstirea Sâmbăta, care nu vede, dar cu toate acestea în interior are atât de multă lumină, pentru că prin voia lui Dumnezeu sufletul său trăiește ca și cum ar fi luminat de ochi. Apoi, dacă vă uitați aici foarte aproape de fiecare dintre noi, este sora noastră, Leontina, care de la 20 de ani nu vede. Cu toate acestea sufletul ei este inundat de lumina credinței și ochii inimii ei, ochii minții ei, trăiesc de multe ori la o înălțime spirituală mai multă și mai ridicată decât cei ce sunt în Biserică și pe care nu-i mai interesează nimic din ceea ce cuvântul lui Dumnezeu le aduce [n.r.: referitor la cei ce vorbeau în Biserică în timpul slujbei].

Așadar, iubiții mei, ochiul inimii pe care-l ridicăm către Dumnezeu, luminează și suplinește de multe ori ceea ce ochiul fizic nu poate să aducă sufletului. De aceea Mântuitorul spune că: „*Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat.*” (Matei VI, 23), căci dacă lumina care este în tine este întuneric, cu atât mai puternic va fi întunericul sufletului.

Astfel, iubiții mei, fiecare dintre noi dacă vrem să avem lumină în suflet prin lumina ochiului, să ne aducem aproape cuvintele lui Dumnezeu, citind cu ochii trupului ceea ce Dumnezeu a împărtășit omului prin descoperirea tainelor dumnezeiești, taine pe care fără ajutorul lui Dumnezeu nu le putem vedea și nici nu le putem pricepe.

Dar dacă privim cu ochii trupului fiecare din lucrurile care sunt în jurul nostru, începând cu făptura care ne este aproape, ca tată sau mamă sau frate sau soră și pe care o privim cu ochii dragostei, vedem cât de mare este minunea pe care Dumnezeu a făcut-o pentru viața noastră a tuturor. De aceea spune Mântuitorul mai departe că în această viață, prin tot ceea ce suntem, nu

putem sluji la doi domni, căci sau pe unul vei urî sau pe altul vei iubi și atunci va fi în sufletul tău o neîncetată luptă căci nu putem sluji și lui Dumnezeu și lui mamona.

Mamona este un cuvânt care vrea să semnifice puterea, fiindcă oamenii privind cu ochii lor cele ce sunt în jur, ajung să iubească mai mult materia decât pe Cel care i-a făcut și atunci încep să adune materie mai mult decât au nevoie și uneori atât de mult se leagă de această materie, încât Îl uită pe Dumnezeu.

În aceste cuvinte pe care Evanghelia de astăzi le aduce ca parte integrantă dintr-un cuvânt mare rostit pe munte, atunci când Mântuitorul a rostit predica în care le-a arătat oamenilor căile spre fericire, căile prin care pot să se mântuiască, spune: *„fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”* (Matei V, 8).

Dacă vrei să Îl vezi pe Dumnezeu, te uiți la fiecare făptură din apropierea ta, la fiecare lucru din lumea pe care a creat-o Dumnezeu pentru tine ca om, dar să nu le schimbi rolul niciodată. De aceea spune Hristos că nu poți să slujești și lui Dumnezeu și lui mamona, adică materiei, materia fiind ceea ce Dumnezeu a creat pentru tine ca să-ți ușureze existența.

Continuă și spune Mântuitorul: *„Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea ?”* (Matei VI, 25).

Iată, iubii mei, în ce cumpănă pune Mântuitorul viața noastră în raporturile pe care le avem cu ceea ce este în lume. Sufletul este scânteia Dumnezeiască care face ca trupul nostru, făcut din materie, să privească, să asculte, să gândească. Ori omul nu trebuie să uite de această legătură puternică ce trebuie să fie între el și Dumnezeu, căci prin sufletul său se poate ridica, străpungând materia, ca să ajungă la înălțimile cele nepătrunse de gând, la Dumnezeu.

De aceea i-a dat omului Dumnezeu o putere extraordinară, puterea aceasta a sufletului care trece de materie și, prin rugăciune, se poate ridica până la tronul lui Dumnezeu zicând: *„Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine păcătosul”* iar atunci între om și Dumnezeu nu este nici o piedică, nici o stavilă, nimic care să oprească sufletul să se înalțe la Dumnezeu.

Omul este tentat întotdeauna să se gândească mai mult la trupul său decât la sufletul său. De aceea am și obiceiul acesta de a întreba adeseori pe cei care vin la spovedanie dacă se roagă în fiecare zi. Și spun: nu. Dar de mâncat, mănânci în fiecare zi? Da! Ei, atunci cum poți să mănânci în fiecare zi, fără să te gândești la Cel care de fapt îți dă hrană, îți dă posibilitatea să te hrănești în fiecare zi, dar îți dă și posibilitatea să-L simți în fiecare zi aproape de tine prin sufletul tău care are această putere de a se ridica până la Dumnezeu prin rugăciune.

Mântuitorul ne face să ne gândim prin această Sfântă Evangheliie la ceea ce este suflet și la ceea ce este materie și spune: *„Au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea ?”*(Matei VI, 25). Dacă privim în profunzimea acestor cuvinte nu se poate să nu

ne dăm seama că Dumnezeu are dreptate. Și ne dăm seama de aceasta mai ales atunci când stăm în fața morții și când știm că în momentul în care sufletul se desparte de trup, atunci rămâne și hrana, și îmbrăcămintea, și bogăția, și tot ceea ce a slujit trupul în această viață. De aceea, cunoscând această disproporție între suflet și cele materiale, se cuvine ca sufletului să îi dăm îmbrăcămintea cea mai aleasă, înfrumusețată cu lumina spirituală pe care o vedem cu ochii materiei și să ne putem îndrepta sufletul către Dumnezeu. Astfel ne îndeamnă Biserica: să ne apropiem de Dumnezeu prin Sfânta Spovedanie și să ne spălăm haina sufletului întotdeauna, mărturisindu-ne păcatele și luându-ne fâgăduința că nu ne va preocupa nici mâncarea, nici băutura, nici îmbrăcămintea și mai presus de toate să fie mântuirea sufletului, căci sufletul este mai mult decât hrana și trupul mai mult decât îmbrăcămintea.

Ca să ilustreze cu elemente din jurul omului adevărul acestor cuvinte, Mântuitorul spune: *„Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?”* (Matei VI, 26). Și când știm că într-adevăr păsările cerului își caută hrana din jurul lor, fără să are, fără să semene și totuși trăiesc, nu înseamnă că trebuie să facem ca ele, să nu semănăm, să nu muncim pentru a avea cele de trebuință, ci să nu le punem mai presus de viața noastră spirituală, pentru că și păsările cerului în cântecul lor, în forma lor de viață, urmează ceea ce Dumnezeu a înscris în viața lor și a adăugat în însăși existența lor.

Mântuitorul ne îndeamnă apoi să observăm că oricâtă ar fi strădania noastră de a îndrepta ceea ce am vrea să fie în noi spre culmi mai înalte decât ceea ce este natural să fie, tot nu vom reuși, fiindcă zice: *„nimeni nu poate să adauge la înălțimea lui nici măcar un cot”*. (Matei VI, 27). Fiindcă păsările nu torc, nu se ostenesc și cu toate acestea au îmbrăcămintea, ca și florile de altfel, încât nici Solomon în toată mărirea lui nu întrecea frumusețea a ceea ce Dumnezeu a făcut în natură. Ne dăm seama, iubii mei, din aceste cuvinte că Mântuitorul Iisus Hristos ne atrage atenția să vedem cât de mare este purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de tot ceea ce este în jurul nostru, inclusiv față de noi. Și această purtare de grijă se manifestă în toată vremea în raport cu ființa noastră omenească și peste tot o vedem prezentă, dacă vrem să vedem cu adevărat. Căci dacă tot ceea ce a făcut Dumnezeu ca materie, spune Mântuitorul că mâine se aruncă în foc – astăzi fiind în toată splendoarea lor – atunci pentru omul pe care îl iubește, pentru omul pe care l-a creat după chipul și asemănarea Lui, Dumnezeu are o neîncetată purtare de grijă și aceasta este Pronia Dumnezeiască (cum o numesc Sfinții Părinți). Pronia Dumnezeiască este prezentă în viața noastră în toată vremea și în tot locul. Voia lui Dumnezeu se manifestă în tot locul unde gândul omului Îl roagă să îi fie alături în viața sa.

De aceea spune Mântuitorul în această predică de pe munte, pentru toți cei care Îl ascultau, că știe Tatăl vostru din ceruri de ce anume aveți nevoie. Pentru aceasta spune El să nu

ne preocupăm de ce vom mânca sau de ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca, să nu ne preocupăm mai mult de acestea decât de viața sufletului nostru după ce va trece din această viață, căci nimic din cele ce sunt aici nu vor merge împreună cu noi.

În încheierea Evangheliei de astăzi auzim aceste cuvinte care sunt cu adevărat îndemnul cel mai de preț pentru fiecare dintre oameni: **„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adauga vouă”** (Matei VI, 33). Dacă dreptatea lui Dumnezeu ar fi apreciată, dacă fiecare dintre oameni ar fi preocupat de mântuirea sufletului lui, câtă dragoste și câtă bunăvoință și câtă pace ar fi în mijlocul lor. De aceea când Mântuitorul a venit pe lume, îngerii cântau: *„pe pământ pace”* și *„între oameni bună voire”* (Luca II, 14). Când Mântuitorul a înviat din morți și a venit în mijlocul Apostolilor, le-a zis: *„pace”*. Când Apostolii au plecat la propovăduire, au dus cu ei acest îndemn dumnezeiesc și au zis: pacea Domnului să fie cu voi.

Iubiții mei, în aceste zile în care lumea este atât de frământată, când în fiecare clipă vine asupra noastră această ispitire de a ne gândi la ce vom mânca, la ce vom bea, sau cu ce ne vom îmbrăca, să ne aducem aminte că Dumnezeu este Cel care știe întotdeauna de ceea ce avem nevoie. De aceea, sufletul nostru, luminat de luminile ochiului, să grăiască întotdeauna: *„Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut !”* (Ps. 103,25). Amin.

VINDECAREA SLUGII SUTAȘULUI⁵⁸

(Ev. Luca I, 1-25; 57-68; 76; 80; Matei VIII, 5-13; Ioan XVII, 1-13)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În această frumoasă zi însorită, când poienile s-au umplut de flori de sânziene și când, în sfânta noastră biserică (unde au venit surorile cu copiii, cu fiicele și chiar și bărbații îmbrăcați în înflorata ie românească), sărbătorim cu voia Bunului Dumnezeu nu numai amintirea Sfintei Duminici a Învierii Domnului, pentru că este zi de Duminică, dar în același timp, cum rareori se întâmplă, sărbătorim astăzi încă trei sărbători mari, pentru care îi mulțumim Bunului Dumnezeu. În afară de ziua Duminicii în care prăznuim o minune făcută de Bunul Dumnezeu asupra unui străin, și nu în fața tuturor, ci de la distanță a vindecat pe sluga credincioasă a unui sutaș, în această duminică, iubiții mei, sărbătorim și Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, prorocul de la granița dintre Vechiul și Noul Testament. Alături de el sărbătorim și aducerea moaștelor Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava pe care l-am sărbătorit la 2 iunie, dar așa au voit Părinții noștri ca să sărbătorim și această aducere a moaștelor, fiindcă a fost marele ocrotitor al Moldovei de-a lungul veacurilor. Și alături de acestea sărbătorim și pe unul dintre sfinții străromâni, pe **Sfântul Niceta de la Remesiana**, care a grăit în părțile dunărene, în Dacia strămoșilor noștri. El a grăit într-o frumoasă limbă latinească, așa cum vorbeau pe vremea aceea pe alte meleaguri ale Dunării împreună cu limba dacă strămoșească.

Iubiții mei, Sfânta Evanghelie a duminicii de astăzi ne istorisește o întâlnire a Mântuitorului, o întâlnire mai aparte decât cele pe care le-a avut până atunci, căci acum, fiind în orașul lui, în Capernaum, a venit la el un om străin de neamul iudaic, dar care, fiind în slujba împărătească a romanilor, a stat în Iudeea, a ascultat și a văzut modul în care ei Îl așteptau pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, și a prins și el dragoste de această învățătură ce le făgăduia oamenilor un Mântuitor. Și când L-a auzit și L-a văzut pe Mântuitorul, făcând atât de multe minuni, ca un Dumnezeu Atotputernic, minuni pe care niciodată până atunci oamenii nu le mai văzuseră, atunci a început și acest sutaș roman să creadă că Iisus Hristos este cu adevărat un om extraordinar. Aceasta pentru că la cuvântul Lui au înviat morții, la cuvântul Lui s-au îndreptat infirmitățile care i-au cuprins pe atâția oameni și la cuvântul Lui boala ucigătoare a leprei era curățată.

⁵⁸ Predică la Duminica a 4-a după Rusalii (Vindecarea slugii sutașului), la Nașterea Sf. Ioan Botezătorul (Sânzienele), la Sf. Niceta de Remesiana și la Aducerea moaștelor Sf. M. Mc. Ioan cel Nou de la Suceava rostită în data de 24 iunie 2018, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Acest sutaș era totuși un om deosebit, fiindcă, spre deosebire de alți oameni, avea o dragoste și o milă aparte de slujitorii lui, dintre care unul era bolnav și se chinuia rău. Și din milă față de acest slujitor, de această făptură ca și el, dar care avea o slujire aparte, s-a apropiat de Iisus Hrisos și I-a spus durerea lui: că sluga lui se chinuiește amarnic, că el nu a putut face nimic până atunci și de aceea se ruga de Mântuitorul ca să-l ajute. Mântuitorul i-a spus, fiind impresionat de această rugămintă pe care I-o adresa un străin de neam, că: „*Venind, îl voi vindeca*” (Matei VIII, 7).

Atunci le-a fost dat Mântuitorului și celorlalți să audă o mărturisire neașteptată, cu totul surprinzătoare și justificată logic, când I-a răspuns sutașul: „*Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea. Că și eu sunt om sub stăpânirea altora și am sub mine ostași și-i spun acestuia: Du-te, și se duce; și celuiilalt: Vino, și vine; și slugii mele: Fă aceasta, și face*” (Matei VIII, 8-9).

Pentru că, și aici este un aspect cu totul deosebit, Îi spune sutașul Mântuitorului: „*nu sunt vrednic, Doamne, să intri sub acoperământul casei mele*”. Atunci, Mântuitorul – cu totul impresionat de aceasta smerenie, de aceasta dragoste pe care o arată sutașul față de un om smerit, mai mic decât el – le spune celor care-L urmează: nici în Israel n-am găsit atâta credință ca în omul acesta [„*Adevărat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâta credință*” (Matei VIII, 10)]. Deci, în Israel, unde cuvântul lui Dumnezeu era binecunoscut și unde vestirea despre venirea Mântuitorului Răscumpărător era puternică și vie, la fel și credința că Dumnezeu le va trimite un Răscumpărător, oamenii iudei nu credeau că Mântuitorul este Acela. Și acest roman, sutașul acesta străin de poporul iudeu, străin de învățătura pe care iudeii o învățau de mici copii în așteptarea Răscumpărătorului, omul acesta se roagă de Cine, de Cel pe care Dumnezeu L-a trimis pentru iudei mai întâi, și apoi pentru tot neamul omenesc.

Omul acesta mărturisește, își mărturisește și smerenia lui și zice: „*nu sunt vrednic să intri sub acoperământul casei mele*”. Și atunci Mântuitorul i-a spus un cuvânt pe care am dori toți să-l auzim oricând ne rugăm, oricând ne adresăm lui Dumnezeu, am dori să-l auzim și noi spunându-i-l Dumnezeu urmare a rugăciunii noastre, așa acum a auzit sutașul din gura Mântuitorului împlinirea rugăciunii lui: fie ție după cum crezi, după credința ta [„*Du-te, fie ție după cum ai crezut*” (Matei VIII, 13)]. Acest lucru este un lucru extraordinar, fiindcă Mântuitorul recunoaște câtă credință a avut omul acesta care s-a rugat pentru altcineva, nu pentru el.

Și totuși, noi în zilele de astăzi, cunoaștem din Sfânta Evanghelie, din istoria Bisericii, că Dumnezeu L-a trimis pe Fiul Său ca să ne răscumpere pe toți, și pe cei de azi, și pe cei de atunci, și pe cei care au fost înaintea lor, pentru că El a venit pentru cei din întuneric și din umbra morții. Dumnezeu a arătat Lumina peste tot și i-a mântuit și i-a scos din robia păcatului. Iar noi, cei care cunoaștem atât de bine învățătura pe care Dumnezeu Fiul a adus-o din sânul Sfintei Treimi și ne-

a împărtășit-o celor de atunci și nouă tuturor, vrem, nu ca să spunem cum a zis sutașul acesta: Doamne, spune numai cu cuvântul, ci am vrea ca rugăciunea noastră s-o împlinească Dumnezeu în clipa în care ne rugăm, și nu cum vrea Dumnezeu, ci cum vrem noi. Noi, tot parcă L-am sili pe Dumnezeu să fie sluga noastră și să ne împlinească voia noastră, în clipa când vrem noi.

Ori, frații mei, smerenia sutașului ne este învățătură și ne spune fiecăruia dintre noi: nu cum vrem noi, ci cum vrea Dumnezeu, nu când vrem noi. Spune, Doamne, numai cu Cuvântul atunci când crezi Tu că este spre binele nostru și al celor din jurul nostru. Și nu numai pentru noi, ci pentru toți cei care poartă chipul lui Dumnezeu ca oameni viețuitori în lume, pentru oricine ne putem ruga. Iată cum, acest stăpânitor, se ruga pentru sluga lui, ca Dumnezeu să-l miluiască pe el. Aceasta se petrecea, iubiții mei, în sânul poporului iudeu în mijlocul căruia fusese binevestită venirea Mântuitorului, căci și contemporan cu El era un binevestitor al Evangheliei lui Dumnezeu, cel a cărui naștere o sărbătorim astăzi, a Sfântului Ioan Botezătorul. Dar înainte de el au fost prorocii și trimișii lui Dumnezeu în mijlocul poporului ca să descopere venirea Mântuitorului ca Răscumpărător al neamului omenesc.

Această Naștere a Sfântului Ioan Botezătorul, a venit ca urmare a unei binevestiri. Așa cum S-a născut Mântuitorul după o bună vestire făcută de îngerul Gavriil, care a venit la Sfânta Fecioară, tot așa, îngerul a binevestit nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, fiindcă a venit și el ca un dar de la Dumnezeu nu numai pentru familia lui, care era întristată de faptul că nu aveau copii, ci și pentru întreaga omenire. Prorocul și marele preot Zaharia, și Elisabeta erau bărâni de acum, și erau cu viața întristată, după rânduiala de atunci, deoarece socoteau ca un blestem faptul că nu aveau copii. Dar Bunul Dumnezeu S-a îndurat de rugăciunile lor și în timp ce era Zaharia în Templu – făcea cu rândul slujbă la Templu căci era din neamul preoțesc – atunci i s-a vestit că va naște soția lui un fiu. Zaharia a primit cu scepticism această veste și n-a crezut, și din pricina aceasta Bunul Dumnezeu i-a oprit graiul până când s-a împlinit minunea, minune care a fost vestită și soției lui când era în rugăciune. Atunci a venit arhanghelul și i-a spus că va naște fiu și se va numi Ioan. Și așteptau toți cu neîncredere clipa (care a trecut totuși destul de greu), când s-a născut Sfântul Ioan, pe care noi îl numim și Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului.

Dar, până când să se nască, a mai fost un moment de mare bucurie. Când Sfânta Fecioară purta în pânțece pe Cel care avea să fie Răscumpărătorul neamului omenesc, s-a dus la ruda ei, Elisabeta, și i s-a închinat ei, vestindu-i faptul că va avea fiu. Și atunci, pruncul, pe care dreapta Elisabeta (și ea prorociță) îl purta în pânțece, simțind prezența divină a Celui care era din Sfânta Treime întrupat, a săltat de bucurie în pânțelece ei. Atunci umplându-se de Duh Sfânt, Fecioara a cântat aceasta cântare: „*Mărește sufletul meu pe Domnul[...]că, iată, mă vor ferici toate neamurile*”(Luca I, 46; 48) și împreună cu Elisabeta au mulțumit lui Dumnezeu pentru clipa aceasta.

Sfântul Ioan când a venit în lume, născându-se la vremea cuvenită, voiau Sfânta Elisabeta și rudele să-i pună numele lui, Zaharia, tatăl său. Ori, Sfânta Elisabeta a zis: „*se va chema Ioan*” (Luca I, 60) și toți s-au mirat de acest fapt. Atunci le-a spus că așa a vestit îngerul. Iar când a venit Zaharia și l-au întrebat, el nu putea vorbi. Întorcându-se din Sfânta Sfintelor către poporul care aștepta în Templu venirea lui ca să le vorbească, l-au văzut mut și s-au mirat toți și au înțeles că s-a întâmplat ceva deosebit dincolo de catapeteasmă. Ducându-se acasă, l-au întrebat cum să-i fie numele pruncului nou născut. Deoarece nu putea să vorbească, a luat o tăbliță și a scris < Ioan >, spre marea surpriză a tuturor, fiindcă era același nume pe care l-a dorit și mama pruncului, Elisabeta.

În felul acesta s-a arătat în lume că Ioan este binevoit de Bunul Dumnezeu și de aceea Sfântul Ioan a devenit Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului nostru Iisus Hristos. Prin el s-a împlinit voia lui Dumnezeu, că Fiul Său a fost mărturisit înaintea neamurilor, înaintea popoarelor, înaintea lumii trecătoare, că este Fiul lui Dumnezeu. Asupra Acestuia, în clipa când Ioan a ridicat mâna cu apă pentru Botez, s-a auzit glasul Tatălui din cer, împreună cu Duhul arătându-Se în clipa aceea, căci Duhul era deasupra spunând: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei III, 17). Pentru aceasta serbăm noi astăzi minunata zi de **Sânziene** de care vorbește cu atâta alinare poporul nostru, ca și florile care înfloresc în aceste zile: sânziene de primăvară și sânzienele de toamnă. Sânzienele de primăvară, sunt flori albe iar sânzienele galbene sunt florile de toamnă, care au un miros cu totul deosebit, ca să sublinieze și ele sărbătorile prin care-l cinstim pe **Sfântul Ioan Botezătorul**. Numele Sfântului Ioan Botezătorul l-a purtat și **Sfântul Ioan Cel Nou de la Suceava**, care a avut tăria să rabde suferința îngrozitoare care până atunci nu multor creștini le-a fost dat să suporte. Fiindcă, nevoind să-și lepede credința lui, a fost legat de un cal năvălaș și purtat prin târg, târât, încât, suferință mai îngrozitoare decât aceasta e greu de imaginat. După ce s-a sfârșit chinul, i s-a tăiat capul, iar în timpul nopții lângă sfintele lui moaște au venit îngerii tămâind și cântând imn de slavă pentru viața lui. Aceste sfinte moaște au fost luate domnitorul Moldovei, Alexandru Cel Bun, care le-a adus ca ocrotitoare ale Moldovei, ale țărișoarei noastre. Acestui sfânt i-am sărbătorit ziua de naștere în lumea dreptilor la 2 iunie, iar astăzi e ziua în care sfintele lui moaște au fost aduse în Moldova.

Dar, pe lângă aceste semnificații mari și sfinte ale zilei de astăzi, mai sărbătorim pe Sfântul Niceta sau Nichita din Remesiana, numit astfel după localitatea unde s-a născut. Remesiana este astăzi în fosta Iugoslavie, o localitate ce se numește Bela Palanka, la vreo 30 km de orașul Nis, unde s-a născut acest sfânt care a ajuns episcop pe la anul 340. Provenea dintr-o familie de creștini care i-au dat o educație aleasă, o creștere în spirit creștinesc, așa cum astăzi familiile noastre nu se mai gândesc să insufle copiilor lor dragostea de Dumnezeu din fragedă

pruncie și nu-i ajută în vremea tinereților lor ca să-și rânduiască drumul vieții respectând poruncile dumnezeiești. Părintii Sfântului Niceta l-au călăuzit pe calea cea bună, încât, învățând și limba greacă și limba latină, pe care o vorbeau strămoșii noștri atunci în mod obișnuit, a ajuns unul dintre cei mai iubiți dintre tinerii vremii de atunci. Și devreme, tânăr încă fiind, a fost hirotonit episcop în biserica creștină.

Mergând în lungul și în latul localităților din jurul Dunării, din marginea Dunării și din sud și din nord, spune cel care l-a cunoscut bine și care a scris viața lui că el avea acest dar deosebit, încât pe păgânii, pe barbarii care erau aspri în purtarea lor și răi de felul lor, îi făcea blânzi. Îi îmblânzea prin dragostea creștină și îi îmblânzea prin credința în Mântuitorul Iisus Hristos pe care o propovăduia, încât populația întreagă din jurul Dunării atunci a devenit creștină.

Sfântul Niceta din Remesiana a ajuns să fie cunoscut nu numai în teritoriul lui, ci și mai departe în Apus, fiindcă a călătorit în lume, în Apus, și a legat o prietenie cu un alt sfânt cunoscut în istoria literaturii creștine, cu Sfântul Paulin de Nola, Nola fiind o localitate din sud de Roma, din Italia de Sud, unde a ajuns Sfântul Niceta din Remesiana. Și cum vorbea limba latină curent, și pe cea greacă, s-a înțeles cu Sfântul Paulin de Nola și i-a împărtășit și lui din istoria și despre poporul în mijlocul căruia trăia. Nu a fost numai o dată, ci a fost de două ori, iar Sfântul Paulin de Nola a scris ca unul care i-a cunoscut bine, viața. Așa am ajuns și noi să cunoaștem din activitatea Sfântului Niceta din Remesiana, care a fost nu numai un bun cunoscător al Sfintei Scripturi, dar și al slujbelor bisericesti, fiindcă au rămas de la el o seama de scrieri în care arată modul în care îi învăța pe creștini. A scris șase cărți catehetice, în care arată ce înseamnă a fi creștin și a scris și alte îndrumări de viață creștină. A rămas în istoria noastră pentru totdeauna, fiindcă Sfântul Paulin de Nola a păstrat scrierile lui, care au fost traduse și în limba romană și le cunoaștem. Dar ceea ce este mai cunoscut din viața Sfântului Nichita de Remesiana este poezia pe care a scris-o, fiindcă am putea spune că a fost printre cei dintâi poeți creștini. Și astăzi ați avut bucuria să auziți strana cântând acest imn pe care-l cântă toată creștinătatea, nu numai ortodocșii ci și apusenii, fie catolici, fie protestanți.

Acest imn: „Pe Tine Dumnezeule Te marturisim/ În tine credem și sperăm/ Fiindcă pe Tine Doamne Te laudăm” este atât de dogmatic, fiindcă arată cum întreaga făptură-L cinstește pe Dumnezeu; dar nu numai făpturile, ci și îngerii, și arhanghelii, și heruvimii care neîncetat cântă imnul ceresc: „Sfânt, sfânt, sfânt Domnul Savaot”.

Așa, iubiiții mei, cu exemplele acestea pe care sfânta Duminică de astăzi ni le dă fiecăruia dintre noi, să ne rugăm și noi întotdeauna cu credință adâncă spunând: *Fie, Doamne, precum voiești Tu, nu cum voiesc eu*, așa cum a făcut Ioan Botezătorul, care l-a vestit pe Mântuitorul

când a spus că: „*Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine*” (Marcu I, 7), fiindcă într-adevăr Fiul lui Dumnezeu este Cel care ne ocrotește și ne mântuiește pe toți. Amin.

VINDECAREA SLUGII SUTAȘULUI⁵⁹

(Ev. Matei VIII, 5-13; Ioan XVII, 1-13)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Frații mei,

Cum s-a manifestat dragostea Bunului Dumnezeu asupra noastră și cum s-a revărsat bunătatea Lui, ne arată și Sfânta Evanghelie de astăzi. În ea ni se istorisește modul în care Mântuitorul Iisus Hristos a vindecat un bolnav și trebuie să vedem în această Sfântă Evanghelie nu numai dragostea lui Dumnezeu, ci și modul cum credința noastră atrage spre noi această dragoste a Fiului lui Dumnezeu. Ne arată cum poate rugăciunea noastră pentru alții să sporească bunătatea lui Dumnezeu, chiar și față de cei care nu cred. De aceea istorisirea Sfintei Evanghelii de astăzi ne arată cum un sutaș, adică un comandant de oaste, se apropie de Mântuitorul Iisus Hristos, după cum istorisește Sfântul Evanghelist Matei. Iar după Sfântul Evanghelist Luca, care istorisește și el cu mai multe amănunte minunea făcută de Mântuitorul la rugămintea sutașului, ne arată cum acest sutaș care se pare că nu era iudeu, ci era păgân, credea totuși în puterea Mântuitorului, fiindcă ne spune Sfânta Evanghelie că: *„Pe când intra în Capernaum, s-a apropiat de El un sutaș, rugându-L, și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit. Și i-a zis Iisus: Venind, îl voi vindeca”* (Matei VIII, 5-7).

Sfântul Evanghelist Matei ne spune că sutașul în persoană a venit, dar Sfântul Evanghelist Luca ne spune că a trimis mai mulți bătrâni din cei din Capernaum, din neamul iudeilor și pe alți prieteni cunoscuți ca să meargă la Iisus să îi spună durerea lui. Nu este nicio nepotrivire între istorisirile Sfântului Evanghelist Matei și Sfântului Evanghelist Luca, fiindcă în concepția de atunci, ca și de astăzi, când este cineva trimis cu împuternicire de la cineva, este ca și cum acela ar fi prezent acolo, bunăoară ambasadorul unei țări într-un alt stat reprezintă statul în persoană și este onorat de cel la care se duce ca reprezentant. Astfel, Sfântul Evanghelist Luca socotește că cei trimiși erau în numele sutașului. Și chiar dacă erau trimiși, avem de băgat în seamă faptul că sutașul a trimis la Mântuitorul oameni bătrâni dintre iudei, dar el nu era iudeu și spune în Sfânta Evanghelie după Luca că ei l-au recomandat pe acest sutaș ca pe un prieten al poporului iudeu, ca pe unul care le-a făcut mare bine, ca pe unul care, fiind probabil și bogat, a clădit pentru ei o sinagogă. Deci un străin, un păgân, a făcut o sinagogă, un lăcaș de rugăciune pentru iudei și acum ei devin mijlocitori față de Mântuitorul pentru a primi, a asculta rugăciunea sutașului.

⁵⁹ Predică la Duminica a 4-a după Rusalii (Vindecarea slugii sutașului), rostită în data de 10 iulie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Vedem, iubiții mei, cum vin la Mântuitorul iudei din neamul Lui, care nu L-au mărturisit, care credeau oarecum cu frică, ca nu cumva să iasă din ascultarea Legii Vechi, și care, văzând faptele minunate și ascultând învățătura Mântuitorului, aveau totuși încredere în puterea Lui și de aceea mijlocesc pe lângă Mântuitorul ca să asculte rugăciunea sutașului.

Ce zice sutașul? Îi spune Mântuitorului, după Sfântul Evanghelist Matei, că: *„sluga mea zace în casă slăbănog, chinuindu-se cumplit”*. Deci nu pentru el se ruga, ci pentru sluga lui. Care erau calitățile acestei slugi, încât stăpânul, care avea și un rang destul de mare, să se roage pentru vindecarea sa? Înseamnă că acel bolnav era un om de omenie și iată cum sutașul păgân se roagă Celui pe care îl avea în față și despre care credea că are puteri deosebite. Și Mântuitorul foarte simplu îi spune: *„Venind, îl voi vindeca”*. Nu i-a pus multe întrebări: nici unde este sluga, nici pentru ce-L cheamă pentru slugă nu pentru el, nici de ce suferă sluga, fiindcă Iisus Hristos, ca Dumnezeu adevărat, cunoștea tot ceea ce trebuia știut și despre slugă, și despre sutaș, și despre iudeii din Capernaum, pentru care sutașul a ridicat o sinagogă, o casă de rugăciune. Răspunsul atât de prompt al Mântuitorului, față de rugăciunea sutașului parcă l-a speriat pe sutaș și Îi spune Mântuitorului: *„Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea”* (Matei VIII, 8). Deci păgânul acesta, auzind răspunsul imediat al Mântuitorului, își mărturisește nevrednicia lui în raport cu Cel pe care-L avea în față, adică Mântuitorul Iisus Hristos, și de aceea, cu cuvinte tot atât de simple și prompte, Îi spune: *„Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea.”*

Sunt două aspecte de luat în seamă și de luat aminte în Sfânta Evanghelie de astăzi. Acest sutaș era păgân, acest sutaș a ridicat un lăcaș de rugăciune pentru iudei, care erau de altă credință. Cu toate acestea, iudeii, după legea iudaică veche, nu aveau voie să intre într-o casă de păgâni. Și acum ne putem pune întrebarea dacă sutașul când l-a spus: *„Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu”*, se gândea la acest fapt: ca nu cumva să-L pună pe Mântuitorul Iisus Hristos într-o situație neplăcută în raport cu intrarea Lui într-o casă de păgâni – și acesta este un aspect. Dar adevăratul punct pe care noi îl vedem și este bine să-l luăm în seamă, este faptul că sutașul, deși era păgân, deși făcea parte din trupele care subjugau poporul iudeu, totuși credea în Iisus Hristos și în puterea Lui, credea că poate să fie vindecată sluga și de aceea îi adresează această rugămintă, dar nu fără a recunoaște nevrednicia lui. În această adresare vedem câtă smerenie este la acest om care, prin rugămintea lui către Mântuitorul, arată o mare dragoste față de semenul lui, semen care, măcar că-i era slugă, era un om apropiat lui și pentru el se roagă pentru a-i fi alinate suferințele.

Mântuitorul Iisus Hristos cunoștea ca un Dumnezeu adevărat adâncul sufletului acestui sutaș păgân și a văzut credința lui, auzind mărturisirea și încrederea lui, că numai cu cuvântul

dacă va rosti Mântuitorul și va fi vindecată sluga. Sutașul a și argumentat credința lui în puterea cuvântului, spunându-I că și el „este om sub stăpânire” și ascultă de stăpânire și, mai ales, că are sub stăpânirea lui ostași mulți și prin cuvânt îi spune unuia „du-te!”, altuia „vino!”, altuia „fă!” și se împlinește cuvântul lui, iar prin aceasta voia să spună, că el crede, că zicând Mântuitorul așa, sluga lui se va vindeca.

Dar porunca Mântuitorului pentru cine trebuia să opereze, cui trebuia să lucreze? Asupra unui om bolnav. Ori argumentația sutașului, că el spune unui om sub stăpânirea lui: „du-te!” sau „vino” sau „fă!” și se împlinește, este cu totul altfel decât a spune unei boli, crâncene sau ușoare, „du-te de la cel bolnav” și cu toate acestea sutașul crede în cuvântul pe care Mântuitorul L-ar fi spus pentru vindecarea slugii lui. Iar Mântuitorul, cu adevărat impresionat de credința care s-a manifestat prin cuvintele sutașului, ne spune Sfânta Scriptură, că: *„Auzind, Iisus S-a minunat”* (Matei VIII, 10). Deci Iisus Domnul S-a minunat de felul în care un păgân s-a manifestat în fața Lui, mărturisind-și credința în puterea cuvântului Lui, Cuvânt care, după cum spune Sfântul Evanghelist Ioan este cel *„prin Care toate s-au făcut”* și *„fără de Care nimic nu s-a făcut din cele ce s-au făcut”*. Avea sutașul acesta o atât de mare credință, încât, după ce a auzit și a văzut ce a lucrat Mântuitorul în mijlocul poporului iudeu, credea că numai prin cuvânt sluga lui se va vindeca. Iar Mântuitorul auzind cuvintele lui S-a minunat. Ce frumos ne spune Sfânta Scriptură că Mântuitorul S-a minunat de credința unui om, care nici măcar nu era iudeu!

Și este cazul, iubiții mei, să vedem că noi cei de astăzi – deși avem în fața noastră atâtea minuni făcute de Mântuitorul și relatate de Sfânta Scriptură, deși avem în viața noastră cunoștință despre atâtea minuni pe care Dumnezeu le face prin Sfinții Săi lucrători pe pământ în mijlocul oamenilor – avem credința slabă. Pentru că nu se minunează Dumnezeu de credința noastră, ca să poată spune cum i-a spus sutașului: „Fie ție după credința ta!”. Cât de slabă este manifestarea credinței noastre! Deci, iubiții mei, dacă am avea după cum spune Mântuitorul, „credință cât grăuntele de muștar” până și munții s-ar putea muta din loc, dar e atât de slabă credința noastră, încât rugăciunile noastre nu sunt ascultate de Dumnezeu. Sunt auzite de Dumnezeu, dar nu este minunat de ele și de aceea nu se împlinesc cum s-a împlinit rugăciunea sutașului. Prin această rugăciune a sutașului, iubiții mei, avem și o explicație a faptului că de atâtea ori ne rugăm și nu ni se împlinește rugăciunea și aceasta numai pentru puținătatea credinței noastre. Căci Mântuitorul S-a minunat de tăria credinței sutașului și le-a mărturisit acest fapt tuturor celor care veneau după El și le-a spus: *„Adevărat grăiesc vouă: la nimeni, în Israel, n-am găsit atâtea credință. Și vă zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.”* (Matei VIII, 10-12).

Cât de importantă este această afirmație a Mântuitorului: că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam cu Isaac și Iacov. Deci atunci Mântuitorul le spunea celor ce veneau după El, că toate cuvintele Sale se vor împlini nu numai pentru ei, ci și pentru toate neamurile. Mântuitorul Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat, iar ca Dumnezeu adevărat nu face deosebire între fiii Lui ca fiind aleși sau nealeși, ci le-a pregătit cină în Împărăția cerurilor, acolo unde erau Avraam și Isaac și Iacov, strămoșii neamului iudeu, care au fost drepti înaintea lui Dumnezeu. Acolo erau așteptați și toți păgânii, între care era și sutașul acela care a dovedit în fața Mântuitorului că pot fi și străini de iudei care au totuși o credință puternică. Și aceasta ne face și pe noi, iubii mei, să înțelegem și să nu fim exclusiviști și să nu zicem că numai noi ne putem mântui. Se pot mântui toți cei care mărturisesc credință puternică în Dumnezeu și își mărturisesc smerenia, așa cum a făcut sutașul din Evanghelia de astăzi.

Mântuitorul arată – după ce a făgăduit că va trimite pe Duhul Sfânt care va învăța pe Apostoli și pe urmașii lor tot ce au de făcut, de împlinit și le-a poruncit Apostolilor să boteze toate neamurile și de la apus și de la răsărit în numele Sfintei Treimi – că Duhul Sfânt este Cel care lucrează neîncetat în lume, ajutându-ne să găsim calea spre mântuire. Și după ce a făcut această profeție: *„Și vă zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.”* (Matei VIII, 10-12) Mântuitorul i-a zis sutașului: *„Du-te, fie ție după cum ai crezut!”* (Matei VIII, 13) și spune Evanghelia că s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela.

Deci ceea ce a crezut sutașul, că prin cuvânt se poate vindeca sluga, s-a întâmplat și, mărturisește Evanghelistul, că atunci, chiar în clipa aceea când Mântuitorul a zis: *„Fie ție după cum ai crezut”*, sluga s-a vindecat, iar cuvântul dumnezeiesc a lucrat. Așa, iubii mei, lucrează Duhul Sfânt în revărsarea neîncetată de energii dumnezeiești asupra neamului omenesc. De aceea, iubii mei, este atât de frumoasă și atât de importantă pentru noi învățătura care izvorăște din Sfânta Evanghelie. Nu numai că ne învață smerenia pe care a avut-o sutașul în fața Mântuitorului, fiindcă el recunoaște că: *„nu sunt vrednic să întri sub acoperișul meu”*, nu numai că ne arată cât de puternică a fost credința lui în lucrarea Cuvântului lui Dumnezeu, ci și faptul că el s-a rugat pentru un semen al lui și că oricând ne putem ruga pentru semenii noștri, oricum ar fi ei și oriunde ar fi. Credința puternică a noastră că Dumnezeu poate face un lucru se va împlini și pentru semenii noștri, așa cum s-a împlinit rugăciunea sutașului din Evanghelia de astăzi pentru sluga sa.

Și mai avem de reținut faptul că Mântuitorul ne-a rezervat tuturor fiilor neamului omenesc posibilitatea mântuirii. Deci toți, de la apus și de la răsărit, sunt așteptați la ospățul din Împărăția lui Dumnezeu, iar cei care nu vor mărturisi credința în Sfânta Treime și în Iisus

Hristos, Fiul lui Dumnezeu, aceștia, iubiții mei, cu durere trebuie să luăm aminte că au o destinație tristă, vor fi aruncați în focul cel mai din afară, în întunericul cel mai din afară, unde va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Astfel încât, iubiții mei, crezând puternic în cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos, care ne-a spus că El este Calea, Adevărul și Viața, trebuie să credem că ne este deschisă calea spre mântuire, doar credința să o curățim de toate ereziile, de toate nălucirile, de toate superstițiile, să credem numai în cuvântul dumnezeiesc, în puterea Lui și în lucrarea Sfântului Duh, care neîncetat se revarsă prin energii necreate asupra neamului omenesc.

Dar să băgăm de seamă și că este o realitate faptul că cei care nu cred sunt trimiși către întunericul cel mai din afară unde este scrâșnirea dinților și plânsul neîncetat.

De aceea, frații mei, știind că Mântuitorul S-a mirat de credința unui păgân, să ne străduim și noi în această viață omenească, să credem în puterea cuvântului lui Dumnezeu în așa fel încât să se mire Mântuitorul de puterea credinței noastre, de modul cum luptăm cu păcatul și cu ispitele (după cuvântul Lui că orice păcat și orice demon poate fi învins cu postul și cu rugăciunea).

De aceea, iubiții mei, privegheați neîncetat și vă rugați și mărturisiți cu smerenie înaintea Bunului Dumnezeu credința în puterea și lucrarea dumnezeiască asupra noastră și să cerem, așa cum ne dă cu binecuvântare Sfânta Biserică întotdeauna când se spune la Sfânta Liturghie: *„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl să fie cu voi cu toți.”* Amin.

ȚINUTUL GADAREI⁶⁰

(Ev. Matei VIII, 28-34; IX, 1)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În această a cincea Duminică după Rusalii, pericopa evanghelică ne înfățișează una dintre cele 27 de minuni pe care Mântuitorul le-a făcut și pe care Sfinții Evangheliști le-au cuprins în Sfintele Evanghelii, pentru ca noi să le cunoaștem. În Sfânta Evanghelie de astăzi ni se istorisește o minune pe care a făcut-o Mântuitorul cu urmări deosebite asupra vieții omenești. Minunea s-a întâmplat la puțină vreme după ce Mântuitorul cu ucenicii Săi, pe mare fiind, a certat vânturile și marea. În continuarea acestei lucrări, ne spune Sfântul Evanghelist Matei, că Mântuitorul a trecut de cealaltă parte a mării, adică a trecut peste lacul Ghenizaret în partea dinspre mare, în regiunea în care erau zece orașe unite între ele într-o confederație și care erau cunoscute sub numele de Decapolis, adică cele zece cetăți. Și una dintre ele era Gherghesa. În apropierea acestei cetăți, care era la cca. zece kilometri de mare, a venit Mântuitorul împreună cu ucenicii Săi. Și nu întâmplător a venit în partea aceea. A venit pentru că acestui „puțin-credincios” care era Apostolul Petru și tuturor celorlalți Mântuitorul Iisus Hristos voia să le întărească credința în adevărul că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu.

Atunci, mergând pe cale, au venit în calea Mântuitorului și-a celor care-L însoțeau doi demonizați, care au ieșit din domurile pustii în care stăteau, adică din morminte. *Și ieșeau din morminte foarte cumpliți*” (Mt. VIII, 28), spune Sfânta Evanghelie, încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea.

Frații mei, în aceste cuvinte, când ne spune Sfânta Evanghelie despre cei doi demonizați că erau atât de cumpliți încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea, este cuprinsă toată drama sufletului omenesc stăpânit de cel rău. Domnul Iisus Hristos, răspunzând întrebării ucenicilor Săi, când L-au rugat și I-au zis „Doamne, învață-ne să ne rugăm” (Luca XI, 1), i-a învățat rugăciunea „*Tatăl nostru*”.

Iar la sfârșit, zicem: „*ci ne izbăvește de cel rău*” (Luca XI, 4). Ori, dacă în cuprinsul cererilor pe care le facem în rugăciuni, în această rugăciune domnească, încheiem cu „*ci ne izbăvește de cel rău*”, ne dăm seama cât de mare este pericolul ispitirilor diavolești care vin asupra noastră, fiindcă, așa cum știți cu toții, diavolii au fost și ei îngeri. Au fost și ei aproape de Dumnezeu. L-au cunoscut pe Dumnezeu și au simțit puterea Lui, mai ales atunci când ispițiți și ei (fiindcă și îngerii sunt supuși ispitelor) în frunte cu Lucifer au călcat voia lui Dumnezeu.

⁶⁰ Predică la Duminica a 5-a după Rusalii (Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei), rostită în data de 27 iunie 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Atunci au cunoscut ei puterea mare a lui Dumnezeu, care i-a alungat din Rai – așa după cum zice Mântuitorul că L-a văzut pe Satan căzând ca un fulger – și i-a aruncat Dumnezeu în întunericul cel mai adânc. Dar starea lor, asemănătoare cu a îngerilor, aceea de-a fi duh, a rămas împreună cu ei și la fel și mai ales dușmănia pe care ei o au împotriva lui Dumnezeu și împotriva creaturii Sale celei mai iubite care este omul. De aceea caută întotdeauna să-l ispitească pe om, caută să-l stăpânească pe om, să-l facă să-L uite pe Dumnezeu și să meargă pe calea cea rea, abătându-se de la drumul mântuirii.

Iubiții mei, diavolul și slugile lui și toți îngerii lui sunt cei mai mari dușmani ai mântuirii omului. Mântuitorul ne învață să cerem ajutorul Său prețios ca să ne izbăvească de cel rău. Ori acest rău, acest diavol cu toți îngerii lui, uneltele lui, pusese stăpânire pe acești doi oameni din ținutul gherghesenilor, care au devenit atât de cumpliți încât nu puteau să locuiască între oameni, ci-și găseau locul în morminte. Știți că iudeii (și cei din țările calde) aveau mormintele săpate în stâncă și se acopereau cu o lespede grea, ca să nu poată răzbate mirosul putrefacției. Ori acești demonizați, ispitiți de stăpânirea celor răi, căci nu era numai un demon, ci era, așa cum răspunde unei întrebări puse de Mântuitorul unui demonizat când îl întreabă „*Care-ți este numele*”, „*legiune*” (Luca V,9) adică o mulțime de demoni, **căci unde intră unul, intră cu mulțimea de duhuri necurate după el**. Acești doi demonizați din ținutul gherghesenilor erau stăpâniți de o legiune de demoni, iar comportamentul lor era atât de cumplit, încât oamenii nu îndrăzneau să treacă pe calea aceea din pricina lor, fiindcă îi atacau.

Iată, iubiții mei, drama omului stăpânit de cel rău. Imaginați-vă, frațiile voastre, că vă este dat să cunoașteți de-atâtea ori pe cei care sunt stăpâniți, de exemplu, de duhul beției sau de duhul uciderii. Să știți că atunci când este cuprins de cel rău, un bețiv nu mai poate fi stăpânit și face tot felul de rele, supără pe toți cei în calea lui, își bate soția, copiii și pe cei apropiați. Sau cei stăpâniți de duhul narcoticelor, care fură și fac tot felul de rele pentru a-și satisface viciul acesta, care este tot o lucrare demonică.

Toată drama omului stăpânit de diavol este arătată în acest fragment din Sfânta Evanghelie care ne spune că erau cumpliți și înspăimântători, încât toți se îndepărtau de ei. Și iată că dintr-odată vine Mântuitorul pe calea aceasta, și ei, nu oamenii stăpâniți de cel rău, ci demonii care erau cu ei, știau că se găsesc în fața lui Dumnezeu. Mântuitorul, Dumnezeu adevărat, știind ca Dumnezeu de existența lor, nu S-a abătut de la calea aceasta, ci a venit și i-a întâmpinat pe cei care au ieșit din morminte. Și când s-au întâlnit demonii cu Dumnezeu, pe care-L cunoșteau ca fiind de dinainte de vreme, – știind ei bine că rolul lor în lume este mărginit de puterea lui Dumnezeu, că nu vor sta acționând în lume decât până în clipa când Dumnezeu va judeca, și atunci ei vor răspunde în fața lui Dumnezeu pentru tot ce au făcut – simțind ei prezența lui Dumnezeu acolo, pe cale, ne spune Sfânta Evanghelie, că au început să strige și să zică : „*Ce*

ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuiești ?”(Matei VIII, 29). Deci iată, demonii aceștia cumpliți, care înspăimântau lumea, s-au înspăimântat și ei la rândul lor de prezența Celui pe care Îl cunosc și Îi spun: „Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu?”.

Iată, iubii mei, cum demonii care au avut o existență frumoasă înainte și care L-au cunoscut în timpul ei pe Mântuitorul Iisus Hristos, când se întâlnesc acum cu El pe cale, își dau seama că sfârșitul activității lor se apropie. De aceea I se adresează, dar recunoscându-L pe El ca Fiul lui Dumnezeu, ceea ce oamenii până atunci n-au recunoscut și n-au mărturisit.

Iubii mei, Mântuitorul, care i-a spus lui Petru pe mare „*Puțin-credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?*”, pentru aceasta a venit pe calea aceasta, să se întâlnească cu demonii care locuiau în făptura omenească, făptură pe care Dumnezeu a creat-o bună, dar care nerezistând ispitelor, își deschide existența sa suflească pentru a intra ispita diavolească și-a fi locuită de diavoli.

Ori acei diavoli Îl recunosc pe Iisus Hristos și-L întreabă: de ce ai venit mai înainte de vreme? Ai venit să ne chinuiești? Ei știu că răsplata acțiunilor lor este pedeapsa de la Dumnezeu și că ei au fost trimiși să locuiască în adâncurile cele mai negre, în abisul iadului unde este plângerea și scrâșnirea. De aceea prezența lui Dumnezeu îi înspăimântă pe demoni. Se tem de Dumnezeu, așa cum oamenii ar trebui să nu se teamă de El. Mai ales atunci când oamenii sunt ispitiți de cel rău și intră sub stăpânirea lor, a demonilor, omul nu-L mai recunoaște pe Dumnezeu, nu se teme de El și afirmă de multe ori că nu există Dumnezeu. Dar aceasta o face ispășit de cel rău și în virtutea acțiunilor demonice care se exercită asupra omului și prin care demonii caută în toată vremea să-l stăpânească și să-l chinuiască pe om, așa cum erau chinuiți acești doi demonizați din ținutul gherghesenilor.

Deci, în clipa aceasta a întâlnirii dintre Dumnezeu și demonii care erau intrați în cei doi oameni, aceștia se cutremură și, în dialogul pe care îl au demonii cu Dumnezeu, Îi cer milă lui Dumnezeu ca să nu-i trimită înapoi în adâncurile cele mai de jos ale pământului. Atunci ei se adresează lui Iisus și Îl roagă zicând : „*Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci*”(Matei VIII, 31).

Demonii Îl rugau pe Dumnezeu. Și ei, cu frică și cutremur, atunci când sunt în primejdie se roagă lui Dumnezeu, nu ca să fie mântuiți – fiindcă ei păstrează ura față de Dumnezeu – ci ca să-i trimită în altă parte, dar nu în adâncul abisului în iad, pentru că și pentru ei iadul era îngrozitor. De aceea nu voiau să meargă înapoi în iadul de unde pornesc demonii, ci se roagă să fie trimiși în turma de porci. Și Dumnezeu le ascultă rugăciunea. Le ascultă Dumnezeu rugăciunea demonilor!!... Dar dacă pe demoni îi ascultă Dumnezeu, dar atunci când un om demonizat se roagă lui Dumnezeu ca să fie scăpat de uneltirile diavolești, oare nu cu atât mai mult Dumnezeu îl ascultă?

Nu spune oare aceasta Mântuitorul când le zice ucenicilor : „*Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește*” (Matei VI, 26). Și tot atunci le spune să ia seama la crinii câmpului, că sunt mai frumos îmbrăcați decât strălucirea lui Solomon. Aceasta, iubiții mei, ne arată că Dumnezeu are atât de multă dragoste față de om, încât dacă te rogi de Dumnezeu îți ajută.

Diavolii, care cunoșteau bunătatea și dragostea Bunului Dumnezeu pentru om, se gândeau că-i va scoate din oameni și că-i va izgoni și de aceea Îi spun : „*Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci*”. Și Dumnezeu le-a zis: „*Duceți-vă*” (Matei VIII, 32) și au ieșit din ei și au intrat în turma de porci și atunci s-a produs un fapt uluitor. Turma aceasta atât de mare, care avea cam la vreo două mii de porci – căci era turma orașului care păștea în afara orașului și era păzită de porcarii care erau angajați, năimiți de stăpânii porcilor – în clipa în care demonii au intrat în porci, toți porcii s-au speriat și, stăpâniți de demoni, au rupt-o la fugă și au plecat spre țărmul mării (despre care se spune că era cam la vreo nouă kilometri departe de Gherghesa) și toată această distanță toți porcii au străbătut-o și au ajuns la țărmul mării și toată turma s-a aruncat în mare. Acolo le-a fost sfârșitul. Acolo s-a încheiat existența porcilor, dar nu și a demonilor. Demonii s-au dus în iadul propriu, dar porcii au încetat să mai existe.

Și se pune oarecum întrebarea (și ne mirăm): cum de Mântuitorul a voit moartea atâtor porci? Cum de Mântuitorul a îngăduit demonilor să intre în turma care nu-I aparținea, ci era a locuitorilor din Gherghesa, deși, ca Dumnezeu, știa ce se va întâmplă cu porcii și i-a lăsat să se arunce în mare ?

Iubiții mei, cele zece cetăți care formau confederația Decapolis erau locuite mai ales de greci și erau cu ei și mulți iudei. Iudeii, în legătura pe care o aveau cu grecii care locuiau în cetățile acestea, au cam început să-și uite obligațiile lor religioase care-i opreau să consume carne de porc. Creșteau și mâncau și ei carne de porc. Atunci Mântuitorul a voit pe de o parte să-i salveze de la încălcarea legilor, iar pe de altă parte, pentru că toți cei din cetatea Gherghesei – greci, iudei și toate celelalte nații care locuiau acolo – erau preocupați mai mult de porci (pe care îi creșteau ca să aibă spor în cele materiale ale lor) decât de propria lor viață, Mântuitorul a voit ca această îndrăcire a porcilor să fie un memento, să fie o atenționare a tuturor celor care erau acolo, în regiunea aceea, ca să-și pună întrebarea: „*De ce s-a întâmplat lucrul acesta cu porcii?*”, „*De ce ei au greșit atât de mult ?*” și să vadă că e mai de preț câștigarea sufletului decât să crească porci. Iar în același timp, să vadă minunea care s-a petrecut cu cei doi îndrăciți, care erau atât de cumpliți încât erau evitați de către oamenii care trăiau în regiunea aceasta, a Gadarei.

Paznicii porcilor, când au văzut acestea, s-au dus în cetate și au povestit cele ce s-au întâmplat. Îndrăciții au rămas la picioarele Mântuitorului, stând de-acum liniștiți, neispitiți de nimic, nemaifiind tulburată viața lor de ispita diavolului.

Când cei din cetate au auzit că au pierdut porcii, au venit și ei să vadă minunea despre care au auzit, ca să vadă și cine este Cel care le-a păgubit averea. Și așa s-au întâlnit ei cu Mântuitorul.

Iată, iubiții mei, o a doua întâlnire aici, în ținutul gherghesenilor. Cea dintâi a fost întâlnirea Mântuitorului cu cei doi îndrăciți, în care diavoliul Îl întrebau : „*Ce ai Tu cu noi Iisuse, Fiul lui Dumnezeu?*” iar acum întâlnirea este cu toată cetatea; așa ne spune Sfânta Scriptură, că toți locuitorii cetății au ieșit și au venit în calea Mântuitorului. Dar din ei n-au mai fost voci diavolești care să-L recunoască pe Dumnezeu. Ci erau voci omenești, stăpânite însă de materie, de duhul bogăției, de duhul de-a avea cât mai multe și mai mari turme și porci. Și chiar dacă au văzut pe cei doi îndrăciți, care acum liberi fiind de stăpânirea diavolească stăteau cuminți și liniștiți la picioarele lui Iisus, chiar dacă au văzut că s-a terminat robia lor în fața diavolului, acești cetățeni ai Gadarei nu L-au văzut pe Mântuitorul cum L-au văzut demonii și nu I-au zis „*Iisuse, Fiul lui Dumnezeu*”, ci I-au zis : du-Te de la noi pentru că i-a păgubit de creșterea porcilor. L-au rugat să plece din hotarele lor și, ne spune Sfânta Scriptură, că ieșind din hotarele lor și intrând în corabie, Iisus a trecut apa și-a venit în cetatea Sa, adică în Capernaum.

Iubiții mei, iată una dintre minunile făcute de Mântuitorul Iisus Hristos, o minune făcută atât pentru noi cei de astăzi, cât mai ales pentru ucenicii Mântuitorului, ca să-L poată recunoaște și ei întotdeauna cum L-au recunoscut demonii ca Iisus Fiul lui Dumnezeu și ca noi să învățăm din întâmplarea aceasta și să recunoaștem, iubiții mei, că viața noastră este supusă mereu ispitirilor diavolești. De ce să nu recunoaștem? Diavolul ajunge de multe ori să ne stăpânească. Cum spuneam adineaori, priviți-i doar pe bețivii care nu mai pot să-și stăpânească viciul, ci sunt răpiți din starea lor normală tocmai de patima pe care diavolul o insuflă în ei și-i face să fie stăpâniți de cel rău. Priviți pe cei care sunt mândri și care ajung în culmea manifestărilor rele atunci când, ispitiți de cel rău, încep să înjure, să lovească sau să spună cuvinte urâte. Priviți pe cei cu orice altă formă de manifestare diavolească, fiindcă tot ceea ce se abate de la forma pe care Dumnezeu a dat-o omului, după chipul și asemănarea Lui, toate acestea sunt numai urmări ale ispitirilor diavolești, care ajung de multe ori să-l biruie pe om și omul să fie stăpânit de cel rău. Dar trebuie să avem în toată vremea conștiința faptului că Dumnezeu l-a făcut pe om bun, a suflat în el duh de viață căruia i-a dat stăpânire asupra făpturii pe care Dumnezeu a creat-o și de aceea spune psalmistul în minunatele lui cuvinte: „*Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut*” (Ps. 103, 25). Ori, ispitierea diavolului care a venit ca la cei dintâi oameni, Adam și Eva, și le-a prezentat frumusețea mărului cu altă fațetă decât aceea pe care i-a

dat-o Dumnezeu, ispita stăpânirii, ispita de a nu mai fi sub ascultarea lui Dumnezeu, i-a făcut să greșească și au pierdut fericirea, pentru care i-a creat pe ei Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, diavolul îl dușmănește mereu pe om. Diavolul stă toată vremea la pândă în oricare parte a lumii. Demonii sunt veșnic în urmărirea omului și-atunci când văd familia cea mai fericită, când văd omul cel mai mulțumit, atunci vin cu ispita ca să-l abată de la dragostea față de Dumnezeu, ca omul să nu poată mulțumi lui Dumnezeu, ca omul să nu se poată ruga și atunci caută să îl îndepărteze pe om de Dumnezeu.

L-au alungat gadarenii pe Dumnezeu din ținutul lor pentru că nu L-au putut vedea ca Dumnezeu. De aceea, în zilele noastre, când cu atâta ușurință sunt oameni care spun că nu există Dumnezeu, când noi, poporul român, am trecut prin această tristă experiență a epocii comuniste, când erau învățați de la copii până la oameni mari să-L ignore pe Dumnezeu, să se îndepărteze de El, lucrarea diavolului continuă mereu.

De aceea urmașii gadarenilor sunt mereu printre noi și spun: „*Du-Te de la noi!*” în numele lor și ne ispitesc și pe noi să fim împreună cu ei și să-I spunem Mântuitorului „*Ieși din ținutul nostru!*”

Pentru aceasta, iubiții mei, este atât de mare puterea demonilor, căci zice Mântuitorul că orice fel de demon poate fi îndepărtat doar cu rugăciunea și cu postul. Astfel Mântuitorul a venit între noi ca om adevărat, nu numai ca Dumnezeu și S-a apropiat de noi cu ființa Sa omenească, ca noi să-L putem pricepe și să vedem dragostea pe care Dumnezeu-Tatăl ne-a arătat-o atunci când L-a trimis pe Fiul să-Și asume, în trupul Lui omenesc, toată greutatea ființei omenești, a întregului neam și s-o ridice cu El pe Cruce. Și regăsindu-se în trupul Lui întreaga umanitate și vărsând sângele pe Cruce, prin acest sânge să se spele toate păcatele omenirii, ca împreună cu Hristos, în trupul Lui, atunci când S-a înălțat la cer, să ne ridice și pe noi, întregul neam omenesc.

De aceea, zicem: „*Doamne, armă împotriva diavolilor, crucea Ta ne-ai dat-o nouă*”. Așa, iubiții mei, învățați că diavolul poate fi îndepărtat și răpus cu orice val de ispită a lui prin semnul crucii. De aceea să ne închinăm în fiecare zi a vieții noastre și să zicem:

„*În Numele Tatălui și-al Fiului și-al Sfântului Duh. Amin.*”

VINDECAREA SLĂBĂNOGULUI DIN CAPERNAUM⁶¹

(Ev. Matei IX, 1-8)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Atât de bogată este Sfânta Duminică de astăzi încât nu știu dacă este în stare sufletul nostru să primească și să fructifice toate aceste daruri. În înțelepciunea lor, Sfinții Părinți ne-au rânduit în fiecare dintre duminici să se citească o parte din Sfânta Evanghelie, adică să se propovăduiască cuvântul rostit sau minunile făcute de Mântuitorul ca să fie cunoscute de oameni.

Pe lângă această Sfântă zi de Duminică, sărbătorim, iubiții mei, mulți sfinți, dar între cei pe care îi pomenim, sunt doi care ne aduc aminte de o duiosie extraordinară, pe care au istorisit-o martirologii celor doi, a lui Chiric și a mamei lui Iulita. Pe lângă ei, mai sărbătorim astăzi și pe împăratul Vladimir, încreștinătorul slavilor. Și mă refer mai ales la Sfântul Chiric și la mama sa, Iulita, fiindcă erau creștinii din primele veacuri, care erau persecutați de împărații romani. Era în timpul împăratului Dioclețian care, în dorința lui de a șterge credința creștină de pe fața pământului, se mișca în tot imperiul și oriunde afla creștini îi judeca și dacă nu se lepădau îi condamna la moarte. Între cei aduși înaintea lui a fost și Iulita, o tânără mamă care avea în brațe un prunc de trei ani. Acesteia i-au luat pruncul și i-au spus că dacă nu se va lepăda de credința creștină, se va sfârși înaintea sa viața copilului său. Și cum Iulita nu știa ce să facă, să își sacrifice copilul, să mărturisească ea însăși și să moară și ea și copilul sau să se lepede de credință, în rugăciunea ei spunea: *Doamne, întărește-mă și mă luminează !*

Pe când împăratul i-a ridicat copilul ca să-l arate și să vadă toată mulțimea pe cine va omorî întâi, a auzit toată lumea și mama lui cum copilul acela de trei ani a mărturisit cu glas tare „*Și eu sunt creștin!*”. În furia lui, împăratul l-a trântit de pământ încât s-a sfârșit viața lui și apoi și viața Sfintei Iulita.

În zilele acestea ale noastre atât de frământate – atât de batjocorite uneori de oamenii pe care noi ni i-am pus în fruntea noastră ca să ne conducă viața și care într-atât uită de Dumnezeu încât se împroașcă cu noroi unii pe alții și uită să ceară ajutorul lui Dumnezeu ca să le lumineze drumul – iată că viața Sfântului Chiric este atât de pilduitoare, fiindcă acest copil, conștient fiind la vârsta lui de primejdia în care se afla mama lui, a mărturisit și el că este creștin și, în felul acesta, în lumea sfinților din Împărăția lui Dumnezeu au fost primiți și au fost încununați împreună cu laurii sfințeniei pentru mărturisirea credinței.

⁶¹ Predică la Duminica a 6-a după Rusalii (Vindecarea slăbănogului din Capernaum), rostită în data de 15 iulie 2012, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Și tot pentru această credință, iubii mei, pe care Mântuitorul în timpul vieții Sale pe pământ a apreciat-o la fiecare dintre oameni, au fost atât de mulți cei care și-au jertfit viața, închinând-o lui Dumnezeu.

Credința, iubii mei, este cea care ne face să ne ducem greutățile vieții cu mai mult curaj în timpul acestei vieți pământești. Sfânta Evanghelie de astăzi istorisește una dintre minunile pe care Mântuitorul a făcut-o în văzul tuturor oamenilor, așa cum ați auzit și în Dumunica trecută, când a vindecat doi îndrăciți de diavolii care îi stăpâneau. Acum ni se istorisește vindecarea unui om despre care nu știm cât era el de conștient de primejdia în care se găsea viața lui, de neputința lui, fiindcă era slăbănog și nu se putea mișca, însă l-au adus patru oameni pe patul zacerii lui. Nu ne spune Sfânta Evanghelie după Matei de astăzi cum l-au adus, dar ceilalți Evangheliști spun că era mulțime multă adunată care-L asculta pe Iisus și era o casă în care nu puteau să intre din cauza mulțimii și atunci cei patru au ridicat patul cu slăbănogul, au descoperit acoperișul casei și l-au lăsat în mijlocul casei în fața Mântuitorului.

Și ne spune Sfânta Evanghelie că „*Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: „Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale !”* (Matei IX, 2). Ca să înțelegem acest fapt, trebuie să știm că pe vremea Mântuitorului, ca și astăzi de fapt, casele în Israel, mai ales la țară erau cu acoperișul plat ca o terasă am spune astăzi și nu erau făcute din beton armat cum sunt ale noastre, așa încât puteau fi ușor de desfăcut. Dar ceea ce au făcut ei ducând patul cu bolnavul și lăsându-l prin acoperiș, arată cât de mare era nădejdea lor că, ducându-l în fața Lui, Mântuitorul se va milostivi de el și îl va face sănătos. Dar nu numai nădejdea lor a fost mare, ci și credința în puterea Mântuitorului, pentru că dacă n-ar fi crezut că Iisus Hristos are această putere, n-ar fi nădăjduit să îl vindece și nici nu ar fi făcut ceea ce au făcut, fiindcă ar fi fost un gest inutil ca să îl ridice pe acoperiș și să îl lase în fața Mântuitorului.

Aceste virtuți, care sunt sădite de Dumnezeu în sufletul și în inima fiecăruia dintre oameni, credința, nădejdea și dragostea, s-au manifestat în toată splendoarea lor în gestul acesta pe care l-au făcut acești oameni care l-au adus pe cel slăbănog în fața Mântuitorului. Nu ne spune Sfânta Evanghelie că ar fi cerut el să fie adus în fața Mântuitorului, poate nici nu era conștient și așa cum în viața noastră de astăzi sunt atâția bolnavi care nu știu de ei cât sunt în suferință și ceilalți, rudele, îi duc la doctor ca să îi vindece, așa și în cazul acestui slăbănog, cei care l-au iubit și-au manifestat dragostea față de el, oricât a fost de slăbănog.

Poate era un membru al familiei, poate era un prieten, dar era unul pe care îl iubeau, iar dragostea, această virtute care este în sufletul fiecăruia, a făcut să înflorească nădejdea că Iisus Hristos (despre care poate au auzit, poate au văzut, poate au trăit ei alături de Mântuitorul când i-a vindecat pe alții – fiindcă până în clipa aceea Mântuitorul făcuse multe alte minuni care i-au umplut de uimire pe contemporanii Săi) poate să îl vindece, și atunci dragostea și nădejdea i-au

făcut să ridice patul și să îl coboare la picioarele Lui. Mântuitorul, văzând credința lor i-a zis slăbănogului: „*Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale!*”.

Iubiții mei, cei care l-au adus pe cel slăbănog în fața Mântuitorului nu au venit la El ca să audă acest cuvânt – iertate sunt păcatele tale – ci au venit să îl vadă pe slăbănog izbăvit de suferință, să îl vadă că se mișcă și își reia locul în viața lui socială. Și atunci Mântuitorul, oare nu i-a dezamăgit ? Oare nu i-a făcut să își piardă credința și nădejdea în fapta pe care au făcut-o de l-au adus pe slăbănog în față Lui? Mântuitorul i-a spus: „*Îndrăznește, fiule ! Iertate sunt păcatele tale!*” și când au auzit aceste cuvinte, mulți ziceau în sinea lor, ne spune Sfânta Evanghelie: „*Acesta hulește*” (Matei IX, 3). Deci, alături de cei care așteptau de la Mântuitorul vindecare și care credeau în puterea Lui (de vreme ce l-au adus pe slăbănog), erau și alții care ascultau cu încredință cuvintele pe care Mântuitorul le spusese până atunci și care, când l-au auzit zicând „*iertate sunt păcatele tale*” au zis în sinea lor: acesta hulește. De ce oare? Fiindcă în învățătura iudeilor era acest fapt că singurul care are putere de a ierta păcatele este numai Dumnezeu. Și de aceea ei aduceau jertfă lui Dumnezeu în numele întregului popor o dată pe an, la Iom Kippur, ziua iertării, ziua împăcării cu Dumnezeu și ziceau că numai Dumnezeu este Cel care poate ierta păcatele. Acesta Care ca Dumnezeu zice că poate ierta păcatele era, prin urmare, pentru ei hulitor.

Iată ce poziții de a-L privi pe Cel care era înaintea lor. Unii Îl priveau ca pe un Atotputernic, care putea să vindece pe slăbănogul pe care l-au adus, iar ceilalți Îl priveau ca pe un hulitor, ca pe un dușman al lui Dumnezeu. De aceea ne spune Sfânta Evanghelie că Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: „*Pentru ce cugetați cele rele în inimile voastre ?*” (Matei IX, 4). Iată cum le arată o dată în plus cât este de Atotputernic. El, pe care Îl acuzau de blasfemie, ca fiind un uzurpator al drepturilor lui Dumnezeu, le citește gândurile inimilor lor și le arată pe față și le spune „*Pentru ce cugetați cele rele rele în inimile voastre ? Căci ce este mai lesne a zice: Iertate sunt păcatele tale, sau a zice : Scoală-te și umblă?*” (Matei IX, 4-5).

Iată două poziții antagonice oarecum, căci a zice : „*iertate sunt păcatele tale*” se referă la un fapt nevăzut, dar a zice „*scoală-te, ia-ți patul și umblă*”, cum a făcut cu altul, era un fapt vizibil, era un fapt material, era un fapt care mărturisea prin sine însuși că a intervenit o putere mai mare decât cea obișnuită a omului și l-a făcut să își ia patul și să umble. Dar oamenii aceștia care erau lipsiți de credința că Cel aflat în fața lor este Atotputernic, Îl socoteau hulitor și de aceea cugetau cele rele în inima lor. Iar Mântuitorul, ca să le arate cum spune mai departe „*Dar ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: „Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta*” (Matei IX, 6).

Deci Mântuitorul, care a săvârșit cea mai mare minune posibilă, aceea de a ierta păcatele, ca Dumnezeu adevărat, cunoștea că slăbănogia, neputința acestui om adus pe pat de patru

bărbați, era urmare a păcatului și de aceea știa că întâi trebuie să dezlege această cauză a suferinței lui și abia apoi să se împlinească ceea ce putea să perceapă mintea omenească, să îl vadă cum merge. Și le demonstrează că Fiul Omului (nu zice Fiul lui Dumnezeu, ci Fiul Omului, fiindcă Iisus Hristos era cel mai ales dintre fiii oamenilor, Acela Care, în curăția vieții Lui, avea să fie adus jertfă pentru păcatele tuturor; dar era și Dumnezeu adevărat), împlinește amândouă cerințele oamenilor: și iertarea păcatelor ca să se risipească acea cauză care l-a făcut slăbănog, dar și neputința omului ca să vadă toți necredincioșii că Cel care este săvârșitorul acestei minuni are toate puterile: și de a ierta păcatele, și de a restaura firea omenească, și de a-l face pe om sănătos. De aceea, ca să le dovedească i-a zis: „*scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta*”. Și s-a dus el la casa lui.

Iubiții mei, iată câtă diferență este în felul în care a venit, coborât pe pat prin acoperiș și acum, când i-a spus Mântuitorul: „*Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta*” și auzindu-L, s-a sculat și s-a dus la casa sa.

Câtă bucurie s-a revărsat prin cuvântul dumnezeiesc asupra casei acestui om slăbănog din Capernaum care ne este atât de cunoscut tuturor. Iar faptul acesta, numai că îi rostim numele și ne aducem aminte de slăbănogul din Capernaum, nu este destul. Ci este necesar, iubiții mei, ca în fiecare Duminică, când îl pomenim pe slăbănogul din Capernaum și în fiecare zi a vieții noastre, când ne aducem aminte de el – fiindcă în situația lui de slăbănogi sufletește suntem și noi toți în fiecare zi a vieții noastre, în neputința noastră și neavând poate cine să ne ducă la Mântuitorul – să ne gândim că avem întotdeauna alături de noi pe îngerul păzitor. Iar datoria fiecăruia este ca, simțindu-se slăbănog în fața lui Dumnezeu, să se roage îngerului păzitor să îl ducă în fața lui Dumnezeu prin rugăciunea pe care suntem datori să o spunem fiecare în fiecare zi a vieții noastre.

Urmând mai departe învățătura Mântuitorului care spune că: „*unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu și Eu voi fi împreună cu ei*” (Matei XVIII, 20) să înțelegem deci că Dumnezeu vine de față lângă rugăciunea noastră atunci când o spunem (doi sau trei în casa fiecăruia) și atunci El, Cel Milostiv, se milostivește și de slăbănogii care suntem noi în fiecare zi și ne spune ca celui din Evanghelia de astăzi: „*iertate sunt păcatele tale*” și „*mergi la casa ta*”.

Dar care este casa noastră cea mai aleasă și cea mai frumoasă? Sfânta Biserică. Sfânta Biserică este casa unde ne adunăm în fiecare vreme de rugăciune și împreună toți să Îl rugăm pe Dumnezeu să ne ierte păcatele ca toți, în felul acesta, să fim una. Zice Mântuitorul într-un alt context când era împreună cu Apostolii: „*Eu pentru aceștia Mă rog*” (Ioan XVII, 9). Dar zice mai departe că: „*Dar nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor*” (Ioan XVII, 20), adică prin cuvântul Apostolilor, al Evangheliștilor. Deci se referă la cei care vor crede în Hristos prin cuvântul Apostolilor, care au fost martori la atâtea învățături

și la atâtea minuni făcute de Mântuitorul și pe care le-au propovăduit înaintea oamenilor, îndemnându-i să mărturisească Sfânta Treime, fiindcă toți suntem înfiați de Dumnezeu, prin Mântuitorul Iisus Hristos. Iar noi, crezând în modul în care Sfinții Apostoli ne-au învățat, trebuie să fim cu toții una, așa cum ne învață Mântuitorul: „*Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis*” (Ioan XVII, 21). Este atât de frumoasă această rugăciune a Mântuitorului, încât ne simțim și noi (ca unii ce credem) prinși în rugăciunea Mântuitorului, pentru că se roagă pentru toți cei ce vor crede în El prin cuvântul lor, al Apostolilor.

Noi mărturisim credința în Iisus Hristos în lumina Sfintei Tradiții pe care am păstrat-o de la Sfinții Apostoli și credem în Iisus Hristos Domnul, ca Mântuitor al nostru. Nu a fost întotdeauna așa, pentru că s-au ivit unii care nu mai credeau așa cum a fost învățătura Apostolilor, nu mai credeau că Mântuitorul a fost Fiul Dumnezeu, Unul - Născut care din Tatăl s-a născut mai înainte de toți vecii. Atunci, Sfinții Părinți s-au adunat la întâiul și al doilea Sinod Ecumenic și au stabilit învățătura de credință formulată în Crezul pe care îl rostim în fiecare Sfântă Liturghie.

Pentru că aceasta este Sfânta Treime pe care o cinstim: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Iar Fiul este Unul din Sfânta Treime, care la vremea, cum spune Sfânta Evanghelie, „*la plinirea vremii*”, când lumea se umpluse de păcat, dar simțea și nevoia de a veni cineva să o mântuiască, S-a pogorât Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul Tatălui, Care S-a născut din femeie, Cel care era mai înainte de veci și S-a lăsat cuprins de trupul omenesc din Fecioara Curată, ca să aducă jertfă curată pentru mântuirea neamului omenesc.

În virtutea acestui fapt, iubirii mei, împărtășindu-ne noi la Sfânta Liturghie cu Trupul și Sângele Domnului, în această fărâmitură pe care o luăm fiecare dintre noi, este Mântuitorul întreg și în același timp parte din Sfânta Treime, încât în clipa în care ne împărtășim – și care este atât de importantă pentru viața fiecăruia dintre noi – suntem teofori, suntem purtători de Dumnezeu.

Acesta este darul neprețuit pe care Dumnezeu ni l-a dat, ca să ne putem împărtăși cu Trupul și Sângele Lui și să putem fi purtători de Dumnezeu în clipele în care ne împărtășim. De aceea, iubirii mei, ca slăbănogul, să ne mărturisim neputința de a pricepe toate aceste taine Dumnezeiești pe care Mântuitorul ni le-a împărtășit și ni le-a încredințat nouă prin Sfinții Apostoli, să ne rugăm toți împreună, pentru ca Bunul Dumnezeu să se milostivească de sufletele noastre și prin taina sfintei mărturisiri să ne curățim viața de păcate, să fim vrednici de a-L purta pe Dumnezeu Euharistic din Sfânta Împărtășanie în viața noastră ca să ne mântuim. Amin.

VINDECAREA A DOI ORBI ȘI A UNUI MUT DIN CAPERNAUM⁶².

(Ev. Matei IX, 27-35; Ioan XVII, 1-13)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Sfânta Evanghelie de astăzi a fost mai bogată decât altădată. Pentru că și faptele pe care le cinstim și le amintim în această sfântă zi sunt mai multe decât de obicei. Întâi s-a citit o Sfântă Evanghelie care, ca și altele, arată puterea dumnezeiască ce s-a manifestat prin vindecările și minunile pe care le-a făcut. Următoarea Evanghelie a fost dedicată rugăciunii lui Iisus, iar datorită acestui lucru pomenim astăzi un fapt ce s-a petrecut cu veacuri înainte, dar care și-a păstrat importanța de-a lungul veacurilor pentru noi, pentru totdeauna, fiindcă ne învață cum să-L cinstim pe Mântuitorul Iisus Hristos. Iar al patrulea fapt este că o cinstim astăzi, așa cum este rânduit în sinaxarul Bisericii, pe Sfânta Macrina cea Tânără, sora Sfântului Vasile cel Mare, cel care a scris Sfânta Liturghie care s-a rânduit a fi săvârșită de zece ori pe an.

Acestea toate sunt cununa Duminicii de astăzi, când pomenim vindecarea celor doi orbi și-a unui mut, minune făcută de Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Dacă-i pomenim pe aceștia, este pentru faptul că acești doi nevăzători L-au mărturisit pe El că este puternic și că are puterea de a le da vederea. Mântuitorul, pe acești doi orbi, care Îl urmau și se țineau după El rugându-L să-i vindece, de-abia după ce a intrat în casă i-a întrebat: „*Credeți că pot să fac Eu aceasta?*” (Matei IX, 28). Auzind mărturisirea lor de credință, a doi orbi care nu L-au văzut niciodată și nu știau cum arată Cel Căruia căutau atât de mult să-I atragă bunăvoința și puterea, le-a zis: „*După credința voastră, fie vouă!*” (Matei IX, 29). Îndată s-a atins de ochii lor și aceștia prin minune s-au deschis. L-au văzut, dar nu numai pe El, ci pe toată lumea care era în jurul lor și pe care n-o cunoșteau din pricina orbirii. Și atunci, copleșiți de această minune și de toate minunile pe care le-au văzut, deși Mântuitorul le-a spus cu tărie să nu spună nimănui, ei au început să vestească în întreaga lume, tuturor celor care îi știau c-au fost orbi și-acum vedeau și tuturor le spuneau despre Mântuitorul Iisus Hristos. Cum puteau să tacă, când ei erau vindecați de puterea lui Dumnezeu? Cum puteau să nu-L vestească pe Cel pe care L-au urmat și le-a dat vederea? Cum puteau să pună sub tăcere fapta aceasta, atât de neobișnuită pentru viața unui orb, când în ființa lui, prin ochii deschiși de Fiul lui Dumnezeu inundase lumina care umple și copleșește cu bucuria vederii celorlalte minuni pe care Dumnezeu le-a creat și le-a dat în folosință omului?

⁶² Predică la Duminica a 7-a după Rusalii (a Sfinților Părinți de la Sinodul al IV-lea Ecumenic, Vindecarea a doi orbi și a unui mut din Capernaum, Rugăciunea lui Iisus), rostită în data de 19 iulie 2015, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Dar nu se terminase bine faptul acesta că au adus la El un mut, unul care chiar dacă vedea și dacă auzea nu putea să comunice cu cei din jurul lui pentru că era ținut graiul lui. Mântuitorul, știind că aceasta o face diavolul, l-a alungat din cel stăpânit de diavol și a început cel mut să vorbească și să-L vestească lumii pe Cel care l-a vindecat de muțenie. Și iată cum în aceeași zi, în același loc, cu aceeași puternică dreaptă, Dumnezeu le-a dat putere orbilor să vadă și mutului să grăiască despre minunile Sale.

Iubiții mei, și orbirea și muțenia sunt două plăgi, două greutăți care-i stăpânesc pe cei care le au cu multă suferință. Dar dacă Sfânta Evanghelie de astăzi a arătat puterea lui Dumnezeu și a deschis ochii lor și a dat graiul celui mut, este pentru a arăta ce mare putere are Dumnezeu. Așa cum a făcut-o atunci, ne-o arată și astăzi. Pentru că astăzi, iubiții mei, chiar dacă noi în Biserică o avem doar pe Leontina care nu vede, în afară de ea suntem încă mulți care nu suferim de orbirea ochilor fizici și de muțenia fizică a gurii noastre, ci suferim de orbirea sufletului, de muțenia gândului și a minții noastre. Pentru aceasta, minunea pe care ne-o istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi este tocmai ca să ne gândim la faptul cum noi suntem orbi ca să nu vedem minunile și să nu vorbim apoi (din pricina muțeniei noastre) despre darurile pe care Bunul Dumnezeu le revarsă neîncetat asupra noastră.

Evanghelia a doua care s-a citit astăzi, de la Sfântul Ioan, este despre rugăciunea lui Iisus Hristos, rugăciune pe care, noi auzind-o și citind-o, nu o putem confunda cu cea pe care o zicem obișnuit când spunem rugăciunea lui Iisus: „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”. Căci Sfânta Evanghelie citită astăzi vorbește despre rugăciunea pe care Mântuitorul Iisus Hristos a rostit-o cu buzele Lui, ridicându-Și ochii către cer. Iată de ce, iubiții mei, Sfânta Evanghelie ne arată și modul în care să ne rugăm lui Dumnezeu, ridicând ochii noștri către cer. **Uneori ne interiorizăm parcă mai mult dacă închidem ochii, ne coborâm către adâncul sufletului nostru, totuși modul în care ne arată Mântuitorul nostru că este bine să ne rugăm lui Dumnezeu este cu ochii deschiși, ca să vedem lumina pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu, și cu gura să rostim rugăciunea către Tatăl Ceresc și către Sfânta Treime, așa cum Mântuitorul S-a adresat în rugăciunea pe care am auzit-o în Sfânta Evanghelie când a zis: „*Părinte, a venit ceasul!*” (Ioan XVII, 1)**

Așa este și pentru noi, iubiții mei. Din pricina orbirii noastre sufletești și-a muțeniei noastre spirituale, noi nu știm să ne adresăm Celui Care ne este Părinte tuturor. Și de aceea în Sfânta Liturghie pe care o săvârșim fie în numele Sfântului Ioan Gură de Aur, fie al Sfântului Vasile cel Mare (a cărei soră, Macrina, o cinștim astăzi), ne adresăm cum ne-am adresat adineaori cu toții, la îndemnul preotului care zice să ne rugăm Tatălui nostru celui din cer și să zicem: „*Tatăl nostru*”. Acesta este Cel care revarsă neîncetat asupra lumii și a noastră a tuturor energiile Lui ncreate, pe care Duhul Sfânt le aduce deasupra întregii lumi, în toată vremea și în

tot locul. Fiindcă așa a grăit Mântuitorul Iisus Hristos că nu vă voi lăsa pe voi singuri, ci vă voi trimite pe Duhul care **doar** de la Tatăl purcede, și care va rămâne pururea cu voi. Și El este Cel care împarte energiile dumnezeiești asupra tuturor și pentru Care noi să nu fim orbi și nici muți, ci să vedem cu ochii noștri cât de mult ne iubește pe noi Dumnezeu, câte daruri ne împarte în fiecare clipă a vieții noastre.

Căci din clipa în care se zămislește pruncul, el vine ca dar al lui Dumnezeu. Iar intrând activ în viață el este întotdeauna însoțit și sprijinit de îngerul păzitor pe care Dumnezeu i-l dă ca să-l ocrotească și să-l sfătuiască de-a lungul vieții. Și să ne aducem aminte să ținem toată vremea ochii deschiși și ceea ce auzim și vedem să putem comunica prin graiul viu, căci aceasta este marea putere a ființei omenești. Acesta este marele dar cu care Dumnezeu l-a înzestrat pe om, pe lângă libertatea deplină a voinței. Acest dar al grăirii îl deosebește pe om de toate celelalte făpturi, fie vegetale, fie animale, căci nimeni nu poate comunica și grăi așa cum grăiește omul. Iar dacă se spune despre delfin, sau despre păsăr, că prin ciripitul lor comunică între ele, și despre toate celelalte – că până și despre flori se spune că simt atunci când vine foarfeca să le rupă tulpina – totuși niciuna dintre ele nu poate să rostească așa cum rostește omul simțămintele lui și impresiile și sentimentele pe care le câștigă prin văz și prin auz.

De aceea, iubiții mei, în această Sfântă Duminică, când ne istorisește Evanghelia cum s-a produs minunea deschiderii ochilor și a gurii celor suferinzi, să ne gândim și la orbirea noastră sufletească și la muțenia noastră care ne face să nu rostim în fața lumii, spre deosebire de cum au făcut cei doi orbi și mutul după ce au fost vindecați. Ei n-au trecut minunea sub tăcere așa cum tăcem noi, ei n-au fost atât de străini de darul lui Dumnezeu cum suntem noi străini de tot ceea ce ne dăruiește Bunul Dumnezeu, de la bobul de grâu care se preface în pâine, de la rodul viței care se preface până și în Sângele Domnului cu care ne împărtășim. Și în loc să mulțumim, noi tăcem și ne facem că n-am văzut și că nu putem să spunem minunile pe care ni le-a dat Dumnezeu și cu care ne împărtășim. Pentru aceasta, iubiții mei, Evanghelia de astăzi ne pune în față Rugăciunea lui Iisus – nu rugăciunea inimii pe care o cunoaștem cu toții, ci această rugăciune a lui Iisus cu care S-a adresat Tatălui ceresc de care era atât de legat prin însăși deoființimea Lor, pentru că Tatăl și Fiul și cu Duhul Sfânt sunt de o esență, de o ființă și **pentru aceasta putea să nu spună rugăciunea cu graiul gurii, dar a făcut-o pentru ca omul să învețe că trebuie să mărturisească înaintea oamenilor și înaintea conștiinței lui, faptul că este conștient de darurile pe care Dumnezeu i le dă** – în care ne spune Mântuitorul aceste cuvinte: „*Căci aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis*” (Ioan XVII, 3).

Iată, iubiții mei, care este calea spre viața veșnică: să vedem că suntem fiii lui Dumnezeu. Prin faptul că ne-a creat, nu suntem fii după ființă cum este Iisus Hristos, ci suntem fiii lui

Dumnezeu prin har, prin darul pe care ni l-a făcut suflând în noi viața, prin sufletul pe care l-a înfipt în trupul acesta de materie pe care îl avem fiecare și care odată cu sfârșitul se desface, se risipește în pământul din care a fost luat. **Și ceea ce Dumnezeu ne-a dăruit, sufletul, nu se pierde în neființă, cum spun atâția la momentul când cineva a murit zicând despre suflet că a trecut în neființă. Aceasta este o mare greșeală. Sufletul nu se pierde niciodată. Sufletul este nemuritor.** Și aceasta este marea putere a Bisericii creștine: că noi suntem cu toții nemuritori după suflet; trupul se duce pentru că, prin strămoșul care nu a ascultat de Dumnezeu, am pierdut puțința de a nu muri și puțința de a-L vedea neîncetat pe Dumnezeu. Sunt cele două pierderi mari pe care le-am moștenit de la străbunii noștri.

Dar avem posibilitatea să ne reîntoarcem către Dumnezeu, prin ceea ce ne spune că: *„aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis”*. Fiindcă Iisus Hristos este Cuvântul lui Dumnezeu, Cuvântul care s-a întrupat. Cuvântul trup S-a făcut prin faptul că a luat asupra-I ființa noastră omenească ca să poată fi aproape lângă noi și pururea să se poată împărtăși nouă, oamenilor, prin pâinea și vinul care sunt din rodul muncii noastre, dar pe care puterea dumnezeiască venită din Sfântul Duh le transformă în Trup și Sânge al Domnului, pe care ni Le împărtășește în așa fel încât fiecare dintre noi să fim în momentele acelea purtători de Dumnezeu în fața tuturor. Și aceasta este marea bucurie pe care ne-a dat-o Dumnezeu neîncetat și pe care numai dacă suntem orbi și muți nu o putem vesti. De aceea fiecare dintre noi – ca și pruncul când se botează și este născut din *nou din apă și din Duh* cum spune o rugăciune de la botez, strălucește – suntem strălucitori și plini de bucurie și de veselie și de putere duhovnicească, când ne împărtășim cu Trupul și Sângele Domnului. De aceea, iubii mei, numai orbii și muții sufletește nu-și vestesc bucuria și puterea cu care Dumnezeu ne înzestrează și ne dăruiește pe fiecare dintre noi. Și prin aceasta, iubii mei, toți suntem una între noi și suntem părtași trupului de taină al Mântuitorului Iisus Hristos. Și de aceea zice Mântuitorul în această minunată rugăciune: *„Eu acum vin la Tine și nu Mă rog pentru lumea aceasta, ci pentru aceștia pe care Mi i-ai dat, ca și ei să fie una, precum Tu în Mine și Eu în Tine, ca și ei să fie una”*.

Iată, iubii mei, ce minune ne dăruiește Bunul Dumnezeu și numai orbi și muți dacă suntem nu putem vedea și grăi. Căci trăim în Biserica lui Hristos în care suntem încorporați prin botez. De aceea se zice la botez: *„Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat”*. Iar când ne împărtășim se zice: *„Trupul lui Hristos primim”*, și cei ce se împărtășesc, purtând toți același Trup și același Sânge al lui Hristos, și El fiind una în toți, toți suntem una în Hristos Domnul.

Pentru aceasta, iubii mei, ca toți să fim una trebuie să vedem și să mărturisim cu gura minunile pe care Dumnezeu ni le dăruiește în fiecare ceas și în fiecare clipă a vieții noastre. Și

cinstindu-L și laudându-L și vestind minunile Lui să fim ca orbii care au căpătat lumina și ca mutul care a primit graiul. Să vestim neîncetat pe Dumnezeu cel Atotputernic, pe Fiul prin care toate s-au făcut și pe Duhul Sfânt Atotțiitorul, așa cum, iubii mei, a făcut familia Sfântului Vasile cel Mare.

Toți îl știm, îl cinstim și îl sărbătorim pe Sfântul Vasile cel Mare în cea dintâi zi a anului calendaristic. Dar din familia lor nu a fost singurul sfânt, ci toți au fost, începând cu bunica lor. Bunica lor s-a numit Macrina și o numim, când o cinstim, Macrina cea Bătrână, ca să o deosebim de Sfânta Macrina cea Tânără, care a fost sora Sfântului Vasile cel Mare. Și-au mai fost și alți frați ai lor și toată familia s-a înveșmântat în darul lui Dumnezeu și au strălucit în fața oamenilor ca sfinți pe care îi laudăm. În mod deosebit o pomenim în această zi pe Sfânta Macrina cea Tânără, care a cunoscut și a mărturisit pe Mântuitorul Iisus Hristos înaintea oamenilor.

Iubii mei, pomenim astăzi Sinodul al IV-lea Ecumenic, cea adunare de înțelepți episcopi, care după voia lui Dumnezeu, ne-au învățat și cum să rostim când mărturisim pe Domnul Iisus Hristos, și cum să vedem lucrările pe care Dumnezeu le-a făcut. Mai ales acum în vremea noastră, înțelepții nu mai sunt filosofi ci filozofi – fiindcă a fi filosof, cuvânt grecesc tradus în românește, înseamnă iubitor de înțelepciune (*filo* înseamnă ”a iubi” și *sofia* înseamnă ”înțelepciune”), iar adevărații filosofi Îl cinstesc pe Dumnezeu, dar cei mai mulți în zilele noastre sunt filozofi, *zofos* în grecește înseamnă ”întuneric”, sunt iubitori de întuneric – fiindcă suferă de această orbire a sufletului. Chiar dacă au grai, vorbesc în deșert și nu recunosc puterea lui Dumnezeu.

Auzeam ieri într-o parte a țării că pe lângă rătăcirile pe care le cunoaștem mai dinainte, pe lângă bapțiști, adventiști și alți neotestamentari, cum se numesc, au năvălit în țara noastră și mormoni, și martori ai lui Iehova, și caută să aducă orbire sufletească tuturor celor care au ochi sau urechi. Și în loc să audă oamenii cuvântul lui Dumnezeu corect, cum trebuie, îl aud pe cel greșit și încep să meargă pe căi rătăcite. De aceea, oricând va bate la ușa voastră cineva și va spune că vestesc pe Dumnezeu și vor începe să vorbească altfel decât în felul în care mărturisim noi pe Dumnezeu în Sfânta Treime: pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, așa cum mărturisim în Crez, și nu o cinstesc pe Maica lui Dumnezeu ca Născătoare de Dumnezeu, să nu-i primiți, să nu le ascultați cuvântul fiindcă este otravă care vine către voi. Astfel deschideți-vă ochii și auziți cuvântul cel bun, acela pe care sinoadele ecumenice l-au strâns, l-au așezat în Crez, în ceea ce rostim în fiecare Sfântă Liturghie: Cred într-Unul Dumnezeu, în Fiul Său și în Duhul Sfânt, Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, așa cum ne-au învățat Părinții Sinoadelor Ecumenice.

Îi cinstim la vremea cuvenită pe toți, de la cel dintâi Sinod Ecumenic de la anul 325 ținut la Niceea, până la ultimul de la Constantinopol din anul 787. Biserica noastră se numește după

cuvântul episcopului Kallistos Ware, care a fost profesor de la Universitatea din Oxford și care a scris o carte despre ortodoxie, „*Biserica celor șapte sinoade*”, între acestea și Sinodul al IV-lea de la Calcedon de la anul 451. Nu la multă vreme după primul, cel de la anul 325, și după cele de la 381 și 431, la Calcedon s-au adunat din nou Sfinții Părinți. Motivul: pentru că au început oamenii cu mintea lor să spună – nu numai cum a spus Arie pentru întâiul Sinod Ecumenic, că Mântuitorul Iisus Hristos nu este decât o creatură – ci că este o făptură dumnezeiască, doar că în El nu sunt două firi, omenească și dumnezeiască ci, firea omenească a fost absorbită de firea dumnezeiască. Ori Sinodul al IV-lea Ecumenic ne face, așa cum ne spune Mântuitorul în rugăciunea de acum, să-L cunoaștem pe Iisus Hristos adevăratul Dumnezeu, Acela Care a fost de o ființă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut și nimic fără de El nu s-a făcut, cum zicem în Crez și care era cu adevărat Cuvântul lui Dumnezeu întrupat. S-a întrupat prin Sfânta Fecioară, care nu a fost numai o simplă femeie, ci a fost Născătoare de Dumnezeu pentru că, prin minune, a născut fără sămânță și fără să cunoască durere. A născut pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu – Dumnezeu adevărat și om adevărat – ale Cărui firi, dumnezeiască și omenească, s-au unit în persoana divino-umană a Lui.

Noi numim în teologie acest fenomen – asemănător felului în care sufletul străbate și cuprinde întregul trup omenesc, fiindcă nu simțim unde este sufletul, deși prin el trăim, iar în momentul în care el ne părăsește, trupul se duce și putrezește – perihoreză. Ori, în forma aceasta, în Dumnezeu Iisus Hristos, firea dumnezeiască și omenească erau în ceea ce numim perihoreză, o întrepătrundere atât de puternică încât nu se puteau deosebi una de alta. Și niciodată nu s-au despărțit, nu au fost îndepărtate. De aceea Sinod al IV-lea Ecumenic ne învață să mărturisim că firile au fost neamestecate și neschimbate: nici firea omenească nu s-a schimbat în dumnezeiască, nici firea dumnezeiască în cea omenească. Ci au fost împreună, în întrepătrundere, neschimbate și neamestecate, și niciodată nu s-au despărțit și nici nu au încetat vreoa clipă ca să fie despărțite una de alta.

De aceea, iubiții mei, în această Sfântă Duminică Îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne dea tăria să avem ochii sufletului, ai minții și ai ființei noastre întotdeauna deschiși, ca să putem cunoaște toate minunile pe care Dumnezeu ni le împărtășește și ni le dăruiește în fiecare clipă a vieții noastre și să nu încetăm niciodată să-I mulțumim și să vestim tuturor cât bine ne-a făcut nouă Dumnezeu. Amin.

UMBLAREA PE MARE – POTOLIREA FURTUNII⁶³.

(Ev. Matei XIV, 22-34)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Ori de câte ori deschidem ochii ființei noastre omenești, ne întâlnim cu lumina în care Dumnezeu a rânduit să ne mișcăm și să viem și în lumină să cunoaștem toate fapăturile și lucrurile pe care Dumnezeu le-a făcut pentru noi, și cu psalmistul să exclamăm întotdeauna: „*Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate într-o înțelepciune le-ai făcut*” (Ps. 103, 25).

Minunea pe care ne-o istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi este una dintre aceste minuni mari pe care le-a făcut Bunul Dumnezeu tocmai pentru ca să ne dea nouă, muritorilor – celor care au fost atunci în viață și celor care au venit după aceea și prin istorisirile Sfintelor Evanghelii pot cunoaște aceste minuni pe care El le-a făcut – posibilitatea să credem că El este Fiul lui Dumnezeu. De aceea, minunea pe care ne-o istorisește astăzi Sfânta Evanghelie este una dintre cele mai mari minuni pe care le-a făcut Dumnezeu și care a dus la această concluzie care l-a făcut pe Apostol să spună: „*Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu*” (Matei XVI,16).

Pentru aceasta a făcut Dumnezeu toate minunile, ca oamenii să creadă că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu. În afară de învierile din morți, de propria sa Înviere și de Schimbarea la Față, acestea sunt cele mai mari minuni pe care Dumnezeu le-a făcut, ca noi, cunoscându-le din istorisirea Sfintelor Evanghelii, să putem ajunge la mărturisirea făcută de Apostol și să zicem: „*Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu*”.

Fiindcă El, Mântuitorul, cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost, așa cum a mărturisit sutașul care l-a văzut murind pe cruce, clipă în care făptura întreagă s-a cutremurat, soarele s-a întunecat și mormintele s-au deschis. Și pentru aceasta, iubiții mei, în oricare dintre minunile făcute de Dumnezeu trebuie să recunoaștem puterea Lui ca Atotfăcător și Biruitor al morții. În mod obișnuit Mântuitorul făcea minunile asupra oamenilor și asupra naturii înconjurătoare. Asupra oamenilor le făcea pentru ca acei care erau vindecați sau îndreptați sau înviați să își dea ei înșiși seama că numai o putere dumnezeiască putea să facă o asemenea minune, iar cei care le vedeau să își dea seama, de asemenea, că numai Dumnezeu putea face astfel de minuni și să Îl mărturisească cu adevărat că este Fiul lui Dumnezeu.

Iubiții mei, Sfânta Evanghelie de astăzi ne istorisește una dintre cele mai mari minuni pe care le-a făcut Mântuitorul și care a urmat de îndată după o altă mare minune, care i-a pus pe toți

⁶³ **Predică la Duminica a 9-a după Rusalii (Umblarea pe mare - potolirea furtunii), rostită în data de 14 august 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

cei care erau acolo de față într-un loc pustiu, fără de verdeță și fără de mâncare, unde s-au adunat peste cinci mii de bărbați, pe lângă femei și copii. Aceștia L-au văzut pe Mântuitorul care a avut în față cinci pâini și doi pești și care cu puterea dumnezeiască le-a binecuvântat și le-a împărțit mulțimilor și a săturat cu acele cinci pâini și doi pești mulțimea de peste cinci mii de ființe omenești. Mulțimile, văzând că după ce s-au săturat au mai rămas și douăsprezece coșuri pline de firimituri, cu toții s-au gândit atunci la un fapt deosebit pentru ei – pentru poporul care era în întuneric și în umbra morții, pentru poporul care era asuprit și flămânzit și care nu Îl pricepea ca Dumnezeu, dar care Îl pricepea ca pe un om cu puteri extraordinare – anume că pe acest om se cuvenea să Îl recunoască ei ca împărat al lor, ca ei să nu mai flămânzească de atunci încolo și ca El să îi sature și să acopere toate lipsurile vieții lor. Mântuitorul Iisus Hristos, cunoștea acest gând al mulțimilor, dar acest gând El nu îl agreea și nu îl accepta pentru că El nu a venit să fie un împărat omenesc – un om care satisface numai nevoile materiale – ci El voia ca oamenii care Îl vedeau și Îi cunoșteau puterile extraordinare să Îl recunoască ca pe un Dumnezeu adevărat, care a venit pentru mântuirea lor și prin care vor câștiga ceea ce prin strămoșul Adam au pierdut, și anume Împărăția lui Dumnezeu.

Apoi, ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că Mântuitorul le-a poruncit ucenicilor Lui și mai mult i-a silit decât cu voia lor să urce pe corabie ca să plece de cealaltă parte a mării ca El să sloboadă mulțimile. Ucenicii, care au văzut de atâtea ori lucrarea Mântuitorului plină de putere, au fost uimiți și ei de ceea ce s-a petrecut atunci la înmulțirea pâinilor, fiindcă ei au fost cei prin mâna cărora (așa cum se dă acum Sfânta Împărtășanie prin urmașii Apostolilor și ai ucenicilor Lui, prin episcopi și preoți) a fost împărțită hrana care a săturat mii de oameni și au fost tentați, împreună cu ceilalți, să proclame Împărăția lui Dumnezeu, împărăție pe care însă nu o socoteau ca pe o împărăție spirituală, ci ca pe o împărăție lumească. Și Mântuitorul, care cunoștea acest gând al lor, i-a silit să intre în corabie și să plece de cealaltă parte a mării. Mergând ei, au văzut cum Mântuitorul, cu o putere extraordinară, a făcut ca aceste cinci mii de oameni să se risipească în câteva momente. Iar El, după ce i-a văzut pe ucenici plecați cu corabia și pe oamenii plecați spre casele lor, S-a retras în munte ca să se roage. În felul acesta Mântuitorul a temperat și gândurile ucenicilor și dorirea mulțimilor de a avea un conducător care să îi sature de cele lumești și S-a retras singur în munte ca să Se întâlnească cu Tatăl Ceresc, Dumnezeu, în rugăciune.

Și ne spune Sfânta Evanghelie că „*făcându-se seară, era singur acolo*” (Matei XIV, 23). Dumnezeu era singur în munte. Dar Dumnezeu, Mântuitorul Iisus Hristos, nu a fost niciodată singur pentru că El este Unul din Sfânta Treime și în momentul acesta, ca om adevărat și ca Dumnezeu adevărat, în această unire extraordinară, în această perihoreză, cum se numește în

teologia ortodoxă această întrepătrundere a firii omenești cu firea dumnezeiască, Dumnezeu era în rugăciune împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

În acest timp, marea care fusese liniștită până atunci s-a învolburat și corabia în care erau ucenicii, fiind la multe stadii de pământ, era năpădită de valuri fiindcă vântul îi era potrivnic. S-a petrecut atunci, iubiții mei, în natură o mișcare cu totul ieșită din comun: au plecat de la țărmul mării pe o mare liniștită și dintr-odată furtuna s-a pornit încât valurile amenințau corabia să o scufunde. Nu ne spune Sfânta Evanghelie ce s-a petrecut cu cele cinci mii de bărbați și cele multe femei și cu copiii care s-au aflat acolo, ne spune însă despre Sfinții Apostoli și despre ucenicii care au intrat în corabie, căci aceștia, pescari obișnuiți cu apele mării, pornind cu marea liniștită, s-au trezit în mijlocul furtunii înconjurați de valuri și atunci, cutremurați de furia valurilor care veneau spre ei, s-au înspăimântat. Dar Mântuitorul, care avea o pedagogie extraordinară, a ales acest drum al Apostolilor pe mare liniștită ca apoi să se trezească în mijlocul furtunii, știind îndoiala care i-a cuprins și frica în care se aflau și a venit la ei pe apele învolburate. Așa cum știu toți marinarii și așa cum știm și noi, cei aflați pe mare se află în locul cel mai nesigur de pe fața pământului creat de Dumnezeu, acolo, în mijlocul valurilor, nu știți niciodată ce se poate întâmpla. Noi știm din relatări, care ne sunt acum atât de la îndemână, că valurile care sunt într-un moment atât de liniștite, pot dintr-odată să se învolbureze și vin ca un taifun și distrug totul în calea lor sau sunt de înălțimea tsunami-urilor care distrug tot, încât apele, care până atunci erau liniștite, devin pe neașteptate furioase și nu mai țin de nimic seama și tot ce se află în calea lor se distruge, piere, și toți oamenii sunt înspăimântați.

Într-o astfel de situație erau, iubiții mei, și Sfinții Apostoli atunci. Nu era o corabie de forma celor moderne de astăzi. Nu era un cuirasat sau un port-avion. Era o corăbioară pe care o împingeau pe apă vâslind, căci, ne spune Sfântul Apostol Marcu, care descrie și el această minune, vâsleau din răspuțeri și nu puteau să biruie valurile. De aceea erau înspăimântați și înfricoșați. Și lucrurile acestea se petreceau, după cum ne spune Sfânta Evanghelie, în a patra strajă din noapte, adică atunci când se lupta întunericul cu lumina, atunci când mizea de ziuă, cam atunci se situează a patra strajă din noapte. Este vremea în care natura de obicei doarme.

Iertați-mă că vă spun, eu în vremea când am fost fugar, mă deplasăm tocmai în această a patra strajă din noapte când, după cum ziceau prietenii mei, și câinii dorm. Atunci, la această oră din noapte, a patra strajă, era liniște perfectă, iar eu mă puteam deplasa dintr-un loc într-altul fără să fiu simțit nici măcar de câini.

În această vreme a somnului greu, când zorile își arătau venirea, Apostolii înfricoșați și înspăimântați de valuri, au văzut pe Iisus venind pe apă și s-au cutremurat. De data aceasta nu pentru că erau valurile mari, nu de faptul că Iisus pe care Îl cunoșteau venea spre ei, ci de faptul că au rătăcit cu mintea și în loc să-L vadă pe Iisus, văd o nălucă din pricina fricii care i-a cuprins.

Și s-au cutremurat și s-au temut că au rătăcit cu mintea. Atunci, L-au văzut pe Iisus care a cunoscut gândul lor și le-a vorbit îndată zicându-le: „*Îndrăzniți, Eu sunt; nu va temeți!*” (Matei XIV, 27).

Ce cuvânt minunat, iubii mei, într-o astfel de împrejurare. Când frica de a se scufunda îi cuprinsese, când teama că au pierdut controlul minții și văd o nălucă îi copleșea, Cel pe care Îl vedeau li se adresa cu un cuvânt îmbărbătător și le zice: „*Îndrăzniți, Eu sunt; nu vă temeți!*”. Ce cuvânt liniștitor! Nu vă temeți! Să nu se teamă nici de nălucă, nici de furia apelor mării, doar să creadă că El este. El este cu adevărat Cel ce vine spre ei. Și atunci, Petru, înspăimântat și neștiind ce să spună, Îi zice cu îndoială de data aceasta: „*Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă*” (Matei XIV, 28).

Acești ucenici, iubii mei, care L-au văzut de atâtea ori pe Mântuitorul înviind morți, vindecând schilozii, cunoscând puterea Lui deosebită, prin Petru I se adresează și-I zic: „Doamne”. Deci Petru Îl recunoaște ca Domn pe Acela Care a avut puterea să înmulțească pâinile și cu toate acestea un gând de îndoială stă în spatele gândului lui și zice: „*Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe apă*”. Deci, în necredința lui, el cerea un semn care să îi arate că este cu adevărat Dumnezeu.

Așa facem și noi, iubii mei. Și noi călătorim pe marea acestei vieți și cum zicem în cântările de la înmormântare: „*Marea vieții văzându-o involburată de vișorul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând strig către Tine*”. Așa strigăm și noi pe marea acestei vieți și din păcate, în credința noastră care nu este cât grăuntele de muștar, îi cerem lui Dumnezeu semne ca să ne arate că este cu adevărat Atotputernic.

Pentru aceasta, iubii mei, rugăciunile noastre nu se împlinesc întotdeauna cum le cerem noi, fiindcă noi nu avem credință nici cât grăuntele de muștar și cerem de la Dumnezeu semne că este Dumnezeu, în loc să ne mărturisim credința puternică în Dumnezeu ca Cel Atotputernic care poate să ne izbăvească durerile acestea.

Iubii mei, iertați-mă dacă vă voi spune iarăși o întâmplare din viața mea. Treceam într-o altfel de vreme dintr-un sat în altul când eram fugar ascuns de autoritățile comuniste și mi-a ieșit în cale dintr-o vale milițianul, cum era atunci, cu câinele lup lângă el. Cunoscând că nu am altă cale m-am dus și l-am înfruntat, m-am dus către el de-a dreptul și am zis: Doamne, mântuiește-mă ! Și la interogatoriul pe care mi l-a făcut i-am răspuns la toate întrebările în așa fel încât a crezut în ceea ce am spus eu și mi-a dat drumul să trec mai departe. Și nu vă puteți închipui ce înseamnă clipa aceasta de izbăvire când îți apare Iisus de pe valuri și te scoate din furtuna pe care o întâlnești pe drumul vieții. Și de aceea zicem noi în cântare: „*Marea vieții văzându-o involburată de vișorul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând strig Ție: Doamne, mântuiește-mă !*”. Și Mântuitorul Iisus Hristos i-a spus lui Petru: „*Vino.*” (Matei XIV, 29). Vino

la Mine, vino la Cel pe care tu Îl vezi și te îndoiești că este Iisus Domnul. Și în clipa aceea Petru a ieșit pe valuri cu ochii țintă la Iisus, dar la un moment dat nu s-a mai uitat la Iisus și zice Sfânta Evanghelie că văzând valurile, văzând vântul, s-a temut și începând să se scufunde a strigat: „Doamne, scapă-mă!”. Cât de uman este acest cuvânt al lui Petru, câtă nădejde și-a imprimat el în rugăciunea această simplă: „Doamne, scapă-mă!” (Matei XIV, 30). Și noi, în cursul vieții noastre de câte ori nu zicem: Doamne, scapă-mă! Dar oare este destul de multă credința noastră imprimată în această scurtă rugăciune când zicem: „Doamne, scapă-mă”? Căci dacă ar fi cu adevărat credința lui Petru, Dumnezeu ne ascultă rugăciunea. De aceea, iubiții mei, să ne aducem aminte în fiecare zi de cumpăna vieții noastre, de aceste cuvinte pline de pecete omenească ale lui Petru și în orice împrejurare grea a vieții noastre să zicem: Doamne, scapă-mă! Și Dumnezeu care vine pe marea acestei vieți ne arată limanul cel lin spre care să mergem cu corabia vieții noastre ca să ne mântuim.

Căci, iubiții mei, în clipa aceea Mântuitorul, întinzând îndată mâna, l-a apucat și i-a zis: „*Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?*” (Matei XIV, 31). Iată explicația faptului că Petru a călcat pe apă ca Dumnezeu. Fiecare dintre noi suntem chemați, având fiecare dintre noi imprimat chipul lui Dumnezeu în ființa noastră. Suntem chemați ca să ne ridicăm la asemănarea cu Dumnezeu. Și iată-l pe Petru răspunzând chemării lui Dumnezeu: Vino! A călcat pe apă ca Dumnezeu. Dumnezeu a călcat pe apă fără să se scufunde. Iar Petru, omul, plin de umanitate, a călcat și el pe apă atunci când a dat ascultare poruncii lui Dumnezeu care a zis: „Vino”. **Dar în clipa în care și-a întors privirea de la Dumnezeu și a văzut vântul și valurile, a început să se scufunde.**

Iubiții mei, câtă asemănare este între drumul vieții noastre și drumul pe apă al lui Petru. Și noi auzim în toată vremea chemarea dumnezeiască: „*Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, apropiați-vă*”. De-atâtea ori suntem cuprinși de teamă pe drumul vieții și, ne îndepărtăm și zicem „Doamne, scapă-ne!”. Dar dacă ochii noștri vor fi întotdeauna țintă spre Iisus, atunci nici vântul, nici apa nu ne va putea abate. Și, dacă vom ține să mergem drept spre Iisus nu ne vom scufunda, căci Iisus îndată întinde mâna spre cel care vine cu sufletul deschis și zice: „*Doamne, ajută-mă!*”

Și să nu uităm nicio clipă în viața noastră, iubiții mei, că marea vieții fiind involburată de viforul ispitelor, Iisus-Domnul stă întotdeauna de veghe asupra noastră, cum a stat atunci de veghe asupra corabiei și S-a dus spre ei și a așteptat chemarea aceluia care era în pericol și a zis: „Doamne, ajută-mă!” și chemării lui i-a întins mâna. Aceasta să va fie, iubiții mei, învățătura cea mai plină de gravitate a Evangheliei de astăzi – Dumnezeu îți întinde întotdeauna mâna – dar numai dacă vii și te rogi să-ți vină în ajutor. Fiindcă, Dumnezeu respectă cununa cea mai de preț pe care a pus-o pe fruntea creației Sale, omul, și anume, deplina libertate. Dumnezeu nu-ți face

cu sila nimic, Dumnezeu nu-ți violează voința proprie, Dumnezeu vrea ca tu să-ți vezi drumul vieții, să știi că întotdeauna deasupra ta este Dumnezeu și spre El să-ți îndrepti întotdeauna gândul cu această rugăciune, exprimată din afundul ființei tale să strigi : „Doamne, scapă-mă !”. Și-n orice împrejurare a vieții tale, dacă vei rosti cu credință și nu vei fi pe drumul păcatului, Dumnezeu îți întinde mâna de ajutor, cum i-a întins-o lui Petru, când l-a certat și i-a zis: „*Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit ?*” (Matei XIV, 31). Dar îndoiala lui n-a fost o piedică în calea ajutorului dumnezeiesc, căci Dumnezeu l-a apucat de mână și l-a îndreptat înspre corabie.

Și nouă, iubii mei, în fiecare clipă a vieții, dacă întindem mâinile noastre spre rugăciune către Dumnezeu, Dumnezeu ne-ntinde mâna. Și să fim bucuroși dacă Dumnezeu ne-ntinde mâna, chiar dacă ne-apucă de chică și ne trage afară din noianul păcatelor și al greutăților pe care le înfruntăm în această viață, ca să putem și noi să ne suim în corabia mântuirii (așa cum l-a urcat pe Petru în corabie) față de care îndată vântul s-a potolit.

Dragii mei, uitați-vă la această Biserică; și știți cu toții că biserica se numește naos, sau nava, care înseamnă pe grecește corabie. Și-această corabie în care au intrat atunci Petru și Apostolii, este Biserica noastră, Biserica pe care Dumnezeu a întemeiat-o, pentru ca să ne ducă pe noi pe malurile acestei vieți, către mântuire. Dar și noi simțim cum ne clătinam câteodată de valurile care ne împresoară. Și dacă ne aducem atunci aminte și zicem „Doamne scapă-mă”, vine ajutorul lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu este prezent în toate clipele vieții noastre alături de noi. La fel cu cei din corabie, care s-au închinat Lui, zicând: „*Cu-adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu*” (Matei XIV, 33), aceasta este și calea vieții noastre, iubii mei, ca văzând atât de multe minuni pe care le face Dumnezeu pentru noi, să putem spune, cu deplină credință puternică și tare: Tu ești Fiul lui Dumnezeu, cu-adevărat, Cel Care ne salvezi pe noi din toate greutățile vieții.

Iată de ce, iubii mei, minunea pe care astăzi ne-o istorisește Sfânta Evanghelie este atât de mare. Pentru că, la fel cum a făcut în Schimbarea la Față, ucenicii au văzut un alt Iisus, nu pe Cel care-L cunoșteau alături de ei, ci L-au văzut înconjurat într-o lumina strălucitoare, albă, așa cum este dumnezeirea pentru noi oamenii, inefabilă, cu neputință de a O cuprinde cu mintea noastră omenească, imposibil de a O sesiza material. Pentru că Dumnezeu nu este materie, nu este la fel cu noi, El a venit și S-a întrupat ca să fie în cea mai apropiată formă alături de noi, ca noi să Îl putem pricepe cu puterile noastre omenești, să-L putem vedea și aprecia ca adevăratul Dumnezeu prin minunile pe care le-a făcut.

Și-așa cum a străbătut piatra pecetluită de jidovi ca să poată Învia, ca să-nvingă moartea, spunem la fel cu cei care L-au văzut răstignit pe cruce și ca sutașul care a zis atunci aceste cuvinte, „*Cu-adevărat omul acesta era Fiul lui Dumnezeu!*” (Marcu XV, 39).

Așa să pricepem și noi, iubiții mei, în fiecare clipă a vieții noastre că pe această mare învolburată a vieții, Iisus este întotdeauna alături de noi. De aceea, îngăduiți-mi ca astăzi, când s-au împlinit opt ani de când a murit părintele Galeriu, să amintesc de un cuvânt pe care l-a spus așa cum spune în ziarul acesta [n.r. Formula As]; părintele Galeriu spunea : „*Eu nu sunt un om al apelor liniștite. Sunt un om viforos.*” Apele liniștite, iubiții mei, îi leagă, ca într-o barcarolă pe toți cei care merg și vâslesc, dar în apele învolburate Iisus vine în ajutorul nostru.

Părintele Galeriu spunea „*eu nu sunt un om al apelor liniștite*”, pentru că era mereu în căutarea lui Iisus și a celor care erau înviforați în clipele acestei vieți. Și cât de mulți sunteți și acum în Biserică cei care ați primit cuvântul de mângâiere al părintelui Galeriu, care venea în numele lui Iisus să zică, „*Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?*” (Matei XIV, 31).

De aceea, iubiții mei, cunoscând și credința puternică a Apostolilor și a Sfântului Petru, care au mărturisit în clipa aceasta: „*Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu*” (Matei XVI,16), cunoscând și credința și faptele părintelui Galeriu, care-și doarme somnul aici lângă streășina acestei Biserici și care pe apele învolburate a acestei vieți a știut să conducă corabia către mântuire, așa și noi, iubiții mei, să mărturisim împreună cu ei în fiecare clipă a vieții noastre – împreună cu Apostolii, împreună cu părintele Galeriu și cu toți martirii, cu toți mărturisitorii dreptei credințe – “*Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Mântuiește-ne pe noi !*” Amin.

DATORNICUL NEMILOSTIV⁶⁴

(Ev. Matei XVIII, 23-35)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea încât pe singurul Lui Fiu l-a trimis în mijlocul oamenilor ca să ia asupra-Și toată greutatea firii omenești și ca prin întruparea Sa, Fiul lui Dumnezeu, Unul din Sfânta Treime, să se apropie atât de mult de firea omenească încât omul, creatura lui Dumnezeu cea mai aleasă, să poată să se mântuiască. Venind din sânul Sfintei Treimi, Mântuitorul Iisus Hristos a descoperit oamenilor tainele cele adânci ale Treimii, taina pe care până atunci oamenii nu le cunoșteau.

De aceea Mântuitorul a și spus: *„ca să se îplinească toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în proroci și în Psalmi”* (Luca XXIV,44) pentru că prin proroci și prin profeți Dumnezeu le-a descoperit oamenilor voia Sa, dar oamenii nu puteau să cunoască ceea ce este în adâncul Treimii și de aceea Mântuitorul Iisus Hristos a avut și această mare menire de a fi Învățătorul oamenilor. Sfântul Evanghelist Matei ni-L înfățișează ca pe un mare Învățător în predica de pe munte, când Mântuitorul, stând pe coasta muntelui și cu sfinții Săi Apostoli așezați la picioarele Lui, a început să le vorbească și să îi învețe ceea ce oamenii nu știau până atunci sau să îplinească ceea ce știau.

Ne spune Sfânta Evanghelie că, în astfel de împrejurări, Mântuitorul ne-a spus că Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut și ca acest om pierdut, pe care îl caută Mântuitorul, să poată cunoaște calea. Mântuitorul le-a arătat Adevărul, Adevăr care era El Însuși și le-a mai arătat că prin această cale, mergând cu Adevărul, pot să câștige viața cea veșnică. Și pentru ca oamenii să se ușureze de păcatele pe care le-au făcut, Mântuitorul le-a spus oamenilor că, atunci când frații greșesc între ei, să se ierte unul pe altul. Zice: *„De-ți va greși ție fratele tău, mergi, muștră-l pe el între tine și el singur. Și de te va asculta, ai câștigat pe fratele tău. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvântul”* (Matei XVIII, 15-16).

Deci, îi învață pe oameni să se ierte unul pe altul și să se ajute pentru a merge împreună spre mântuire. Și auzind aceste cuvinte, Sfântul Apostol Petru a întrebato: Doamne, dar dacă mi-a greșit fratele meu, de câte ori îl voi ierta? *„Oare până de șapte ori?”* (Matei XVIII, 21). Și Mântuitorul i-a răspuns: *„ Nu zic ție până de șapte ori, ci până de șaptezeci de ori câte șapte”*

⁶⁴ Predică la Duminica a 11-a după Rusalii (Pilda datornicului nemilostiv), rostită în data de 8 august 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

(Matei XVIII, 22). Aceasta înseamnă o iertare la nesfârșit. Pentru că probabil a văzut pe Sfântul Petru încă nedumerit sau pe alții care ascultau, Mântuitorul le-a spus pilda aceasta pe care ne-o înfățișează Sfânta Evanghelie de astăzi, în care ne spune că împărăția cerurilor se aseamănă cu un „*împărat care a voit să se socotească cu slugile sale. Și, începând să se socotească cu ele, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți. Dar neavând el cu ce să plătească, stăpânul său a poruncit să fie vândut el și femeia și copiii și pe toate câte are, ca să se plătească*” (Matei XVIII, 23-25).

Dar „*căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina zicând: Doamne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti ție tot*” (Matei XVIII, 26). Auzind rugăciunea lui, stăpânul, „*milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria*” (Matei XVIII, 27).

Și, „*ieșind, sluga aceea a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma zicând: Plătește-mi ce ești dator. Deci, căzând cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicând: Îngăduiește-mă și îți voi plăti. Iar el nu voia, ci, mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria. Iar celelalte slugi, văzând deci cele petrecute, s-au întristat foarte și, venind, au spus stăpânului toate cele întâmplate. Atunci, chemându-l stăpânul său îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine? Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta – fiecare fratelui său – din inimile voastre*” (Matei XVIII, 28-35).

Am citit toată pilda pentru că este atât de plină de învățătură pentru noi, pentru fiecare în parte și este atât de actuală în vremea aceasta când se vând casele celor care sunt datornici sau li se întâmplă lucruri și mai rele din pricina faptului că oamenii nu se mai înțeleg, nu se mai iartă și nu se mai ajută unul pe altul.

Privind această istorioară, pe care a spus-o Mântuitorul pentru ca să înțeleagă toți ce înseamnă iertarea, ne dăm seama și vedem de la bun început că, Mântuitorul, vorbind despre împăratul sau stăpânitorul care cere socoteală slugilor sale, cum spune la început – și la sfârșit spune: tot așa Tatăl Meu cel din ceruri vă va cere vouă socoteală, fiecăruia – ne dăm seama că Cel care este stăpânul tuturor este Dumnezeu din ceruri. Și față de El, **toți** suntem datori. Și față de El avem datoria, fiecare, să ne împlinim obligațiile noastre, să-I cerem iertare și ajutor.

De aceea, de la bun început, ni se arată atitudinea pe care Dumnezeu o are față de om, iar apoi vedem atitudinea pe care o are omul față de om. Primind învățătura Mântuitorului, tragem concluzia că – așa cum Mântuitorul de fapt ne-a spus-o în rugăciunea *Tatăl nostru*, fiindcă pilda aceasta pare și o explicație a învățăturii pe care rugăciunea *Tatăl nostru* o are într-una din cele patru cereri pe care ni le înfățișează când zicem: „*și ne iartă nouă greșelele noastre, precum și*

noi iertăm greșităilor noștri” (Matei VI, 12) și cum Petru, care era nedumerit, Îl întreba pe Mântuitorul de câte ori să îl ierte pe fratele său dacă greșește – nu de șapte ori cum înțelegea Petru, ci de șaptezeci de ori câte șapte, adică la nesfârșit, așa trebuie să fie iertarea noastră față de fratele nostru, căci aceasta trebuie să fie atitudinea omului față de om, iertare deplină, dragoste și milă.

Fiindcă, iubiții mei, din pilda pe care Mântuitorul ne-a spus-o, aflăm că omul care a fost adus ca să dea socoteală pentru datoria lui, avea o datorie mare, de zece mii de talanți – ori suma aceasta însemna imposibilitatea de a o plăti în timpul unei vieți și pentru aceasta omul era la închisoare – și venind în fața stăpânului care îi cerea socoteală și dându-și stăpânul seama că nu o va plăti niciodată, a poruncit să fie vândut și el și soția și copiii și toată averea lui și tot nu ar fi fost suficient ca să acopere datoria. Vedem că și noi cam în această situație ne găsim, în locul datornicului, în fața lui Dumnezeu. Avem față de Dumnezeu o datorie incomensurabilă. Niciodată nu putem noi să îi mulțumim Bunului Dumnezeu pentru tot ceea ce ne-a dăruit și, înainte de toate, viața.

Și această viață a noastră a pus-o întâi pentru Adam și Eva în grădina Raiului, viață pe care ei, din neascultare, păcătuind, au pierdut-o. Iar pe noi ne-a pus în această grădină pe care Dumnezeu a creat-o pentru noi, Pământul, pe care a dat-o în stăpânirea acestui om, pe care l-a înzestrat cu atâtea simțuri, cu atâtea posibilități de a se bucura de tot ceea ce este împrejurul lui, de la faptul că respiră și trăiește și cu ochii îi vede pe toți pe cei pe care îi iubește în jurul lui și se bucură de mirosul florilor. Față de Dumnezeu omul greșește la nesfârșit, fiindcă, ne spune de altfel Sfânta Scriptură, nu este om care să fie viu și să fie fără de păcat.

Ori, păcatele acestea pe care le facem călcând poruncile lui Dumnezeu prin neascultare ca și primii oameni, toate acestea constituie datoriile pe care le facem noi față de Dumnezeu. Și când va veni socoteala, când fiecare vom sta în fața Dreptului Judecător ca să dăm socoteală pentru toate datoriile pe care le avem față de El, atunci ne vom da seama, ca în pilda de astăzi, că nimic din ceea ce avem noi nu este suficient pentru a plăti datoria păcatelor noastre. De aceea a venit Dumnezeu, prin Fiul Său, în ajutorul omului și i-a dat posibilitatea ca, din când în când, să scape de parte din datorie și să i se ierte păcatele prin Sfânta Spovedanie.

Și, mai mult, când L-au rugat ucenicii: „Doamne, învață-ne să ne rugăm”, le-a spus această rugăciune minunată, *Tatăl nostru*, în care i-a învățat să ceară de la Dumnezeu modul de iertare, și zicem: „și ne iartă nouă greșelele noastre, precum și noi iertăm greșităilor noștri” (Matei VI, 12). Deci ne dă și îndrumare, îndrumarea spre iertare, spre a cuprinde în dragoste pe fratele nostru, pe semenul nostru; așa cum Stăpânul l-a cuprins în dragoste pe cel care era dator cu zece mii de talanți și care nu putea plăti. Auzind greaua condamnare pe care i-a rostit-o, de a

fi vândut el și soția și copiii lui și toate ale lui, a căzut în genunchi – ne arată Mântuitorul prin această pildă și cum trebuie să stăm înaintea lui Dumnezeu în genunchi – a stat și s-a rugat și l-a implorat să-l ierte, să-l lase liber, ca să poată să-și plătească datoria.

Ori el nu avea cu ce plăti în toată viața lui și de aceea stăpânul lui cel Atotmilostiv, care este Dumnezeu Tatăl, al nostru, al tuturor, ascultând rugămintea, ne spune Sfânta Evanghelie că: „*milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria*”, l-a lăsat liber și i-a iertat toate. El a cerut doar libertatea ca să poată fi împreună cu soția și copiii lui și muncind să plătească datoria, dar Dumnezeu, Stăpânul lui, în nemărginita lui dragoste față de om, nu numai că l-a lăsat liber, dar i-a iertat și toată datoria.

Prin aceasta, Mântuitorul ne arată care este atitudinea lui Dumnezeu față de om. Cât de mare și nemărginită este dragostea și bunătatea Lui, dar omul, supus greșelii și ispitei, în momentul în care s-a simțit liber și de închisoare, și de datorie, a uitat binefacerile pe care Dumnezeu le-a revărsat asupra lui.

Și, ne spune Sfânta Evanghelie în pilda rostită de Mântuitorul că, acest om, iertat și slobod, a întâlnit pe unul dintre cei împreună cu el slujitor și care era dator nu numai față de Dumnezeu, ci acum era dator față de cel care a fost iertat de datoria lui de Dumnezeu. Și uitând modul în care Dumnezeu s-a manifestat față de om, omul față de om s-a manifestat cu totul altfel, căci încrâncenându-se împotriva semenului lui, îl gâtuia, îl strângea de gât și îi cerea să îi plătească datoria. Și zadarnic s-a rugat omul față de om nu ca să îi ierte datoria, ci ca să îl lase slobod ca să poată să îi plătească o datorie care era o nimica toată (în raport cu datoria pe care el o avusese față de stăpânul său). Și pentru că s-a învățat inima lui și nu a ascultat glasul rugăciunii semenului său care nu putea plăti, l-a dus și l-a aruncat la închisoare până când va plăti datoria. Închis fiind, el nu mai putea să o plătească, dar era obligată familia cum se întâmplă și în zilele noastre (când este cineva din familie în greutate, aleargă la membrii familiei, la cunoscuți, la prieteni, ca să adune ceea ce trebuie să plătească).

Ori nemilosul iertat de Dumnezeu, l-a aruncat în închisoare pe semenul său și atunci, ceilalți, tovarășii lor, ai celui iertat și ai celui aruncat la închisoare, care cunoșteau și ce a făcut stăpânul pentru datornic și ce a făcut iertatul pentru datornicul său, s-au întristat, dar nu numai că s-au întristat, s-au revoltat și s-au dus și au spus stăpânului ce a făcut cel care primise marea iertare. Este așa de tristă această atitudine a omului față de om în felul ei de a se manifesta, că iată, unul nu a fost deloc cu iertare față de semenul lui, iar ceilalți erau cu durere în suflet pentru faptul că celălalt era aruncat la închisoare și că nu a fost iertat. De aceea au făcut un act care altfel între noi oamenii este de condamnat, când mergi și părăști pe semenul tău pentru faptele pe care le-a făcut.

Dar, uneori, aceasta vine în ajutorul mântuirii lui, căci omul altfel nu poate să își vadă greșelile lui dacă nu vine cel din apropiere să îi arate greșeala. În felul acesta revine această învățătură pe care a rostit-o Mântuitorul: dacă greșește fratele tău, muștră-l între tine și el, dacă nu se îndreaptă, cheamă doi sau trei martori și îl muștră împreună cu ei și numai dacă nu va face nici atunci bine, să îți fie ca un păgân și vameș. În situația aceasta s-a găsit cel care nu a iertat datoria, iar ceilalți din jur, îndurerați, văzând că erau surde urechile lui la rugăciunea semenului, l-au spus stăpânului.

Și atunci stăpânul, chemându-l din nou, l-a certat cu cuvinte grele, care arătau nu numai vinovăția lui, dar și cât de mare era răutatea care îl făcea pe el să uite că celălalt era semenul său și fratele său, să uite că el s-a bucurat de iertare și că libertatea este un bun mai de preț decât toate celelalte. **Astfel, stăpânul i-a spus aceste cuvinte grele: „slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o fiindcă m-ai rugat” și apoi acest cuvânt pe care trebuie să-l reținem fiecare dintre noi: „nu se cădea oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine?” Și această întrebare adresată lui să ne fie și nouă prezentă în fiecare zi când avem în fața noastră pe semenul nostru.**

Nu se cade, oare, ca să îl privim ca pe fratele nostru ca pe făptura făcută de Dumnezeu ca și pe noi care ne bucurăm de darurile Sale? Nu se cade, oare, ca și noi, în numele lui Dumnezeu, să fim iertători și milostivi cu cei din apropierea noastră? Nu se cădea, oare, îi zice Dumnezeu celui pe care l-a iertat, să ai milă așa cum Eu am avut milă de tine? Această învățătură, să fim milostivi, „*precum și Tatăl vostru este milostiv*” (Luca VI, 36), o spune Mântuitorul în alt loc, fiindcă dragostea lui Dumnezeu este plină de milă, ori dragostea este sădită în sufletul fiecăruia dintre oameni și, din această dragoste, mila și bunătatea să se manifeste mereu în raporturile noastre de om către om. Îmi vin în minte niște versuri ale lui Panait Cernea, care spune adresându-se Mântuitorului că: „*atâta vreme cât lutul n-o să crească copii asemeni chipului Tău sfânt*”, atâta vreme nu va fi pace pe pământ.

Pentru că atâta vreme cât omul nu va conștientiza faptul că este chip al lui Dumnezeu, că Fiul lui Dumnezeu a luat acest chip asupra Lui și l-a îndumnezeit și că pentru el a deschis (după căderea lui Adam) porțile raiului – ca omul să poată să intre în Împărăția lui Dumnezeu ca să se mântuiască – nu va crește asemeni chipului Său sfânt.

Deci, nu se cade oare ca fiecare dintre noi să avem în față chipul lui Dumnezeu Atotbun în raporturile noastre cu oamenii? Fiindcă trebuie să ne aducem aminte de aceste cuvinte care sunt la sfârșitul Evangheliei de astăzi: „*Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta – fiecare fratelui său – din inimile voastre*” (Matei XVIII, 35).

Și acest lucru trebuie să fie iarăși în atenția noastră, fiindcă atâta timp cât suntem oameni și mai și iertăm, dar zicem: "am iertat, dar nu am uitat", aceasta nu este o iertare întreagă.

Dumnezeu, când l-a iertat pe datornicul care l-a rugat în genunchi, i-a iertat mai mult decât a cerut el, el ceruse numai libertatea, dar Dumnezeu i-a dat și slobozirea de păcate. De aceea ca iertarea să fie cu adevărat iertare, să fie așa cum zice rugăciunea Tatăl nostru, ca și Tatăl nostru să ne ierte nouă, precum noi iertăm greșiților noștri, adică atunci când iertăm greșelile să uităm și răul care ni s-a făcut, încât niciodată sufletul nostru să nu mai păstreze vrăjmășia, pentru că zic iarăși versurile unui poet, Codreanu îi zice:

„Iisus veni și-n casa mea-ntr-o seară

Era-într-un tainic și suav apus...

Și-am stat în casă singur cu Iisus...

Și-afară era blândă primăvară.

Iisus mi-a spus cu vocea lui cea clară [...]

[...] Că poate fi iertat

Și Iuda, ce-L vându cu-un sărutat

Ca să-și sporească cu 30, arginții.

Iar când pleca, din prag, mi-a spus așa:

Tăria sufletului și a minții

E să iubești și să poți ierta.”

FEMEIA CANANEEANCĂ⁶⁵

(Ev. Matei XV, 21-28)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Minunea pe care ne-o istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi s-a petrecut cu două mii de ani în urmă, când nu existau nici avioane, nici trenuri, nici mașini ca să te deplasezi acolo unde auzi că s-a petrecut un fapt deosebit. Și cu toate acestea, ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi, că mulțimea se minuna văzând pe muți vorbind, pe ciungi sănătoși, pe șchiopi umblând și pe orbi văzând și toți Îl slăvind pe Dumnezeu. Din toate părțile, mulțimile se adunau ca să-L vadă, să-L simtă aproape, să-L asculte și să trăiască alături de Cel pe care Îl simțeau, dar nu-L puteau încă mărturisi și se întrebau dacă, într-adevăr, este Fiul lui Dumnezeu, așa cum L-a făgăduit Tatăl pentru poporul ales.

Pentru Iisus Hristos – pe care și noi după două mii de ani Îl cinstim – ne adunăm în fiecare duminică în Sfânta Biserică să trăim momentul acesta de minune a prefacerii pâinii și vinului în Trupul și Sângele Domnului și să ne pregătim pentru Sfânta Împărtășanie. Noi astăzi avem mărturia veacurilor care au trecut, dar atunci nu aveau decât făgăduința că va veni Fiul Omului. Noi astăzi avem certitudinea întrupării și a mântuirii noastre prin jertfa Lui, dar atunci așteptau încă să vină la ei Mântuitorul Iisus Hristos. Ori, pe Cel care a făcut aceste multe minuni care i-au uimit – că au văzut șchiopii umblând, ciungii cu mâinile îndreptate, orbii văzând – mai marii iudeilor nu-L iubeau și nu se uitau la El ca la întruparea Fiului lui Dumnezeu. De aceea urmăreau cum să-L prindă în cuvânt ca să-L poată învinui.

Din pricina aceasta, ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că, fiind prin Galilea și auzind de ceea ce Îi pregătesc mai marii iudeilor, Mântuitorul S-a dus de acolo în altă parte, ca să nu fie sub ochii lor. S-a dus lângă cetatea Tirului și a Sidonului, în Fenicia, în țara cananeencei. Acolo, nu mai era stăpânirea iudeilor și de aceea Se simțea mai la-ndemână. Și acolo, pe pământ străin, Mântuitorul nu a încetat nicio clipă nici să propovăduiască, vorbind, și nici să facă minuni. Pe toate acestea ei le auzeau și din pricina aceasta – cum spune Scriptura – mulțimile Îl slăveau pe Dumnezeu. Iată că într-un astfel de moment – ne istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi – când mulțimile Îl înconjurau și El mergea dintr-un loc într-altul, s-a apropiat de El o femeie cananeeancă. Venind la Mântuitorul Iisus Hristos, femeia cananeeancă din acele ținuturi ale

⁶⁵ Predică la Duminica a 17-a după Rusalii (a Cananeencii), rostită în data de 14 februarie 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Tirului și a Sidonului, a strigat către El: „*Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon.*” (Matei XV, 22)

Iată, iubii mei, să luăm aminte la fapte: o femeie cananeeancă din acele ținuturi, o femeie care auzise probabil și văzuse poate minunile făcute de Mântuitorul, o femeie care era de loc din Sarepta Sidonului – de unde a venit Ilie profetul care a nimicit pe închinătorii la Baal (la zei) – cetatea lângă care se afla atunci Mântuitorul, această femeie, străină de El (probabil însă cunoscând de la iudei făgăduiala lui Dumnezeu și probabil că I se va fi adresat în grecește, sau într-o limbă pe care Mântuitorul a înțeles-o) I-a spus : „*Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon.*”

Iată cum, iubii mei, se manifestă dragostea autentică de părinte, dragostea care-i face pe părinți să fie îngrijorați de orice suferință a copiilor lor. Cu atât mai mult, această femeie era zbuciumată de faptul că fiica ei era chinuită de un demon. Era deci îndrăcită.

Iubii mei, întâmplarea face să cunoaștem și noi că această suferință a oamenilor – și mai ales a tinerilor – nu ne este străină nici astăzi. Și astăzi sunt atât de mulți îndrăciți, încât aproape că nu ne dăm seama, nu îi mai putem distinge de oamenii sănătoși, întregi la minte și la suflet, fiindcă demonul este îngăduit de Dumnezeu să ne ispitească și să ne pună la încercare. Din pricina aceasta manifestările demonice sunt atât de prezente și sub atât de multe forme, încât nu putem nici bine să le distingem, că vin sub forma scrisului sau a cântecului sau a unei muzici de oarecare fel sau sub alte forme și atrag mai ales tineretul să se îndepărteze de dreapta credință.

Să nu ne mirăm atunci, iubii mei, că în zilele noastre sunt atât de mulți tineri care nu mai cred, nu-și mai ascultă părinții, nu mai caută să se mântuiască, ci caută doar satisfacerea instinctelor și a dorințelor trupești, uitând că sufletul este nemuritor și că viața ne este dată ca să lucrăm pentru mântuirea acestui suflet pe care l-a așezat Dumnezeu în firea noastră omenească. Această fire omenească a fost plămădită de Dumnezeu din materie, din tot felul de elemente primare care sunt adăugate, tot prin voia lui Dumnezeu, zămislindu-se din ființele bărbat și femeie, cum a voit Dumnezeu în marea Lui înțelepciune ca în felul acesta, trăind pe pământ, cu frică de Dumnezeu, să putem să găsim calea spre mântuire.

Ori, demonul, care nu are astâmpăr, caută să-I abată pe oameni prin toate formele de la această cale a mântuirii. Dumnezeu a îngăduit să vină ispitirea, ca să ne formăm noi puternici în voință. Dumnezeu a îngăduit ca demonii să îi ispitească pe oameni pentru ca aceștia să cunoască ce este binele și ce este răul. Fiindcă Dumnezeu a creat totul bine și bun și l-a dăruit omului, ființei omenești, când i-a spus: „*Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți*”(Facerea I, 28). Dar cel rău, cu îngerii lui, care au căzut din dragostea lui Dumnezeu și s-au făcut demoni, îl ispitesc pe om pentru ca să-l abată de la această cale. Și iată, vedem, în Evanghelia de astăzi, o femeie îndurerată de copilul ei chinuit de demon. Și ea se roagă de

Mântuitorul Iisus Hristos, deși era de alt neam, și I se adresează cu această apelare mesianică – folosită în poporul iudeu care, cunoscând de la profeții pe care Dumnezeu i-a trimis, știa că va veni Mesia din sămânța lui David – și de aceea Îi zicea : *"Fiul lui David"*.

Pe acest Fiul al lui David Îl așteptau iudeii și mulți dintre iudeii Îl așteaptă încă și în ziua de astăzi. Și totuși sunt și dintre iudeii unii care se numesc iudeii mesianici care spun că a venit Mântuitorul, dar poporul nostru iudeu nu l-a recunoscut. Noi astăzi Îl cunoaștem. Și am constatat, iubii mei, cu multă mirare, că la săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștină care se respectă la începutul lunii ianuarie, în unele locuri în țara noastră românească împreună cu creștinii au participat și acești evrei mesianici care Îl recunosc pe Mântuitorul. Și iată că această femeie caneniancă I se adresează cu această apelare mesianică: Fiul lui David, miluiește-o pe fiica mea care este îndrăcită.

Auzind aceste cuvinte, Mântuitorul nu a răspuns nimic. Tăcerea lui Iisus este grăitoare. **Tăcerea lui Iisus la rugăciunea care I se adresează este, iarăși, un prilej ca să-l facă pe cel care se roagă să fie stăruitor în credința lui. Tăcerea lui Dumnezeu nu este o tăcere a celui care nu vrea să asculte rugăciunea. Tăcerea lui Iisus este plină de învățăminte.** Și la fel mai ales pentru noi, în zilele noastre, când ne rugăm de atâtea ori lui Dumnezeu și nu primim răspuns. Așteptăm și zicem: „Doamne, dă-mi, că acum îmi trebuie!” Ori la această rugăciune Dumnezeu tace și așteaptă să vadă cât ești de credincios și cât ești de puternic în convingerea ta că Dumnezeu îți poate ajuta. Tăcerea lui Dumnezeu este adânc grăitoare pentru fiecare dintre noi și ne îndeamnă să fim tari în credință și în nădejde ca să putem apela întotdeauna la Dumnezeu. De aceea zice Sfântul Apostol Pavel: *„Rugați-vă neîncetat!”* (I Tes.V,17). Rugăciunea să nu lipsească nici dimineața, nici la prânz, nici seara – și, cum zice psalmistul, *„De șapte ori pe zi Te-am lăudat pentru judecățile dreptății Tale”*(Ps. 118, 164).

Pentru că femeia a continuat să meargă în urma Mântuitorului, să apeleze la El, această rugăciune a ei a impresionat pe toți cei care erau în jurul Mântuitorului și o auzeau. Atât de mult a impresionat, încât Sfinții Apostoli, care Îl cunoșteau pe Mântuitorul și au văzut atâtea minuni săvârșite de El – încât orbii vedeau, șchiopii alergau și ciungii puteau să se servească de mâinile lor – Îl roagă pe Mântuitorul, vin în sprijinul rugăciunii femeii și Îi zic: *„Doamne, slobozește-o, că strigă în urma noastră”*(Matei XV, 23).

Frații mei, acest episod al tăcerii Mântuitorului, când Apostolii intervin pentru ea, arată puterea rugăciunii mijlocitoare, deși unii, care se zic tot creștini, spun că rugăciunea nu are niciun rost, că singură credința poate să facă ceva. Ori, iată că Mântuitorul îi avea atât de aproape pe ucenicii Lui, încât nu putea să nu-i asculte. Rugăciunea Apostolilor era o rugăciune mijlocitoare, în sprijinul femeii, așa cum noi ne rugăm acum sfinților ca să fie mijlocitori pentru noi înaintea lui Dumnezeu, pentru că ei sunt ceruri și stau de-a dreapta

Tatălui și acolo pot să se roage pentru noi. Aceasta însă doar dacă rugăciunea noastră va fi tot atât de stăruitoare precum a fost rugăciunea femeii cananeence, străină de neam, dar cunoscând în sufletul ei că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu Cel Atotputernic.

În urma rugăciunii Apostolilor și a celorlalți poate care vor fi fost aproape, tăcerea lui Dumnezeu încetează. Ca un fel de justificare oarecum a acestei întârzieri a răspunsului Mântuitorul spune: *„Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor”* (Matei XV, 26) căci *„Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel”* (Matei XV, 24). Deci Mântuitorul Își mărturisește trimiterea în lume de către Tatăl, trimitere care plina o făgăduință: că Îl trimite pe Fiul în numele Lui ca să restaureze firea omenească. Iisus Hristos este restauratorul firii omenești, dar acum lasă să întârzie această manifestare a vocației Lui, a plinirii voii lui Dumnezeu. Și se justifică: este trimis pentru oile cele pierdute ale lui Israel.

Atunci femeia cananeeancă, care era de alt neam, face o mărturisire de credință uimitoare, impresionantă, și intrând în dialog cu Mântuitorul, are acest curaj de a-I spune: *„Da, Doamne”*, ai dreptate Mântuitorule, știu și eu faptul acesta, că nu sunt din neamul ales, dar justifică credința ei în bunătatea și atotputernicia lui Dumnezeu prin cuvintele: *„dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor.”* (Matei XV, 27). Folosește același termen de comparație, fiindcă Mântuitorul a spus că nu este bine să arunci pâinea câinilor, ca să n-o dai fiilor.

Ea, în smerenia și modestia ei, se recunoaște a fi din neamul acesta al câinilor, al celor care nu credeau în Dumnezeu-Iahve cum credeau iudeii și credeau în Baal și în alți zei. Dar și aceștia se bucură de tot ceea ce Dumnezeu a creat pentru toată lumea și a încredințat oamenilor când le-a zis: *„Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți”* (Facerea I, 28). Și ei, care sunt ca și câinii, departe de credință, departe de stăpâni, au și ei totuși fărâmiturile acestea. **Ce frumoase sunt aceste fărâmituri! Ce înnoitoare pentru suflet sunt fărâmiturile care cad din bunătatea lui Dumnezeu asupra întregii lumi.**

Noi ne rugăm, iubii mei, în fiecare zi. Și dacă ne vine câte ceva, ne vine sub acest aspect al fărâmiturilor. Pentru că nu știm să ne rugăm. Sfântul Apostol Pavel le scrie romanilor, care erau și ei păgâni, că noi nu știm să ne rugăm cum trebuie și numai Duhul Sfânt ne sprijină pe toți și ne luminează drumul ca să ne putem ruga așa cum trebuie.

Și ne întrebăm atunci – cum trebuie să ne rugăm? Ne spune Mântuitorul: rugați-vă neîncetat – *„Și le spunea o pildă cum trebuie să se roage totdeauna și să nu-și piardă nădejdea”* (Luca XVIII, 1), privegheați și vă rugați – *„privegheați, că nu știți ziua, nici ceasul când vine Fiul Omului”* (Matei XV, 13). Nu știm ziua când va veni sfârșitul vieții noastre. Și orice încercare de a descoperi un sfârșit al vieții lumii sau al vieții noastre este un păcat, iubii mei, fiindcă Mântuitorul Iisus Hristos le-a descoperit și le-a spus Apostolilor – care L-au întrebat

și ei, cu aceeași curiozitate omenească, când va veni sfârșit – „Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa”(Fapte. I, 7).

Iubiții mei, prin Sfânta Evanghelie de astăzi, Biserica ne face să luăm aminte la minunea care s-a făcut cu această femeie, căci Mântuitorul auzind această mărturisire a ei, că și câinii mănâncă din fărâmituri, zice: „O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela”(Matei XV, 28).

Femeia aceasta, iubiții mei, este un exemplu pentru noi toți. Să ne rugăm Bunului Dumnezeu în fiecare clipă a vieții noastre când suntem îndurerăți. Fiindcă așa cum femeia cananeeancă a avut pe fiica ei îndrăcită, așa putem să întâlnim și noi în viața noastră nenorociri de genul acesta. Să nu ne înspăimântăm, pentru că orice demon – ne spune Mântuitorul – poate fi biruit prin post și rugăciune. Ni se mai spune că niciun demon nu este mai puternic decât credința noastră adevărată. Și dacă noi ne vom ruga, cu toată nădejdea că Cel căruia ne rugăm este cu adevărat Dumnezeu și-L implorăm cu toată credința și deschiderea sufletului nostru să ne vină în ajutor, Dumnezeu ne răspunde, chiar dacă nu îndată.

Chiar dacă tăcerea lui Dumnezeu ne pune puțin în cumpănă, să nu deznădăjduim. Să nu credem că Dumnezeu tace pentru că nu ne aude. Dumnezeu știe fiecare fir din părul capului cum se mișcă. Și viața noastră este în mâna Lui. Dar nu ne-o determină! Nu ne face să facem ceea ce nu vrem noi. Că în aceasta constă marele dar pe care Dumnezeu l-a dat omului: voința de a-și alege drumul vieții spre mântuire, cu ajutorul lui Lui. Și dacă sunt manifestări demonice în jurul nostru să nu ne înspăimântăm. Căci Dumnezeu poate veni în ajutorul nostru.

Frații mei, am trăit zbuciumați acele clipe de la clubul acela, ”Colectiv” (n.r. un incendiu dintr-un club, la un concert metal rock, în care murit peste 60 de tineri), în care au fost atât de multe manifestări satanice și acela (rău) s-a bucurat de tot ce s-a săvârșit acolo. Iar noi, dacă am fi fost cu rugăciunea alături de toți copiii noștri, dacă fiecare părinte ar fi atât de conștient, cum a fost femeia cananeeancă de faptul că fiica ei este îndrăcită de cel care lucrează împotriva fiicei ei și că acesta este demon, și s-ar fi rugat fiecare părinte pentru copilul lui...

Aceasta este datoria tuturor care aveți copii : să vă rugați în fiecare zi pentru ei, să vă rugați împreună cu ei, și toți împreună, familia, să vă uniți în rugăciune, căci zice Mântuitorul: „unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu”, adică în rugăciune, ”acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Matei XVII, 20). Și unde este Dumnezeu prezent se biruiește toată rânduiala firii și se îndreaptă toate pe calea mântuirii.

De aceea, iubiții mei, rugați-vă neîncetat. Rugați-vă doi sau trei. Rugați-vă toți, împreună, întotdeauna, ca Bunul Dumnezeu să ne miluiască și să ne mântuiască. Amin.

FEMEIA CANANEEANCĂ⁶⁶

(Ev. Matei XV, 21-28)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Este în firea lucrurilor ca toți fiii să fie iubiți de părinții lor. Și cu atât mai mult ființa omenească pe care, spre deosebire de celelalte făpturi, Dumnezeu a înzestrat-o cu altă fire și cu altă formă de manifestare decât pe celelalte făpturi, fie păsări, fie pești sau alte creaturi.

Dar, din orice regn ar face parte, copiii sunt iubiți și apărați de părinții lor. Și cu atât mai mult, iubiții mei, Tatăl ceresc, așa cum ne spune Sfântul Evanghelist Ioan că *atât de mult a iubit Dumnezeu lumea încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat* să se jertfească pentru mântuirea și răscumpărarea noastră din păcat.

Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată cât de mare era dragostea unei mame pentru fiica ei pentru care îl caută pe Iisus Hristos Domnul. Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, născut din pururea Fecioara Maria, fără de păcat, Om adevărat și Dumnezeu adevărat, a venit pentru iertarea noastră, a oamenilor, pentru salvarea noastră, și spirituală, și fizică.

De aceea, Mântuitorul Iisus Hristos, după ce a venit în lume, împlinind anii 30, a ieșit la propovăduire pentru ca să descopere oamenilor calea mântuirii prin fapte și cuvânt. Niciodată până atunci, deși Dumnezeu a iubit întotdeauna lumea și a trimis profeți ca să călăuzească oamenii pe drumul cel bun, nu s-au descoperit în totalitate adevărurile despre Sfânta Treime, despre Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, cum s-a făcut de către Mântuitorul.

Ieșind la propovăduire, prin cuvântul Său a învățat oamenii arătându-le calea cea bună. Dar pentru că prin acest Cuvânt al lui Dumnezeu, s-au creat toate, cum spune Sfântul Evanghelist Ioan „*că toate prin EL s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut*” (Ioan I, 3), Cuvântul (termenul grecesc, Logos), Logosul întrupat, a vestit oamenilor adevărul, iar adevărul și cuvântul s-au întărit prin minunile pe care le-a făcut. Vestea despre Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat s-a dus departe, departe, dincolo de granițele pământului locuit de poporul iudeu. Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată un fapt cu totul deosebit. Este întâia oară când Mântuitorul Iisus Hristos iese din hotarele poporului Său și ajunge, după cum ne spune Sfânta Scriptură „*în părțile Tirului și ale Sidonului*”. Acestea erau în afara teritoriului ocupat și locuit de iudei.

⁶⁶ Predică la Duminica a 17-a după Rusalii (a Cananeencii), rostită în data de 17 februarie 2013, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Cum Mântuitorul Iisus Hristos era Mesia vestit de proroci, cel pe care iudeii îl așteptau de veacuri și care trebuia să fie Mântuitorul neamului iudeu, îl așteptau cu înfrigurare și se întrebau dacă acesta este cu adevărat Hristosul. De aceea Ioan a trimis ucenicii să Îl întrebe: „*Tu ești Hristosul? [Tu ești cel ce vine,] sau să așteptăm pe altul?*” (Matei XI, 3).

Mântuitorul Iisus Hristos a arătat prin faptele și cuvintele Sale că nu putea fi altcineva în afară de El, Cel care venea din sânurile Tatălui, ca să arate lumii adevărurile despre credință și să le întărească cu minunile pe care le făcea în mijlocul oamenilor. **Și acum, iubii mei, vedem cum Mântuitorul, prin acest gest pe care Îl face, ieșind din hotarele pământului locuit de iudei, ne arată că dragostea lui Dumnezeu nu este mărginită la poporul iudeu, ci dragostea lui Dumnezeu se revarsă asupra tuturor oamenilor și prin aceasta ne arată universalitatea învățaturii pe care Mântuitorul a propovăduit-o și universalitatea dragostei lui Dumnezeu pentru toți oamenii.**

Aceasta ne arată Evanghelia de astăzi. În timpul în care era: „*în părțile Tirului și ale Sidonului*”, „*o femeie cananeiancă, din acele ținuturi, ieșind striga, zicând: Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon*” (Matei XV, 21-22). Femeia aceasta cananeiancă era una păgână, era una care nu cunoștea conținutul Sfintei Scripturi așa cum învățase poporul iudeu.

Cu toate acestea, iubii mei, iată că se adresează Mântuitorului cu niște cuvinte pe care numai un iudeu ar fi putut să le spună, numai unul care cunoștea cuprinsul Sfintei Scripturi și al prorociilor, care spuneau că Cel care va veni, Mesia, va fi Fiul lui David. Femeia aceasta păgână, din alt ținut, probabil că a avut cunoștințe printre iudei, ascultase învățătura pe care ei o cunoșteau și pentru care Îl așteptau pe Mesia și probabil că știa bine că Acela care era acolo, în hotarele lor, era puternic în cuvânt și în faptă.

De aceea I s-a adresat cum I s-ar fi adresat unui credincios iudeu și spune: „*Doamne, Fiul lui David, Miluiește-mă !*”. Era un mod de adresare al unui om credincios, al cuiva care aștepta o minune, dar era și strigătul disperat al unei mame care mărturisește că fiica ei este chinuită rău de un demon. Câtă durere pentru această mamă când își vedea fiica tăvălită pe jos, făcând spume la gură, lovindu-se de pereți și de alte obiecte, chinuită fiind de un demon. Și cât va fi alergat această mamă, pe la câți doctori va fi încercat să găsească leacul pentru fiica ei.

Și astăzi câte mame nu aleargă să găsească vindecare, câte mame îndurerate nu stau pe coridoarele spitalelor, pe la ușile cabinetelor medicale, căutând vindecare și uneori negăsind niciodată leacul. În vremea noastră Mântuitorul este prezent lângă noi prin Sfânta Împărtășanie, dar în vremea aceea Iisus era viu, ca ființă omenească, având toate însușirile omenești, în afară de păcat. Avea această stare îngăduită de Dumnezeu ca în felul acesta să fie în forma cea mai apropiată de omul îndurerat.

De aceea, când această mamă îndurerată, disperată, arătându-și deznădejdea care o cuprinsese și fiind la capătul puterilor ei de a îndura prezența celui rău în mijlocul familiei ei, întâlnindu-L pe Mântuitorul Îl roagă: „*Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este rău chinuită de demon*” (Mt. XV, 22).

Și astăzi sunt oameni chinuți de cel rău, fie copii mici, fie oameni mari, iar câteodată îi aduce cel rău în așa o stare încât unii dintre ei, nemaiputând suporta, fac gestul disperat al sinuciderii, pentru că nu au suficientă credință și nu au în sufletul lor destulă învățătură.

Această femeie însă, măcar că era păgână, cunoștea calea către Iisus Hristos, dar cei din zilele noastre, care sunt disperați și nu știu ce să facă, nu cunosc drumul către Iisus Hristos, fiindcă mult poate binecuvânta Domnul și mult poate face rugăciunea pentru toți cei aflați în suferință, dacă ei caută și găsesc drumul către Dumnezeu.

De aceea noi suntem atât de bucuroși de faptul că la fiecare Sfântă Liturghie sunt atâtea mame cu copiii lor în brațe în fața Sfântului Altar ca să primească în ființa lor plăpândă pe Cel Puternic și Atoțiitorul prin care toate s-au făcut. Îndemnați toate mamele să-și ducă de mici copiii la Sfânta Împărtășanie ca să primească în ei, în ființa plăpândă a trupului de țărână, ființa Dumnezeiască a Mântuitorului Iisus Hristos, ca să poată să-și câștige mântuirea.

Iar această mamă cheamă milostivirea lui Dumnezeu strigând: „*Miluieste-mă, Doamne, Fiul lui David!*”. Iar Mântuitorul, ne spune Sfânta Evanghelie: „*nu i-a răspuns nici un cuvânt*” (Matei XV, 23). Oare nu a fost auzit glasul disperat al acestei mame ? Ne îndoim că Mântuitorul nu ar fi auzit. Dar Mântuitorul, ca un pedagog desăvârșit lasă ca această ființă să mai spună în urma lui această rugămintă, „*miluieste-mă*”, ca să vadă toți cei din jur, toți cei care Îl urmau, cât de mare era durerea, cât de mare este stăruința ei în rugăciune și să vadă apoi cât de mare este puterea lui Dumnezeu întrupat, venit în lume să mântuiască sufletele oamenilor. Nu a fost deci o abandonare, nu a fost o uitare, ci a fost o formă de învățare, ca să fim și noi stăruitori în rugăciunea noastră și să arătăm că noi credem cu adevărat în puterea Celui Căruia ne rugăm și așteptăm cu răbdare și cu multă credință împlinirea puterii lui Dumnezeu și împlinirea rugăciunii. Mântuitorul Iisus Hristos nu a abandonat niciodată pe nimeni, de aceea vrea să arătăm cu toată convingerea că noi așteptăm de la El, ca Atotputernic, revărsarea milostivirii Lui asupra noastră.

Și atunci Mântuitorul nu i-a răspuns la rugăciune, dar ea nu înceta deloc să se adreseze Lui „*miluieste-mă*”, încât ucenicii, intrigați de faptul că această femeie nu înceta să se roage, poate intrigați și de faptul că Mântuitorul – pe care Îl cunoșteau de acum, pe care Îl urmau în toate zilele vieții lui și Îl urmau și erau martori la tot ceea ce împlinea pentru restaurarea firii

noastre omenești – nu răspunde, au încercat să intervină pe lângă Mântuitorul, zicându-I: „*Slobozește-o, că strigă în urma noastră*” (Matei XV, 23).

Dar atunci Mântuitorul, auzind cuvântul Apostolilor, care erau iudei și probabil că erau mulți alți iudei, care știau că promisiunea venirii Mântuitorului era adresată acestui popor, ca să le satisfacă oarecum această curiozitate, ce va face El, Iisus Domnul? În fața unei astfel de situații, le zice: „*Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel*” (Matei XV, 24). Când auzim aceste cuvinte, ne lasă impresia ca toți ceilalți, în afară de iudei, sunt privați de a primi darurile lui Dumnezeu.

Dar ceea ce urmează, dialogul care se antamează între Mântuitorul Iisus Hristos și această femeie disperată ne arată cât de mare este dragostea lui Dumnezeu manifestată către toți oamenii. Pentru că femeia I se închină Lui și zice: „*Doamne, ajută-mă!*” (Matei XV, 25). Nu I se adresează cu formula pe care I-a spus-o întâi, ci foarte simplu, „*Doamne, ajută-mă!*”. Această rugăciune a rămas pentru totdeauna, pentru noi toți, forma cea mai simplă prin care ne apropiem de Dumnezeu, cum s-a apropiat această femeie canaaneancă și ne îngăduie și nouă să cerem ajutor. Aceasta este formula prin care oricând și în orice împrejurare putem cere ajutor de la Dumnezeu.

Mântuitorul a auzit rugăciunea ei și i-a răspuns un cuvânt care iarăși ar fi descurajat și îndepărtat pe oricine: „*Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor*” (Matei XV, 26). Mai înainte spusese că: „*Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israel*” (Matei XV, 24). Dar acum spune mai răspicat că: „*Nu este bine să iei pâinea copiilor și s-o arunci câinilor*”, fapt ce fost cu adevărat descurajant pentru cei care erau de față. Fiii erau cei chemați, poporul iudeu, iar câinii erau toți cei care nu Îl slăveau pe Dumnezeu, toți păgânii erau socotiți aidoma câinilor, animalele acestea care, deși trăiesc pe lângă om, sunt oarecum alungați fiindcă omul nu Îi dă porția lui, ci firimiturile care cad de la masa lui.

Această femeie îndurerată de suferințele copilului ei, așa cum sunt toți părinții care își iubesc copiii și își doresc pentru copiii lor forma cea mai bună de existență, această ființă are curajul să continue dialogul cu Mântuitorul Iisus Hristos zicând: „*Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor*” (Matei XV, 27).

Câtă răbdare a avut ființa aceasta, cât a îndurat când a primit aceste răspunsuri dure de la Mântuitorul, dar și câtă nădejde și câtă credință a avut ca Acela, care era cunoscut sub numele de Fiul lui David și Căruia I-a zis „*miluiește-mă*”, va putea să facă ceva pentru fiica ei. Atunci, cu adevărat, orice credință stăruitoare, orice rugăciune plină de credință adresată Bunului Dumnezeu, însoțită de faptele milosteniei și ale iubirii creștine, ajunge la Dumnezeu.

Mântuitorul îi răspunde femeii: „*O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum voiești*”. Și rezultatul a fost că: „*s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela*” (Matei XV, 26).

Această păgână a primit din firimiturile mesei îmbelșugate destinate iudeilor. Dar aceste firimituri, luate de Mântuitorul și aruncate acestei ființe păgâne devin atât de mari și atât de puternice, încât sunt mai mari decât orice pâine și decât orice bunătate de pe pământ.

Deci firimitura aceasta, care este împlinirea credinței ei, aduce mântuirea și izbăvirea fiicei ei. Pentru femeia aceasta, iubiții mei, străină de neamul iudeu, Mântuitorul face o mărturisire pe care nu o puteau vedea omenii, dar o putea vedea Mântuitorul: „*O, femeie, mare este credința ta*” și în urma acestui fapt, prin toată atitudinea pe care a avut-o, prin toată convingerea pe care a avut-o că Mântuitorul poate să o scape de necaz, femeia a primit mântuirea și vindecarea pentru fiica ei: „*s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela*”. Cât de eficace a fost rugăciunea și cât de puternic este exemplul ei pentru fiecare dintre noi.

Iubiții mei, mai zilele trecute am avut trista posibilitate să aud de dilema unei familii care avea trei copii și era pe cale al patrulea. Și, când a auzit soțul, i-a spus că o părăsește cu toți copiii, iar familiile o îndemnau să ucidă copilul pe care îl avea în pânțece, pentru că nu aveau încredere în bunătatea lui Dumnezeu. În clipa în care cineva vine în lume, vine cu drumul lui de dar de la Dumnezeu, care poate aduce mântuire tuturor: și părinților, și copiilor. De aceea este atât de mare păcatul mamelor care își ucid copiii dați de Dumnezeu, fiindcă prin aceasta arată cât de slabă este credința sau chiar cum lipsește total credința în puterea lui Dumnezeu. Mai arată și faptul că nici nu știu să se roage, nu știu să zică: „*Doamne, miluiește!*”.

Și, mai arată faptul că nu au acea sensibilitate pe care o are orice părinte față de copilul pe care îl ține în brațe pentru prima oară și pentru care tremură din clipa în care simte pe obrazul lui o febră sau o manifestare aparte și aleargă cu el la doctor. Ori femeia păgână a avut dragoste, deci noi creștinii cu atât mai mult, când știm și credem că fiecare suflet este trimis de Dumnezeu în această viață cu toată dragostea Dumnezeiască și că niciodată Dumnezeu nu-l părăsește.

Dar mai trebuie să știm și faptul că Dumnezeu nu face împotriva voinței noastre nimic, ci așteaptă de la noi manifestări cum a avut această ființă care striga în urma Mântuitorului atât de stăruitor: „*Doamne, miluiește-mă!*” și a primit răsplata stăruinței ei.

Iată, iubiții mei, și noi în fiecare Sfântă Litughie zicem : „*Domnului să ne rugăm*” și cu toții zicem apoi „*Doamne, miluiește-mă!*”. Acesta este răspunsul la fiecare ectenie, la fiecare cerere. Acesta este cuvântul pe care îl adresăm în toată această comuniune cu Dumnezeu, în care trăim în fiecare clipă când suntem în Sfânta Biserică. Zicem: „*Doamne, miluiește-mă!*” și, pe măsura credinței noastre, rugăciunea va rodi și glasul Mântuitorului va zice: „*O, mare este credința ta; fie ție după cum voiești*”.

Aceasta trebuie să ne fie atitudinea în viață, iubiții mei; să credem cu tărie că Dumnezeu este Atotputernic, să nădăjduim cu tărie că Dumnezeu este Atotbun și Atotștiutor. Să cerem cu

stăruință ca să vină asupra noastră, în fiecare zi, revărsarea bunătații, a milosteniei și a dragostei
lui Dumnezeu. Amin.

PESCUIREA MINUNATĂ⁶⁷

(Ev. Luca V, 1-11)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Acestă Duminică a pescuirii minunate a fost numită astfel după Sfânta Evanghelie în care Sfântul Evanghelist Luca istorisește o minune pe care a făcut-o Mântuitorul înainte de a-i chema pe Sfinții Apostoli ca să-I asculte învățătura, o minune care i-a umplut de uimire nu numai pe cei care aveau să-I devină Apostoli, ci și pe toți cei din jurul Lui, căci ne spune Sfânta Evanghelie că mulțimile se îmbulzeau ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu și „*El ședea lângă lacul Ghenizaret*” (Luca V, 1) și „*A văzut două corăbii oprite lângă țărm, iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele.*” (Luca V, 2).

Sfânta Evanghelie de astăzi își începe această istorisire cu relatarea faptului că Mântuitorul Iisus Hristos era lângă lacul Ghenizaretului și mulțimile Îl imbulzeau. De ce oare? Ni se spune că pentru a asculta cuvântul lui Dumnezeu. Oamenii până în acea clipă nu L-au mărturisit pe Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu, dar tot ceea ce vedeau și se petrecea în văzul și în auzul lor le-a arătat că numai o putere dumnezeiască putea să facă ceea ce făcea Cel pe care Îl ascultau, Iisus Hristos Mântuitorul. Căci mulțimile Îl urmau, Îl căutau peste tot și se apropiau de El ca să asculte ceea ce rostea cu sfânta Sa gură, învățături pe care niciodată până atunci nu le auziseră.

De aceea, entuziasmați de cuvântul pe care îl auzeau de la Iisus Hristos, nu simțeau nici foamea, nici setea, nici oboseala, ci Îl căutau peste tot și veneau ca să se împărtășească din cuvântul Său dumnezeiesc. Și, ne spune Sfânta Evanghelie că, în clipele în care aceste mulțimi Îl imbulzeau și Îl apropiau de malul lacului Ghenizaret, Mântuitorul a văzut acolo două corăbii ale căror proprietari și lucrători pescari s-au coborât din ele ca să își spele mrejele după ce au pescuit o noapte întreagă. Spune Sfânta Evanghelie în continuare că, urcându-se într-una dintre corăbii, care era a lui Simon, l-a rugat să o depărteze puțin de la uscat și, stând în corabie, învăța din ea mulțimile. Atât de mult se apropiase mulțimea de El, încât pe malul mării, al lacului Ghenizaret, nu a mai avut loc și de aceea l-a rugat pe proprietarul corabiei să o îndepărteze de la țărm și din ea a început să le vorbească mulțimilor. Și toate aceste mulțimi stăteau și ascultau învățătura pe care o rostea Mântuitorul Iisus Hristos.

⁶⁷ Predică la Duminica a 18-a după Rusalii (Pescuirea minunată), rostită în data de 23 septembrie 2012, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Ce le-a spus Mântuitorul pe malul lacului Ghenizaret, nu ne spune Sfânta Evanghelie, dar nimeni nu a lăsat ascultarea cuvântului lui Dumnezeu pentru alte interese cum se întâmplă acum în vremea noastră, mai ales când se citește Sfânta Evanghelie și mulți nici nu au ajuns la Biserică, iar alții când începe explicarea Sfintei Evanghelii, atunci își găsesc să părăsească Sfânta Biserică, tocmai în momentul când vine pentru ei învățătura și modul de a înțelege mai adânc semnificația faptelor și a învățăturilor spuse de Sfintele Evanghelii în cursul acelei zile.

Mântuitorul era în corabie, I-a învățat, iar când a terminat de învățat, spune Sfânta Evanghelie: *„i-a zis lui Simon: Mână la adânc și lăsați în jos mrejele voastre, că să pescuiți”* (Luca V, 4). Acest îndemn al Mântuitorului a venit pentru Simon-Petru, care, pescar bătrân și experimentat fiind, a încercat să nu asculte cuvântul Mântuitorului motivând cu experiența lui și zicând: *„Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins”* (Luca V, 5). Deci el pune în față experiența sa omenească și I se adresează Celui care le vorbise mulțimilor cu un apelativ oarecum deosebit pentru lumea care era adunată pe malul lacului, i-a zis: *„învățătorule”*; Învățătorule pentru că auzea și el ca și ceilalți frumusețea învățaturii pe care o rostea Mântuitorul Iisus Hristos.

Și, după ce Îi pune în față experiența lui, a celui care viața toată și-a petrecut-o între ape și cer, vâslind pe apele Ghenizaretului ca să câștige hrana lui și a familiei lui, alături de atâția alți pescari care duceau o viața curată între ape și cer, după ce își mărturisește îndoiala și scepticismul, după o noapte de trudă în care nu a prins nimic, Îi zice: *„dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele”* (Luca V, 5).

Iată, iubii mei, omul îndoielii, omul convins de experiența sa că are dreptate să nu mai arunce mrejele, fiindcă nu mai sunt pești atât de apropiați de corabie ca să poată fi prinși cu mrejele lor, Îi spune: *„dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele”*. Ce l-a făcut oare pe omul acesta cu atât de multă experiență, cu atâta convingere că în apă atunci nu va găsi pește, ce l-a făcut să arunce mrejele? Simțea cu curățenia sufletului lui că Cel care s-a urcat în corabia lui și care a vorbit mulțimilor care stăteau pe malul lacului și care Îl ascultau în continuare și nu plecau, trebuie să fie ascultat. Și văzând Simon cum mulțimile Îl ascultau, a ascultat și el îndemnul Mântuitorului. Sufletul lui a tresărit la puterea cuvintelor pe care le-a auzit și el din gura Mântuitorului și atunci, în ciuda îndoielii lui, în ciuda experienței lui triste a spus că va arunca mrejele.

Petru a făcut ascultare la cuvântul Acestuia și I-a împlinit porunca: *„Mână la adânc și lăsați în jos mrejele voastre”*. Și făcând el aceasta au prins mulțime mare de pește că li se rupeau mrejele și au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie și *„au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se afunde”* (Luca V, 7). Iată rezultatul ascultării unui cuvânt puternic ce a venit spre el din gura dumnezeiască: *„Mână în adânc și aruncă mrejele”*. Nu a fost

numai un îndemn, ci a fost și o poruncă care știa că tot ceea ce se face, se face pentru a arăta lui Petru și celor care erau împreună cu el și celor care au rămas pe mal, **că în urma unei porunci dumnezeiești se biruie rânduiala firii.**

Și dacă mrejele au rămas goale până atunci, iată cum cuvântul dumnezeiesc a făcut ca peștii să se apropie și, cu sacrificiul vieții lor, să între în mrejele pescarilor pentru ca să arate că ascultarea de cuvântul lui Dumnezeu este un fapt esențial pentru viața fiecăruia dintre noi.

„*Mână în adânc*” este un îndemn pe care l-a făcut Mântuitorul unui pescar bătrân și îndoielnic. Dar „*mână în adânc*” nu este o poruncă numai pentru pescari, este și o poruncă pentru fiecare dintre noi, ca să adâncim cu cunoștința noastră cuvintele dumnezeiești ale Sfintei Scripturi și așa cum Petru atunci a crezut că urmarea cuvântului dumnezeiesc, ascultarea, îi va aduce roade bogate, așa să fim și noi convinși în fiecare clipă a vieții noastre că ascultând cuvântul dumnezeiesc și mergând în adâncul cunoașterii vom fi bogați sufletește și vom avea și noi pescuire minunată.

Iubiții mei, îngăduiți-mi să vă spun că a asculta îndemnul dumnezeiesc de a merge în adânc dă roade și în zilele noastre. Ați auzit cu toții de părintele Sofian de la a cărui trecere la Domnul s-au împlinit de Ziua Crucii zece ani. Părintele Sofian a fost îngrijit până în clipa morții, făcând ascultare, de un călugăr smerit care în viața lui călugărească a avut multe încercări, în sensul că a ajuns să aibă numai o parte dintr-un plămân. A fost operat, a avut câteva bypass-uri, dar ascultând cuvântul Domnului care ne spune să mergem mai în adânc, a pornit la înființarea unei mănăstiri și, așa cum spunea episcopul locului, este o minune ceea ce a realizat, fiindcă a realizat și el o pescuire minunată. A realizat o mănăstire cum puține sunt pe fața pământului. Mergând pe un drum de aproape 40 de km de la orașul cel mai apropiat printr-un traseu de toată minunea (cum nici Carpații din alte părți nu au, cum nici Alpii tirolezi nu au așa ceva), pe un traseu unde vezi încă acele colibe strămoșești – clădite prin locurile de adăpost din munte din bârne și acoperite cu paie, țuguiate cum sunt căciulile moțești, înnegrite de timp și de vreme, găurite pe ici pe colo de păsările care și-au făcut cuib în acoperiș – la capătul unui astfel de drum, te întâmpină o mănăstire construită din piatră de munte, ca un paralelipiped, găurit pe ici pe colo de câteva ferăstruici. Dar, în clipa în care ai intrat pe o poartă atât de joasă, încât și cel mai scund dintre oameni trebuie să se plece ca să intre înăuntru, în interior te întâmpină o albeață strălucitoare a zidurilor interioare clădite din bucuria pescuirii minunate a acestui călugăr smerit, dar ca argintul viu.

Toată vremea, în interiorul acestei mănăstiri te așteaptă să te închini o Biserică care nu este încă sfințită, doar binecuvântată pentru slujbă, care își așteaptă podoaba picturii și în care rugăciunea este neîncetată, zi și noapte. Acesta este rodul ascultării cuvântului lui Dumnezeu ca să mergi mai adânc, ca să nu te înfricoșezi de ceea ce vezi în jurul tău. El, în ciuda faptului că

este lipsit de un plămân și că are operație de bypass, a mers mereu înainte, încrezător în ajutorul Bunului Dumnezeu.

Dar nu numai acolo. **Într-un vârful de munte, în Piatra din Munții Apuseni, nu din Carpați, este ridicată o mănăstire de toată frumusețea. Știți cu toții că pe timpul prigoanei habsburgice împotriva credinței ortodoxe, mănăstirile din Ardeal au fost rase de pe fața pământului de tunurile generalului Bukov, iar uneia dintre aceste mănăstiri i s-a pierdut urma și peste ea era o movilă de pământ plină de iarbă.** Un student la istorie a primit ca teză de licență să identifice, să descopere o astfel de mănăstire în apropiere de Poiana Mărului, în Țara Bârsei. Acesta, mergând cu mult curaj și întrebându-i pe oameni dacă știu, dacă au auzit, dacă a văzut vreunul, s-a dus acolo și a identificat un loc după indicațiile localnicilor, care vreme de sute de ani, din 1700, când a fost distrusă, au păstrat vie memoria prezenței acestei mănăstiri în hotarul lor. S-au dus cu o cruce de fier și au înfipt-o într-un loc în pământ și au spus: „*aici trebuie că a fost mănăstirea*”. După ce s-au dat aprobările toate ca să dezgolească locul și să se vadă dacă într-adevăr a fost mănăstirea, iubiții mei, ca în minunea pescuirii minunate, minune a fost și s-a văzut că acea cruce de fier pe care au înfipt-o în pământ oamenii era **exact** pe locul unde a fost Altarul Sfintei Mănăstiri, iar când s-a îndepărtat valul de pământ care a acoperit urmele mănăstirii s-au descoperit ruinele conturului Bisericii și pe interiorul lor încă se mai cunosc franjurii de la pictura care a fost în Biserică.

Și aceasta fiindcă cei care ascultă cuvântul lui Dumnezeu : „*mergi în adânc și vei pescui minunat*”, cum sunt acești părinți care au făcut lucrul acesta la cele două mănăstiri, primesc de la Bunul Dumnezeu bucuria pescuirii minunate, iar noi, care putem să le vedem, să ne mirăm de darul pe care Dumnezeu îl dă tuturor oamenilor.

Fiindcă așa se spune în istoria minunii pe care a făcut-o Mântuitorul: în clipa în care au aruncat mrejele în apă s-au umplut de atât de mult pește, încât nu mai puteau să le ridice și a trebuit să aibă ajutor și au venit și ceilalți; așa și aceste mănăstiri primesc ajutorul celor care trec prin preajmă și al celor care voiesc să își eternizeze în viața de veci jertfa lor de ctitorie la zidirea acestor minunate locașuri, fiindcă ne spune Sfânta Evanghelie că amândouă corăbiile s-au umplut încât erau gata să se scufunde.

Ce era în aceste mreje? Erau pești, erau peștii care cu numele lor grecesc, ihtis, au ajuns să fie simbolul celor ce credeau în Iisus Hristos. Fiindcă *ih-tis* înseamnă *Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu Mântuitorul*, acestea sunt literele din capul cuvintelor care spun despre Iisus că este Fiul lui Dumnezeu. Acești pești au fost pentru pescarii de atunci darul lui Dumnezeu, darul ascultării lor. Pentru noi toți, darul lui Dumnezeu este neîncetat, revărsând spre noi energiile necreate ale lui Dumnezeu, atunci când ne rugăm și zicem „*Împărate Ceresc, Duhule Sfinte, coboară în inimile noastre și șterge toată întinăciunea.*”

Fiindcă și noi la fel ca și Simon-Petru atunci, în fața minunilor ne cutremurăm și ne înspăimântăm, iar acolo, la mănăstirea aceasta descoperită acum la Șinca Nouă se găsesc moaștele Sfântului Nectarie – la șase km de o parte și la doisprezece km de cealaltă parte de cel mai apropiat spațiu locuit de oameni – fac minuni încât părintele Matei de când este vrednicul lucrător la Sfântul Altar de acolo a scris o cărțuție în care arată în cei trei ani de când sunt moaștele Sfântului Nectarie acolo, câte minuni a făcut Dumnezeu pentru oameni, cu moaștele Sfântului Nectarie.

Tot așa și cu Sfântul Petru și cu cei care erau cu dânsul. Când a văzut mulțimea peștelui după ce o noapte întreagă nu a adunat nimic, spune Sfânta Evanghelie că „*Petru văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicând: Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos*” (Luca V, 58).

Iubiții mei, observați câtă transformare sufletească s-a produs cu acest om păcătos care s-a numit Simon din clipa în care Învățătorul a venit în corabia lui și el l-a zis „*Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins*”, iar acum îi zice „*Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos*”. Ce l-a făcut, oare, atunci, pe acest om, văzând minunea, să cadă în genunchi la Iisus și să zică „*Doamne*”. „*Doamne*” nu îi spui decât cuiva care este cu adevărat vrednic de a te adresa lui cu acest termen, cunoscând puterea și înălțimea lui morală. Ori, Simon-Petru după ce l-a ascultat predicând mulțimii l-a zis învățător, iar acum după ce a văzut mulțimea de pești care au năvălit în mreje într-o dimineață după o noapte pustie, mulțimea de pești care au umplut mrejele lor, a cunoscut că nu este numai un învățător sau un om oarecare și i-a zis „*Doamne*”, „*Doamne, ieși de la mine, că sunt om păcătos*”.

A cunoscut puterea de care peștii au ascultat, puterea Celui care le-a poruncit să intre în mreje, puterea celui care a zis „*Mână în adânc și aruncă mrejele*”. Ne spune Sfânta Evanghelie că Petru l-a zis: „*Doamne, ieși de la mine, că sunt om păcătos*” fiindcă spaima îl cuprinsese și pe el și pe cei care erau împreună cu el pentru pescuitul peștilor pe care îi prinseseră: „*Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon*” (Luca V, 10), toți erau cuprinși de spaimă. Până atunci erau entuziasmați de cuvântul pe care îl auzeau și mergeau după El fermecați de această auzire a unor lucruri necunoscute de ei până atunci, iar acum erau plini de spaimă și spuneau: „*Doamne, ieși de la mine, că sunt om păcătos*”. „*Ieși de la mine*” ziceau ei fiindcă nu era compatibilă prezența lor cu un om care avea puteri extraordinare, nu era compatibilă prezența Lui în același loc cu un om plin de păcate cum se recunoștea pe sine Simon.

Dar Iisus Hristos, care era Dumnezeu adevărat și om adevărat, cunoștea curățenia acestor oameni care își petreceau viața între ape și cer, lipsiți de patimi, doar cu gândul la Cel care îi îndrumă în viața lor ca să respecte cele zece porunci pe care le aveau până atunci. Dar iată că a

venit între ei Cineva care le dădea și altfel porunci și le-a zis: mergeți acum în largul apei, unde veți vedea cât de multe daruri vă dă Dumnezeu prin mulțimea peștilor.

Căci acesta este simbolul peștilor pe care i-au pescuit. Sunt darurile pe care Dumnezeu le revarsă tuturor celor care știu să-L asculte. Fiindcă ascultarea de cuvântul lui Dumnezeu, este călăuză pe calea mântuirii. De aceea în viața călugărilor, unul dintre voturile cele mai importante este ascultarea necondiționată de ceea ce li se spune de către învățătorul lor. Fiindcă niciodată ascultarea de cuvântul lui Dumnezeu nu te duce la pagubă sau la pierdere sau la desființarea vieții tale.

Întotdeauna porunca lui Dumnezeu este să mergi spre adâncul credinței unde îți vei găsi întotdeauna limanul de mântuire. Și de aceea le și spune ucenicilor acestora pe care îi va chema la lucrarea dumnezeiască : „*Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni*” (Luca V, 10).

Nu vă temeți, frații mei, nu vă temeți niciodată de încercările pe care vi le dă Dumnezeu, ori de ce natură ar fi. **Și suferința își are rostul ei în viața fiecăruia dintre noi.** Și de aceea nu vă temeți de ceea ce Dumnezeu vă dă ca să suportați în viață, fiindcă niciodată Dumnezeu nu îi dă omului mai mult decât poate răbda. Dimpotrivă, cu cât mergi mai adânc în limanul credinței, cu atât mai mare îți va fi lumina care vine prin suferință. De aceea, iubii mei, mergeți în adânc, căutați să cunoașteți adevărul dumnezeiesc și așa cum acești părinți de la mănăstirile despre care v-am vorbit realizează minuni în vremea noastră, tot așa sufletul fiecăruia va fi inundat de lumina dumnezeiască dacă Îl veți ruga pe Dumnezeu să fie Cel care vă călăuzește pe drumul vieții. Amin.

PREDICA DE PE MUNTE – IUBIREA VRĂJMAȘILOR⁶⁸

(Ev. Luca VI, 31-36)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Din Sfânta Scriptură aflăm toate învățăturile cele folositoare vieții noastre. Și una dintre Epistolele scrise de Sfântul Evanghelist Ioan, ne spune că Dumnezeu este iubire. Și din această iubire a lui Dumnezeu s-au născut oamenii, deci din dragoste, nu că ar fi avut lipsă Dumnezeu de prezența noastră.

Dumnezeu avea iubire nemărginită pentru toată creația Sa și a făcut omul și i-a dat în stăpânire această existență și i-a spus: „*Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți*” (Facerea I, 28). Ori pentru ca oamenii înmulțiți să aibă pace și bună înțelegere între ei, Dumnezeu le-a trimis învățători întâi pe proroci, mai apoi la împlinirea vremii L-a trimis pe Însuși Fiul Său, Mântuitorul Iisus Hristos, pe care Sfânta Evanghelie de astăzi ni-L arată pe un munte mai înalt, înconjurat de mulțime de oameni, șezând și învățând pe oameni, iar la picioarele Lui stăteau ascultătorii și Sfinții Săi Ucenici. Ei au primit de la Mântuitorul învățătura și au consemnat învățătura Lui (aceia care au putut), iar cealaltă, cea nescrisă, s-a păstrat în Sfânta Tradiție. Iar când a trebuit, după voia lui Dumnezeu, învățătura Mântuitorului, adică descoperirea Dumnezeiască pe care a făcut-o Mântuitorul Iisus pentru folosul nostru al oamenilor, a fost scrisă în Sfintele Evanghelii.

Și dintre ei, din Sfântul Evanghelist Luca, ne-a pus astăzi în față Biserica noastră, un fragment plin de învățătură și plin de dragoste. Este un fragment din predica de pe munte în timpul căreia Mântuitorul le spune oamenilor: „*Binecuvântați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă fac neazuri. Celui ce te lovește peste obraz, întoarce-i și pe celălalt*” (Luca VI, 28-29) și „*Oricui îți cere, dă-i; și de la cel care ia lucrurile tale, nu cere înapoi*” (Luca VI, 30).

Sfânta Evanghelie de astăzi ne dă un fragment la care meditănd și pe care luându-l ca temelie a vieții noastre, vom vedea câtă dragoste a manifestat Dumnezeu, chiar și în aceste învățături pe care le-a dat oamenilor, în dorința de a-i vedea în pace unii cu alții, în bună înțelegere și toți dorind să se mântuiască.

Am întâlnit de atâtea ori în istoria sfântă, tineri care-L căutau pe Mântuitorul și-L întrebau: „*Ce să fac ca să moștenesc viața de veci?*” (Luca XVII, 17), iar alții care-I cereau să le vindece durerea și suferința. Mântuitorul spune, atunci când îi vindecă pe oameni, cuvinte la care

⁶⁸ Predică la Duminica a 19-a după Rusalii (Predica de pe munte – iubirea vrăjmașilor), rostită în data de 1 octombrie 2006, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

te aștepti mai puțin, căci ei cereau vindecare și Mântuitorul le zicea: „*Iertate sunt păcatele tale*”. **Și făcea aceasta datorită faptului că Mântuitorul știa că la originea oricărei suferințe omenești – psihice sau fizice, sufletești sau corporale – stă păcatul.** De aceea păcatul trebuie să fie eliminat din viața creștinilor și pentru aceasta, ca să fie pace și bună înțelegere, Mântuitorul le descoperea mereu celor care-L ascultau, aceste comori de învățătură pentru a-i mântui.

În Evanghelia de astăzi ne spune Mântuitorul: „*Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea*” (Luca VI, 31). Când auzim acest cuvânt de aur, de îndată ne vine în minte un proverb atât de obișnuit în viața noastră când spunem: „*Ce ție nu-ți place altuia nu face*”. Dacă le punem una lângă alta, cuvintele dumnezeiești și ceea ce ne spune înțelepciunea obișnuită, observăm că proverbul zice: „*Ce ție nu-ți place altuia nu face*” adică să nu faci rău nimănui. Dar cuvântul dumnezeiesc, care este o regulă de aur a vieții noastre creștine, se deosebește de conținutul proverbului și a zicerii românești pentru că acolo este un aspect negativ care zice: „*Ce nu-ți place, nu face altuia*”.

Așadar, Mântuitorul cu atâta dragoste le încredințează oamenilor acest îndemn: „*Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea*”. Și analizând aspectele acestui cuvânt Dumnezeiesc, vedem că partea întâi zice: „*Precum voiți să vă faceți vouă oamenii*”. Fiecare dintre noi așteptăm de la semenul nostru o atitudine, o faptă care poate fi bună sau rea. În fiecare dintre oameni există latente aceste puteri, de a face bine și de a face rău și niciodată nu știi cum se va manifesta firea ta în raport cu semenul de lângă tine. Fiindcă ai putea să-i faci bine sau ai putea să-i faci rău. După sufletul tău, de obicei, se împlinesc faptele tale. Și dacă ai sufletul cu aplecare spre bine, vei face întotdeauna bine. Iar dacă ai ceva care te supără sau dacă vine o ispită de la cel rău, care întotdeauna caută să-l piardă pe om, atunci, în loc să faci binele, vei face răul. Și Sfântul Pavel observă acest lucru și spune: „*Căci nu fac binele pe care-l voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc*” (Romani VII, 19) pentru că vine ispita și te împinge. Deci fiecare dintre oameni, în raport cu semenul său, este în așteptarea unei atitudini a celuilalt față de el. Și nu știi niciodată ce surpriză îți poate aduce viața celuilalt.

De aceea, Mântuitorul atât de bun cunoscător al vieții omenești, te trimite în întâmpinarea fratelui pentru că Mântuitorul când a spus: „*Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*” (Matei XXII, 39) a descoperit această taină a iubirii de frate și te îndeamnă acum: fă celuilalt ce ai vrea să-ți facă ție el. Și dacă vei merge pe calea pe care ți-o arată acest cuvânt dumnezeiesc și vei reuși să alungi orice ispită rea din calea vieții tale și vei împlini numai binele, atunci binele ți se va întoarce. Căci așa cum spune o observație a unei vorbe înțelepte din popor, binele se întoarce sub altă formă la cel care l-a făcut.

Iubiții mei, cuvântul Evangheliei de astăzi se deosebește de ceea ce zice *să nu faci ce nu ți-ar place ție*, ci zice: ceea ce ai vrea să ți se facă, fă și tu celuilalt. Fă binele oriunde vei fi, milostivește-te spre cei în suferință și Dumnezeu îți va dărui căci: *„cine pe sărac ajută, pe Dumnezeu împrumută”*, zice vorba populară. Și explicația o dă Mântuitorul când spune: *„Și dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei. Și dacă faceți bine celor ce va fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac”* (Luca VI, 32-33).

Deci relația de bine pentru bine este o relație adevărat normală și bună, dar nu îți aduce nici o satisfacție sufletească, căci n-ai făcut decât un schimb de amabilități, de daruri, de tot ceea ce poți să faci ca dar celuilalt. Și dacă faci atâta, nu ai niciun câștig sufletec. *„Fă binele și aruncă-l în drum”* spunea o ființă înțeleaptă care a stat alături de viața mea într-o vreme cu sfatul și cu fapta, căci dacă n-ar fi fost această ființă, nașa mea de cununie, eu poate că astăzi n-aș fi aici în fața dumneavoastră la acest Altar unde ieri am împlinit 25 de ani de slujire. Și nu pot să nu evoc cu emoție acest cuvânt înțelept: *„Fă binele și aruncă-l în drum”* în sensul că niciodată să nu aștepti pentru binele pe care l-ai făcut vreă răsplată. Căci dacă faci bine numai celor care te iubesc sau care ți-au făcut bine și păcătoșii fac același lucru și nu te-ai deosebi cu nimic de un păcătos. Ori Dumnezeu îți cere să te ridici deasupra păcatului și a păcătoșilor și să faci binele de dragul binelui. Atunci vei avea cu adevărat satisfacție pentru ceea ce ai făcut. Căci dacă dai cu împrumut numai celor care nădăjduiești să-ți dea înapoi, ce mulțumire vei avea? *„Că și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să primească înapoi întocmai”* (Luca VI, 34).

Și acum, iubiții mei, Evanghelia de astăzi ne descoperă un cuvânt dumnezeiesc care întrece orice așteptare și care solicită sufletul omenesc să se înalțe deasupra a tot ceea ce este obișnuit în viață. Și zice: *„Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun cu cei nemulțumitori și răi”* (Luca VI, 35).

Dacă Dumnezeu ne-a descoperit taina fratelui când a spus: *„Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”* (Matei XXII, 39), iată că de data aceasta ne descoperă o altă taină prin care ne putem apropia de țelul existenței noastre. Căci ce poate fi mai mareț pentru un om decât să poată să ajungă să fie numit după har fiu al lui Dumnezeu ?

Și iată că Mântuitorul ne spune cum putem să ne învrednicim de o astfel de bucurie sufletească ca să fim fii ai Celui Preaînalt și zice: *„iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb”*. Și, iubiții mei, în momentul în care reușești întâi să-ți identifici vrăjmașul (ca să vezi de unde îți vin răutățile), în loc să răspunzi unei chemări egoiste și să te răzbuni pe cel care îți face rău, în clipele acelea să reușești să oprești pornirea egoistă a vieții tale și în loc să arunci cu piatra în cel care a dat în tine cu piatra, în loc să

dai cu răutatea și cu parul împotriva celui ce te-a pârât, în loc să-ți manifesti tot egoismul tău crunt și barbar, să ajungi să-ți biruiești pornirile cele rele ale sufletului tău și în clipele acelea să întorci și celălalt obraz, să-i spui o vorbă bună și să-ți iubești vrăjmașul.

În clipele acelea nu poate fi mai mare bucurie pentru sufletul unui creștin decât știind că împlinește un cuvânt Dumnezeiesc care spune: „*iubiți pe vrăjmașii voștri*”. Și atunci vei pătrunde în taina dumnezeiască a iubirii. Căci Dumnezeu este iubire și în această iubire, ne spune Sfânta Scriptură, Dumnezeu este Bun și cu cei nemulțumitori și răi. Și dacă iubirea lui Dumnezeu poate să-i ierte pe toți cei nemulțumitori și răi, atunci tu, ființă omenească slabă, de ce să nu încerci să te apropii de iubirea lui Dumnezeu prin iubirea față de cei nemulțumitori și răi. Căci spune Mântuitorul mai departe un cuvânt care rămâne peste toată viață noastră: „*Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv*” (Luca VI, 36). Amin.

ÎNVIEREA FIULUI VĂDUVEI DIN NAIN⁶⁹

(Ev. Luca VII, 11-16)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Sfânta Evanghelie care împodobește această a 20-a Duminică după Rusalii, atât la Utrenie, adică la partea întâi a slujbei, cât și la partea a doua, ne arată cum omul aflat în durere și într-o preocupare deosebită a sufletului își revarsă prin lacrimi bucuria sau tristețea. Sfânta Evanghelie de dimineață, de la Utrenie, ne-a arătat cum la mormântul pe care îl știau ucenicii și femeile mironosițe pecetluit de pecetea iudeilor (ca să aibă ei certitudinea că Cel pe care ei îl socoteau un răzvrătit va sta sub piatra mormântului), când s-a dus Maria Magdalena plângând, a găsit piatra răsturnată și îngerii stând în locul unde a fost îngropat Iisus. Și au întrebat-o: de ce plângi? Ea plângea de durerea de a-L ști răstignit și apoi ucis de cei fără de lege pe Mântuitorul și Domnul ei.

Sfânta Evanghelie de astăzi citită la Sfânta Liturghie ne relatează o întâmplare cu totul aparte. Nu era vorba de moartea Mântuitorului Iisus Hristos, pentru că El este Cel Care va săvârși minunea pe care o istorisește Evanghelia, ci era vorba de moartea unui tânăr din cetatea numită Nain, unde Mântuitorul s-a dus împreună cu ucenicii Lui și după El mulțime multă. Ne spune Sfânta Evanghelie: *„Iar când S-a apropiat de poarta cetății, iată scoteau un mort, singurul copil al mamei sale, și ea era văduvă, și mulțime mare din cetate era cu ea. Și, văzându-l Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge! Și apropiindu-Se, S-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit. Și a zis: Tinere, ție îți zic, scoală-te. Și s-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui”* (Luca VII, 12-15).

Iată, iubii mei, că în Evanghelia dimineții am ascultat plânsul însoțit de durere al celei care și-a pierdut Învățătorul, iar acum ne spune Sfânta Evanghelie că, în mijlocul unui convoi care ieșea din cetate, plângea o mama îndoliată care și-a pierdut unicul ei fiu. Moartea, iubii mei, este un fenomen atât de des întâlnit după căderea lui Adam, încât toată lumea știe că omul este muritor, toată lumea știe că după această viață, în care sub aspectul ființial al comportării noastre ne apropiem unii de alții conduși de sentimente mai adânci sau mai superficiale, urmează moartea. Și acolo unde este dragoste puternică se întemeiază familie. Din dragostea a doi părinți se nasc copiii, care sunt, de cele mai multe ori, liantul cel mai puternic al unei familii bine încheiate.

⁶⁹ Predică la Duminica a 20-a după Rusalii (Învierea fiului văduvei din Nain), rostită în data de 11 octombrie 2009, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Și, cine nu știe că atunci când bărbatul și femeia se făgăduiesc unul altuia în fața autorității, își făgăduiesc să fie împreună până când moartea îi va despărți. Iată de ce spun că umbra morții este prezentă și în cele mai frumoase momente ale vieții. Fiindcă nu poate fi exclusă din viață noastră. Moartea este urmarea păcatului strămoșesc și odată cu moartea a intrat în lume durerea pe care o simt, atunci când se despart, cei care sunt uniți între ei prin dragoste: fie că sunt soț sau soție, fie că sunt copii, ca rod al dragostei. Iată cum fenomenul acesta obișnuit, pe care ar trebui să îl tratăm așa cum tratăm fiecare din clipele vieții noastre – fiindcă toți respirăm ca să trăim, toți mâncăm, toți bem, toți ne certăm uneori sau ne spunem cuvinte plăcute alteori, toate acestea sunt fenomene obișnuite la fel ca și moartea. Dar moartea devine unul dintre aspectele cele mai înfricoșătoare ale vieții noastre.

Fiindcă în orice formă s-ar desfășura viața noastră, totuși viața este frumoasă, viața este plăcută, viața ne îndeamnă să ne desfășurăm în toate formele cele mai plăcute, pentru a fi în pace și bună înțelegere unii cu alții. De aceea, moartea, oricât ar fi de obișnuită, este repudiată, este îndepărtată sub toate formele. Dumnezeu a dat în mâna iscusită a doctorilor posibilitatea ca împreună cu Dumnezeu să refacă de multe ori viața. **Au trecut zece ani din viața mea, din clipa în care m-am întâlnit cu moartea și am văzut drumul pe care urcă sufletul spre cer și m-am întors. Și mai alaltăieri un fin al meu, care a intrat atunci în sala de operații, mi-a descris cum eram tot desfăcut și toate organele mele interne puteau fi examinate. Zice: „mi-a venit să leșin când am văzut cum erafi și nu-mi venea să cred că vă veți mai întoarce la viață”.**

Și a vrut Dumnezeu ca astăzi, în fața fraților voastre, să spun aceste cuvinte de apreciere asupra vieții și asupra morții. Și vă voi mărturisi și acum, ca de atâtea ori, că nu sunt un profesionist atunci când vă vorbesc. Nu vă vorbesc fiindcă sunt preot, ci fiindcă sunt fratele vostru căruia Dumnezeu i-a încredințat acest mod de a exprima convingerile de credință în Dumnezeu. Și cei care v-ați uitat dimineață la televizor la programul „*Lumea creștină*”, ați ascultat un fragment din mărturisirea mea și în modul acesta veți înțelege cum eu L-am întâlnit pe Dumnezeu, nu așa ca să pun mâna pe El, așa cum pun mâna pe această aripă de vultur [n.r. amvonul sculptat în lemn din Biserica Sfântul Silvestru care are reprezentat și un vultur], ci L-am văzut și L-am simțit alături de mine în toate momentele grele ale vieții mele.

Atunci când aveam 24 de ani, deci de patru ori mai puțin aproape decât astăzi, eram la o răscruce de drumuri când puteam să intru în închisoare chiar la vremea când era cumplită tirania celor care îi chinuiau pe cei închiși. Dar a voit Dumnezeu să mă scape de această suferință grea. Și prin graiul unui preot tânăr, care avea și el sentimente de dragoste față de Dumnezeu și față de om, m-a avertizat că sunt căutat de poliție și atunci

am intrat în subteran, cum se spune, am devenit fugar. Și de atunci, de mai multe ori am întâlnit moartea și Dumnezeu a știut și a avut rațiunile Lui pentru care m-a prezervat până în această zi, ca să-mi ispășesc toate păcatele vieții mele.

De aceea, iubiții mei, când vorbesc despre moarte, vorbesc cu emoție, fiindcă am ocolit-o, fiindcă m-a ajutat Dumnezeu să trec pe lângă ea și să pot să mărturisesc tuturor, așa cum învățăm din Sfânta Evanghelie de astăzi, că Dumnezeu este mai puternic decât moartea. *„Și când Dumnezeu voiește, se biruiește rânduiala firii” și când Dumnezeu judecă starea în care se află oricare dintre noi, știe să arate starea cea mai bună.* De aceea, ne arată Sfânta Evanghelie de astăzi, că s-au întâlnit două mulțimi. O mulțime care era cuprinsă de jale și însoțea un tânăr așezat în sicriu și o mulțime care îl însoțea pe Cel care biruia prin Cuvântul Său toată firea. Și atunci s-au oprit față în față ca două tabere, ca două oștiri care se înfruntă: oștirea vieții și oștirea morții. Fiindcă ne spune Sfântul Evanghelist Ioan că *„Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut”* (Ioan I, 3), iar acum era față în față cu lucrarea mâinilor Lui.

Unul dintre cei care era făptură după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, era mort. Și lângă el o mamă îndurerată. Îndurerată pentru pierderea deosebită, pe care a suferit-o. Îndurerată pentru starea ei de viață următoare. **Dar trecerea din această viață prin moarte nu este o pierdere în neființă, așa cum spun de atâtea ori unii cărora le place cuvântul acesta. Trecerea în neființă este o desființare, de vreme ce nu mai e ființă. De aceea, niciodată să nu mai spuneți despre cineva, oricât v-ar fi de drag, că a trecut în neființă, pentru că atunci îl desființați, ci spuneți că a adormit întru Domnul.** De aceea, când acest tânăr era pe patul pe care îl duceau la îngropare, el poate era într-o stare de fericire. Pentru că putem spune că de vreme ce avea o mamă iubitoare care îl regreta atât de mult, nu va fi fost un copil rău, nici nu va fi consumat droguri sau băutură sau alte stări care să o facă pe mamă să nu îl regrete. Ci înseamnă că dragostea i-a unit până în clipa aceasta a morții.

De aceea mama era îndurerată fiindcă își pierdea pe unicul ei fiu, care pe lângă acestea era singura nădejde a vieții ei, căci era văduvă și era singură și nu avea cine să o mai ajute. De aceea și cei care erau împreună cu această mamă îndurerată erau cuprinși și ei de jale, de durere. Și atunci când s-au întâlnit cu convoiul celălalt, despre care nu ne spune Sfânta Evanghelie dacă știau cine este sau nu știau, ne spune Evanghelia că s-au oprit. Probabil că pe îngustimea drumului nu puteau trece dacă nu-și făceau loc unii altora. Și oprindu-se Mântuitorul s-a apropiat de patul pe care era așezat tânărul mort și i-a zis mamei îndurerate: *„Nu mai plânge”* (Luca VII, 13).

Cuvintele acestea, iubiții mei, le spunem și noi în clipele noastre de durere când suntem aproape de cel îndurerat și îl vedem plângând. Și zicem: *„Nu mai plânge”* (Luca VII, 13), dar cuvântul nostru nu are de multe ori efectul pe care l-a avut rugămintea Lui. Pentru că la auzul

cuvântului Mântuitorului Iisus Hristos, femeia a încetat să mai plângă. Câtă blândețe va fi fost în glasul lui Dumnezeu. Ce o fi simțit sufletul mamei când a auzit cuvântul mângâietor, nu știm, dar lacrimile i s-au oprit și durerea ei parcă nu a mai existat, deși și în clipele acelea în fața ei era coșciugul cu fiul ei mort. Dar o fi simțit sufletul ei, care era scânteie Dumnezeiască, o fi simțit în vibrarea glasului dumnezeiesc că vine spre el o putere aparte, care o întărește ca să se ridice deasupra durerii ei. Și atunci mulțimea L-a văzut pe Învățătorul că s-a apropiat de coșciug, cum ne spune Sfânta Evanghelie: „*apropiindu-Se, S-a atins de sicriu*” (Luca VII, 14). Mâna dumnezeiască s-a așezat peste cel care era fără viață.

În clipa aceea Cuvântul, Cuvântul lui Dumnezeu, Cuvântul acela pe care noi în mod obișnuit îl numim Logos, Logos-ul dumnezeiesc, Acela care a fost dintru început după cum spune Sfântul Evalghelist Ioan, Cuvântul acesta – *prin Care toate s-au făcut și nimic fără de El nu s-a făcut* – a grăit aceste cuvinte: „*Tinere, ție îți zic, scoală-te*” (Luca VII, 13). Și zice Sfânta Evanghelie „*că s-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui*” (Luca VII, 15).

Ce s-a petrecut atunci iubiții mei? Ce am putea să ne închipuim când la cuvântul Dumnezeiesc: „*Tinere, ție îți zic, scoală-te*” (Luca VII, 13), sufletul lui s-a reîntors în trupul fără viață și ridicându-se a început să vorbească? Și dacă ne întoarcem cu gândul la istoria biblică a creării omului, în trupul plămădit din țărână, așa cum era trupul acestui tânăr, Dumnezeu a suflat suflare de viață care a făcut materia să se miște și să aibă altă formă decât aceea a pământului inert. Și acum, Cuvântul Dumnezeiesc, ca în vremea cea dintâi a creației, a spus cuvântul puternic al vieții și trupul inert fără de viață a început să se miște și să vorbească, arătând prin aceasta că este în deplinătatea facultăților, că poate să se manifeste cu aceleași forme cu care s-a manifestat înainte de a provoca plânsul mamei sale și al celor ce îl însoțeau spre groapă.

Moartea este un fapt, dar învierea mortului este o minune. Căci minunea nu o poate face oricine. O face numai Dumnezeu sau la porunca lui Dumnezeu, așa cum au înviat alți morți prin glasul Apostolilor sau al ucenicilor. Minunea este manifestarea puterii dumnezeiești și de aceea cei care erau în jurul mortului și cei care Îl urmau pe Mântuitorul în drum, când au văzut că mortul înviază în loc să meargă la groapă, ne spune Sfânta Evanghelie că: „*frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Prooroc mare s-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său*” (Luca VII, 16).

Dragii mei, și până atunci au murit oameni și după aceea au murit oameni și vor mai muri până când va fi arătarea din urmă a Bunului Dumnezeu, ca să auzim din nou cuvântul Lui care va zice celor de-a dreapta: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu*” (Matei XXV, 34) și celor de-a stânga: „*Duceți-vă de la Mine, blestemaților*” (Matei XXV, 41).

Această conștiință să o avem cu toții, că moartea este un fenomen, n-aș putea spune natural – pentru că natural este tot ceea ce a creat Dumnezeu. Dumnezeu nu a creat moartea; moartea a venit ca urmare a păcatului lui Adam (viața pe care Dumnezeu a sădit-o în Adam și Eva a fost destinată fericirii de a-L vedea neîncetat pe Dumnezeu) – și neascultarea, neascultarea de Dumnezeu, este cea care aduce urmarea aceasta tristă pentru viața noastră care este moartea și care taie fără milă și legătura dragostei, și legătura părintească, și legătura prieteniei, fiindcă moartea este nemiloasă. Moartea este crudă și nemiloasă, dar cum zice poetul „*nu-i tot una leu să mori, ori câine înlănțuit*” (George Coșbuc, Decebal către popor). Deci a fi leu înseamnă a lupta pentru viață, pentru binele tău, cel căruia Dumnezeu ți-a dăruit suflet nemuritor, iar câine înlănțuit este acela pe care păcatul îl înfășoară cu mrejele și cu lanțurile lui și îl duce spre pierzanie așa cum merge câinele înlănțuit.

De aceea iubii mei, privind la aceste două convoaie care se înfruntă, să ne socotim ca și cum am fi și noi într-unul dintre ele. Unul care duce spre pierzanie, spre moarte, spre durere și unul care urmează cuvântul lui Dumnezeu. Și privind la ele, de la distanța în timp în care ne găsim astăzi, să ne alegem tabăra cu care putem merge mai departe.

În Sfânta Evanghelie amândouă taberele au fost biruitoare, în viața noastră însă sunt situații triste uneori. Și când ne gândim la tânărul care era acolo mort, să ne gândim că în viața de astăzi sunt atât de mulți tineri – toți înzestrați de Dumnezeu, fiindcă pe fiecare dintre oameni l-a dăruit Dumnezeu cu un dar al lui, pe care îl poate fructifica așa cum ne spune pilda talanților: unul face înzecit, altul înmiit, altul nu îl face deloc – de compătimit și de plâns mai ales cei care, uitând de buna rânduială a vieții, încep să cadă pradă păcatului drogurilor, beției, altor păcate care îi înlănțuie și îi duc spre pierzanie ca pe câinele înlănțuit. Dar și în fața unor asemenea situații, să aveți întotdeauna în gând cuvântul din Evanghelia de astăzi, pe care l-a rostit Mântuitorul în fața celui mort: „*Tinere, ție îți zic, scoală-te*”(Lc. VII, 14). În orice situație ar fi, orice om păcătos, mai ales tânăr, poate să se ridice și cum zice rugăciunea de la Sfântul Maslu: *ori de câte ori vei cădea, ridică-te și te vei mântui*.

Cu mirarea celor care au văzut atunci minunea, cu bucuria celor care l-au văzut atunci înviind pe tânărul pe care îl duceau la groapă, cu bucuria și cu teama tuturor celor care au fost de față atunci, să fim și noi. Întotdeauna să fim cu sufletul în această stare de bucurie de a-L putea primi pe Hrisos Dumnezeu ca Mântuitorul nostru. Amin

PILDA SEMĂNĂTORULUI⁷⁰.

(Ev. Luca VIII, 5-15; Ioan XVII, 1-13)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În această a 21-a Duminică după Rusalii, Sfânta Evanghelie revarsă mulțime de taine și învățături asupra noastră, a celor care au încă tăria și răbdarea să mai rămână încă un sfert de oră în rugăciune împreună cu toată comunitatea. Căci iată, spuneam și altă dată – și nu pentru frățiile voastre (cei rămași) vorbesc cuvintele de acum, **ci pentru cei care își pun anumite neputințe și interese mai presus de rugăciunea în comun, mai presus de sfârșitul Sfintei Liturghii și mai presus de binecuvântarea Euharistică ce se revarsă din Sfântul Potir la sfârșitul slujbei asupra tuturor celor care sunt prezenți – că numai o singură dată în Sfânta noastră Liturghie se face această binecuvântare Euharistică (după ce toți credincioșii care erau de împărtășit s-au împărtășit) și atunci Biserica a rânduit ca și pentru cei care nu s-au împărtășit din Sfântul Potir să se facă binecuvântarea și să spună preotul: „*Binecuvântarea Domnului peste voi toți cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni*”. Și pentru aceasta iubirii mei, este atât de benefic și de important pentru fiecare credincios care a asistat la Sfânta Liturghie să stea până la sfârșit ca să culeagă dulceața finală a Sfintei Liturghii, binecuvântarea Sfântului Trup și Sânge al Mântuitorului.**

Duminica de astăzi este dedicată de Biserică amintirii Sfinților Părinți de la Sinodul al VII-lea de la Niceea și de aceea ați auzit citindu-se două Sfinte Evanghelii. Cea dintâi dintre ele este binecunoscuta pildă a semănătorului. Și dacă vreți să o tâlcuiți pentru fiecare în parte, nu aveți decât să priviți la comunitatea care stă și ascultă la Sfânta Evanghelie.

Și spune Sfânta Evanghelie, prin cuvintele Mântuitorului, că cei care ascultă cuvântul Său sunt patru categorii. Căci spune Mântuitorul că, aruncând semănătorul sămânța, una poate să cadă lângă drum, pe cale, călcată în picioare de drumeți și vin păsările cerului ca să o mănânce, alta cade pe pământ, dar în pământ pietros unde nu este umezeală sau doar atâta până când să răsară și apoi se usucă. A treia cade între spini și acolo răsare, dar spinii o sufocă și n-are parte de viață. A patra însă cade în pământ bun și aceasta aduce rod însutit. Auzind pilda, ucenicii l-au întrebat pe Mântuitorul: „*Ce înseamnă pilda aceasta ?*” (Luca VIII, 9). Este singura dată când Mântuitorul și-a tâlcuit pilda pe care a spus-o. Și a spus: „*Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu*” (Luca VIII, 11). Iar semănătorul este însuși Mântuitorul Iisus Hristos. El a venit trimis de

⁷⁰ Predică la Duminica a 21-a după Rusalii (a Sf. Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic, Pilda semănătorului, Rugăciunea lui Iisus), rostită în data de 15 octombrie 2006, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Dumnezeu ca să descopere oamenilor voia lui Dumnezeu, învățătura Sfântului Duh și, cum vom vedea îndată în a doua Evanghelie care s-a citit astăzi de la Sfântul Apostol Ioan, Mântuitorul spune că a venit în lume ca să descopere oamenilor pe Dumnezeu, căci El (Iisus Hristos) este Cel ce avea „*să dea viață veșnică*” (Ioan XVII, 2) tuturor acelor pe care Tatăl i l-a dat. Iar viața veșnică este aceasta, zice Mântuitorul: „*Să te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis*” (Ioan XVII, 3).

Ori, dacă oamenii vin și ascultă numai o bucată de vreme și apoi pleacă, nu sunt ca cei care au primit sămânța între spini și au venit grijile lumii acesteia, celelalte preocupări și tot ce au auzit s-a sufocat pentru că merg la alte preocupări ? De aceea, să ne rugăm Bunului Dumnezeu să ne dea tăria să nu fim nici ca sămânța care a căzut pe cale și au venit păsările cerului și răuvoitorii și au luat-o, nici ca spinii care sufocă între ei sămânța, nici ca pământul neroditor, sterp și în păcat, ci să ne rugăm Bunului Dumnezeu să fim toată vremea pământ bun și roditor în care cuvântul lui Dumnezeu să rodească și să primim prin El cunoașterea despre Dumnezeu.

Căci toată învățătura Mântuitorului a fost adusă pentru aceasta ca să ne ducă pe noi, cei pe care Dumnezeu i-a dat Mântuitorului, spre mântuire, spre cunoașterea de Dumnezeu.

S-a apropiat vremea când Mântuitorul trebuia să-și împlinească chemarea. Și Evanghelia a doua care s-a citit astăzi este constituită din cuvintele și învățătura Mântuitorului pe care a ținut-o în fața Apostolilor în Joia Mare, cu o zi înainte de a fi răstignit. De aceea le și spune cuvintele pe care le-am auzit la sfârșitul Evangheliei în această rugăciune a lui Iisus către Tatăl: „*Iată acum, vin la Tine și acestea le grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei*” (Ioan XVII, 13). *Iată... eu vin la Tine...* El își cunoștea drumul vieții, știa că peste două zile va fi judecat de cei răi și condamnat la răstignire. De aceea înainte de a se despărți de ucenici, le rostește această învățătură în forma rugăciunii către Tatăl Ceresc și spune ridicându-și ochii la cer: „*Părinte a venit ceasul ! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească. Precum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca să dea viață veșnică tuturor acelor pe care Tu i-ai dat Lui*” (Ioan XVII, 1-2).

Deci, ridicându-și ochii, Mântuitorul se roagă. Știm că și noi în clipele în care vrem oarecum să ne izolăm de ceea ce este în jurul nostru, să ne apropiem de sufletul cuiva, privim cu insistență către cel căruia ne adresăm sau închidem pur și simplu ochii și gândul ne transportă, ne teleportează, cum am zice astăzi, într-o altă lume, acolo unde dorește inima noastră să fie. De aceea Iisus ne arată cum ne putem adresa Tatălui Ceresc, ridicând ochii către cer, acolo unde știm cu toții că este Dumnezeu – Sfânta Treime.

În felul acesta Mântuitorul Iisus Hristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat, ca om adevărat și-a ridicat ochii către cer și a intrat în legătură cu Tatăl și i s-a adresat cu aceste

cuvinte: „*Părinte, a venit ceasul ! Preaslăvește pe Fiul Tău*” (Ioan XVII, 1). Era în ceasul de dinainte de Jertfa Sa. Știa că a venit ceasul, de aceea rostește această rugăciune pe care am auzit-o în Sfânta Evanghelie și în care putem vedea, citind-o și auzind-o, că are părți distincte în care vorbește despre Sine, vorbește despre ucenicii Lui, apoi despre toți ucenicii. De aceea, știind despre Sine că a venit ceasul, își face un fel de raport înaintea Lui Dumnezeu că a împlinit chemarea pentru care L-a trimis în lume: ca să dea viață veșnică tuturor celor pe care i l-a dat.

Astfel se descoperă nouă tuturor și de atunci și de astăzi căci, știind noi acum cuvintele Mântuitorului pentru noi, cu sufletul nostru să descoperim taina pe care Mântuitorul neîncetat ne-o descoperă: ce este viața veșnică. Fiindcă nu este om care să își dorească moartea, numai cei alienați, cei care au mintea întunecată de vreo nebunie oarecare, aceia își iau viața. Încolo omul normal își dorește o viață cât mai lungă, cât mai lipsită de probleme, cât mai aproape de dragostea familiei și de toți ceilalți.

De aceea Mântuitorul a venit în lume ca să ne descopere viața veșnică. Căci trebuie să știm, iubii mei, că viața veșnică nu este cea de pe pământ. Aici, pe pământ, ne sunt date doar încercările ca să ne pregătim pentru viața de veci. Căci viața de veci este aceasta despre care zice Mântuitorul: „*Să te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis*”(In. XVII, 3).

Frații mei, în această Sfântă Evanghelie, este singura dată când Mântuitorul își spune numele. Era cu puțină vreme înainte de a fi răstignit și știa că pe Crucea răstignirii Lui i se va pune numele: *Iisus Hristos Nazarineanul, Împăratul iudeilor*. Și, pentru ca cei care trebuiau să fie propovăduitorii adevărilor despre El să cunoască concordanța dintre ceea ce spunea El și ceea ce vor face cei care-L vor răstigni, le spune să cunoască pe Dumnezeu, Singurul Dumnezeu adevărat și pe Iisus Hristos pe care L-a trimis. În Joia Mare ucenicii stăteau înmărmuriți de mulțimea faptelor care i-au copleșit atunci și acum Îl aud și pe Mântuitorul, cu ochii ridicați spre cer, mărturisindu-Se Tatălui nevăzut că Și-a împlinit chemarea ca să-L facă pe El cunoscut celor pe care i l-a dat, adică oamenilor, ca aceștia să poată, prin El, să câștige viața de veci.

Adică să Îl cunoască pe Dumnezeu și pe Iisus Hristos pe care L-a trimis, iar cei care auzeau cuvintele acestea în Joia Mare să vadă exact aceste cuvinte scrise pe cruce: iată Iisus Nazarineanul, Regele Iudeilor. Mântuitorul le spune și își mărturisește în felul acesta identitatea, identică cu a Celui pe care poporul iudeu Îl aștepta în virtutea profețiilor, căci toate profețiile Vechiului Testament le vorbea despre Mesia, un Mântuitor, Acela Care le va da viață veșnică.

Or, Iisus înseamnă *Mesia*, Hristos este *unsul lui Dumnezeu*. Deci Mântuitorul își spune identitatea și se identifică cu Cel Care va fi răstignit pe Cruce pentru mântuirea neamului omenesc. Căci pentru aceasta a venit în lume, ca să-L preaslăvească pe Dumnezeu : „*Eu te-am preaslăvit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit*” (Ioan XVII, 4).

Iată raportul suprem pe care Fiul Îl aduce Tatălui: am săvârșit lucrul pe care Mi l-ai dat. Și care era lucrul acesta? „*Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat [...] Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine*” (Ioan XVII, 6-7). Au cunoscut. Și prin această cunoaștere ce-au făcut? L-au cunoscut pe Dumnezeu și prin cunoașterea de Dumnezeu au câștigat viața de veci. Căci „*aceasta este viața veșnică: Să te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat*” (Ioan XVII, 3) și dă raportul: am arătat oamenilor „*și ei au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit, și au crezut că Tu M-ai trimis*” (Ioan XVII, 8).

Deci viața veșnică este să-L cunoască pe Dumnezeu și să creadă în El și în Iisus Hristos, Fiul Său. După ce arată aceste lucruri despre Sine, Mântuitorul se apropie cu rugăciunea și îi cuprinde pe cei pe care Dumnezeu i l-a dat. Zice: „*Eu pentru aceștia Mă rog ; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt. Și toate ale Mele sunt ale Tale, și ale Tale Mele sunt ale Mele și M-am preaslăvit întru ei. Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în Numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem și Noi.*” (Ioan XVII, 9-11).

Iată, iubii mei, această revelație pe care Mântuitorul a spus-o și alte dăți, dar nu atât de pregnant, de deschis, de accentuat cum spune acum: **unitatea Lui cu Tatăl**, precum Noi suntem Una și ei să fie una.

Și când noi vorbim acum la Sfânta Evanghelie despre această unitate a tuturor celor ce cred în Mântuitorul Iisus Hristos, o facem și pentru a arăta importanța Sinoadelor Ecumenice, care au fost lucrarea Sfântului Duh tocmai pentru a păstra această unitate. Căci Soboarele Ecumenice s-au adunat atunci când Biserica era în primejdie de despărțire, când era amenințare mare ca unii să creadă într-un fel și alții în altul. Și atunci se adunau cei care au fost urmașii acestor ucenici care au auzit cuvintele Mântuitorului către Tatăl: „*Ca toți să fie una*”. Urmași ai Apostolilor, episcopii și învățătorii vechi, s-au adunat în sinoade ca să hotărască care este dreapta credință, cu lucrarea Sfântului Duh.

De aceea, iubii mei, Evanghelia aceasta a rugăciunii lui Iisus se citește de câte ori se pomenesc Sinoadele Ecumenice. Și astăzi în prima Duminică după 14 octombrie – pentru noi românii, 14 octombrie are o importanță aparte pentru că o sărbătorim pe Sfânta Parascheva, dar nu toată lumea o sărbătorește pe Sfânta Parascheva cu aceeași importanță cu care o sărbătorim noi – ne amintim de Sinodului al VII-lea Ecumenic. De ce după 14 octombrie? Pentru că atunci s-au încheiat lucrările Sinodului al VII-lea Ecumenic, ultimul sinod pe care îl ținem comun cu Bisericile creștine. Căci după această dată alte sinoade ecumenice pentru noi ortodocșii nu mai sunt. Pentru romano-catolici s-au mai ținut și ei socotesc că au peste 20 de sinoade ecumenice.

Așadar, la 14 octombrie s-au încheiat lucrările acestui sinod, care ne-a lăsat o învățătură extraordinară, aceea a cinstirii sfințelor icoane.

Deci, întâi ne-am pus problema pământului bun în care primim sămânța Evangheliei. Suntem pământ bun sau nu suntem pământ bun? Suntem pământ nisipos sau cale bătută în care nu prinde sămânța cuvântului lui Dumnezeu?

A doua problemă este aceasta: a recunoaște pe Fiul lui Dumnezeu trimis în lume, pe Iisus Hristos.

Și vine acum a treia problemă, aceea a recunoașterii unității creștine prin învățătura comună pe care o respectăm și o îndeplinim cu toții. Această învățătură ne-au dat-o Sfintele Sinoade începând cu primul care a fost la Constantinopol la anul 325 și ajungem la al șaptelea, ținut la Niceea la anul 787, când a trebuit ca lumea creștină să judece dacă icoanele sunt idoli sau sunt obiecte sfințite care ne ajută credinței.

Atunci, un învățat slujitor al Bisericii, Sfântul Ioan Damaschin, ținea piept tuturor acuzațiilor împăraților care au fost până atunci și care au ucis călugări și credincioși care s-au închinat la sfintele icoane, spunând că apără dreapta credință fiindcă aceia deveniseră idolatri – adică se închinau la idoli – și că icoanele nu reprezintă nimic sfânt.

Dar ei își mascau prin această lucrare dorul lor de stăpânire și de adunare de avuții. Căci ei au cules toate icoanele care pe vremea aceea ca și pe vremea noastră uneori erau acoperite – cum sunt și acestea ale noastre – cu foițe de argint sau de aur și adunau toate acestea pentru bogăția lor și îi învinuiau pe creștini că sunt idolatri. Ori, Sfântul Ioan Damaschin le-a arătat tuturor credincioșilor, iar ceea ce spune el este valabil până în zilele noastre – fiindcă și acum sunt o seamă de luptători împotriva icoanelor (iconomahii – cum se numeau atunci o seamă de sectari care spun că ne închinăm la idoli călcând una dintre poruncile Dumnezeiești, care zice să nu-ți faci chip cioplit, nici să te închini lui) – anume că noi nu ne închinăm la materialul din care este făcută icoana, ci la ceea ce ea reprezintă. Căci icoana poate să fie simplă din lemn, din pânză, din altceva. Și vă aduceți aminte, iubiții mei, că pe drumul Golgotei, când Mântuitorul era îmbrobonit de sudorile de sânge, a ieșit în calea Lui o femeie cuvioasă, Sfânta Veronica, și I-a întins o maramă din pânză ca să se șteargă de suferința sudorilor și chipul Mântuitorului s-a imprimat pe bucata de pânză. Așadar, noi ne închinăm nu la bucata de pânză, ci la ceea ce reprezintă icoana.

Un trimis al regelui Abgar, domnul Edesei, ascultându-L la predică pe Mântuitorul, I-a cerut, trimis de stăpânul său, să-l vindece pe acela, însă Mântuitorul nu putea să plece. Atunci omul, ca să nu se întorcă cu mâinile goale la stăpânul lui, a luat un material și ceva de scris și a început să deseneze chipul Mântuitorului. Și cum să reușești tu, om, să-L arăți pe Dumnezeu pe pânză sau pe lemn? Și atunci, în nemărginita Sa iubire, Mântuitorul a luat pânza și a pus-o pe fața Sa și s-a imprimat Chipul Lui, pe care trimisul domnului Edesei a dus-o la stăpânul lui. Și a

devenit făcătoare de minuni această imagine a Mântuitorului, și toți se închinau la ea. Și când se închinau la ea primeau binefaceri, ajutor și vindecare.

Nu pânza în sine era lucrătoare, ci imaginea Mântuitorului și ceea ce reprezintă El. De aceea, iubiții mei, Sfântul Ioan Damaschin arată și bine i-a învățat și ne învață până în zilele noastre că nu icoana în sine este obiectul adorației noastre, ci ceea ce reprezintă icoana. Și aici se arată încă marea dragoste pe care Dumnezeu a avut-o față de om, căci a dat minții omului puterea sufletului ca să pătrundă prin icoană, prin materialul care-i stă în față și să treacă dincolo de înălțimile de azur, în ceruri, unde credem că sunt sfinții.

Și oricărui dintre sfinți, Maicii Domnului, Sfântului Ioan Botezătorul și tuturor sfinților care sunt în jurul nostru în Biserică întotdeauna să ne rugăm, fiindcă ei ne împlinesc gândul de rugăciune și ne ajută să ne înălțăm sufletește în această lume ideală pentru sufletul nostru, unde dorim cu toții să ajungem în viața de veci, în corturile sfinților.

De aceea, iubiții mei, cei 300 de părinți s-au adunat la Niceea la anul 787 (la Sinodul pe care îl pomenim astăzi pentru că s-a terminat la 14 octombrie 787). Acești părinți primind și apărând învățătura Sfântului Ioan Damaschin, au hotărât că icoanele nu sunt idoli, ci reprezentări ajutătoare vieții noastre sufletești. Și de atunci, privindu-le chipul de pe icoană, sfinții, începând cu Mântuitorul Iisus Hristos, cu Maica Domnului și cu toți ceilalți, stau împreună cu noi la toate slujbele și ne ajută să ne ridicăm dincolo de materie, în lumea sfinților și să ne apropiem de Dumnezeu. Amin

BOGATUL NEMILOSTIV ȘI SĂRACUL LAZĂR⁷¹

(I)

(Ev. Luca XVI, 19-31)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În această sfântă Duminică, în sfintele Biserici ortodoxe se citește o parte din Sfânta Evanghelie care face corp comun cu toată Sfânta Evanghelie și învățătură pe care Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul, a propovăduit-o oamenilor. Mântuitorul Iisus Hristos venind pe pământ a fost și Împărat al lumii și propovăduitor al sfintelor cunoștințe noi, pentru că a venit să mântuiască lumea și prin faptă și prin cuvânt. Învățătura Mântuitorului, ca cel mai mare învățător al lumii, s-a propovăduit între oameni, ilustrându-o și cu pilde, ca oamenii să poată pricepe mai bine rostul acestei învățături.

De aceea s-a făcut Dumnezeu om: ca să fie aproape de oameni, ca omul auzindu-L să poată înțelege ceea ce spune pentru că o făcea pentru mântuirea oamenilor, arătându-le drumul spre mântuire. Pentru a ilustra aceste învățături, Mântuitorul lua pilde din viața oamenilor. În pilda de astăzi vorbește de doi oameni și de un al treilea, care era deasupra tuturor. Este vorba de un bogat care a fost nemilos în timpul vieții lui și un sărac care stătea și cerea ajutorul celor cărora Dumnezeu le-a dat și putere și mijloace să folosească bogățiile acestei lumi. Săracul acesta era atât de sărac și de neputincios încât dacă n-ar fi fost mila oamenilor și mila lui Dumnezeu arătată prin oameni ar fi murit, s-ar fi stins demult.

Bogatul despre care ne spune Evanghelia de astăzi, nu mai știa numărul bogățiilor lui și le folosea mai mult pentru a petrece, deci altfel decât le-a destinat Dumnezeu. Dumnezeu, atunci când i-a trimis pe Adam și pe Eva în pământul pe care li l-a dat în stăpanire, le-a poruncit să-l folosească, să-l muncească și să-și crească din el familia cu rodul muncii, nu să-l folosească în scopuri rele. Acest pământ – această bogăție pe care o constituie pământul în întregime sa – este al nostru, al tuturor oamenilor și fiecare după talantul pe care i l-a dat Dumnezeu și după puterea lui, are datoria să-l respecte, fiindcă și pământul este facerea lui Dumnezeu. Cu toate acestea, bogatul de atunci, deși avea învățătura Sfintei Scripturi a Vechiului Testament nu a ținut seama de ea. Și mai mult a petrecut și a folosit altfel decât cum trebuie averea pe care i-a dat-o Dumnezeu. La poarta lui era săracul Lazăr care cerea și el o fărâmă de pâine ca să poată să-și ducă zilele de la una la alta. Dar era atât de hain la suflet bogatul acesta nemilos încât nu s-a

⁷¹ Predică la Duminica a 22-a după Rusalii (a Bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr), din data de 4 Noiembrie 2018, la Mănăstirea Pantocrator din Telorman, ultima predică rostită înainte de a trece la cele veșnice.

milostivit de el: *„Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit. Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și câinii venind, lingeau bubele lui.”* (Luca XVI, 19-21)

Ne spune Sfânta Scriptură că a murit și bogatul, a murit și Lazăr și a venit îngerul lui Dumnezeu și le-a luat sufletul și l-a dus pe fiecare după meritele lui: *„Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui.* (Luca XVI, 22-23). Săracul Lazăr s-a dus în sânul lui Avraam, acesta fiind personajul care vine pe deasupra celor doi. Avraam a fost și el om între oameni, însă a fost un om ales, un om pe care Dumnezeu l-a trimis pe pământ că să fie tată pentru multe seminții, iar acum Mântuitorul îl dă pildă, pentru că era cu adevărat fericit, fiindcă a împlinit voia lui Lui pe pământ. A fi fericit, ne spune Sfânta Scriptură, este ca și cum ai fi în sânul lui Avraam. Ori dacă ești în sânul lui Avraam, înseamnă că ești aproape de Dumnezeu. Acolo fiind, aproape de sânul lui, ai posibilitatea să-L vezi pe Dumnezeu, ori aceasta a fost marea fericire pe care au pierdu-o Adam și Eva: posibilitatea de a-L vedea neîncetat pe Dumnezeu, posibilitatea de a se bucura de prezența lui Dumnezeu în viața lor.

De aceea, iubii mei, în clipele acestea când bogatul nemilostiv ajuns într-un loc și o stare pe care o numim iad, el a avut posibilitatea să vadă și locul și starea celui care a fost cerșetor la ușa casei lui și atunci a avut îndrăzneala să se adreseze nu lui Dumnezeu, ci celui care era stăpânul unei părți din fericirea dumnezeiască. S-a adresat lui Avraam: *Părinte Avraame, mă chinuiesc aici în locul și în starea aceasta, căci aceasta este iadul, un loc și o stare de chin, de suferință. Și era atât de mare starea aceasta și chinul acesta, încât credea că se va sfârși și neputând suferi s-a rugat și a zis: „Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie”* (Luca XVI, 22-23).

Frații mei, învățătura aceasta a Mântuitorului, prin modul în care ne descrie aceste două stări și locuri – de bucurie sufletească pentru cei care au suferit în viață și de chin pentru cei care au folosit altfel mijloacele pe care li le-a încredințat Dumnezeu pe pământ – este pentru noi, cei de astăzi, ca noi să înțelegem drumul vieții noastre, fiindcă avem de ales. Bogatul nu a împlinit învățăturile Sfintei Scripturi. El avea cele 10 porunci mai dinainte și ele spuneau să-și iubească pe aproapele ca pe sine însuși, ori el nu a împlinit cuvântul lui Dumnezeu și ca răsplată a ajuns în starea aceasta și în locul acesta de chin: *„Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești”* (Luca XVI, 25).

Acolo fiind, l-a rugat pe Avraam să-l îngăduie pe săracul Lazăr să-i astâmpere focul cu două picături de apă. Dar era atât de mare parapastia între cele două stări în care se aflau cei doi încât nu era posibilă comunicarea: „*Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi*” (Luca XVI, 26). Și atunci bogatul, dacă a văzut că nu poate să se facă nimic pentru el, de data aceasta și-a adus aminte că are familia lui rămasă în lume. Și acum se manifestă la el o stare a oricărui om: dragostea de familie, dragostea de semenii lui. De aceea l-a rugat pe Avraam: dacă pentru mine nu se poate face nimic, măcar trimite pe cineva în lumea rămasă după mine, în lumea în care eu nu mă pot întoarce – căci morții nu se întorc de la groapă și nici nu pot face pentru ei ceva că să-și schimbe starea, dar pot face pentru noi rugăciuni așa cum acest bogat nemilostiv și-a adus aminte să se roage pentru frații lui – și a zis: Părinte Avraame: trimite pe cineva la frații mei. „*Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu. Căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin*” (Luca XVI, 28).

Iubiții mei, noi toți suntem frații acestui om bogat, toți ascultăm Sfânta Evanghelie și învățătura și toți trebuie să luăm aminte la ceea ce a venit ca învățătură prin el, fiindcă Sfânta Biserică ne pune în față învățătura Mântuitorului din Sfânta Evanghelie ca să luăm aminte. Așa și este îndemnul înainte de Evanghelie „*să luăm aminte!*”. Să luăm aminte, frații mei, la ce a spus bogatul: trimite pe cineva că am în lume frați ca să învețe ceva din experiența vieții mele, să li se spună că având eu atâta bogăție nu îmi servește la nimic: toată a fost inutilă fiindcă nu am știut să împlinesc cuvântul lui Dumnezeu și acum aici mă chinuiesc. Iar Avraam i-a spus: „*Au pe Moise și pe Prooroci*” (Luca XVI, 29), așa cum noi avem învățătura Mântuitorului din Sfânta Evanghelie, învățătura pe care o avem și în Noul și în Vechiul Testament. Mântuitorul nu a venit să strice legea, ci să o plinească și acum cu învățătura aceasta împlinește ceea ce lipsea din vechea învățătură. Au acolo pe Moise și pe Prooroci, a zis Avraam, iar noi avem și învățătura Mântuitorului: acestea sunt mijloacele cu care noi putem să ne pregătim și starea și locul spre care se îndreaptă viața noastră a fiecăruia.

Cu două Duminici înainte, iubiții mei, a fost o Evanghelie extraordinar de frumoasă: ea ne înfățișa un fapt real istorisit de Evanghelist, arătându-ni-L pe Mântuitorul în fața unui demonizat din ținutul Gherghesenilor care nu avea asupra lui numai un demon, ci avea un legheon de demoni care îl stăpâneau. Când acel demonizat care era legat în lanțuri și în obezi vine în fața Mântuitorului și îngenunchează, Mântuitorul era în chip de om, dar fiind Dumnezeu adevărat, I se adresează demonii din omul demonizat. Iată două figuri: Dumnezeu-Omul locuind în făptura omului și omul locuit de demoni. Demonul din omul locuit de demoni I-a spus: *Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu?* (Matei VIII, 29). Deci iată că demonii Îl recunosc pe Fiul

lui Dumnezeu în Iisus Hristos Domnul și I se adresează îngenunchind ca lui Dumnezeu. El, îi ascultă pe cei care i se roagă, până și pe demoni, și de aceea i-a trimis în turma de porci. Avem așadar aceste imagini din Sfânta Evanghelie în fața noastră: omul stăpânit de demoni, care îl recunoaște pe Dumnezeu și este mântuit și căruia Mântuitorul îi spune „*Mergi în casa ta, la ai tăi, și spune-le câte ți-a făcut ție Domnul și cum te-a miluit*” (Marcu V, 19), omul care a fost stăpânit de lăcomie, de bucuriile lumești, de tot ce îl făcea să uite pe Dumnezeu în desfășurarea vieții lui, și într-o altă parte pe omul suferind în tăcere și cu mulțumirea de a putea aduce lui Dumnezeu rugăciune că să-i dea atât cât să-și ducă viața de la o zi la alta.

Noi, oamenii de astăzi, care trăim bucurându-ne de atâtea daruri pe care ni le-a dat Dumnezeu – lumina ochilor ca să ne bucurăm de toată creația lui Dumnezeu, puterea graiului cu care ne deosebim de toate animalele, care nu pot să grăiască între ele, deși se spune că vorbesc și ele între ele și se înțeleg (și că până și florile își vorbesc, dar noi nu putem înțelege fiindcă nu avem încă tăria această de înțelege perfect adâncimea înțelepciunii lui Dumnezeu care a creat atât de multe), dar chiar dacă nu le putem înțelege, ne-a dat Dumnezeu aceste simțuri prin care să putem intra în legătură cu tot ceea ce a creat Dumnezeu – să nu uităm niciodată că prin toate acestea putem intra în legătură cu Făcătorul nostru, cu Dumnezeu. Pentru că „**Graiurile mele auzi-le, Doamne**” (Ps. 5, 1) zice psalmistul, cu graiul nostru ne putem adresa întotdeauna prin rugăciune Bunului Dumnezeu ca să ne dea bucuria de a vedea prin lumina ochilor tot ceea ce El a creat. Din acestea și din tot ceea ce putem auzi din partea semenilor noștri, este atâta bogăție în viața noastră omenească, încât nu știm noi să o apreciem și să-I mulțumim pe destul Bunului Dumnezeu pentru ea.

De aceea, iubiți mei, vine Sfânta Biserică în fața noastră – de fiecare dată când se citește Sfânta Evanghelie – și ne aduce minuni și fapte pe care le-a făcut Dumnezeu între oameni. Învățătura Lui ne-a rămas și se transmite prin Biserică către toată Biserica cea vie, care suntem noi, poporul lui Dumnezeu. Noi toți suntem ai lui Dumnezeu, dar nu suntem ai lui Dumnezeu ca să-L necinstim și ca să-L uităm. În loc să ne aducem aminte de tot ce ne-a dăruit Dumnezeu, noi ne bucurăm de ceea ce folosim din darurile Lui și în loc să le respectăm și să le dăm locul de cinste cuvenit în viața noastră – și pâinii și vinului și tuturor celorlalte pe care le-a înmulțit Dumnezeu pentru noi – noi le adunăm și le transformăm în aur și argint și le folosim cu totul altfel și ne gândim mai mult la ce vom mânca și la ce vom bea și cu ce ne vom îmbrăca. Nu facem cum ne-a spus Mântuitorul într-o plidă: „*nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca?*” (Matei VI, 31). *Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitițe, și Tatăl vostru Cel cerească le hrănește*” (Matei VI, 26).

Noi, iubiții mei, suntem în mâna lui Dumnezeu cu tot ceea ce facem și cu tot ceea ce avem și trebuie să ne orientăm viața pe calea care duce spre unul din cele mai frumoase locuri,

acela pe care l-a deschis Bunul Dumnezeu pentru noi prin Înviere. Căci atunci a biruit porțile iadului și le-a deschis pentru omul căzut ca să poată să intre din nou în bucuria Tatălui Ceresc. *Intrați în bucuria Tatălui Meu*, le spune Mântuitorul celor care respectă învățătura și povățuirea Lui, dată prin Biserică lumii de astăzi, fiindcă astăzi mai ales lumea s-a îndepărtat atât de mult de Bunul Dumnezeu. „*Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău*” (Matei XXV, 21) și „*Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii.*” (Matei XXV, 34), iar „*celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui*” (Matei XXV, 41).

Lumea a uitat că este făptura lui Dumnezeu, lăsată așa cum o știm dintru bun început. Bărbat și femeie i-a făcut Dumnezeu, ori acum caută să-i schimbe pe bărbați în femei și pe femei în bărbați, caută să schimbe ce a făcut Dumnezeu, caută să se lupte cu Dumnezeu. Ori faptul acesta este o imposibilitate și toți cei care merg pe drumul acesta vor avea de răspuns în fața lui Dumnezeu. Cei care uită nu țin seama de existența lui Dumnezeu și, pentru aceasta, venind în Sfânta Biserică să ne deschidem auzul la învățătura pe care Sfânta Biserică ne-o dă de fiecare dată, fiindcă nu e decât spre binele nostru. Și dacă mergem pe această cale vom ajunge acolo unde a ajuns săracul Lazăr, iar dacă nu vom merge așa și vom folosi bunurile pe care ni le-a dat numai pentru îmbuibare, numai pentru altceva decât pentru a susține viața ta și a semenului tău – față de care ai egală răspundere ca pentru ține însuși – vom ajunge acolo unde a ajuns bogatul.

Ființa ta o iubești, că de aceea zice Domnul să iubești pe aproapele ca pe tine însuși, fiindcă nu este om care să nu se iubească pe sine, dar iubindu-te pe tine să nu uiți dragostea față de semenii tăi și, aducând mulțumire lui Dumnezeu, de fiecare dată să ne aducem aminte de semenii noștri.

Prin rugăciune, iubiții mei, ne apropiem de Dumnezeu. Prin rugăciune ne înălțăm sufletul din miasma acestei lumi stăpânitoare, fiindcă este foarte ușor să cazi sub stăpânirea plăcerilor și este greu să te desparți de ele, dar dacă te rogi Bunului Dumnezeu, El te aude în orice stare ai fi. De aceea zic Sfinții Părinți: rugați-vă neîncetat, privegeați și vă rugați, rugați-vă în oricare clipă liberă a vieții voastre și mai ales, iubiții mei, faceți din casa voastră o mică bisericuță de rugăciune și în fiecare seară toți care sunteți în casă ziceți împreună rugăciunea *Tatăl nostru* și prin această rugăciune unindu-vă în numele lui Dumnezeu vine și vă vizitează însuși Dumnezeu care își ține fagăduiala, cea în care a spus: „*Că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor*” (Matei XVIII, 20).

Deci, iubiții mei, nu este greu să te întâlnești cu Dumnezeu, este atât de ușor. El stă la ușa și bate, El așteaptă la ușa sufletului fiecărui creștin, iar dacă Îi deschizi, intră la tine și ospătează cu tine, nu în sensul propriu al cuvântului, ci se bucură împreună cu tine cum S-a bucurat împreună cu Apostolii când a venit la ei după ce a înviat din morți și le-a zis: „*Pace vouă*”. Prin această prezență de fiecare dată în rugăciune, în familia noastră, a fiecăruia, vine Dumnezeu, te cercetează și îți dă bucuria de a trăi creștinește, de a-L lăuda pe Dumnezeu și, în felul acesta, te poți apropia de Sfânta Împărtășanie, fiind mereu împreună cu Dumnezeu și în trupul acesta omenesc, atât de încărcat de greutate, atât de chinuit de gânduri și mai ales de gândul ce va fi după ce nu vom mai fi ca viața pământească. Mântuitorul Iisus Hristos ne spune însă atât de frumos că cine mănâncă Trupul și bea Sângele Lui și de va muri viu va fi: „*Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi.*” (Ioan VI, 54). Ori viața aceasta pe care o câștigi prin Trupul și Sângele Domnului este adevărata viață, viața după această viață, când vei putea să-L vezi neîncetat pe Dumnezeu în toată strălucirea Lui. Amin.

BOGATUL NEMILOSTIV ȘI SĂRACUL LAZĂR⁷²

(II)

(Ev. Luca XVI, 19-31)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Îngăduiți-mi să vă mărturisesc bucuria deosebită pe care o am în această a 22-a Duminică după Rusalii pentru că a rânduit Bunul Dumnezeu să fiu cel care să spună cuvânt de învățătură la Evanghelia zilei de astăzi, o Evanghelie deosebit de importantă, o Evanghelie care este singura cu sensul pe care îl are și pe care îl veți cunoaște în acest moment, o Evanghelie pe care mie îmi place să o numesc fereastra pe care Dumnezeu ne-a deschis-o nouă, tuturor oamenilor, ca să vedem dincolo de această viață, spre veșnicie. Și, a rânduit Bunul Dumnezeu să fie al nu știu câtelea an, unul după altul, când tot mie îmi vine rândul să vorbesc de la această fereastră deschisă spre lumea de apoi și, oricât aș fi vorbit în anii care au trecut, de fiecare dată am întâlnit un sens nou, un sens pe care înainte vreme nu l-am văzut, nu l-am cunoscut și despre care îngăduiți-mi să vă vorbesc în această zi. Este deosebit de frumoasă această Sfântă Evanghelie pentru că pune în față omul așa cum este el în cursul vieții actuale și apoi ne deschide nouă să îl vedem pe om în viața de dincolo.

Nimeni nu cunoaște viața de dincolo. Au fost oameni pe care Dumnezeu i-a înviat: fiica lui Iair, fiul văduvei din Nain și mai ales Lazăr – Lazăr care a trăit o bună vreme după înviere – dar nimeni dintre ei nu a spus cum arată lumea sufletelor de dincolo. Și nimeni nu poate să spună și să cunoască viața de dincolo, decât ceea ce ne spune Mântuitorul Iisus Hristos în Sfânta Evanghelie de astăzi. În începutul său ne arată un aspect din viața noastră obișnuită. Și ne spune Evanghelia că: *„Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit. Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; dar și câinii venind, lingeau bubele lui”* (Luca XVI, 19-21). Ce dramatic tablou! Ce îndurerat! Să vezi pe de o parte o viață plină de huzur, de bogăție, de bunătați, iar în fața porții bogatului un sărac plin de bube.

Pentru noi, astăzi, este dureros să vedem un om îmbrăcat în zdrențe, dar să îl mai vezi și plin de bube, flămâzlit de lipsurile lui... Și această scenă este atât de prezentă peste tot în lume, încât pe cei lipsiți, de felul lui Lazăr, îi numim noi astăzi oamenii străzii, copiii străzii, pentru care se străduiesc atât de mulți oameni ca să le găsească o formă de existență mai acceptabilă. Și, cu durere, constatăm că, oricât s-ar strădui unii dintre oameni să le ofere o viață mai confortabilă,

⁷² Predică la Duminica a 22-a după Rusalii (Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr), rostită în data de 31 octombrie 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

ei, copiii străzii, tot preferă să fugă și să stea în forma în care au trăit mai înainte vreme. Și să nu mergem mai departe decât la poarta Bisericii unde sunt tot oameni ai străzii, pe care în alte dăți i-am dus la spital și i-au găzduit acolo o bucată de vreme, iar acum refuză categoric să se mai ducă într-un loc civilizat.

Și atunci, se pune problema grea pentru noi: toți avem poruncă de la Dumnezeu să ne iubim aproapele, ori dacă acest aproape refuză să primească ajutorul tău, atunci cât ești de vinovat în raport cu societatea în care trăiești? Ai vină sau Dumnezeu îți va da circumstanțe atenuante pentru că cel pe care îl îmbii la ajutor refuză să primească ajutorul pe care vrei să i-l dai?

Dar bogatul acesta din Sfânta Evanghelie de astăzi avea un nume, așa cum îl cunoaștem din Evanghelie, era Nemilostiv. El nu făcea nici măcar un gest în sprijinul și în ajutorul săracului Lazăr. Lazăr, săracul plin de bube, stătea la poarta lui și aștepta să poată să se hrănească din firimituri, iar mângâierea i-o aduceau câinii care îi lingeau rănilor. Ce tristă și dureroasă situație!

Dar, iubiții mei, ascultând aceste cuvinte ale parabolei Mântuitorului, ne punem de la bun început întrebarea: de ce Lazăr are un nume și de ce bogatul nemilostiv, chiar dacă avea el numele lui, nu ni-l dă Mântuitorul? Numele lui Lazăr, iubiții mei, îl păstrează Evanghelia pentru că este numele suferinței. Este numele tuturor celor care așteaptă mângâiere. Iar bogatul fără nume este totalitatea celor care au posibilitate să dea mângâiere, dar nu o fac și, cu atât mai mult, vinovăția lor este mare. Și ca să se răsfrângă asupra tuturor, el rămâne anonim în Sfânta Evanghelie, dar în limitele acestei definiții, a bogatului nemilostiv, se includ toți cei care ar avea posibilitatea să intervină în viața celor suferinzi sau bolnavi și nu o fac. **Din acest pasaj al Sfintei Evanghelii ne dăm seama că averea, posibilitățile materiale pe care ni le dă Dumnezeu nouă sunt rânduite de Dumnezeu pentru ca să vină în ajutorul mântuirii noastre, că din tot ceea ce avem să facem părtași și pe cei care nu au și sunt în suferință, ca să nu ni se întâmple ceea ce se spune în Sfânta Evanghelie mai departe.**

Și acum, vă invit pe toți, ca împreună cu mine, să vă așezați la fereastra deschisă de Mântuitorul către o lume tainică, o lume neștiută, o lume necunoscută, o lume ascunsă pentru noi toți: lumea cea viitoare. Fiindcă știm cu toții, și acesta este adevărul pe care nimeni nu îl refuză, că toți oamenii au sfârșitul vieții lor și se întreabă toți despre acest fapt, uneori cutremurați de gândul că mâine vor muri, uneori fără preocupare pentru viața de apoi, ca bogatul căruia i-a rodit țarina și ne spune Mântuitorul că, în fața bunătăților pământești, îi spunea sufletului: „*ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te*” (Luca XII, 19).

Ori întrebarea grea pentru fiecare dintre noi este: ce va fi în viața de apoi, ce va fi după sfârșitul nostru? Și atunci Mântuitorul în parabola de astăzi zice că: „*a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad,*

ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui” (Luca XVI, 22-23). De la această fereastră a Evangheliei vedem dintr-odată două stări necunoscute în această viață: o stare pe care Evanghelia o numește sânul lui Avraam și pe care noi o numim rai și cealaltă stare pe care o câștigă bogatul nemilostiv, căci a murit, a fost înmormântat și a fost dus în iad, fiind în chinuri. Și de departe, l-a văzut pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui.

Iubiții mei, stând la o astfel de fereastră, încercăm să vedem ce se petrece dincolo, în lumea tainică a vieții de apoi. Mântuitorul ne spune ceea ce nimeni nu a spus până atunci niciodată, ne spune că Lazăr a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam. Ori pe Avraam îl știm cu toții. Istoria biblică ne spune că a fost părintele neamurilor, al celor douăsprezece seminții. Și dacă sânul lui Avraam este un loc fericit, este Raiul, înseamnă că Avraam a fost bineplăcut înaintea lui Dumnezeu și că s-a învrednicit de această stare deosebită, cu totul deosebită de ceea ce a trăit pe pământ. A primit o stare de fericire în care el îi primea pe toți cei care pe pământ se învredniceau de a fi aduși de către îngeri în sânul lui, adică în starea de fericire. Iar cealaltă stare, pe care Evanghelia o numește cu numele de iad, este cea unde a fost așezat bogatul nemilostiv după înmormântare și aici, fiind în chinuri, a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui.

Ceea ce vedem aici, iubiții mei, din cuvintele pline de adevăr pe care Mântuitorul ni le spune, este faptul că, după moarte, fiecare își primește o judecată și este așezat într-o stare și într-un loc după meritele lui, după faptele pe care le-a făcut și că fiecare dintre aceste stări au o formă de existență deosebită una de alta.

Și mai vedem faptul că bogatul nemilostiv, al cărui nume nu l-am cunoscut, ajungând în iad și fiind în chinuri, privea de acolo, ceea ce înseamnă că avea posibilitatea de a-și cunoaște faptele lui și ceea ce este în jurul lui, dar de departe. Fiind în chinuri, el a văzut pe Avraam și pe Lazăr, ceea ce înseamnă că el avea posibilitatea de a recunoaște ceea ce este în lumea de dincolo. A recunoscut pe Avraam, strămoșul lui, l-a recunoscut pe Lazăr, bubosul de la poarta vieții lui. **Și atunci, înseamnă că această conștiință pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o în suflet rămâne nemuritoare, că sufletul nostru este nemuritor și merge în viața de dincolo cu tot ceea ce a făcut el și că are posibilitatea să își cunoască și propriile lui fapte și pe ale celorlalți dimprejurul lui, din moment ce l-a putut recunoaște pe Avraam și fericirea din jurul lui și a putut să îl recunoască și pe Lazăr, bubosul care era în sânul lui Avraam.**

Atunci, în sufletul păcătosului, nemilostiv bogat, se naște un gând de dragoste, de dăruire, de bunăvoință și începe un dialog cu Avraam, strămoșul lui. Deci între el și strămoșul lui exista în momentul acela posibilitatea unui dialog ca între nepot și bunic. Și crezând că stră-străbunicul lui, Avraam, îi va asculta rugăciunea, i se adresează în cadrul acestei rugăciuni dramatice pe care o vom cunoaște din Sfânta Evanghelie și, fiind departe, zice Evanghelia că: „*el, strigând, a zis:*

Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie” (Luca XVI, 24).

Iată, iubiții mei, în acest dialog dramatic, bogatul încearcă să găsească drumul către inima milostivă a strămoșului și îi adresează cea dintâi rugăciune zicând: „*Părinte Avraame, fie-ți milă*”, un sentiment invocat de el, pe care acum îl cunoaște ca formă de existență, dar pe care nu l-a cunoscut în timpul vieții. A apelat la acest dar pe care Dumnezeu l-a dat fiecăruia: *mila*. De aceea Mântuitorul ne spune că acesta este și un atribut al lui Dumnezeu, „*fiți milostivi*” ne spune fiecăruia, „*Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv!*” (Luca VI, 36) și la acest dar de la Dumnezeu apelează bogatul în cea dintâi rugămintă a lui: „*Părinte Avraame, fie-ți milă*” (Luca XVI, 24). Și ce îi cere bogatul? Știa bogatul că Avraam nu poate să vină la el, dar s-a gândit în sinea lui că ar putea Lazăr să își ude vârful degetului în apă și să îi răcorească limba „*căci mă chinuiesc în această văpaie*” (Luca XVI, 24).

Cuvintele lui, iubiții mei, ne arată cum este starea în care se afla acolo: este într-o văpaie care îl chinuiește. Și de când durează văpaia aceasta? Și până când? Nu putem să o știm. Nu ne spune Sfânta Evanghelie, dar este o văpaie care îl chinuiește cumplit și el nu poate să facă nimic pentru ca să își astâmpere suferința. Și atunci (așa cum facem toți când suntem osteniți și chinuiți de o suferință) cere apă, fiindcă apa este un element pe care Dumnezeu l-a pus constitutiv ființei noastre și pe care primind-o în clipele în care suntem în arșiță, ne astâmpără. Și ce înseamnă o picătură de apă, o știm cu toții care am trecut printr-o suferință, printr-o stare de durere când îți părea bine și de un tifon muiat în apă care îți atingea buzele să te răcorească. Această picătură de apă o jinduia bogatul care se ardea în văpaia aceasta. Și atunci, urmare acestui dialog, îi răspunde Avraam: „*Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta*” (Luca XVI, 25).

I se adresează cu acest cuvânt mângâietor, *fiule*, deși era în focuri și văpaie mare, dar el era tot din fiii lui Avraam. Stră-străbunicul lui, nu l-a repudiat pentru că, așa cum Dumnezeu a voit, omul trebuie să iubească întotdeauna pe cel păcătos, dar să urască păcatul. Și Avraam îl iubea pe acest bogat nemilostiv, dar îi ura păcatele pe care le-a făcut și a căror urmare a fost văpaia iadului în care se stingea. Și îi spune acum cu un oarecare reproș că: tu „*ai primit cele bune ale tale în viața ta*”, iar Lazăr, pe care l-ai chemat în ajutor, asemenea, le-a primit „*pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești*” (Luca XVI, 25).

Se văd deci din cuvintele Mântuitorului cele două stări: de chin și de bucurie. Și atunci ne putem da seama că bogatul care s-a desfătat în viața lui și umbla în purpură și în vizon, adică în veșminte luxoase și avea belșug de hrană, acum era lipsit de toate, căci nimic nu l-a însoțit din viața aceasta în viața de dincolo. Iar săracul Lazăr se mângâie. Nu spune cuvântul Evangheliei mai mult despre ce înseamnă această fericire din sânul lui Avraam, dar spunea Mântuitorul în altă parte că: în casa Tatălui Meu multe locașuri sunt și voi merge să vă pregătesc și vouă un loc.

Vor fi fiind deci o seamă de locuri în sânul lui Avraam, unde sunt mângâiați cei întristați, vor fi fiind altele în care se bucură altfel de vederea lui Dumnezeu.

Cum vor fi, să învrednicească Domnul pe fiecare dintre cei care se roagă să ajungă în ziua când va cunoaște această stare, să fie așa cum a zis Mântuitorul la Judecata din Urmă că vor fi de-a dreapta Tatălui și acolo să întâlnească pe Lazăr care să le arate drumul către această mângâiere divină.

Dar bogatul era suferind. În văpaia aceasta în care era, nimic din cele materiale nu l-a însoțit și nici nu îi puteau fi de folos. De aceea, iubiții mei, trebuie să luăm cu toții aminte la pilda pe care ne-o dă Mântuitorul tuturor prin acest fapt. Că averea nu este un lucru rău. Averea în sine este toată creația lui Dumnezeu, căci toată averea noastră pământească, omenească, este cuprinsă în materia pe care Dumnezeu a făcut-o și pe care dintru început a încredințat-o omului ca să se bucure de ea, dar în bucuria aceasta să nu uite pe cel lipsit.

Și atunci ne dăm seama că averea nu este un lucru rău. Ea este un mijloc prin care poți să îți câștigi mântuirea, făcând milostenie așa cum Tatăl din ceruri face milostenie pentru fiecare dintre noi.

Iar săracul Lazăr, care a suferit atâtea, a găsit în ceruri mângâiere. Și aceasta să ne facă pe toți să înțelegem că prin suferința închinată lui Dumnezeu – suferința dusă cu demnitate, suferința pe care nu ți-o provoci singur, ci vine din lipsurile pe care nu le poți birui, dar o poți duce fără să protestezi împotriva stării tale înaintea lui Dumnezeu – poți să găsești mângâierea pe care Lazăr, cel plin de bube, a găsit-o în sânul lui Avraam.

Deci oricine suferă, în suferința lui, găsește rădăcina unei bucurii, a unei mântuiri și depinde de tine cum știi să îți duci această suferință. Și atunci, auzind acest răspuns al lui Avraam, care îi spune că în afară de faptul că sunt aceste două stări deosebite fiindcă: „*între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi*” (Luca XVI, 26), nici nu pot trece de la unii la alții. Înseamnă că aceia care se mângâie dintre cei care au fost pe pământ plini de dragoste față de aproapele, în momentul în care ar vedea pe cei pe care îi iubeau pe pământ că sunt în suferință, ar fi simțit imboldul de a merge să le ajute, să îi mângâie, să îi ajute așa cum făceau când erau pe pământ. Aceasta arată cât de puternic este sentimentul de milă sădit în sufletul omului de Dumnezeu. Cât de mare este dragostea de la Dumnezeu dăruită fiecăruia dintre oameni pentru semenul nostru, pentru prietenul, pentru fratele, pentru cel ce se află lângă tine și de aceea acest sentiment pe care l-ai hrănit și l-ai purtat în viață poate să rămână puternic și în viața de dincolo.

Dar Dumnezeu a întărit o prăpastie mare între cele două stări, căci nimeni după moarte nu mai poate face nimic pentru celălalt și aceasta nu pentru că Dumnezeu ar fi nemilos față de starea pe care o au cei trecuți în viața de dincolo, ci pentru faptul că Dumnezeu, fiecăruia dintre oameni

i-a sădit în suflet aceste virtuți mari: nădejdea, credința și, mai ales, dragostea prin care se creează comuniunea între oameni. De aceea nu Dumnezeu este cel care este nemilos, nici omul care se află în viața de dincolo, ci este pentru că fiecare dintre noi să își dea seama că atâta vreme cât suntem pe pământ și avem toate bunătățile dăruite de Dumnezeu, să le folosim pentru a ne crea drumul și starea în care să putem fi mângâiați în sânul lui Avraam.

În continuarea dialogului, Mântuitorul ne arată cum în mintea, în sufletul acestui nemilos din timpul vieții pământești, acum răsare din adâncuri stropul de milă și se roagă de Avraam și îi spune: „*Rogu-te, dar, părinte, să-l trimiți în casa tatălui meu, căci am cinci frați, să le spună lor acestea, ca să nu vină și ei în acest loc de chin*” (Luca XVI, 28). Ne arată Evanghelia totodată ce înseamnă iadul: este loc și stare de chin, de care bogatul nemilostiv ar vrea să îi salveze pe frații lui, la care probabil în timpul vieții nu s-a gândit, poate, niciodată, dar ne arată prin aceasta Mântuitorul că ceea ce El a sădit în om, în conștiința lui, rămâne treaz și viu și după moarte, fiindcă sufletul nu moare, nu se pierde în neființă, așa cum citiți în ferpar sau auziți uneori când se face pomenire de către cineva că este „*trecut în neființă*”.

Neființa înseamnă distrugere, înseamnă neant, înseamnă nimic, ori în lumea de dincolo, sufletul este viu, are posibilitatea să judece starea în care se află și aceasta este cea mai cruntă judecată de după moarte: judecata propriei tale conștiințe, căci ea își cunoaște toate faptele făcute în existența pământească. De aceea spune Avraam: „*Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei*” (Luca XVI, 29). Moise și prorocii, pentru cei din vremea aceea, erau Sfânta Scriptură pentru Vechiul Testament, în care Dumnezeu descoperă poporului iudeu căile spre mântuire și, cunoscându-le, mai ales cunoscând cele zece porunci, fiecare om putea să se mântuiască. Dar fiindcă oamenilor, stând pe pământ, li se învârtosează inima, ajung în starea de a nu mai primi nici învățătura Bisericii oricât ar fi ea de sfântă.

Bogatul, care îi cunoștea și pe frații lui îi spune: „*Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morți se va duce la ei, se vor pocăi. Și i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise și de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți*” (Luca XVI, 31). Iubiții mei, au înviat din morți și fiul văduvei din Nain, și fiica lui Iair și Lazăr. Și i-au văzut oamenii umblând printre ei, bunăoară pe Lazăr, cel înviat a patra zi din morți, dar în loc să își pună întrebarea ce este după această viață, și-au pus în gând să îl omoare fiindcă faptul că îl vedeau viu, adică simțeau puterea Mântuitorului care l-a întors din moarte la viață, era o mărturie a existenței puterii Dumnezeiești în Mântuitorul Iisus Hristos pe care nu voiau să o primească și de aceea voiau să îlucidă.

Și pentru noi, acum, când ne dăm seama câte daruri ne-a dăruit Dumnezeu, cum trebuie să le folosim, stând noi pe marginea ferestrei, privind spre lumea de dincolo, avem deplină putere să alegem încotro să mergem: spre văpaia care chinuie sau spre mângâierea din sânul lui

Avraam. Spre aceasta din urmă, iubiții mei, vă cheamă Sfânta Evanghelie de astăzi și priviți văpaia care arde și priviți mângâierea lui Avraam și rugați-vă neîncetat ca Domnul să ne mântuiască. Amin.

VINDECAREA DEMONIZATULUI DIN ȚINUTUL GHERGHESENILOR⁷³

(Ev. Luca VIII, 26-39)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Și-n această sfântă Duminică, ca și-n toate celelalte, în fiecare Biserică se citesc două părți din Sfânta Scriptură: una la Apostol și una la Sfânta Evanghelie. Și fiecare are în cuprinsul ei o învățătură frumoasă și depinde de fiecare dintre noi, cât suntem de atenți la ceea ce se citește și cum luăm aminte, așa cum ne îndeamnă cuvântul diaconului.

Această zi se numește „*Duminica vindecării înderăcitului din Gadareni*”. Cuvântul care ne evocă istoria vindecării acestui înderăcit din Gadareni, lasă impresia că este simplu, dar este atât de profund în învățătura pe care ne-o aduce în fața fiecăruia dintre noi, încât mă tem să spun că este de-o importanță capitală, căci toate sunt de-aceeași importanță.

Acest fapt pe care l-am citit astăzi despre vindecarea unui înderăcit este greu de acceptat pentru lumea modernă de astăzi, pentru lumea atât de civilizată, care acum zboară dintr-un capăt într-altul al lumii în păsări de oțel (nu ca pe vremea Mântuitorului, când se cobora pe jos de la Ierusalim la Ierihon) sau se-ntâlnesc pe firul conducător al inteligenței cu cele mai adânci forme de existență. Ne minunăm cum noi abia astăzi aflăm despre particula vieții, despre acel moment în care s-a început viața, și ne întrebăm, oare Bunul Dumnezeu de ce le-a ascuns pe toate acestea și a lăsat ca de-abia după atâtea mii de ani de la începutul lumii să ajungă omul să cunoască care este de fapt structura fiecăruia dintre noi sau structura lumii.

Pentru că noi am avut posibilitatea să cunoaștem prin Mântuitorul Iisus Hristos ceea ce n-au cunoscut înainte de vreme nici îngerii. Dar pe vremea aceea oamenii se uitau unul la altul și-L vedeau ca pe un semen, ca pe o făptură asemănătoare lor. Iar astăzi noi când ne uităm prin prisma științei spunem că Ion Ionescu este 70% apă, 20% calciu și-așa mai departe, încât omul se prezintă în raport cu felul în care îl privești în diferite forme.

Când auzi astăzi despre unul că a fost înderăcit, stai și te gândești „*oare cum a putut fi lumea atât de naivă pe vremea aceea, încât nu și-a dat seama că omul este o făptură din pământ?*” – căci și pământul este apă și celelalte materii; pentru că așa l-a voit Dumnezeu. Și făptura aceasta pe care a făcut-o Bunul Dumnezeu după chipul și asemănarea Lui, a fost învrednicită să aibă în existența lui o viață frumoasă când l-a așezat în Rai.

Și-atunci i-a pus pe frunte cununa cea mai frumoasă, care era să fie neveștejită: cununa libertății, a libertății de sine, libertate pe care nici Dumnezeu nu i-a știrbit-o cu nimic niciodată.

⁷³ Predică la Duminica a 23-a după Rusalii (Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor), rostită în data de 25 octombrie 2015, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Și-n virtutea acestei libertăți i-a lăsat posibilitatea ca pe drumul vieții să-și aleagă partea pe care el o socotea cea mai favorabilă lui. Și omul a greșit; a păcătuit fiindcă a venit o ispită de la cel (Lucifer) despre care zice Mântuitorul că l-a văzut căzând ca un fulger din Rai. **Pentru că, neascultarea de la voia lui Dumnezeu, aduce pierderea libertății și instaurarea păcatului.**

Așa au făcut și oamenii de atunci. Și despre acești oameni ne spune Sfântul Apostol Pavel în epistola din care fratele Mihai citit astăzi la Sfânta Liturghie, înainte de Evanghelie, într-un pasaj în care spune Apostolul, că și eu am fost mort ca și toți ceilalți în greșelile și în păcatele noastre.

Deci prin păcate și prin greșeli a intrat moartea în om și-așa fiecare dintre noi avem posibilitatea de a muri pentru viața veșnică (datorită păcatelor noastre). Și spune Sfântul Apostol Pavel următoarele despre noi că toți: *„am petrecut odinioară, în poftele trupului nostru, făcând voile trupului și ale simțurilor, și, din fire, eram fiii mâniei ca și ceilalți. Dar Dumnezeu, bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit, pe noi cei care eram morți prin greșelele noastre, ne-a făcut vii împreună cu **Hristos**”* (Efeseni II, 3-5).

Iată, iubirii mei, acest pasaj frumos din Epistola citită ne arată nouă că atât de mult ne-a iubit Dumnezeu încât L-a trimis pe Fiul Său ca să ne mântuim, ca prin El să puteam avea viața cea veșnică. Dar, pentru a avea această viață veșnică este o luptă grea în care toată responsabilitatea aparține fiecăruia dintre noi în virtutea libertății pe care fiecare o are. Și Evanghelia de astăzi ne arată câte tipuri de oameni putem să întâlnim în viața noastră în fiecare zi.

Unul dintre aceste tipuri de oameni este îndrăcitul pe care Mântuitorul l-a vindecat, cum ne spune Evanghelia de astăzi. Și sunt întrebări grele pentru lumea de astăzi: „cum să accept eu această idee ca omul să fie îndrăcit și ce înseamnă asta? Dacă există diavol, dacă există drac, cum poate să facă aceasta?”. Și atunci, dacă stăm să ne întrebăm ca oricare dintre cei care-și pun astfel de întrebări, înseamnă că punem la îndoială însuși cuvântul Mântuitorului, care a spus că l-a văzut pe Lucifer căzând din împărăția cerului, unde avea lucrarea lui ca toți ceilalți îngeri. Dar, neascultând de Dumnezeu și revoltându-se, a căzut în infern, în locul cel mai greu al existenței, pe care tot Dumnezeu l-a rânduit pentru cei care nu ascultă voia Lui.

De aceea, cea dintâi certitudine pe care trebuie să o avem noi, creștinii, este faptul că există rai și iad, ca locuri și stări în care sufletele își petrec viața după această viață.

Fiindcă viața aceasta nu este sfârșitul existenței. Se pune întrebarea – și zic mulți, agitând spiritele – că vine sfârșitul lumii. Sfârșitul lumii nu are de ce să ne înspăimânte, dragii mei. Fiindcă sfârșitul lumii va fi atunci când va vrea Dumnezeu și nu-l poate ști nimeni dintre oameni. Dar într-un fel sfârșitul lumii este pentru fiecare dintre noi clipa în care plecăm din această viață.

Căci atâta vreme cât noi existăm, atâta vreme există și lumea pentru noi. Și în momentul în care am trecut din această viață, s-a sfârșit lumea; nu mai avem nimic comun cu lumea de acum. De aceea trebuie să ne pregătim pentru lumea de dincolo, pentru viața de după această viață. Și în această pregătire vin atâtea întâmplări din viața Mântuitorului în sprijinul nostru, ca și istorisirea Sfintei Evanghelii de astăzi, în care ne spune că, după ce a ajuns mergând pe mare cu ucenicii până în dreptul cetății Gadara, au coborât din corabie, s-au dus în sat și le-a ieșit în față un posedat. Un îndrăcit despre care ne spune Sfânta Evanghelie că văzându-L pe Mântuitorul, I s-a adresat și a zis: „*Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui*” (Luca VIII, 28).

Sfânta Evanghelie, istorisind această întâlnire între Dumnezeu și un îndrăcit, ni-l înfățișează pe acest om. Noi avem cu toții în minte imaginea omului creat de Dumnezeu, făcut din țărână. Și în el, pentru a-l face viu, a suflat Dumnezeu duh de viață și l-a făcut asemenea lui Dumnezeu, cu posibilitatea de a trăi o viață cinstită. Și-acum, în clipa aceasta, vedem pe Fiul lui Dumnezeu întrupat în fire omenească, Dumnezeu adevărat și om adevărat, față în față cu omul creat de Dumnezeu, dar în care era acum așa cum spune chiar el legiune, legiune de demoni.

Deci nu era un simplu om. Tot așa cum nu era nici Iisus Hristos un simplu om, ci era Dumnezeu adevărat și om adevărat. Iar în omul adevărat, care era în fața Mântuitorului, era o legiune de demoni. Și iată cum înfruntarea dintre Dumnezeu și omul demoniozat se arată a fi prezentă și aici, ca întotdeauna și peste tot. După ce Lucifer a căzut ca o străfulgerare din cerul lui Dumnezeu și s-a dus în adâncul iadului, acum, Dumnezeu îl întâlnește din nou pe Lucifer în această stare a omului îndrăcit. Omul pe care-l avea în față Mântuitorul (Dumnezeu și om) nu era însă diavol și om, ci era om în care se sălășluise diavolul, fiindcă în coroana creației, făptura omenească, a găsit loc gol diavolul și s-a sălășluit în el.

Și spune Sfântul Evanghelist că era atât de crunt acest om stăpânit de diavoli, încât făcea rele și oamenii din jurul lui îl legau în obezi cu lanțuri, cu de toate cele ce puteau face ca să nu mai facă rău, ca să înlățuiască răul. Și nu mai locuia între oameni, ci stătea în morminte goale. Pentru că omul în care sălășluia la început Duhul lui Dumnezeu, s-a golit, prin păcate și prin voia lui, de ceea ce i-a dat Dumnezeu și astfel și-a găsit loc diavolul în el.

Și în clipa când Mântuitorul – ne spune Evanghelia – ajunge pe țărm, diavolul simte prezența lui Dumnezeu și se cutremură, se apropie de Iisus și zice: „*Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui*”. Iată, până aici n-am întâlnit încă o întâmplare în care cineva să-I spună: „*Iisuse, Fiul lui Dumnezeu*”. (Luca VIII, 28).

Iată, iubiții mei, cum demonul care a fost dintru început, mai înainte de crearea omului, Îl recunoaște pe Cel care era dintru începuturi cu Dumnezeu în Sfânta Treime, și acum, când Îl are în față, întrupat prin om, se cutremură și zice: „*Ce ai cu mine?*”; „*nu mă chinui*”. Deci simpla

prezență a lui Dumnezeu este pentru diavol un chin; și se cutremură și se teme, de puterea lui Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, este atât de importantă, de frumoasă și de mare Sfânta Evanghelie de astăzi, pentru că ne dă această învățătură despre existența diavolului, care Îl cunoaște pe Dumnezeu dintru începuturi și se teme de El și fuge de El cum spune limbajul popular „*ca dracul de tămâie*”. De aceea trebuie să avem această conștiință, privind la figura aceasta de om înlănțuit, cuprins de diavol, ca niciodată să nu lăsăm loc gol în ființa noastră, în sufletul nostru, ca nu cumva să intre cel rău ca să ne înlănțuiască, să nu mai putem scăpa de lucrurile pe care voiește să le facă în ființa noastră. Fiindcă diavolul odată intrat și cuprinzându-l pe om, aproape că se identifică cu el, așa cum ne arată Mântuitorul Iisus Hristos când îl întreabă pe om: cum te numești? Și-atunci omul care era în fața Mântuitorului, nu-l răspunde cu numele lui cu care era cunoscut în mijlocul celorlalți oameni, ci răspunde „*legiune*”, adică mulțime de diavoli, pentru că l-a îngăduit pe diavol și pe toți ai lui să se sălășluiască în ființa lui, în ființa creată de Dumnezeu.

Atunci, când te cuprinde patima și când te înlănțuiește și te poartă cum vrea, atunci te identifici cu toată lucrarea celui rău. Dar atunci când vine puterea lui Dumnezeu prin rugăciune, el se cutremură și pleacă din om.

Pe un astfel de om îl putem întâlni oriunde în viața noastră, chiar dacă nu-i înlănțuit ca-n vremea aceea cu lanțuri de fier ca să nu facă rău. Căci Gadara, iubiții mei, s-a întins atât de mult și diavolii din Gadara, cum erau stăpâni peste omul acela sunt acum stăpâni în mare parte peste tot pe fața pământului, încât aproape c-au intrat în fiecare ținut al pământului nostru și există peste tot un loc în care este Gadara, în care locuiesc diavoli, în care fac rele și întâlnim și noi în viața noastră atât de mulți oameni înlănțuiți de diavoli.

Și ne cutremură faptul că trebuie să constatăm acest lucru: că ființa omului a uitat de Dumnezeu de multe ori și a lăsat locul gol, cum a lăsat acest om din ținutul Gadarei, ca să poată intra demonii. Diavolul, cutremurat de prezența Mântuitorului și știind că nu se poate supune puterii Lui, L-a rugat: dacă ne scoți din omul aceasta – că știa că aceasta va fi – să nu ne trimiți în iad, pentru că din învățătura poporului iudeu cunoaștem și noi că noțiunea de infern, de iad, este un loc și o stare în care toți care sunt acolo sunt chinuți într-un stil care nu poate fi descris și pe care nici Dante cu talentul lui nu a putut să-l descrie suficient în lucrarea sa „*Infernul*” .

Și astfel este starea iadului, pentru că din ceea ce spune diavolul acesta în fața Mântuitorului, să nu îi trimită în infern, nici măcar ei nu vor să fie acolo pentru că și demonii suferă acolo. Ei sunt acolo pedepsiți de Dumnezeu pentru neascultarea și căderea lor. Și-acum când dialogul acesta între cel îndrăcit și Dumnezeu ajunge la sfârșit și când Mântuitorul a auzit rugăciunea diavolului, iubiții mei, o ascultă. Fiindcă avea îngăduință de la Dumnezeu, nu l-a

pedepsit (pe diavol) cu stingerea lui, cu desființarea lui. După cădere, Dumnezeu l-a lăsat, l-a îngăduit, ca să trăiască în infern și de-acolo să vină să ispitească pe om, pentru ca omul, cunoscând ispita diavolului, să se întărească în lupta lui pentru mântuire. Și-atunci Mântuitorul și acum ascultă rugăciunea diavolului și legiunea aceasta de demoni ce erau întrupați în făptura omenească ce alergase în fața Mântuitorului, au plecat în turma de porci care păștea pe colina din apropierea văii și, împinsă de ei, turma întreagă s-a aruncat în mare și-a pierit.

Iar omul care-a fost îndrăcit, eliberat de această legiune de demoni, s-a îmbrăcat și a stat cuminte la picioarele Mântuitorului. Și iată, acum vedem a doua ipostază a omului care stă înaintea lui Dumnezeu după ce a fost izbăvit de diavol. Priviți-l, cu ochii minții, cum era înlănțuit și lupta cu semenii lui și cu toți din jur și priviți-l acum, cum stă blând la picioarele Mântuitorului. Și Mântuitorul îl privea cu dragoste, și asculta și rugăciunea acestui om, care se ruga să rămână cu El, însă Iisus l-a slobozit, zicând: du-te la casa ta. Deci omul avea o casă a lui; poate avea soție, copii, părinți, cu care n-a putut viețui din pricina diavolului.

Și-atunci priviți, iubii mei, familia creștină în care părinții și copiii încep să se certe; copii care se răzvrătesc împotriva părinților lor. Și niciodată nu este pace acolo unde își găsește diavolul locul. Ne spune o scurtă istorioară că pe vremea când Dumnezeu și Sfântul Petru umblau pe pământ că au trecut printr-un sat unde era liniște mare în pragul serii și peste tot vedeau ici - colo câte doi drăcușori care stăteau pe la geamuri. Într-un loc stătea un om care dormea liniștit pe prispă și într-un altul o mulțime de diavoli stăteau pe acoperișul casei și încercau să își găsească loc să intre. Și zice povestea c-a întrebat Sfântul Petru pe Dumnezeu: „Doamne, n-am înțeles: de ce omul acela dormea pe prispă și lângă el nu era niciun diavol”. Si i-a răspuns: „Pe el l-au cucerit!”. Era ca omul din Sfânta Evanghelie de astăzi, era sub stăpânirea diavolului și dormea mort de băătură. Și atunci diavolii și ei stăteau liniștiți că nu mai aveau ce să cucerească din el, fiindcă era un om păcătos pe care deja l-au cucerit și-atunci diavolii n-aveau de lucru cu el. În alte case, unde erau câte doi-trei, acolo mai erau și păcate și fapte bune. Și-acolo unde acoperișul casei era plin de demoni, acolo era un om care-și făcea rugăciunea, o familie întreagă care-și făcea rugăciunea și diavolii căutau să poată intra, ca să le tulbure rugăciunea și liniștea, ca să poată să-i cucerească măcar câte puțin.

Și erau mulți, legiune, ca în istoria Evangheliei de astăzi, și nu puteau intra fiindcă se rugau oamenii. Și-atunci, omul nostru primește acest sfat, poate și poruncă de la Mântuitorul: „Întoarce-te în casa ta” (Luca VIII, 39); și mai spune: „și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu” (Luca VIII, 39).

Omul ce stă la picioarele lui Iisus capătă o liniște deplină, un curaj de-a merge spre tot ce-i arată viața înainte cu încrederea că Dumnezeu este împreună cu el, așa cum spune și numele Emanuel, adică „Dumnezeu este cu noi”, fiindcă Dumnezeu Își ține întotdeauna cuvântul. Și

dacă L-a trimis pe Fiul Său în lume, nu L-a trimis decât cu acest scop, să restaureze firea omenească, cum spune părintele Stăniloae, să o facă capabilă să intre din nou în Rai. De aceea, prin moarte și înviere, Mântuitorul Iisus Hristos, a deschis din nou ușile Raiului care au fost încuiate de păcat. Și ne-a dat posibilitatea spunându-ne că orice demon, oricât ar fi de rău, poate fi biruit prin post și rugăciune.

Iubiții mei, rugăciunea este o armă atât de puternică în mâna noastră, a tuturor. Rugăciunea chiar și a demonilor este ascultată precum ați văzut, dar să ne împlinim și ascultarea față de tot ceea ce Mântuitorul Iisus Hristos ne-a dat de făcut.

Și iată acum vine al treilea tip de om pe care ni-l prezintă Sfânta Evanghelie de astăzi, în afară de omul îndrăcit și de omul mântuit de Mântuitorul Iisus Hristos, sunt și cei care stau în expectativă, cei care nu au încă puternică credința în puterea lui Dumnezeu. Și mai spun că pot să faci orice, că nu există diavol sau Dumnezeu, sau Rai sau iad. Tu ești omul singur care poți să faci ce vrei cu viața ta. Și calcă toate poruncile dumnezeiești, până și faptul că Dumnezeu spune că bărbat și femeie a făcut Dumnezeu și n-a făcut homosexualitate și nici alte păcate care sunt pe fața pământului.

Pe toți aceștia îi puteți privi ca pe cei care-au fost proprietarii turmei de porci care s-a înecat în mare. De la paznicii porcilor ei au aflat minunea care s-a petrecut, faptul că s-a vindecat îndrăcitul, că și-a lăsat lanțurile și obezile, s-a îmbrăcat frumos și s-a așezat la picioarele Mântuitorului. Au auzit despre el și nu s-au bucurat. Și auzind că averea lor, porcii – care sunt într-un fel simbolul murdăriei și al faptelor rele, și-al neputințelor – s-au înecat în mare, în loc să se bucure de vindecarea semenului lor, că era unul dintre ei, s-au întristat când L-au văzut pe Mântuitorul și I-au zis : du-te de la noi.

Este o istorisire care s-a petrecut real și de aceea trebuie noi să primim această învățătură a Sfintei Evanghelii. Este real demonul care ne ispitește mereu și caută locul gol în viața noastră. Este real omul care este ispitit de păcate și poate să fie păcătos, dar poate să fie și mântuit de Cel care a venit pentru restaurarea noastră, a firii noastre omenești. Este real și omul care stă în expectativă și aude și de faptul că a venit Mântuitorul și de faptul că cel îndrăcit a fost mântuit și nu se bucură.

De aceea, iubiții mei, Sfânta Evanghelie de astăzi așezându-ne în față această tipologie omenească ne îndeamnă să ne apărăm de toate prin post și rugăciune.

Frații mei, auzeam, mai zilele trecute, că spitalul de boli nervoase are peste o mie de locuri și că sunt toate ocupate. Și nu sunt pentru c-ar fi sănătoși. Ori toate formele acestea de alterare a firii noastre psihice sunt lucrări diavolești. Și nu putem să-i apărăm decât învățându-i pe oameni, pe noi înșine, luând seama la ce scrie în Sfânta Evanghelie și ascultând porunca sfântă care zice: „și spune ce ți-a făcut ție Domnul”.

Și prin împărtășirea de către noi a tuturor bucuriilor sufletești din Sfânta Evanghelie, din participarea la Sfânta Liturghie, să propovăduim și altora forma de a se putea mântui. Și nu vă lăsați mai ales copiii să fie răpiți de cei care slujesc numai cum s-au dus porcii și s-au înecat în mare. **Căutați să-i apărați pe copii și pe copiii copiilor voștri și nu cedați ispitelor vremii care vin atât de insinuos, atât de subtil câteodată, sub forma băuturii, sub forma unei muzici deșănțate, sub forma unei îmbrăcămînți decoltate.**

Toate acestea, iubiții mei, sunt ispitiri pe care trebuie să le sesizăm, să le aruncăm din viața noastră, ca să putem fi și noi întotdeauna mântuiți prin post și rugăciune. Și să nu uităm că ne-a spus Mântuitorul: fă și spune celor din jurul tău cât bine ți-a făcut Dumnezeu. Amin.

VINDECAREA DEMONIZATULUI DIN ȚINUTUL GHERGHESENILOR⁷⁴

(Ev. Luca VIII, 26-39)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În nemărginita dragoste pe care Dumnezeu a avut-o pentru noi, oamenii, ca să ne izbăvească din păcatul adamic, L-a trimis pe Fiul Său în lume, ca să ne descopere taine neștiute până atunci, iar revelația care s-a făcut prin Fiul Său nu a fost mărginită numai la poporul iudeu – căruia i-a trimis din vreme proroci ca să vestească venirea lui Mesia – ci le-a spus ucenicilor: „*Mergând, învățați toate neamurile*”(Matei XXVIII, 19).

De aceea Mântuitorul Iisus Hristos, venind întâi în sânul neamului ales, a trecut apoi în toate părțile cunoscute atunci și unde putea să meargă, iar mai la sfârșit, i-a trimis pe Apostolii Săi spre toate colțurile pământului.

În vremea cât a fost Mântuitorul pe pământ, a propovăduit în sânul poporului ales, dar nu s-a mărginit numai la cei de un neam cu El, adică la poporul evreu. Și iată-L că din orașul Său ce se numea Capernaum a plecat cu corabia și ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că ar fi ajuns într-un ținut care se numea al Gherghesenilor, după numele celor care locuiau acolo. Ținutul de atunci avea o particularitate, era un pământ locuit de oameni care nu respectau întru totul legea iudaică și creșteau porci, mâncau probabil și carnea lor, lucru neîngăduit de lege, dar mai mult decât atât (cum ne arată Sfânta Evanghelie de astăzi) era bântuit de diavoli. Era bântuit de îngerii răi, care, în momentul în care își găseau loc favorabil se instalau acolo și îi chinuiau pe oameni, făcând din acest popor al Gherghesenilor un popor nerespectuos pentru tainele legii, iar pe unii dintre ei – după unii dintre Sfinții Evangheliști, cum este Sfântul Evanghelist Matei, au fost doi demonizați, iar după Marcu și după Luca un singur bărbat – îi stăpâneau cu totul.

Pe acesta ni-l arată fragmentul Sfintei Evanghelii de astăzi, de la Sfântul Evanghelist Luca, un bărbat stăpânit de demoni și nu numai de unul, pentru că în momentul în care ajunge să se confrunte Mântuitorul Iisus Hristos cu cei care-l stăpâneau pe cel dintre ghergheseni (căci era om din cetate, om cunoscut de toți gherghesenii) cu cei care-L „inundaseră” pe omul din Gherghesa, la întrebarea: „*Care este numele tău?*” a răspuns „*Legiune*”. Fiindcă era o legiune de demoni în omul acesta pe care Sfânta Evanghelie de astăzi ni-l arată că era un bărbat din cetate și care de multă vreme nu mai purta haine pe el și în casă nu mai locuia, ci prin morminte. Acesta îi înfricoșa pe toți care erau acolo, fiindcă îl legau și cu lanțuri și cu obezi și nu îl puteau

⁷⁴Predică la Duminica a 23-a după Rusalii (Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor), rostită în data de 20 octombrie 2013, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

stăpâni și de aceea, ieșind uneori cu violență împotriva semenilor lui, se înspăimântau toți de cel stăpânit de demoni, iar prezența lui acolo era o calamitate.

Mântuitorul Iisus Hristos a plecat cu corabia și a mers având destinație precisă: ținutul Gherghesenilor. Ca Dumnezeu adevărat, știa că locul acela este stăpânit de acea legiune de demoni, care stăpâna mai ales pe unul dintre oameni, fiindcă diavolii, și atunci ca și astăzi, stăpânesc în diferite locuri mai cu putere, se manifestă mai amarnic și îi înspăimântă pe oameni cu tot felul de arătări.

Diavolii, iubiții mei, sunt o realitate și cine nu crede în ei (și sunt atât de mulți și astăzi care nu acceptă existența demonilor) înseamnă că Îl contrazic pe Mântuitorul în ceea ce spune, că am văzut pe Lucifer căzând din cer, și acest fapt e consemnat în Sfânta Evanghelie după Luca, la capitolul 10, versetul 18.

Acești demoni care ne ispitesc, începând cu Adam și până în zilele noastre pe noi toți, au fost și ei creație de la Dumnezeu, au fost îngeri în cer în cetele îngerești și au fost să slujească pe Dumnezeu. Aceasta era chemarea lor în lume, dar cum erau înzestrați și ei de Dumnezeu cu acest dar deosebit (cu această cunună care este nevestejită pe capul omului, cununa libertății, cununa pe care o aveau și o au și îngerii) libertatea de a-L sluji pe Dumnezeu (ca să fie vrednici de răsplata lui Dumnezeu) și revoltându-se împotriva lui Dumnezeu și a slujitorilor Lui, au fost aruncați din cer și lăsați să trăiască totuși cu însușirile pe care le-au avut în vremea slujirii îngerești, însușirea de a fi nevăzut, de a fi cu posibilitatea de a umbla în diferite locuri, așa cum sunt îngerii, dar au pierdut bunătatea și dragostea lui Dumnezeu.

Nu mai sunt strălucitori, cum sunt îngerii, ci sunt întunecați și plini de răutate și ispitesc pe oameni și de aceea când ajung să-l stăpânească pe unul dintre oameni, cum i-au stăpânit și pe Adam și pe Eva în clipa când i-au biruit prin ispitire, atunci desfigurează chipul lui Dumnezeu din om și îl fac să se întunece. De aceea, chipul lui Dumnezeu din om a fost atunci întunecat de păcatul pe care l-a făcut Adam, dar nu s-a pierdut, căci Dumnezeu i-a lăsat posibilitatea de a se ridica către asemănarea cu El. Omul are puțința de a lupta împotriva ispitei și împotriva demonilor, pentru ca să se ridice din nou la strălucirea cea dintâi pe care a avut-o când Dumnezeu l-a creat și l-a binecuvântat să locuiască în grădina Edenului, dându-i posibilitatea de a nu muri și de a se bucura veșnic de strălucirea lui Dumnezeu.

A căzut însă omul, prin acceptarea ispitirii pe care i-a prezentat-o diavolul, care a avut posibilitatea de a se înfățișa în chipul șarpelui și de atunci diavolii umblă peste tot în lume și îi ispitesc pe oameni în fel și chip. Cei care acceptă ispita, devin locuiți de ei, de demoni, care sunt mulți câte ispite sunt acceptate. De aceea, iubiții mei, cea dintâi datorie pe care o avem noi este să primim poruncile lui Dumnezeu ca să putem învinge ispitele diavolești care vin pentru ca să nu se desfigureze chipul pe care Dumnezeu L-a înscris în fiecare dintre făpturile omenești.

Mântuitorul Iisus Hristos, luând corabia, S-a îndreptat spre ținutul Gherghesenilor, pentru că voia ca și cei de acolo să se mântuiască și, văzând puterea lui Dumnezeu între ei, să se îndrepte pe calea cea bună.

Apropiindu-Se de ținutul acesta, pe calea pe care mergea, aproape de care era și cimitirul, a ieșit în calea Lui ca și în calea multora, această ființă desfigurată de demoni, acest om care era gol trupește, pentru că ne spune Sfânta Evanghelie că nu mai punea haine pe el. Acest om, în casă nu mai locuia, ci prin morminte și nu îi era numai trupul gol de îmbrăcăminte, ci și sufletul gol de credință și de dragoste. De aceea a putut să-l locuiască legiune de demoni și să lucreze prin forța lui omenească și să-i sperie pe toți oamenii, să-i înfricoșeze, să se teamă de ei și să accepte ispitirile lor.

Locuitorii toți din Gherghesa erau oarecum cuprinși și ei la rândul lor de o ispitire aparte, ispitirea avuției, ispitirea plăcerilor de tot felul, de aceea Mântuitorul venise aici ca să le arate puterea dumnezeiască înaintea de toate, prezența lui Dumnezeu, prin Fiul Său, în mijlocul oamenilor și mai ales să vadă oamenii puterea lui Dumnezeu care este și asupra demonilor. Și venind Iisus ca să restaureze chipul lui Dumnezeu în omul pierdut și stăpânit de demoni, se înfruntă cu legiunea de demoni. Aceștia, care au fost înainte ființe curate și care au mai păstrat și ei amintirea vremii când au fost îngeri plăcuți lui Dumnezeu, L-au recunoscut pe Iisus Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu. L-au recunoscut pe Iisus Hristos ca Dumnezeu din vremea când îngerii populau în întregime cerul, înainte de cădere. Cei care au căzut au devenit **diavoli și demoni**. Îl cunoșteau pe Iisus Hristos, de aceea în momentul în care Îl văd pe Fiul lui Dumnezeu în fața lor, aceștia I s-au adresat, spunându-I: „*Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui*” (Luca VIII, 28).

Vorbea la singular, ca și cum ar fi numai un singur demon, pentru că era o singură ființă omenească, cucerită și stăpânită de ei, dar, când îl întreabă Iisus: „*Care-ți este numele?*” (Luca VIII, 30), el a zis „*legiune*”, căci demoni mulți intraseră în el.

Iată, iubiții mei, cum prin omul acesta stăpânit de legiune de demoni, este recunoscut Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care a venit pentru a restaura firea omenească, pentru a-l îndrepta pe om pe calea cea bună. Dar ei, demonii, care se simțeau bine ca stăpânitori ai omului, se temeau de Mântuitorul care le-a poruncit să meargă în adânc și le era teamă de adâncul locuinței lor, de întunericul care stăpânea în împărăția demonilor, și de aceea s-au rugat de Mântuitorul să le îngăduie să intre în turma de porci și Mântuitorul le-a îngăduit.

Iubiții mei, legea iudaică oprea mâncarea cărnii de porc și totuși aici vedem ca într-un teritoriu locuit de cei care respectau legea iudaică, era o turmă de porci. Însăși prezența turmei este vădirea păcatului pe care-l făceau crescându-i pe acești porci și de aceea, demonii, care știau cât țin cei păcătoși la păcatul lor, au cerut îngăduință să intre în turma de porci și Mântuitorul le-

a îngăduit. Oare pentru că a ascultat rugăciunea demonilor? Nu. Ci pentru a-i învăța pe cei care erau stăpâni ai porcilor și pentru a le arăta păcatul pe care-l săvârșesc: avariția, dorința de câștig și călcarea poruncii dumnezeiești. Când au intrat diavolii în turma de porci, cum era țărmul mării aproape, toți s-au îndreptat spre mare și aruncându-se în apă, s-au prăpădit. Cei care păzeau turma de porci s-au înpăimântat de ceea ce au văzut. L-au văzut pe cel demonizat, care până atunci era gol, despuiat și amenințător, dar în clipa în care a fost părăsit de legiunea de demoni, care a intrat în turma porcilor, s-a liniștit. Și-a revenit în fire. A devenit limpede la minte, s-a îmbrăcat în haine ca orice om liniștit și s-a așezat cuminte la picioarele Mântuitorului. Păzitorii turmei s-au înpăimântat de faptul că l-au văzut dintr-odată atât de întors în sine, ca orice om liniștit. Dar s-au înpăimântat și de faptul că porcii care erau în grija lor s-au aruncat în apă dintr-odată și, văzând aceasta, au alergat prin sate și la stăpânii porcilor din Gadara, ca să le spună ce s-a întâmplat, fiindcă ei aveau responsabilitatea turmei de porci.

Auzind oamenii de prin sate și din cetate ce s-a întâmplat cu porcii lor și cu cel demonizat, nu au fost impresionați de faptul că cel bolnav dintre ei și-a revenit, ci de faptul că au pierdut turma de porci. Și au venit cu toții, grămadă, mulțime, să-L întâmpine pe Iisus Domnul, dar nu l-au adresat cum l-au adresat demonii, „*Iisuse Fiul lui Dumnezeu*”, ci l-au adresat cu reproșuri, ca unii care erau supuși ispitirilor diavolești. Și nu s-au bucurat văzându-l pe semenul lor vindecat și fără să-i mai înpăimânte și că nu mai avea nevoie să fie legat – căci era legat de dragostea dumnezeiască la picioarele Domnului – ci, revoltați de pierderea lor materială, l-au zis lui Iisus să plece de la ei, căci erau cuprinși toți de frică mare. L-au rugat toată mulțimea din ținutul Gherghesenilor să plece de la ei! Iată ce atitudine are omul față de Dumnezeu în unele situații. Poate un om care vede vindecarea unuia dintre ei, poate mulțimea de oameni, care până atunci era înfricoșată de cel care se manifesta împotriva oamenilor sub impulsul demonilor, pot oare aceștia să nu se bucure de vindecarea semenului lor și nu să se întristeze de pierderea bunurilor materiale?

Iată, iubii mei, cum oamenii s-au întors împotriva lui Dumnezeu, împotriva Celui care a făcut bine unui semen al lor. Și l-au rugat să plece dintre ei. Câtă asemănare între vremea aceea și vremea noastră de astăzi!

Mi-a fost dat să văd într-o zi o observație a străinilor, care spuneau că dacă ai face o statistică, ai vedea cum în România cam tot a treia zi se sfințește o Biserică. Nu-i tot a treia zi, dar totalizându-le și împărțind la numărul zilelor înseamnă destul de multe. Și iată cum mii de oameni au mers acum o săptămână la Catedrala Mitropolitană din Iași. Cu adevărat, pentru noi românii, este îmbucurător faptul acesta că atunci când îi cheamă Sfânta Cuvioasă Parascheva, își lasă oamenii averea lor, căminul, și, înfruntând urgia vremii, se duc să primească binecuvântarea Fericitei Cuvioase Parascheva. Și, curând, aceleași mii de oameni și alții vor veni la moaștele

Sfântului Dumitru din Basarabi și ale Sfinților Împărați Constantin și Elena care sunt în Catedrala Patriarhală. În comparație cu aceasta, în toată lumea, dar și la noi, dacă ai merge pe o stradă și ai face o statistică a numărului de bănci, a numărului de prăvălii care sunt cu alte scopuri decât cele alimentare și de îmbrăcăminte, a caselor cu jocuri de noroc sau alte lucruri neîngăduite omului obișnuit, ai observa că sunt mult mai multe.

Și, iată, ne gândim că oamenii, pentru pâinea lor imediată, nu țin seama de perspectiva minelor de aur de la Roșia Montană și toți vor câștig acum, otrăvind mediul prin modul cum vor scoate aurul astăzi și se revoltă împotriva celor care arată adevărul și perspectiva tristă a viitorului unei țări și a unei lumi întregi și, la fel ca gherghesenii de altă dată, Îi spun Mântuitorului să plece de la ei.

Iubiții mei, Dumnezeu este Cel care ne-a dat bucuria atâtor bogății, mai ales în această țară care se numește „*Binecuvântată de Dumnezeu*”, și uneori și „*Grădina a Maicii Domnului*”. Și aici ne dăm seama cum se luptă spiritul malefic cu Adevărul și cu dreptatea și suntem tot tentați să ne bucurăm de cele materiale, imediate și să nu vedem pericolul care ne așteaptă mai târziu sau modul cum – în dragoste unii față de alții și în dragoste față de Dumnezeu – să chivernisim bogăția pe care Dumnezeu ne-a dat-o ca să ne bucurăm de ea, nu numai noi astăzi (de aurul care s-ar extrage), ci să se bucure și cei ce vor urma după noi. Pământul acesta – care astăzi din ce în ce își topește ghețurile care mențin echilibrul termic și face să se apropie sfârșitul prin cataclismul topirii zăpezilor – nu este numai al nostru, ci și al urmașilor noștri.

De aceea, iubiții mei, mergerea Mântuitorului în ținutul gherghesenilor, pe care ne-a pus-o înainte Sfânta Evanghelie de astăzi, a fost o mergere cu multă pedagogie și cu multă înțelepciune, care n-a fost numai pentru atunci, ci a fost și pentru zilele noastre de astăzi. Și cu toții putem să ne asemănăm aceluia al cărui chip dumnezeiesc a fost distorsionat și nimic de legiunea de demoni și să ne simțim toți chemați de Dumnezeu să ne curățim simțirile, să ne curățim sufletele, să ne deschidem viața spre Hristos Domnul, care vine la noi în fiecare Sfântă Liturghie, pe masa Sfântului Altar și ne cheamă pe toți: „*cu frică de Dumnezeu și cu credință*”.

Așadar, „*cu frică de Dumnezeu și cu credință*” și mai ales cu dragoste să ne apropiem de Domnul, curățându-ne sufletele prin spovedanie și încercând să alungăm ispitele și ascultând sfatul cel din urmă pe care, plecând Dumnezeu de la ei, de la ghergheseni, n-a uitat să I-l spună celui care era acum izbăvit, așezat la picioarele Lui: „*Întoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu*” (Luca VIII, 39).

Oare, noi nu auzim acest sfat?

Oare, noi nu simțim cât bine ne dă Dumnezeu fie și numai prin faptul că în fiecare zi deschidem ochii și privim minunile pe care Dumnezeu le-a creat pentru noi ?

Oare, noi nu simțim câtă dragoste a manifestat Dumnezeu când L-a trimis pe Fiul Său ca să Se jertfească pentru noi și câtă dragoste ne-a lăsat Fiul când, arătându-le ucenicilor pâinea și vinul, binecuvântându-le, le-a zis: „*aceasta să faceți întru pomenirea Mea*” (Luca XXII, 19)? De aceea, în fiecare Sfântă Liturghie, având pe masă pâinea și vinul aduse ca jertfă de sufletul omului, harul dumnezeiesc, puterea divină, energiile necreate vin și Duhul Sfânt preface pâinea și vinul în Trupul și Sângele Domnului, spre care ne cheamă ca să ne putem înnoi sufletește chipul (pe care ni-l distorsionează, pe care ni-l strică în fiecare clipă ispitirile diavolești), fiindcă Hristos Domnul și astăzi, prin Sfânta Împărtășanie, vine să restaureze chipul lui Dumnezeu în noi, ca să ne simțim întăriți, dar în același timp, să nu uităm, cât bine ne-a făcut nouă Dumnezeu. Amin.

ÎNVIEREA FIICEI LUI IAIR⁷⁵

(Ev. Luca VIII, 41-56)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, venit în lume și propovăduia tuturor adevărul despre tainele cele de dincolo de cuvânt ale cerului și întărea tot ceea ce lucra prin minunile pe care le făcea. Când a spus pilda samarineanului milostiv, a arătat că unii dintre oameni sunt ca pământul bun care primesc învățătura lui Dumnezeu, iar alții sunt ca pământul bătătorit de care nu se leagă nimic. Și, în Duminica trecută, auzind Evanghelia cu cei din ținutul Gadarenilor care L-au alungat pe Mântuitorul și au spus: să pleci de la noi, am văzut că s-au spăimântat de câtă putere avea Fiul lui Dumnezeu printre oameni. Spre deosebire de situația aceasta petrecută în Gadara, Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată o situație cu totul altfel. Ne spune Evanghelia că atunci când S-a întors Iisus în orașul Lui, Capernaum, mulțimea L-a primit, căci toți Îl așteptau. Deci, dacă în partea cealaltă L-au alungat, aici toți Îl așteptau fiindcă au văzut că puterea cu care lucrează Fiul lui Dumnezeu nu este a unui om obișnuit.

Și toți cei care cunoșteau învățătura Vechiului Testament și făgăduiala care era dată că va veni un Mântuitor, studiau fiecare atitudine a Mântuitorului să vadă dacă nu cumva se identifică cu Cel pe Care Dumnezeu L-a făgăduit lor. Iar când au văzut câte minuni a făcut, erau gata gata să creadă că El este Fiul lui Dumnezeu. De aceea Îl așteptau acum cu o nerăbdare mare, ca să vadă dacă se împlinește făgăduința lui Dumnezeu în persoana Lui. Iar Mântuitorul a venit și împlinea pe mai departe voia lui Dumnezeu ca să le arate oamenilor calea spre El.

Când s-a apropiat de orașul Capernaum, ne spune Evanghelia că a venit un bărbat al cărui nume era Iair și care era mai marele sinagogii. Acesta, căzând la picioarele lui Iisus, Îl ruga să intre în casa lui. Iubiții mei, întâlnirea dintre mai marele sinagogii și Mântuitorul are o importanță deosebită pentru a înțelege starea lucrurilor de atunci. Căci, mai marele sinagogii, în lumea iudaică de atunci, avea o răspundere mare față de comunitatea în mijlocul căreia își ducea existența. El împărțea îndatoririle pe care le aveau de împlinit cei care veneau la sinagogă: unii să poarte sulurile cu Sfintele Scripturi, alții să le citească, alții să le talmăcească, iar cel care era mai marele sinagogii trebuie să deducem că era și un cunoscător al Sfintelor Scripturi.

Cunoscătorul știa semnele după care ar trebui să-L recunoască pe trimisul lui Dumnezeu. Și cum îi apare în cale Mântuitorul, mai marele sinagogii, ne spune Scriptura, a căzut la

⁷⁵ Predică la Duminica a 24-a după Rusalii (Învierea fiicei lui Iair), rostită în data de 29 octombrie 2006, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

picioarele lui Iisus și Îl ruga să între în casa sa. A îngenunchea în fața cuiva înseamna a-l recunoaște mai presus de tine, a îngenunchea în fața cuiva înseamna a te umili lui. Și iată cum cel care era mai marele sinagogii se face cel mai mic dintre credincioși în fața acestui om pe care Îl aștepta și pe care Îl roagă să între în casa lui. Citind mai departe pe firul Sfintei Evanghelii, vedem și de ce mai marele sinagogii cu numele de Iair era atât de smerit în fața Mântuitorului.

Motivul era că auzise (sau poate văzuse) despre Mântuitorul Iisus Hristos câte minuni a făcut. Și iată-l acum pe Iair, mai marele sinagogii, tulburat în sufletul lui, fiindcă avea o fiică, singura lui fiică, ca de doisprezece ani și aceasta era pe moarte. Și, în situația aceasta Iair, ca oricare dintre părinți într-o astfel de greutate, ce n-ar fi făcut, ce n-ar fi dat ca să-și salveze copilul de la moarte? Atunci nu s-a mai gândit la situația lui, de mai marele sinagogii adică reprezentantul legii vechi, în conflict cu legea nouă pe care poate auzise că Mântuitorul o predica. Nu mai ținea de nimic seama acum și iată-l îngenuncheat în fața Mântuitorului rugându-L să între în casa lui. Și pe când se ducea Mântuitorul, mulțimile Îl împresurau, Îl însoțeau, mergând într-un rând foarte strâns alături de Mântuitorul.

Ne întrebăm de ce oare Îl împresurau mulțimile? Căci dacă ar fi fost un om obișnuit, sigur nu s-ar fi dus după El. Și nici nu era un om care să facă cine știe ce gesturi necugetate ca să atragă lumea după el. Toți cei care Îl însoțeau Îl știau că a lucrat lucruri pe care nimeni nu le-a mai făcut în veac și de aceea erau așa de aproape de El. Poate și datorită faptului că străduțele orașului sunt destul de înguste, fiindcă acolo nu este un bulevard larg pe unde merg oamenii, și toți se țineau de El atât de strâns ca să nu scape nicio vorbă și să nu scape nicio faptă pe care ar fi făcut-o. Mai ales poate că și știau că fiica lui Iair era pe moarte, de vreme ce erau atât de mulți împreună cu El, când Iair a căzut la picioarele Mântuitorului.

În clipele acestea de îngheșuală, o femeie care de doisprezece ani avea curgere de sânge și care cheltuisese cu doctorii toată averea ei și de nici unul nu putuse fi vindecată, apropiindu-se pe la spate, s-a atins de poala hainei lui Iisus și îndată s-a oprit curgerea sângelui ei. Și a zis Iisus: „*Cine este cel care s-a atins de Mine?*” (Luca VIII, 45). Dar toți tăgăduiau. Petru însă și ceilalți care erau cu El I-au zis: „*Învățătorule, mulțimile Te îmbulzesc și Te strâmtorează și Tu zici : Cine este cel care s-a atins de Mine?*” (Luca VIII, 45).

Într-adevăr, într-o astfel de aglomerație, unii se împingeau să fie cât mai aproape de El și nici nu putea judeca cineva care este cel mai apropiat de Iisus. Chiar dacă ucenicii erau în jurul Lui, așa cum se vede, nu puteau să bage de seamă cine s-a apropiat. Și spune Mântuitorul: „*S-a atins de Mine cineva. Căci am simțit o putere care a ieșit din Mine*” (Luca VIII, 46). Ne întrebăm oare în îmbulzeala aceasta, a fost prima persoană care s-a atins de Mântuitorul de a simțit că a ieșit o putere? Probabil că și alții s-au atins de vreme ce zice Petru în numele

Apostolilor: „*Mulțimile Te îmbulzesc și Te strâmtorează*” și cum să știi dacă te atinge cineva. Și cu toate acestea Mântuitorul a făcut public faptul că cineva s-a atins de El.

Iată deci că a ieșit o putere din El și în situația aceasta Mântuitorul a vrut să arate lumii care Îl înconjura un fapt deosebit. Și atunci, o femeie, văzându-se vădită, a venit tremurând și căzând înaintea Lui, a spus de față cu tot poporul din ce cauză s-a atins de El și cum s-a tămăduit îndată. Iubiții mei, iată scopul înalt pentru care Mântuitorul a vădit-o pe această femeie. Poate că și alții au fost bolnavi, dar poate niciunul nu s-a tămăduit fiindcă n-a crezut, nu s-a apropiat de El cu credință.

Această femeie însă s-a apropiat de El fiindcă știa că Mântuitorul are puteri extraordinare și ea, care o viață întreagă a fost în suferință și și-a cheltuit toată averea cu doctorii care n-au putut-o vindeca, vine acum și se apropie de El cu nădejdea că se va vindeca. Mântuitorul, care-i știa suferința și îi cunoștea curăția sufletului, a lăsat să iasă puterea vindecătoare, dar a voit și să sublinieze acest fapt în fața mulțimilor. Era o situație jenantă și dificilă pentru că o femeie care are curgere de sânge nu are voie să se apropie de cele sfinte. Atunci era și mai drastică opreliștea. Nici măcar în mulțime nu avea voie. Și iată acum o femeie care de doisprezece ani era cu această suferință, vine pe la spate, nici măcar nu a cerut o îngăduință. Dar cum să ceară îngăduință când ea știa bine ce opreliște era după legea veche și că era pasibilă chiar de omorârea cu pietre. Și, când a văzut-o Mântuitorul, din pricina ei s-a oprit și a întrebat cine l-a atins. Tremurând, zice Scriptura, s-a arătat și a spus în fața întregii mulțimi de ce s-a atins și cum s-a tămăduit îndată.

Vedem, iubiții mei, în această întâmplare cât curaj au cei bolnavi când caută mântuirea, vindecarea de ceva. Dar în afara acestui curaj trebuie să ai credință puternică că vei fi vindecat. Și tocmai aceasta dorea să sublinieze Mântuitorul. El i-a zis: „*Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit. Mergi în pace*” (Luca VIII, 48).

Acest „*mergi în pace*” era iertarea pe care i-o dăduse pentru că s-a atins de El fără să-L întrebe. Era iertarea pentru faptul că a venit în mulțime când nu era curată. Dar, cum a gândit în credința ei că se va vindeca, a înfruntat toate opreliștele și s-a apropiat de Mântuitorul, iar Mântuitorul i-a vindecat sufletul. Ba mai mult, i-a zis: „*credința ta te-a mântuit. Mergi în pace*”. Nu este numai aici când spune Mântuitorul: „*credința ta te-a mântuit*”. Dar pe drumul către casa lui Iair, Mântuitorul subliniază acest fapt: câtă putere are credința pentru cel în suferință ca să-l poată vindeca. Iar Iair era unul care suferea moral din pricina fiicei lui care era pe moarte. Și încă vorbind deci cu femeia, a venit la Iair cineva zicând: „*A murit fiica ta. Nu mai supăra pe Învățătorul*” (Luca VIII, 49).

Sfânta Evanghelie spune că Îl numeau Învățătorul, deci când aflăm la început că mulțimile Îl așteptau, înseamnă că Îl așteptau pe Învățătorul. Când femeia l-a urmat și a căutat să se atingă de haina Lui, era pentru că Îl știa pe El Învățător. Și acum vine cineva la Iair și îi

spune să nu-L mai supere pe Învățătorul. Acesta pentru a-i înlesni într-un fel faptul dureros că fiica lui a murit. Dar, fără să-i dea posibilitatea lui Iair să reacționeze emotiv la vestea pe care i-a adus-o trimisul, Mântuitorul îi zice: „*Nu te teme; crede numai și se va izbăvi*” (Luca VIII, 50). Oricine într-o astfel de situație când spune de cineva că e mort, dacă ar spune altcineva că nu e mort s-ar mira, dar Mântuitorul voia să le arate celor care au venit împreună la Iair că El este mai puternic decât moartea, este mai presus decât orice din lumea aceasta. Ori, pentru ființa omenească nu există un vrăjmaș mai mare decât moartea. Toate celelalte oamenii le acoperă: foamea, portul, își caută hrană și de îmbrăcat, durerea o oblojește și se poate vindeca. Dar de moarte nu poate scăpa nimeni. Și atunci auzim în gura Mântuitorului cuvântul acesta: nu te teme, crede numai. Și cui spune acestea? Mai marelui sinagogii care a venit și s-a așezat înaintea Lui ca să-I salveze fiica aflată pe moarte. Și acum când aude vestea că a murit, ce să creadă? Aici este cea mai mare problemă a existenței noastre dintotdeauna. Toți spunem că suntem credincioși. Și ne mărturisim prin însuși faptul că venim la Biserică. Suntem credincioși, dar dacă ar fi să ne luăm la bani mărunți și să ne întrebe cineva: ce crezi? Ai ști să spui ce crezi? Care îți e credința!? Și dacă te întreabă cineva: de ce credință ești? Sunt de credință ortodoxă. Dar de ce zici ortodoxă? Prin ce te deosebești de altele ca să fii ortodox ? Și iată, iubii mei, de ce Mântuitorul voia să arate acestui om, ce înseamnă pentru un om credința. Și văzând noi aceasta, să ne întrebăm și ce înseamnă pentru noi credința. Mai ales în aceste clipe când, iubii mei, ne așteaptă porțile Europei în care dorim atât de mult să intrăm, dar unde ne așteaptă atât de multe necunoscute care mai de care mai primejdioase, mai ales pentru noi, pentru credința noastră.

Căci nu mai departe de zilele acestea în Grecia – care este o țară mai, să-mi iertați dacă o spun, mai ortodoxă decât noi, unde puterea credinței, manifestarea credinței este mult mai puternică decât la noi: sectele n-au prins cum au prins la noi din pricina slăbiciunii credinței noastre, încă până în zilele noastre căsătoriile nu se fac la primărie, ci se fac numai la Biserică (și actul dat de Biserică este valabil în fața tuturor autorităților, atât de mare este încrederea în Biserică), religia se învață ca limba lor maternă în școală – datorită presiunilor Europei (spre care ne ducem și noi) se spune că Parlamentul ar fi votat să nu se mai facă religia în școală ca materie de învățământ, iar preoții să nu mai intre în școală.

Căci acolo, mai mult ca la noi, fiecare școală își are preotul ei care se îngrijește de cele duhovnicești. Și atunci, iubii mei, unde este credința noastră. Cu ce ne prezentăm noi în fața acestei Europe? Cât de mare este credința noastră? Pentru că vedem că însuși Mântuitorul face o distincție în modul de a se manifesta credința și spune că dacă va fi credința cât grăuntele de muștar și vei zice muntelui să se mute, se mută. Deci credința trebuie să aibă o formă de

manifestare vie. Când a vindecat pe fiica femeii care era bolnavă i-a zis: „*O, femeie, mare este credința ta; fie ție precum voiești*” (Matei XV, 28).

Deci credința poate să fie mai mică sau mai mare. Și după credința aceasta îți împlinește Dumnezeu rugăciunea. De aceea, iubiții mei, noi ne rugăm cu toții, dar iată că sunt și alte forme de adresare către Dumnezeu și mai ales cât de ciudați sunt unii care se roagă să câștige la loto. Și cum să împlinească Dumnezeu o rugăciune cuiva care are numai o credință formală, fără să o manifeste în fața lumii sau prin faptele pe care le are. Căci spune Sfântul Apostol Iacob: „*Credința fără fapte moartă este*” (Iacov II, 20). De aceea Iair s-a apropiat de Mântuitorul, a căzut în genunchi înaintea Lui și i-a arătat umilință, respect, dragoste, nădejde și i-a zis să intre în casa lui.

Și Mântuitorul a venit la el și când a auzit de fetița lui i-a zis „*crede*”. Și probabil că Iair a crezut de vreme ce ne spune Sfânta Evanghelie că Mântuitorul venind în casă n-a lăsat pe nimeni să între cu El la copilă decât numai pe Petru, Ioan, Iacob, pe tatăl copilei și pe mamă. Iată, iubiții mei, cum Mântuitorul a oprit mulțimile acestea care-L îmbulzeau și care au devenit atunci și mai curioase să vadă ce se întâmplă. Cu ce puteri poți să oprești oare un puhoi care te împinge și te înghesuie? Și cu toate acestea, la vorba Lui, s-au oprit cu toții și n-a lăsat înăuntru decât pe cei trei Apostoli, pe tată și pe mamă. Pentru că acolo era marea dragoste pentru copila despre care se spunea că a murit.

Și toți plângeau și se tânguiau pentru ea. Să nu înțelegem că plângeau Apostolii. Tatăl copilei și mama vor fi plâns și ei că nu există părinte care să nu plângă la moartea copilului, dar în casa aceea așteptau și alții în timp ce Iair era plecat să-L caute pe Iisus. Și toți plângeau și se tânguiau, pentru faptul că (și acum este obiceiul acesta în țările acelea calde) pe mort îl îngropi în aceeași zi în care a murit ca să nu între în putrefacție. Și acum este obiceiul acolo și a fost întotdeauna ca la un mort să vină de îndată bocitori care încep să plângă profesional de multe ori sau să cânte din instrumente ca să manifeste durerea și regretul pentru cel care pleacă.

Ori când toți plângeau Iisus le-a zis: „*Nu plângeți*” (Luca VIII, 52). Și când auzi la un mort, să oprești ca să plângă, nu este oare caraghios? De aceea ne și spune Scriptura, când au auzit că spune: „*Nu plângeți; N-a murit, ci doarme*” (Luca VIII, 52), râdeau de El știind că a murit. Ce a ajuns Fiul lui Dumnezeu! Duminica trecută am auzit cum L-au îndepărtat din ținutul Gadarenilor cu: du-te de la noi, iar acum râdeau de El cei care nu simțeau în sufletul lor ce grad de putere venea de la Dumnezeu spre noi oamenii. Și Mântuitorul le-a zis „*Nu plângeți*”

Pentru aceasta a venit, iubiții mei, Mântuitorul: să ne spună tuturor să nu plângem că moartea nu este mai tare decât Bunul Dumnezeu. De aceea El a spus: „*Cine va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa*” (Marcu VIII, 35) și „*cel ce crede în Mine, chiar de va muri, va trăi*” (Ioan XI, 25). Și prin aceasta voia să-i facă pe oameni să

înțeleagă că n-au de ce să plângă, să nu se teamă de moarte. Că moartea nu este mai tare ca dragostea lui Dumnezeu față de om. Căci pentru aceasta a venit Mântuitorul: să Se jertfească, să-i aducă morții prinos, zălog, propriul Său trup omenesc pentru ca prin El să câștige dreptul întregii omeniri de a intra în împărăția cerurilor. Nu plângeți, frații mei, căci Dumnezeu este mai tare decât moartea și ne arată aceasta în întâmplarea cu minunea cu fiica lui Iair. Căci atunci când ei râdeau de El știind că a murit, El, scoțându-i pe toți afară, deci nu erau numai Apostolii, tatăl și mama, ci erau și rude și apropiați, și apucând pe copilă de mâna, i-a grăit: Talita Kumi, adică: „*Copilă, scoală-te !*” (Luca VIII, 54).

Și duhul s-a întors și a înviat îndată. Și a poruncit El să-i se dea să mănânce și au rămas uimiți părinții fiindcă atunci când I-a zis: copilă, scoală-te, duhul ei s-a întors și a înviat îndată. De unde a venit duhul ei? Din neființă, cum spun atâția dintre noi când spun despre morții lor că au trecut în neființă? Ori neființa nu există și nu poate să te întoarcă cineva din neființă. Ori duhul nostru, iubiții mei, după moarte se întoarce la Cel ce l-a dat, la Dumnezeu.

Mântuitorul după moarte, după Înviere, a fost prezent până la înălțare – patruzeci de zile – în mijlocul celor care L-au iubit. Așa ne învață și Biserica că duhul celui care a murit, este încă în locul în care a trăit și de aceea se fac pomenirile de trei, de șase, de nouă, până la patruzeci de zile când sufletul se duce la întâlnirea cu judecata particulară. Duhul nu moare niciodată, sufletul nu se pierde în neființă, el este viu și trăiește și după moarte.

Și aceasta este marea tărie a credinței noastre creștinești. Căci dacă Iisus Hristos n-ar fi înviat, zadarnică ar fi credința noastră. El a arătat în lume prin propria Lui experiență puterea pe care o are Dumnezeu asupra morții „*căci a înviat cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le*”. Căci Dumnezeu este viața, este viață pururea fiitoare. Și după moarte, iubiții mei, trăiesc sufletele noastre, așa cum ne-a învățat Mântuitorul Iisus Hristos și cum veți auzi în duminicile care urmează, când săracul Lazăr și bogatul nemilostiv mărturisesc despre viața de după moarte.

În ce mă privește, iubiții mei, știți poate că am avut o experiență grea și ieri, când veneam cu părintele Cristian și cu cântărețul, în drum m-a oprit un domn și după ce m-a salutat, nu știam de unde să îl iau, zice: sunt operator la cinematografie, de la televiziune, care am venit la dumneavoastră după ce ați trecut prin acea experiență. Eu nu-mi amintesc să fi fost el la mine, dar știu că atunci când am fost între moarte și viață, am văzut cum mă urcam la cer și așa cum a fost chemat înapoi sufletul fiicei lui Iair, așa a fost chemat înapoi și sufletul meu și m-am întors în trupul acesta pieritor ca să mai duc greutățile în această viață de acum.

Căci nu sunt puține, iubiții mei, căci zilele acestea am de luptat cu minciuna și cu impostura care vor să pună stăpânire pe ce avem noi în jurul Bisericii și pe multe altele. Și de

aceea, iubiții mei, cum spune Mântuitorul: „*Crede numai!*”. Acest gând, iubiții mei, să nu-l uitați niciodată. Și dacă te întrebi ce credință? Poate cineva să spună ce este credința? E greu de spus! A încercat Sfântul Apostol Pavel când le scrie evreilor în capitolul 11 „*Credința este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute*”. Ca să dovedești ceva ce nu se vede este foarte greu, dar de nădăjduit poți să nădăjduiești întotdeauna. Și dacă ai credință puternică, Dumnezeu ți-o va împlini și pe măsura credinței tale se împlinesc rugăciunile. De aceea, iubiții mei, credeți și vă veți mântui. Amin.

PILDA SAMARINEANULUI MILOSTIV⁷⁶

(Ev. Luca X, 25-37)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Sunt atât de multe probleme cu care se înfruntă viața noastră, dar toate, iubii mei, din pricina noastră a oamenilor se întâmplă. Și una dintre cele mai grele probleme este aceea cu privire la veșnicie. Astăzi, Sfânta Evanghelie ne pune în față două dintre problemele grele ale vieții: ce să facem să moștenim viața de veci și, fiindcă în Evanghelie ne spune să iubim pe aproapele ca pe noi înșine, să ne întrebăm cine este aproapele.

Așa cum se întâmplă în viața noastră obișnuită, în clipele acelea când Mântuitorul vorbea mulțimilor, pentru că vorbirile erau uneori lungi, lumea stătea jos pe pământ și-L asculta pe Mântuitorul. Sfânta Evanghelie de astăzi ne spune că: „*un învățător de lege s-a ridicat, ispitindu-L și zicând: Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?*” (Luca X, 25). Deci, acest învățător de lege s-a ridicat din mijlocul mulțimii care-l cuprindea și pe el și care-L asculta pe Mântuitorul – așa cum ar trebui să ascultăm și noi astăzi Sfânta Evanghelie și să găsim în cuvintele Mântuitorului îndrumare pentru viața noastră – dar nu s-a ridicat cu gând sincer. Căci spune Sfântul Evanghelist Luca, care a consemnat această întâmplare – și dintre cei patru Evangheliști este singurul care o scrie – că n-a venit cu gând rău în întrebarea lui, ci ispitindu-L. El nu știa, deși era învățător de lege, că Acela pe care-L întreba și căruia Îi zicea Învățătorul nu era numai un simplu învățător, ci Fiul lui Dumnezeu Care le știe pe toate. De aceea Mântuitorul, cu dragoste nesfârșită, cu răbdarea pe care a avut-o întotdeauna față de oameni, Îl ascultă și a stat de vorbă cu el. Și acest dialog este extraordinar pentru viața noastră, iubii mei, și ne arată un drum de mântuire.

Căci ascultându-i întrebarea Mântuitorul nu s-a mirat – cum a fost în altă situație cu un învățător de lege care-I zicea bun și să-l întrebe de ce-Mi zici bun sau de ce-Mi zici învățătorule – ci îi pune Mântuitorul o întrebare ca unuia care era învățător al legii : „*Ce este scris în lege? Cum citești?*” (Luca X, 25). Și atunci, învățătorul legii care probabil a fost cutremurat el însuși de îndrăzneala lui de a întreba, și pus în fața propriei sale meniri de a fi învățător de lege îi spune ce scrie în lege: „*Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată virtutea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși*” (Luca X, 27).

⁷⁶ Predică la Duminica a 25-a după Rusalii (Pilda Samarineanului Milostiv), rostită în data de 12 Noiembrie 2006, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Iubiții mei, învățătorul de lege era cel care propovăduia celor care nu știau să citească și el cunoștea bine ce învață legea, deși în tot Vechiul Testament o referire asemănătoare la aproapele se găsește și în Levitic: „*Să nu te răzbuni cu mâna ta și să nu ai ură asupra fiilor poporului tău, ci să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru*”(Levitic XIX, 18). În celelalte locuri începând cu poruncile lui Moise, toate vorbesc despre dragostea față de Dumnezeu care să te cuprindă în toată ființa ta și cu toată această ființă a ta să-L iubești și să-L respecti pe Dumnezeu de la care îți vine viața și care îți dă și îndrumările pentru ca să te poți mântui. Deci iubiții mei, vorbind mai alaltăieri despre îngeri, spuneam că Dumnezeu Atotputernicul – chiar dacă nu a venit așa cum îl vedem noi în povești umblând cu Sfântul Petru pe pământ și umplând de povești viața oamenilor, chiar dacă nu a venit și nu L-au întâlnit oamenii în această formă – a trimis neîncetat îngerii ca să spună profeților ce să-i învețe pe oameni ca să-i poată mântui. Aceștia, înainte de toate propovăduiau dragostea față de Dumnezeu și dragostea față de aproapele. Ori cum spuserăm, dacă atât de mult vorbește despre dragostea față de Dumnezeu, despre aproapele o singură dată vorbește iudeilor în cartea Levitic. De aceea când aude învățătorul de lege răspunsul Mântuitorului care-i spune : „*Drept ai răspuns, fă aceasta și vei fi trăi*” (Luca X, 25) el, care cunoștea legea, se simte oarecum îndreptățit să spună Mântuitorului: „*Și cine este aproapele meu?*” (Luca X, 29). Și atunci, Mântuitorul în loc să-i spună că este Ion sau Gheorghe sau Pavel îi spune o pildă, o pildă care este atât de binecunoscută de toți creștinii, pilda samarineanului milostiv. Este atât de binecunoscută aceasta, încât numele de samaritean aproape că ne spune să fii milostiv și pâna și în Parisul cel mare este o prăvălie enormă care se numește „*Bunul Samaritean*”, dar nu că ar fi lurrile pe degeaba, ci pentru că într-adevăr sunt ceva mai ieftine decât în altă parte.

Dar ideea de samaritean ca binevoitor, binefăcător, este prezentă în viața noastră a tuturor. Și tânărul care-L întreabă pe Mântuitorul ascultă cu interes ceea ce-I spune Mântuitorul ca să afle cine este aproapele lui. Și-i spune Mântuitorul o pildă în care un om cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari. Acestia, după ce l-au dezbrăcat și l-au rănit, au plecat lăsându-l aproape mort. Când ne spune Mântuitorul că omul cobora de la Ierusalim la Ierihon, este o realitate fiindcă Ierusalim față de Ierihon este cu o diferență foarte mare, încât atunci când ajungi la Ierihon este la 44 m sub nivelul Mării Moarte. Vă inchipuiți atunci că dacă s-ar desface marginile Mării Moarte ce s-ar întâmpla.

Iubiții mei, atât de mult s-a schimbat modul de a gândi al omului modern încât mulți nu mai cred în viața de după moarte și când spuneam și invitam lumea să rămână la predică (*n.r. se referă la îndemnul deseori repetat ca oamenii să rămână să asculte și predica și să nu plece înainte de sfârșitul slujbei*), tocmai de aceea o făceam: ca să-și pună această problemă a vieții de după această viață. Aceasta este problema de răscruce a vieții noastre: ce să facem ca să câștigăm

viața de veci, fiindcă în mod sigur viața de veci există; căci altfel zadarnică ar fi credința noastră, dacă nu am crede în Înviere. Făgăduința Mântuitorului despre care am auzit când a fost vorba despre sfinții îngeri, a fost că, așa cum spunea Evanghelia aceea, El va veni la sfârșitul lumii – la vremea când va fi secerișul gata – împreună cu îngerii care vor fi secerătorii.

De aceea, iubiții mei, cum și-a pus învățătorul de lege întrebarea astăzi, se cuvine să o punem fiecare dintre noi în fiecare zi: ce să facem ca să câștigăm viața de veci, pentru că acolo, în eternitate, este adevărata noastră viață.

Pentru aceasta am fost făcuți, iar drumul pe pământ este numai un drum de tranziție, așa cum este viața noastră de astăzi, o viață de tranziție, în care dacă umblăm cu înșelăciuni și cu alte forme de a câștiga în afară de cinste, nu mai câștigăm viața de veci. Și aici este marea deosebire între modul de a gândi al oamenilor de astăzi către veșnicie și către viața cotidiană. Căci cei mai mulți privesc viața de acum ca și cum ar fi adevărata viață, ca și cum aici ar trebui să aibă tot ce le trebuie pentru a fi fericiți. Ori fericirea adevărată este sus, în cer, acolo unde neîncetat slujesc îngerii.

Aceasta este viața de veci adevărată și spre aceasta trebuie să ne orientăm drumul acestei vieți. Iar calea de a ajunge este arătată de Mântuitorul Iisus Hristos, când spune cele ce sunt scrise în lege, mărturisind prin gura învățătorului de lege, și când zice: fă aceasta și vei fi viu. Deci nu este greu să câștigi viața de veci și să-l iubești pe aproapele ca pe tine însuși. Și iată ne pune iarăși Mântuitorul în fața unei dileme: cum să-l iubești pe aproapele ca pe tine însuși? Ori pe tine însuși iubindu-te ești egoist, ești narcisist, ești cel care voiești numai satisfacerea problemelor tale de viață. Dar în momentul în care această dragoste de tine însuși o răsfrângi asupra aproapelui, atunci începi să te gândești, începi să te întrebi unde este aproapele.

Mai ales acum după ce se vor deschide granițele și vom fi în Uniunea Europeană, când țara nu va mai fi de la Nistru până la Tisa, ci va fi din Carpați la Pirinei sau știu eu până unde, în orice loc te vei duce vei găsi aproapele. Tot omul ce poartă chipul lui Dumnezeu este aproapele și față de acesta trebuie să fim milostivi precum Tatăl din cer milostiv este. Și atunci trebuie să faci în orice împrejurare de viață ce a făcut samariteanul milostiv. Să te pleci cu dragoste față de aproapele și să-i dai îngrijirea și sprijinul necesar fără niciun interes sau, dacă vrei, știind că Dumnezeu va aprecia acest fapt și prin el îți vei câștiga mântuirea.

Dar nu pentru aceasta să faci ceea ce faci, ci să faci gândindu-te că este făptura creată de Dumnezeu și având prin aceasta dreptul de a fi folositorul lucrurilor pe care Dumnezeu le-a creat în această lume. Și în atitudinea pe care o vei avea față de el să fii corect și cinstit – să nu-l înșeli, să nu iei lucrurile aproapelui tău – ca și cum ai fi în locul lui Dumnezeu în raportul cu semenul tău. De aceea spune Mântuitorul către cel care a întrebat: du-te și fă și tu asemenea. **Aceasta este marea porunca pe care Dumnezeu ne-o dă: du-te și fă și tu ca samariteanul, du-te în**

mijlocul semenilor tăi și în orice împrejurare ține locul lui Dumnezeu, ajută-l pe semenul tău să-și trăiască viața în cinste ca să câștige viața de veci.

Nu de moarte mă cutremur, ci de veșnicia ei, spune versul. Și astfel gândindu-ne cât de scurtă este această viață în raport cu veșnicia, trebuie să avem mereu această preocupare a învățătorului de lege: *ce să facem să câștigăm viața de veci?*

Apelând la învățătura Sfintei Biserici – căreia Mântuitorul i-a dat toate mijloacele și toate învățăturile necesare mântuirii omului, adică a câștigării vieții de veci, căci mântuirea aceasta înseamnă: să ne scape de păcatele care vin mereu asalt asupra noastră – și renunțând la starea de păcat prin Sfânta Taină a Spovedaniei, să ne pregătim mereu pentru Împărtășanie, care este călăuza mântuirii, și în felul acesta, făcând ceea ce spune Mântuitorul, ne vom mântui. Amin.

SAMARINEANUL MILOSTIV⁷⁷

(Ev. Luca X, 25-37)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Sfânta Evanghelie care ni s-a citit astăzi este una dintre Evangheliile care revarsă lumină asupra neamului omenesc, fiindcă este darul Mântuitorului de a descoperi lumii adevărurile despre Dumnezeu și despre lumea nevăzută. Această Evanghelie aduce o clarificare a raporturilor dintre om și Dumnezeu și, mai ales, o nouă ilustrare a învățării pe care Mântuitorul a descoperit-o oamenilor.

Pilda aceasta pe care Mântuitorul a istorisit-o atât de frumos și la nivelul de înțelegere al oamenilor a fost prilejuită de o întrebare pusă Mântuitorului de un tânăr învățat și bogat. Acesta îl determină pe Mântuitorul să ne spună nouă pilda despre samarineanul milostiv pe care, în general, toți creștinii o știu.

Sfânta noastră Biserică pune în fața creștinilor cel puțin o dată pe an această pildă ca să ne fie prezentă în minte și ca să înțelegem marea deosebire între lumea Vechiului Testament și lumea Noului Testament. Astfel, putem să înțelegem ce înseamnă omul pentru om și ce înseamnă dragostea lui Dumnezeu, mai ales, pentru toți oamenii.

Când Mântuitorul aude întrebarea tânărului: „*Ce să fac să moștenesc viața de veci?*” (Luca X, 25), se află îndată în față unei problematice a omului care se preocupă de moștenirea lumii de veci. Iar pentru lumea de astăzi, se pune întrebarea: câți mai sunt dintre cei care se întreabă: „*ce să fac ca să moștenesc viața de veci ?*” În lumea de atunci, în general, în poporul iudeu în mijlocul căruia a venit Mântuitorul, despre viața de veci se vorbea, se amintea și se preocupau aproape toți, erau prea puțini cei care ieșeau din cadrul legii. Astăzi, lumea atât de puțin are în mână învățătura Noului sau Vechiului Testament sau învățătura de credință a Bisericii, încât în loc de a merge la Sfânta Liturghie sau să o asculte la radio sau la televiziunea Trinitas și să participe și ei măcar în felul acesta la Sfânta Liturghie, sunt atât de mulți cei care nu își pun această întrebare „*Ce să fac să moștenesc viața de veci ?*”. Ba sunt destui care spun : ce este aceea viața de veci? Nu există viață de veci ! Fiindcă se iau după învățăturile unor așa-ziși învățați care spun ca materia este mama noastră și că evoluția l-a adus pe om din rândul animalelor la starea de acum.

Iubiții mei, mi-a fost dat să am în mână mai zilele trecute o carte care pune față în față învățătura despre evoluție, despre creație, a bisericii creștine și învățătura lumii

⁷⁷ Predică la Duminica a 25-a după Rusalii (Pilda samarineanului milostiv), rostită în data de 10 noiembrie 2013, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

necredincioase despre evoluția materiei pentru a ajunge la viață. Și curios să văd cine este autorul citesc așa : profesor doctor inginer și numele lui, iar în paranteză Ieromonahul Grigorie.

Și cu atât mai mult m-a făcut curiozitatea să pășesc în interiorul cărții și să află că, de fapt, acest Ieromonah Grigorie a rostit cele ce cuprindeau aceste lecții în cartea pe care a tipărit-o la radioul Arhiepiscopiei Craiovei. În carte mărturisește că a părăsit toată lumea și a intrat în monahism, devenind Ieromonahul Grigorie și că a propovăduit pe calea undelor învățătura și convingerea la care a ajuns el, profesor doctor inginer – că a fost profesor universitar. Și spune că a intrat în monahism ca să își ispășească greșeala pe care a făcut-o participând la lucrările ingineresti de inginerie genetică, voind să scoată din genomul umam anumite părțile ca să meargă pe un alt drum decât acela pe care i l-a dat Dumnezeu.

Și într-o astfel de lume, mă întreb și eu astăzi și ne întrebăm: câți, oare, ca tânărul din Evanghelia de astăzi își mai pun întrebarea: „*Ce să fac să moștenesc viața de veci?*”. Când l-a privit, Mântuitorul i-a spus – ceea ce va spune Dumnezeu tuturor celor din poporul ales prin graiul profeților, prin Sfânta Scriptură – *știu legea, împlinește poruncile.*

Atunci el răspunde că: „*Toate acestea le-am păzit din copilăria mea*” (Matei XIX, 20). Atunci Mântuitorul îl întreabă care sunt aceste porunci. Iar el a spus: „*Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău*” (Luca X, 27), iar pe cealaltă „*și pe aproapele ca pe tine însuși*” (Luca X, 27) a zis-o mai cu jumătate de gură. Nu cunoștea nici tânărul care era în fața Mântuitorului ce este și mai ales cine este aproapele. De aceea Îl întreabă pe Mântuitorul: „*Și cine este aproapele meu?*” (Luca X, 29).

Și atunci Mântuitorul ne istorisește această pildă a Evangheliei de astăzi care este nu numai o istorioară frumoasă și duiosă, dar este și o învățătură profundă în care Mântuitorul pune față în față Vechiul Testament cu legile lui și Noul Testament cu porunca iubirii aproapelui.

Și pe aceasta, iubiiții mei, mulți dintre Părinții Bisericii înclină să o pună ca temelie a unei noi taine pe care Mântuitorul nu a specificat-o și Biserica nu ne-a îndrumat-o ca pe o taină în sine, alături de taina preoției, taina cununiei, taina spovedaniei, taina Împărtășaniei și celelalte, și anume taina fratelui, a aproapelui. O taină care la fel ca celelalte taine este de folos și călăuzitoare pentru viața de veci și pentru fiecare dintre noi. Taina fratelui, taina aproapelui este taina iubirii dezinteresate a celui care poartă chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Și când Mântuitorul istorisește pilda samarineanului milostiv, vedem calea care coboară de la Ierusalim la Ierihon; este o cale grea, iubiiții mei, și astăzi. Astăzi nu este chiar ca în vremea Mântuitorului, când nu erau șosele și drumuri asfaltate și se mergea cu o cămilă prin pustie și, cum ne arată pilda, te puteau ataca tâlharii și te puteau lăsa bătut aproape mort, ba chiar, coborând de la Ierusalim la Ierihon, poți să mergi foarte comod într-o mașină elegantă, dar pe

măsură ce treci, nu simți că te strânge de gât vreun tâlhar, ci simți că te sufocă aerul care se rarefiază.

Cobori de la Ierusalim la Ierihon ca într-o groapă, mai jos decât nivelul mării cu 30 sau 40 m, unde aerul rarefiat te face să respiri mai greu și să te simți ca strâns de tâlhar. Aceasta este calea de coborâre de la Ierusalim, care simbolizează Împărăția cerurilor, la Ierihon, unde condițiile de viață sunt cu totul deosebite.

Astfel, simți și în mod real cât de greu este să cobori dintr-o stare aleasă, cum este cea legată de Ierusalim, unde toți iudeii trebuiau să meargă cel puțin o dată pe an spre închinare, spre Ierihon. Ierusalimul simboliza și pentru atunci și pentru acum, o stare de bucurie sufletească, iar Ierihonul o stare de greutate, de luptă pentru a putea cunoaște care este drumul spre Împărăția cerurilor.

Și pe acest drum ni-i aduce aproape în istorisire, aievea parcă, Mântuitorul, pe doi reprezentanți ai legii vechi, cu toată învățătura ei, care le spunea ce să facă ca să fie oameni cinstiți, fiindcă vine întâi un preot și apoi vine un levit (care nu avea darul preoției, dar tot slujea la altar ca ajutor). Acești oameni văd pe cel căzut între tâlhari care a rămas acolo în neștire și este important să sesizăm acest fapt, fiindcă un om bătut și rănit, care este în stare a cugeta, poate să ceară ajutorul, să țipe, să apeleze la cei care eventual trec, dar omul care este în nesimțire, nu. Fiindcă așa îl aduce pe om păcatul, ca pe Adam, coborând de la Ierusalim către Ierihonul greutăților, păcatul îl aduce pe om într-o asemenea stare încât să uite de viața lui, de existența lui și ajunge în această nesimțire în care nu mai poate face nimic. Și de acest om nenorocit se apropie un preot, care propovăduia învățătura vechii legi, se apropie un levit, care îl ajută pe preot și care cunoștea tot atât de bine legea, dar doar se uită la cel rămas în nesimțire și îl lasă acolo trecând mai departe.

Acesta este, iubii mei, aspectul sub care trebuie să înțelegem noi învățătura Vechiului Testament, care era o călăuză spre mântuire, o călăuză spre a-L aștepta pe Mântuitorul, dar mulțimea păcatelor care au venit asupra lor, a iudeilor, ca și asupra întregii lumi de atunci, îi fac pe toți să nu simtă suflul dumnezeiesc al legii celei vechi și să nu știe că a venit între ei Mântuitorul.

Și atunci, Mântuitorul ni-l arată apropiindu-se pe un samarinean, un om străin de legea Vechiului Testament. Avea legea într-o formă a lor, dar nu aveau legătură de frățietate cu iudeii. Erau unii pentru alții, tot așa de străini. Noi trebuie să înțelegem că dacă ceilalți, levitul și preotul, simbolizau Vechiul Testament, omul acesta simboliza Noul testament, legea cea nouă, pe care Mântuitorul o împlinește, adăugând la învățătura Vechiului Testament descoperirea cea nouă, a dragostei lui Dumnezeu care L-a trimis pe Fiul Său în lume, singurul Său Fiu, să se jertfească și să mântuiască lumea.

Acest samarinean Îl simbolizează pe Mântuitorul Iisus Hristos. Acest samarinean îl vede pe rănit că este iudeu și nu ține seama că între ei și iudei era o prăpastie. Trece peste toate, se apropie de el, îi oblojește rănila, turnând vin și untdelemn, două elemente care devin simboluri pentru noi, creștinii. Fiindcă vinul, prin voia lui Dumnezeu, se aduce jertfă la Sfânta Joie Mare de la Cina cea de Taină, când se instituie taina Sfintei Împărtășanii și se zice: „*Acesta este Sângele Meu*” (Marcu XIV, 24). Și s-a lăsat posibilitatea ca, întotdeauna, prin puterea Sfântului Duh, vinul pe care îl aducem jertfă la altar să devină sângele Mântuitorului.

Deci acest vin, în mâna samariteanului, devine vindecător peste rănila celui căzut între tâlhari, precum și uleiul, care este simbolul milosteniei și care acoperă rănila și durerea celui căzut între tâlhari. Când Mântuitorul îl aduce pildă pe samarinean, care era străin de neam, spune că se apropie de cel străin, îl îngrijește, îl suie pe asinul său, adică asinul acesta care poartă pe spate crucea, și îl duce la casa de oaspeți care simbolizează Biserica. Prin cruce și Biserică deci este dus pe cel rănit ca să își câștige sănătatea și viața.

Mântuitorul Iisus Hristos al cărui sânge este simbolizat de vinul pe care îl avea în Joia Mare la cină și care reprezintă puterea mântuitoare pe care El o înscrie în Sfânta Taină a Euharistiei, ne vindecă pe noi de toate durerile și rănila sufletești, precum a fost vindecat cel căzut între tâlhari prin îngrijirea samariteanului, cu vinul, adică cu Sfânta Euharistie, și cu uleiul, adică mila și dragostea Lui. Astfel, acesta care era ca mort își recăpăta viața și devine ființă vie, capabilă să Îl laude pe Dumnezeu. Și nu se oprește samariteanul numai la a-l obloji și a-l duce la casa de oaspeți, ci îi spune hangiului: „*Ai grijă de el și, ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da*” (Luca X, 35).

Priviți, iubiții mei, în adâncul acestei pilde și veți vedea cum stau față în față cele două învățături: a Vechiului Testament și a Noului Testament. Este mai mult decât nepăsare felul în care au trecut cei doi pe lângă cel căzut, fiindcă acolo este legea talionului: „*ochi pentru ochi, dinte pentru dinte*” (Ieșirea XXI, 24).

Ba mai mult, dacă te rănește cineva, rănește-l, dacă omoară cineva, ia-i viața. Ori, noua învățatură a Mântuitorului este: iubește pe vrăjmașul tău, dacă cineva te lovește pe obraz, întoarce-l și pe celălalt și dacă cineva îți ia haina, dă-i și cămașa. Astfel, a iubi pe vrăjmaș este piatra de temelie a tuturor oamenilor.

Cum să îl iubesc pe cel care mi-a luat brazda de pământ sau mi-a luat agoniseala sau mi-a luat aurul pe care l-am adunat în timp? Dar dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o adânc în ființa noastră, dacă am căuta să o scoatem întotdeauna din adâncul ființei noastre și să o facem lucrătoare, atunci nu ar mai fi hotăr între state și între oameni, n-ar mai fi nevoie de nicio judecată, fiindcă dragostea l-ar avea mereu prezent pe Dumnezeu, care dorește ca toți oamenii să

fie drepți și milostivi, cum zice Mântuitorul: „*precum și Tatăl vostru este milostiv!*” (Luca VI, 36).

Fiindcă aceasta ilustrează chipul samarineanului din Sfânta Evanghelie de astăzi: dragostea lui Dumnezeu lucrătoare, dragostea lui Dumnezeu care nu are hotar, dragostea lui Dumnezeu care face totul din dragoste pentru fiii săi și de aceea L-a trimis pe Fiul Său în lume: să îi învețe pe oameni care este calea cea dreaptă pentru a merge către Împărăția cerurilor. „*Cine este aproapele meu?*” a întrebat tânărul din Evanghelia de astăzi. Și după ce i-a spus Mântuitorul pilda, l-a întrebat: „*Care din acești trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari?*” (Luca X, 36).

Și, ceea ce nu a făcut legea veche cu tânărul cunoscător al legii de o viață întreagă, a făcut pilda spusă de Mântuitorul într-o clipă. Tânărul răspunde senin și îndurerat: „*Cel care făcut milă de el*” (Luca X, 37). Aceasta este cu adevărat poziția pe care ar trebui să o aibă omul față de om; să nu fie numai om lângă om sau om pe lângă om așa cum au fost preotul și levitul din legea veche, ci să fie om pentru om așa cum a fost samarineanul milostiv și despre care tânărul a spus că și-a recunoscut aproapele în cel căzut între tâlhari.

Și de aceea, frații mei, Mântuitorul care l-a văzut că nu avea limpede în mintea lui ce înseamnă să îți iubești aproapele ca pe tine însuși, acum, după ce prin răspunsul lui S-a convins că a înțeles ce este aproapele, i-a zis: „*Mergi și fă și tu asemenea*” (Luca X, 37).

Aceasta este porunca ce ne rămâne din Sfânta Evanghelie de astăzi: cercetați în adâncul sufletului și veți găsi pe Iisus Hristos sălășluindu-Se în sufletul fiecăruia dintre frațiile voastre.

Părintele Dumitru Stăniloae, în învățătura pe care a propovăduit-o cât a fost, spunea că Iisus Hristos a venit să îl restaureze pe om. Iisus Hristos ne-a dat învățătura care îl îndreaptă pe om și îi descoperă drumul către mântuire și știm din învățătura Bisericii că în fiecare ființă omenească Dumnezeu a sădit aceste trei virtuți fundamentale: credința, nădejdea și dragostea. Acestea sunt cu adevărat în ființa noastră împreună cu Hristos, și de aceea, coborând către adâncul sufletului nostru, să căutăm, să regăsim, să întărim și să trăim în dragoste frățească a unora către alții și toți împreună în dragostea lui Hristos. Amin.

BOGATUL CĂRUIA I-A RODIT ȚARINA⁷⁸

(Ev. Luca XII, 16-21)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Este a doua Duminică în care ne aflăm pe această cale a postului spre sărbătoarea Nașterii Domnului. Pe drumul acesta în care întâlnim mereu îndemnul să postim și să ne rugăm, ne întrebăm mereu de ce atât de mare accent pe post. Fiindcă postul se referă mai mult (pentru lumea obișnuită) la mâncare și la băutură, pentru aceasta Sfânta Biserică ne aduce în fiecare Duminică o învățătură pentru ca sufletul nostru să-și găsească sprijin pe drumul lui.

În această sfântă Duminică, Evanghelia care s-a citit astăzi ne pune în față o pildă pe care a spus-o Mântuitorul, relatându-ne o problemă, aș zice, și a postului, adică a raportului dintre spirit și materie, dintre suflet și viața cu cele obișnuite. Ar vrea Sfânta Evanghelie să ne îndrume pe calea cea bună ca să ne dăm seama că nu mâncarea și băutura sunt cele care îl mântuiesc pe om.

Înainte de a le spune pilda, I s-a adresat Mântuitorului din mulțime un om care avea un necaz în familie: a rămas împreună cu fratele lui moștenitor al unei avuții și fratele aceluia, întâi născut fiind, nu voia să împartă cu el averea. Și I-a cerut Mântuitorului, pe care lumea începea să-L asculte, și I-a zis: „*Învățătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine moștenirea*” (Luca XII,13). Mântuitorul n-a făcut lucrul acesta și i-a spus: „*Omule, cine M-a pus pe Mine judecător sau împărțitor peste voi?*” (Luca XII,13). Pentru că nu la cele materiale se referea învățătura Mântuitorului, ci mai ales la cele spirituale. Și de aceea le-a spus oamenilor pilda care s-a citit din Sfânta Evanghelie, care spune că unui om bogat i-a rodit din belșug țarina, iar el cugeta în sine, zicând: „*Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele?*” Și a zis: *Aceasta voi face: Voi strica jitnițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo tot grâul și bunățile mele*” (Luca XII, 17-18). Iată, iubiții mei, începutul pildei.

Este o pildă pe care Mântuitorul a luat-o din viața obișnuită a oamenilor. Și nu e singura pe care-o spune Mântuitorul, fiindcă pentru a face învățăturile pe care le spunea lumii cât mai accesibile și mai pe înțeles, ca să facă mai ușor drumul spre mântuire, Mântuitorul lua pilde din viața obișnuită a oamenilor.

⁷⁸ Predică la Duminica a 26-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina), rostită în data de 22 noiembrie 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Și-acum vedem cum ne pune în față un om bogat. Iată cum aflăm din Sfânta Evanghelie, că niciodată între oameni nu a fost o egalitate absolută. Și-atunci, ca și acum, au fost și oameni bogați și săraci. Și atunci, ca și acum, au fost oameni bogați sufletește și oameni mai săraci sufletește. Mai ales de aceștia purta mai mult grijă Mântuitorul: de cei săraci, fie în plan material, fie sufletesc, căci cei bogați material nu aveau obiceiul să gândească la cele spirituale, iar cei bogați sufletește știau să meargă și să-L urmeze pe Mântuitorul Iisus Hristos. De aceea, grija mare a lui Hristos a fost ca toți cei care ascultă cuvântul Lui să găsească drumul cel mai bun spre mântuire. Iată, a luat acum spre pildă un om bogat. Bogat înseamnă că avea țarini multe. Și fiind o epocă îmbelșugată, țarinele lui au adus multe produse. Atunci omul acesta bogat, năpădit de grijile cele materiale, și-a pus întrebarea: „*Ce voi face cu atâta bogăție?*” Și răspunsul pe care și l-a dat sieși a fost: știu ce voi face: voi strica hambarele și jitnițele pe care le am și le voi face mai mari, ca să încapă toate bogățiile.

Iată, iubiții mei, bogatul nostru fiind legat de cele materiale, a fost și-a rămas numai de ele legat fiindcă și-a dat răspunsul cum să rezolve problema materială. Și după ce a fost satisfăcut de acest răspuns pentru cele materiale, atunci i-a venit alt gând mai năstrușnic decât primul: „*Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te*” (Luca XII, 19).

Cuvintele acestea pe care le-a spus Mântuitorul ca aparținând celui bogat din pildă ne arată cam cum erau oamenii bogați. Și vedem că omul acesta bogat știa că viața lui nu este numai materie ci este și suflet. Dar sufletului lui nu trăia pe un plan spiritual superior, cum bunăoară erau Apostolii care au știut să lase totul și să-L urmeze pe Mântuitorul. El se gândea la aspectul material al sufletului, ca și cum sufletul ar fi fost cel care dorea să mănânce și să bea.

Este adevărat că este o legătură puternică, indisolubilă, între trup și suflet, între spirit și materie și dacă nu-i dai de mâncare și de băut trupului nu poate trăi nici sufletul, iar când sufletul părăsește ceea ce este materie, atunci materia nu mai are nevoie nici de băutură și nici de mâncare. Ori bogatul a uitat de acest echilibru dintre spirit și materie și s-a gândit numai la aspectul material al fapturii sale. Pilda, iubiții mei, a dat-o Mântuitorul ca să înțeleagă oamenii că nu sub aspectul material au a se gândi la sufletul lor. De aceea, mai ales în zilele noastre, acest dezechilibru este atât de puternic încât oamenii se gândesc – cei mai mulți, chiar dacă nu sunt atât de bogați încât să trebuiască să-și strice hambarele să-și adune bogăția în altele mai mari – la trup, preponderent în viața lor devenind acest aspect de-a da ființei lor să mănânce și să bea în exces. Și atunci dezechilibrul se produce în suflet cu putere.

Frații mei, trăim cu toții în zile foarte încărcate de probleme de tot felul. Nu demult în viața noastră internă, în capitala noastră, s-a produs un incendiu care a dus la moartea a aproape 60 de suflete și mulți alții răniți. Mai departe, în capitala țării noastre surori, Franța, s-a produs

un atentat care a lăsat de două ori pe atâția morți și o spaimă îngrozitoare. Iar amenințarea este peste tot. Și din ce pricină este aceasta? Pentru faptul că oamenii de peste tot nu mai știu să gândească cu mintea lor sănătoasă asupra echilibrului dintre suflet și materie, dintre trup și suflet. Ei uită că în această materie din care suntem și noi făcuți fiecare – așa cum a lucrat Bunul Dumnezeu la început când a luat țărână și din ea a modelat ființa trupească – a suflat din Dumnezeu Duhul Lui de viață făcător, Care conduce această materie prin puterile pe care Dumnezeu i le-a dat sufletului: minte luminată, voință puternică și sentimentul care ne leagă unii de alții. Oriunde ne-am duce, fie la clubul acesta, „Colectiv”, fie la teroriștii din Franța sau din Mali sau din alte părți, dacă i-am lua rând pe rând ar rezulta că peste tot materia are mai multă greutate, fiindcă nici unii nici alții nu se gândesc la Dumnezeu. Ba mai mult, fac semnul care-l amintește pe cel rău. Iar cei care sunt teroriști și atacă șiucid oameni au impresia că o fac în numele unei credințe a lor, deși a dovedit un învățat al lor că în Coran nicăieri nu se spune ca să-l ucidă pe om. Iar cu atât mai mult cei care lucrează pentru materie ucid sufletul, așa cum spune bogatul sufletului lui: mănâncă și bea că ai avuții pentru mulți ani.

Dacă toți acești oameni care se duc în astfel de locuri s-ar gândi cât îi este de folos aceasta sufletului lor, nu s-ar mai fi făcut ce s-a făcut. Fiindcă toți sunt numai lacomi după a strânge aceste avuții ca să-și croiască apoi alte jitițe mai mari. Dacă ar fi fost prevăzători și-ar fi avut clubul acela mai multe ieșiri, dacă ar fi fost mai cu grijă cei care au lucrat ca să nu fie pirotehnia realizată atât de nesocotit și să poată fi stăpânită de om, dacă ar fi fost cei care au atacat la Paris conștiința că Dumnezeu, Unul al tuturor nu vrea moartea niciunuia dintre oameni (fiindcă Dumnezeu nu i-a făcut pe oameni ca să se ucidă între ei), altfel ar fi fost lumea.

Ne spune Sfânta Scriptură în cartea Facerii că (lucrând în mod sistematic cum numai Dumnezeu poate lucra) a făcut Dumnezeu rezumatul zi după zi a tot ceea ce-a lucrat și la sfârșitul fiecărei zile s-a făcut seară, s-a făcut dimineață, spune Sfânta Scriptură, ziua întâi, și-așa și ziua a doua și de fiecare dată a tras Dumnezeu o concluzie: a văzut că este bine ce a făcut. Deci Dumnezeu s-a întrebat – socotim noi în mintea noastră, în limbajul nostru – asupra lucrării Lui. Dar noi, oamenii, ne întrebăm când facem ceva dacă este bine ceea ce am lucrat?! Se zice: „Ei, merge și așa!” – numai ca să poată câștiga cât mai mult și să arunce în jitițe și în hambare cât mai multă avuție, pe care apoi te întrebi: cum o folosesc? Dacă s-ar întreba, ar vedea că este bine că Dumnezeu ne-a dăruit totul și pământul l-a pus sub stăpânirea omului și-a spus: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul”. Iar jitițele acestea s-au umplut ca rod a ceea ce au lucrat pe pământ, fiindcă pământul l-a făcut Dumnezeu pentru binele nostru, al tuturor. Ori noi mai judecăm să zicem că este bine ce am făcut și să ne întrebăm în numele cui am făcut? În numele cui am lucrat? Și mai ales cine ne-a dat puterea și deșteptăciunea ca să lucrăm spre toate cele care ne sunt de folos?

Vedeți adesea în mijloacele de mass-media clasificări de oameni bogați, de oameni care-și numără averile nu în hambare, ci în milioane de euro sau dolari sau știu eu ce altceva. Și cu cât sunt mai sus, cu atât avem impresia că au judecata cea dreaptă pe care Dumnezeu a înscris-o dintru început în mintea fiecărui om ca fiindă venită pe pământ. Dar câți dintre ei se întreabă cine le-a dat această bogăție și de ce au minte ca să lucreze pentru belșugul lor, pentru multiplicarea averilor lor?!

Dumnezeu ne spune în altă pildă că dă oamenilor talanți, bogăție, unuia după putere un talant, altuia cinci, altuia zece. Dar fiecăruia îi cere după talanții pe care I i-a dat. Și dacă fiecare muncește și își înmulțește talantul, ar trebui să facă precum cel din pilda aceea: Doamne, cinci talanți mi-ai dat. I-am înmulțit; iată aici zece. Să nu facem niciodată cum a făcut cel care a avut un singur talant și l-a îngropat și a zis: Doamne, mi-ai dat unul; l-am îngropat, ia-l înapoi.

Acesta este rostul bogăției: să o fructificăm în frică de Dumnezeu. Să o adunăm în jitnițe, dar în frică de Dumnezeu, gândindu-ne la clipa când va veni Mântuitorul și va întreba: ce ai făcut cu talantul pe care ți l-am dat? Și îmi vin acum în minte versurile lui Alecsandri, care le pune ca rostite de ginta latină (din care suntem și noi cu francezii și cu alții), spuse ca răspuns la întrebarea: „*Ce a făcut pe-acest pământ*”: „*O! Doamne,-n lume cât am stat / în ochii săi plini de-admirare / pe Tine te-am reprezentat!*”

Dacă am avea conștiința acestui fapt, că tot ceea ce facem este îngăduit de Dumnezeu ca să lucrăm spre binele nostru și-al semenilor noștri, cum ar fi viața noastră ? Și mă gândesc, iubii mei, la sfinții noștri voievozi: Ștefan cel Mare, Brâncovenii și atâția alții, care au avut atât de multe bogății și nu au preferat bogăția ca să se desfete, ci s-au lepădat de ea. Ștefan cel Mare învingând păgânii a construit o mănăstire. Brâncovenii au preferat să-și piardă viața, dar să-și păstreze credința și sufletul pentru că sufletul este acest dar pe care i l-a dat Dumnezeu omului și acesta este nemuritor. Și în aceasta stă credința noastră, tăria credinței noastre, a Bisericii noastre Ortodoxe – care poartă nestricată, nealterată, credința dată de Dumnezeu – stim că suntem nemuritori. Veți zice: „Cum nemuritori, când în fiecare zi se sfârșește lumea pentru câte unul?”

Așa își pun problema unii: când se va sfârși lumea? Când vine sfârșitul lumii? E adevărat, va veni sfârșitul lumii. Dar nu este al nostru – cum le-a spus Iisus Hristos Apostolilor, când a plecat din lume – a ști „*anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa*” (Fapte I, 7). Al nostru este să ne cultivăm credința și mintea, îmbogățindu-le cu împlinirea poruncilor lui Dumnezeu și să vedem că dacă se sfârșește lumea, se sfârșește cu adevărat pentru fiecare în clipa când moare. Este un sfârșit de lume: atâtea lumi se sfârșesc cu fiecare ce moare.

Dar lumea creată de Dumnezeu nu poate nimeni vreodată să știe când se va sfârși. Dar această lume ne-a dat-o Dumnezeu ca să ne îmbogățim și material, și sufletește. Fiindcă sufletul nu trăiește din a mânca și a bea. Sufletul trăiește cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu.

Dumnezeu a descoperit omului că al Lui cuvânt și înțelepciunea Lui sunt ascunse peste tot. Dacă încercăm să pătrundem cu microscopul electronic ce a creat, vedem peste tot cât de mare este înțelepciunea lui Dumnezeu Care pe toate le-a creat.

Vedeam mai alaltăieri o veste că un medic stă la New York și cu aparatura condusă de acolo prin minte îl operează pe un bolnav să zicem la București. Atât de mare este mintea omenească pentru că e dată de Dumnezeu și Dumnezeu a lăsat ca pe măsură ce înaintăm în istorie, omul, cu mintea lui dată de Dumnezeu, să descopere în fiecare zi câte ceva care ne uimește de câtă înțelepciune a pus Dumnezeu în creația Lui. Mai ales, de câtă dragoste a dat Dumnezeu dovadă în ceea ce a făcut, că ni le-a dat pe toate, pământul întreg și tot ce este deasupra lui le-a încredințat omului, pentru ca omul să devină împreună lucrător cu Dumnezeu. Dacă tu primești descoperirea dumnezeiască și o pui în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor, fraților tăi, este un lucru bine făcut. Și atunci înseamnă că știi să păstrezi perfect echilibrul dintre suflet și materie.

Dar dacă uiți că toate ți le-a dat Dumnezeu, și le aduni numai pentru folosul tău sau al materiei din tine, atunci se întâmplă să auzi sentința pe care Dumnezeu Mântuitorul Iisus Hristos i-a spus-o acestui bogat în pilda de astăzi: „*Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?*” (Luca XII, 20). Ce sentință grea: „*Nebune!*”. Mântuitorul spune într-o altă învățătură, să nu spui niciodată fratelui tău „*nebulile*” fiindcă nu tu l-ai făcut și nu tu l-ai îndrumat ca să-l poți judeca. Ori acum iată, Mântuitorul îi spune acestuia: „*Nebune*”. Și îi spune sentința „*În această noapte vor cere de la tine sufletul tău*”. Lui, care își credea sufletul proprietatea lui zicând: „*Suflete, de-acum ai multe bunătăți, mănâncă și bea*”, iată ce-i spune Mântuitorul în pildă: „*Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău*”.

Iubiții mei, aceasta este realitatea pe care trebuie s-o știți fiecare: sufletul nostru este dependent de Dumnezeu. Și de aceea zicem noi când însoțim la groapă pe unul dintre noi că să se întoarcă sufletul la Acela care l-a dat. Sufletul l-a dat Dumnezeu. De aceea este atât de mare păcatul omuciderii, al avortului, fiindcă se ucide sufletul pe care Dumnezeu îl dă fiecărei ființe în momentul creării ei. Atunci când ucizi aspectul material al sufletului păcătuiești împotriva lui Dumnezeu păcat de moarte.

De la oricare dintre noi vor veni într-o zi cei îndreptățiți să ceară sufletul. Cine sunt aceștia? Îngerii. Îngerii care-L slujesc neîncetat pe Dumnezeu și cântă neîncetat: „*Sfânt, Sfânt, Sfânt!*”. Ei cântă neîncetat în jurul tronului dumnezeiesc, iar noi uităm, deși ni s-a descoperit această cântare îngerească, să facem și noi fiecare același lucru. Chiar dacă nu în fiecare clipă a vieții noastre, dar măcar cât mai des să-I spunem lui Dumnezeu: „*Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot!*”, ca să ne apropiem și noi sufletul de Dumnezeu și, împreună cu sfinții, cu alții, să-L

avem pe Dumnezeu aproape de noi. Dumnezeu ne-a spus că acolo unde sunt doi sau trei adunați în numele Lui și El este împreună cu ei. El își ține făgăduiala, Dumnezeu nu ne lasă, dar trebuie să ne apropiem și noi către Dumnezeu.

Dumnezeu stă la ușă, la ușa fiecăruia, și bate. Și dacă noi deschidem, Dumnezeu intră în casa sufletului fiecăruia, fiindcă *Dumnezeu „voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”* (I Timotei II, 4). Ori acest argument ni-l descoperă Sfânta Biserică prin Evanghelia care se citește la fiecare Sfântă Liturghie pentru că Dumnezeu vrea ca tot omul să se mântuiască. De aceea zice, în legătură cu pilda aceasta, și îi face atenți pe toți că: *„Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu”* (Luca XII, 21).

Iată marea învățătură a acestei pilde: suntem fiecare dintre noi chemați să ne îmbogățim, să devenim bogați, plini de averi – de rugăciune mai ales! – și postul ne ajută tocmai la acest lucru: să ne îmbogățim întru Dumnezeu. Amin.

BOGATUL CĂRUIA I-A RODIT ȚARINA.⁷⁹
INTRAREA ÎN BISERICĂ A MAICII DOMNULUI

(Ev. Luca XII, 16-21)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Cum să Îi mulțumim Bunului Dumnezeu oare pentru această frumoasă înlănțuire de sărbători prin care ne-a dăruit astăzi bucurie sufletească? Fiindcă astăzi, așa cum este fiecare dintre zilele de Duminică, este sărbătoarea Învierii Domnului prin care biruim moartea prin Cel ce S-a făcut Om ca și noi, ca prin El să primim mântuirea. Apoi este unul dintre marile praznice împărătești închinat Maicii Domnului, fiindcă astăzi sărbătorim intrarea în templu a Maicii Domnului, cea care va fi „*Biserică cinstită și rai cuvântător*”. Iar apoi, este pentru noi, obștea de aici, ziua în care îl pomenim și îl vom pomeni mereu pe părintele Galeriu, care astăzi ar fi împlinit 92 de ani. Odată cu el, îi pomenim și pe cei care, ca și el, s-au ostenit în ogorul Domnului pentru a semăna sămânța duhovnicească pentru cei care deschid sufletul lor pentru a primi învățătura Domnului cum au fost: părintele Stăniloaie, care avea ziua de naștere pe 16 noiembrie, Mitropolitul Antonie Plămădeală, care avea ziua de naștere pe 17 noiembrie, împreună cu marele teolog ortodox Clement Olivier care a fost de mai multe ori în țară și care iubea atât de mult Biserica noastră Ortodoxă și, împreună cu ei, să ne aducem aminte de Părintele Gheorghe Calciu, care și-ar fi sărbătorit ziua de naștere pe 23 noiembrie. Și toți fiind trecuți în lumea dreptilor, îi pomenim astăzi cu cinste și cu dragoste, ca și pe Înalt Mitropolitul Nicolae Corneanu care tot în această zi sărbătorește 87 de ani.

Și pentru toate acestea, iubiții mei, ziua de astăzi este atât de frumoasă, fiind o așa bogăție de dragoste a lui Dumnezeu pentru noi, cei păcătoși, pentru că ne-a dăruit această frumusețe de sărbătoare.

În ziua de astăzi, iubiții mei, sărbătorim Intrarea Maicii Domnului în Biserică. Este clipa în care părinții ei, Dreptii Ioachim și Ana, au luat-o de mână și, la vârsta fragedă de trei anișori, au dus-o la templu ca să o încredințeze Domnului. Și știm că înainte de a primi tablele legii, i s-a arătat lui Moise rugul aprins, care o închipuia pe Preacurata Fecioară.

Acatistul pe care părintele Daniil Sandu l-a scris în cinstea Maicii Domnului zice: „*Cine este aceasta mai frumoasă decât zorile și mai înaltă decât dimineața?*”. Cine poate să fie mai frumoasă decât zorile, decât Maica Domnului, prunca pe care părinții o aduc astăzi în templu și o încredințază Domnului?

⁷⁹Predică la Duminica a 26-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina, Intrarea în Biserică a Maicii Domnului), rostită în data de 21 noiembrie 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

În clipa în care Maica Domnului se apropie de Sfânta Sfintelor, se întâlnesc dragostea dumnezeiască cu dragostea omenească. Dragostea dumnezeiască – care l-a dăruit pe om cu viață și cu chip asemenea Lui și i-a dăruit prin Fecioara Maria, care astăzi vine la templu, posibilitatea mântuirii prin Cel ce va lua trup din aceasta – se întâlnește astăzi, iubiții mei, cu dragostea omenească care aduce rodul dragostei și al rugăciunii lor în templu ca să îl dăruiască lui Dumnezeu. Cine poate ști cât s-au rugat Ioachim și Ana în zilele bătrâneții lor ca Dumnezeu să le dea bucuria nașterii de prunci buni, ca să nu fie ocărăți în neamul lor ca sterpiciuni. De aceea, Bunul Dumnezeu, în nemărginita Sa iubire, a ascultat rugăciunea lor și le-a dăruit-o pe Preacurata Fecioară. Le-a dăruit-o pentru ca să o primească El astăzi înapoi ca dar. Căci dragostea lui Dumnezeu primește rodul dragostei omenești, pentru că El, în nemărginita-I înțelepciune a știut ce să aducă prin ei înaintea templului, ca să pregătească pentru noi oamenii mântuirea.

Pe acest prunc de trei ani îl aduc părinții iubitori și îl afierosesc Domnului, îl încredințează, îl dăruiesc Domnului în clipa aceasta (în 21 noiembrie) în templu, când preotul care era atunci de rând, Prorocul Zaharia, a luat-o pe prunca de trei ani și a făcut cu ea un gest care nu se făcea niciodată: a luat-o și a introdus-o în Sfânta Sfintelor, acolo unde o singură dată în an intra doar Marele Preot ca să aducă rugăciune către Dumnezeu. Dar Zaharia, marele preot și profet, cunoștea prin voia lui Dumnezeu că prunca aceasta are de parcurs un drum deosebit în viața omenească și de aceea, fiindcă era dăruită lui Dumnezeu, a dus-o în altarul Sfintei Sfintelor, ca să o închine cu adevărat Bunului Dumnezeu.

Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, iubiții mei, este clipa în care rugul nemistuit pe care l-a văzut Moise se aprinde din nou și arde în vâlvătaia dragostei către Dumnezeu pentru că din această pruncă va răsări Soarele Dreptății, va răsări Focul care mistuie și care arde toate păcatele jertfindu-Se pe cruce. Hristos se aduce pe Sine jertfă, trup curat zămislit din Preacurata Fecioară pe care părinții au adus-o dar curat lui Dumnezeu. De aceea, ziua aceasta de intrare a Maicii Domnului în Biserică este praznic împărătesc, este mare sărbătoare pentru Biserica noastră fiindcă în ea cinștim pe cea care va fi brațul pe care se va odihni pruncul Iisus Care va crește și Care va fi jertfă pe cruce.

Preacurata Maică a venit în templu la trei ani și s-a bucurat de viața în Biserică așa cum se bucură acești copii (n.r. copiii din Biserica Sfântul Silvestru aflați la Sfânta Liturghie) care ajung și ei la vârsta aceasta a Maicii Domnului și vin și stau cu atâta gingășie în fața Sfântului Altar. Ei vin ca să primească harul și binecuvântarea Bunului Dumnezeu pentru creșterea lor în duhovnicie și în viață și pentru ca, împreună cu părinții lor drept credincioși, să îi aducă întotdeauna cinștire Maicii Domnului.

Maica Domnului este rugul nears, rugul care în toată vremea și în tot locul arde neîncetat pentru noi, pentru că rugăciunea Maicii Domnului este pururea primită înaintea Mântuitorului. Maicii Domnului ne-a încredințat Domnul nostru Iisus Hristos atunci când S-a adus jertfă și când i-a spus ucenicului: „*iată mama ta*” (Ioan XIX, 27), iar mamei Sale: „*iată fiul tău*” (Ioan XIX, 26), prin aceasta făcându-ne pe toți, cuprinși în Sfântul Ioan, fii ai Maicii Domnului și împreună cu ea rugători către Bunul Dumnezeu pentru mântuirea noastră.

De aceea, în sărbătoarea aceasta, sufletele noastre, iubii mei, ca Moise în fața rugului aprins, se aprind și ele de dragostea către Dumnezeu. Prin dragostea și rugăciunea neîncetată sufletele noastre ard de dragoste și de credință către Dumnezeu, Căruia Îi mulțumim pentru bucuria pe care ne-a făcut-o astăzi, în această zi de sărbătoare, când rodul dragostei omenești vine și aduce lui Dumnezeu acest dar neprețuit care a fost viața Preacuratei Maicii Domnului.

Dar, iubii mei, în această sfântă zi, ca în fiecare dintre Dumnici, Sfânta Biserică ne pune în față o pârțică din Sfânta Evanghelie, pentru ca sufletul nostru să primească hrană duhovnicească. Astăzi Biserica ne face să ascultăm o mică pildă pe care înțelepciunea dumnezeiască a rostit-o prin gura Mântuitorului, după ce doi frați I s-au adresat, ca să facă pace între ei. Și atunci, Mântuitorul, și pentru ei, și pentru noi, și pentru ceilalți a rostit pilda aceasta: „*Unui om bogat i-a rodit din belșug țarina. Și el cugeta în sine, zicând: Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele? Și a zis: Aceasta voi face: Voi strica jitnițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo tot grâul și bunățiile mele; Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunății strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te. Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi? Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu*” (Luca XII, 16-21).

Iată, iubii mei, cum pe lângă bucuria sărbătorii Maicii Domnului ne aduce Biserica și acest dar al învățaturii dumnezeiești rostite de Iisus Hristos Domnul printr-o istorisire simplă. Așa erau toate învățăturile Mântuitorului, dar aceasta parcă excelează în simplitatea ei și pentru aceasta cu atât mai mult este aproape de sufletul și de înțelegerea noastră. Mântuitorul pune în față celor doi frați care se certau pentru avere această pildă pe care ați auzit-o. Ea era actuală atunci pentru cei doi frați, dar nu și-a pierdut niciodată actualitatea, fiindcă și astăzi sunt frați care își dispută între ei moștenirea părintească.

Și astăzi sunt oameni care îi dușmănesc și pe cei apropiați pentru pricini materiale și uită această întrebare de la sfârșitul pildei: când va veni și vă va cere sufletul, toate acestea ale cui vor rămâne? Cu durere spun că realitățile vieții noastre ne arată cât de actuale sunt învățăturile Mântuitorului și cât de prețioase și de luminoase sunt îndrumările Lui, pe care noi cu bună știință le ocolim și le călcăm. Căci nu mai departe decât ieri, o doamnă în vârstă, care a trecut de 80 de

ani, spunea că dânsa și sora ei au primit citație la tribunal, chemate de o a treia soră care a trecut de 75 de ani și cere din averea care le-a rămas de la părinți. Nu ar fi de mirare dacă nu ar fi fost făcută oarecum pace la vremea când părinții lor au părăsit această lume. Dar acum uneia dintre surori i s-a năzărit că a fost nedreptățită și răscolea tot trecutul ca să primească din nou o parte din moștenire. Și toate acestea, oare, cui vor rămâne? Nu rămâne decât supărarea care se creează în jur pentru tot ceea ce facem din pricina acestor bunuri materiale.

Este atât de simplă pilda pe care a dat-o Mântuitorul și pe care dacă o privim cu ochii sufletului ne dăm seama cât de departe a fost bogatul acesta căruia i-a rodit țarina de cuvântul acesta dumnezeiesc. De aceea, să încercăm noi să fim aproape de Dumnezeu, ascultându-I aceste cuvinte și punându-ne această întrebare și noi, cei cărora ne rodesc sau nu ne rodesc țarinile. Fiindcă nu vom fi având țarini noi ca bogatul din pildă, dar avem locuri unde muncim, locuri unde ne folosim ceea ce ne-a dat Dumnezeu ca să putem produce cele necesare vieții noastre, sub o formă sau alta.

Și astăzi, chiar dacă nu avem țarini cum erau atunci, avem țarina întinsă a internetului, a mijloacelor mass-media și astfel, în loc să te duci la prăvălie, faci un click în internet și îți faci comandă sau faci o vânzare de știu eu ce și îți vine profitul fără să te deplasezi sau să tragi cu plugul sau cu grapa în ogorul pământului.

Toate acestea, iubii mei, sunt daruri de la Dumnezeu și acest lucru este esențial pentru că acest fapt l-a uitat bogatul cu țarina. El și-a văzut holdele pline de rod, a constatat că grânele sunt mai multe decât capacitatea lui de a înmagazina în jitnițele pe care le avea, și atunci s-a întrebat ce să facă el cu toată roada muncii lui. Dar nu s-a întrebat niciodată: cine i-a dat această roadă, cine i-a dat posibilitatea să aibă bucuria de a-și vedea grânele pline de rod? Fiindcă și astăzi sunt atâția care muncesc la coarnele plugului, cu tractoare, cu altele și au câmpurile pline de rod – sau în registrele contabile se raportează atâta beneficiu anual, care este ca un rod al unui câmp bogat – dar toți aceștia când își fac bilanțul nu se întreabă niciodată, sau în mod voit uită să se întrebe: cine este Cel care le-a dat această posibilitate, cine le-a sădit în suflet mintea cu care se poate lucra și la coarnele plugului și la volanul tractorului sau la click-ul internetului.

Toate acestea sunt daruri ale lui Dumnezeu și fără El nu putem face nimic și păcatul este al tuturor celor care spun, ca și bogatul căruia i-a rodit țarina: știu ce voi face: voi dărâma ceea ce am ca loc de înmagazinare și voi zidi altele. De aceea, băncile care înregistrează în conturi profitul, profitul tuturor celor care lucrează cinstit sau necinstit – pe click-ul internetului sau ca toți cei care adună din roadele câmpului – toți aceștia, înainte de toate, trebuie să aibă în vedere că tot ceea ce pot să aibă ca beneficiu este un dar de la Dumnezeu. Și atunci întrebarea primordială să nu fie: ce voi face ca să înmagazinez aceasta? Ci întâia întrebare justificată ar fi: cum să Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru darurile pe care mi le-a dat? Ce să fac? Din aceste

daruri să dăruiesc și eu fiindcă, așa cum spune pentru noi, cei de astăzi, monahul Nicolae Steinhart, „*dăruind vei dobândi*”.

Nu înmagazinând, ci dăruind și tu altuia care are mai puțin ca tine, dăruind vei dobândi, căci tot cel ce dăruiește pe Dumnezeu Îl împrumută. Iar dobânda pe care Dumnezeu o dă fiecăruia pentru ceea ce dăruiește este mult mai mare și mult mai de preț decât orice câștig material care vine în lumea aceasta. Și mai ales să nu uităm faptul, iubii mei, că nu trebuie să greșim, făcând ca bogatul din pilda de astăzi care zice: „*Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te*”. Iată tipul omului materialist, tipul celui care uită că sufletul nu este materie și că nu are nevoie nici de băutură, nici de mâncare și nici de veselie. Va fi având el nevoie de veselie, sufletul, dar de veselie duhovnicească, nu de cea care vine prin licoarea plăcută a vinului care îl îmbată pe om.

Iubii mei, când Mântuitorul dă pilda aceasta celor care Îl ascultau atunci, o spune aproape de înțelesul lor căci – auzindu-l pe bogatul acesta că se gândește la anii înainte pentru care și-a adunat mulțimea de averi și se socotea liniștit și fericit pentru că avea bogății strânse pentru mulți ani – Mântuitorul vrea să îi facă pe oameni, cu mijloacele de atunci ale existenței lor, să înțeleagă că în fața lor este un om care a muncit, în fața lor era un gospodar care avea posibilitatea să gândească bine despre ceea ce avea de făcut.

S-a gândit pentru mulți ani înainte ca să aibă tot ceea ce avea nevoie, dar, avându-l în față astăzi, trebuie să îl vedem pe acest hedonist (pe acest om preocupat numai de plăcerile materiale) și să ne dăm seama, iubii mei, că sufletul este darul lui Dumnezeu, după asemănarea și chipul Lui, și de aceea nu are nevoie de aceste aspecte materiale.

Sufletul, venind de la Dumnezeu, este ca și Dumnezeu, este o entitate spirituală și nu are nevoie decât de ceea ce Dumnezeu cere de la fiecare dintre noi, de ceea ce, de fapt, chiar Dumnezeu a sădit în sufletul nostru în mod primordial, dragostea. Sfântul Apostol Ioan ne spune în prima sa Epistolă – este singurul loc în care ne spune unul dintre Sfinții Evangheliști ce este Dumnezeu – că „*Dumnezeu este iubire*” (I Ioan IV, 8). Și Dumnezeu dăruiește iubire, iar această iubire crește în oameni și din dragostea lor rodesc copii ca Maica Domnului, așa cum a dăruit-o Dumnezeu lui Ioachim și Ana, ca rod al rugăciunii și al dragostei lor. De aceea, iubii mei, sufletul nu are nevoie nici de mâncare și nici de băutură. Sufletul are nevoie de dragoste, sufletul are nevoie de credință, de nădejde, ca prin acestea să te apropii mereu de Dumnezeu. Și, în felul acesta, cât mai aproape de tronul Tău, Doamne, să ne fie sufletele, ca să simțim dragostea Ta, în întâmpinarea căreia să ne ridicăm cu propria noastră dragoste și cu rugăciunea.

Altfel, atunci când va veni timpul, cum spune Mântuitorul în pilda rostită astăzi, va zice : „*Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău.*” Ce greu cuvânt rostește Mântuitorul! În învățătura Lui, Mântuitorul le spunea oamenilor că niciodată aproapelui tău să

nu îi spui cuvinte din acestea grele: nici raca, nici nebunule, nici în altă formă cu care ai putea să înjosești înaintea lui Dumnezeu ființa pe care Dumnezeu a creat-o și a zidit-o în semenul tău, dar în clipa aceasta Mântuitorul rostește acest cuvânt pentru a le arăta celor care ascultau și celor care aud și astăzi cuvântul că a fi nebun înseamnă a-L uita pe Dumnezeu, căci numai un nebun poate pierde din vedere sfârșitul vieții. Căci atunci când vor cere sufletul tău, îi spune Mântuitorul nebunului, tot ceea ce ai făcut și ai muncit o viață întreagă cui va rămâne?

Fiindcă, știm cu toții, moartea este un fapt crucial în viața fiecăruia dintre noi. Moartea ne desparte de viață, moartea, sub aspectul vieții de acum, este implacabilă; nu te poți apăra de ea, nu te poți despărți de acest sfârșit, nu poți să te ascunzi de ea oriunde ai vrea să mergi, fiindcă moartea este legată prin păcat de existența noastră omenească. Moartea nu a făcut-o Dumnezeu, moartea au câștigat-o oamenii prin Adam, moartea am moștenit-o prin Adam și moartea poate să neucidă mai înainte de sfârșitul vieții trupești prin moarte sufletească.

Acest suflet căruia Dumnezeu i-a dăruit atât de multe bucurii, atât de multe bunătăți, este chemat să se veselească, să se bucure, dar nu în modul în care bogatul cu țarina din pilda de astăzi îl îndemnă să mănânce și să bea. Există și în Biserica noastră un îndemn „*mănâncă și bea*” dar către Sfânta Împărtășanie, care este Trupul și Sângele Mântuitorului, atunci când Dumnezeu vine prezent în Sfânta Liturghie și face pentru noi minunea transformării pâinii și a vinului, a rodului muncii noastre, în Trupul și Sângele Lui. Atunci preotul cu potirul vine către noi, care ne-am pregătit, și ne cheamă: „*cu credință și cu dragoste, apropiați-vă*” să primim ceea ce s-a spus înainte (n.r. la momentul de dinainte de predică, din timpul Sfintei Liturghii, când a avut loc împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului a credincioșilor care s-au spovedit și au primit îngăduința duhovnicului): „*luați, mâncați, acesta este Trupul Meu*” sau „*beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor*”.

Iubiții mei, pilda care ni s-a spus astăzi în Sfânta Evanghelie este așezată acum la începutul postului – care este legat de această sărbătoare a Intrării Maicii Domnului în Biserică – pentru că ne pregătește pentru sărbătoarea Nașterii, așa cum Fecioara Maria s-a pregătit în Templu pentru această mare sărbătoare prin care Dumnezeu ne-a dăruit nouă pe Unul - Născut Fiul Său, ca să fie Mântuitorul nostru al tuturor.

De aceea, să răsune în adâncul sufletului nostru, în fiecare clipă a existenței noastre acest îndemn, acest avertisment: „*În această noapte vor cere de la tine sufletul tău ! Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi ?*” Căci, spune mai departe Mântuitorul, că tot cel care își adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu va păți ca bogatul acesta, care nu avea înaintea lui Dumnezeu fapte bune. De aceea, la începutul postului să ne întâlnim mereu cu această chemare: suflete, pregătește-te pentru viața de dincolo, suflete, ți-a dăruit Dumnezeu atâtea bucurii, ți-a

dăruit Sfânta Împărtășanie ca prin ea să poți să îți câștigi mântuirea și viața cea nepieritoare care este la El. Amin.

**PILDA CELOR POFTIȚI LA CINĂ.
SĂRBĂTORIREA SFÂNTULUI IERARH SPIRIDON⁸⁰**

(Ev. Luca XIV, 16-24)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Este vremea colindelor, frații mei! Este vremea în care simțim prin glasul vestitorilor că se apropie marea sărbătoare pe care o așteptăm cu atâta drag, Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. El a venit în lume ca Fiu al lui Dumnezeu, asumându-și întreaga noastră fire omenească cu toate slăbiciunile ei și cu toate păcatele ei, pe care răstignindu-le pe cruce le-a spălat cu scump Sângele Său. Este vremea colindelor în care sufletul nostru se îmbracă în haină nouă pentru sărbătoarea de primire a Mântuitorului Iisus Hristos. Propovăduind în vremea petrecerii Sale pe pământ Împărăția lui Dumnezeu, în timp ce vorbea mulțimilor, cineva din mulțime, auzind pildele Lui de învățătură care îi îndemnau pe oameni cum să se poarte unii cu alții, a zis: „*Fericit este cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu*” (Luca XIV, 15).

Adevărat, iubiții mei, creștinii cu toții se pregătesc pentru această clipă mare, clipă care vine după această viață, să prânzească în Împărăția lui Dumnezeu și această clipă mare o pregătim de pe vremea existenței noastre pe acest pământ. Sfânta Duminică de astăzi, care este cu două săptămâni înaintea Crăciunului, ne pune în față o pildă a Mântuitorului, o parabolă pe care a spus-o tuturor celor care Îl ascultau și care ne arată oarecum pe etape cum este drumul nostru către acest prânz în Împărăția lui Dumnezeu. Și zice Mântuitorul: „*Un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți; și a trimis la ceasul cinei pe sluga sa ca să spună celor chemați: Veniți, că iată toate sunt gata. Și au început toți, unul câte unul, să-și ceară iertare. Cel dintâi i-a zis: Țarină am cumpărat și am nevoie să ies ca s-o văd; te rog iartă-mă. Și altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat și mă duc să-i încerc; te rog iartă-mă. Iar al treilea a zis: Femeie mi-am luat și de aceea nu pot veni. Și întorcându-se, sluga a spus stăpânului său acestea. Atunci, mâniindu-se, stăpânul casei a zis: Ieși îndată în piețele și ulițele cetății, și pe săraci, și pe neputincioși, și pe orbi, și pe șchiopi adu-i aici. Și a zis sluga: Doamne, s-a făcut precum ai poruncit și tot mai este loc. Și a zis stăpânul către slugă: Ieși la drumuri și la garduri și silește să intre, ca să mi se umple casa, căci zic vouă: Nici unul din bărbații aceia care au fost chemați nu va gusta din cina mea*”. (Luca XIV, 16-24).

Iubiții mei, Mântuitorul Iisus Hristos a venit luând chip de om ca să se apropie cât se poate de mult de înțelegerea și de viața celor pe care dintru început Dumnezeu i-a creat. De aceea

⁸⁰ Predică la Duminica a 28-a după Rusalii (a Sfinților Strămoși după trup ai Domnului, Pilda celor poftiți la cină și Sfântul Spiridon), rostită în data de 12 decembrie 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

învățătura Sa caută să se adapteze posibilităților de înțelegere a tuturor oamenilor. Mântuitorul, care știa ca mulți dintre ucenicii Lui, pe Ioan Botezătorul care le spunea oamenilor: „*Pocățiți-vă căci s-a apropiat împărăția cerurilor*” (Matei IV, 17), când unul din ascultătorii Lui, așa cum ați auzit adineauri, a spus: „*Fericit este cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu*” El, ca să îi facă pe oameni să înțeleagă ce înseamnă a prânzi în Împărăția lui Dumnezeu, le-a spus această metaforă care este nu numai o preînchipuire a „*prânzului*” din împărăția lui Dumnezeu, ci ne descoperă și nouă cum s-a făcut pregătirea pentru acest drum de la sfârșitul vieții fiecăruia dintre oameni.

Prin aceasta ne arată de fapt tuturor, până în ziua de astăzi, care sunt etapele pregătirii pentru marea sărbătoare din Împărăția lui Dumnezeu, sărbătoare pe care ne-a pregătit-o și la care ne așteaptă Cel care S-a născut în ieslea din Betleem. În Sfânta Duminică de astăzi prăznuim nu numai Învierea Domnului ca în fiecare Duminică, ci cei care v-ați uitat în calendar ați văzut că se numește „*Duminica strămoșilor*” Duminica ce urmează este „*Duminica Sfinților Părinți*”, iar apoi va veni Sfânta Sărbătoare a Nașterii Domnului. Așa cum în fiecare zi a calendarului sărbătorim câte un sfânt, astăzi îl sărbătorim pe Sfântul Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni, care a fost unul dintre marii ierarhi ai Bisericii noastre dăruit de Dumnezeu cu multă înțelepciune și cu darul facerii de minuni. Pe lângă faptul că Sfânta Evanghelie ne arată aceste etape pentru cina cea mare, tot azi îi sărbătorim pe Sfinții Strămoși după trup ai Mântuitorului, dar și ai noștri, ai tuturor. Pe Sfântul Spiridon îl sărbătorim ca pe unul care, după toți acei strămoși, a fost chemat să prânzească în Împărăția cerurilor și a cărui viață ne poate servi de exemplu nouă tuturor. Ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că Stăpânul, care este de fapt Bunul Dumnezeu, a trimis pe sluga Sa – pe care Vechiul Testament îl numește Ebed Iahve, adică slujitorul lui Iahve, a Sfântului Dumnezeu (ca să înțeleagă iudeii care Îl ascultau atunci că ceea ce spune corespunde învățaturii Legii pe care ei au ascultat-o) – să îi cheme pe toți cei care erau invitați la masă. Obiceiul în lumea iudaică era ca atunci când cineva făcea un ospăț îi anunța din timp pe invitați, așa cum și în zilele noastre când este un botez, o nuntă, se fac invitațiile cu mult timp înainte, ca fiecare să își poată pregăti vremea potrivit cu cina la care era invitat. Cina, adică ospățul, cum este și în zilele noastre este și un prilej de mare bucurie și desfătare sufletească, prilej de înnoire a legăturilor de dragoste dintre toți cei care sunt invitați la ospăț. Stăpânul, împăratul care a făcut cina, i-a anunțat pe toți cei care erau invitați, iar când cina a fost gata, atunci l-a trimis pe Ebed Iahve, pe slujitorul său, ca să le spună fiecăruia că totul este gata și că sunt poftiți la masa împărătească. Atunci, spre surprinderea împăratului, unii dintre invitații lui au refuzat.

Au arătat o motivație pe care puteau să o potrivească în așa fel ca să nu coincidă cu vremea cinei, dar aceștia au luat o altă atitudine. Și cel dintâi dintre ei îi spune: „*te rog să mă ierți, mi-am cumpărat țarină și mă duc să o văd*” ca și cum altă dată nu ar fi putut, dar a zis „*te*

rog să mă ierți” și nu s-a dus la cină. Al doilea și-a cumpărat cinci perechi de boi, adică cinci ori doi fac zece boi, ori zece boi erau necesari pentru a lucra o suprafață mare de pământ, iar stăpânul care a cumpărat acești boi putea să se ducă să îi vadă oricând, dar a preferat să nu se ducă la cină, ci să meargă să își facă treaba, și a zis și el: „*te rog să mă ierți*”. Iar cel de-al treilea pe care Mântuitorul îl dă exemplu pentru metafora pildei zice: „*mi-am luat nevastă*” și nu zice măcar „*te rog să mă ierți*”. Aceasta ne arată nouă, citind pericopa de astăzi și căutând să înțelegem semnificația exemplului, că, pe măsură ce a trecut timpul, oamenii și-au pierdut respectul față de cel care i-a invitat la cină. Primul și al doilea au spus „*te rog să mă ierți*” iar al treilea, copleșit de bucuria trupească pe care i-o prilejuia căsătoria lui a uitat și să mai spună „*te rog să mă ierți*”. Așa suntem și noi, în zilele noastre, căci primul invitat care și-a luat țarina îi reprezintă pe cei care sunt legați de materie atât de mult încât uită de Dumnezeu și așa și noi astăzi uităm să mergem în casa Domnului, așa uităm să ne spovedim și să ne împărtășim fiindcă grija casei, grija de a face mâncare, grija de a pregăti altele și altele îl fac pe om să uite de invitația la cina Domnului. Iar prin cel care a cumpărat cinci perechi de boi, spun unii dintre Sfinții Părinți că Mântuitorul a vrut să se înțeleagă prin aceste cinci perechi de boi cele cinci simțuri cu care este înzestrat omul și prin care își face legătura cu tot ceea ce este în jur, pentru că așa cum boii îl ajută pe om să își are țarina, așa și cele cinci simțuri îl ajută pe om să își cultive relațiile în lume, să facă tot ceea ce poate prin auz, prin gust, prin simțire și prin sentimentele pe care le are.

Iar ultimul a fost copleșit de bucuriile vieții trupești și a uitat să își ceară iertare. Așa suntem și noi în zilele noastre, căci ne bucură atât de mult desfătările trupești, încât, cu durere am citit într-un ziar că un tânăr din zilele noastre ca să arate cât de mare este depărtarea între el și Dumnezeu, să mă iertați că spun, a urinat pe o troiță și a spus că așa face el pe Dumnezeu. Este așa de dureros să aflăm că un tânăr a crescut lângă părinți, a crescut lângă bunici și a ajuns să se depărteze în felul acesta de Sfintele Taine, de Biserică și de Dumnezeu.

Pilda Mântuitorului de astăzi ne spune că stăpânul i-a spus slugii sale, lui Ebed Iahve, să îi cheme pe toții șchiopii, orbii, schilozii, pe toți lipsiții, pe toți neputincioșii în casa lui la cină și să îi ospăteze, ca să împlinească lipsurile pe care ei le au. Și cu atât mai mult trebuie să înțelegem că această slugă pe care Dumnezeu a trimis-o în lume ca să îi cheme la ospățul de la cina Lui este Însuși Fiul Său, Mântuitorul Iisus Hristos Care se naște pentru noi, în mod simbolic, în fiecare an în ziua de Crăciun. Și noi, pregătindu-ne pentru această sărbătoare, trebuie să fim ca toți cei lipsiți și să ascultăm chemarea la cina Domnului și să ne apropiem cu vrednicie.

Fiindcă toți suntem slăbănogi, toți suntem bolnavi, toți suntem șchiopi și orbi și lipsiți și nici nu știm măcar să ne rugăm, așa cum zic sfinții Evangheliști : dacă nu ne înveți Tu, Doamne, cum să ne rugăm ? De aceea Apostolii ne dau această pildă când se adresează Mântuitorului

zicând: „*Doamne, învață-ne să ne rugăm*” (Luca XI, 16-24). Astfel și noi să zicem: „*Doamne, învață-ne să ne rugăm*” și, în felul acesta, primind și noi învățătura Mântuitorului să zicem în fiecare zi, cel puțin la vremea culcării, rugăciunea *Tatăl nostru*, pe care Mântuitorul le-a împărtășit-o ucenicilor Săi. Fiindcă acest Ebed Iahve, această slugă a Domnului, Care a fost de fapt Iisus Hristos Domnul pe care L-a trimis în lume, când a venit I-a spus : Doamne, i-am chemat și pe acești schilozi și încă mai este loc la cină. Și atunci El zis: silește-i pe toți pe care îi întâlnești să intre în casa mea.

Iubiții mei, iată, atât de mare este dragostea lui Dumnezeu pentru om și de aceea auziți de atâtea ori spunând că Mântuitorul nu vrea moartea păcătosului ci să se întoarcă și să fie viu. Pe toți i-a silit Mântuitorul ca să se întoarcă și să se îndrepte spre casa Tatălui Său în care sunt multe locașuri pe care le-a pregătit pentru toți cei care sunt viețuitori în lume. Până aici, iubiții mei, am văzut și am înțeles că Ebed Iahve, sluga Domnului, s-a adresat popoului iudeu, acestui popor în care s-a pregătit mântuirea noastră prin alegerea din rândurile sale a Preacuratei Fecioare care Îl va naște pe Mântuitorul Iisus Hristos.

În acest popor a trimis Dumnezeu pe profeții Săi, pe prorocii care au vestit venirea Mântuitorului, pe profeții care i-au învățat pe cei care erau în poporul ales învățătura cea care îi conducea spre mântuire. **Ori toți aceștia care constituiau strămoșii Mântuitorului, strămoșii tuturor creștinilor, strămoșii celui care a venit să ne mântuiască, rânduri, rânduri au zis : „iartă-ne, dar nu putem să venim”. Atunci au fost chemați toți ceilalți: orbi, șchiopi, care nu aveau cunoștință de această pregătire prin proroci către venirea Mântuitorului.** I-a chemat Mântuitorul pe toți la mântuire prin cuvântul Său, așa cum zice într-o cântare în vremea pregătirii pentru Înviere, la Prohod: „*Chema-voi neamurile mele și acelea Mă vor preamări*”, iar popoului ales Îi zice: „*Poporul Meu, ce am făcut vouă? Ce v-am făcut vouă de M-ați răstignit și M-ați chinui? De acum nu vă voi mai răbda!*”. Așa a fost și Dumnezeu în metafora aceasta, nu a mai răbdat și a zis: siliți-i pe toți să vină spre mântuire.

Dar cuvântul acesta, *siliți-i*, să nu fie interpretat greșit cum că mergi oricum ai fi. Această silire o fac, bunăoară, preoții față de cei care vin să se spovedească și pe care, deși sunt păcătoși, îi iartă în virtutea puterii pe care Dumnezeu le-a dat-o și care a ajuns prin Apostoli până în zilele noastre la ei prin cuvintele: „*Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute!*” (Ioan XX, 23). Această iertare care vine prin preoți, este o iertare care te învrednicește pentru cina Domnului, pentru cina de acum prin Sfânta Împărtășanie, dar te și pregătește pentru cina din Împărăția lui Dumnezeu. De aceea este atât de puternică lucrarea Sfintei Spovedanii, de aceea este sila aceasta pe care preotul o face enoriașilor și penitenților: ca să îi îndemne, să îi silească, ca prin iertarea pe care le-o dă să se împărtășească din Trupul și Sângele Domnului, ca

să împlinească ce spunea Mântuitorul: „*De nu veți mânca și nu veți bea Trupul și Sângele Meu, nu veți avea viață în voi*” (Ioan VI, 53)

De aceea pregătirea pentru cina cea mare este atât de necesară fiecăruia dintre noi creștinii și printre cei siliți să ne învrednicim să fim și noi de fiecare dată, iubiții mei, căci iertarea care ni se dă este o formă care ne îngăduie și ne silește la Sfânta Împărtășanie. Au fost și momente în care interpretarea aceasta de *a-i sili* pe oameni a fost cu totul greșită când, vă aduceți aminte, în vremea acelei inchiziții erau mulți chinuiți și pedepsiți pentru că așa a fost interpretat „*a-l sili pe om*”. Dar cuvântul acesta nu este pentru a-l chinui pe om, ci pentru a-l ajuta, sprijinindu-l, așa cum îl sprijini pe un neputincios care vrea să se ridice și nu poate și îl silești să se ridice, sprijinindu-l cu toată puterea pe care o ai. Unii pe alții să ne silim, să ne îndreptăm către calea spre mântuire prin ajutorul, prin dragostea pe care o arătăm fiecăruia ca să găsească drumul către cina cea mare a lui Dumnezeu.

Și unul dintre cei care a fost el silit întâi și apoi a silit pe alții să meargă pe calea mântuirii a fost Sfântul mare Ierarh Spiridon al Trimitunde pe care îl prăznuim astăzi. Și prin aceasta, iubiții mei, vedem cât de rodnică a fost această pildă pe care Mântuitorul a dat-o în vremea venirii Sale pe pământ. Sfântul Spiridon a fost în tinerețe cioban care își păștea oile, dar care avea cu el întotdeauna Sfânta Scriptură și a parcurs cuvintele din Sfânta Scriptură atât de mult încât a ajuns să cunoască pe de rost conținutul Sfintei Scripturi, iar când norodul din Cipru și-a dorit să aibă un păstor, atunci ciobanul fără de carte a fost silit să preia conducerea turmei celei cuvântătoare, și Spiridon a fost episcop în Trimitunda, știind să aleagă calea cea bună pentru enoriașii lui.

Acest Spiridon, care și-a călăuzit viața după cuvintele Scripturii și care s-a pregătit ca să poată ajunge măcar o clipă la cina cea mare, a fost atât de iubit de Dumnezeu încât, încă din vremea viețuirii sale pe pământ, i-a dăruit darul facerii de minuni. În icoanele în care-l privim, vedem că Sfântul Spiridon are o altă acoperire față de cum are, bunăoară Sfântul Nicolae, o mitră arhierescă din material sclipitor. El, în modestia lui, nu s-a simțit vrednic să poarte o astfel de mitră și și-a făcut-o dintr-o împletitură de paie și piele de oaie. În felul acesta îl vedem întotdeauna în icoane, fiindcă el a preferat ca tot ceea ce avea să dăruiască săracilor ca să le aline suferința. Ne spune istoria vieții lui că el a fost căsătorit și a avut o fiică pe nume Irina și care nu a trăit mult, dar, înainte de a muri, o credincioasă care plecase în oraș i-a încredințat averea ei până când se va întoarce. Când s-a întors, Irina murise și s-a dus femeia la episcopul Spiridon și i-a spus toată istoria și atunci episcopul Spiridon s-a dus la mormântul fiicei lui Irina și a întrebat-o unde este averea care i-a fost încredințată. Și din mormânt, Irina i-a spus tatălui ei locul unde se afla și toți cei care erau de față s-au umplut de mirare, căci iată, și din mormânt a făcut să vorbească ca să se descopere adevărul. Și altă dată, când localitatea era bântuită de

foamete și lumea nu avea ce să mănânce, un negustor avea hambarele pline de grâne. Și s-a dus la el un sărac și i-a zis: nu am bani, dar dă-mi ca să nu mor de foame cu familia mea. Și bogatul l-a refuzat, iar cel sărac nu a avut unde să meargă decât la episcopul Spiridon și i-a spus întâmplarea și i-a cerut să-i dea de mâncare. Și sfântul i-a zis: du-te acasă și mâine dimineață vei avea curtea plină de grâne.

Și într-adevăr, iubiții mei, la rugăciunea Sfântului Spiridon s-au desfăcut baierile cerului și apele au venit cu atâta furie încât au distrus hambarele bogatului nemilostiv, iar grâul s-a împrăștiat în toate curțile și a curs în casele celor săraci care au primit, în felul acesta, ajutorul lui Dumnezeu. Sau altă dată, când un bogat nu a vrut să dea unui sărac de mâncare, Sfântul Spiridon a chemat un șarpe, l-a prefăcut în aur și i l-a dat săracului ca să meargă să își cumpere mâncarea. Când a văzut bogatul cât aur i-a adus, i-a dat din belșug grâne, iar când și-a aruncat aurul între grămezile lui de bogăție, aurul acesta s-a prefăcut din nou în șarpe și l-a speriat pe cel bogat, care și-a dat seama ce înseamnă de fapt bogăția care nu este folosită cu folos sufletesc nici pentru el, nici pentru alții.

Altă dată Sfântul Spridon, cum era el cioban de oi și de capre pe care le păstora ca să aibă cu ce le hrăni, când au venit hoții să fure, au rămas încleștați lângă turma pe care voiau să o devasteze. Și când s-a dus dimineața Sfântul Spiridon i-a văzut pe hoți înțepeniți, iar aceștia l-au rugat ca să îi sloboade; și la rugăciunea Sfântului Spiridon și-au revenit iarăși ca ființe întregi, iar Sfântul Spiridon, în bunătatea lui, le-a dat în dar un berbec ca să poată să aibă să se hrănească dacă erau lipsiți.

Împăratul Constantin, ajutând Biserica creștină ca să se stabilească drumul către Împărăția lui Dumnezeu – fără rătăcirile pe care le propovăduia Arie, care pe Fiul lui Dumnezeu nu Îl socotea Unul din Treime ca ființă egală cu Dumnezeu Tatăl și cu Duhul Sfânt – a adunat la Niceea în anul 325 pe episcopii Bisericii creștine de pretutindeni. Între cei 318 de Părinți erau prezenți: Sfântul Spiridon, Sfântul Nicolae, Teofil al Goției din regiunea noastră, și alții și alții care au căutat ca sub oblăduirea și călăuzirea Sfântului Duh să stabilească dreapta învățătură pe care să o mărturisească toți cei ce vor să se pregătească pentru cina cea mare din Împărăția lui Dumnezeu. Ori, când Arie nu voia deloc să renunțe la greșita lui învățătură, Sfântul Spiridon, călăuzit de Duhul Sfânt, care i-a dat lui putere să facă înaintea tuturor o minune, a făcut o minune care să vorbească mai mult decât orice scriere. Cu înțelepciune, Sfântul Spiridon a luat o cărămidă de pământ ars și le-a arătat-o tuturor celor 318 care erau toți împreună cu el și a arătat cum această cărămidă este alcătuită din pământ frământat cu apă și ars în foc și, în felul acesta, a devenit o unitate, una care este puternică și nedespărțită și care poate birui atâtea greutateți puse asupra ei. **Această cărămidă, strângând-o în mână, Sfântul Spridon le-a arătat tuturor cum treimea din cărămidă s-a desfăcut din ce a fost alcătuită, focul s-a ridicat în sus, apa a căzut**

jos și în mâna Sfântului Spiridon a rămas țărâna. Și, prin aceasta, a arătat cum poate să fie crezută dogma despre Sfânta Treime căreia noi ne închinăm – Tatălui și Fiului și Sfântului Duh – și căreia Biserica Ortodoxă, în credință nestrămutată, neștirbită și neadăugată se roagă până în ziua de astăzi, mărturisind-o în fiecare Sfântă Liturgie, așa cum Sfinții Părinți au stabilit-o atunci, în Crez, la Niceea, crez pe care îl rostim cu toții, mărturisindu-ne credința.

Iată, iubiții mei, cum Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată cum îi cinstim pe strămoșii pe care i-a avut Mântuitorul și prin Mântuitorul și noi: pe Noe, pe Avraam, pe Moise și pe toți cei care au pregătit calea către venirea Mântuitorului Iisus Hristos. Și iată cum, în această sfântă Duminică, Îl cinstim pe Cel care vine spre Sfânta Sa Naștere, pe Mântuitorul Iisus Hristos, pe care la Crăciun Îl vom sărbători, iar viața Sfântului Spiridon ne este pildă și mărturie, cum fiecare dintre oameni, prin botez, prin dragoste, prin bunătate, prin milostenie poate să își pregătească intrarea la cina cea mare din Împărăția lui Dumnezeu. Amin.

CEI ZECE LEPROȘI⁸¹

(Ev. Luca XVII, 12-19)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

O minunată coincidență face să sărbătorim în această Duminică, pe care după Evanghelia care s-a citit, o numim „a celor Zece Leproși” (pentru că în această zi s-a pomenit minunea pe care a făcut-o Mântuitorul Iisus Hristos prin vindecarea a zece leproși) și pe Sfântul Antonie cel Mare – un sfânt care, recunoscându-și păcatele și luptând împotriva ispitirilor, retrăgându-se în pustie, a făcut să-l urmeze mii de oameni, încât păcatul a fost învins nu numai de Sfântul Antonie cel Mare, ci și de toți cei care l-au urmat pe el.

Fiecare dintre frațiile voastre ați auzit această istorie simplă a vindecării celor zece leproși. Dar fiecare vă puteți întreba dacă nu puteau fi în locul celor zece leproși zece șchiopi, sau zece ciungi sau gârbovi, care puteau fi mai ușor vindecați. Mântuitorul a avut ocazia aceasta minunată să întâlnească acest grup de zece leproși.

Iubiții mei, să știți că lepra era o boală cruntă, nemiloasă – cum este cancerul astăzi. Însă lepra este și molipsitoare și pe vremea aceea oamenii nu știau să lupte împotriva leprei și a microbului care o provoca. Era atât de rea lepra, încât din pricina contagiunii ei toți cei care erau bolnavi de lepră erau îndepărtați de societate. Chiar cei mai apropiați membri de familie (tată față de fiu, sau frații între ei) trebuiau să-l îndepărteze pe cel lepros și să-l alunge departe de orice așezare omenească. Iar cei leproși înșiși se înarmau cu un clopoțel sau cu un mijloc de a suna și pe unde treceau făceau gălăgie ca să știe lumea că sunt leproși și să nu se apropie de ei. Lepra era socotită ca fiind cea mai cruntă boală a timpului de atunci.

Lepra era socotită, frații mei, ca fiind urmare a unui păcat. Dumnezeu Însuși, când pedepsea un popor întreg, cum au fost egiptenii, a aruncat asupra lor această suferință a leprei. Astfel, lepra nu este numai simplu suferință și moarte, este și prezența unui păcat. Pentru aceasta, iubiții mei, Sfânta Biserică a rânduit să se așeze această Sfântă Evanghelie în auzul tuturor spre a fi învățatură, fiindcă este simplă la auzit. Au ieșit zece leproși, au stat în fața Mântuitorului și au zis : Doamne miluiește-ne. Și Mântuitorul le-a zis „*Duceți-vă și vă arătați preoților*” (Luca XVII,14). Și mergând ei pe cale s-au curățat de lepră. Deci lepra avea posibilitatea de a fi vindecată. Chiar despre împăratul Constantin cel Mare spune tradiția că a fost bolnav de lepră și că l-a vindecat Sfântul Ierarh Silvestru, ocrotitorul nostru, aceasta fiind una din minunile care l-a făcut să fie socotit sfânt. Dar de cine era posibil să fie vindecată? Că atunci nu avea cine să cunoască mijloacele pe care astăzi le cunoaște știința și pe care le-a descoperit. Leacurile existau,

⁸¹ Predică la Duminica a 29-a după Rusalii (a celor 10 leproși), rostită în data de 17 ianuarie 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București

așa cum există atâtea medicamente ascunse în viața plantelor, pentru că Dumnezeu a lăsat atât de multe minuni care sunt ascunse de noi și pe care mintea omului încet-încet le descoperă, una câte una, și le folosește întru vindecarea oamenilor. Atunci însă nu erau decât minunile făcute de Bunul Dumnezeu.

Și iată că acești zece leproși Îl întâlnesc pe Mântuitorul pe cale și I se adresează zicând: „*Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi!*” (Luca XVII, 13). Modul în care I se adresează arată că ei Îl cunoșteau pe Mântuitorul. Auziseră despre El că este învățător. Dar iată că se arată că ei credeau mai mult decât că este învățător, credeau că are putere miraculoasă, o putere aparte pe care n-au mai întâlnit-o până atunci la nimeni. De aceea I se adresează Lui: „*Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi!*” (Luca XVII, 13). Ori, cine putea să aibă milă față de un om bolnav, decât singur Acela care a venit în lume pentru restaurarea firii omenești – și în privința păcatului, și a suferințelor. Pentru că Mântuitorul, în decursul activității Sale, a făcut atât de multe minuni – a vindecat orbire, a îndreptat schilozi și pe alții care erau în suferință – și tuturor le zicea: „*iertate sunt păcatele tale și mergi în pace*”.

Deci iată două aspecte care sunt nedespărțite: aspectul spiritual al prezenței păcatului lângă fiecare suferință. Aceasta este o realitate și pentru zilele noastre, căci un om normal este din toate punctele de vedere perfect făcut de Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu nu a creat răul, nici suferința. Dumnezeu l-a făcut pe om perfect și bun. Și dacă este cineva cu o defecțiune sau are o suferință pe parcurs este din pricina păcatelor pe care le facem și noi. De aceea minunea pe care o face Mântuitorul astăzi o face cu zece leproși, adică zece păcătoși. Uneori, când spunem „*ești plin de lepră*” înseamnă că ești plin de păcate. Și pentru că păcatele nu le poate vindeca decât Dumnezeu, iată modelul prin care ni se arată și nouă prin Sfânta Evanghelie de astăzi cum să ne adresăm lui Dumnezeu și Mântuitorului: „*Iisuse, milostivește-Te spre noi*” sau „*Iisuse, fie-Ți milă de noi*”. Și în felul acesta putem să câștigăm și noi vindecarea. Fiindcă nici medicii nu o fac prin puterea lor ca oameni; ci o fac prin darul pe care l-a dat Dumnezeu fiecăruia dintre ei. Un medic din zilele noastre, român, spune răspicat că, pentru ca un medic să fie bun trebuie să aibă înainte de toate minte, care este dăruită de Dumnezeu, nu și-o creează, nu și-o fabrică niciunul singur. Apoi trebuie să aibă inimă, adică să aibă darul acesta de a simți suferința celuilalt, să-i fie milă de el. Și apoi, zice acest mare chirurg din zilele noastre, trebuie să aibă și mână, care să lucreze condusă de mintea dată de Dumnezeu și să fie cu milostivire spre cel în suferință, prin sentimentul pe care îl simte, prin dragostea pe care o are în inima lui.

Iubiții mei, pilda aceasta, a celor zece leproși, nu-i atât de simplă – nu doar i-a întâlnit și i-a vindecat. Ci ea ne vorbește pentru adâncul sufletului nostru, ca să învățăm că-n orice suferință trebuie să ne adresăm prin rugăciune Bunului Dumnezeu. Și-apoi se adaugă și celelalte: vine și mâna chirurgului sau a medicului, mintea și priceperea lui ca să descopere suferința. Este

impresionant faptul că citim, bunăoară, în revista „Lumea credinței”, că pentru fiica redactorului acestei reviste, umblând pe la atâția medici, n-au ajuns încă să stabilească diagnosticul, pentru că nu s-a găsit mintea care să poată citi în adâncul tainelor omenești și a tainelor pe care Dumnezeu le are cu omul. Pentru fiecare dintre noi este o taină adâncă, a credinței către Bunul Dumnezeu. Și, dacă știm să ne rugăm cu credință puternică, în orice împrejurare putem avea și ajutorul lui Dumnezeu pentru a birui. Dar să avem grijă să nu fie prea târziu, când din pricina necunoștinței sau neputinței noastre să fie zadarnică și rugăciunea, căci nu se mai poate face nimic.

Astfel, iubiții mei, Mântuitorului, auzind rugăciunea celor zece, I s-a făcut milă de ei. Și le-a spus, oarecum de neînțeles: „*Duceți-vă și vă arătați preoților*” (Luca XVII,14). De ce? Pe vremea aceea, în oricare dintre împrejurările sociale, oarecum cei mai învățați oameni erau preoții. Și dacă se întâmpla vreo minune cu vreunul dintre cei leproși, ca să poată fi reintegrați în societate, trebuia să se ducă să-l vadă preotul – că au dispărut urmele leprei. De aceea Mântuitorul le spune „*duceți-vă și vă arătați preoților*” (Luca XVII,14); aceasta arăta implicit faptul că ei se vor vindeca. N-au mai pus întrebări, fiindcă au știut despre Mântuitorul cine este și au simțit în sufletul lor. De aceea s-au dus în pas întins să se arate preoților.

Ne spune Sfânta Evanghelie că pe drum toți zece s-au vindecat. Și când au văzut, sigur că s-au dus la preoți ca să arate. Dar dintre cei zece numai unul singur a avut inspirația să se întoarcă să mulțumească. Și acest fapt, iubiții mei, ne arată cât este de mare, oarecum – iertați-mi cuvântul – nesimțirea omenească. Adică, te simți în suferință și te rogi: „Miluiește-mă”. Îți vine darul și mila, și te vindeci. Și-apoi uiți de Cine ți-a făcut binele pe care l-ai cerut. Dintre cei zece, doar unul s-a întors ca să-I mulțumească lui Dumnezeu. Și-atunci Mântuitorul îl întreabă, nu fără sens, oare nu zece au fost? Ca să arate cât de puțin este procentul celor care știu să simtă și cu sufletul binefacerile care vin de la Dumnezeu.

În zilele noastre, faptul acesta este atât de evident, încât nu trebuie să ne gândim la pilda celor zece leproși. Fiindcă fiecare dintre noi, în fiecare zi în care deschidem ochii ne bucurăm de lumină. Astăzi, bunăoară, nu numai că este lumină, ci este și albeața zăpezii pe care Dumnezeu a lăsat-o peste câmp mai ales; noi la oraș nu prea ne bucurăm de ea. Dar pentru hrana noastră, trebuie să fim conștienți cât de importantă este această zăpadă, ca să aducă umezeală culturilor. Dintre noi cine știe să spună : „Doamne, Îți mulțumim pentru tot ce ai făcut”? Cine, oare, în fiecare seară, Îi mulțumește Bunului Dumnezeu pentru ziua pe care i-a dăruit-o sau pentru tot ceea ce a putut realiza într-o zi? Sau câți, oare, dintre oamenii cei mai bogați se gândesc să dea numai o frântură din ceea ce au ei? Că nimeni nu are cu de la el putere ceea ce are. Și dacă spun unii că este rodul muncii mele. **Este rodul muncii lui numai fiindcă i-a dat Dumnezeu sănătate și libertate și putință ca să poată realiza ceva.**

Și câți sunt cei care, bunăoară, din puținul lor merg și dau pentru zidirea Catedralei Mântuirii Neamului – citind pe toate afișele care sunt pe ușile Bisericilor că este un dar pentru veșnicie? Fiindcă auziți cum în fiecare slujbă noi ne rugăm pentru ctitorii Sfintei Bisericii acesteia. Și toți cei care vor dăruii pentru catedrală vor fi pomeniți în toată viața cât va exista catedrala, toți cei care au investit un bănuț în această catedrală îl pun pentru veșnicie. Cei care construiesc sunt pomeniți cum pomenim noi pe Pârvan și Stanca, care au avut cinci copii și i-au pierdut, nu de lepră, ci de ciumă. Și ei se gândeau când aveau avere că o să-i pomenească copilul. I-a luat ciuma, s-au dus, dar au știut ce să facă. Au zidit Biserica ce a fost întâia pe locul acesta, unde această minune de Biserică este a treia ca ediție. Dar Pârvan și Stanca sunt neconținut pomeniți în Biserica noastră pentru că au știut să dăruiască din ce au avut pentru ca să fie un locaș de rugăciune. De aceea, iubiții mei, este atât de mare jertfa pe care o facem pentru Biserică, pentru întreținerea Bisericii. Este gestul nostru minim de recunoștință față de Dumnezeu, pentru tot ceea ce a făcut.

Și-atunci noi, să încercăm, iubiții mei, după modelul acestuia dintre cei zece, să ne înscriem și noi când putem, cum putem și cât putem, să ne întoarcem cu fața către Dumnezeu și să zicem : „Doamne primește și din jertfa noastră și ne iartă păcatele”. Pentru că ne rugăm în rugăciunea „Tatăl Nostru” și zicem totdeauna: „*Și ne iartă nouă păcatele noastre precum și noi iertăm greșităilor noștri*”. Deci, pe măsura faptelor noastre vor fi iertate și păcatele noastre.

Când l-a văzut Mântuitorul pe unicul din zece care s-a întors, face o constatare oarecum tristă, cu durere – și zice Sfânta Evanghelie „*și acela era samarinean*”. Adică nu era evreu – evreu sută la sută. Nu era dintre cei care cunoșteau Sfânta Scriptură, care propovăduise și anunțase venirea Mântuitorului prin sfântă descoperire. Era unul socotit de către iudei ca plin de păcate. Și totuși acest păcătos se întoarce către Cel pe care-L recunoștea a fi cu puterea dumnezeiască a vindecării. Și atunci, iubiții mei, ne spune Sfânta Evanghelie, că acesta a căzut cu fața la pământ, la picioarele lui Iisus, mulțumindu-I. A căzut cu fața la picioarele lui Iisus, mulțumindu-I. Iată, iubiții mei, cum ni se arată în Sfânta Scriptură cum se fac mătâniile – ai căzut cu fața la pământ și-I mulțumești lui Dumnezeu. Te apropii de originea ta, fiindcă toți suntem făcuți din pământ, și ne apropiem de pământul din care Dumnezeu l-a ridicat întâi pe Adam și l-a făcut ființă vie. Iar acum noi, plecându-ne prin mătâni la pământ, ne recunoaștem, smerindu-ne, neputința noastră. Fiindcă nu suntem altceva decât pământul în care ne vom întoarce la vremea pe care numai Dumnezeu o știe fiecare.

Atunci, când constată Mântuitorul că și acel unul era samarinean, răspunzând i-a zis: „*Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt?*” (Luca XVII, 17). Între acești nouă nemulțumitori ne putem vedea și noi, fiecare, în fiecare clipă a vieții noastre. Fiindcă de mai multe ori uităm să ne facem măcar semnul Sfintei Cruci. Seara când încheiem ziua, uităm să-L chemăm pe

Dumnezeu în rugăciune alături de noi, uităm că Iisus Domnul a promis, a făgăduit că acolo unde sunt doi sau trei adunați în numele Lui, și El va fi întotdeauna acolo prezent.

Și-atunci, ce greutate avem, frații mei, ca să-L avem pe Domnul Iisus Hristos întotdeauna alături de noi? Nu trebuie decât ca împreună fiind în familia noastră, doi sau trei, să-I zicem : „Doamne, Iisuse Hristoase, milostivește-Te spre noi” – și atunci Iisus vine, vine cu grabă să fie alături de noi, să ne mângâie pe frunte, să ne dea tăria de a crede în vindecarea noastră de păcat și de a ști că Dumnezeu este iubire și că ne cuprinde în sânul Lui, în Biserică, întotdeauna, cu multă dragoste. Și atunci putem și noi în orice împrejurare a vieții noastre să ne bucurăm de ceea ce a auzit acesta care s-a întors să-I mulțumească și căruia Mântuitorul i-a răspuns: „*Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit.*” (Luca XVII, 19). Aceasta este realitatea pe care trebuie să o reținem din Sfânta Evanghelie de astăzi: credința ne poate mântui, însă fără a o realiza prin fapte, credința – ne spune Sfântul Apostol – este moartă. **Deci nu numai credința mântuiește, așa cum cu greșeală o spun o seamă de creștini, care zic „Sola fide”, adică în traducere : numai credința ne mântuiește. Dacă n-ar fi mărturisit, dacă n-ar fi arătat credința lui, prin faptul că a venit la Mântuitorul să-I mulțumească, credința l-ar fi vindecat dar nu l-ar fi mântuit. Credința împreună cu faptele bune ne duc în mod sigur la mântuire. Amin.**

DREGĂTORUL BOGAT⁸²

(I)

(Ev. Luca XVIII, 18-27)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În această a 30-a Duminică după Rusalii, când în sfintele noastre Biserici se rostește Sfânta Evanghelie a bogatului dregător, noi ne îndreptăm gândul către Bunul Dumnezeu ca să îi mulțumim pentru tot ceea ce ne dă ca îndrumare în viață.

Sfânta Evanghelie – capitolul 18, după Sfântul Evanghelist Luca – din care rostim pericopa de astăzi, ne spune, înainte de această întâmplare povestită, că Mântuitorul a vorbit în pilde, că îi învața pe oameni, dar că pe lângă pilde făcea și minuni care atrăgeau atenția asupra Sa și toți cei din vremea aceea se uitau spre Mântuitorul ca la o apariție cu totul deosebită în mijlocul poporului lor.

Sfânta Evanghelie ne spune că îl înconjurau mulțimile și unii căutau să Îl apere și nu îi lăsau pe oameni să-i aducă pe copii. Și atunci (privind și noi la acești copilași care sunt aici – n.r. copiii care participau la slujba din acea Duminică), chiar înainte de a se istorisi întâmplarea pe care o vom citi, spune Mântuitorul: „*Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor*” (Matei XIX, 14). Uitați-vă cu câtă nevinovăție și cu câtă răbdare stau și ei împreună cu noi ca să se bucure de comuniunea noastră de iubire.

De aceea, iubiții mei, istorisirea pe care o face Sfânta Evanghelie astăzi este demnă de toată atenția pentru că este un caz cu totul deosebit din cele ce s-au arătat în Sfintele Evanghelii. În mulțimea care Îl înconjura pe Mântuitorul erau foarte mulți oameni: și femei, și bărbați, și tineri, și mai bătrâni, dar dintre toți aceștia, ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că s-a apropiat de Mântuitorul Iisus Hristos, un dregător. În celelalte Sfinte Evanghelii ne spune că era un tânăr. Tânărul acesta dregător s-a apropiat de Mântuitorul și, spre deosebire de ceilalți care veneau la Mântuitorul ca să se vindece de durerile lor trupești mai ales, ca să-i vindece pe bolnavi, pe schilozi și pe toți aceștia, el vine cu o problemă cu totul aparte.

S-a apropiat dregătorul și I-a zis: „*Bunule Învățător, ce bine să fac, ca să am viața veșnică?*” (Matei XIX, 16). Iată, frații mei, cum, în mulțimea care aștepta de la Mântuitorul mai ales vindecare, vine un om care – dregător fiind, înseamnă că avea și el o oarecare răspundere în mijlocul poporul lui – cere de la Mântuitorul o altă rezolvare decât cei care erau suferinzi de boli. El voia să moștenească viața de veci. Deci, om drept fiind, cu responsabilitate în poporul lui,

⁸² Predică la Duminica a 30-a după Rusalii (Dregătorului bogat-păzirea poruncilor), rostită în data de 29 noiembrie 2009, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

privirea lui nu era către cele materiale, ci privirea lui era o privire ațintită dincolo de această lume, spre veșnicie, pentru că, dregător fiind, înseamnă că el era cunoscător al legii din care învăța că viața aceasta nu se mărginește numai la ceea ce există pe pământ, material, ci există o viață de după această viață, o viață veșnică.

Și iată că, dacă lumea cealaltă care Îl înconjura pe Mântuitorul venea și cerea să le vindece ochii, lepra sau alte suferințe, omul acesta voia ceva cu totul deosebit, care trece de această lume: să moștenească viața de veci. Este atât de interesantă întâmplarea aceasta, iubii mei, pentru că ea nu se oprește la vremea când s-a petrecut, ci se răsfrânge asupra întregii existențe a noastre a tuturor. Fiindcă noi cu toții știm că aceasta este forma noastră de existență, ca să sfârșim viața la marginea acestei existențe terestre.

Dar cei care credem în cuvântul lui Dumnezeu, știm că există o viață dincolo de aceasta viața, viața în veșnicie, viața în fericirea vederii lui Dumnezeu, viața pe care Dumnezeu a dăruit-o omului dintru început, fiindcă spre aceasta i-a făcut pe Adam și pe Eva ca să fie fericiți în veșnicie. Și oamenii cei dintâi aveau puțința de a nu muri, aveau puțința de a trăi în veșnicie, aveau puțința de a se bucura neîncetat de viața cea veșnică, dar încălcând porunca lui Dumnezeu au pierdut această posibilitate de a nu muri, și astfel, prin păcat, a intrat moartea în lume. Cu toate acestea, sufletul omului este plin de această nădejde: că va ajunge odată când, din nou, va intra în veșnicia pe care Dumnezeu a dăruit-o omului de la facerea lumii. De aceea, Bunul Dumnezeu, în diferite forme, ne-a descoperit realitatea nădăjduită a acestei existențe în veșnicie. Și dacă în Vechiul Testament era mai voalată existența aceasta a lumii veșnice, Mântuitorul Iisus Hristos, în timpul viețuirii Sale pe pământ, a deschis o fereastră prin care noi putem să privim către veșnicie și să înțelegm că după această viață, pentru sufletul nostru, vine o alta viață.

Așa cum ne spune Mântuitorul – atunci când a istorisit pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr care stătea la ușile bogatului – când a venit vremea și au trecut și bogatul nemilostiv, și săracul Lazăr în viața de apoi, acolo stând, bogatul fiind în iad suferea cumplit și, privind el în veșnicie, l-a văzut pe Lazăr cum se bucură în sânul lui Avraam. Atunci, l-a rugat bogatul nemilostiv să îl lase pe Lazăr măcar să picure o picătură de apă peste suferința lui. Prin aceasta, iubii mei, Mântuitorul ne dă certitudinea existenței vieții de apoi, a veșniciei, aceea care are două aspecte, una plină de bucurie și de fericire a vieții în vederea lui Dumnezeu pururea și aceea a suferinței veșnice.

Iar tânărul acesta poate să fie oricare dintre tinerii pe care îi întâlnim pe stradă, oricare dintre noi poate să fie cel ce se gândește la viața de apoi, la veșnicie. Și, cunoscând aceste aspecte ale veșniciei, în fericirea cea veșnică sau în iadul fără sfârșit, fiecare dintre noi ne îngrijorăm în această existență și ne gândim cum să ajungem la viața cea veșnică în fericire.

Tânărul dregător se apropie de Mântuitorul și Îl întreabă: cum să moștenesc viața de veci? Dragii mei, întrebarea lui este veșnică. Întrebarea lui este valabilă pentru fiecare dintre noi. Cunoscând întrebarea aceasta, ne întrebăm în același timp: câți dintre noi avem această preocupare în zilele vieții noastre să moștenim viața de veci, câți dintre tinerii care se duc astăzi mai degrabă la discotecă sau în alte părți sau își caută fericirea în drogurile care îi aduc în alte forme decât aceea a rugăciunii, câți oare se întreabă: cum să moștenesc viața de veci?

Fiindcă iată, a trecut peste noi tăvălugul materialismului care spunea că problema cu existența unei lumi de dincolo este istorie, este poveste. De aceea unii dintre filosofii greci spuneau : „*Edite, bibite, post mortem nulla voluptas*” (mănâncă și bea pentru că după moarte nu mai este nici o fericire). Iar când noi auzim întrebarea dregătorului de astăzi: „*ce să fac ca să moștenesc viața de veci ?*”, măcar atât putem să facem, să ne punem această întrebare valabilă pentru fiecare dintre noi: ce să facem ca să moștenim viața de veci? Dregătorul din Sfânta Evanghelie I s-a adresat cu mult curaj Mântuitorului, dar pentru a-l atrage bunăvoința I s-a adresat într-un mod cu totul neobișnuit și I-a zis „*Bunule Învățător, ce bine să fac, ca să am viața veșnică?*” Auzind cuvintele acestea, ne punem întrebarea: el, care era dregător, de ce I s-a adresat cu aceste cuvinte : „*învățătorule*” și „*bun*”. O fi ascultat el și altădată cuvintele Mântuitorului în predica de pe munte – când a învățat oamenii să rostească rugăciunea Tatăl nostru, în care a arătat că mulți oameni sub lucrarea Duhului Sfânt se adresează lui Dumnezeu ca unui împărat – o fi fost de față când a săvârșit Mântuitorul și alte minuni, sau ce l-a determinat, nu ne spune Sfânta Scriptura.

Dar Mântuitorul, care a înțeles cuvântul lui măgulitor când i-a zis „*Bunule Învățător*” i-a și adresat întrebarea: „*De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu*” (Matei XIX, 16). Ori, dacă Mântuitorul îi spune dregătorului că singurul Bun este Dumnezeu aceasta înseamnă că dacă dregătorul ar fi fost dintr-un neam de oameni credincioși care citeau și ascultau Scriptura, ar fi învățat din ea acest precept: nimeni nu este bun decât Dumnezeu. Nu înseamnă că nu sunt și oameni buni, că nu sunt și oameni care fac și fapte bune, dar omul nu poate face ceva bun din ceea ce este în el. Fiecare poate să facă toate, să împlinească poruncile, dar așa cum zicem în Sfânta Liturghie „*Ale Tale dintru ale Tale*”, tot ceea ce aparține omului este dar de la Dumnezeu, încât dacă face milostenie o face împlinind porunca lui Dumnezeu și dăruind din ceea ce Dumnezeu i-a dăruit. De aceea, dacă zicem că Dumnezeu este Bun nu greșim, dar trebuie să vedem dincolo de bunătatea Lui, să Îl vedem pe Dumnezeu care este bun și darnic față de fiecare dintre noi. Iar când îi spune Mântuitorul tânărului acestuia că nimeni nu este bun decât Dumnezeu îl făcea să gândească, că pe El Îl numea așa, fiindcă Îl credea a fi Dumnezeu, ca unul care spunea lucruri cu totul necunoscute până atunci în dregătoria lui. Ca și cum acest tânăr și-a dat seama că Acela care vindecă suferințele, Acela care îi învață pe oameni

că toți sunt egali înaintea Lui, este Dumnezeu. Oare își dă seama el că adresându-se lui Iisus Hristos cu numele acesta de „*Bunule*” i se adresează ca unui Dumnezeu?

Nu ne spune Sfânta Eavanghelie, dar noi trebuie să înțelegem faptul acesta că numindu-L Bun pe Dumnezeu Îi aducem un omagiu suprem, iar dacă Iisus i-a atras atenția că numai Dumnezeu este Bun, îl face să se gândească și la preocuparea lui zilnică, la dregătoria pe care o avea.

De aceea nu știm noi dacă Mântuitorul l-a cunoscut mai dinainte, dar aflăm acum că Mântuitorul, ca Dumnezeu, îl cunoaște până în adâncul sufletului și zice: știi Scripturile, știi poruncile și le repetă: „*Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.*” (Luca XVIII, 20). Mântuitorul îi zice știi poruncile și totuși i le aduce aminte și băgăm de seamă că nu sunt în ordinea în care Moise le-a scris în tablele legii, ci Mântuitorul le-a spus ca unele care sunt cel mai des călcate de tineri, cum era și cel care era înaintea lui și le subliniază pe cele pe care El le crede necesare. În așa fel încât el să se judece pe sine în raport cu aceste porunci, așa cum trebuie să facem fiecare dintre noi când venim la Sfânta Liturghie. Să ne judecăm pe noi înșine în raport cu aceste porunci pe care Dumnezeu ni le-a dat ca să le respectăm, să le iubim și să nu le călcăm. Iar în momentul în care am călcat una dintre ele, să alergăm la Biserică, să ne mărturisim, să ne recunoaștem vinovăția și să cerem iertare. Și auzind cuvintele Mântuitorului, tânărul zice: „*Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele*” (Luca XVIII, 21).

Prin aceasta, iubiții mei, tânărul dregător ne arată că într-adevăr era o ființă aleasă, un tânăr care, așa cum este bine, din vremea prunciei a respectat poruncile, așa cum fac părinții care își duc copiii mereu la Sfânta Biserică, așa cum fac cei care au adolescenți că nu îi lasă la voia întâmplării, ci își reculeg gândurile alături de ei în fiecare seară înaintea icoanei cu candela aprinsă și rostesc împreună cel puțin Tatăl Nostru, așa cum fac părinții care au copiii lor căsătoriți și cu familia și îi adună așa cum își adună cloșca puii și îi țin aproape de învățătura mântuitoare a Bisericii noastre.

Ce cuvânt a rostit tânărul acesta: „*Toate le-am păzit din tinerețile mele*” ! Oare câți dintre tinerii noștri pot spune lucrul acesta ? Noi, care suntem duhovnici și care le cerem tinerilor înainte de căsătorie să vină să se spovedească, să între în noua viață de familie împăcați cu Dumnezeu și cu sine, rareori avem prilejul să ascultăm din gura lor că „*toate acestea le-am păzit din tinerețile mele*”. De aceea, iubiții mei, ascultând pe tânărul din Evanghelia de astăzi, fiecare să ia aminte și să se gândească la creșterea pruncilor, la modul în care pe tineri, oricare ar fi vârsta lor, îi poți ține aproape de inima iubitoare de mamă și de dragostea de Dumnezeu a Bisericii, pentru că te gândești și pentru ei și pentru tine, ce să facem să moștenim viața veșnică.

Pentru că adevărata viață nu este cea pe care o trăim aici pe pământ, adevărata viață pentru care Dumnezeu ne-a făcut este viața în veșnicie.

Exemplul tânărului dregător din Evanghelia de astăzi este elocvent, este grăitor pentru fiecare, mai ales pentru răspunsul la această întrebare: „*ce să fac să moștenesc viața de veci*”. **Și dacă toți zicem ca și tânărul că „toate poruncile le-am păzit din tinerețile mele”, este o formă binecuvântată de Dumnezeu a vieții noastre.**

Cu toate acestea, Mântuitorul, care a ascultat mărturisirea acestui tânăr și, ca Dumnezeu, Îl cunoștea până în adâncul ființei lui, îi zice: „*una îți lipsește!*” (Luca XVIII, 22). Îi zice tânărului dregător: „*știi poruncile*” și el le știa și a mărturisit că le păzește, cu toate acestea una îi lipsea și aceasta era mai mare și mai grea decât toate poruncile celelalte. Și atunci Mântuitorul îi face cunoscută și această poruncă și îi zice: „*Vinde toate câte ai și le împarte săracilor, și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie*” (Luca XVIII, 22). Ascultați această poruncă pe care Mântuitorul o dă pentru a împlini ceea ce îi lipsea. Ea se împarte precum vedeți în trei părți: prima zice: vinde tot ce ai, a doua: împarte săracilor și a treia: vino de-Mi urmează Mie. Și când le privești așa, te poți întreba care este cea mai grea dintre părțile acestea.

Vinde tot ce ai, aceasta înseamnă a te despărți de tot ceea ce este avere și este așa de greu să te desparți de ea, vinde tot ce ai înseamnă a îmbrățișa sărăcia. Ori, iubii mei, călugării care intră în mănăstire fac voturile pe care le știm, printre care este acest vot al sărăciei, care nu este cel mai greu. Cel mai greu este votul ascultării, fiindcă vânzând ce ai și lipsindu-te de mulțimea bunurilor care ți-au încurcat viața până atunci, îplinești porunca cealaltă, a ascultării și aceasta înseamnă să pleci voința ta în fața voinței superiorului, starețului mănăstirii. Dar pe tânărul de aici, din Evanghelia de astăzi, acest cuvânt al Mântuitorului, vinde tot ce ai și îmbracă sărăcia, l-a debusolat, n-a mai știut unde este veșnicia pe care o căuta și „*s-a întristat*” (Luca, XVIII, 23). Ne spune Sfânta Evanghelie că auzind aceste cuvinte a plecat întristat, căci era foarte bogat.

Iar Sfântul Evanghelist ne spune că, Mântuitorul privea în urma lui cu o formă de dragoste în care Îl însoțea pe tânărul acesta care nu a știut până aici cum să lupte pentru a-și câștiga veșnicia. Și dacă Sfânta Evanghelie ne spune numai că auzind cuvântul acesta a plecat întristat, Sfânta Tradiție ne spune că după o vreme, cât a stat și a cugetat la ceea ce i-a spus Mântuitorul, s-a întors la Mântuitorul împlinind cele ce îi spusese și a ajuns și el propovăduitor al cuvintelor dumnezeiești în vremea aceea.

Iubii mei, a vinde tot ce ai este o încercare foarte mare. Și din puținul tău când este să faci milostenie este greu, dar să vinzi tot ce ai! Aceasta este cea mai mare greutate pe care poate un om să o aibă și de aceea monahii și schimnicii se leapădă de tot și se duc pentru a împlini mai departe voturile: să își păstreze fecioria și leapădă dragostea de lume ca să facă ascultare. Aceste

haine negre care le acoperă mereu trupul tuturor acestora, ne arată că ascund sub ele credința împotriva a tot ceea ce este trecător ca dragostea de avere și dragostea de plăceri.

De aceea, după prima treaptă pe care o arată Mântuitorul tânărului, vinde tot ce ai, urmează aceea a împărțirii săracilor. Înseamnă să împlinești porunca dragostei de aproapele, dragoste pe Dumnezeu a pus-o în sufletul nostru, pentru că toți oamenii sunt după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, și înaintea lui Dumnezeu toți suntem egali, iar cel care are, trebuie să aibă grijă față de cel care nu are.

Vă spun, pe mine mă impresionează ori de câte ori citesc ce scrie unul dintre frații noștri aducând acatistul: *„Doamne, ajută-mă, dă-mi pâinea cea de toate zilele pentru mine, pentru familia mea și pentru toți cei pe care mi i-ai dat în grijă”*. **Ori în grija fiecăruia dintre noi sunt toți semenii noștri, toți cei care au mai puțin decât noi, toți cei care nu au cu ce se hrăni. Aceasta, iubirii mei, nu înseamnă că nu ai voie să ai avere. Ai avere ca să o folosești în numele Domnului, fiindcă nu ai nici un merit în a câștiga averea. Totul este un dar de la Dumnezeu pentru talantul pe care ți l-a dat, ca să înmulțești averea pe care ți-a dat-o, dar să o și folosești cu chibzuință în numele lui Dumnezeu pentru semenii tăi, pe care ești dator să îi ajuți.**

Și ne dăm seama că noi, ca ființe omenești, așa cum este rânduiala, ne naștem în lume fără să avem nimic și plecăm din lume fără să ducem nimic. Se spune că împăratul Alexandru Macedon a poruncit că la îngropare să fie pus într-un sicriu în așa fel încât să îi rămână mâinile afară să se vadă că nu duce cu el nimic din această lume. Așa ne ducem indiferent de averea pe care o avem, ne ducem cu cele patru scânduri și cu faptele pe care le-am făcut. Datoria fiecăruia este să înmulțească talantul pe care îl are, dar să-l și folosească în numele lui Dumnezeu pentru toți ceilalți. Mai cu seamă că așa cum s-a arătat, cel care nu a lucrat talantul a fost aruncat în „întunericul cel mai din afară” încât leneșii și cei care nu știu să prețuiască darurile lui Dumnezeu nu se vor bucura în Împărăția lui Dumnezeu. Fiindcă Bunul Dumnezeu dintru început i-a spus omului *„creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul”*.

Căci pentru aceasta ne-a dat Dumnezeu pământul cu toate cele ce sunt pe el, căci omul vine în lume fără nimic, dar vine să stăpânească acest pământ pe care Dumnezeu i l-a dat ca să fie administrator al acestei averi. Având însă bogăția să știm să o stăpânim, fiindcă bogăția dacă nu știi să o stăpânești te stăpânește ea pe tine și devii robul bogăției, așa cum devii al băuturii, al drogurilor și al altora asemenea.

Ori bogăția, dacă nu ești atent cu ea, te separă de toți cei dragi și nu îți mai dă îngăduința să cugeți cele bune pe care Dumnezeu le-a cerut. De aceea este acest sfat Evanghelic pe care I-l dă Mântuitorul dregătorului: împarte totul săracilor și prin aceasta te apropii de bunătatea și de desăvârșirea lui Dumnezeu. Pentru ca să fie cu adevărat aproape de împărăția lui Dumnezeu

Mântuitorul îi dă și cel din urmă sfat: „ și vino de urmează Mie”. Ce poate fi mai bine decât să fii urmaș al Mântuitorului în ceea ce a făcut și a învățat El în timpurile Sale ?

Iubiții mei, împlinind poruncile dumnezeiești în timpul vieții noastre, putem să stăm și noi să ne întrebăm: „*ce să fac ca să moștensc viața de veci*”. Aceasta să fie preocuparea centrală și esențială a vieții noastre: ce să facem să câștigăm viața de veci. Și să nu ne descurajăm pentru că auzind acest sfat și știind cât este de greu de împlinit, însuși Apostolii L-au întrebat – după ce L-au auzit spunând când l-a văzut pe dregător plecând că: „*mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să între bogatul în împărăția lui Dumnezeu*” (Luca XVIII, 25) – „*Și cine poate să se mântuiască?*” (Luca XVIII, 26).

Oare ne putem noi mântui? Fiindcă fiecare dintre noi suferim de câte ceva omenesc și ne implicăm în aceste legături, mai puternice câteodată decât legătura de sânge, căci pentru o palmă de pământ se ceartă și se bat frații, se despart copiii de părinți și îi urăsc pentru că nu le dau, deși știu că totul rămâne după această viață.

Dar Mântuitorul ne dă rezolvarea și spune: „*Cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu*” (Luca XVIII, 27). Oare aceasta înseamnă, iubiții mei, că face Dumnezeu ceva în locul nostru? Fiindcă nimeni nu se poate mântui prin propriile lui fapte. Și atunci de ce zice Mântuitorul „*ce nu este cu putință la oameni*”. Oare nu este cu putință omului să câștige viața de veci? Este cu putință, dar numai cu voia lui Dumnezeu. Și tot ceea ce facem în această viață să închinăm lui Dumnezeu – bucuria noastră, suferința noastră, dragostea noastră, faptele noastre – și pe toți cei din jurul nostru să îi socotim frații noștri și fii ai lui Dumnezeu lăsați pe acest pământ ca să îl stăpânească și să se bucure de el. Fiindcă viața, iubiții mei, este plină de bucurii. Pentru aceasta i-a dat Dumnezeu omului daruri materiale: ca să se bucure de toate, să le îngrijească, să le stăpânească, dar să nu uite niciodată că totul este de la Dumnezeu.

De aceea rugați-vă, dăruți fiecare clipă a vieții voastre Bunului Dumnezeu și implorați-L ca fiecare dintre faptele voastre să fie pentru împlinirea poruncilor Sale și a voii Lui. Amin.

**DREGĂTORUL BOGAT,
SĂRBĂTOAREA SFÂNTULUI APOSTOL ANDREI ⁸³**

(Ev. Ioan I, 35-51; Luca XVIII, 18-27)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În această zi îl sărbătorim pe Sfântul Apostol Andrei, cel întâi chemat de către Domnul nostru Iisus Hristos, care – împlinind cuvântul lui Hristos pe care L-a adresat ucenicilor Săi: „*Mergând, învățați toate neamurile!*” (Matei XXVIII, 19) – a ajuns și în îndepărtata Sciția Minor, acolo unde trăiau o parte din cei înaintași ai neamului nostru și unde a semănat sămânța Cuvântului dumnezeiesc, pentru ca aceasta să răsară apoi cu roade însutite și înmiite, formându-se pe aceste meleaguri poporul român care s-a născut creștin.

Acest popor îi aduce mereu prinos de recunoștință Sfântului Apostol Andrei care a venit pe aceste meleaguri pentru a face cunoscută prezența pe pământ a Mântuitorului nostru Iisus Hristos ca Mântuitor al tuturor neamurilor.

În această zi, iubiții mei, acum 39 de ani, arhiepiscopul mi-a pus în palme Trupul Domnului zicând: „*Îți încredințez acest Odor pentru care vei da seama la sfârșitul vieții*”. Și în virtutea acestui fapt, în Biserica Ortodoxă, de la Sfinții Apostoli se păstrează succesiunea neîncetată, fiindcă Apostolii au încredințat puterea de a propovădui episcopilor și apoi episcopii o încredințează preoților și iată, mă găsesc la începutul celui de-al patruzeci-lea an de slujire lui Dumnezeu la Sfântul Altar.

În ziua aceasta, iubiții mei, Evanghelia pe care Sfânta Biserică ne-a pus-o înaintea este plină de învățături pentru fiecare dintre noi. Este o coincidență stranie aș spune, văzându-l pe tânărul învățat, dregătorul din Sfânta Evanghelie, pus în fața unei dileme, în fața alegerii unui drum în viață, pentru că și noi, în această zi avem de făcut o alegere (n.r. 30 noiembrie 2008, primele alegeri legislative cu sistem mixt, parțial uninominal), despre care am putea spune că este crucială pentru viața noastră socială, civică, fiindcă se fac o seamă de alegeri cu totul deosebite de până acum. Dacă până acum se alegeau partidele, acum se aleg oamenii, oamenii care sunt puși în slujba societății și de aceea este mare răspunderea morală a fiecăruia dintre noi, ca cetățeni, pentru a ne exprima dorința și voința de a alege pe cel care trebuie să-și aducă cel mai mare aport la îndreptarea vieții noastre sociale și cetățenești către formele cele mai alese de existență.

⁸³Predică la Duminica a 30-a după Rusalii (Dregătorul bogat și Sfântul Apostol Andrei), rostită în data de 30 noiembrie 2008, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Și iată, iubiții mei, tânărul care vine înaintea Mântuitorului, ne spune Sfânta Evanghelie, era un dregător. Care va fi fost rostul dregătoriei lui în vremea aceea nu ne spune, dar faptul că era un dregător, înseamnă că era un cunoscător al Sfintei Scripturi și al legii care guverna viața poporului ales în vremea aceea. Și acest dregător, în deplină cunoștință a relațiilor lui cu legea Vechiului Testament și în deplină cunoștință de faptul că se găsea în fața unui om deosebit, își alege cuvintele cu care I se adresează Mântuitorului și Îi zice: „*Bunule Învățător, ce bine să fac, ca să am viața veșnică?*” (Matei XIX, 16).

Întrebarea aceasta insolită Îl face pe Mântuitorul să fie foarte atent la omul acesta pentru că, Dumnezeu fiind, îi cunoștea adâncul vieții, cât și posibilitățile lui de a medita și de a alege ceea ce are de făcut și de aceea nu răspunde îndată întrebării lui, așa cum o făcea de altfel în alte împrejurări, ci îi face o observație. Lui, care era dregător și cunoscător al legii, îi spune: „*De ce-Mi zici bun?*” (Matei XIX, 16). Fiindcă legea veche spunea că în urma păcatului nu este cu adevărat bun decât numai Dumnezeu. Ori, a numi pe cineva bun înseamnă că-l apropii de Dumnezeu și atunci Mântuitorul îl face pe dregătorul acesta să-și pună problema, că dacă a spus cuvântul „*Bunule Învățător*” ca să-L flateze, n-a reușit, iar dacă l-a spus gândindu-se că o fi Dumnezeu, pentru minunile multe pe care Le-a făcut, înseamnă că a ieșit din legea cea veche. De aceea, Mântuitorul îi dă ca temă de gândire acestui dregător: de ce a spus cuvintele acestea și cu ce scop. Nu-i cere răspunsul, ci-i spune de îndată: „*Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu*” (Matei XIX, 16), ca să-l aducă în miezul legii vechi care guverna viața religioasă a Vechiului Testament în vremea Mântuitorului.

Apoi, îi spune dregătorului: „*Știi poruncile*” (Luca XVIII, 20), dar deși zice că „*știi*”, i le repetă pentru ca să-l facă conștient de tot ceea ce cuprind aceste porunci și mai ales că Mântuitorul îl cunoștea și-l știa până în adâncul sufletului lui și de aceea i le pune în față și-i spune: „*Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.*” (Luca XVIII, 20).

Privind noi la aceste porunci date de Dumnezeu poporului prin Moise, observăm că niciuna dintre ele nu se referă la partea întâi a poruncilor, nu-i spune să cinstești pe Dumnezeu, să iubești pe aproapele, ci îi spune să nu faci adulter, să nu furi, să nu fii mincinos mărturisind strâmb. Toate acestea i le spune pentru că el fiind dregător era adânc înrădăcinat în viața socială a semenilor lui, a poporului, iar cele spuse erau ca niște condiții pe care trebuia să le împlinească pentru a ajunge la ceea ce își dorea el, adică să moștenească viața de veci.

Iată, iubiții mei, care era principala dorință a vieții acestui om din timpul acela al Mântuitorului. După cum vom vedea puțin mai încolo, dregătorul era un om bogat, era un om care, din punct de vedere material, își putea îndestula viața pământească cu tot ceea ce ar fi vrut, dar el dorea ceva cu totul deosebit. Își dorea ceva despre care Legea Vechiului Testament spunea

că viața de veci este rânduită de Dumnezeu pentru sufletele oamenilor, dar în rândul oamenilor erau și unii care nu credeau în Înviere și în viața de veci, cum erau saducheii. Vedem că acest dregător avea totuși o dorință cu totul deosebită de ceilalți oameni, să moștenească viața de veci. Pentru ca să dorească viața de veci înseamnă că în sufletul lui simțea că nu viața aceasta terestră, nu viața îmbuibată, plină de bucurii pământești, este adevărata viață și de aceea își dorea o altă viață, viața de veci, viața în care sufletul lui să-și găsească satisfacția deplină, a unei existențe alături de Dumnezeu.

Viața de veci o simțim și noi în sufletul nostru pentru că noi, care ne mărturisim creștini, avem certitudinea existenței vieții de veci, dar pentru cei care au fost înainte cu două decenii stăpânitori ai acestor țări printre care ne găseam și noi viața de veci era o utopie, era o inexistență și de aceea afirmau primatul materiei și distrugeau în toate formele ceea ce ar putea reprezenta o manifestare a spiritului care dorea o viață de veci.

Citeam zilele acestea în revista *Memoria* relatările ambasadorului nostru din părțile acestea de departe de noi, din Kazahstan, în care se arată cum mii de români au fost luați din pământul basarabean și duși forțat în Siberia sau în Kazahstan sau în alte locuri, unde autoritățile căutau să distrugă mai înainte de toate în viața lor credința, dorința de viață de veci. Ori, tocmai această credință i-a făcut pe acești expatriați forțat să-și păstreze dorul și existența unei vieți cu adevărat creștine, rugându-se în taină și mărturisindu-L pe Dumnezeu și crescând în ei nădejdea unei zile mai bune.

Pentru noi cei de astăzi, iubii mei, dorința vieții de veci este prezentă în sufletul fiecărui om, exprimată mai ales în ceea ce numim teama de moarte, fiindcă moartea este o necunoscută. Moartea este, cum spunea părintele Benedict Ghiuș într-o zi, este o experiență unică și nemărturisibilă, pentru că în clipa în care ca persoană ai experimentat moartea, nu mai poți să te întorci să o spui altora.

Noi avem însă o descoperire, o revelație, făcută de Mântuitorul Iisus Hristos deosebit de frumos în pilda cu bogatul nemilostiv și săracul Lazăr, atunci când ne-a deschis o fereastră spre lumea de dincolo și ne-a deschis posibilitatea să cunoaștem cum va fi viața de veci, viața de dincolo. De aceea, oarecum, când te știi nevrednic, porți o oarecare teamă de moarte și cu toate acestea nimeni dintre cei vii de moarte nu va scăpa.

Și ca o glumă, vă spun că cineva într-o predică a zis: „*toți veți muri, poate și eu*”. Dar eu sunt sigur că și eu voi muri și de aceea după cuvântul Sfântului Atanasie cel Mare și a Sfântului Grigore de Nazianz și al tuturor sfinților, zicem: *Pregătește-te de moarte, ca să fii întotdeauna sigur că vei trăi în viața de dincolo*, căci pregătindu-te de moarte, înseamnă că vei înlătura din calea vieții tale toate faptele cele rele ale tale posibile și, prin virtutea liberului arbitru, a puterii tale de a discerne, vei alege calea cea mai bună spre mântuire.

Așa era și dregătorul în clipele acestea: voia să moștenească viața de veci și Îl întreabă cum pe acest Învățător Bun, care-i spune ceea ce-i spunea legea Vechiului Testament: să împlinești poruncile date de Moise. Când le-a auzit, dregătorul i-a răspuns cu atâta seninătate Mântuitorului: „*Toate acestea, le-am păzit din tinerețile mele*” (Luca XVIII, 21). Când spune că le-a păzit din tinerețile lui, putem presupune deci că nu mai era la cea dintâi tinerețe, o fi fost la a doua sau la a treia, dar, în orice caz, era viu cu mintea și era preocupat pentru o viață, pentru o altă tinerețe, în care să fie fericit, poate mai fericit decât în viața de acum pe care o avea îndestulată material. Era bucuros să răspundă Mântuitorului că: „*Toate acestea le-am păzit, din tinerețile mele*”. Acest fapt ni-l arată pe acest dregător ca pe un om moral, un om care nu se teme de judecata societății și nici de judecata lui Dumnezeu. Dacă el spune că: „*pe toate acestea le-am păzit*”, înseamnă că era un om credincios.

Atunci a venit o afirmație a Mântuitorului care a produs imediat un cutremur în viața lui. Îi zice Mântuitorului: „*încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor, și vei avea comoară în ceruri*” (Luca XVIII, 22). Deci, după ce a împlinit tot noianul acela de porunci care sunt legate de cele zece ale Vechiului Testament, după ce pe toate acestea le-a realizat, vine și-i spune Mântuitorului că una îi lipsește. Iar aceasta, pe care i-o înfățișează atunci Mântuitorului, era cea mai grea pentru acest om moral: să-și vândă toată averea. Dilema în care îl așază Mântuitorului este greu de depășit de acest dregător și ne spune Mântuitorului în Sfânta Evanghelie că s-a întristat tânărul acela, „*căci era foarte bogat*” (Luca XVIII, 23). Iată cum bogăția a întunecat dreapta judecată a omului. După ce a împlinit toate poruncile Vechiului Testament, el se găsea într-o cumpănă de alegere, să-și vândă totul ca să aibă comoară în cer.

Iubiții mei, ce cumpăna grea ni se înfățișază și nouă fiecăruia prin această întâmplare din Evanghelie. Stă în cumpăna: averea pământească și comoara din cer. A-ți vinde averea, adică a renunța la bunurile pământești, înseamnă a ușura talerul care trage în jos și a-l face să cumpănească cu comoara din cer.

Această comoară, iubiții mei, este făgăduită fiecăruia dintre oameni, fiecare dintre noi trebuie să facem în așa fel încât, nu bunurile pământești să aibă prioritate, ci comoara din cer; a vinde totul și a împărți săracilor este o hotărâre greu de luat și ne întrebăm și noi în legătură cu aceasta: care sunt săracii care merită să le dai averea pe care ți-ai agonisit-o cu atâta trudă, uneori și cinstit, așa cum lasă impresia dregătorul din Evanghelie, care ne spune că toate legile le-a păzit din tinerețile lui. Și dacă toți și-ar vinde averea și ar deveni toți săraci, atunci ce s-ar întâmpla cu viața noastră a tuturor? Nu în felul acesta trebuie să interpretăm noi învățătura Evangheliei. Nu averea este rea prin ea însăși, ci modul de a o administra, fiindcă acela care are și își gospodărește cinstit averea lui, o poate împărți cu semenul lui sărac pentru a-l ajuta să

depășească greutățile vieții; și atunci fapta ta bună se adaugă celor care-ți vor justifica drumul către viața de veci.

Iubiții mei, și noi suntem astăzi într-o cumpăna. Și noi trebuie să judecăm cui încredințăm posibilitatea de a ne ajuta ca în anii care vin să ne putem gospodări viața noastră socială.

Și dacă facem ceva, să facem în mod cinstit, pentru că sufletul nostru are deplină răspundere pentru fapta noastră și să nu ne întristăm pentru ceea ce facem cum s-a întristat bogatul din Evanghelia de astăzi. Noi, sigur că nu suntem în situația lui de a fi siliți să vindem totul pentru a urma calea cea dreaptă, dar sunt oameni destui care au bogății prin care pot să împlinească lipsurile altora. Și vă voi spune și veți vedea și frățiile voastre într-o vreme care va urma, la Trinitas TV, cum un patron al unei societăți comerciale – un om care a pornit de la clipa în care ca tânăr student a împletit mături de nuiele ca să le vândă în timpul verii pentru bani de studii, când a ajuns destul de bogat, n-a împărțit averea cum s-ar zice, vânzând-o și dând săracilor (lui Ion, lui Gheorghe), dar pentru că în satul lui era o Biserică veche de lemn și lipită cu pământ ca să nu se deterioreze, acolo, lângă Biserica veche, a ridicat o Biserică nouă de toată frumusețea.

Iar pentru preotul care locuia într-o bojdeucă a ridicat (într-un termen frumos al zilei de astăzi) o vilă înzestrată cu tot ceea ce-i trebuie (căldură, apă și lumină), iar bojdeuca a rămas ca un mic muzeu al realităților vechi, și, pe lângă toate acestea, i-a dăruit preotului și un tractor cu plug și un buldozer. Cu tractorul urma să-și ajute oamenii din sat arându-le terenul, prin aceasta ajutându-se și pe el. Și am întreba: dar cu buldozerul, ce faceți? Zice: „*Când vine iarna, vin nămeții mari de zăpadă și oamenii care se duc la oraș au vreo 12 km până la șosea, iar preotul merge în zori de zi cu buldozerul și crează potecă să facă ușurință oamenilor care se duc la serviciu*”.

Iată un mod în care averea este pusă în serviciul semenilor și prin aceasta se poate câștiga „*comoara din ceruri*”. Cum or fi aceste comori? Știm de la Mântuitorul că „*nici molia, nici rugina nu le strică, [...] furii nu le sapă și nu le fură*” (Matei VI, 20). Mai știm de la Sfântul Apostol Iacob că faptele bune constituie cea mai frumoasă comoară pe care o putem agonisi în această viață. Și îl privim acum pe omul acesta, care dregător fiind și împlinind toate poruncile, când a văzut perspectiva în care pentru el ar fi posibilă câștigarea vieții de veci și ar fi posibil să-și câștige comoară în ceruri, a plecat întristat pentru că era foarte bogat. Și aceasta ne arată că sufletul lui, deși preocupat de viața de veci, avea însă o seamă de legături mai puternice cu viața actuală, care-l împiedicau să poată ajunge la comoara din cer.

Iubiții mei, când l-a văzut Mântuitorul plecând întristat, a dat o explicație pentru uceniciei care erau aproape de el și le-a spus: „*Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu*” (Luca XVIII, 25). Și ne explicăm de ce: fiindcă

legătura cu cele materiale este prea puternică pentru a fi ruptă de voința de a se mântui și atunci cei care au ascultat, se mirau și au zis: dar atunci: „*cine poate să se mântuiască?*” (Luca XVIII, 26). Aceasta este și întrebarea noastră a fiecăruia, fiindcă fiecare suntem legați de ceva din aspectele acestei vieți pământești și dacă ar fi să renunțăm, cu greu am putea-o face.

Eram gata să spun că știu o situație în care o femeie în vârstă, aproape neputincioasă aș spune, are un apartament de patru camere, în care stă singură și se chinuiește. Și la o propunere de a da adăpost unei alte ființe necăjite, a refuzat: „*nu pot să-mi amestec viața mea cu a altcuiva*”. Aceasta a fost motivația. Dar nu s-a gândit la aspectul prin care ar putea să ajungă la „*comoara din Ceruri*”. S-a gândit numai la forma vieții ei actuale.

Revenind la cele spuse mai înainte, Mântuitorul, auzind întrebarea celor ce ascultau : „*cine poate să se mântuiască?*”, a zis: „*Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu puțință la Dumnezeu*” (Luca XVIII, 27).

Este adevărat. Dumnezeu poate întări viața fiecăruia dintre noi ca să putem judeca ce este mai de preț pentru viața noastră: a fi sau a avea? Căci *a avea* te ține pe aceste coordonate orizontale, ale pământului, iar *a fi*, dacă-i dai sufletului acest combustibil spiritual, gândul de a năzui după comoara din ceruri, acest *a fi* te ridică din ce în ce către aspirațiile cele înalte. Cu ajutorul lui Dumnezeu, iubiții mei, Care toate le poate, fiindcă la El toate sunt cu puțință, putem ajunge să câștigăm *comoara din ceruri*. Amin.

VINDECAREA ORBULUI DIN IERIHON⁸⁴

(Ev. Luca XVIII, 35-43)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi în Biserică ne istorisește una din ultimele minuni pe care le-a făcut Mântuitorul în viața Sa pământească, pentru că altfel toată vremea Dumnezeu realizează minuni în viața noastră, pe care uneori le sesizăm, iar alteori nu ne dăm seama cât de mare este minunea care se face cu noi, începând cu clipa nașterii noastre și până în clipa morții, când ne despărțim de această viață. Oricare dintre clipele vieții noastre începând cu aceea în care dimineța deschidem ochii și vedem, din nou, frumusețea zilei, fiecare este o minune pe care Bunul Dumnezeu o săvârșește pentru noi, creaturile Sale.

Dar minunea pe care o descoperă Evanghelia de astăzi este una dintre cele mai mari, căci așa cum spune într-una dintre Sfintele Evanghelii când se vorbește despre orbul din naștere: cine a mai auzit ca să deschidă cineva ochii unui orb din naștere ? De aceea, minunea aceasta este una dintre marile minuni pe care Mântuitorul le-a săvârșit cât a fost pe pământ, cu puțin înainte de Patima Sa. Și a făcut-o cu bună știință, așa cum Biserica ne pune, prin Evanghelia de astăzi, cu bună știință în fața noastră problema aceasta mare a existenței noastre în lume ca ființe create cu atâtea facultăți, cu atâtea daruri, cu atâtea bucurii sufletești, încât orb trebuie să fii ca să nu vezi prezența lui Dumnezeu în fiecare zi în viața noastră.

Ne spune Sfânta Evanghelie că atunci, în vremea aceea, Mântuitorul S-a apropiat de cetatea Ierihonului. Pentru noi, astăzi, este atât de ușor să rostim numele de Ierihon și să știm ce este Ierihonul de fapt în zilele noastre.

Pentru noi, Biserica Ortodoxă Română, astăzi Ierihonul este un punct de reper. Ierihonul este cea mai veche cetate cunoscută în istorie. Ea este amintită de Sfânta Scriptură atunci când iudeii s-au apropiat din peregrinajul pe care l-au făcut în pustie și ajungând la cetatea Ierihonului, care era puternic apărată de ziduri tari, au înconjurat-o de șapte ori și a șaptea oară, când au sunat trâmbițele, s-au dărâmat zidurile Ierihonului și iudeii au putut să cucerească cetatea.

Tot legat de această cetate istorică, Mântuitorul a fost dus aproape de ea în muntele Carantania ca să fie ispitit în pustie, unde I s-au arătat toate bogățiile pământului și unde Satana, ispitindu-L, I-a zis: închină-Te mie și îți voi da toată bogăția pământului, iar Mântuitorul i-a zis: „Înapoia Mea, Satano!” (Matei XVI, 23).

⁸⁴ Predică la Duminica a 31-a după Rusalii (Vindecarea Orbului din Ierihon), rostită în data de 23 ianuarie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București

În acest oraș al biruinței firii omenești a Mântuitorului, care era flămânzit, a biruinței Lui asupra ispitirii diavolești, în această cetate a Ierihonului, Biserica Ortodoxă Română are astăzi un așezământ spiritual, o clădire în care pe lângă Biserică este și loc de adăpostire pentru pelerinii români care se duc în Țara Sfântă. Acolo întotdeauna sunt așteptați cu multă bunăvoință de părintele Ieronim – ipopsifiul – care acum este în așteptarea clipei când va fi hirotonit episcop pentru București. El s-a străduit peste 15 ani în acele locuri, în cetatea Ierihonului, să ridice un așezământ românesc în care românii să poată găsi mângâiere și sprijin.

Aici, în această cetate, în vremea Mântuitorului nu erau străzile care sunt astăzi ca să te duci cu mașina cu multă ușurință și să vezi, urcându-te cu funicularul în muntele Carantaniei, prăpastia spre care privea Mântuitorul în clipa ispitirii Sale.

În Ierihonul de altădată, erau tot felul de oameni: și mai bogați, și mai săraci, dar și unii neputincioși, cum era orbul din Sfânta Evanghelie de astăzi, despre care ne spune că atunci când s-a apropiat Iisus de Ierihon „*un orb ședea lângă drum, cerșind. Și, auzind el mulțimea care trecea, întreba ce e aceasta*” (Luca XVIII, 35). Orbul acesta, iubiții mei, stătea și cerșea. Aceasta este starea în care pot să își câștige cele ale existenței mulți din neputincioșii aceștia care nu văd.

Starea aceasta de a fi nevăzător este cumplită, iubiții mei. Îmi cer iertare de la Leontina (n.r. enoriașă prezentă atunci la slujbă) pentru că mă voi referi la acea experiență pe care nimeni nu o poate avea. Fiindcă una este să îți închizi ochii o clipă și să te întrebi cum mă pot orienta și alta este să fii cum este Leontina, de peste douăzeci de ani fără vedere. Ea, cel puțin, are posibilitatea să își imagineze cam cum sunt lucrurile din jurul ei și dacă îi spune cineva despre o floare că este albă sau roșie, ea și-o poate imagina. Dar cine nu a văzut niciodată frumusețea pe care Dumnezeu i-a dăruit-o omului și nici fapăturile care ne înconjoară, oricât ar pipăi el cu mâinile nu își poate da seama ce înseamnă culoare, ce înseamnă bucurie, ce înseamnă răsărit de soare și toate celelalte bucurii pe care ni le-a dat Dumnezeu, încât lipsa vederii este una dintre cele mai grozave stări triste pe care le poate avea un om în această viață. Le pot avea unii fără voia lor, alții, cum spune Mântuitorul când a fost întrebat de orbul din naștere, s-au născut așa ca prin ei să se arate puterea lui Dumnezeu.

Și acesta, care s-a înfățișat, cum ne spune Evanghelia de astăzi, în marginea drumului către Mântuitorul, tot așa s-a născut ca prin el să se arate puterea lui Dumnezeu, fiindcă orbul acesta nu știm dacă a văzut sau nu a văzut înainte. Celălalt știm că a fost orb din naștere, dar despre acesta nu știm. Știm doar că stătea la marginea drumului și cerșea ca să își poată duce existența și aștepta, în sufletul lui, minunea lui Dumnezeu.

Căci iată, orbul acesta era din sânul poporului iudeu și aflase din Sfânta Scriptură, din prorociile lui Isaia – din învățăturile pe care le primeau de mici copii ca și în zilele noastre când se face religie în școală – că va veni Mesia, Care va ridica păcatele lumii. Atunci, spune Sfânta

Scriptură, cei orbi vor vedea, șchiopii vor dănțui, cei cu schilodeli se vor vindeca, ori el, ca un om credincios, aștepta clipa aceasta și ședea în marginea drumului și cerșea.

Cerșetoria aceasta, iubii mei, este o stare tristă pentru oricare dintre oameni. Cerșetoria creștină însă se deosebește total de ceea ce înțelegem noi prin cerșetorii pe care îi vedem și la ușa Bisericii, și înșiruiți pe drumuri pe unde te duci pe la Mănăstirile unde vin pelerinii, fiindcă unii sunt cerșetori de meserie. Prin aceasta nu își iau numai cele ce le sunt necesare vieții, ci chiar mai mult, iar unii, din ceea ce primesc ca milă de la trecători, folosesc nu pentru viața lor corectă, ci pentru băutură și pentru alte rele. Cerșetorul creștin, iubii mei, are totdeauna sufletul senin și fața plină de bucurie, bucuria purtării suferinței lui, de aceea cerșetorul creștin Îl laudă pe Dumnezeu nu ca să Îi ceară milă, ci ca să Îi aducă mulțumire pentru că îi lasă viața. Unii devin cerșetori creștini pentru ca să își pună propria lor viață la încercare și la suferință.

De aceea, iubii mei, în vremurile nu prea îndepărtate, mai ales în Rusia, se puteau întâlni mulți cerșetori creștini, care nu aveau nici o infirmitate, dar renunțau singuri la bucuriile vieții materiale ca să trăiască în lipsă.

Și unul dintre aceștia, un pelerin care a scris într-un fel de memorii (un fel de spovedanie) toate drumețiile lui ca cerșetor, toate încercările lui, a arătat totuși cât de frumoasă este cerșetoria creștină și aceste întâmplări le putem cunoaște dintr-o carte care se numește „*Spovedania unui pelerin rus către duhovnicul său*” și arată că a fi cerșetor înaintea lui Dumnezeu, cu bună conștiință că te-ai lepădat de toate cele materiale, este o stare binecuvântată. De altfel, iubii mei, toți suntem cerșetori înaintea lui Dumnezeu, chiar dacă nu suntem toți orbi cum este Leontina, dar, dacă nu suntem orbi sufletește, toți ne punem în raport cu Dumnezeu propria noastră viață și de aceea îi auziți pe părinții diaconi când rostesc aici, în numele nostru al tuturor, în Sfânta Liturghie : „*Pentru pacea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm*”. Ori, când spunem acest „*Domnului să ne rugăm*” este o stare a noastră de umilință, un fel de cerșetorie înaintea lui Dumnezeu, o cerșetorie în sensul înalt al cuvântului, rugându-ne ca Domnul să se milostivească de noi.

Vă voi istorisi o experiență pe care am avut-o în mod minunat. Era într-o seară în piațeta din fața grotei de la Lourdes, unde erau peste zece mii de creștini adunați ca un balaur uriaș de făclii, fiindcă toți purtau lumânări aprinse, care s-au coborât de la munte, au înconjurat toată piața și, la un moment dat, când s-a auzit vocea preotului care a zis: „*Pentru mântuirea sufletelor noastre, Domnului să ne rugăm*”, căci toți suntem cerșetori înaintea Lui Dumnezeu, toate miile de glasuri au rostit la unison: „*Kirie eleison*” – Doamne miluiește. Aceasta este starea noastră, adevărata noastră stare pământească, iubii mei, aceasta de cerșetori înaintea lui Dumnezeu pentru pacea sufletelor și pentru mântuirea noastră.

Într-o astfel de stare era orbul de la Ierihon, care stătea la marginea drumului și striga cât îl ținea gura. Când a aflat că trece mulțimea, a întrebat de ce este zgomotul acesta și i s-a spus că „trece Iisus Nazarineanul. Și el a strigat, zicând: *Iisuse, Fiul lui David, fie-Ți milă de mine!*” (Luca XVIII, 37-38). Și cuvintele acestea „*Iisuse, Fiul lui David*” ne arată că orbul avea cunoștință asupra tuturor întâmplărilor care trebuiau să vină peste Israel. El știa ca Cel Care trebuia să vină ca Mântuitor trebuia să fie din neamul lui David, de aceea zice: „*Iisuse, Fiul lui David, fie-Ți milă de mine!*”.

Este strigătul orbului care a ajuns până la Mântuitorul Iisus Hristos, Care l-a primit tocmai pentru acest lucru. Căci El, Fiul lui Dumnezeu, știa tot ce se va întâmpla, îl știa pe orbul care Îl aștepta la marginea drumului și știa că tocmai pentru acest titlu pe care i-L dă orbul, Fiul lui David, adică urmașul lui David împăratul, Care venea trimis de Dumnezeu, va fi răstignit de către propriul Său popor.

Dar, în timp ce orbul striga, ne spune Sfânta Scriptură că „*cei care mergeau înainte îl certau ca să tacă, iar el cu mult mai mult striga: Fiule al lui David, fie-Ți milă de mine!*” (Luca XVIII, 39). Iisus Hristos l-a auzit și putea, de la bun început, să meargă și să îl vindece, dar l-a lăsat să strige pentru că acest strigăt al orbului – care nu vedea și totuși știa că Iisus este fiul lui David și credea că Cel Care vine spre el este urmașul lui David, răscumpărătorul neamului iudeu – făcea ca toți să audă mărturisirea lui, ca să știe toți că Cel din fața lor este, cu adevărat, Fiul lui David.

Și unii încercau să îl oprească, dar nu puteau pentru că adevărul nu îl poți opri. Și zice Sfânta Scriptură: „*oprindu-Se, Iisus a poruncit să-l aducă la El; și apropiindu-se, l-a întrebat: Ce voiești să-ți fac?*” (Luca XVIII, 40-41). Deci Mântuitorul a poruncit, iar porunca Lui a fost ascultată. A avut un ecou în sufletul celor care încercau să îl oprească și, ascultându-L, l-au adus în fața Sa, care l-a întrebat: „*Ce voiești să-ți fac?*” (Luca XVIII, 41).

Oare nu știa Mântuitorul, oare n-am fi știut fiecare dintre noi, când stă un orb în fața noastră ce ar vrea cel mai mult pe lume altceva decât ca să vadă ? Dar Mântuitorul l-a întrebat anume ca toți cei care voiau să îl oprească, ca toți cei care Îl înconjurau pe Mântuitorul să afle că acest om era stăruitor în rugăciunea lui, că era în el dorința de a vedea, de a-și descoperi ochilor lui ceea ce își imagina că poate avea de la Dumnezeu.

Și atunci, iubirii mei, Mântuitorul a auzit mărturisirea lui când l-a zis „*Doamne, să văd!*” (Luca XVIII, 41). „*Doamne, să văd!*” nu este numai o dorință, este în același timp și o mărturisire adâncă a sufletului lui, o mărturisire a suferinței pe care a îndurat-o, cine știe de câtă vreme, căci nu ne spune Sfânta Scriptură ce vârstă avea și de când era orb, din naștere sau mai puțin.

Dar, în sufletul lui, stătea latentă această dorință pe care o mărturisește acum în fața Fiului lui David, pe care el Îl credea cu adevărat Mesia, Fiul lui Dumnezeu, venit în lume și credea în puterea Lui, de aceea zice nu Iisuse, rabi sau în altă formă, ci zice: „*Doamne, să văd*”. Ce profundă rugăciune, ce cuvinte deosebite a rostit orbul acesta când, biruind toată istoria de până atunci și venind în fața lui Iisus, Îl mărturisea ca Fiu al lui David și de la El cerea: „*Doamne, să văd*”. Câtă putere a avut rugăciunea lui în clipa aceea, cât foc a revărsat din adâncul sufletului lui ca să pună rugăciunea în fața Mântuitorului Iisus Hristos care, ca Dumnezeu adevărat, i-a ascultat rugăciunea și i-a zis: „*Vezi! Credința ta te-a mântuit*” (Luca XVIII, 42).

Ce scurt dialog, iubiții mei! Ce rugăciune scurtă a fost cea a orbului: „*Doamne, să văd*” și ce scurt cuvânt a fost al Mântuitorului : „*Vezi! Credința ta te-a mântuit*”. Acest cuvânt „*vezi*” este aproape cu aceeași putere cu care Mântuitorul – ca Fiu al lui Dumnezeu și Unul din Sfânta Treime (după cum spune Sfântul Evanghelist Ioan „toate câte sunt prin El s-au făcut, și nimic fără de El nu s-au făcut”) – așa cum ne aducem aminte din istoria facerii lumii, din Cartea Facerii, a zis: „*să fie lumină – fiat lux*” și a fost lumină. Tot atât de scurt a fost și atunci ca și acum acest cuvânt „*vezi*” și s-au deschis ochii orbului, fiindcă Mântuitorul a recunoscut credința lui puternică, credință care l-a făcut să strige neîncetat, să învingă opreliștile oamenilor, să se apropie de Iisus cu credință și să zică „*Doamne, să văd*”. Și Iisus i-a spus „*vezi!*”. Și a văzut. Ce a văzut, iubiții mei, când s-au deschis ochii lui? În fața lui, înainte de orice, L-a văzut pe Dumnezeu și atunci el a înțeles puterea credinței și puterea lui Dumnezeu, prin Care toate s-au făcut. Căci, la cuvântul Lui „*vezi!*” ochii lui s-au deschis și el s-a putut bucura, ca oricare dintre oamenii întregi și sănătoși, de minunile pe care le-a făcut Dumnezeu și despre care psalmistul spune atât de impresionat : „*Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut*” (Psalmul 103, 25). Până și orbirea aceasta a fost tot întru înțelepciunea lui Dumnezeu.

Dar trebuie să știm, iubiții mei, că orbirea nu este lucrarea lui Dumnezeu. Orbirea este urmarea unei greșeli, fie a celui care a orbit, fie a celor care l-au zămislit sau a altora, care poate nu au avut intenția să îl ducă la orbire, dar oricum orbirea este o greșeală a oamenilor. Mai ales atunci când oamenii sunt cuprinși de păcate grele, cum ar fi, bunăoară, beția sau desfrânarea sau altele, la naștere pot zămisli copii care orbesc din cauza gonoreei, a bolilor pe care le au părinții care trăiesc în desfrânare. Cu toate acestea, Dumnezeu, celor care se apropie cu credință și se roagă ca acest orb care zice „*Doamne, să văd*”, le dăruiește vederea.

Iubiții mei, dacă stăm cu ochii închiși și încercăm să experimentăm, măcar pentru câteva clipe, vedem cât de grea este pedeapsa aceasta care vine în urma păcatului și care este orbirea. Ochiul, acest organ al trupului, ca ochi biologic, el nu are alt rol decât să aducă ființei noastre spirituale informații și să ne pună în legătură cu tot ceea ce este în jurul nostru.

Și îngăduiți-mi să vă recomand să citiți în Revista „Lumea Monahilor” o convorbire cu monahul Pantelimon Șușnea, un iconar de la Mănăstirea Oașa, unde aproape toți cei peste 20 de călugări sunt titrați universitar și unde acest iconar, Pantelimon, încearcă să prindă în penelul lui frumusețea spirituală a firii omenești. El spune *„ochiul este un organ care are rolul de a transporta informația din afară către interiorul omului, de a recepta informația din afară și de a o transmite către creier. Dar ochiul acesta din afară, ochiul trupului, aduce totul din afară către interiorul omului și atunci, din aceasta, prin mintea noastră, se naște privirea”*. Și fiecare știți că privirea poate să spună bucurie, poate să spună tristețe, poate să spună ură, poate să spună vrăjmășie, poate să spună orice vrea omul, căci *„ochiul este luminătorul sufletului”* cum spune Mântuitorul și prin ochi se reflectă în afara omului lumina care se află în interiorul lui. Iar după cum spune Mântuitorul, dacă ochiul tău este întunecat, cât de mare este întunericul! De unde vine privirea aceasta? Spune mai departe, părintele Pantelimon: *„funcția strict biologică este aceea de a transmite informațiile, dar taina care există în materie ne arată că, de fapt, materia nu este decât un cofrag al sufletului, ea transformă, prin ceea ce a zidit Dumnezeu în fiecare dintre oameni, transformă totul în bucurie, în suferință, în dorință, în credință, în tot ce se poate, ca să își arate omul dependența și dragostea lui de Dumnezeu”*. Așa a făcut orbul acesta care s-a rugat și a zis: *„Doamne, să văd!”*.

Orbul spunea lucrul acesta ca urmare a unei credințe, ca urmare a unei convingeri, că Acela pe care prorocii L-au vestit că va veni ca Mesia este Cel din fața lui, de aceea, când a văzut, L-a văzut chiar pe Dumnezeu.

Iubiții mei, și ochiul inimii noastre, ochiul inimii pe care îl slujește ochiul biologic prin tot ceea ce face, prin tot ceea ce avem, se îndreaptă către Dumnezeu și către Maica Domnului față de care zice rugăciunea: *„ochiul inimii mele îl ridic către tine Stăpână, fii mie scut și ajutătoare în clipa în care Fiul tău va judeca lumea”*. Căci, orbul *„îndată a văzut și mergea după El, slăvind pe Dumnezeu. Și tot poporul, care văzuse, a dat laudă lui Dumnezeu”* (Luca XVIII, 43).

Iată, iubiții mei, care este marea noastră îndatorire în această viață, ca și orbul de la marginea drumului, să ne luminăm prin ochiul biologic, să ne luminăm viața interioară și să nu irosim minunile pe care Bunul Dumnezeu le-a făcut. Să înțelegem că orbirea sufletească, este neputința de a cunoaște că tot ceea ce este în jurul nostru este lucrarea lui Dumnezeu. Și, frățiile voastre, venind la Biserică, înseamnă că sunteți pe drumul pe care l-a urmat orbul după ce l-a văzut Dumnezeu.

Dar, în afară de Biserică, în alte locuri, în timpul acesta când noi ne rugăm lui Dumnezeu, sunt alții care dansează, care beau, care fac alte lucruri necuviincioase, ori aceștia, deși au ochi, au orbire sufletească și aceștia suferă mai mult decât oricine. **Chiar dacă în această viață nu au**

suferințe și își închipuie că modul prin care ei își satisfac bucuriile trupului, chiar și prin ceea ce ochiul biologic le aduce ființei lor, atunci când zăbranicul va cădea și ochii inimii lor vor vedea adevărul, atunci vor suferi. Iar dacă vor fi orbi în continuare, vor fi în lumea cealaltă în suferință.

Pentru aceasta, iubiții mei, învățătura Sfintei Evanghelii de astăzi să ne fie spre luminarea ochiului inimii, ca să nu se întâmple ca noi, prin faptele noastre, să Îl răstignim pe Mântuitorul Iisus Hristos și să aducem suferință și nouă și lui Dumnezeu, pentru că El suferă împreună cu noi pentru toată suferința.

De aceea, iubiții mei, din nou să ne rugăm ca ochiul inimii noastre să se îndrepte către Preacurată Maica lui Dumnezeu și în toată vremea și în tot locul să o rugăm să ne fie nouă scut și apărătoare în ceasul în care Dumnezeu ne va judeca. Amin.

VAMEȘUL ZAHEU⁸⁵

(Ev. Luca XIX, 1-10)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Sfânta Evanghelie de astăzi ne istorisește o minunată întâlnire la Ierihon, între Mântuitorul Iisus Hristos și unul dintre păcătoșii vremii de atunci, un om bogat și mai marele vameșilor, cu numele de Zaheu.

Ne spune Sfânta Evanghelie că: *„Iată un bărbat, cu numele Zaheu, și acesta era mai-marele vameșilor și era bogat. Și căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Și alergând el înainte, s-a suit într-un sicomor, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă. Și când a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: Zaheu, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân. Și a coborât degrabă și L-a primit, bucurându-se. Și văzând, toți murmurau, zicând că a intrat să găzduiască la un om păcătos. Iar Zaheu, stând, a zis către Domnul: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Și a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut”* (Luca XIX, 2- 10).

Iubiții mei, minunată și rodnică întâlnire, care a adus mântuire lui Zaheu și casei lui! Dar această întâlnire de la Ierihon ne prilejuiește și nouă să avem o minunată amintire a orașului Ierihon, care, după cum spune ghidul de pelerinaj al Bisericii noastre, este cel mai vechi oraș amintit de istorie. Dar nu pentru faptul că este cel mai vechi oraș amintit de istorie îl pomenim, ci pentru faptul că aici se găsește una dintre cele mai frumoase și mai importante așezări ortodoxe românești în Țara Sfântă.

La Ierihon, începând cu părintele Ilarion Argatu, care a pus bazele acestei idei și terminând cu cel care este de optsprezece ani ostenitor acolo, Biserica noastră ortodoxă românească a reușit să aibă o oază de liniște, de pace sufletească și de ajutor pentru toți românii care fac pelerinaj în Țara Sfântă. Cred că și printre frațiile voastre sunt destui care au văzut această minunată clădire, această minunată oază românească de la Ierihon.

Acest așezământ românesc de la Ierihon, pe care părintele Ieronim Crețu, cel care este învrednicit de chemarea Sfântului Sinod la treapta arhieriei (dar care din pricina împrejurărilor de la Ierihon încă nu a putut să vină în țară), l-a ridicat în jurul Bisericii și este destinat găzduirii pelerinilor români.

⁸⁵ Predică la Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zaheu), rostită în data de 22 ianuarie 2012, în Biserica Sfântul Silvestru, București

Fiindcă Ierihonul, nu numai că este cel mai vechi oraș pomenit de istorie, dar este și un loc foarte important pentru istoria mântuirii noastre. Este o așezare veche și frumoasă, aflată la baza muntelui, în care a început lucrarea Mântuitorului (după ce a fost dus în Muntele Carantaniei, care este la cale de câteva sute de metri de acest oraș istoric) și unde acum te poți urca cu telefericul și poți privi în vale ceea ce diavolul I-a arătat ca ispitire Mântuitorului atunci când L-a dus pe sprânceana muntelui Carantaniei și I-a arătat frumusețea din vale.

Așa arată și astăzi Ierihonul, un loc bogat, un loc binecuvântat de Dumnezeu, unde izvorăște în această pustie din jurul lui un singur izvor care îndeștează întregul oraș și toate împrejurimile și unde oamenii își împart apa izvorului cu chibzuință, ca să le ajungă și lor, și pământului, care odrăsește verdeța și hrana pentru oamenii locului.

Aici, iubiții mei, în acest oraș istoric, a intrat Mântuitorul cu mii de ani în urmă. Apropiindu-se de oraș, s-a întâlnit cu unul dintre marii păcătoși, că așa era socotit Zaheu de toți conlocuitorii orașului. Ei erau oarecum nemulțumiți de faptul că Mântuitorul a intrat în casa lui și, cum spune Evanghelia, murmurau împotriva Mântuitorului că „*a intrat să găzduiască la un om păcătos*” (Luca XIX, 7).

Acest Zaheu era un om bogat, era mai marele vameșilor, adică era acela în care statul roman a avut încredere pentru a-i încredința strângerea dărilor, a impozitelor, pe care apoi el le dădea romanilor și pentru acest fapt devenea de două ori urât de locuitorii orașului: întâi, fiindcă îi asuprea pe ei ca să ia impozitul pentru romani și, al doilea, fiindcă era sluga romanilor asupritori.

Și iată, ne spune Evanghelia, că acest om era bogat și cu toate acestea era nemulțumit de starea lui, era în căutarea a cu totul altceva. De aceea, auzind că trece Mântuitorul Iisus Hristos, a alergat și El ca să vadă cine este Iisus. Era o întrebare a sufletului lui dornic de mântuire, era o întrebare pe care și-o pune, dornic să găsească un sprijin moral în cineva. În afară de bogăția pe care o avea, în afară de relațiile sociale pe care le avea, dorea să Îl cunoască pe Iisus Hristos. Cum Iisus se apropia cu mulțime multă, el și-a dat seama că nu va putea să Îl vadă din pricina acestei mulțimi, fiind mic de statură. Atunci mintea lui isteată a găsit o soluție: să meargă să se urce într-un sicomor, un fel de smochin în care, ascuns printre frunze, să nu poată fi văzut, dar el să poată să Îl vadă pe Acela pe care Îl căuta și Îl aștepta, pe Iisus. A alergat și s-a urcat în acest sicomor și cum alaiul a venit între timp și a ajuns în dreptul sicomorului, Iisus și întregul alai s-au oprit și Mântuitorul Iisus Hristos s-a adresat celui ascuns între frunze și l-a strigat pe nume și i-a zis: Zahee, grăbește-te de te coboară „*căci astăzi în casa ta mi se cade să rămân*” (Luca XIX, 5).

Iată, iubiții mei, ce răspuns a primit păcătosul în încercarea de a-L vedea pe Iisus. Iată, iubiții mei, cum Cel ce era Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, coborând printre oameni

și mergând în fruntea alaiului, S-a apropiat de sicomorul care ascundea în frunzele lui un mare păcătos și l-a grăit pe nume și i-a poruncit să se coboare și, mai mult decât atât, i-a dăruit cinstea de a veni în casa lui.

Iubiții mei, atât de mare este dorința sufletului omenesc de a se mântui, atât de mare este dorința sufletului omenesc de a-L întâlni pe Dumnezeu și de a fi în căutarea Lui întotdeauna, încât din ființa omenească nu poate să lipsească această dorință de a-L întâlni pe Cel care l-a creat. Sufletul omului este zidit de către Dumnezeu în trupul născut din femeie din clipa zămislirii și acest suflet, zidit de Dumnezeu, este toată viața în neîncetată căutare a lui Dumnezeu. Această căutare nu o poate zădărnici și nu o poate acoperi nici un fel de piedică, nici bogăția, nici durerea, nici fericirea, nici oricare formă de existență a făpturii noastre omenești, căci sufletul, cum spune Fericitul Augustin, este neliniștit: „*Neliniștit este sufletul nostru până ce se va odihni întru Tine*” până în clipa în care se va sălășlui, din nou, în odihna cea veșnică, la Dumnezeu.

Iubiții mei, este atât de greșită forma în care oamenii spun despre suflet că s-a pierdut în neființă, că a trecut în neființă din această viață, ori sufletul nu poate să se piardă în neființă, pentru că el a fost adus la ființă de către Dumnezeu și sădit în firea omenească și nu poate decât să se întoarcă la Dumnezeu, la Acela care l-a creat.

Această bogăție pe care o avea Zaheu ne arată că nu putea nici ea înlocui dorința de a-L cunoaște, din moment ce el era în căutarea lui Dumnezeu. Și am putea, iubiții mei, oare, să facem o asemănare între această căutare a mulțimii care Îl însoțea pe Mântuitorul Iisus Hristos și a căutării lui Zaheu, bogatul și păcătosul, care voia să se apropie de Dumnezeu în ciuda oricărei piedici, cu zilele acestea ale noastre, când de aproape o săptămână oamenii stau în frig și în ploaie, căutând ceva, manifestându-și grija lor pentru viața de mâine. Și ce caută acești oameni? Căută soluția stării lor materiale, dar nu îl caută pe Dumnezeu. Căci dacă L-ar căuta pe Dumnezeu și s-ar ruga toți împreună, întotdeauna Dumnezeu ar da soluția cea mai bună, în fiecare clipă a vieții noastre, oriunde pe fața pământului. Dar oamenii s-au îndepărtat de Dumnezeu și dacă ar fi măcar cât de puțin la nivelul lui Zaheu, păcătosul, și L-ar căuta pe Dumnezeu, ar găsi liniștea sufletului și nu ar trebui să stea și să se învinuiască unii pe alții, în loc să ceară ajutorul lui Dumnezeu.

Căci iată, iubiții mei, Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată că acela care caută, i se dă să găsească, celui ce cere, i se dă, cel care caută, află, spune Mântuitorul, care stă neîncetat și bate la ușa sufletelor noastre. De aceea, precum a fost Zaheu atunci, atent la clipa când trece Hristos pe lângă el și, ca să poată să Îl vadă, a căutat soluția, așa se cuvine să fim și noi cu urechea sufletului atentă la clipa în care Hristos bate la ușa sufletului nostru, ca să Îi putem deschide ca să prânzească împreună cu noi, așa cum Iisus Hristos i-a zis lui Zaheu, „*Zahee, grăbește-te de te*

coboară, căci astăzi în casa ta Mi se cade să stau” (Luca XIX, 5). Ne spune Sfânta Evanghelie, că Zaheu a coborât degrabă și L-a primit bucurându-se.

Iată, iubii mei, ce stare minunată ne arată Sfânta Evanghelie, a celui care L-a căutat pe Hristos cu adâncul sufletului său luminat și deschis: s-a coborât îndată, bucurându-se. Ce s-a întâmplat, iubii mei, cu acest păcătos bogat, care înainte vreme se temea că nu Îl va vedea pe Iisus din pricina mulțimii, iar în clipa aceasta coboară și stă înaintea Domnului bucurându-se. S-a produs, iubii mei, o transformare totală, transformare pe care Sfinții Părinți ai Bisericii o numesc, folosind un nume grecesc, „metanoia”, o transformare, o prefacere a celui păcătos în cel care se bucură de prezența lui Dumnezeu.

Această metanoia, iubii mei, nu este metania noastră de închinare, deși se aseamănă cu ea, fiindcă în metania noastră de închinare ne plecăm, ne înconvoiem trupul în fața icoanei Mântuitorului, a Maicii Domnului sau a sfinților și ne transformăm poziția trupului în poziția de smerenie. Prefacerea care s-a petrecut în sufletul lui Zaheu, însă, a fost mai mult decât atât: a fost o mărturisire, a fost o recunoaștere a greutăților pe care le purta pe sufletul lui și atunci când a coborât, bucurându-se, a deșertat în fața Mântuitorului toată greutatea și toată durerea sufletului.

Ne spune Sfânta Scriptură că Zaheu a zis către Domnul: „*Iată, jumătate din averea mea Doamne, o dau săracilor, și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit*” (Luca XIX, 8)”. Ce spovedanie mare, ce recunoaștere a păcatelor pe care le-a făcut, ce dăruire de suflet în această metanoia, când el, care era până atunci mușcat de dorința de a fi mereu bogat și de a aduna cât mai mult, acum, în întâlnirea cu Iisus Hristos, se coboară din înălțimea sicomorului și Îi zice: „*jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit.* (Luca XIX, 8)”

Deci, nu numai că dă ceea ce a luat, dar dă înapoi împătrit ca să răsplătească celui căruia i-a făcut nedreptate. Dar, în timpul acesta, iubii mei, ne spune Sfânta Scriptură, ca văzând faptul că Mântuitorul Iisus Hristos a intrat în casa lui Zaheu, mulți murmurau zicând că a intrat să găzduiască la un om păcătos. Oare, cine ar putea spune că este fără de păcat pe fața pământului, chiar dintre cei care erau atunci alături de Mântuitorul. Și cine erau aceștia care îi adresau reproșuri și murmurau la intrarea Lui în casa lui Zaheu? Oare erau ei fără de păcat? În clipa aceea Mântuitorul, care ca Dumnezeu adevărat cunoștea gândurile lor, nu a făcut ca atunci când a fost lângă păătoasa pe care voiau să o ucidă cu pietre și când a scris păcatele lor cu degetul pe pământ și toți s-au îndepărtat, încât nu a mai rămas nici unul fără de păcat care să mai arunce cu piatra.

Acum însă Mântuitorul a zis altceva, un cuvânt pe care frații dumneavoastră îl cunoașteți fiindcă era atât de drag părintelui Galeriu: „*Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia*” (Luca XIX, 9).

Acest astăzi, Mântuitorul l-a pronunțat de două ori în această Sfântă Evanghelie. Întâi când i-a spus păcătosului: „*Astăzi mi se cade să fiu în casa ta*” (Luca XIX, 5), acest astăzi este prezența neîncetată a Mântuitorului, care astăzi vrea să fie în casa fiecăruia dintre cei păcătoși, așa cum a vrut să fie atunci în casa păcătosului Zaheu.

Acest astăzi, iubiții mei, ni-L arată pe Dumnezeu prezent neîncetat în viața noastră, încât fiecare zi este un astăzi al prezenței lui Dumnezeu în viața noastră, așa cum a fost atunci un astăzi prezent în casa lui Zaheu vameșul, căruia Îi spune: „*Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam*” (Luca XIX, 9).

Și apoi vine unul dintre cele mai importante și mai frumoase cuvinte pe care Mântuitorul Iisus Hristos le-a rostit în fața oamenilor, cuvânt prin care arată rostul venirii Sale în mijlocul oamenilor și, mai ales, rostul existenței noastre omenești, fiindcă zice Mântuitorul: „*Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut*” (Luca XIX, 10). Cine erau cei pe care Îi căuta? Nu erau cei fără de păcat, căci nu existau oameni fără de păcat, ci Mântuitorul S-a întrupat micșorându-Se pe Sine din Dumnezeirea pe care o avea în Sfânta Treime și S-a făcut pe măsura firii omenești, ca să poată fi cuprins de acest bulgăre de pământ pe care l-a modelat Dumnezeu dintru început ca în această fire omenească să se cuprindă nemărginita dumnezeire a Fiului lui Dumnezeu.

Iisus Hristos Domnul, despre care Sfântul Maxim Mărturisitorul, pe care l-am pomenit alaltăieri, spunea că avea și firea omenească și firea dumnezeiască, avea și voința dumnezeiască, și voința omenească și acestea erau atât de întrepătrunse în persoana Sa, cum zice teologia, încât erau neîmpărțite și nedespărțite, neamestecate și neschimbate.

Iubiții mei, când spune că Fiul Omului a venit să caute să Îl mântuiască pe cel pierdut, ne arată cine este de fapt Fiul Omului, pentru că El, care l-a chemat pe Zaheu, și care până în clipa aceea în mijlocul mulțimii era un oarecare, le spune ca să poată înțelege și ei că El este. Fiul Omului era cu adevărat Fiul lui Dumnezeu care a întrupat dragostea dumnezeiască și în această întrupare a Lui a venit în lume ca să caute și să Îl mântuiască pe cel pierdut. Ori „cel pierdut” era biata fire omenească. Și iată că pentru aceasta S-a întrupat Dumnezeu, ca pe om să îl ridice.

Iată de ce este atât de frumoasă această parte din Sfânta Evanghelie în care, dintr-o simplă întâlnire dintre Dumnezeu și un păcătos, ni se da nouă învățătură ca să pricepem și să cunoaștem că Dumnezeu S-a întrupat pentru a-l căuta pe omul păcătos și pentru a-l mântui.

Și acest Dumnezeu care poartă numele de Emanuel, adică Dumnezeu este cu noi, ne-a dat toate mijloacele pentru a ne putea mântui. El a plecat din lume atunci când S-a înălțat la cer, dar a fâgăduit, și fâgăduiala lui Dumnezeu se ține întotdeauna, ca unde sunt doi sau trei adunați în numele Lui și El este împreună cu ei.

Iar una dintre aceste învățături, una de căpătâi în viața noastră a fiecărui creștin, este să ne adunăm în mijlocul casei noastre, în eclesia domestica (biserica de acasă), lângă icoana purtătoare de har (prin sfințirea care i se aduce) și acolo, rugându-ne toți împreună, să facem mănunchiul acesta de doi sau trei, să ne rugăm lui Dumnezeu și Dumnezeu va fi întotdeauna împreună cu noi, căci pentru aceasta a venit: să caute și să mântuiască pe cel pierdut. Amin.

III. PERIODA TRIODULUI

VAMEȘUL ȘI FARISEUL⁸⁶

(Ev. Luca XVIII, 10-14)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Cu voia Bunului Dumnezeu, derularea timpului ne aduce aproape de Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului. Pentru aceasta ne pregătim întotdeauna prin Postul cel Mare, care este o vreme de observare mai strictă a problemelor duhovnicești, vreme în care sufletele noastre se apropie mai mult de calea mântuirii.

Pentru ca să nu ni se pară prea grea vremea postului, Sfânta Biserică a statornicit, ca înainte cu trei săptămâni de începerea lui, să se rânduiască pentru slujbele noastre bisericești și pentru pregătirea noastră, să ni se citească în Sfânta Biserică trei Evanghelii, în fiecare Duminică câte una, ca să ne atragă atenția asupra îndrumării pe care trebuie să o urmăm în vremea postului. Acest timp de pregătire pentru vremea Învierii îl numește Biserica Triod. Adică în fiecare Duminică se cântă trei ode, trei imne, prin care Biserica ne îndeamnă să ne pregătim pentru vremea postului.

În această Duminică, întâia dintre aceste trei Duminici pregătitoare, ni se citește pericopa evanghelică „a vameșului și a fariseului”, cum este numită și cunoscută de credincioși, o Evanghelică care ne pune în față perspectiva vieții noastre viitoare și ne arată care este bucuria smereniei și roadele ei.

În a doua Duminică, ni se spune în Biserică pilda „*Fiului risipitor*” care s-a întors pocăit la tatăl lui și astfel ne ajută Biserica să putem înțelege bucuria dragostei părintești pentru fiul întors din calea pierzării și, mai ales, bucuria iertării, pe care fiul rătăcit o primește de la tatăl lui.

Iar în cea din urmă Duminică pregătitoare pentru post, ni se citește Sfânta Evanghelică a „*Înfrișătoarei judecăți*”, care ne face pe noi, creștinii, să înțelegem cât de mare este bucuria sufletului când se întâlnește cu Dumnezeu Care l-a făcut. La dreapta judecată, iubii mei, stăm înaintea lui Dumnezeu cu toate faptele noastre și dacă acestea ne îndreptățesc vom fi în lumea de dincolo în bucurie. La această bucurie, ne-o spune chiar Biserica, trebuie să ne străduim să ajungem chiar în vremea pregătitoare acestui post. Cunoscând aceste bucurii, pe care putem să le cucerim și să le aducem în viața noastră, ne apropiem cu mai mult curaj de vremea postului și suntem mai întăriți în lupta noastră pentru mântuire.

De aceea, iubii mei, Sfânta Evanghelică de astăzi, din Duminica *Vameșului și a Fariseului*, ne aduce în auz și meditație o parabolă pe care Mântuitorul a spus-o cu un scop didactic, pentru că știa că între cei care îl ascultau erau unii care credeau că sunt drepi și îi

⁸⁶ Predică la Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și a Fariseului), rostită în data de 13 februarie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

priveau cu dispreț pe ceilalți. Ca să arate care este calea cea dreaptă, Mântuitorul le-a spus pilda aceasta: „Doi oameni s-au suit la templu, ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând, așa se ruga în sine: *Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepti, adulteri, sau ca și acest vameș. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte câștig. Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului. Zic vouă că acesta s-a coborât mai îndreptat la casa sa, decât acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța*” (Luca XVIII, 10-14).

Iată o pildă foarte succintă, aleasă de Mântuitorul Iisus Hristos, ca să le fie învățătură celor care se credeau drepti, dar și pentru a-i învăța și pe cei de după aceea (de-a lungul celor 2000 de ani de când există Biserica și mai departe), fiindcă prin această învățătură a Mântuitorului arătată atunci ne hrănim și noi în zilele noastre.

Iată că Mântuitorul a ales pentru această pildă două personaje deosebite, fiecare cu prestață în viața lui socială. Unul era fariseu, iar celălalt era vameș. De ce i-a ales Mântuitorul pe aceștia? Fiindcă în poporul iudeu, ca peste tot în lume, viața îi făcea pe oameni să aibă fiecare o preocupare a lui, care îl aducea și îl modela după ea și tot ceea ce făcea era oarecum sub imperiul acestei preocupări.

Fariseii, nu erau prea mulți în poporul iudeu, poate în jur de 6000. Pe lângă ceea ce făceau în mod zilnic, se ocupau și de aprofundarea cunoașterii Scripturilor Vechiului Testament. Ei erau foarte atenți ca să nu calce nici una dintre legi și, în felul acesta, își măsurau fiecare vorbă și fiecare faptă o dirijau în așa fel încât să se înscrie în prevederile legii. De aceea, Mântuitorul a ales acest personaj știind că este și cunoscător al Legii Vechiului Testament, și plinitor al ei, dar și pentru faptul că știa că aceștia sunt oameni mândri de faptul că se străduiesc să împlinească legea.

Iar celălalt era vameș. Vameșul, îl știm cu toții ce este, mai ales în aceste zile în care în țara noastră cunoaștem cu toții această dramă a vieții civile (n.r. acuzații de corupție la adresa unui număr mare de vameși din țară).

Vameșii înconjoară toată țara ca într-un brâu de foc și se ocupă și judecă tot ceea ce intră în țară sau iese din țară. Ori mijloacele de cunoaștere de astăzi au dezvăluit cât de coruptă era această clasă a vameșilor, din pricina căreia toți spun că țara noastră are atât de mult de suferit, prin evaziunile și înșelăciunile pe care le fac. Pe vremea Mântuitorului vameșii nu aveau alt rol decât cel pe care îl au și vameșii de astăzi. Ei adunau banii care se plăteau ca impozite și biruri către autoritatea romană. Și ca să le rămână și lor, ei luau nu cât se cuvenea, ci luau mai mult și își adunau lor averi. Cunoscut fiind de oameni că tot ceea ce făceau era prin înșelăciune, lumea îi ura și îi condamna moral, încât în societatea vremii de atunci, vameșii nu erau agreați și erau

întotdeauna priviți cu dușmănie și erau îndepărtați sau se depărtau oamenii de ei cât puteau mai mult.

Mântuitorul a ales aceste două exemple reprezentative pentru anumite preocupări de viață. Unul, fariseul, împlinea cu strictețe prevederile legii mozaice, deci era om drept respectând legea și atunci, din punct de vedere legal, era liber de orice învinure.

Dar, când ni-l pune Mântuitorul în față, îl vedem rugându-se în templu, unde stătea cu oarecare semeție în locul din față, în așa fel ca să fie văzut de toată lumea. Veșmintele lui aveau mulți ciucuri și uneori chiar și clopoței, care atunci când se închina făceau un zgomot plăcut de altfel și care atrăgea atenția. El își făcea datoria, postea de două ori pe săptămână, dădea zeciuială din tot ceea ce câștiga, deci acestea erau faptele prevăzute de lege pe care el le împlinea.

Cu toate acestea, Mântuitorul, când trage concluzia confruntării acestor două modele, spune că vameșul – care nici măcar nu avea curajul să își ridice ochii către cer și își bătea pieptul cu umilință și se ruga Bunului Dumnezeu să fie milostiv față de el, păcătosul – „*s-a întors mai îndreptat la casa lui, decât acela*” (Lc. XVIII, 14). Pentru ce oare? Pentru faptul că omul drept care era fariseul, care își împlinea cu strictețe obligațiile lui față de templu și față de viața lui spirituală, căci postea de două ori pe săptămână, nu avea smerenie. Nu avea conștiința faptului că tot ceea ce avea era dar de la Dumnezeu, nu avea credință pe măsura faptelor și avea impresia că, împlinind aspectele formale ale vieții lui religioase, el este un om drept.

De aceea nu s-a întors destul de îndreptat la casa lui. Îi mai lipseau încă multe. Iar vameșul, care știa că este păcătos și că toate faptele lui erau antisociale și că tot ceea ce agonisea era furt din avutul celorlalți și înșelătorie față de statul în care trăia, avea conștiința stării lui și, de aceea, avea remușcările atât de puternice, încât nu avea nici măcar curajul de a-și ridica ochii către cer, ci, plecându-i în jos, către pământ, se judeca singur, smerindu-se și se ruga: „*Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului*” (Lc. XVIII, 13). Și acesta, spune Mântuitorul, s-a întors mai îndreptat la casa sa.

Fiindcă fiecare dintre noi, venind la Biserică, venim cu același scop cu care s-au dus și cei doi, vameșul și fariseul, la templu să se roage. Și noi venim la Biserică tot ca să ne rugăm și noi ne pregătim de vremea Postului Mare tot prin rugăciune. Și noi, postind și rugându-ne, ne pregătim pentru marea sărbătoare care aduce pace sufletelor noastre. Și atunci, ne întrebăm și noi, iubii mei, privind la aceste modele pe care Mântuitorul ni le-a pus în față: câți suntem aproape de vameș și câți suntem aproape de fariseu.

Noi avem impresia că împlinindu-ne în mod formal obligațiile noastre față de Biserică, putem spune că ne-am împlinit datoria și că, prin aceasta, suntem drepti înaintea lui Dumnezeu și că merităm chiar atenția Lui ca să ne îplinească rugăciunea. Dar oare și suntem drepti? De ce,

iubitii mei, sfânta Duminică de astăzi și Sfânta Evanghelie ne pun în față această alternativă a vieții noastre ? Ca în clipele în care împlinim datoria noastră, să ne dăm seama cât suntem de farisei și cât suntem de vameși. Adică : în ce mod apreciem faptele noastre ca slujindu-ne nouă în drumul spre mântuire, cât de mare este smerenia noastră și cât suntem de umili în fața Bunului Dumnezeu care ne oferă toate.

Mă întreb și eu, iubii mei, cât sunt de fariseu atunci când vă spun fiecăruia: pregătiți-vă de post, dar eu de multe ori voi călca această povață fără să spun nimănui decât duhovnicului, atunci când mă spovedesc.

Mă întreb, iubii mei, cât am fost de fariseu când am văzut cum curgeau lacrimi pe obrajii unei mame care își ținea copilul în brațe. Am fost oarecum mișcat de această stare a ei și am întrebat-o: „*de ce plângi?*”, iar ea mi-a spus: „*de fericire*”. Și eu am rămas atât de surprins în vremea de acum să aud că oamenii sunt fericiți, când toți se luptă cu greutățile, când toți se plâng că nu au ceea ce le trebuie, încât am întrebat-o, oarecum fariseic: „*în ce constă această fericire a dumitale?*”, gândindu-mă la istoria pe care toți o știm cu cămașa fericitului (căci omul fericit nu avea nici măcar cămașă). Iar ea mi-a răspuns: „*Părinte, nici nu știți cât de mare îmi este fericirea. Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru tot ce mi-a dat. M-am rugat și mi-a dat un soț iubitor cu care merg în fiecare Duminică la Biserică, mi-a dăruit Dumnezeu doi copii sănătoși și din ceea ce ne dă Dumnezeu, rod al muncii noastre, facem în așa fel ca să ne ajungă și să fim mulțumiți. Și acest ajutor pe care mi l-a dat Dumnezeu, soțul, copiii și viața fericită din familie, mă fac să plâng de fericire*”. Și eu am privit-o și m-am întrebat: „*oare cu adevărat aceasta este fericirea?*” Și m-am întrebat atunci și mă întreb și acum, cât am fost de fariseu că nu am acordat încredere mărturisirii ei sincere. Și mi-am zis: „*Doamne, iartă-mă!*”.

Fiindcă numai în felul acesta, iubii mei, ne putem câștiga mântuirea și fericirea pe acest pământ: dacă vom recunoaște în fața lui Dumnezeu cât suntem de păcătoși fiecare în parte, dacă vom recunoaște, ca vameșul, că am făcut atât de multe nedreptăți.

Dumnezeu este Cel care ține în mâinile Sale toate darurile cele bogate și le revarsă cu nemiluita asupra întregului pământ, asupra tuturor oamenilor fără de nici o deosebire. Iar noi trebuie să știm să valorificăm și să folosim aceste daruri în așa fel încât fiecare să Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru tot ceea ce ne-a dat. Iar când ne întrec greutățile să nu Îl acuzăm pe Dumnezeu de ceea ce ne lipsește nouă, fiindcă El fiecăruia dintre noi ne dăruiește atât cât ne este de folos spre mântuire.

Întotdeauna să privim către aceste două modele pe care Mântuitorul ni le-a pus în față. Fariseul, om drept, dar care nu a știut să își valorifice dreptatea lui și, plin de mândrie, îl disprețuia pe semenul lui. Cu aceasta a anulat toate meritele sale de om drept. Fariseul credea

despre sine că este om drept, să nu fim și noi asemenea lui având impresia că pe toate le împlinim, ci să ne aducem aminte de vameș.

Fiindcă, așa cum ne va arăta Duminica Înfricoșătoarei Judecăți, în fața lui Dumnezeu ne vom prezenta cu tot ceea ce am făcut în această viață. În fața lui Dumnezeu nimic nu va fi ascuns și, oricât ar vrea fariseul să se laude cu dreptele împliniri ale vieții lui, vor fi toate oprite de păcatul mândriei, fiindcă din păcatul acesta izvorăsc atât de multe alte rele, printre care disprețul față de semenii noștri de tipul celui arătat de vameș.

Nu înseamnă aceasta, iubii mei, că nu avem posibilitatea de a ne mântui. Dumnezeu ne dă întotdeauna ajutorul ca să găsim calea cea bună.

De aceea ne și cheamă acum la post, la pregătire, pentru ca noi, cunoscând drumul către îndreptarea vieții noastre, să mergem pe calea mântuirii, prin post și rugăciune. Amin.

FIUL RISIPITOR⁸⁷

(Ev. Luca XV, 11-32)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În această Duminică, ce poartă numele fiului risipitor, Sfânta Biserică ne pune spre meditație o parabolă pe care Mântuitorul a spus-o și care, ori de câte ori o citim, este răscolitoare de suflet, fiindcă brațele părintești care s-au întins către fiul risipitor sunt ale Celui care ne așteaptă în fiecare clipă pe fiecare dintre noi.

Fiindcă, oricum am vrea să ne scăpăm noi de învinovățire, fiecare dintre noi, mai mult sau mai puțin, în raport cu Tatăl Ceresc, suntem fii risipitori. Și nici nu ne dăm seama cum ne scapă printre degete bogăția pe care Dumnezeu ne-a încredințat-o fiecăruia dintre noi, atunci când, în trupul de pământ, de lut, a sădit scânteia dumnezeiască care este sufletul, părticică pe care Dumnezeu a făcut-o să fie prezentă în noi și prin ea Dumnezeu să fie pururea în adâncul sufletului nostru.

Dacă noi nu Îl simțim și nu Îl vedem și nu Îl putem avea veșnic în față este fiindcă ne asemănăm fiului risipitor pe care Sfânta Evanghelie de astăzi ni-l arată.

Aceasta este a doua Duminică, iubiții mei, prin care Sfânta Biserică ne pregătește de cea mai mare și cea mai frumoasă clipă a vieții noastre, Sfânta Înviere, prin Postul pe care îl vom începe peste câteva săptămâni. De aceea, pentru a ne încuraja și pentru a ne arăta posibilitatea întoarcerii noastre către Dumnezeu, Sfânta Biserică ne-a adus întâi pilda vameșului și a fariseului, iar acum ne-a pus înaintea pilda fiului risipitor, a celui care însă și-a dat seama la un moment dat de greșelile lui și s-a întors către Dumnezeu și a zis: „*Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău*”(Luca XV, 21). Oricât ar fi de mare greșeala, care părinte nu ar fi îngăduitor și iertător față de fiii lui? Fiindcă nici un părinte nu poate uita niciodată gingășia copilului pe care l-a crescut din sângele și din trupul lui. Oricare om privindu-și copiii și simțind – cum am văzut eu astăzi copiii aceștia mici care zburdă ca îngerășii în cerc, în jurul părinților – cum își lipesc obrazul lor fin de obrazul părintelui, simte cât este de aproape sufletul și carnea lui de cel căruia i-a dat viață. Cum poate să uite un părinte o clipă ca aceasta?

De aceea, iubiții mei, și această Sfântă Evanghelie pe care ne-o istorisește singur Sfântul Apostol și Evanghelist Luca are în ea o clipă de cea mai mare și mai frumoasă gingășie pe care

⁸⁷ Predică la Duminica a 34-a după Rusalii (a Întoarcerii Fiului Risipitor), rostită în data de 12 februarie 2012, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Dumnezeu Tatăl o arăta fiului său risipitor, atunci când l-a văzut de departe întorcându-se și când a căzut pe umerii lui și l-a îmbrățișat.

Aceasta este cea mai frumoasă imagine pe care Evanghelia ne-o relatează despre Bunul Dumnezeu, părinte iubitor, care, în ciuda tuturor greșelilor, îl primește la pieptul Lui și îl îmbrățișează ca pe omul pe care l-a făcut cu mâinile Lui din pământul fără de viață, și pe care l-a creat după chipul și asemănarea Lui suflând în el duh de viață din Duhul Său, pentru a-i arăta dragostea pe care niciodată nu o ia înapoi.

De aceea, iubiții mei, pilda pe care ne-o oferă astăzi Mântuitorul, nu este o simplă pildă, este o extragere din experiența vieții tuturor oamenilor și ne-a arătat că fiecare dintre noi putem să fim un fiu risipitor. Și, în mod real, suntem risipitori ai bunătății și ai dragostei pe care Dumnezeu ne-o arată în fiecare zi.

Și noi suntem ca și cel pe care ni l-a arătat Mântuitorul că a trăit împreună cu un frate și a crescut în dragostea tatălui său, iar când a ajuns la vârsta maturității – în care în mod regulat aproape că nu este tânăr care să nu se manifeste față de părinții lui cum s-a manifestat tânărul din pilda Evangheliei de astăzi – s-a arătat dornic să își arate puterile, dornic să fie independent și să dispună singur de toată viața lui. Pe câți tineri nu îi vezi astăzi că fură din banii părinților ca să își poată satisface atâtea din plăcerile lor, pe care le cred demne de ei, dar care, în realitate, sunt pierzătoare de suflet. Câți dintre copii, în ciuda sfatului bun pe care li-l dau părinții, nu deschid televizorul sau internetul sau știu eu ce alt aparat și își caută acolo tot felul de satisfacții și morale și intelectuale și necuviincioase. Echipamentele tehnice pe care mintea omenească dăruită de Dumnezeu le-a născocit și le-a adunat împreună sunt nu pentru a face rău omului, ci ca prin ele să se ajute omul să aibă viața mai frumoasă. Vorbim de viața frumoasă din grădina Raiului pe care i-a dat-o la început – unde avea deplinătatea cunoștinței, unde nu avea nevoie nici de calculatoare, nici de televizoare fiindcă Îl avea pe Dumnezeu neîncetat, cu posibilitatea de a-L vedea, de a-L lăuda și de a se bucura de lumina cea necreată a grădinii Raiului – nu altă viață.

Dar pierzându-le pe toate acestea, mintea omului s-a întunecat și atunci când ajunge către vremea în care cunoaște o seamă de lucruri, tânărul dintotdeauna – și al zilelor noastre și al celor care au fost și al celor care vor fi – are impresia că este stăpânul a tot ceea ce îi trebuie și atunci vrea și mai mult, vrea toată libertatea.

Din aceste motive, așa cum ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi, fiul care a crescut în aceeași dragoste cu fratele lui a cerut partea lui de avere. Așa cer și tinerii de astăzi partea lor de viață. Dar de unde a avut avere tânărul acela? Nu a făcut nimic pentru ca să aibă. A muncit alături de tatăl lui? Așa sunt și tinerii vieții de astăzi. De unde au ceea ce au? Și îmbrăcăminte și tehnicitatea care le stă la îndemână și tot ceea ce vor, totul vine din dragostea părinților, din

jertfelnicia lor, pentru că părinții au dragoste nelimitată, așa cum are Dumnezeu față de toți cei din neamul omenesc.

Iubiții mei, tânărul de atunci ca și tânărul de astăzi își cere partea lui de avere. Tatăl, care dorește să se împlinească făgăduiala pe care i-a făcut-o omului, atunci când i-a pus pe cap cununa nemuririi, îi dă și libertate absolută pe care în nici un fel nu i-a îngrădit-o.

De aceea, chiar dacă nu era propriu-zis averea lui, dar știind că va fi moștenitorul, își cere înainte partea lui, iar Dumnezeu i-o dă, tocmai pentru ca să îi dea posibilitatea, în virtutea libertății, să cunoască unde este adevărul și unde este adevărata libertate și unde este, cu adevărat, iubirea desăvârșită a Tatălui.

Apoi, ne spune pilda Evangheliei de astăzi că tatăl i-a dat-o cu toată încrederea și fiul și-a luat averea și a plecat. Deci tatăl, care a fost până atunci proprietarul averii, nu a voit să fie nedrept cu copiii lui și dacă unul și-a cerut partea, i-a dat-o și celuilalt și nu a rămas decât un simplu administrator al averii copilului lui. Așa sunt și părinții zilelor noastre: ei agonisesc și muncesc la gândul că se vor bucura copiii de tot ceea ce le dau astăzi, dar copiii dacă sunt neputincioși cu gândul și se lasă călăuziți de alte idei, care nu vin de la Dumnezeu, părinții fac cu totul ceea ce nu trebuie cu averea lor. Tânărul Evangheliei de astăzi, adunând toate, s-a dus într-o țară depărtată și acolo și-a risipit averea, trăind în desfrânări, uitând de dragostea cu care tatăl i-a încredințat averea și talanții.

Ori aici intervine și o altă forță care este veșnic prezentă și în zilele noastre. Răutatea și păcatul se prezintă în fața oamenilor și a tinerilor mai ales sub alte aspecte decât cel al răului pe care îl pot face. Încântați de aspectele amăgitoare, tinerii cad ca și tânărul Evangheliei în beții și în desfrânări și în necuviință risipesc toată averea.

Iar în momentul în care nu mai au nici o putere, căci odată cu averea materială se risipește și tăria fizică și tăria minții, își ies din fire. Faptul acesta este atât de prezent și în viața noastră de astăzi, când copiii, ieșindu-și din fire, petrec nopțile irosindu-și darul cel mai de preț pe care i l-a dat Dumnezeu, viața spirituală. Apoi ajung în momentul în care, ca fiul rătăcit din Evanghelia de astăzi, nu mai au nici cu ce să se hrănească, nu mai au nici cum să folosească ceea ce au avut fiindcă s-a terminat. Fiind săraci de tot ceea ce le-a dăruit Părintele Ceresc, își dau seama, câteodată, de răul pe care l-au făcut. Dacă găsesc în ei încă tăria necesară, așa cum a fost tânărul din Sfânta Evanghelie de astăzi, se întorc acasă. Fiindcă tânărul, după ce a cheltuit totul, a început să ducă lipsă și risipindu-se toți cei care erau în jurul lui, rămânând singur în fața suferinței, s-a alipit de unul din locuitorii acelei țări care l-a pus paznic la porci; iar pe foamea care era, ar fi fost bucuros să mănânce roșcovele pe care le mâncau porcii, dar nimeni nu i le oferea.

Iar Sfânta Evanghelie ne spune aceste fapte ca să ne atragă atenția cât de jos a coborât pe treptele sociale acest tânăr, căci nu a mai avut nimeni nici un pic de încredere în el și nu l-au pus măcar, păzitor la porci fiind, să poată dispune el de mâncarea porcilor; alții îl supravegheau și nu îi dădeau voie să mănânce nici măcar roșcovele porcilor. Ce coborâre groaznică, iubii mei!

Și cărora vi s-a dat să aveți întâmplarea să vedeți un drogat stăpânit de patimi, știți cât este de zbuciumat și cum este în stare să facă și crimă uneori pentru ca să-si poată îndestula păcatul.

Cu tristețe, iubii mei, vedem în zilele acestea cu înfrigurare (n.r. ger) cum cei care au coborât pe treptele sociale ale zilelor noastre și stau adăpostiți prin locuri de mizerie, prin canale și alte ascunzișuri, dacă sunt aduși către o stare mai ridicată ca să stea în locuri în care pot să trăiască o viață mai civilizată, cu condiția să nu mai fie practicanți ai păcatului, refuză să rămână, fiindcă păcatul care i-a cuprins atât de mult îi cucerește din nou. Astfel, părăsesc ospitalitatea pe care oamenii de bine le-o dau și se întorc din nou în mocirla păcatului care i-a cuprins, fiindcă a decăzut atât de mult conștiința lor, încât nu mai pot să judece viața lor așa cum a făcut tânărul din Evanghelia de astăzi.

Acest tânăr, venindu-și în fire, s-a judecat pe sine și si-a dat seama, prin comparație, că în casa tatălui său erau atâția argați și atâția oameni de condiție slabă care puteau să se hrănească îndestul cu pâine, „*iar eu aici pier de foame*” (Lc.XV, 17).

Atunci se produce în sufletul lui un cutremur puternic; suflet pe care numai o conștiință în care se face încă simțită prezența îngerului păzitor îl face să zică, așa cum ne spune Sfânta Evanghelie: „*Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta*” (Luca XV, 18).

Aceștia sunt pașii cu care începe întoarcerea către bucuria părintească: recunoașterea greșelilor lui și apoi curajul de a mărturisi păcatele, fiindcă poți să îți dai seama de greșeli, dar nu ai tăria să le mărturisești și nu ai nici tăria să renunți la ele. Ori, iată că tânărul pe care ni-l pune Evanghelia ca pildă pentru toți dintre noi își propune întâi să își mărturisească păcatele și să zică „*greșit-am la cer și înaintea ta*” (Luca XV, 18).

Noi, privind această parabolă, știm că tatăl acesta iubitor este Bunul Dumnezeu și, ne spune Evanghelia – tocmai ca să ne dăm și noi seama cât de mare este greșeala noastră – nu este greșeala numai față de părinte, ci „*greșit-am la cer și înaintea ta*”. Fiindcă tot ceea ce au părinții noștri este dar de la Dumnezeu, iar tot ceea ce avem noi de împlinit, este în raport cu Dumnezeu, iar dacă avem conștiința trează și poate să judece faptele noastre din fiecare clipă, ne dăm seama că greșim înainte de toate înaintea lui Dumnezeu și abia apoi în raport cu părinții noștri și cu semenii noștri.

Tânărul spune: „*Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, greșit-am la cer și înaintea ta. Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi*” (Luca XV, 19).

Cât este de aspră condamnarea pe care el însuși și-a făcut-o, judecându-se pe sine în comparație cu ceilalți pe care îi cunoștea și pe care îi știa și îi vedea că au avut o viață dreaptă. Își dă seama cât este de mare greșeala sa și nu se mai simte vrednic să stea alături de fratele lui, care a rămas alături de tatăl și care a dus munca mai departe pentru a păstra și a fructifica averea familiei. Dorea să ajungă ca unul din argații tatălui, doar să aibă hrana asigurată.

Acest tânăr a avut tăria sufletească să se biruie pe sine și toate patimile care îl țineau legat de marasmul în care a căzut. Acest tânăr s-a ridicat și s-a dus înaintea tatălui său ca să mărturisească așa cum și-a propus.

Frații mei, momentul acesta este atât de important în viața noastră, este momentul în care întreaga noastră conștiință trebuie să se mobilizeze ca să avem tăria să ne ducem în scaunul spovedaniei și să zicem ca acest fiu risipitor: „*greșit-am la cer și înaintea ta*” (Luca XV, 18).

Și dacă reușești să câștigi această conversie a sufletului tău, te poți apropia de Dumnezeu, nu poți să nu ai același tratament pe care l-a primit fiul din pilda de astăzi, pe care văzându-l tatăl său de departe „*i s-a făcut milă și, alergând*” (tatăl alergând), „*a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat*” (Luca XV, 20).

Ce clipă sublimă este aceasta, iubirii mei, când Dumnezeu aleargă spre tine, îți întinde brațele și te îmbrățișează pentru mărturisirea ta, pentru recunoașterea ta de om păcătos, dar totul este curajul pe care trebuie să îl avem.

De aceea, iubirii mei, Sfânta Biserică ne învață că în afară de cele trei virtuți fundamentale, credința, nădejdea și dragostea, mai sunt și altele, între care și bărbăția sau curajul, pentru că trebuie cu adevărat să ai curaj ca să poți învinge și să rupi lanțurile păcatelor care te împresoară și te țin neputincios în marasmul în care ai căzut.

Iubirii mei, când a auzit tatăl mărturisirea fiului, care îi zicea: „*greșit-am la cer și înaintea ta*”, a simțit cât de mare a fost durerea experienței triste pe care a făcut-o fiul și în loc să îl apostrofeze, să îl mustre, a socotit că i-a fost destulă mustrarea pe care viața i-a dat-o și s-a adresat slugilor: „*Aduceți degrabă haina lui cea dintâi*” – haina cea dintâi, pe care a avut-o când încă era în casa dragostei părintelui său „*si-l îmbrăcați și dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui*” (Luca XV, 22).

Noi, creștinii de astăzi, care avem toate bucuriile pe care ni le-a dat Dumnezeu și toate mijloacele pentru a ne mântui, când citim acest loc în care zice „*aduceți haina dintâi și-l îmbrăcați*” și „*dați inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui*” (Luca XV, 22), vedem în stăveziul acestor cuvinte prefigurarea sfintelor taine pe care ni le-a dat Mântuitorul ca să ne

putem mântui. „*Haina cea dintâi*” a avut-o omul în starea lui edenică, în fericirea de a-L vedea mereu pe Dumnezeu și pentru ca omul să poată să fie reabilitat, restaurat la haina dintâi, a venit Mântuitorul Iisus Hristos întrupându-se din dragostea Tatălui în firea noastră omenească, ca să fie în cea mai mare formă de proximitate de om, luând chipul omului El, Dumnezeu, ca omul cu puterile lui să Îl poată pricepe, să Îl poată simți alături de el.

Prin botezul pe care Mântuitorul l-a instituit, se spală întotdeauna păcatele păcătosului, oricâte ar fi ele și oricum ar fi ele. În Sfânta Taină a Botezului se zice, atunci când înconjurăm cristelnița cu apa în care s-au lepădat toate păcatele: „*câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat*” (Gal. III, 27), fiindcă aceasta este întâia noastră îmbrăcăminte.

Apoi a pus să îi pună și inel în deget ca semn al stăpânirii, al încrederii și al fidelității, așa cum în Sfânta Taină a cununiei așază preotul în mâna fiecăruia dintre miri inelul, ca semn al stăpânirii reciproce, ca semn al fidelității și ca semn al încrederii depline, pe care unul față de celălalt o are, așa cum Tatăl Ceresc a avut față de fiul cel risipitor.

De aceea, iubiții mei, când a văzut fiul acesteia, nu putea să rămână nesimțitor, mai ales că tatăl anunța societatea în care trăia că „*mort era și a înviat*” (Luca XV, 24).

Aceasta este de fapt, iubiții mei, o nouă naștere a noastră prin Sfânta Spovedanie, o moarte prin păcat și o înviere prin iertarea păcatelor și prin ridicarea la demnitatea de a te putea împărtăși cu Cel Nemuritor, cu Fiul, cu Trupul și Sângele Domnului.

De aceea este așa de mare, așa de importantă trăirea aceasta profundă a Sfintelor Taine, pe care Biserica și părinții care țin catehezele se străduiesc să le facă inteligibile.

Dar, iubiții mei, fiecare faptă are și un revers. Tânărul acesta s-a întors în casa tatălui său de unde când a plecat și-a lăsat fratele cu partea lui de avere (la care tatăl a fost un administrator corect). Și când a auzit fratele lui veselie în casă s-a întrebat și el ce se întâmplă și a întrebat pe slujitori și a aflat că tatăl a poruncit să se jertfească vițelul cel gras, să mănânce și să se veselească fiindcă s-a întors fiul risipitor.

A poruncit tatăl să se jertfească pentru veselie, aceasta a făcut Tatăl ceresc pentru noi, toți oamenii, fiii Lui. A poruncit ca Fiul să se întrupeze, să fie pe pământ, să se jertfească și să ne dea nouă hrană nemuritoare, Trupul și Sângele Său.

Dar fiul cel mare s-a supărat și a venit cu reproș la tatăl lui și i-a zis: „*Iată de atâția ani îți slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta. Și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei*” (Luca XV, 29). Prin aceasta, iubiții mei, Mântuitorul vrea să ne arate că este și un păcat al celor drepti care se socot pe sine însuși fără de păcat și care își judecă semenii și îi condamnă, de multe ori, fără să aibă mila părintelui.

Această judecată a dreptului față de păcătos este tot atât de gravă ca oricare dintre păcatele pe care le-a făcut, fiindcă, zice Mântuitorul: „*nu judecați ca să nu fiți judecați*” (Matei VII, 1), adică vi se va măsura cu aceeași judecată.

A-l iubi pe aproapele, în orice stare ar fi el, este o poruncă de la Dumnezeu, dar iubindu-l pe aproapele, nu iubești și păcatele lui, căci îl iubim pe păcătos, dar urâm păcatul și faptele lui.

De aceea, îndrumarea noastră, a Bisericii este ca întotdeauna să fii cu milă și cu dragoste față de toți cei neputincioși și care nu pot să-și ducă singuri povara păcatelor.

Iubiții mei, în această Duminică, ce ne pregătește de vremea Postului Mare, de vremea purificării mari, să ne gândim la aceste fapte, la ceea ce a făcut fiul rătăcit când și-a dat seama de greșelile lui, la pilda *Vameșului și a Fariseului*, să le înțelegem pe măsura noastră și să le folosim pentru îndreptarea noastră.

De aceea, în fiecare dintre aceste Duminici pregătitoare, dimineața se cântă așa de frumos la strană cântarea: „*Ușile pocăinței deschide-mi mie Dătătorule de viață, că mâneacă duhul meu la Biserica Ta cea sfântă, purtând locaș al trupului cu totul spurcat. Ci ca un Îndurat curățește-l cu mila milostivirii Tale!*”.

Și, întorcându-ne la fiul risipitor, să ne apropiem de Tatăl Ceresc. Cea mai mare formă de întoarce către Dumnezeu în viața aceasta pământească o putem considera starea călugăriei, când cei care își dedică viața în întregime lui Dumnezeu vin în fața altarului, îmbrăcați în întregime în cămașă albă și se aștern cu trupul pe pământ ca și cum ar fi îngropați și așteaptă să fie chemați la o altă viață. Atunci li se cântă această cântare pe care ați auzit-o mai adineauri la strană: „*Brațele părintești grăbește-Te a le deschide mie, că în păcate mi-am cheltuit viața mea, spre bogăția cea necheltuită a îndurărilor Tale căutând acum, Mântuitorule. Inimia mea cea sărăcită nu o trece cu vederea, că Ție, Doamne, întru umilință strig, păcătuit-am Doamne, la cer și înaintea Ta și nu sunt vrednic să mă numesc fiu.*”

Să ne pregătim, iubiții mei, sufletele de pocăință, să ne rugăm neîncetat lui Dumnezeu să se milostivească spre noi și să ne ierte păcatele. Amin.

ÎNFRICOȘĂTOAREA JUDECATĂ⁸⁸ ȘI DESPRE NEAM

(Ev. Matei XXV, 31-46)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Cu această sfântă Duminică ne apropiem de începutul acestei perioade care ne pregătește pentru marea sărbătoare a Învierii. Această duminică – care urmează după cele care ne avertizează că ne apropiem de marea sărbătoare a Învierii și ne îndeamnă să ne apropiem de Sfânta Biserică cu smerenia vameșului și să ne întoarcem la credință cu pocăința cu care s-a apropiat fiul risipitor – are un nume cu totul deosebit de celelalte Duminici: Duminica Înfricoșătoarei Judecăți.

Îi ziceam înainte-vreme Duminica Înfricoșatei Judecăți, dar tot așa de bine îi putem spune și Duminica Judecății din Urmă, sau a Dreptei Judecăți, sau Duminica despărțirii tuturor oamenilor de viața pământească.

În această Evanghelie din duminica de astăzi ni se aduce o veste extraordinară, cea dintâi mare veste de când îngerul a vestit nașterea Mântuitorului, pentru că atunci a fost întâia veste a venirii Mântuitorului pe pământ, iar acum prin Evanghelia de astăzi, ni se vestește ce-a de-a doua venire a Mântuitorului. Spre deosebire de prima venire când a venit cu smerenie și în sărăcie în peștera din Betleem, acum – spune Sfânta Evanghelie – că atunci „*Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale*”(Matei XXV, 31).

Frații mei, opriți-vă toate gândurile în clipa aceasta și încercați să aveți această viziune pe care o anunță Evanghelia – când va veni Fiul Omului întru slava Sa și cu toți sfinții îngeri. Acest fapt este mai luminos decât cel pe care l-au vestit îngerii la nașterea Lui, fiindcă atunci Mântuitorul a venit întru smerenia Sa, iar acum este vestită venirea Lui întru slava Sa, împreună cu toți sfinții îngeri, nu cu o parte din ei, sau cu arhanghelii, ci vor veni toți sfinții îngeri care locuiesc în cer și zboară neîncetat în jurul tronului dumnezeiesc.

Atunci Fiul omului se va despărți din nou de slava Tatălui și va veni întru slava Sa. Spune Sfânta Evanghelie și rostul venirii Lui – ca să judece toate neamurile; pentru că înaintea Lui vor veni toate neamurile. Și dacă vor veni toți sfinții îngeri, vor veni și toate neamurile. Nu zice toți oamenii, pentru că Mântuitorul când a venit pe pământ nu a trimis pe Apostoli să boteze oamenii, ci a zis: „*mergând, învățați toate neamurile, botezându-le, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*”(Matei XXVII, 19). Acum vor veni toate neamurile,

⁸⁸ Predică la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (a Lăsatului sec de carne) rostită în data de 11 Februarie 2018, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

și în aceste neamuri sunt cuprinși toți oamenii. Și într-o parte vor fi toți sfinții îngeri, iar în cealaltă parte vor fi toți oamenii, cuprinși în toate neamurile.

Am subliniat acest cuvânt, "neamuri", pentru ca să ne dăm seama, iubii mei, fiecare, că suntem înfiați de Dumnezeu prin Sfântul Botez, dar facem parte toți dintr-un neam, care are fiecare răspunderea lui în fața lui Dumnezeu. De aceea, iubii mei, așa cum suntem fiecare cu conștiința noastră răspunzători pentru faptele noastre, cu această conștiință ne înglobăm și în marea familie a neamului nostru românesc. Băgați de seamă, uitați-vă astăzi la prezența neamului românesc pe toate meridianele lumii. În timp ce în alte părți este batjocorită credința și sunt îndemnați oamenii să se îndepărteze de poruncile lui Dumnezeu, de rânduielile pe care Dumnezeu le-a dat pentru ca oamenii să perpetueze specia neamului omenesc pe pământ, în schimb cei din neamul românesc, parcă ar fi chemați de Dumnezeu cu o altă destinație pe fața pământului, încât unde nu s-a construit niciodată o biserică ortodoxă, în Roma, acum se ridică o catedrală ortodoxă românească. Unde nu au fost ortodocși de la Sfântul Pavel, în Spania, la capătul pământului european, acum se ridică biserici ortodoxe românești peste tot, încât trebuie oarecum să ne întrebăm și întrebându-ne să ne înfricoșăm de această chemare nouă a neamului românesc de a fi mărturisitori pentru Hristos Domnul până la capătul pământului. Și cum cântă poetul Alecsandri despre ginta latină: ce va răspunde în fața Celui Preaînalt în cerul sfânt când latina gintă va fi întrebată:

Ce a făcut pe-acest pământ?

Ea va răspunde sus și tare:

„O! Doamne,-n lume cât am stat,

În ochii săi plini de-admirare

Pe tine Te-am reprezentat!

Deci în mijlocul ginteii latine care și ea se rătăcește, neamul nostru românesc este chemat spre această misiune mare să poată răspunde că L-a reprezentat în fața lumii pe Dumnezeu. De aceea, frații mei, auzim astăzi în Sfânta Evanghelie, cu o imagine foarte plastică, că la sfârșitul veacurilor vor fi despărțiți oamenii cum desparte ciobanul oile de capre: „*va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre*”(Matei XXV, 32). Așa vor fi despărțiți oamenii drepti de cei răi. Conștienți de această chemare, mai ales tinerii – iar cei mai în vârstă aveți datoria să le insuflați această dragoste de Dumnezeu, de Biserică și de neamul românesc – să putem să marturism, atunci când vor fi chemate în fața lui Dumnezeu toate neamurile, dacă și cum în ochii lumii L-am reprezentat și L-am propovăduit pe Dumnezeu.

Iubii mei, fiecare dintre noi și ca ființă personală și ca neam suntem ca o corabie care plutim pe marea acestei vieți și dacă nu avem un cârmaci bun, nu știm unde ajungem să adăpostim corabia de furtună. Neamul are cârmacii lui, dar și fiecare ființă își are cârmaciul ei: conștiința personală.

Și dacă această conștiință este trează și cunoaște că făgăduiala lui Dumnezeu este pentru toți cei care își adună în ceruri fapte bune, atunci când Fiul Omului va veni în slava Sa, comoara pe care o are fiecare adunată în ceruri va prinde strălucire din strălucirea lui Dumnezeu și faptele bune vor străluci și vor mărturisi pentru fiecare care va fi în fața judecății. Noi avem cunoștința de învățătura divină, o punem ca îndreptar pentru carmaciul vieții noastre, a neamului și a ființei personale, iar acest cârmaci trebuie să ne ducă spre acest liman pe care ni-l vestește astăzi Sfânta Evanghelie, Singurul care are puterea și cunoștința să ne facă această bună veste.

Ce va fi la sfârșitul veacurilor? Ați auzit mai zilele trecute despre cei care sunt la inspectoratele acestea de urgență că se pregătesc pentru o situație de urgență extraordinară, dar nu o spun ca să nu fie panică în lume – pentru că sunt unii care spun că va fi un cutremur puternic care ar putea să fie sfârșitul veacurilor, că vor fi ridicări de ape care vor acoperi suprafețe mari de pământ – însă pentru toți cei care ascultă Evanghelia de astăzi, acest fapt nu va fi nici surprinzător, nici înfricoșător. Judecata de la sfârșit va fi o judecată înfricoșătoare fiindcă se vor dezvălui atunci toate faptele cele ascunse ale fiecăruia prezent acolo cu neamul lui în fața Dreptului Judecător.

Și dacă Mântuitorul va veni întru slava Sa cu toți sfinții îngeri, noi oamenii nu avem puterea să știm niciodată câți sunt toți sfinții aceștia îngeri și nici unde stau, dar dacă Îl slujesc pe Dumnezeu și Dumnezeu este pretutindeni prezent înseamnă că are îngeri pentru fiecare loc în care vrea să Își arate dreptatea Sa și voința Sa. Dacă ei sunt mulți, nenumărați, nu putem ști, la fel câți vor fi oamenii, câți au fost până acum și câți vor fi până în clipa când va veni Fiul Omului întru slava Sa cu sfinții îngeri, căci atunci când va veni Fiul Omului va fi sfârșitul pământului și după cum ne spune Apocalipsa va fi un cer nou și un pământ nou. Dar cum va fi este o taină, așa cum a fost până la întrupare taina venirii Domnului.

Și a doua venire este o taină ca și cea dintâi. Sunt însă vești premergătoare: războaie, cutremure, incendii, revărsări de ape, toate sunt trimise de Dumnezeu ca să ne avertizeze să ne gândim la clipa Înfricoșătoarei Judecăți. Căci numai în aceasta este înfricoșătoare, fiindcă nu știm când va veni și de aceea ne spune Mântuitorul atunci când stau fecioarele înțelepte de veghe: privegheați și vă rugați că nu știți clipa când va veni Mirele.

Nu știm când va veni Fiul Omului întru slava Sa cu toți sfinții îngeri, dar avertismentul îl avem: chiar dacă nu vine în timpul vieții noastre, avem datoria conștiinței noastre ca să ne pregătim pentru această clipă a venirii Lui. Oricând ar fi, după ce vom trece din această viață sau în clipa vieții noastre, sufletul nostru să fie împodobit cu haina bună a nunții fiului de împărat ca să putem sta în strălucirea slavei Sale și faptele bune să răspundă la lumina slavei Sale și să mărturisească faptele noastre în ceruri.

Până în clipa când va veni Fiul Omului, cât suntem pe pământ, este timpul dedicat nouă și aflat în stăpânirea noastră și putem ca acest timp să îl folosim să ne pregătim corabia ce duce către

limanul mântuirii și să o încărcăm cu faptele cele bune. Timpul acesta al vieții este SINGURUL timp îngăduit nouă ca să ne pregătim mântuirea. După ce moare omul nimic nu mai poate face ca să își ducă viața în lumina mântuirii. Putem face rugăciuni noi, cei care am rămas în viață, dar cei care au trecut din această viață nu mai pot face nimic.

Iubiții mei, timpul acestei vieți este dăruit nouă ca să ne îmbogățim corabia mântuirii noastre, să îmbogățim comoara faptelor noastre bune ca atunci când va fi Înfricoșătoarea Judecată – înfricoșătoare este numai atunci când te simți vinovat, că dacă te simți curat, te spovedești și te speli mereu de păcate și haina sufletului tău va fi curată, atunci nu are de ce să îți fie teamă de Înfricoșătoarea Judecată – să fim pregătiți de acel cuvânt dumnezeiesc minunat: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu*” (Matei XXV, 34). Trebuie să îmbogățim comoara faptelor noastre bune, fiindcă Mântuitorul a spus: „*Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi*” (Matei XI, 28), „*Dacă vrea cineva să vină după Mine,[...] să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Matei XVI, 24) în împlinirea faptelor celor bune după modelul pe care tot Hristos ni l-a dat când ne-a spus: „*învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima*” (Matei XI, 29).

Și dacă vei împlini această chemare și vei merge după Domnul pe urma pașilor Lui, vei putea nădăjdui că Înfricoșătoarea Judecată va fi plină de lumină și nu te vei teme că este înfricoșătoare. Este numai o judecată ca toate judecățile. Nu ca toate judecățile, iertați-mă, că judecățile de astăzi, ale oamenilor, sunt atât de relative. Pe unii oameni, unii dintre judecători îi judecă și îi află vinovați și vin alții și îi află nevinovați. Și atunci unde este dreptatea? Nu știi cu ce măsură judecă, dar la Judecata din urmă, cumpăna dreptății va fi întotdeauna dreaptă, fiindcă la Nemitarnicul Judecător nu vor putea influența niciun fel de alte fapte decât ceea ce ai realizat pe pământ.

Și de aceea, iubiții mei, vremea acestei vieți ne este dată să Îi ridicăm Bunului Dumnezeu osanale, cântări: „*De șapte ori pe zi Te-am lăudat, Doamne*” (Ps. 118,v. 164), dar în afară de rugăciunile de mulțumire și rugăciunile de slavă sunt și rugăciunile de cerere când zicem: „*Cred, Doamne! Ajută necredinței mele*” (Marcu IX, 24) ca să putem înfrumuseța casele Domnului în care-L lăudăm și-L preamărim, să putem să alinăm suferința celor care sunt în jurul nostru și poartă chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Această Sfântă Evanghelie ne spune că va zice: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu*” (Matei XXV, 34) și vor fi alții cărora le va spune: „*duceți-vă de la Mine, blestemaților*” (Matei XXV, 41) și fiecare va încerca să se justifice. Cei care fac cele bune Îl întreabă pe Mântuitorul: Doamne, dar cand am facut eu aceasta într-un mod natural fiindcă atunci când faci o faptă bună nici nu îți dai seama că ai făcut o faptă bună, dacă este sufletul bun și plin de dragoste.

Și dacă ați fost atenți la Sfânta Evanghelie – iar dacă nu, când mergeți acasă să o citiți din nou în Evanghelia după Matei, capitolul 25, de la versetul 41 încolo – sunt șase aspecte majore despre care spune Mântuitorul: au flămazit, au însetat, au fost goi, au fost străini, au fost bolnavi, au fost în temniță sau câte alte situații nu sunt pentru lipsurile ființei omenești, creată de Dumnezeu ca să se bucure în mod egal cu toți ceilalți de bucuriile acestui pământ. Și pentru toți cei care din pricină de boală, de lipsă, de suferință sau de alte lucruri nu se pot bucura, tu, cel care ai deplinătatea bucuriei de la Dumnezeu, ești dator ca în virtutea poruncii „să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Matei XXII, 39) să vii să împlinești, gândindu-te că în numele lui Dumnezeu faci ceea ce faci, fiindcă nimic din ceea ce ai nu ai fiindcă ai luat tu prin ființa ta, ci este dar de la Dumnezeu și dar din dar se face Rai.

În clipa în care cei alungați de la fața lui Dumnezeu se vor întreba: când, Doamne, că nu te-am întâlnit și nu te-am văzut niciodată. Cine nu-L poate simți pe Dumnezeu aproape de el este cu adevărat cu inima împietrită fiindcă Dumnezeu este oricând, este oriunde alături de noi și de aceea ne-a făgăduit „că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Matei XVIII, 20). Vă închipuiți ce dar minunat ne-a făcut Dumnezeu? Soțul cu soția și copiii când sunt în rugăciune doi sau trei și zic: Doamne Iisuse Hristoase, milostivește-Te de noi, Dumnezeu este atunci acolo cu ei. Și cum să mai zici că nu-L poți vedea pe Dumnezeu, că nu L-ai văzut pe Dumnezeu, că nu-L cunoști pe Dumnezeu, când El este atât de aproape de noi, de fiecare dintre noi. Nu avem decât să-L chemăm și va zice: aici sunt, iar când nu M-ai văzut și nu M-ai simțit, Eu te-am purtat în brațe, cum spune o istorioară așa de frumoasă. Și atunci când nu-L simțim pe Dumnezeu în dragostea Lui, El ne poartă în brațe și ne ajută să mergem pe calea spre mântuire ca atunci când va veni – cum vreți să îi spun – Înfricoșata Judecată, Înfricoșătoarea Judecată, Judecată din urmă, Judecata dreaptă, cum vei vrea să îi spui acestei Judecăți, să fii cu fapte bune care strălucesc în lumina divină ca să poți fi demn de hotărârea care te trimite pentru totdeauna.

De aceea îi zice Judecata din urmă fiindcă până acolo încă rugăciunile noastre pentru cei adormiți mai au încă răsunet în ceruri în fața Lui Dumnezeu. De aceea facem parastase și de aceea întotdeauna înainte de posturile mari sunt acele sâmbete ale morților care ne cheamă oarecum să fim în rugăciune toți pentru ei, dar și ca toți să fim conștienți atât de pregătirea pe care trebuie să ne-o facem pentru viața de dincolo, cât și că trebuie să ne rugăm atât cât mai putem pentru cei care au plecat.

Și mai ales, iubiții mei, această Înfricoșătoare Ultimă Judecată să ne aducă aminte de cuvântul acestei Evanghelii că după faptele noastre fiecare vom primi indicația ultimă pentru drumul

veșniciei, căci unii vor merge la fericirea veșnică, așa cum spune Sfânta Evanghelie, dreptii vor merge la viața veșnică, iar alții vor merge, cum spune aici, la osânda veșnică.

Iubiții mei, vremea postului se apropie de noi cu aceste îndemnuri și cu aceste învățături: să fim atenți la ceea ce facem cu viața noastră. Noi avem deplină libertate, această cunună pe care Dumnezeu a pus-o pe capul ființei omenești. Respectă și Dumnezeu libertatea pe care ne-a dăruit-o și ne lasă să hotărâm noi singuri ce facem cu zilele vieții noastre. De aceea, ascultând această bună veste că va veni Fiul Omului în slava Sa cu sfinții îngeri și va împărți pe oameni cum împarte păstorul oile de capre și vor merge păcătoșii la osânda veșnică și dreptii la fericirea cea veșnică, să fie, iubiții mei, ca aceste îndemnuri să aibă ecou, răsunet în sufletele fiecăruia și începând calea postului fiecare să își facă îndatorirea lui ca să se apropie cât mai mult de drumul acesta către fericirea veșnică. Amin.

ÎNFRICOȘĂTOAREA JUDECĂȚĂ⁸⁹

(Ev. Matei XXV, 31-46)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Duminica Înfricoșătoarei Judecăți este una dintre cele trei Duminici care ne pregătesc pentru intrarea în Postul Mare. Dacă este Duminica pregătitoare și totuși este a înfricoșătoarei judecăți, înseamnă că semnificația ei este deosebită, fiindcă tot ce a fost până înainte de începutul postului au fost duminici care ne-au adus în față învățătura Mântuitorului pentru pregătirea noastră pentru viață.

Această Duminică este o pregătire pentru această încercare mare, Sfântul și Marele Post. Este cu adevărat o încercare fiindcă suntem obișnuiți să consumăm tot felul de alimente și libertatea este totală. Acum, însă, vin niște opreliști și ne îndeamnă să ne punem voința în practică, să ne învățăm mintea ce să înțeleagă, voința să ne oprească și toate acestea cu un singur scop: să putem să ne mântuim sufletul prin Sfânta Împărtășanie, adică unirea cu Mântuitorul Iisus Hristos.

Ori, dacă aceste învățături au fost până la această Duminică, acum revelația pe care o face Mântuitorul Iisus Hristos este cu totul deosebită: nu mai vorbește acum de orbi, de șchiopi, de paralitici, de alți bolnavi pe care I-a vindecat, nici în parabole pe care le spunea ca învățătură, ci acum ne transpune cu totul într-o altă lume, în lumea care va veni și despre care mulți oameni și-au pus întrebarea, până și Apostolii. De aceea Mântuitorul le-a spus înainte de această descoperire alte învățături în legătură cu ceea ce va veni. Le spune răspicat și lor, și nouă, celor din vremea de astăzi, că despre vremea când va veni Fiul Omului nimeni nu știe, nici Fiul, nici îngerii, nimeni nu știe.

Auzind acest fapt, ne întrebăm, dacă spune Mântuitorul că numai Tatăl știe, iar noi am învățat că Sfânta Treime este Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt și că toți împreună sunt Una, înseamnă că ar trebui să știe fiecare din Cei trei ceea ce știe Tatăl sau Fiul sau Duhul Sfânt.

Dar, iubiții mei, atunci când spune Fiul că nu știe ziua când va veni Fiul Omului, se referă la firea omenească a Mântuitorului, fiindcă Fiul este Dumnezeu adevărat și ca Dumnezeu știa, dar Iisus este și om adevărat și ca om nu putea să știe, ca să fie la fel cu toți ceilalți oameni. Și vine acum Mântuitorul ca să împlinească ceea ce ar trebui să știe fiecare om și le spune ucenicilor ca o descoperire cu totul deosebită: „*Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale*”(Matei XXV, 31).

⁸⁹ Predică la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (a Lăsatului sec de carne) rostită în data de 10 martie 2013, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Deci va veni Fiul Omului întru slava Sa și accentuează acest fel de a veni spre a face deosebire de prima venire, când a venit întru smerenie, neștiut de nimeni. L-au vestit îngerii păstorilor și magii au venit să I se închine, dar nu a venit întru slavă, ci a venit întru smerenie.

Iar acum va veni cu altă alură, aceea de Împărat a tot ceea ce există, va veni deci întru slava Sa împreună cu sfinții îngeri și: „*Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile*” (Matei XXV, 32).

Deschideți pentru o clipă ochii inimii, ochii cugetului și vedeți clipa aceasta extraordinară, când Fiul vine întru slava Lui împreună cu îngerii și I se vor arăta înainte toate neamurile și veți vedea, iubiții mei, întru slavă pe Fiul Omului, Unul din Sfânta Treime. Apoi vor veni oștirile îngerești, altă categorie de ființe, care au fost create ca și oamenii și care slujesc neîncetat pe Dumnezeu. Aceștia vin acum ca să împlinescă ceea ce Mântuitorul a spus cu altă ocazie, că îngerii vor veni și vor judeca fiecare faptă a noastră.

Iar îngerii buni, așa cum ne înfățișează scara de la Mănăstirea Voroneț, îi vor apăra pe oameni, iar cei răi îi vor trage ca să îi ducă în iad. Iar la picioarele tronului, căci Iisus Hristos Domnul va sta pe *tronul slavei Sale*, se vor aduna toate neamurile. Și atunci va începe Înfricoșătoarea Judecată, cum este numită ziua Duminicii de astăzi, care ne arată modul în care se vor înfățișa neamurile toate, care aduc în parte slavă, în parte reproș lui Dumnezeu pentru tot ceea ce a făcut. Aici ne spune Sfânta Scriptură ceva ce nimeni nu știa până acum despre oameni și neamuri, anume că atunci îi „*va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre*” (Matei XXV, 32). Ce clipă dureroasă, ce clipă cutremurătoare va fi aceea, iubiții mei, când toate neamurile vor fi în fața Judecătorului. Și cei care au fost cu mii de ani înainte, și cei care sunt atunci când va veni Mântuitorul. Vor fi poate împreună părinți cu copiii, soți cu soții și va veni clipa când se vor despărți unii de alții.

Vor căuta unii să îi îmbrățișeze pe părinții, pe străbunicii pe care nu i-au văzut de atâta vreme și care au intrat în pământ prin îngropare și acum, dintr-o dată, vine această clipă încărcată de durere. **Aceasta, iubiții mei, este o durere mai mare decât durerea de atunci când îl petreci pe unul din cei dragi la groapă, fiindcă ducându-l la groapă ai nădejdea învierii și a întâlnirii, dar atunci va veni o despărțire atât de cruntă, încât nu se vor mai putea întâlni niciodată pentru că judecata aceasta este judecata din urmă.**

Mântuitorul Iisus Hristos a dat posibilitatea ucenicilor Săi să-i învețe pe oameni și zice Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către evrei, că: „*precum este rânduit oamenilor o singură dată să moară, iar după aceea să fie judecata*”, adică judecata particulară, „*tot așa și Hristos, după ce a fost adus o dată jertfă, ca să ridice păcatele multora, a doua oară fără de păcat Se va arăta celor ce cu stăruință Îl așteaptă spre mântuire*” (Evrei IXV, 27-28).

Deci, prima oară a venit în smerenie și oamenilor le-a deschis Raiul prin jertfă, iar a doua oară va veni să îi întrebe pe oameni cât au înțeles din jertfa pe care Mântuitorul a făcut-o, **o singură dată**, pe crucea Golgotei, când S-a adus jertfă eficientă, adică folositoare tuturor oamenilor și suficientă. Nu ne trebuie altă formă de mântuire decât a crede în Iisus Hristos și a ne împărtăși cu Sfântul Lui Trup și Sânge, căci cine va gusta din Trupul Lui și va bea Sângele Lui și de va muri viu va fi, făgăduiește Mântuitorul Iisus Hristos. În clipa aceea se va produce, spun sfinții părinți, judecata cea dreaptă, fiindcă pe om îl vor însoți faptele lui, pe care le-a făcut.

Ele nu vor mai putea fi tăgăduite, nici ascunse așa cum acum ne ascundem păcatele, adică spunem una și facem alta și știm că acela căruia îi spunem minciună și acoperim păcatul nu poate să ne descopere, dar atunci nimic nu va putea fi acoperit. Totul va fi vădit la lumină și dacă ar încerca cineva să ascundă, îngerii vor fi acolo ca să aducă în fața lui toate faptele pe care le-a făcut. Și atunci când se vor despărți oile de capre, îi va pune: „*oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga*”(Matei XXV, 33).

Mântuitorul are deci un criteriu. Și criteriul nu este altul decât propria noastră lucrare cât am fost pe pământ deoarece cu faptele noastre ne vom prezenta, iar Mântuitorul și îngerii vor fi alături sau, cum spune în Apocalipsă, vor fi douăzeci și patru de bătrâni pe douăzeci și patru de scaune și împreună cu Mântuitorul vor judeca. Atunci fiecare va fi însoțit de faptele lui și va primi, de fapt, alegerea pe care a făcut-o fiecare pe timpul existenței acesteia pe pământ. „*Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântați Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii.*”(Matei XXV, 34).

Fiecare dintre noi avem libertatea deplină de a merge pe drumul acestei vieți după conștiința noastră. Nu putem spune că nu suntem în cunoștință de aspectul drumului pe care îl avem de mers, fiindcă tocmai pentru aceasta ne descoperă Mântuitorul modul cum vor fi judecate neamurile și cum va fi despărțirea oilor de capre. Astfel, știind dinainte că totul este pregătit, noi, cu propria noastră voință, putem să săvârșim faptele care să ne îndreptățească la șederea de-a dreapta.

Cei de-a dreapta vor fi binecuvântați, așa ne spune Mântuitorul, pentru ei este pregătită Împărăția cea veșnică și a și motivat de ce a făcut aceasta: pentru ca fiecare să cunoască de ce a fost judecat astfel: „*Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; Gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine*”(Matei XXV, 35-36).

Daca enumerăm aceste stări care îl îndreptătesc pe om la Împărăția cea veșnică, vedem că sunt în număr de șase, dintre care cinci sunt foarte obișnuite: fiecare om poate fi flămând, însetat, rătăcit prin lume, gol sau bolnav. La acestea însă se adaugă o stare mai aparte: „*în temniță am fost și ați venit la Mine.*”

Mântuitorul se substituie tuturor celor asupra cărora s-au făcut faptele bune de cei ce intră în Împărăția cerurilor. Deci, pe Sine se arată și flămând, și însetat, și rătăcit, și bolnav, și gol, și în temniță. Dar dacă a fi însetat, gol și rătăcit este un fapt obișnuit, a fi în temniță, însă, nu este un fapt obișnuit. Și ne întrebăm, dacă Mântuitorul nu a fost în temniță până atunci, și nici ucenicii Lui, de ce le spune această stare? Oare nu ca să-i învețe ce va putea veni pentru ei? Ori știm deja că odată cu răstignirea Mântuitorului ucenicii au fost urmăriți și de frică stăteau într-o cameră și se rugau împreună.

Iată că Mântuitorul le arată o altă posibilitate care va veni. Dar acest fapt, iubii mei, s-a perpetuat de-a lungul veacurilor, fiindcă împărații romani au început să îi aresteze pe creștini, să îi prigonească și să îi ducă la martiriu, aruncați cu leii în groapă sau tăindu-le capul.

Dar nici până în zilele noastre, iubii mei, nu s-a sfârșit această stare și iată cum Mântuitorul dezvăluie atunci cu ce situații se vor confrunta oamenii: vor fi goi, vor fi flămânzi, vor fi bolnavi și, cu toate acestea, oricine poate să îi ajute și mai ales cei care îngrijesc de străini, de bolnavi. Vedeți ce faptă mare fac medicii și asistentele care îngrijesc de bolnavi? Dar temnițele sunt aspectele cele mai triste ale existenței noastre. Aici omul se arată față de om în toată răutatea lui, în slujba celui rău. Și numai cine a trecut odată printr-o astfel de stare își poate da seama cât de mare este răsplata pentru cel care știe să împlinească voia lui Dumnezeu și să fie milostiv față de oricare dintre semenii lui.

Și „*Atunci dreptii Îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?*” (Matei XXV, 37-39). Când, Doamne, Te-am întâlnit, fiindcă nu ne-am dat seama. „*Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut.*” (Matei XXV, 40).

Mântuitorul Iisus Hristos era deci ascuns în fiecare dintre oamenii care sunt în suferințe sub orice formă ar fi. De aceea este atât de mare milostenia. Zice Mântuitorul: „*Fericiți cei milostivi!*” (Matei V, 7) și „*Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv!*” (Luca VI, 36). Așa zicem la fiecare ectenie: „*Doamne, miluiește!*” fiindcă cerem mila și bunătatea lui Dumnezeu pentru că le avem ca posibilitate de a ne deschide drumul către mântuire. Atunci când împlinim una din aceste fapte, oare nu suntem noi destul de pricepători ai învățaturii acesteia a Mântuitorului, ca să mai întrebăm când și cum putem face o astfel de faptă? „*Dacă ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut.*”

Fiindcă dacă ei, cei care au făcut acestea, nu L-au recunoscut pe Domnul Iisus Hristos în cel căruia i-au făcut bine, Mântuitorul Iisus Hristos însă a recunoscut fapta fiecăruia, când a împlinit-o cu dragoste, cu bunătate și, mai ales cu smerenia pe care o arată aceștia atunci când

întreabă când au făcut acestea. Fiecare poate să facă în mod natural, în mod normal această împlinire a voinței lui Dumnezeu. Și atunci când va veni Fiul Omului la dreapta judecată, cum ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi, atunci poate să aștepte să fie în turma oilor, fiindcă ceilalți vor fi trimiși în foc și încă cu niște cuvinte atât de grele: „*Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui.*” (Matei XXV, 41).

Deci de o parte este împărăția cea veșnică a lui Dumnezeu, iar de cealaltă parte este acest foc veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. **Să nu ne îndoim, iubii mei, de existența iadului și a focului cel veșnic. Să nu ne îndoim de existența îngerilor căzuți care lucrează pentru diavol.** Sunt îngerii căzuți care L-au uitat pe Dumnezeu și care luptă împotriva lui Dumnezeu, câștigându-i pe oameni de partea lor. Dacă avem conștiința existenței acestui foc veșnic, să știm că nu este rug aprins de rugăciune, ci este foc veșnic de pedeapsă. Sfântul Grigorie de Nazianz zice că acolo vor merge cei care nu au știut să Îl vadă pe Dumnezeu ca Lumină în această viață și se duc să Îl vadă pe cel rău în focul cel veșnic.

De aceea sunt blestemați, fiindcă singuri și-au croit drumul spre acest foc veșnic. Și când va zice Mântuitorul „*Duceți-vă de la Mine*” va fi pentru că: „*flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau*” (Matei XXV,42) și toate celelalte. Atunci și ei vor încerca, după cum ne arată Sfânta Evanghelie, folosind același cuvânt cum au făcut și cei drepti, să întrebe: „*Doamne, când?*” (Matei XXV, 44).

Dar, dacă dreptii se ascund în smerenia lor sub acest „*când*”, ca și cum nu ar fi fost niciodată, ei încearcă să se justifice cu acest „*când*”, ca și când nu ar fi putut cunoaște pe Mântuitorul în niciunul dintre semenii lor, deși știau toți porunca Dumnezeiască: „*Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*” (Matei XXII, 39).

Așadar, când vor zice: „*Doamne, când, Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță*” (Matei XXV,44), este o încercare de a se justifica, cum ar fi omisiunea de denunț din zilele noastre, când te faci că nu știi că faci rău ceea ce faci. Ori ar mai putea fi o justificare dacă vor fi fost proști și nu au înțeles niciodată cuvântul lui Dumnezeu, dar nu există. Numai cei care sunt într-adevăr lipsiți de minte sunt justificați și iertați de toate.

Dar atâta vreme cât rațiunea ta funcționează și ești un om normal și când auzi chemarea Sfintei Biserici „*Veniți la mine toți cei osteniți*” (Matei XI, 28) și tu nu vrei să o auzi și încerci să faci omisiune de a asculta această chemare, atunci nu mai poate fi justificare. Și atunci intri în ceata aceea întunecată.

Pentru aceasta se citește această Sfântă Evanghelie în Duminica de azi, înaintea noastră care suntem cu mintea întregă, cu rațiunea neabătută și cu puterea de a judeca lucruri: pentru a-i putea vedea și pe cei de-a dreapta și pe cei de-a stânga. Și atunci când și noi vom întreba „*Când, Doamne?*” să știm la care *când* și cum să ne așteptăm. Pentru că omițând faptul că Îl putem

întâlni pe Dumnezeu în fiecare dintre semenii noștri sau smerindu-ne pentru faptele noastre, acest *când* al nostru să fie un „*Când, Doamne?*” ca al acelor care au fost de-a dreapta Lui, adică din smerenie, nu un „când” care te absolvă de responsabilitatea faptei pe care ai săvârșit-o în existența ta.

Judecata de apoi, iubirii mei, este una singură și ireversibilă. Nimeni nu va putea să își schimbe soarta, fiindcă nu există purgatoriu. Focul acela care arde veșnic este foc de pedeapsă, fiindcă nu spune în Sfânta Scriptură că acei care vor arde în focul acela se vor putea mântui, este foc mistuitor veșnic și locul unde faptele tale te conduc.

De aceea, pregătindu-ne în această Sfântă Dumnică pentru Sfântul și Marele Post (prin care ne atrage Dumnezeu către calea cea dreaptă) ne descoperă modul în care putem să ne apropiem de împărăția cea gătită dintru început, de Împărăția lui Dumnezeu, prin faptul că: îl vom vedea și pe cel însetat, și pe cel flămând, și pe cel gol și pe cel bolnav și, mai mult, pe cel în temniță.

Iubirii mei, temnița a fost atât de prezentă în ultimele decenii în viața noastră, dar și printre temnicerii care s-au revărsat cu ură și cu furie asupra celor care nu aveau nicio vină alta decât că și-au iubit credința și neamul au existat unii care s-au manifestat omenește și aceștia și-au găsit drumul către Împărăția lui Dumnezeu.

Frații mei, conștienți fiind de drumul pe care îl avem de parcurs către Împărăția lui Dumnezeu, să ne străduim să împlinim toate poruncile Lui și, mai ales, să cunoaștem taina fratelui. Iar dacă sunt șapte Sfinte Taine care ne duc la mântuire, începând cu Botezul și încheind cu Sfânta Împărtășanie, există și această taina nespusă, taina mântuirii prin dragostea de aproapele. Amin.

IZGONIREA LUI ADAM DIN RAI⁹⁰

(Ev. Matei VI, 14-21)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Suntem într-una dintre Duminicile pregătitoare pentru Sfântul și Marele Post, Duminica în care lăsăm sec de toate felurile de mâncare, Duminica pe care tradiția Bisericii a botezat-o cu două numiri: întâia este Duminica izgonirii lui Adam din Rai și a doua numire este Duminica iertării.

Aceste două numiri ne fac să privim într-o perspectivă creștină, într-o direcție din care Adam a venit înspre o altă lume decât aceea pe care a creat-o Dumnezeu și pe care a numit-o rai sau Eden și a doua perspectivă este aceea către care Mântuitorul ne îndeamnă întotdeauna să privim, către Împărăția lui Dumnezeu.

Și prima și a doua sunt tot împărăția lui Dumnezeu, dar prima, grădina Edenului, a fost împărăția lui Dumnezeu pe care i-a dăruit-o la crearea lumii lui Adam ca să fie fericit în ea (dar nu în fericirea pe care o înțelegem noi astăzi, căci aceasta este numai un preaplin al darului lui Dumnezeu), adică să aibă tot ceea ce îi trebuie, să stăpânească pământul care îi dădea roade fără de nicio muncă și să se îmbrace cu haina luminii.

Cea mai mare bucurie pe care o avea omul în clipele acelea în rai, era aceea de a-L vedea neîncetat pe Dumnezeu. În prezența lui Dumnezeu știindu-se Adam și Eva, atât de aproape de Creatorul și Binefăcătorul lor, erau cu adevărat fericiți până când a venit ispita. Până în clipa aceea, omul purta pe fruntea lui coroana de stăpânitor al naturii, a tot ceea ce a creat Dumnezeu, coroană din care se revărsau asupra lui toate darurile dumnezeiești și coroană care arăta și pentru el și pentru Eva că omul este creația cea mai aleasă a lui Dumnezeu. Era creația pe care Dumnezeu a îmbrăcat-o în haina fericirii, dăruindu-i puterea de a se stăpâni pe sine, puterea de a judeca tot ceea ce este în jur, puterea de a hotărî singur faptele vieții sale. Această putere a libertății depline a fost dăruită de Dumnezeu **și niciodată, nici până în zilele de astăzi, Dumnezeu nu a umbrat cu nimic din acest dar** extraordinar pe care l-a dat la naștere lui Adam și urmașilor lui, deplina libertate a voinței sale.

Dar, iubii mei, a venit asupra lui ispita. Ispita i-a venit din partea unei făpturi în care se ascunsese vrăjmașul, acela care a respins bunătatea și dragostea lui Dumnezeu, răzvrătindu-se împotriva Lui și din rangul mare pe care l-a avut, acela de arhanghel de lumină, Lucifer, a căzut

⁹⁰ Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din rai (a Lăsatului sec de brânză) rostită în data de 6 martie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

din cer, așa cum spune Mântuitorul: „*Am văzut pe satana ca un fulger căzând din cer*” (Luca X, 18). Acesta a căzut în cele mai de dedesubt ale pământului, pedepsit de Dumnezeu pentru neascultarea lui.

Acest înger căzut a primit îngăduința lui Dumnezeu ca să-l supună pe om la încercări și s-a furișat în șarpe și urcându-se sub forma șarpelui în pomul oprit, a îndemnat-o pe Eva întâi și apoi pe Adam să guste din fructul pomului oprit, adică să încalce singura poruncă pe care i-a dat-o Dumnezeu, ca opreliște în calea libertății lui depline de a fi în Rai fericit, singura poruncă pe care Dumnezeu i-a cerut s-o asculte.

Și ispita n-a venit numai în forma mărului, ci a venit și cu șoaptele veninoase ale diavolului, care le spunea lui Adam și Evei că Dumnezeu i-a oprit să mănânce ca nu cumva să ajungă și ei Dumnezeu. Și atunci, gândul cel bun al lui Adam, călăuzit până atunci de lumina dumnezeiască pe care o vedea în Raiul desfătării, gândul acesta a fost întunecat de setea de mărire, o suferință grea a libertății omenești, o suferință care, până în ziua de astăzi, a rămas tot suferință în neamul omenesc, fiindcă ispita puterii și a măririi este cea mai mare ispită pe care omul o poate înfrânge doar cu multă greutate, așa cum vedem și noi că se petrece în zilele noastre.

În clipele acelea, Adam, așa cum ne descrie momentul Sfânta Scriptură, văzând frumusețea mărului înfățișat de Eva, a căzut în ispită, a luat mărul, fructul oprit, și a încălcat porunca lui Dumnezeu.

Iubiții mei, Bunul Dumnezeu l-a creat pe om din dragoste, nu pentru c-ar fi avut nevoie de prezența omului în lumea pe care a creat-o, l-a creat pentru ca dragostea dumnezeiască să aibă asupra cui să se reverse. El l-a făcut pe om după chipul și asemănarea Lui și a suflat în mâna de pământ pe care a modelat-o mâna dumnezeiască, duh de viață. Din clipa aceea omul a primit puterea de a judeca tot ceea ce se petrece în jurul lui și, prin această putere pe care Dumnezeu i-a dat-o, prin sufletul pe care l-a sădit în trupul de pământ, omul l-a cunoscut pe Dumnezeu, s-a bucurat împreună cu Eva de prezența lui Dumnezeu și duceau în Rai o viață fericită. Ei nu aveau nevoie de nimic, nici să se ostenească pentru a-și câștiga cele necesare vieții și toată viața lor era să se bucure de splendoarea frumuseții grădinii, în care erau așezați de Dumnezeu și neîncetat să se bucure de vederea lui Dumnezeu.

Dar, la un moment dat, prin întunecarea minții, a căzut pradă ispitirii pe care diavolul i-a întins-o prin Eva și atunci Raiul s-a cutremurat, fiindcă întreaga făptură era bucuroasă de prezența lui Dumnezeu, întreaga făptură asculta de porunca lui Dumnezeu de a se supune omului. În clipa aceea, întreaga făptură a simțit că Adam a călcat porunca dumnezeiască și că s-a îndepărtat de Dumnezeu – Creatorul lui.

Iar Dumnezeu ca Atotștiutor a simțit încălcarea poruncii. Această ființă a lui Dumnezeu, creată din dragoste, căreia i-a dat suflare dumnezeiască și puterea de a avea o minte atotcuprinzătoare, după ce a mușcat din fructul pomului oprit, întunericul, care pentru o clipă i-a cuprins mintea, s-a risipit și Adam s-a văzut pe sine gol, ca și Eva, s-au văzut goi și atunci s-au rușinat. S-au rușinat în fața stării lor de conștiință, pentru că mintea lor i-a făcut să înțeleagă că au căzut în păcat călcând porunca dumnezeiască și, rușinați fiind în fața propriei lor conștiințe, s-au ascuns când și-au dat seama că erau goi. Erau goi de tot ceea ce Dumnezeu le dăduse până atunci, erau goi mai ales de bucuria de a-L vedea pe Dumnezeu, fiindcă acea clipa în care au călcat porunca dumnezeiască i-a făcut să simtă ruptura care s-a făcut atunci între Dumnezeu și creația Lui.

Și, Dumnezeu, din nemărginita-I dragoste, l-a strigat și a zis: „*Adame, unde ești?*” (Facerea II, 9), iar Adam stătea ascuns și n-a răspuns chemării lui Dumnezeu. Sfinții Părinți își pun problema că dacă ar fi răspuns întrebării lui Dumnezeu „*Unde ești?*” și și-ar fi mărturisit păcatul, poate că dragostea dumnezeiască l-ar fi înconjurat, din nou, și l-ar fi reșezat în starea fericirii lui cea dintâi. Dar Adam era rușinat de starea lui de păcat și n-a răspuns când l-a căutat Dumnezeu din nou. Atunci el a mărturisit că Eva i-a dat mărul ca să-l mănânce și n-a fost în stare să recunoască că el singur prin mintea lui, prin voința lui, a acceptat ispita care-i venea și atunci Dumnezeu a poruncit să fie scos din Rai. Atunci s-a produs ceea ce Duminica de astăzi ne aduce aminte: „*izgonirea lui Adam din Rai*”.

Dar oare, iubiții mei, de ce l-a izgonit Dumnezeu din Rai, că doar din dragoste l-a creat și din dragoste i-a dăruit totul ? Dumnezeu l-a izgonit pentru ca, așezat fiind departe de grădina Raiului, să cugete mai mult asupra păcatului lui și să-și găsească calea spre îndreptare. Fiindcă, numele de „Duminica izgonirii” ne face să privim către aceste începuturi ale omenirii, ale neamului nostru omenesc și să ne dăm seama de câtă fericire se bucura înainte de clipa aceasta. Parcursul drumului de la izgonire și până la celălalt mod pe care Duminica de astăzi ni-l amintește când o numește „Duminica iertării”, drumul acesta, iubiții mei, este drumul pocăinței, este drumul ispășirii greșelilor pe care neamul omenesc, prin Adam, le-a săvârșit, și le săvârșeste în tot parcursul existenței.

Duminica izgonirii lui Adam este cea mai tristă comemorare pe care o facem noi, creștinii, pentru că ea ne face să simțim cu mintea noastră din fiecare zi, cât de mare este pierderea pe care prin strămoșul nostru am săvârșit-o și am moștenit-o.

De aceea, iubiții mei, iconografia bisericească înfățișează totdeauna clipa aceasta cum Adam și Eva ies goi din grădina Edenului și în spatele lor rămâne îngerul cu spada de foc ca nu cumva să fie ispitiți să intre în Rai.

Nu lipsa iubirii lui Dumnezeu față de om a făcut acest drum al izgonirii lui Adam și a Evei, nu faptul că Dumnezeu nu l-a iubit, ci această greșeală primordială, cea dintâi pe care au săvârșit-o Adam și Eva, această faptă a lor, neascultarea, călcarea poruncilor, l-a scos pe Adam din Rai.

Și odată cu păcatul, ne spune Sfânta Scriptură, a intrat și moartea în lume, fiindcă până atunci Adam, creatura lui Dumnezeu, avea putința de a nu muri. Această putință era în stăpânirea voinței lui ori, căzând în păcat, Dumnezeu i-a luat o seamă de daruri, dar nu l-a șters din dragostea Lui, fiindcă Dumnezeu i-a spus diavolului că: „*dușmănie voi pune între tine și femeie*” (Fc. III, 15). Iar Evei, făpturii pe care creat-o din coasta lui Adam i-a zis că îi va fi mușcat călcâiul de această făptură rea, dar nu va fi biruit omul niciodată.

Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată și calea întoarcerii către paradisul pierdut, cum îl numește John Milton, paradisul pe care i l-a dăruit Dumnezeu omului și pe care l-a pierdut, dar nu definitiv, fiindcă, chiar în păcat fiind, omul a rămas fiul lui Dumnezeu în continuare și a rămas în el, cum zice Nichifor Crainic, nostalgia paradisului. Aceasta nu l-a părăsit niciodată, întotdeauna a rămas în el sămânța amintirii bucuriei și a fericirii pe care a avut-o în paradisul pierdut.

De aceea, Sfânta Evanghelie de astăzi, în Duminica în care ni se deschide calea Postului Mare, în această Duminică pe care o numim „Duminica iertării”, ne îndeamnă Sfinții Părinți să medităm, să gândim asupra învățaturii Mântuitorului care zice așa: „*De veți ierta oamenilor greșelele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc ; Iar de nu veți ierta oamenilor greșelele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelele voastre*” (Matei VI, 15).

Acesta este primul aspect al Sfintei Evanghelii de astăzi, fiindcă în deschiderea porților pocăinței prin Postul Mare, Sfânta Evanghelie de astăzi ne pune trei repere, trei fapte la care trebuie să luăm aminte: unul este acesta al iertării, al doilea zice: „*când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii că ei își smolesc fețele lor, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție.*” (Matei VI, 16-18), iar al treilea reper este: „*nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură*” (Matei VI, 19).

Iată, iubirii mei, cum Duminica iertării ne pune în legătură cu firul acesta, care ne duce către capătul drumului, către mântuire, căci pentru aceasta Dumnezeu, împlinindu-și făgăduința din clipa izgonirii lui Adam din Rai, spune că: „*acesta îți va zdrobi capul*” (Facerea. III, 15). Acela este Fiului lui Dumnezeu întrupat, care vine și ne aduce aceste învățături și îndrumări pentru ca prin pocăință, prin post și rugăciune să putem să ajungem, din nou, la ușile Raiului, acela pe care l-au pierdut Adam și Eva.

Așadar cea dintâi învățătură este învățătura iertării. Dumnezeu, în clipa aceea când l-a izgonit din Rai, ar fi putut să-l ierte, dacă ar fi fost pocăință și smerenie și dacă la chemarea Lui: „*Adame, unde ești?*”, Adam s-ar fi întors astfel către Dumnezeu.

Dar dacă Adam n-a făcut-o, Mântuitorul Iisus Hristos ne spune nouă, urmașilor lui Adam, iertați oamenilor greșelile lor că : „*De veți ierta oamenilor greșelele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc; Iar de nu veți ierta oamenilor greșelele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelele voastre*” (Matei VI, 14-15).

Ce posibilitate mare, iubirii mei, oferă Dumnezeu prin aceasta omului care a păcătuit atunci. Deci n-a închis ușile Raiului pierdut, chiar dacă a pus înger cu spadă de foc; ușile s-au închis doar pentru cei care au greșit atunci și care n-au găsit calea pocăinței. Dar Dumnezeu, în nemărginita Lui iubire, pe Fiul Său L-a dat spre jertfă, așa după cum ne spune Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan „*Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat*” (Ioan III, 16). L-a trimis întâi ca să ne descopere dragostea lui Dumnezeu și, de aceea, întreaga activitate a Bunului Mântuitor a fost o activitate de revelație, de descoperire a dragostei dumnezeiești nemărginite, dar și a căii de întoarcere, fiindcă spune că de veți ierta greșelile oamenilor, și Dumnezeu vă va ierta.

Deci, cel dintâi fapt, iubirii mei, în vremea aceasta a postului, este să cugetăm la toate faptele noastre cele rele și văzând noi neputința noastră, să adresăm Bunului Dumnezeu rugăciunea ca să ne întărească, înainte de toate, să avem puterea și voința de a ierta semenilor noștri. De aceea, în mulțimea de învățături pe care Mântuitorul le-a dat oamenilor, spune că prin iertare se poate câștiga paradisul pierdut și ceea ce a păstrat omenirea ca o nostalgie, poate fi din nou, cunoscută fericirea pe care Dumnezeu a dat-o oamenilor.

Și acest fapt, iubirii mei, îl cunosc sfinții fiindcă cu aceste bucurii sunt dăruiti ei de Dumnezeu, ca să poată cunoaște din nou pe Dumnezeu și dragostea Lui nemărginită. Apoi, ne îndeamnă că în vremea vieții noastre să încercăm să ne exercităm voința prin post ca atunci când vine ispita să știm să-i punem frână, să opunem ispitei voința noastră puternică. Postul pe care Biserica ni-l rânduiește acum, începând de mâine, să fie vremea în care să arătăm Bunului Dumnezeu că suntem conștienți de păcatele noastre, că iubirea pe care a sădit-o în sufletele noastre nu este știrbită și că putem să-i iertăm pe semenii noștri. Și să luăm aminte la ceea ce spune Sfânta Evanghelie: „*când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii*” și să nu vă întristați de faptul că renunțați la anumite obiceiuri și la anumite mâncăruri, că de fapt nu acestea sunt cele care stau în calea noastră, **nu mâncarea ne distruge pe noi sufletește, ci faptul că n-avem voința să ne opunem ispitei care vine prin mâncare sau prin alte manifestări ale vieții noastre.**

Atunci, în lumea Mântuitorului, cei ce se arătau că postesc își smoleau (își colorau) fețele lor, își sfășiau hainele, ca să arate că nu țin nici la îmbrăcăminte și, de aceea, spune profetul Ioil,

în capitolul doi: nu vă sfâșiați hainele îmbrăcăminteii voastre, sfâșiați-vă poftelile voastre, sfâșiați-vă ispitele și puneți în calea lor voință puternică și rugăciunea, abătându-vă de la păcat și căutând să găsiți calea spre paradisul pierdut.

Și una dintre piedicile grele de a ajunge la acest paradis pierdut este bogăția materială. În Sfânta Evanghelie de astăzi, spune Mântuitorul, „*nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură*” (Mt. VI, 9).

Ceea ce se întâmplă în zilele noastre ne este atât de cunoscut. Vedem cât de mult sunt oamenii ispitiți de aceste aspecte materiale, cât de puternică este ispita mitei, când de jur împrejurul țării noastre vameșii își uitau datoria lor și se îmbogăteau furând, luând mită fără să facă vreodată spovedanie și pocăință. De aceea vedem atât de multă durere astăzi în sânul acestei categorii sociale și a tuturor celor care ca și ei sunt ispitiți de cele materiale, căci unii care adună acestea se expun și celeilalte categorii de hoți, cei care caută să ia și ceea ce au adunat oamenii cinstiți. Căci numai ca ieri puteați vedea și auzi cum patru tineri s-au dus să fure și unul dintre ei a fost împușcat, pierzându-și viața din pricina acestui păcat.

Și iată, iubiții mei, ce ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi: „*adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură*” (Matei VI, 20), căci faptele bune și dragostea lui Dumnezeu nu ți le poate fura nimeni niciodată, fiindcă în faptele bune când te îmbogățești, devii bineplăcut înaintea lui Dumnezeu și poți să găsești cu ușurință calea spre paradisul pierdut.

De aceea spune o constatare atât de realistă a Sfintei Evanghelii că: „*unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta*” (Matei VI, 20) și dacă vom căuta să facem comoară în ceruri, dacă vom căuta să agonisim faptele bune, atunci rugăciunea noastră va fi și auzită.

Iubiții mei, ușile pocăinței se deschid pentru fiecare dintre noi odată cu începutul Postului Mare. Postul Mare este perioada anului când fiecare ne putem apropia cât mai mult de Dumnezeu, iar Biserica vă cheamă și vă îndeamnă ca să veniți, în fiecare zi după-amiază, la rugăciunile Canonului de Pocăință. Veți auzi în fiecare seară cântările Canonului care vă vor pune în față toată istoria mântuirii noastre, cu pilde bune din Vechiul și Noul Testament și vor înfățișa și greșelile pe care le-a consemnat istoria sfântă, a Vechiului și a Noului Testament, și toate sunt făcute pentru îndrumarea vieții noastre pe calea cea bună, pe calea mântuirii, pe calea iertării pe care Sfânta Duminică de astăzi ne-o deschide pentru a merge către jertfa care ne înfiază lui Dumnezeu, către jertfa mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

IZGONIREA LUI ADAM DIN RAI⁹¹

(Ev. Matei VI, 14-21)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Este atât de multă populația aceasta de copilași de aici încât nu pot să nu spun că mă bucur din toată inima. Și mai ales se bucură părinții, care știu ce înseamnă cei șapte ani de acasă și îi învață pe copii, ca odată cu ei să se roage Bunului Dumnezeu și să spună: „*Doamne, cât este de bine când e mama lângă mine și Doamne, cât este de rău când nu-l văd pe tatăl meu*”. Aceste cuvinte de rugăciune, iubirii mei, exprimă atât de frumos, de cuprinzător dragostea pe care părinții o arată copiilor învățându-i să se roage, ca și dragostea copiilor pentru părinții lor.

Sfânta duminică de astăzi, însă, iubirii mei, ne arată o situație mai tristă. De aceea ziua de astăzi se numește Duminica Izgonirii lui Adam din Rai și numele acesta de Duminica Izgonirii, sau a îndepărtării, sau a alungării lui Adam, evocă o stare tristă a raporturilor dintre Creator și ființa creată, dintre Tată și fiu, cu totul deosebită de cea pe care o spun copilașii în rugăciunea lor: „*Doamne, cât este de rău când nu-l văd pe tatăl meu*”. Fiindcă, iubirii mei, noi mărturisim în Crez întotdeauna: „**Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul [...] și într-unul Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul - Născut, carele din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii [...]**”. Deci Mântuitorul Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, născut înainte de veci, **născut**, iar **nu făcut**, după cum spune în Crez. În Sfânta Evanghelie de astăzi, vedem un fiu al lui Dumnezeu care nu a fost născut, ci a fost făcut, creat de Dumnezeu din dragoste și pe care l-a numit Adam, adică pământ, fiindcă din pământ a fost făcut. Acestui Adam i-a creat-o Dumnezeu pe Eva, fiindcă a văzut Dumnezeu că nu este bine să fie omul singur pe pământ și i-a binecuvântat Dumnezeu și le-a dat să beneficieze de bunătățile Raiului.

Cea mai mare fericire a lor, a acestor creaturi făcute de Dumnezeu a fost vederea neîncetată a lui Dumnezeu. În fiecare clipă a existenței lor se bucurau de lumina necreată a lui Dumnezeu, de tot ceea ce Dumnezeu a făcut și a creat în celelalte zile premergătoare **creării** omului, tocmai ca omul, cea mai aleasă dintre ființele pe care le-a creat Dumnezeu, să se bucure de toată desfătarea Raiului. Însă acestei perechi de oameni, Dumnezeu i-a dat o poruncă. După ce l-a înzestrat pe om cu puțința de a nu muri, cu posibilitatea de a fi veșnic trăitor al Raiului, bucurându-se de posibilitatea de a-L vedea pe Dumnezeu, Dumnezeu i-a pus o condiție,

⁹¹ Predică la Duminica Lăsatului sec de brânză (a Izgonirii lui Adam din Rai), rostită în data de 13 Martie 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

încercând libertatea deplină pe care i-o dăduse omului. Putea să se folosească de tot ce are, dar din pomul oprit să nu se atingă, să nu mănânce din el.

Această porunca a fost greu de respectat pentru că pe lângă dragostea lui Dumnezeu pe Adam îl pândea și ispitirea diavolului. Și acest diavol – care este înger creat de Dumnezeu, dar care nerespectând poruncile lui Dumnezeu a fost alungat din Rai, alungat din slujba lui Dumnezeu, având însă posibilitatea de a fi peste tot și de a ispiti – s-a apropiat și de Adam și de Eva, ispitindu-i cu mirajul unei alte stări, mai alese și mai fericite decât cea pe care le-o dăduse Dumnezeu. Adam și Eva au căzut în ispitirea arătată de diavol și au călcat porunca lui Dumnezeu. El, Atotștiutorul, Atotfăcătorul și Atotvăzătorul a știut ce s-a întâmplat și, din dragoste, l-a strigat pe Adam și l-a întrebat ce s-a întâmplat: „*Adame, unde ești?* ”(Facerea II, 9).

Iar Adam, rușinându-se, nu s-a arătat în fața lui Dumnezeu ca să-și ceară iertare pentru ceea ce a făcut. A rămas statornic în păcatul lui, în călcarea poruncii lui Dumnezeu și atunci a urmat imediat alungarea sau izgonirea lui Adam din Rai. În clipa aceea, iubirii mei, s-a produs cea mai mare ruptură a relațiilor dintre om și Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu l-a creat pe om după chipul și asemănarea Lui, deci l-a înzestrat cu posibilități pe care le avea și Dumnezeu, dar omul nu a fost în stare să păstreze aceste daruri pe care i le-a dat Dumnezeu și în clipa în care a fost supus ispitei, a căzut în păcat. Urmare a păcatului a pierdut cea mai mare și mai frumoasă posibilitate pe care i-a dăruit-o Dumnezeu, putința de a nu muri, de a fi veșnic în rai. A pierdut această posibilitate de a nu muri și, prin păcat, iubirii mei, a intrat moartea în viața lui. **Și pentru că în Rai nu este posibilitate de a muri**, Dumnezeu i-a izgonit pe Adam și pe Eva din Raiul desfătării. Și atunci chipul lui Dumnezeu în om s-a întunecat, dar nu s-a pierdut. Din clipa aceasta omul a devenit muritor.

Din clipa aceasta omul a trebuit să respecte o altă porunca a lui Dumnezeu: creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul, muncindu-l că să va dea roade și în sudoarea frunții să va câștigați existența. Clipa aceasta, iubirii mei, este clipa cea mai jalnică, cea mai tristă a existenței omenești. Prima pereche de oameni a ieșit din Rai, a început să muncească ca să-și câștige existența prin sudoarea frunții, să-și nască pruncii în dureri și împreună să caute întoarcerea spre mântuire. Fiindcă, iubirii mei, Dumnezeu l-a creat pe om din dragoste și dragostea lui Dumnezeu este nemărginită și de aceea i-a lăsat și posibilitatea de întoarcere în Raiul pe care l-a pierdut. Și Dumnezeu i-a făgăduit Evei că va naște pe Cel care va aduce mântuirea neamului omenesc, pe Cel care va zdrobi capul șarpelui prin care a venit ispitirea și care a făcut ca omul să își piardă nemurirea, să muncească pentru a trăi și să se răscumpere pentru a se putea întoarce la Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, la plinirea vremii, atunci când Dumnezeu a socotit că omenirea a ajuns la acea stare ca să poată sesiza bunătatea lui Dumnezeu și să fie pregătită pentru a-L primi pe Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu Tatăl L-a trimis pe Fiul Său în lume, ca ființă omenească, întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara. O ființă la fel ca Adam și ca toți urmașii lui, dar care, spre deosebire de Adam și de urmașii lui, trebuia să fie curată, ca să se poată aduce apoi jertfă de răscumpărare pentru întreg neamul omenesc. Neamul omenesc era recapitulat în ființa Celui care avea să vină ca Mântuitor al oamenilor, Cel care era născut, nu făcut așa cum a fost Adam. Acesta avea să răscumpere păcatul făcut de Adam. Acesta, fiind Mântuitorul nostru Iisus Hristos, a venit, așa cum spune Apostolul, la plinirea vremii, atunci când omenirea întreagă era pregătită să-L primească.

De aceea, pentru a putea găsi calea întoarcerii spre Raiul pierdut de Adam, Mântuitorul Iisus Hristos – care a venit să împlinească făgăduința făcută Evei în clipa în care au fost izgoniți din Rai – în Evanghelia care s-a citit astăzi și pe care este bine să o ținem minte, iubiții mei, ne arată și posibilitatea de a recâștiga Raiul pe care l-a pierdut Adam prin păcat.

Și cea dintâi condiție pe care ne-o arată Mântuitorul ca să putem găsi calea întoarcerii este aceea de a nu mai păcătui, de a ne pocăi de toate păcatele făcute. Pentru aceasta Biserica, după învățătura Mântuitorului, a rânduit postul acesta, Postul Mare prin care ne pregătim pentru marea sărbătoare în care Dumnezeu întrupat, a zdrobit capul șarpelui, a primit moartea și a înviat din morți, după ce a coborât în infern și a dezlegat legăturile celor legați de păcate, a deschis Raiul ca să poată intra din nou omenirea în bucuria Tatălui Ceresc. De aceea, iubiții mei, spune Sfântul Apostol Luca în Faptele Apostolilor că, propovăduind, Sfinții Apostoli le-au arătat oamenilor calea spre mântuire, *„întărind sufletele ucenicilor, îndemnându-i să stăruie în credință și (arătându-le) că prin multe stăruințe trebuie să intrăm în împărăția lui Dumnezeu”* (Fapte XIV, 22). Deci, întărindu-ne în credință și acceptând oarecum calea suferinței purificatoare, pornim pe calea aceasta a Postului Mare care ne așteaptă sufletele, cale pe care o începem astăzi când lăsăm sec de brânză.

Calea postului, iubiții mei, este o cale aleasă, care cere participarea fiecăruia dintre noi cu deplină conștiință. În felul acesta deșteptăm ceea ce ne-a dăruit Dumnezeu și l-a înzestrat cu ea pe Adam, conștiința, ca să fie prezentă și puternică, pentru ca în fiecare clipă a vieții noastre, dar mai ales în vremea postului, să fie mergătoare spre calea spre Mântuire. Calea postului, iubiții mei, este drumul împărătesc care duce la mântuire.

Astfel Mântuitorul Iisus Hristos, care este întruchiparea dragostei lui Dumnezeu, a venit ca să le descopere oamenilor tot ceea ce este de trebuință pentru a se apropia de Dumnezeu, pentru a găsi calea, pentru a putea merge pe drumul acesta cu încercări, cu suferințe.

De aceea Sfânta Evanghelie de astăzi ne spune condițiile prin care noi putem să străbatem vremea Postului Mare. Și începe Evanghelia și spune: „*De veți ierta oamenilor greșelele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc ; Iar de nu veți ierta oamenilor greșelele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelele voastre*” (Matei VI, 14-15). Iată, iubiții mei, cea dintâi învățătură a duminicii acesteia care ne deschide calea spre post, zi care se mai numește din această pricina și duminică iertării. Este ziua în care începem să zicem rugăciunea despre care spun Părinții că este cheia care deschide ușile raiului: „*Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al iubirii de multe și al grăirii în deșert nu mi-l da mie*”. Deci alungăm cu rugăciunea ispitirile care vin în toată vremea și în tot locul asupra noastră și uitându-ne și văzând în fratele nostru chipul și asemănarea noastră, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, trebuie să ne gândim cum să îi iertăm greșelile pe care le-a făcut față de noi. Căci spune Mântuitorul: de nu veți ierta greșelile fraților voștri, nici Dumnezeu nu vă va ierta.

Această învățătură este atât de importantă fiindcă atunci când Apostolii L-au întrebat pe Mântuitorul și au zis: Doamne, învață-ne să ne rugăm, i-a învățat rugăciunea Tatăl nostru în care se spune: „*și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri*” (Matei VI, 12). Iată cum Mântuitorul ne face să simțim, nu numai în Evanghelia de astăzi, cât de puternic este mesajul și cât de mare valoare are în fața lui Dumnezeu această jertfă a noastră față de semenii noștri. Căci dacă nu îi vom ierta, nu ne va ierta nici nouă Dumnezeu.

Iar mai departe, Evanghelia de astăzi se referă la această suferință pe care trebuie să o acceptăm și să ne-o însușim pe calea postului. Acest post este o necesitate, este o exercitare a voinței noastre de a ne învinge dorințele, poftele, lucrurile mărunte putem spune, dar care neînfrânate pot să îl stăpânească pe om atât de mult, încât poate să cadă puternic în nenumărate păcate: al beției, al lăcomiei, al furtului, al arghirofiliei și în atât de multe alte păcate care sunt legate de poftele omenești. Și dacă nu vom încerca să ne stăpânim și prin aceasta să facem voința noastră să fie puternică și în slujba lui Dumnezeu, atunci nu vom găsi cu ușurătate calea spre Dumnezeu. Și spune Evanghelia, iubiții mei, că atunci „*Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor*” (Matei VI, 16)

Căci postul este o luptă plină de smerenie, să nu te întristeze că renunți la lapte, la carne, la brânză sau la ouă, ci dimpotrivă: să îți fie postul dorință de a birui poftele și să nu îți fie

fățarnicie sau suferință sau alte neajunsuri că din pricina aceasta trebuie să nu mănânc lapte, să nu mănânc carne, toate acestea fiind încercări de a te minți pe tine. Fiindcă oricât de mare ar fi suferința, câteva zile de post, tot pot fi realizate. Dimpotrivă, postul este și o recomandare medicală. Dar atunci când postești obligat de un regim medical nu mai este post. Postul este o renunțare cu bucurie, nu cu tristețe, postul este o jertfă pe care o faci pentru propria ta mântuire. De aceea, când postiți, nu vă smoliți fețele, nici nu faceți paradă din faptul că postești, fiți smeriți și jertfelnici pe calea aceasta a postului către mântuire. Căci spune Sfânta Evanghelie: *când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatăl tău care este în ascuns te vede*. Și în felul acesta ducem această luptă internă, mai mult cu mintea (care trebuie să stăpânească pornirile trupului) ca să fie cea în care se manifestă scânteia dumnezeiască.

Prin puterile sufletului, prin voință, prin dragoste, prin sentiment, te vede Tatăl cât de mult folosești puterile pe care ți le-a dat ca să te poți apropia de El. Deși suntem constrânși de viață să drămuim fiecare leu pe care îl avem, totuși să nu te stăpânească această putere a banului și de aceea zice Evanghelia de astăzi „*nu va adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-va comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură*” (Matei VI, 19-20).

Pentru că din toate acestea trebuie să știm și să trăim un adevăr pe care îl constată Sfântul Evanghelist: „*Căci unde este comoară ta, acolo va fi și inima ta*” (Matei VI, 21). Și dacă ați făcut un dar pentru o Biserică, să construiți o Biserică, să faceți un veșmânt, să faceți un potir, acolo este și inima voastră, fiindcă este rodul muncii pe care îl investiți în aceste obiecte pentru Sfânta Liturghie și pentru a construi o Biserică sau pentru a susține o Biserică existentă. Acolo îți pui toată inima ta și Dumnezeu vede jertfa pe care ai făcut-o pentru a fi util celor pe care i-ai iertat din jurul tău și care vin împreună cu tine să-I aducă laudă lui Dumnezeu în aceste locașuri afierosite, destinate pentru a fi loc de jertfă, loc al Sfintei Euharistii.

Căci nu se poate face Sfânta Liturghie în orice loc, acum în vremea noastră, când avem Biserici, fiindcă masa sfântului altar este cel mai sfânt loc de pe fața pământului. Este locul unde Duhul Sfânt se pogoară la fiecare Sfântă Liturghie la invocarea preoților, iar pâinea și vinul, care sunt rodul muncii noastre și sunt daruri aduse la altar, se transformă în Trupul și Sângele Domnului prin lucrarea puternică a Sfântului Duh. Acestea ni se oferă nouă când ne cheamă: „*cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să ne apropiem*” ca să ne împărtășim cu Sfântul Trup și Sfântul Sânge al Mântuitorului. Jertfa ne însoțește întotdeauna, jertfa este armă puternică și ne însoțește întotdeauna împreună cu rugăciunea împotriva oricărei ispitiri.

Iubiții mei, iertați-mă dacă aduc aminte că astăzi este ziua de 13 și mai zilele trecute am primit de la cineva un proces verbal de interogatoriu pe care mi l-a luat securitatea exact în 16 martie 1966, deci acum 60 de ani, când, să nu îmi fie spre laudă, în toată vremea m-am gândit că nu fac altceva decât să jertfesc din viața mea o frântură pentru ca să îmi ierte Dumnezeu păcatele pe care le-am făcut și eu ca om pe fața pământului. De aceea, iubiții mei, în această duminică a iertării vă rog pe toți, și pe frații mei de la sfântul altar, și pe frățiile voastre, iertați-mă, ca Bunul Dumnezeu să ne ierte pe toți. Amin.

CANONUL CEL MARE⁹²

-ultima parte-

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Ne-a învrednicit Bunul Dumnezeu ca să trecem primele zile ale Sfântului și Marelui Post și astăzi să încheiem Canonul cel Mare, pe care l-am citit câte o părticică în fiecare dintre aceste zile. Spuneau bătrânii Bisericii noastre că atât de important este pentru viața noastră spirituală lectura canonului, încât așa cum avem cartea de rugăciuni, așa ar trebui să avem în casă întotdeauna cărticica scrisă de Sfântul Andrei Criteanul, pe care îl pomenim de fiecare dată când se termină canonul. Pentru că aceasta nu este numai o cântare pentru Postul Mare, ci este o cântare pentru toată vremea de pocăință și mai ales pentru vremea în care ne simțim sufletele împovărate. Și tot așa pentru clipele în care ne este greu să ne întâlnim cu noi înșine, pentru ca împreună sufletul și trupul să se apropie de Dumnezeu cu pocăință.

Acest canon se numește „*Canonul de Pocăință*” și cuprinde atât de multă teologie, atât de multă pocăință, încât de la Adam și până în vremea noastră toate faptele noastre sunt cuprinse în el.

N-am să încep eu acum, cum începe canonul, să spun cum a adus în față tot Vechiul Testament și tot Noul Testament. Dar vă amintesc doar faptul că ne spune Canonul cel Mare că pe om l-a făcut Dumnezeu după chipul și asemănarea Lui și l-a împodobit ca pe un împărat. Și pentru aceasta se exemplifică cu modelul dreptului Iov, care a fost îmbrăcat cu diademă împărătească și avea bogății multe; și la un moment dat pe toate le-a pierdut. Acest fapt ni-l aduce în amintire nouă Sfântul Andrei Criteanul în acest canon fiindcă ni se poate întâmpla fiecăruia dintre noi.

Și atunci, dacă dreptul Iov a pierdut această diademă împărătească, ca să fie încercat în credința lui, orice întâmplare a vieții noastre trebuie să o luăm și noi numai ca pe o încercare pentru tăria credinței.

Și, ca dreptul Iov (care – spune canonul – că gunoiul și-l socotea ca pe un scaun împărătesc și sărăcia ca pe o hlamidă, o mantie împărătească), să câștigăm și noi *deșteptarea* așa cum spune cântarea aici: „*Suflete al meu, suflete al meu, pentru ce dormi? Deșteaptă-te, căci sfârșitul se apropie.*” Sfârșitul se apropie cu fiecare zi a vieții noastre. Fiecare zi pe care o petrecem este un adaos la ceea ce avem noi de trăit, dar nu înseamnă că sfârșitul este mâine. Nu știe nimeni când va fi sfârșitul, doar Bunul Dumnezeu știe. Și de aceea, când L-au întreat

⁹² Cuvânt în seara de joi din prima Săptămână a Postului Mare la Canonul Sfântului Andrei Criteanul, rostită în data de 17 Martie 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Apostolii pe Mântuitorul când va veni sfârșitul, zice: „*Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa*” (Fapte I, 7).

Dar, ne spun Sfinții Părinții, să socotim în așa fel încât fiecare zi să fie ca și cum ar fi ultima – adică să fim pregătiți cu tot ceea ce avem ca să ne luăm rămas bun de la această viață, fără să regretăm. Fiindcă de fapt viața este dată, pentru cum atât de frumos spune cântarea serii acesteia: „*Întoarce-te, o, ticăloase suflete, mai înainte până ce nu ia sfârșit praznicul vieții*”. Praznicul vieții.... Iubiții mei, praznicul este sărbătoare mare, praznicul este viața noastră fiindcă este dar de la Dumnezeu. Și în acest praznic, cum spune mai devreme, timpul vieții noastre, este scurt și plin de dureri și răutăți. Dar, întru pocăință, întoarce-te către Cer, care ți-a permis acest praznic al vieții.

Iubiții mei, această perspectivă a vieții noastre ca un praznic este atât de minunat sugerată de către Sfântul Andrei Criteanul, care a scris această canon. Și chemarea lui, a unui suflet către pocăință, este mereu actuală, a fost și va fi întotdeauna.

Iertați-mă – va spune cineva că nu are loc ceea ce vă voi spune acum. Cu câteva zeci, sau aproape sute de ani înainte, apăruse un manifest prin Europa care începea cu „*O stație colindă Europa*”. A fost manifestul partidului comunist, care a rătăcit mințile oamenilor; și noi, țara noastră, vreme de mai bine de patruzeci de ani am știut ce înseamnă aceasta. Și dacă n-ar fi ascultat această chemare „*Suflete, suflete, pentru ce dormi?*”, și dacă nu s-ar fi trezit, cine știe unde ar fi ajuns omenirea. În vremea aceea, când stafia colinda Europa, mulți tineri și-au pierdut busola, așa cum mulți tineri și în vremea noastră nu o mai găsesc și nici părinții nu sunt în ajutorul lor (așa cum ar trebui) ca să caute orientarea aceasta.

De aceea, Canonul cel Mare al Sfântului Andrei poate să fie un mijloc de a-i aduce – prin frumusețea lui literară, prin ceea ce cuprinde ca putere duhovnicească – ajutor oricărui dintre cei care vor să spună unui suflet: „*Suflete, pentru ce dormi? Scoală-te, sfârșitul se apropie.*”

Unul dintre marii teologi ai Bisericii Ortodoxe din lumea apuseană a fost și el în această rătăcire. Și când a fost să cunoască, după ce a căutat prin multe locuri, frumusețea acestui canon, s-a întors de la rătăcire, a studiat frumusețea teologiei ortodoxe și a ajuns unul dintre cei mai mari teologi din lumea apuseană, pe nume Clement Olivier. A fost și unul care s-a adăpat din învățătura părintelui Stăniloiaie și a părintelui Galeriu. Și pentru această stimă pe care a avut-o pentru acești oameni, a venit și în țara noastră românească și a căutat să cunoască cât mai aproape frumusețea ortodoxiei. Împreună cu părintele Stăniloiaie a cercetat toate mănăstirile noastre românești și s-a dus și a stat de vorbă cu părintele Cleopa și cu părintele Paisie de la Sihăstria, de la mănăstirea unde era retras el, la Sihla, și acolo, cu smerenie, deși era un om învățat și apreciat, s-a plecat să asculte învățătura părintelui Paisie Olaru. Din gândirea și bucuria pe care i-au dat-o cunoașterea ortodoxiei a scris mai multe cărți, printre care una care laudă

frumusețea acestui canon din seara aceasta, intitulată „*Cântecul lacrimilor*”. Uneori lacrimile sunt socotite drept slăbiciune. Ori este atât de frumoasă teologia lacrimilor, încât numai un sfânt, Andrei Criteanul, în acest canon, poate să spună care este rolul și rostul lacrimilor în viața sufletului.

În seara aceasta, în partea de canon pe care am ascultat-o, spune cântarea: „*Spală-mă și pe mine cu lacrimile mele, căci am alunecat cu neînfrânarea*”. Deci ne rugăm lui Dumnezeu ca prin propriile noastre lacrimi să ne spele păcatele: „*dăruiește-mi-le, căci nu am nici lacrimi nici pocăință*”. Lacrimile sunt, așadar, legate de pocăință; ele nu izvorăsc decât atunci când ai o mare bucurie sau o mare întristare, iar atunci vin ca un dar de la Dumnezeu. De aceea rugăciunea spune: „*dăruiește-mi-le și primește picăturile ochilor mei*”, picături care izvorăsc de undeva dintr-un depozit sacru. Este depozitul care mișcă toată viața noastră, căci circulația sângelui face ca noi să trăim; ori din acest sânge izvorăsc lacrimile. Ele sunt serul fiziologic pe care sufletul nostru îl produce în clipa în care am vrea să ne spălăm de lacrimi. Și numai atunci vin când Dumnezeu ni le dăruiește, căci „*în baia lacrimilor mele, mă rog Ție, albă ca zăpada făcând haina trupului meu*”.

De aceea, iubiții mei, este atât de frumoasă cântarea canonului pe care îl vom mai repeta încă o dată în Săptămâna a cincea a acestui post. Și pentru aceasta să ne rugăm Bunului Dumnezeu ca atunci când nu mai putem suporta durerile să ne dăruiască lacrimi de pocăință, ca să putem și noi să ne spălăm în baia lacrimilor. Amin.

**VINDECAREA SLĂBĂNOGULUI DIN CAPERNAUM.
SĂRBĂTOAREA SFÂNTULUI GRIGORIE PALAMA⁹³**

(Ev. Marcu II, 1-12; Ioan X, 9-16)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

În drumul către Înviere, către marea sărbătoare a biruinței Domnului Iisus Hristos asupra morții și a păcatului, iată-ne astăzi în a doua Duminică de urcuș. În această Duminică, Sfânta Evanghelie ne aduce în față un exemplu de credință deosebit și ne pune în față pe slăbănogul din Capernaum care nu s-a putut apropia de Mântuitorul. Dar, dragostea prietenilor săi, a celor care îl iubeau pe el ca făptură a lui Dumnezeu, l-a luat cu targa, cu patul lui de suferință, și l-a dus acolo unde știau că Mântuitorul, așa cum ne spune Evanghelistul, predica Evanghelia mântuirii. Dar în fața ușii unde vorbea Mântuitorul era atâta mulțime încât nu au putut să îl apropie pe cel bolnav de El. Și atunci au hotărât să îl urce pe acoperișul casei. Acolo, în Țara Sfântă, nu era ca la noi cu acoperișul înalt, ci era o platforma, o terasă. Au descoperit casa, au desființat acel acoperiș și au coborât patul cu cel bolnav în fața Mântuitorului. Și ne spune Sfânta Evanghelie că Mântuitorul, văzând credința lor, i-a zis celui bolnav: „*Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!*” (Marcu II, 5). Iată, iubii mei, ce faptă mare vedem noi creștinii înfăptuită de Mântuitorul Iisus Hristos, pricinuită de credința arătată de oameni față de un om în suferință. Și acest fapt îl subliniază Mântuitorul, fiindcă ne spune Evanghelia: „*văzând Iisus credința lor*” (Marcu II, 5).

Iubii mei, noi, creștinii, care de două mii de ani avem atât de multe mărturii despre ceea ce lucrează Dumnezeu în sufletele noastre prin puterea pe care a încredințat-o Bisericii, prin lucrarea Sfântului Duh, prin exemplul acesta de credință, trebuie să pășim pe calea vieții noastre cu curaj, să ne apropiem de Mântuitorul în orice împrejurare, îndepărtând piedicile care stau în calea apropierii noastre de Mântuitorul Iisus Hristos.

Și pentru noi astăzi, cea mai mare piedică, acoperișul greu pe care trebuie să îl dăm la o parte este păcatul înmulțit în fel și chip în viața noastră. Acest păcat, iubii mei, este ca acoperișul acela care îl despărțea pe cel bolnav de Mântuitorul. Și atunci dragostea noastră, aprecierea noastră față de orice om în suferință, să ne dea tăria de a trece toate piedicile din calea noastră și a aproapelui nostru, a celor pe care îi iubim, așa cum l-au iubit cei patru pe cel suferind pe care l-au adus pe sus în fața Mântuitorului. Și noi să lucrăm împreună ca să îi ajutăm întru mântuire. Și atunci Mântuitorul, văzând credința și dragostea noastră, poate să ne spună fiecăruia dintre noi: „*Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!*” (Marcu II, 5). Auzind acest fapt din gura

⁹³ **Predică la Duminica a 2-a din Post (a Sfântului Grigore Palama; Vindecarea Slăbănogului din Capernaum) rostită în data de 8 Martie 2015, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

Mântuitorului, au fost atunci o seamă de cârtitori. Așa cum sunt atât de mulți și astăzi în jurul nostru care prefăcându-se că ne iubesc sau că ne ajută, sunt de fapt potrivnicii noștri, potrivnicii lui Dumnezeu pe care ar vrea să Îl împiedice să fie aproape de noi.

Fiindcă Mântuitorul Iisus Hristos i-a spus atunci celui bolnav: „*Fiule, iertate îți sunt păcatele tale!*” Prin această grăire, zicându-i „*fiule*”, arată că între om și Dumnezeu este o legătură strânsă, aceea de filiație și pentru aceasta Dumnezeu și-a arătat dragostea față de cel în suferință și l-a iertat de păcate ca pe un fiu care avea credință pentru mântuirea lui.

Iar cei care cârteau spuneau: cum poate să spună „*iertate îți sunt păcatele tale!*”, știind ei după învățătura Sfintei Scripturi a Vechiului Testament că numai Dumnezeu poate ierta. Ei nu cunoșteau că Cel din fața lor era Însuși Dumnezeu, Unul din Treime, Fiul întrupat în făptura omenească. Și pentru aceasta le explica mai departe și, după ce a cunoscut (spune Sfânta Scriptură) cu duhul ceea ce cugetau cei care cârteau, i-a întrebat: „*Ce este mai ușor a zice slăbănogului: Iertate îți sunt păcatele, sau a zice: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă?*” (Marcu II, 9). Atunci afirmă pentru întâia dată, de când vorbea Mântuitorul, că trebuie „*să știți că putere are Fiul Omului a ierta păcatele pe pământ*” (Marcu II, 10).

Acum le spune cu adevărat rostul cu care a venit Fiul lui Dumnezeu întrupat pe pământ. Și zice slăbănogului: „*Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta*” (Marcu II, 9). Și slăbănogul s-a ridicat și toți cei care vedeau s-au mirat și ziceau că n-a fost niciodată o astfel de arătare către oameni și de aceea toți Îl slăveau pe Dumnezeu.

Iată, frații mei, ce învățătură ne pune Sfânta Evanghelie astăzi: că Dumnezeu are putere de a ierta păcatele, dar tot în întâmplarea istorisită astăzi vedem că Dumnezeu iartă păcatele acolo unde vede credința că se manifestă, precum în ceea ce au făcut cei patru. De aceea, iubiții mei, pe calea postului și noi trebuie să ne arătăm nu numai credința, care i-a făcut pe cei patru să-l ducă pe slăbănog la Mântuitorul, ci și dragostea unora către alții, aducând pe fiecare din apropierea noastră la Domnul, ca împreună să ne bucurăm de aceste cuvinte ale Mântuitorului. Fiindcă puterea lui Dumnezeu nu s-a manifestat numai atunci, ci se manifestă neîncetat în mijlocul lumii pe care a creat-o Dumnezeu.

De aceea, Biserica noastră ne îndeamnă, ca în această a doua Duminică din Postul Mare, după ce în prima Duminică am sărbătorit ortodoxia și învățătura Bisericii Ortodoxe despre icoane, să îl sărbătorim pe Sfântul Grigorie Palama, un călugăr cu viață aleasă. Acest ascet și înțelept dăruit de Dumnezeu cu gândire aleasă ne face să pricepem, iubiții mei, că această putere pe care ne-o arată Evanghelia, când ne spune Mântuitorul că are putere de a ierta păcatele, această putere a lui Dumnezeu nu s-a mărginit la timpul de atunci, ci ea este prezentă tot timpul alături de noi. Fiindcă Dumnezeu, după învățătura Sfântului Ioan, este Iubire și Îi iubește pe toți

fiii Lui și nu îi lasă pradă păcatului ca să îi ducă spre pieire, ci trimite harul Sfântului Duh care lucrează neîncetat în Biserică și ne ajută pe toți să găsim calea spre mântuire.

Acest har constituie învățătura pentru care Sfântul Grigorie Palama este cinstit de Biserica noastră. El a trăit în secolul al XIII – XIV- lea, într-o vreme în care se discuta în lume se discutau toate, așa cum astăzi între oameni se discută toată vremea despre întâmplările pe care le auzim la televizor și comentăm ce a făcut unul, ce a făcut altul, dar atunci preocuparea mai importantă a lumii nu erau aceste aspecte materiale care îi preocupă astăzi pe oameni, ci era preocuparea de mântuire. Și apăruse o învățătură care spunea că Dumnezeu stă undeva departe și ceea ce face este că lucrează lucruri create pentru noi și ni le pune la îndemână ca să le folosim.

Ori, Sfântul Grigorie Palama folosind o comparație foarte la îndemâna oricui, spune că așa cum soarele trimite raze și încălzește și îi ajută pe oameni, prin căldură, să își ducă viața liniștiți – face ca această căldură să germineze semințele căzute în pământ și să se ridice verdeața și animalele să se bucure, ca împreună cu tot ceea ce este creat pe pământ să fie folositor omului (plecând de la acest fapt păgânii adorau soarele ca și cum ar fi fost Dumnezeuul lor) – tot așa Dumnezeu în Sfânta Treime, care este Creatorul întregii omeniri și al întregului cosmos, își revarsă iubirea în mod neîncetat prin ceea ce numim noi energiile necreate care vin de la El.

Fiindcă și soarele cu toată energia pe care o trimite pe pământ este tot creația lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu nu creează energia pe care El însuși o trimite pe pământ, ci aceasta izvorăște din El. Este dragostea lui Dumnezeu care se revarsă în mii și mii de forme pe fața pământului și ne învăluie în această dragoste dumnezeiască, pe care Sfântul Duh o împărtășește peste fața întregului pământ.

Și în această dragoste Dumnezeu ne cuprinde și Îl trimite pe Fiul Său să răscumpere omenirea din păcate, să restaureze firea omenească. Dacă cel dintâi dintre oameni, Adam, a avut bucuria a-L vedea neîncetat pe Dumnezeu și trăia cu dragostea Lui până când a păcătuit, prin Iisus Hristos ființa omenească a fost restaurată și i s-a dat posibilitatea să simtă dragostea lui Dumnezeu așa cum simte și căldura soarelui.

Și pentru aceasta, așa cum slăbănogul din Capernaum a fost îndreptat, vindecat, restaurat, ca să poată să simtă dragostea lui Dumnezeu care i-a iertat păcatele, așa Dumnezeu a dat posibilitatea, prin Sfinții Apostoli, să se transmită mai departe lumii creștine prin episcopi și preoți puterea aceasta de a ierta păcatele, căci le-a spus Apostolilor în ziua întâi de Înviere: „*Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*” (Matei XXVIII, 19) și toți cei ce sunt botezați în numele Sfintei Treimi sunt îmbrăcați în Hristos.

Apostolilor, care și ei la rândul lor au împărtășit puterea de la Dumnezeu asupra preoților și episcopilor, le-a zis: „*Căroră le veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute*” (Ioan XX, 23). Astfel, în taina Sfintei Spovedanii, preotul ascultând mărturisirea, așa cum Mântuitorul Iisus Hristos i-a spus slăbănogului: „*Iertate sunt păcatele tale!*”, așa și preotul zice: „*Domnul și Dumnezeul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos să-ți ierte ție, fiule duhovnicesc, toate păcatele tale, iar eu nevrednicul preot și duhovnic cu puterea ce îmi este dată te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*”.

În felul acesta, ca și slăbănogul redevenit ființă omenească curată, așa și noi care suntem toți slăbănogi și cerșetori ai Harului dumnezeiesc și noi primim iertarea păcatelor și în clipa aceea ființa noastră omenească este curățată și iertată de păcat ca să fie vrednică de a se împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului. Cel care ne-a învățat această teologie a darurilor pe care le împarte Dumnezeu asupra oamenilor este Sfântul Grigorie Palama. El spune, și trebuie să fim atenți, că Dumnezeu în ființa Lui, în esența Lui, este incognoscibil de către om. Nimeni nu L-a văzut pe Dumnezeu și nici nu poate să Îl vadă, dar este cognoscibil, adică Îl putem simți, Îl putem cunoaște prin ceea ce Dumnezeu face prin Harul dumnezeiesc în viața noastră a tuturor. Ne împărtășește darurile Sale cele bogate prin energiile pe care le revarsă asupra omenirii în mod deosebit și a întregului cosmos în mod general. Fiindcă întreaga lume trăiește și viază în dragostea și bunătatea lui Dumnezeu.

Pentru aceasta, iubiții mei, calea postului este destul de grea, dar calea postului ne duce către bucuria Învierii, către clipa cea mai mare în care ne bucurăm de darurile pe care Dumnezeu ni le împarte neîncetat. Și fiecare clipă a vieții noastre este o clipă de bucurie a întâlnirii cu lucrarea lui Dumnezeu prin energiile pe care le revarsă neîncetat. Iar fiecare Sfântă Liturghie în care Duhul Sfânt lucrează și transfigurează pe masa Sfântului Altar Cinstitele Daruri, creează pentru om posibilitatea de a se împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului.

Astfel, lucrarea energiilor ne ajută pe fiecare să dobândim iertare de păcate, să dobândim cunoașterea lui Dumnezeu care este incognoscibil în ființa Sa, dar cognoscibil în lucrările Sale și acest fapt trebuie să îl vedem în fiecare clipă a vieții noastre, căci în fiecare loc este prezent Dumnezeu care ne ajută și ne îndrumă pe calea spre mântuire. Amin.

SFÂNTA CRUCE⁹⁴

(Ev. Marcu VIII, 34-38; IX, 1)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Înțelepciunea Sfinților Părinți a rânduit ca la mijlocul Postului Mare, în această Duminică cu care începem a patra săptămână din post, să facem cinstirea și pomenirea Sfintei Cruci. Aceasta pentru faptul că Sfânta Cruce este cea care, înfiptă în mijlocul existenței, desparte existența în două perioade: cea de dinaintea de cruce, de dinaintea de venirea lui Hristos, care este perioada Vechiului Testament, și cea după înfingerea Crucii pe Golgota, care este perioada mântuirii noastre prin Sfânta Cruce, fiindcă prin Sfânta Cruce, cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, s-a săvârșit biruința asupra păcatului.

În fiecare Duminică din cele în care săvârșim Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, cum am făcut-o și astăzi, preotul rostește în fața Sfântului Potir o rugăciune minunată (în care se adresează și Sfintei Cruci) în care spune că prin ea Iisus Hristos s-a coborât la iad ca să biruiască moartea.

Pentru acest fapt cinstim în mod deosebit Sfânta Cruce, aducându-i venerare de trei ori pe an: odată la 14 septembrie, când este arătarea Sfintei Cruci, o dată la 1 august și acum în a treia Duminică din Postul Mare. Facem toate acestea (și mai ales astăzi) fiindcă ne spune Sfântul Ioan Gură de Aur, în cuvintele sale măiestrite, că prin Cruce s-a săvârșit mântuirea noastră. Ori de câte ori pomenim Sfânta Cruce sau ne facem semnul ei, știm că ea a devenit simbolul biruinței prin faptul că Mântuitorul Iisus Hristos, jertfându-se pe Cruce, a biruit moartea.

Până în momentul în care Iisus Hristos s-a răstignit pe lemnul Crucii, moartea era cu adevărat moarte și de aceea Crucea este piatra de hotar între două existențe.

Fiindcă și înainte de venirea lui Hristos a existat moarte și toți cei care mureau erau pogorâți în cele mai de dedesubt ale pământului, fiindcă prin păcat a intrat moartea în lume. Înainte de păcat nu a existat moartea. Omul creat de Dumnezeu avea posibilitatea de a nu muri, dar prin libertatea voinței lui putea alege între a muri și a nu muri. Și el a ales moartea prin încălcarea poruncii lui Dumnezeu.

În tot Vechiul Testament se vorbește de clipa în care pleacă omul din această viață ca despre moarte, dar din momentul în care Iisus Hristos s-a răstignit pe Cruce și prin Cruce a biruit moartea, nu mai există moartea. Moartea a fost înfrântă și, cum spune cântarea bisericească, Mântuitorul, *S-a coborât în cele de mai dedesubt ale pământului*, spărgând încuietorile iadului,

⁹⁴ Predică la Duminica a 3-a din Post (a Sfintei Cruci) rostită în data de 27 martie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

pentru ca niciodată să nu se mai poată reface. Iisus Hristos biruind moartea l-a ridicat și pe Adam din întunericul morții și l-a întors în Împărăția lui Dumnezeu, așa cum a fost dintru început. Fiindcă Mântuitorul, recapitulând în Sine întreaga fire omenească, prin jertfa Sa curată pe cruce, pe toți ne-a mântuit.

De aceea, de la venirea Mântuitorului nu mai există moarte. Numim moarte faptul că sufletul părăsește trupul de țărână, dar propriu-zis moarte nu mai există, fiindcă toți prin Iisus Hristos ne-am mântuit. Ne spune Evanghelia de astăzi, că atunci când a venit vestea la Mântuitorul că prietenul Său Lazăr a murit, Mântuitorul a lăcrimat și le-a spus ucenicilor că nu a murit, ci doarme.

În acest sens spune Sfântul Ioan Gură de Aur în cuvinte așa de frumoase, că înainte de venirea lui Iisus Hristos sfârșitul omului avea acest nume: moarte, dar de când a venit Iisus Hristos și a murit pentru viața lumii, moartea nu se mai cheamă moarte, ci somn sau adormire. Se numește somn deoarece a spus Hristos că „*Lazăr, prietenul nostru, a adormit*” (Ioan XI, 11). Nu a spus a murit, deși murise. Dar, ca să cunoașteți că numele de adormire, dat morții, era nefolosit pe vremea aceea, vedem că ucenicii s-au tulburat și au zis: „*Doamne, dacă a adormit, se va scula*” (Ioan XI, 12).

Și acesta este sensul morții noastre: este moarte spre Înviere prin Crucea Mântuitorului Iisus Hristos. Și dacă vă întrebați, iubiții mei, mergând într-un cimitir, ce înseamnă aceasta, aflați că numele lui se traduce ca loc de adormire și vedeți la căpătâiul fiecărui mort o cruce și dacă vă uitați la alte religii sau înainte de venirea Mântuitorului, nu veți vedea cruce.

Înainte de venirea Mântuitorului, nu exista cruce la morminte, dar venind biruința lui Iisus Hristos prin Cruce cei care trec din această viață adorm până la Învierea cea de obște. Semnul biruinței Mântuitorului Iisus Hristos se așază la căpătâiul fiecărui creștin adormit întru nădejdea Învierii, fiindcă între Cruce și Înviere este această legătură tainică, adâncă. Prin Cruce ne ducem spre Înviere.

Mântuitorul, jertfindu-Se pe Sine, s-a făcut începătură tuturor oamenilor și în semnul biruinței se pune semnul Crucii, emblema aceasta a creștinismului, semnul biruinței lui Hristos se așază la căpătâiul fiecărui adormit, pentru ca să știm cu toții că nu există moarte. Moartea a fost învinsă, iar Crucea îl păzește pe fiecare creștin în așteptarea vieții, fiindcă în semnul Crucii, iubiții mei, s-a umplut cerul de martiri. Toți cei care au crezut în Iisus Hristos și L-au mărturisit cu prețul vieții lor, prin Cruce au biruit moartea și au trecut în viața de dincolo ca biruitori. Nu i-au înfrânt nici ispita, nici durerea, nici teama de moarte, fiindcă toți, după cum spune Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Evrei, erau cu ochii atinși asupra lui Iisus. L-au urmat pe Hristos care, pentru bucuria pusă înainte, a suferit Crucea, nu a ținut seama de ocară ei și a șezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu și la aceasta au privit toți martirii Bisericii creștine. De aceea

Sfinții Părinți au rânduit să cinstim lemnul Crucii și să spunem că este de viață făcător, pentru că prin el, prin Cruce, prin jertfa adusă de Mântuitorul pe Cruce am câștigat viața, nemurirea și de aceea Crucea este simbolul vieții veșnice.

În viața noastră însemnăm în fiecare zi începutul drumului nostru, începutul zilei noastre, începutul rugăciunilor noastre cu semnul biruinței lui Hristos asupra morții, fiindcă noi, crezând în jertfa Mântuitorului, credem în Învierea Lui și prin Învierea Lui credem în învierea noastră. De aceea, este atât de puternică Biserica creștină, **de aceea spunea Mântuitorul că niciodată porțile iadului nu o vor birui**, fiindcă stă întotdeauna sub semnul biruinței, sub semnul Crucii.

Iubiții mei, Sfânta Evanghelie de astăzi pe care ne-o pune Biserica în față spre reflecție spune în cuvinte atât de frumoase că Iisus, chemând la Sine mulțimea împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: „*Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Marcu VIII, 34).

Vedem iubiții mei, că prin aceste cuvinte, prin care Iisus Hristos ne îmbie Crucea, nu se adresează numai ucenicilor, ci, dimpotrivă. Sfântul Evanghelist când consemnează faptul acesta spune că Iisus: „*chemând la Sine mulțimea, împreună cu ucenicii Săi, le-a zis: Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Marcu VIII, 34). Această îmbiere a crucii o adresează Mântuitorul tuturor mulțimilor, nu numai ucenicilor, dar ucenicii sunt cei dintâi care, aprofundând mai mult și înțelegând mai mult cuvintele Mântuitorului, au primit a se jertfi pentru Cruce.

Dar când Iisus se adresează, observăm că zice: „***cine vrea să vină după Mine***”. **În felul acesta ne dăm seama cât de mult a iubit Dumnezeu lumea atunci când L-a trimis pe Fiul Său ca să le arate oamenilor calea mântuirii. Și această cale este urmarea lui Hristos care ne îmbie Crucea. El spune: „*cine vrea să vină după Mine*”, deci apelează la voința fiecăruia, la judecata personală, la accețiunea sau opțiunea fiecăruia în parte. Căci dacă Dumnezeu ar fi vrut să mântuiască lumea fără participarea ei, așa acum a creat din nimic un univers întreg ar fi putut face și acest lucru. Dar Dumnezeu l-a înzestrat dintru început pe om cu acest dar, cu voință, cu libertatea deplină de a-și alege drumul și, de aceea, i-a respectat pentru totdeauna libertatea, fiindcă Dumnezeu nu își ia la loc cuvântul pe care l-a dat. I-a dat libertatea, deci nu i-a spus: te mântuiesc, de acum, de păcatul pe care l-ai făcut, ci prin Iisus, Fiul Său, i-a spus: „*cine voiește să vină după Mine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*”.**

Urmarea lui Iisus Hristos este un lucru extraordinar. Urmarea lui Hristos o fac acei oameni care, judecând faptele Lui și în raport cu poruncile Dumnezeiești și cu exemplul pe care Mântuitorul l-a dat lumii, își aleg drumul de a purta Crucea și de a urma lui Iisus Hristos.

De aceea, împlinirea acestei poftiri dumnezeiești este un fapt minunat. Este un fapt mântuitor pentru fiecare dintre oameni. Căci a-L urma pe Hristos luându-ți crucea înseamnă că ai

înțeles faptul că lemnul Crucii este cel care a adus mântuirea tuturor oamenilor, pentru că pe El s-a rânduit altarul de jertfă al mântuirii noastre.

Dacă dintru început pierzarea a venit printr-un lemn care era în mijlocul Raiului, acum mântuirea a venit prin alt lemn, cel pe care în mijlocul Golgotei a fost așezat trupul Mântuitorului ca jertfă pentru mântuirea noastră a tuturor. Iar toți cei care judecă faptele Lui și aleg benevol a-L urma pe Hristos înseamnă că au înțeles jertfa Dumnezeiască pentru mântuirea noastră.

De aceea, spune Mântuitorul că: „*cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa*” (Marcu VIII, 35).

Acesta este un paradox: avem impresia că, *a-ți scăpa sufletul*, este un act voluntar al omului, care are impresia că renunțând la Crucea lui Iisus Hristos se va mântui, dar el, de fapt, prin acest act își pierde mântuirea. Aceasta fiindcă numai cei care Îl urmează pe Iisus Hristos și se jertfesc, având impresia că își pierd sufletul, își câștigau viața prin nemurirea care a venit prin Crucea Domnului. Și ce îi folosește oare omului să câștige lumea întreagă dacă își pierde sufletul ?

Iată, iubii mei, faptele noastre sunt cele care ne izbăvesc de păcate sau ne duc spre pierzare. Căci lumea întreagă nu valorează cât valorează sufletul nostru. **Căci sufletul omului este nemuritor, trupul omului se desface în țărâna din care a fost luat, dar sufletul nu se duce în neființă, așa cum spun unii, din nebăgare de seamă, căci neființa este nimicire, este pierdere; sufletul omului se întoarce la acela care l-a dat, la Dumnezeu.**

Și când îți pui sufletul în cântar să vezi, ce este mai de valoare? Sufletul sau lumea întreagă? Dacă prețuiești materia mai mult decât sufletul, te pierzi. Iar cine prețuiește sufletul și îi dă hrană cuvintele mântuitoare ale lui Iisus Hristos, acela își poate câștiga sufletul. Căci nimic nu poate fi dat în schimb pentru suflet, spune Mântuitorul. Nimic din lumea aceasta nu valorează mai mult decât sufletul.

Iar sufletul nu valorează decât dacă îți iei crucea ca să mergi în urma pașilor lui Iisus Hristos. Întâi către suferința de pe Golgota și apoi, împreună cu El, spre Învierea din morți și biruința asupra morții. Căci spune Mântuitorul: „***Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinții îngeri***” (Marcu VIII, 38).

Iată cuvinte descoperitoare ale unei taine neștiute de oamenii de atunci. Iată perspectiva vieții noastre. Căci Mântuitorul, care știa bine că Se va sfârși pe Cruce, le arată oamenilor că această clipă de sfârșit, **sub aspectul material al vieții**, este depășită de faptul că El trece în sânul Tatălui, de-a dreapta Tatălui, de unde iarăși va veni, dar nu singur, ci împreună cu sfinții îngeri, ca să judece întregul neam omenesc.

Descoperirea aceasta, iubirii mei, ne aduce o taină dezvăluită pentru a ne ajuta să putem câștiga mântuirea. Dacă nu am crede în Înviere, zadarnică ar fi credința noastră, zadarnică ar fi propovăduirea noastră. Dacă nu am crede că Iisus Hristos va veni iarăși împreună cu sfinții îngeri, ar însemna că viața noastră se pierde cu adevărat în neînțelegere. Dar Mântuitorul care rostea cuvinte dumnezeiești și descoperirea tainelor neștiute până atunci, spune fiecăruia că, atunci când va veni, *de cel ce se rușinează în această viață de cuvintele Lui, atunci și El Se va rușina de el.*

Aceasta înseamnă că cei ce nu Îl urmează pe Iisus Hristos vor avea parte de o viață pe care în alte împrejurări Mântuitorul o spune că va fi în suferința de dedesubtul pământului. Pentru că, spune în continuare, sunt mulți din cei care aud adevărul pe care Îl grăiește și care nu vor gusta moartea, ci vor vedea Împărăția lui Dumnezeu.

Aceasta este taina mare pe care Evanghelia din Duminica Crucii o dezvăluie. Căci cei mulți, care Îl vor asculta pe Mântuitorul și își vor lua crucea, vor avea parte de Împărăția lui Dumnezeu.

Fiindcă, așa cum spuneam, între Cruce și Înviere este o legătură tainică. Suferința pe Cruce este izbăvitoare și curățitoare, fiindcă Iisus Hristos, El, Cel fără de păcat, luând asupra-și păcatele întregii lumi, le-a răstignit pe Cruce și, în acest fel, moartea a fost biruită, fiindcă Hristos Domnul a coborât prin Cruce, cum spune rugăciunea Sfântului Vasile cel Mare, în cele de dedesubt ale pământului, dezlegând legăturile cele nedezlegate și aducând, pentru toți oamenii, mântuirea.

De aceea, iubirii mei, între suferință și între mântuire este această legătură, de asemenea, tainică. Fiindcă suferința este dată omului nu ca să fie chinat de ea sau ca ispită, ci ca prin suferință să se înalțe, ca Iisus pe Cruce, pentru ca murind în suferință, să câștige drumul către viața de apoi.

Crucea, în felul acesta, este cea mai înaltă formă de manifestare de dragoste a lui Dumnezeu, căci ne dă posibilitatea să gustăm suferința grea, dar prin ea să gustăm preaplinul mântuirii, al bucuriei în Împărăția cerurilor.

De aceea, iubirii mei, Sfântul Maxim Mărturisitorul, în Filocalie, ne spune că Mântuitorul nu trece niciodată cu vederea rugăciunile noastre, ale oamenilor, și luând seama la rugăciunile noastre, toate cele ce cerem din cele văzute, dacă sunt purtătoare a tainei Crucii și a mormântului, primesc acest înțeles prin rațiune: *„Cel ce a cunoscut Taina Crucii și a mormântului, a înțeles rațiunea celor mai înainte spuse; iar cel ce a cunoscut înțelesul tainic al Învierii a cunoscut scopul spre care Dumnezeu a întemeiat toate mai înainte”*. Căci spune: după suferință omul este destinat morții, că trebuie să moară pentru a primi nemurirea. Acesta este drumul pe care ni-l deschide Mântuitorul prin Cruce, drumul spre nemurire.

Și pentru aceasta, Sfântul Ioan Gură de Aur, vorbind despre cinstirea Sfintei Cruci, ni se adresează cu această întrebare: „*Ai văzut cum Crucea este închipuire și a Împărăției ?[...] Aceasta ni s-a făcut nouă aducătoare de nenumărate bunătăți, ne-a izbăvit din înșelăciune, aceasta, într-un întuneric șezând noi, ne-a luminat, aceasta, învrăjbiți fiind noi cu Dumnezeu, ne-a împăcat, înstrăinați fiind ne-a împrietenit, departe fiind aproape ne-a adus*” (Cuvant la cruce și la tâlhar).

Crucea ne-a făcut pe noi ai Săi, de aceea, în această vreme de înjumătățire a Postului, Sfinții Părinți ne-au așezat în drum Crucea ca un arbore stufos la umbra căruia atunci când ești ostenit de drum, te apleci și găsești o clipă de răcoare și odihnă.

Așa ne înfățișează și Sfânta Biserică, acum la înjumătățirea Postului, Sfânta Cruce, și ne îndeamnă să nu ostenim în suspinul nostru, să nu ne dăm de o parte de la osteneală, pentru ca prin post să putem să câștigăm mântuirea.

Fiindcă orice jertfă a noastră, în vremea postului, este o mărturie a faptului că acceptăm invitația făcută de Mântuitorul de a-L urma, luându-ne crucea.

De aceea, în Duminica Sfintei Cruci ne îndeamnă să fim stăruitori în drumul nostru, în urcușul nostru către Golgota, pentru ca apoi să putem slăvi Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

VINDECAREA FIULUI LUNATIC

ȘI

BUNA VESTIRE ⁹⁵

(Ev. Luca I, 24-38; Marcu IX, 17-32; Matei IV, 25; V, 1-12)

(I)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Această minunată Duminică este o sărbătoare Împărătească, nu numai pentru că în fiecare Duminică sărbătorim Învierea Domnului, dar la ziua de astăzi se mai adaugă și sărbătoarea împărătească a Bunevestiri.

Pe lângă faptul că este sărbătoare mare, închinată Maicii Domnului, Biserica a rânduit ca acum, la înjumătățirea Postului – pentru a îndemna pe fiecare dintre creștini să aibă curajul de a merge spre sfârșitul Postului cu tărie sufletească – această sfântă Duminică să fie închinată unuia dintre sfinții părinți care a venit în sprijinul fraților lui scriind o carte intitulată „Scara”. Scara Raiului sau Scara virtuților este o lucrare prin care arată pentru fiecare dintre credincioși drumul către mântuire. Acest sfânt părinte, numit Sfântul Ioan Scărarul, primește din partea Bisericii o cinstită deosebită în această sfântă zi.

Deci avem o dată ziua de Duminică, apoi avem ziua praznicului, apoi avem închinarea Sfântului Ioan Scărarul.

Iubiții mei, fiecare unghi din care am privi această sărbătoare are importanța lui. Sfânta Biserică a pus întotdeauna o frântură din Sfânta Evanghelie, ca să ne arate importanța unui moment din viața Mântuitorului, iar în ziua de astăzi ni se istorisește o minune făcută de Mântuitorul asupra unui copil bolnav de epilepsie pentru care tatăl disperat își mărturisește înaintea Mântuitorului toată durerea sufletească și Îi cere Mântuitorului să îl izbăvească de suferință.

Dar, dragii mei, tocmai modul în care s-a adresat tatăl îndurerat Mântuitorului este un aspect deosebit de important, pe care aș vrea să îl cunoaștem în această sfântă Duminică și să ne apărăm, în viața noastră, de o astfel de atitudine.

Mântuitorul cobora la ucenicii Săi, după ce înaintea lor a săvârșit o minune deosebită, a Schimbării la Față, arătându-le lor slava Sa, pe cât putea mintea lor omenească să priceapă. Și atunci, venind în mijlocul mulțimii care îi înconjura pe ucenici (poporul și ceilalți ucenici

⁹⁵ Predică la Duminica a 4-a din Post (a Bunei Vestiri; a Sfântului Ioan Scărarul; a Vindecării fiului lunatic) rostită în data de 25 martie 2012, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

așteptau să se întoarcă Iisus, care luase împreună cu El pe încă trei dintre ucenicii Săi, dar nimeni nu știa ce se petrece), Iisus i-a întrebat pe ucenicii Săi de ce se gâlceveau cu mulțimea. Și, în loc de răspuns, a ieșit în calea Lui acest părinte îndurerat ce și-a arătat toată drama lui sufletească și care I-a zis: „*de poți ceva, ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi*” (Mc. IX, 22).

Acest tată îndurerat provenea din mijlocul poporului iudeu, care cunoștea prorociile din vechime ce făgăduiau, din voia lui Dumnezeu, să le trimită pe Mesia. Ori iudeul acesta care auzise despre Mântuitorul atâtea lucruri, a venit în calea Lui și, în loc să își arate toată credința în prorociile care vesteau pe Mesia, cu îndoială în suflet, Îi spune: Doamne, „*de poți ceva, ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi*” (Marcu IX, 22).

Până la această întrebare, iubiții mei, Mântuitorul a stat de vorbă cu ceilalți oameni și văzând cum se ceartă între ei le-a zis: „*O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi?*” (Marcu IX, 19).

Această muștrare pe care le-o adresa este justificată de însăși întrebarea acestui părinte îndurerat, care Îi spune „*de poți*”, nu cu credința că poate, ci „*dacă poți*”. Și, atunci Mântuitorul îi spune un cuvânt care este valabil și astăzi cu aceeași tărie în urechile celor care au auzit Sfânta Evanghelie, fiindcă Mântuitorul îi zice: „*De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede*” (Marcu IX, 23).

Aceasta este învățătura Sfintei Evanghelii de astăzi, să nu fim îndoielnici în credința noastră, să nu ne gândim, rugându-ne la Bunul Dumnezeu, ca la Unul care nu are putere, ci totdeauna rugăciunea noastră să o încredințăm Bunului Dumnezeu, cu toată convingerea că El este cu adevărat Fiu al lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru al tuturor.

Și atunci toate sunt cu putință, dacă noi vom avea această credință puternică, așa cum spune Mântuitorul: „*toate sunt cu putință celui ce crede*” (Marcu IX, 23). Auzind acest îndemn, tatăl îndurerat a strigat cu putere și cu lacrimi în ochi: „*Cred, Doamne! Ajută necredinței mele*” (Marcu IX, 24).

Cum mulțimea Îl împresura, Mântuitorul, cunoscând că acest copil al părintelui îndurerat este stăpânit de un duh rău, a zis în auzul tuturor: „*Eu îți poruncesc: Ieși din el și să nu mai intri în el! Și răcnind și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit; iar copilul a rămas ca mort, încât mulți ziceau că a murit. Dar Iisus, apucându-l de mână, l-a ridicat*” (Marcu IX, 25-27).

Atunci, ucenicii, cărora li s-a adresat tatăl mai înainte de a se adresa Mântuitorului și care nu au putut să îl vindece, s-au apropiat și ei de Mântuitorul, care le dăduse și lor putere de a alunga demonii, și L-au întrebat: „*Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim?*” (Marcu IX, 22).

Așa ne întrebăm și noi, iubiții mei, de câte ori, când ne rugăm Bunului Dumnezeu, de ce rugăciunea noastră nu s-a împlinit, iar răspunsul pentru noi este acela pe care L-a dat Mântuitorul

ucenicilor Lui: „*Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși, decât numai cu rugăciune și cu post*” (Marcu IX, 29).

Așa și noi, iubiții mei, să ne rugăm Bunului Dumnezeu să avem, înainte de toate, convingerea că într-adevăr Mântuitorul Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, așa după cum spunem în Simbolul Credinței și că acela care crede cu adevărat, după spusa Mântuitorului, de va zice muntelui să se mute, se va muta. La fel și rugăciunea celor care se adresează cu credință puternică Mântuitorului, însoțită de post, se împlinește.

De aceea Duminica de azi ne aduce această învățătură: pentru că suntem la jumătatea Postului și pentru ca să ajungem cu vrednicie la ziua mării biruințe a Domnului nostru Iisus Hristos asupra morții, moarte pe care am moștenit-o de la strămoșul Adam și pentru ca întotdeauna să avem curajul mergerii înainte, însoțiți de post și de rugăciune.

Căci, iubiții mei, postul și rugăciunea au făcut ca Preacurata Fecioară Maria să fie aleasă din sânul neamului iudeu și din ea să se întrupeze Mântuitorul. Și, așa cum ați auzit cântându-se la strană, „*astăzi s-a făcut începutul mântuirii noastre*”, din acest motiv este mare această zi de Bunăvestire: pentru că ea a făcut începutul mântuirii noastre. Fiindcă în ziua aceasta o făptură cerească, Arhanghelul Gavriil, a venit în casa unde era Fecioara Maria, cea în care și-a petrecut anii tinereții în post și în rugăciune. Așa cum ne istorisește Sfântul Evanghelist Luca, la Fecioara Maria a venit Arhanghelul Gavriil, în timpul în care o altă ființă curată, Elisabeta, era în a șasea lună de sarcină.

Prin Îngerul Gavriil s-a făcut și o altă bunăvestire atunci când lui Zaharia și Elisabetei li s-a vestit nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, după ce, cu lacrimi și cu rugăciuni, ceruseră de la Dumnezeu să îi învrednicească să aibă prunc. După ani îndelungați de rugăciuni, Dumnezeu le-a ascultat rugăciunea și l-a trimis pe Arhanghelul Gavriil să le vestească nașterea lui Ioan.

Așa sunt și astăzi multe familii tinere care vin la Maica Domnului și se roagă să le primească rugăciunea să îi învrednicească să zămislească și ei prunci. Astfel, iubiții mei, spunem întotdeauna că, așa cum Elisabeta și Zaharia au așteptat ani îndelungați, cu credință, nădejde și cu rugăciune, toți cei care se roagă cu încredere în Bunul Dumnezeu, pot să aibă zămislire de prunci.

De aceea, iubiții mei, atunci când a venit plinirea vremii, întregul popor era într-o așteptare înfrigurată a împlinirii prorociei lui Zaharia și a lui Isaia, care spunea că din fecioară se va naște prunc și va fi numele lui Emanuel, adică „*Dumnezeu este cu noi!*”.

Iată, ni se istorisește că: la plinirea vremii, „*în a șasea lună a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, Către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria. Și intrând*

îngerul la ea a zis: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei” (Luca I, 26-28).

În clipa aceasta, iubii mei, se face începutul mântuirii noastre. Vestea pe care a adus-o Arhanghelul Gavriil către Fecioara Maria este taina cea ascunsă, pe care îngerii nu o cunoșteau, taină care a fost încredințată Arhanghelului. Această taină a Dumnezeirii a fost promisă de Dumnezeu atunci când i-a scos din grădina raiului pe Adam și pe Eva și le-a făgăduit un Răscumpărător.

De atunci aștepta omenirea clipa aceasta mare care se împlinește astăzi. În auzul Fecioarei, cuvintele acestea rostite de un înger, de o ființă cerească către o ființă omenească, au fost o surpriză atât de mare, încât pe fecioara au cutremurat-o și nu a putut să creadă de la început că este o realitate ceea ce se întâmplă. Și atunci, oarecum apărându-se de orice ispitire, Fecioara spune: „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?” (Luca I, 34). În clipa aceea, îngerul, înțelegând frica Mariei și surprinderea ei, îi spune: „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu / Și, iată, vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus” (Luca I, 30).

Iată, iubii mei, minunea care s-a petrecut cu fecioara în clipa aceasta și nu numai cu Fecioara ci și cu întregul neam omenesc. Acum începe drumul mântuirii noastre. Și pentru ca acesta să se poată realiza, Dumnezeu a voit să se împlinească minunea cea mare, pe care noi o numim cheneză, adică restrângerea, umilirea Mântuitorului. Acesta, Unul din Sfânta Treime, fire dumnezeiască, necuprinsă de gând și de cuvânt, neînțeleasă de nimeni dintre oameni, s-a micșorat pe Sine, ca să poată să ia ființă omenească în trupul Fecioarei.

Aceasta este cea dintâi și mare minune, care se petrece. Iar a doua minune este aceasta pe care o spune îngerul Fecioarei: „ai aflat har înaintea lui Dumnezeu”. Fecioara, care s-a născut ca oricare dintre oameni, cu păcatul strămoșesc, a luptat prin post și rugăciune ca întinarea păcatului să nu îi cuprindă ființa ei omenească. Pentru aceasta a aflat har înaintea lui Dumnezeu și Dumnezeu a ferit-o de tot păcatul, așa cum se întâmplă acum, când copiii nou născuți, nebotezați, sunt cufundați în apa botezului și sunt curățați de tot păcatul strămoșesc, așa se întâmplă și cu Fecioara, când îngerul îi spune că: „ai aflat har la Dumnezeu / Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. (Luca I, 30-31). ”

Iată cum Dumnezeu împlinește rugăciunea Fecioarei și rugăciunea tuturor oamenilor care așteptau pe Mântuitorul. Mântuitorul Iisus Hristos ia ființă în trupul Fecioarei curățit de păcat și, zămislit, ajunge să trăiască pe pământ în așa fel încât, prin firea omenească pe care a luat-o în trupul Fecioarei, să recapituleze întregul neam omenesc. El nu era numai un prunc, ci era Mântuitorul, Care în firea Lui omenească, a adunat întregul neam omenesc, fiindcă venise pentru

mântuirea tuturor. Ceea ce nu este cu puțință la om, este cu puțință la Dumnezeu, când vrea să schimbe rânduiala firii.

Cel care se zămislește în trupul Fecioarei, în plămada lui, adună plămada întregului neam omenesc, iar nașterea Lui aduce pe lume pruncul care va fi jertfit ca jertfă de răscumpărare pentru întregul neam omenesc.

De aceea, iubiții mei, clipa aceasta este o clipă plină de semnificații pentru întreaga omenire. Ne spune mai departe Sfantul Evanghelist, că Fecioara, plină de Duh Sfânt, simțind că se petrece ceva deosebit în ființa ei, s-a dus la aceea pe care Îngerul i-a vestit-o ca mărturie ca să creadă că este trimis de Dumnezeu, la Elisabeta. Căci îngerul, știind de Elisabeta, îi spune că așa cum Elisabeta va naște prunc, tot așa și ea, prin puterea lui Dumnezeu, va aduce pe lume pe Mântuitorul Iisus Hristos. Este un moment de mare cumpănă pentru Fecioara Maria, este o clipă în care ea este conștientă de curăția ei, dar conștientă și de faptul că îngerul îi vestește ceva deosebit.

Atunci, îngerul aștepta de la ea ceea ce trebuia să se îplinească, ceea ce Dumnezeu voia să facă, printr-o deplină acceptare a firii omenești, a Fecioarei, și anume firea Dumnezeiască a Mântuitorului să se sălășluiască, să se plămădească și să nască prin Preacurata. De aceea, cu smerenia cu care a trăit până în clipa aceasta, Fecioara primește porunca dată de Dumnezeu și cu smerenie spune: *„Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!”* (Luca I, 38).

În clipa aceea, îngerul a plecat. Dar fecioara s-a dus și ea să se bucure împreună cu Elisabeta, căci știa de la Înger că are în pânțece de șase luni pe cel ce va fi Înaintemergătorul Domnului. Atunci când intră la Elisabeta, aceasta primind închinăciunea Mariei îi spune ceea ce îi va spune întreaga creștinătate după aceea: *„Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pânțecelui tău. Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu?”* (Luca I, 42-43).

Este prima recunoaștere a faptului că Fecioara Maria este în această minunată stare de a fi aleasă ca Maică a lui Iisus. Căci Dumnezeu i-a făgăduit Evei un Răscumpărător și, iată, cum Fecioara Maria primește, de bună voie, tot ceea ce i-a spus îngerul, devenind a doua Evă pentru a aduce înnoirea neamului omenesc prin Răscumpărătorul, Care a recapitulat în El întregul neam omenesc, în care își face sălaș întreaga Dumnezeire, fiindcă era Unul din Sfânta Treime.

Atunci Fecioara, care era plină de Duh Sfânt, îi spune: *„Mărește sufletul meu pe Domnul, Și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu”* (Luca I, 46-47), *„Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și sfânt este numele Lui. Și mila Lui în neam și în neam spre cei ce se tem de El”* (Luca I, 49-50).

Iată, iubiții mei, a doua învățătură a zilei de astăzi, nu numai să ne rugăm cu post și rugăciune, ci așa cum spune Fecioara în această clipă de inspirație dumnezeiască: *mila Lui din*

veac în veac către cei ce se tem de Dânsul. Fiindcă frica de Dumnezeu nu este o frică obișnuită, este frica de a nu-L respecta, așa cum ne spun poruncile, este frica de a nu călca voia Lui, este frica de a nu ieși în afara legii morale, pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletul fiecăruia dintre noi.

Această lege morală este cea pe care **Sfântul Ioan Scărarul**, pe care îl cinstim astăzi, ne-o arată în cuvinte simple, în cuvinte de înțeles, în fraze scurte și cu deplin înțeles pentru fiecare.

Acest călugăr care a trăit la sfârșitul veacului al VI-lea și începutul celui de-al VII-lea (579-649), a căutat să înțeleagă rostul venirii Mântuitorului pentru noi și rostul învățaturii pe care a lăsat-o, prin Sfinții Apostoli, pentru toți dintre noi. Gândul lui a fost ca să îi ajute pe fiecare dintre oameni să se mântuiască. El a scris această *Scară* la cererea confracților lui din Mănăstirea Raith și Mănăstirea Sinai, acolo unde este locul sfânt în care Moise L-a ascultat pe Dumnezeu și I-a primit poruncile. Tot acolo și Ioan Scărarul a primit porunca de a alcătui, din cugetul lui și cu duhul lui, acest îndreptar pentru viața noastră, a fiecăruia. El a așezat 33 de trepte, pe care fiecare poate să le urce în drumul către mântuire, în drumul către rai, așa cum mai este botezată Scara, ca să poată conduce pe om pentru intrarea în rai.

Iată, iubiții mei, marea însemnătate a acestei zile, în care sărbătorim începutul mântuirii noastre. Pe acest drum al mântuirii avem Scara, care ne servește drept călăuză și pe care două minți înțelepte dintre preoții români, Mitropolitul Corneanu și părintele Stăniloae, au pilduit-o în românește mai pe înțelesul nostru, după ce au făcut-o întâi cei din Mănăstirea Neamț, din grupul Sfântului Paisie Velicicovschi; iar toți dintre creștinii, care doresc să meargă pe calea spre rai, să caute să citească Scara, ca să se poată mântui. Amin.

VINDECAREA FIULUI LUNATIC.

SĂRBĂTOAREA SFÂNTUL IOAN SCĂRARUL⁹⁶

(Ev. Luca I, 24-38; Marcu IX, 17-32; Matei IV, 25; V, 1-12)

(II)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Suntem în a patra Duminică din Postul Mare, Duminică pe care Sfânta noastră Biserică a închinat-o Sfântului Ioan Scărarul. A fost așezat în aceasta Duminică, la jumătatea Postului, pentru ca să ne fie pildă nu numai cu viața, dar și cu scrierile lui, pentru ca toți să luptăm în perioada Postului pe mai departe și să ajungem biruitori la sfârșitul lui ca să întâmpinăm Învierea Domnului. Sfântul Ioan Scărarul a fost un călugăr smerit, un om care și-a dăruit viața din copilărie, din adolescență, slujirii lui Dumnezeu și a trăit în muntele Sinai la mănăstirea Sfânta Ecaterina, împreună cu o obște destul de numeroasă la vremea aceea.

După ce a condus o vreme îndelungată mănăstirea, s-a retras și vreme de patruzeci de ani a stat în meditație ascultând glasul care îi venea pe calea inspirației dumnezeiești, pentru a îndruma viața noastră a tuturor. În felul acesta, a scris o rânduială pentru fiecare dintre creștini, dar mai ales pentru monahi, pe care a asemănat-o cu scara pe care Patriarhul Iacob a văzut-o ridicându-se de la pământ la Dumnezeu.

A scris această carte ca să îndrume creștinii prin sfaturile pe care le dă, ca să poată urca ca pe o scară duhovnicească, să ajungă să se învrednicească de vederea luminii celei neapropiate din Împărăția lui Dumnezeu. Această scară a Sfântului pe care astăzi îl pomenim, închipuie că are 30 de trepte.

Cele dintâi trei trepete sunt ca o pregătire pentru a le putea înțelege pe alte 23, pentru ca la sfârșit să ajungă la treptele care se apropie de dunga cerului **și să spună fiecăruia, că ultima scară pe care trebuie să o realizeze fiecare dintre creștini, urcând către înălțimile albastre, este de a lucra să întărească virtuțile pe care dintru naștere, dintru început Dumnezeu le-a sădit în fiecare dintre oameni: credința, nădejdea și dragostea.** Pentru a arăta cât de importantă este această strădanie a fiecăruia dintre oameni de a se înălța la cer, Sfânta Biserică a rânduit ca în această Duminică, a Sfântului Ioan Scărarul, să citim pericopa evanghelică de la Sfântul Marcu, care ni-L arată pe Mântuitorul coborând de pe Muntele Schimbării la Față. Aceasta arată că Mântuitorul s-a apropiat de mulțimea care Îl căuta și de ucenicii care rămăseseră la poala muntelui. Mulțimea, văzându-L îndată, s-a înspăimântat și alergând i se închina, fiindcă

⁹⁶ Predică la Duminica a 4-a din Post (a Sfântului Ioan Scărarul; a Vindecării fiului lunatic) rostită în data de 3 aprilie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

persoana Mântuitorului, coborând din Muntele Schimbării la Față, primise o aureolă extraordinară care Îl împrejura și toți cei care Îl înconjurau, uimiți fiind de această arătare nouă a fapturii Sale, s-au înspăimântat. Văzându-i pe ucenici și mulțime multă împrejurul lor și pe cărturari sfădindu-se cu ei, Iisus i-a întrebat pe cărturari: de ce vă certați? Și, în loc să răspundă cărturarii, un om din mulțime a răspuns și a zis: „*Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut. Și oriunde-l apucă, îl aruncă la pământ și face spume la gură și scrâșnește din dinți și înțepenește. Și am spus ucenicilor tăi să-l alunge, dar ei n-au putut*” (Marcu IX, 17-18). Iată, iubiții mei, cum mulțimile Îl împresurau toată vremea și Îl rugau să vindece trupurile lor.

Așa și acest tată îndurerat și-a adus copilul, căutând alinarea suferinței lui, l-a pus înaintea ucenicilor, dar ucenicii nu au putut face nimic. Venind în fața Mântuitorului, tatăl l-a descris starea de suferință a copilului său: atunci când îl stăpânește duhul îndrăcit, face spume la gură, îl aruncă în foc sau în apă, scrâșnește din dinți și înțepenește. Acestea făcându-le de atâtea ori, acest tată îndurerat căuta alinarea suferințelor copilului lui și nu găsea ajutor. Toată nădejdea și-a îndreptat-o către Mântuitorul care cobora din Tabor cu lumina Schimbării la Față către mulțimea care Îl aștepta. Mântuitorul auzind această îndurerată descriere le-a spus celor de față: „*O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi?*” (Marcu IX, 19). Cuvintele acestea, iubiții mei, sunt ca o muștrare către mulțimea care venea la Mântuitorul. Această muștrare viza oarecum starea lor de îndoială, starea lor de necredință cu privire la faptul că Mântuitorul Iisus Hristos era Fiul lui Dumnezeu. Fiindcă, mai înainte de această clipă de întâlnire, în discuția pe care a avut-o cu cei care Îl căutau, aceștia Îi spuneau ce zice Scriptura: că va veni Ilie, că vor veni prorocii care vor vesti venirea lui Mesia. Mântuitorul le-a spus că Ilie a și venit, pentru că nu puteau să înțeleagă sensul final al prorociilor și nu puteau să vadă că în fața lor este chiar împlinirea acestor prorocii. De aceea Mântuitorul le spune: *Până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda pe voi?*

Mântuitorul, în mila Sa nemarginită pe care o avea pentru tot neamul omenesc, le-a cerut să îl aducă în fața Lui pe tânărul bolnav. Aducându-l și văzându-L pe Iisus, duhul îndată l-a zguduit pe copil, care căzând la pământ se zvârcolea.

Iubiții mei, aceste cuvinte ale Sfintei Scripturi ne arată drama pe care o trăia această familie cu acest copil stăpânit de duhuri necurate. Au încercat mulți să spună că acest copil era bolnav de epilepsie. Și epilepsia este o formă care după descriere se aseamănă mult cu starea aceasta. Poate să fi fost și epilepsie, dar mai grav era că acest copil era stăpânit de demoni. Și atunci Mântuitorul, ca un medic modern care face anamneza, îi pune tatălui întrebarea și spune: câtă vreme este de când i-a venit aceasta. Iar tatăl a răspuns: din pruncie și de multe ori l-a aruncat și în foc și în apă ca să îl piardă.

Deci iată, iubii mei, că acest tată își dădea seama că nu este numai o simplă boală, cum ar fi epilepsia, fiindcă el înțelegea din ceea ce se întâmpla cu fiul său că: diavolul **voia să îl piardă**, aruncându-l și în apă și în foc. Atunci, tatăl îndurerat s-a adresat Mântuitorului cu o rugămintă, pe cât de duioasă, pe atât de surprinzătoare, fiindcă I s-a adresat Mântuitorului în felul acesta: de poți face ceva, ajută-ne, fiindu-Ți milă de noi.

Iată, iubii mei, cum este justificată observația Mântuitorului: până când vă voi răbda pe voi? Până când voi fi cu voi? Fiindcă până și acest tată, care și-a văzut de atâtea ori copilul și în foc și în apă, nu vine ca un credincios care crede în împlinirea prorociilor Vechiului Testament și nu vine să se adreseze Mântuitorului ca unuia care poate, pentru că la Dumnezeu toate sunt cu putință, ci zice „*de poți ceva, ajută-ne, fie-Ți milă de noi*” (Marcu IX, 22).

Ori Mântuitorul i-a răspuns, pe măsura cuvintelor lui: „**De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede**” (Marcu IX, 23). Și acest cuvânt este plin de o învățatură extraordinară și pentru noi oamenii zilelor de astăzi ca și pentru cei de atunci.

„De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede”, fiindcă cel care crede își pune toată nădejdea în singur Dumnezeu. Cel care crede nu are nicio clipă de îndoială, că Dumnezeu pe toate le poate face să se împlinească. Cel care crede își așază toată nădejdea în Dumnezeu.

Astfel, Mântuitorul îl face pe tată să vadă în străfundul Scripturilor, care îl învață și îi deschid ochii spre plinirea tuturor prorociilor, ca să creadă în ele și să creadă că Acela, care se află în fața sa, este însuși Dumnezeu. De aceea spune, că celui ce crede toate sunt cu putință fiindcă stă într-o legătură directă cu Dumnezeu și acest lucru l-a înțeles acest tată îndurerat. Ne spune Sfânta Evanghelie că îndată strigând, tatăl a zis cu lacrimi: **Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!** (Marcu IX, 24).

Este atât de frumoasă această mărturisire, este atât de plină de îndemnuri, pentru fiecare dintre noi și în aceste vremuri. Fiindcă acest om, care s-a dus la Mântuitorul, aflând plinătatea învățaturii, spune cu toată convingerea: Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!

Obrajii lui erau brăzdați cu lacrimi care au izvorât din durerea sufletului lui pentru copilul său atât de încercat, erau brăzdați cu lacrimi care exprimau toată nădejdea și dorința lui de a-și vedea copilul vindecat. În această stare suntem și noi, fiecare dintre credincioșii evului modern, contemporan, ai secolului al 21-lea. Suntem credincioși, dar numai în parte pentru că nu ne dăruim toată încrederea în grija Bunului Dumnezeu, nu ne adresăm lui Dumnezeu în rugăciunile noastre ca unii care Îl vedem cu adevărat pe Dumnezeu, nu ne încredințăm Lui ca unii care nu ne îndoim nicio clipă că poate să facă tot ceea ce dorește.

Ori, la aceste cuvinte ale unui tată emoționat care își arată toată durerea și suferința, Mântuitorul Iisus Hristos, văzând că mulțimea dă năvală asupra locului unde se afla El și tatăl

copilului, ceartă duhul necurat zicând: „*Duh mut și surd, Eu îți poruncesc: ieși din el și să nu mai intri în el*” (Marcu IX, 25).

Este de subliniat, iubii mei, clipa aceasta, de întâlnire a Mântuitorului Iisus Hristos cu duhul necurat. Acest duh necurat, ca și alte duhuri care stăpâneau pe toți cei care erau în lume, Îl înfruntă pe Domnul și Stăpânul tuturor și de aceea Mântuitorul îl face să înțeleagă că El este Dumnezeu și îi spune: „*Eu îți poruncesc!*”

În clipa aceea, duhul necurat, auzind porunca, răcnind și scuturând cu putere a ieșit, iar copilul a rămas la pământ, încât mulți ziceau că a murit. Dacă ar fi murit era și aceasta o izbăvire, căci sfârșitul tuturor este moartea.

Iisus Hristos, luând tânăru de mână, l-a ridicat iar acesta s-a sculat în picioare. Iar după ce au intrat în casă ucenicii L-au întrebat: pentru ce noi nu am putut să îl izgonim? Era un fel de durere sufletească a ucenicilor fiindcă Mântuitorul, trimițându-i, le-a dat puterea de a vindeca, le-a dat puterea de a izgoni demoni: „*pe demoni scoateți-i, în dar ați luat, în dar să dați!*” (Matei X, 8). Acest dar pe care îl împărțeau ucenicii era din darul Mântuitorului Iisus Hristos. Și acum, întâlnindu-se cu această formă de demonizare, chiar dacă aveau puterea de a-l alunga, nu au putut și de aceea L-au întrebat aparte de ce nu au putut să îl alunge.

Deci ucenicii aveau delegația Mântuitorului ca să scoată demoni, dar pe acesta nu au reușit. Aceasta ne arată că și demonii sunt cu diferite puteri, cu diferite forme de manifestare, iar ei, care erau ostenitori cu duhul, nu au reușit.

Iată, iubii mei, o afirmație care este atât de tare și atât de valabilă și în zilele noastre. Atât de bântuită este viața noastră de duhurile necurate, încât nu știm cum să mai scăpăm de ele și în loc de a urma sfatul Mântuitorului, **de a face rugăciune și post**, mulți dintre creștini uită acest sfat, ca să nu mai vorbesc de cei care nu cred sau care sunt împotriva credinței și în vremea postului petrec sau fac alte lucruri. Și vin trupe rock sau de altă natură ca să facă petrecere în vremea Postului Mare. În tradiția poporului nostru, la sate erau hori, mai ales pentru tineri și era și vreme de nunți și de botezuri, dar când venea vremea postului și, mai ales, a Postului Mare, se închideau toate sălile de dans, toate spectacolele, tot ceea ce îl făcea pe om să uite de rugăciune, fiindcă **a te ruga și a posti sunt armele cele mai puternice cu care omul poate lupta împotriva duhurilor necurate care îl bântuie.**

Iubii mei, priviți la viața noastră, priviți la câtă îngrijorare este în viața fiecăruia dintre oameni, ce va face mâine, ce va mânca, cu ce își va întreține familia. Prea puțini sunt aceia care înțeleg că numai prin rugăciune și post pot fi alungate duhurile acestea, care bântuie lumea noastră de astăzi. Nu vom zice ca să se sperie lumea că sunt vremuri apocaliptice, dar putem să spunem că duhul cel rău bântuie și caută să găsească poarta de intrare în casa și în viața noastră.

Dar, iubiții mei, în această Duminică, care ne pune în față scara Sfântului Ioan Scărarul, cu cele 30 de trepte către Bunul Dumnezeu, să ne aducem aminte de aceste cuvinte care spun că acest soi de demoni nu pot fi alungați decât numai cu rugăciune și cu post. Și aceste arme sunt la îndemâna oricui. Căci rugăciunea este cea mai accesibilă cale de a te ridica cu sufletul și cu gândul la Dumnezeu, iar postul este calea care prin voința proprie pune stăpânire pe viața ta și o îndrumă pe calea apropierii de Dumnezeu.

Și ne mai spune Evangelia, că Mântuitorul străbătea Galileea, dar voia să meargă în așa fel încât nimeni să nu știe despre El, pentru că era o vreme pe care o folosea pentru a-i ridica sufletește pe ucenici la tăria de a putea suporta vremurile care vor veni. Căci spune Sfânta Evanghelie că (în mod profetic) îi învăța pe ucenicii Săi că Fiul Omului se va da în mâinile oamenilor și Îl vor ucide, iar după ce Îl vor ucide, a treia zi, va învia.

Este această clipă, iubiții mei, la poalele Muntelui Tabor, după ce a avut această manifestare de dragoste față de om, a doua oară când Mântuitorul profetește, vestește, pătimirile Sale și, mai mult, ne spune să luăm aminte că după trei zile va învia. Aceasta este minunata veste pe care, la mijlocul Postului Mare, Evanghelia de astăzi ne-o dă tuturor.

Să petrecem **vremea** postului, pe care acum îl străbatem, în post și rugăciune, ca să ne întărim sufletește și să putem ajunge la praznicul mare al Învierii. Amin.

CUVIOASA MARIA EGIPTEANCA⁹⁷

(Ev. Marcu X, 32-45; Luca VII, 36-50)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Cu adevărat, frații mei, în veac este mila Lui. Și pentru aceasta, în această a cincea Duminică a Postului Mare, ne-a rânduit Bunul Dumnezeu să fim sănătoși și să primim cu bunăvoință în sufletele noastre învățătura pe care Sfânta Biserică ne-o transmite ca să ne putem mântui și să ne bucurăm de mila Lui în veac.

Această zi se numește Duminica Sfintei Maria Egipteanca, marea păcătoasă pe care acum, către sfârșitul Postului, Biserica ne-o pune în amintire ca pildă, ca să putem cunoaște că, oricâte ar fi păcatele noastre, mila lui Dumnezeu se manifestă în fiecare clipă atunci când ne întoarcem de la păcate și ne încredințăm sufletul Bunului Dumnezeu.

Frații mei, nu s-ar putea spune că există în toată istoria creștinismului o păcătoasă mai mare ca Maria Egipteanca. Cu toate acestea, ștergându-i-se păcatele, Biserica a trecut-o în rândul sfinților și ne-o dă nouă ca pildă de pocăință și de câștigare a mântuirii, prin pocăință și prin post. Era de origine, așa cum îi spune și numele din Sinaxarul Bisericii, din părțile Egiptului și a fost dăruită de Dumnezeu cu o frumusețe aparte și, datorită acestui fapt, a fost mult apreciată de cei din jur și cinstită, oarecum, pentru frumusețea chipului ei. Dar ea, căzând în mrejele păcatului, a batjocorit acest chip frumos pe care i l-a dăruit Dumnezeu și nu pentru bani, nu pentru altceva, ci ca să își bată joc de propria-i frumusețe, a ajuns o mare desfrânată; atât de cunoscută era încât ajunseseră să se ferească lumea și familiile cinstite de apropierea ei.

Astfel și-a petrecut viața în desfrâu vreme de 17 ani, până când Dumnezeu a voit ca ea să se mântuiască și atunci a rânduit în așa fel încât să își poată cunoaște păcatele ei și să sufere în sufletul ei durerea pe care o pricinuieste păcatul atunci când nu știi să îl alungi din viața ta.

Era în vremea aceea obiceiul ca de Înălțarea Sfintei Cruci să pornească pelerini creștini din toate părțile către Ierusalim. Și au pornit și din Egipt, iar când a văzut ea cum aleargă lumea în corabie pentru a merge în Țara Sfântă să se închine la lemnul Sfintei Cruci, a alergat și ea și a intrat în corabie, dar nu cu gândul de a merge la închinarea Lemnului Sfânt, ci ca să își bată joc de cei care mergeau la închinare și, mai departe, de propriul ei trup.

Când a ajuns la Ierusalim, a mers împreună cu alții să se închine la Sfântul Lemn al Crucii, dar când să intre pe poarta mănăstirii a simțit o putere mare care a oprit-o să poată intra. Crezând că este reținută de cineva din jur, a protestat așa cum era obișnuită atunci când nu îi era ceva pe plac, dar nimeni nu se atinsese de ea. Și atunci a încercat din nou și tot așa o putere

⁹⁷ Predică la Duminica a 5-a din Post (a Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca) rostită în data de 21 aprilie 2013, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

nevăzută o reținea și oricât s-a străduit ea să intre nu a putut și a încercat din nou încă o dată, iar după a treia încercare și-a dat seama că nu puterile oamenilor o opresc, ci o putere nevăzută, puterea Sfintei Cruci, care nu se lăsa pângărită de păcatele ei.

Dându-și seama cât de mult a păcătuit, cât de mult și-a bătut joc de frumusețea trupului ei, cât de mult a încălcat rânduiala Bisericii creștine cât de mult a păcătuit, în raport cu Dumnezeu Creatorul, s-a dus lângă zidul mănăstirii și a început să plângă, pocăindu-se.

În clipa aceea, iubii mei, sufletul ei a simțit o cutremurare aparte, a simțit cum puterea care a oprit-o de a mai pângări Lemnul Crucii, a oprit-o de a păcătui mai departe și a început să simtă remușcare pentru tot ceea ce a făcut. S-a gândit atunci să înceapă să se roage la Maica Domnului. Și când a ridicat ochii în sus, a văzut că tocmai pe locul acela din zid, unde ea se oprise să își plângă păcatele, acolo era atârnată o icoană cu chipul Maicii Domnului. Atunci a plâns mai tare și, cu sufletul zdrobit de remușcare, își cerea iertare de la Maica Domnului și de la Mântuitorul Iisus Hristos.

Cu sufletul îndurerat și cu pocăința exprimată prin lacrimile care nu încetau să îi curgă din ochi, s-a apropiat din nou de Lemnul Crucii. De data aceasta Mântuitorul, Care a cunoscut durerea sufletului ei și pocăința sinceră, a primit-o ca să se atingă de Lemnul Crucii și sângele care a spălat, în mod nevăzut, păcatele oamenilor, a spălat și păcatele ei iar, din clipa aceasta, cu sufletul întors către Dumnezeu, Maria Egipteanca a devenit o altă ființă. O ființă transfigurată de pocăință, o ființă cutremurată de durerea păcatelor pe care le-a făcut, o ființă în care Duhul Sfânt a zidit, în clipa aceea a transfigurării ei, sămânța începutului mânturii ei de la păcate.

Ducându-se la o mănăstire, s-a spovedit și a primit canonul Postului și al părerii de rău pentru tot ceea ce a făcut, fiind îndemnată să meargă în pustie ca să-și poată ispăși păcatele. Cu trei pâini pe care le-a primit ca pelerin, a pornit către pustia Iordanului, pentru ca, în singurătate, să își petreacă toate zilele vieții ei.

Pentru această cinstire a întoarcerii ei de la păcat prin pocăință, Sfânta Evanghelie de astăzi ne aduce aminte de o altă păcătoasă. În Sfânta Evanghelie de la Luca, care s-a citit astăzi, în care se arată cum Mântuitorul se afla în casa unui fariseu, pe nume Simon, în timp ce Acesta le vorbea celor care se aflau la masă, o femeie păcătoasă s-a apropiat de El și, începând să plângă pentru păcatele ei, I-a udat picioarele și I le-a șters cu părul capului ei. Când Mântuitorul era atent la ceea ce se vorbea la masă, ea a vărsat pe capul Mântuitorului un vas de alabastru plin cu mir în semn de cinstire față de El, lăsându-l să curgă de pe umeri până pe picioare.

Dar gazda casei, fariseul Simon, când a văzut că Mântuitorul îi acorda atenție păcătoasei, a zis în sinea lui: dacă ar fi cu adevărat Dumnezeu ar ști cât de păcătoasă este ființa aceasta. Ori Mântuitorul, ca Dumnezeu adevărat, știa ce cugeta întru sine fariseul Simon și i-a spus cu cuvinte nu dojenitoare, ci cu cuvinte de compătimire și milă, că femeia aceasta din preaplina

inimii ei, din pocăință pentru păcatele pe care le-a săvârșit în această viață, I-a vărsat lacrimi pe picioare, dar el nici măcar apă pentru picioare nu I-a dat: „*Am intrat în casa ta și apă pe picioare nu Mi-ai dat; ea însă, cu lacrimi, Mi-a udat picioarele și le-a șters cu părul ei. Sărutare nu Mi-ai dat; ea însă de când am intrat, n-a încetat să-Mi sărute picioarele. Cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele*” (Luca VII, 44-46).

Astfel, în contrast cu primirea pe care i-au făcut-o Simon și cei din casa lui, Mântuitorul a arătat câtă jertfelnicie a arătat păcătoasa aceasta, care din puținul ei a adus mir de mult preț și I-a vărsat pe capul Lui. Apoi i-a zis femeii de față cu toți: „*iertate îți sunt păcatele tale*” (Luca VII, 48).

Dar cei care erau la masă tot nu au fost de acord cu Mântuitorul și fiindcă El i-a spus: „*Credința ta te-a mântuit; mergi în pace*” (Luca VII, 50) ziceau în inima lor: cine este Acesta care iartă păcatele, știind că numai Dumnezeu face aceasta. Ori în fața femeii păcătoase și a lumii, era cu adevărat Dumnezeu, Care a dezlegat-o de păcate și ea mergând la casa ei, a fost una dintre femeile care L-au urmat cu credință până la răstignirea Sa.

Această pildă vie din istoria vieții Mântuitorului o urmează și Maria Egipteanca, pe care o amintește Duminica de astăzi care, la fel ca și păcătoasa din Evanghelie, căindu-se de păcatele ei, a plâns cu amar viața ei petrecută în păcat și, îngăduită fiind să se apropie de Lemnul Crucii, Mântuitorul a iertat-o. Mergând în pustie, acolo a rămas toată vremea iar, dacă 17 ani a petrecut în păcat, așa ne spune istoria ei că alți 17 ani i-a petrecut în pustie unde, după ce a cheltuit cele trei pâini cu care a plecat, s-a hrănit cu rădăcini, cu zmeură și miere sălbatică și cu ce putea găsi în pustie, pentru ca prin postul pe care l-a dus în arșița de soare și prin însetare să își poată ispăși păcatele.

Era, iubiții mei, în apropiere de pustia Iordanului, o mănăstire de călugări, unde era obiceiul ca în prima zi, după lăsata secului, călugării să își ia și ei câte trei pâini și să plece în pustie, în așa fel încât să nu fie împreună doi sau mai mulți și fiecare să își petreacă singur cele patruzeci de zile. Foloseau, atât cât le ajungea, hrana pâinilor de drum și după ceea, dacă o consumau, petreceau în post aspru așteptând ziua Învierii.

Unul dintre părinții acestei mănăstiri, Zosima, a plecat și el, după tradiția mănăstirii, către pustia Iordanului. Și după ce a trecut apele, s-a apropiat de un loc mai retras, unde credea că își va putea petrece vremea postului. Între tufișurile puține care erau, a văzut o ființă care a început să alerge, îndepărtându-se de el. Zosima a urmărit această vietate, neștiind ce este, până când, dându-și ființa aceea seama că este urmărită de Zosima, s-a oprit și i-a spus pe nume: „Părinte Zosima, nu te apropia de mine că sunt femeie și aruncă-mi, dacă vrei să stai de vorbă cu mine, rasa frăției tale ca să mă pot acoperi”. Și astfel s-a făcut întâia întâlnire între părintele Zosima și cea care devenise, după 17 ani, uscată de post și înnegrită de soare și care pentru acoperirea

trupului ei avea doar părul capului care crescuse din belșug. Atunci părintele Zosima a întrebat-o de ce este în pustie, iar ea i-a povestit întreaga ei viață de păcătoasă și cum s-a pocăit, după ce s-a închinat lemnului Crucii, și cum și-a ispășit, prin acest canon de viață în pustie, păcatele vieții ei. Părintele Zosima s-a mirat că i-a spus că este preot, că i-a spus pe nume, *Părinte Zosima!* Atunci, închinându-se unul altuia, și-au cerut iertare reciproc, iar părintele Zosima i-a promis că în anul viitor, când va veni în Postul Paștilor, o să-i aducă Sfânta Împărtășanie să o împărtășească.

Și a trecut încă un an, cel de-al 18-lea, și s-a pregătit de post părintele Zosima, a luat Sfânta Împărtășanie și a pornit din nou către pustia Iordanului. Și când se apropia, a văzut-o pe Maria Egipteanca venind în întâmpinarea lui, știind că va veni, dar nu a așteptat ca Zosima să treacă râul Iordanului, ci a venit ea, pășind pe deasupra apelor, ieșind în calea părintelui Zosima. Acolo, în pustie, s-a împărtășit, după 17 ani de ispășire a păcatelor vieții. După ce s-au bucurat de întâlnirea aceasta a lor, Maria Egipteanca l-a rugat din nou pe părintele Zosima ca anul viitor, venind din nou în pustie, dacă îi va găsi trupul să-l îngroape.

Când s-a întors după încă un an, Zosima, în locul acela pe care îl știa, a găsit într-adevăr trupul fără de viață al Mariei Egipteanca și s-a pornit spre a pregăti groapa. Dar neavând cu ce să sape un loc adânc în care să îi așeze trupul fără de viață a rugat un leu ce se afla în apropiere să scobească o groapă în care să așeze trupul fericitei adormite. Și leul, ca și cum ar fi priceput graiul omenească, a început să îi sape cu ghearele lui locul de îngropare, iar Zosima a prăvălit peste el pământ.

Întors în mănăstire, a ajuns să îi istorisească Patriarhului Sofronie al Ierusalimului această minunată întâmplare pe care a trăit-o, iar Patriarhul Sofronie a scris-o, socotind că este vrednică de cinstire ființa aceasta, pe care Mântuitorul, iertând-o prin atingerea de Lemnul Crucii, i-a dăruit și minunatele puteri ca atunci când se ruga, așa cum a văzut-o Zosima, să se ridice în aer.

Levitația aceasta, era un dar de la Dumnezeu și a înțeles Zosima și ceilalți, care au aflat apoi de la el istoria vieții ei, că atât de puternică i-a fost credința în puterea mântuitoare a Crucii, încât Mântuitorul a iertat-o și i-a dăruit și alte puteri ca aceea de a vedea înainte sfârșitul vieții, a vedea vremea când vine Zosima, de a-i cunoaște numele și faptul că era preot. În felul acesta, Biserica o așază acum, în fața noastră ca și noi, cunoscând viața Mariei Egipteanca, să înțelegem că prin pocăință, prin credință și prin post putem să avem curajul de a merge mai departe pe această cale, știind că mai avem o săptămână din Postul de patruzeci de zile, urmând să începem Săptămâna Sfințelor Pătimiri și a Deniilor în care Îl cinstim pe Mântuitorul Iisus Hrisos.

Dar, iubii mei, sfânta zi de astăzi ne-a mai pus înainte încă o Sfântă Evanghelie, o Sfântă Evanghelie care ne arată, cum Mântuitorul Iisus Hristos, împreună cu ucenicii Lui și cu cei care Îl ascultau, se apropiau de Ierusalim. Și pe când se apropiau, S-a oprit într-un loc, i-a

luat deoparte pe cei doisprezece ucenici și a început să le vorbească tocmai despre lucrul cel mai dureros al existenței Sale, despre Patima Sa care urma să se petreacă la Ierusalim.

Aceasta a fost cea de-a treia și ultima vestire a Pătimirilor Mântuitorului, dar și cea mai deslușită dintre toate, fiindcă, ne spune Sfânta Evanghelie că: *„Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul Omului va fi predat arhierilor și cărturarilor; și-L vor osândi la moarte și-L vor da în mâna păgânilor. Și-L vor batjocori și-L vor scuipa și-L vor biciui și-L vor omorî, dar după trei zile va învia”* (Marcu X, 33-34).

Iată, iubii mei, că înainte de a ajunge la Ierusalim, Mântuitorul le arată ucenicilor că nu este necunoscută Lui starea zilelor ce vor urma, ci, ca Dumnezeu adevărat, cunoaște tot ce se va petrece. Dar pentru ca să mântuiască neamul omenesc, trebuia să împlinească porunca Tatălui, Care L-a trimis, din marea Lui milostivire, să reverse, prin sângele vărsat pe Cruce, mila și iertarea.

Aceasta vestire a pătimirilor i-a cutremurat pe cei care au fost acolo, dar au fost unii dintre ucenici care nu au ținut seama de gravitatea situației și, cu gândul la o cu totul altă stare, vedeau dincolo de această moarte pe care și-o vestise Mântuitorul, vedeau ceea ce le spusese altă dată Mântuitorul, că va veni întru slavă.

De aceea, doi frați, fiii lui Zevedeu, Iacov și Ioan, s-au apropiat de Mântuitorul și I-au zis: *„Învățătorule, voim să ne faci ceea ce vom cere de la Tine”* (Marcu X, 35). Aveau oarecare îndrăzneală. Ioan era ucenicul pe care îl iubea Iisus, era cel mai tânăr, cel mai firav dintre ei și de aceea Mântuitorul i-a acordat o atenție aparte, iar Iacov era cel mai bătrân și, de aceea, au avut îndrăzneala de a-I cere Mântuitorului ceea ce nimeni nu se aștepta, iar Mântuitorul le-a zis: *„Ce voiți să vă fac? Iar ei I-au zis: Dă-ne nouă să ședem unul de-a dreapta Ta, și altul de-a stânga Ta, întru slava Ta.*

Dar Iisus le-a răspuns: *„Nu știți ce cereți! Puteți să beți paharul pe care îl beau Eu sau să vă botezați cu botezul cu care Mă botez Eu?”* (Marcu X, 36-38).

Mântuitorul reamintea tocmai profeția pe care a făcut-o despre moartea Lui, dar ei, fiind cutezători, au răspuns că ar putea să bea din acest pahar, dar Mântuitorul le spune: *„Paharul pe care Eu îl beau îl veți bea și cu botezul cu care Mă botez, vă veți boteza”* (Marcu X, 39), adică botezul sângelui, fiindcă și ei vor avea de suferit, *„Dar a ședea de-a dreapta Mea, sau de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit”*(Marcu X, 40), adică aceia care au săvârșit în viață faptele bune pe care le va aprecia Mântuitorul la Judecata de Apoi.

Și pentru că s-au adresat în aceasta formă Mântuitorului, ceilalți zece s-au mâniat și au început să îi certe pe Iacov și pe Ioan, dar Iisus i-a chemat și le-a zis: *„Știți că cei ce se socotesc cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpânesc”* (Marcu X, 42). Deci îi aseamană pe Iacov și pe Ioan ca pe unii care judecă cu judecata omenească și atunci le

deschide ochii și le spune: „*Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru*” (Marcu X, 43).

Iată, iubiții mei, cum Mântuitorul, în clipele acestea, subliniază cele două principii, care sunt antagoniste și la care trebuie să fie atenți toți oamenii. Primul principiu era acela care guverna lumea până atunci: cei din lume îi stăpânesc pe semenii lor și cârmuitorii neamurilor domnesc peste ele, iar în contrast cu aceasta, zice Mântuitorul, între voi nu trebuie să fie așa, ci cel care vrea să fie mare între voi, să fie tuturor slugă și cel ce vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă și le dă exemplul pe Sine Însuși, căci „*Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți*” (Marcu X, 45).

În felul acesta, se încheie deplin prorocia care se face pentru apropierea Pătimirilor Sale. Le spune că va fi vândut, batjocorit, scuipat, lovit, răstignit și a treia zi va învia, fiindcă a venit să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți.

Iată, iubiții mei, de ce Sfânta Biserică ne pune în această Duminică în față aceste exemple puternice și pilduitoare: pilda femeii păcătoase, care a spălat cu lacrimi picioarele Mântuitorului și a vărsat mir, deci a adus jertfa puternică și pilda femeii păcătoase, Maria Egipteanca, care și-a sacrificat tot restul vieții pentru a se pocăi și pentru a primi iertare pentru păcatele ei. Iar Mântuitorul se pune pe Sine Însuși pildă, spunând că a venit să își dea viața răscumpărare pentru mulți, iar în această răscumpărare suntem și noi. Suntem și noi pentru că de atunci, de la cea dintâi jertfă deplină, eficientă, îndestulătoare pentru tot neamul omenesc, ni s-a încredințat și nouă, Bisericii, jertfa cea fără de sânge a Sfintei Împărtășanii, pentru care, pregătindu-ne și noi ca Maria Egipteanca, plângându-ne păcatele, să ne apropiem întotdeauna cu vrednicie de Sfântul Potir și să ducem vremea Postului, ca să ne învrednicim de Sfânta Sărbătoare a Învierii. Amin.

INTRAREA DOMNULUI ÎN IERUSALIM

– Floriile⁹⁸ –

(Ev. Ioan XII, 1-18)

Binecuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. Amin.

Frații mei,

Suntem în marea sărbătoare a Floriilor, suntem în ziua în care Biserica ne îndeamnă să ne îndreptăm cu gândurile către vremea în care Mântuitorul Iisus Hristos trăia pe pământ și când la vremea după ce a împlinit 33 de ani și jumătate, s-a apropiat de Ierusalim pentru ultima dată.

În acești 33 de ani pe care i-a trăit printre oameni, Mântuitorul Iisus Hristos a avut, în mod real, trup ca fiecare dintre oameni, dar trupul Lui avea o calitate aparte, era sălășluit de însuși Dumnezeu. De aceea, trupul pe care Mântuitorul L-a avut până la vârsta de 33 de ani, era un trup în care cuprindea, la fel ca oricare dintre oameni, toate elementele neamului omenesc. El recapitula, în firea Lui omenească, întreaga omenitate pe care a dăruit-o Dumnezeu pe pământ până atunci și pe toți cei care, după aceea, vor veni să sălășluiască în lume. Toți aveau același trup, identic ca elemente, cu trupul pe care Mântuitorul Iisus Hristos L-a avut pe pământ.

În acest trup, iubiții mei, sălășluit de Dumnezeu, în care firea omenească și firea dumnezeiască s-au unit atât de strâns, încât nu se putea face nicio deosebire sau despărțire în El, aceste firi erau atât de întrepătrunse una în alta, încât Dumnezeu lucra cu firea omenească, iar firea omenească era împreună lucrătoare cu Dumnezeu.

Și de aceea, în toți acești 33 de ani, pe care Mântuitorul i-a petrecut pe pământ cu această fire omenească, puterea Dumnezeiască a arătat câtă dragoste a împărtășit Dumnezeu lumii, trimițând pe singurul Său Fiu, Unul - Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii, dar Care a venit în lume la plinirea vremii, atunci când Dumnezeu a voit să mântuiască lumea. Mântuitorul Iisus Hristos a venit în lume ca oricare dintre oameni, prin naștere (din Sfânta Fecioară), dar fără de păcat. În această fire omenească, Dumnezeu și-a arătat și dragostea Lui și puterea Lui nemărginită, pentru că a venit să restaureze firea omenească, a venit să îi îndrepte pe oameni, să le întărească viața spirituală ca și pe cea trupească.

Astfel, pe orbi I-a luminat, pe cei schilozi I-a îndreptat, pe morți I-a înviat și pe toți cei care cereau ajutor lui Dumnezeu, cu dragoste deosebită Îi vindeca și le împărtășea prin putere Dumnezeiască restaurarea firii lor omenești.

În ultimele zile pe care le mai avea de trăit pe pământ, Mântuitorul a săvârșit una dintre cele mai mari minuni ale Sale. L-a înviat pe prietenul Său Lazăr. Și acolo, în fața mormântului pecetluit, Mântuitorul, cu firea Sa omenească, a lăcrimat la gândul că prietenul Său Lazăr era sub

⁹⁸ Predică la Duminica a 6-a din Post (a Floriilor ; Intrarea Domnului în Ierusalim) rostită în data de 17 aprilie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

pecetea mormântului. Atunci când sora lui Lazăr I-a spus: „*Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele nostru n-ar fi murit*” (Ioan XI, 21), Mântuitorul i-a răspuns că nu a murit, ci doarme, fiindcă aceasta este situația fiecăruia dintre oameni în clipa în care ceea ce Dumnezeu a sădit în el se desparte de trup. Și sufletul nu se duce în neființă, ci se duce la Acela Care l-a dat, adică la Dumnezeu și acolo își așteaptă rezolvarea vieții lui, pe măsura faptelor pe care le-a făcut. Și ca să ne dăm seama de acest fapt, Mântuitorul, în cei 33 de ani, când îi vindeca pe cei slăbănogi sau bolnavi, îi întreba: „*vrei să te faci sănătos?*”, sau „*vrei să bei ?*”, sau în altă formă, ca să arate omul deschiderea sufletului său spre Dumnezeu, voința și acceptarea cu voia liberă a omului a lucrării lui Dumnezeu asupra vieții lui.

Pentru că Dumnezeu atât de mult l-a iubit pe om, încât l-a înzestrat cu această coroană a libertății depline, lăsându-i liberă voința să-și aleagă drumul vieții, pe parcursul drumului lui pe acest pământ.

De aceea, când cei pe care îi întreba mărturiseau că voiesc să se facă sănătoși, Mântuitorul spunea acest cuvânt extraordinar de puternic: „*Iertate sunt păcatele tale*” . Prin aceasta ne arată Mântuitorul că în ființa omenească, fiind făcută de Dumnezeu bine și bună, în ea nu se găsește păcatul prin creația lui Dumnezeu, ci prin voința fiecăruia ce încalcă porunca lui Dumnezeu. Pentru aceasta, fiecare își agonisește pedeapsa pentru păcatele pe care le-a făcut.

Și când s-a găsit în fața mormântului lui Lazăr, Mântuitorul, înduioșat de starea lui, a prietenului aflat sub lespede mormântului, a mărturisit că nu a murit, ci doarme. Iar ca să arate aceasta, a rostit cuvântul plin de putere dumnezeiască: „*Lazăre, vino afară!*” (Ioan XI, 43). Și Lazăr a înviat din morți. Această minune a impresionat atât de mult pe oameni, încât toți au mărturisit și au cunoscut că numai puterea dumnezeiască putea realiza acest lucru, adică pe un om mort de patru zile să Îl cheme la viață din mormânt.

În casa acestui prieten înviat din morți, în casa lui Lazăr, ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi, se afla Mântuitorul cu șase zile înainte Paști, deci în ultimele șase zile pe care le mai avea de trăit. Mântuitorul, ca Dumnezeu adevărat, știa ceea ce lumea nu știa despre El, chiar dacă de atâtea ori le-a vestit că Fiul Omului va fi dat în puterea oamenilor, a mai marilor poporului iudeu, care Îl vor răstigni. Mântuitorul și-a vestit moartea, atât ucenicilor, cât și celor apropiați, deci acest fapt era cunoscut de toată lumea.

Acum însă, în casa lui Lazăr din Betania, de bucuria întoarcerii la viață a lui Lazăr – care, deși a fost mort timp de patru zile, nu i-a înspăimântat și nu i-a speriat nici pe surorile lui, nici pe prietenii lui – s-au adunat toți acum, cu șase zile înainte de Paști, unde ne spune Sfânta Evanghelie că: „*I-au făcut acolo cină și Marta slujea. Iar Lazăr era unul dintre cei ce ședeau cu El la masă*” și sora lui, „*Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preț, a uns*

picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului” (Ioan XII, 2-3).

Iată, iubii mei, cum Sfânta Evanghelie ne arată bucuria ce s-a făcut în casa lui Lazăr și cum mulți prieteni au venit să se veselească la învierea lui. Ne mai arată cum recunoștința familiei lui, prin Maria, s-a arătat din plin, încât mirul de nard, care era o mirodenie de mult preț, cum spune aici Sfânta Evanghelie, a fost vărsat de sora lui Lazăr pe picioarele Lui, ca să arate și dragostea, și respectul, și recunoștința pentru Cel care arată o astfel de putere înaintea oamenilor – acum către sfârșitul vieții Sale, cu șase zile înainte de Paști.

Paștile erau sărbătoarea cea mai mare a poporului iudeu, erau sărbătoarea în care Îl cinsteau pe Dumnezeu, Care i-a eliberat din robia Egiptului și i-a trecut prin Marea Roșie, fiindcă acest cuvânt „paște” în limba ebraică înseamnă trecere, trecerea prin Marea Roșie care s-a închis în urma lor și i-a oprit pe faraon și pe egipteni să mai alerge după evrei.

Deci, această sărbătoare era aducerea aminte a ieșirii lor, a evreilor, din robia egiptenilor. Era cea mai mare sărbătoare și vremea când, după rânduiala legii lor, toți evreii de peste tot trebuiau să vină la Ierusalim, iar cei care erau risipiți prin lume, cel puțin o dată în viața lor trebuiau să meargă la templu, în Ierusalim.

De aceea acum, la acest Paști, pe care îl așteptau toți iudeii cu o atenție deosebită, erau adunați iudei din toate părțile, nu numai a Palestinei, a Țării Sfinte, dar și din toată lumea. Și acum, în această mulțime adunată de peste tot, s-a auzit vestea despre minunea, care s-a petrecut în Betania, unde a fost înviat Lazăr din morți. În casa lui Lazăr s-a arătat recunoștința omului prin mirul vărsat pe picioare, iar casa s-a umplut de acest miros al nardului, care arată cum se umple de mulțumire viața oamenilor, când îți arăți recunoștința față de Dumnezeu.

Dar au fost și potrivnici, fiindcă unul dintre cei care erau de față și, mai mult, unul care era din apropierea Mântuitorului Iisus Hristos, unul care avea numele de Iuda, a găsit să își arate nemulțumirea și protestul și zicea: „*Pentru ce nu s-a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari și să-i fi dat săracilor?*” (Ioan XII, 5). Suma de 300 de dinari era foarte mare și arată oarecum cât de mult preț avea nardul, dar arată și câtă jertfă și mulțumire a adus familia lui Lazăr, vărsând mirul pe picioarele lui Iisus.

Și, ne spune Sfânta Evanghelie, dându-ne explicație la cuvintele lui Iuda, că el zicea aceasta „*nu pentru că îi era grijă de săraci, ci pentru că era fur și, având punga, lua din ce se pune în ea*” (Ioan XII, 6). El era, cum am spune, casierul cenei Apostolilor și nu era cinstit în administrarea sumelor pe care le donau oamenii pentru a susține viața Mântuitorului și a ucenicilor Lui. Și la gândul că o risipă atât de mare s-a făcut fără ca el să poată profita, Iuda s-a revoltat. Dar Mântuitorul a spus atunci cuvânt profetic, cuvânt care a risipit orice îndoială. A spus: lăsați-o „*că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat*” (Ioan XII, 7).

Deci mirul de nard era păstrat pentru aceste momente grele de viață, fiindcă era obiceiul la iudei, și atunci ca și acum, ca trupurile morților, care se descompuneau foarte repede, ca să nu aducă miros neplăcut în casa oamenilor, se îmbălsămau, se înveleau în pânză curată îmbibată în mirodenii de mult preț ca nardul și, în felul acesta, își cinsteau morții. Ori, Mântuitorul Iisus Hristos le dă această explicație: „că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat”.

Deci, ungându-L cu mirul de nard ca pe un mort, Maria anticipa un eveniment pe care ei nu îl puteau intui, dar Mântuitorul, ca Dumnezeu, știa că se va petrece într-un viitor foarte apropiat. Și până la acest moment mai erau șase zile.

În aceste zile s-au petrecut atât de multe evenimente, încât Sfânta Evanghelie ni le aduce concentrat în față, mai ales în această zi în care ni se spune și despre îngroparea lui Lazăr, și despre mirul de nard și, mai ales, de faptul că, fiind aproape sărbătoarea Paștelui, erau mulți iudei din toată lumea, care, auzind despre ce s-a petrecut în Betania, ar fi vrut toți să cunoască cine este autorul acestei minuni.

În ziua a doua, Mântuitorul s-a îndreptat, din nou, către Ierusalim și ne istorisesc Sfinții Evangheliști că Mântuitorul i-a chemat pe doi dintre ucenicii Lui, spunându-le să meargă până când vor găsi o asină cu mânzul ei legat de gard și să îl dezlege și dacă cineva va întreba ce fac ei cu un lucru străin, să zică foarte simplu: Domnului îi trebuiește. Cine era Domnul acesta căruia îi trebuia? Nu le-a cerut să zică cine este, dar Mântuitorul știa că nu putea să spună această poruncă să dezlege asinul, decât Cineva care avea, cu adevărat, demnitatea de Domn. Și ucenicii s-au dus și au găsit exact așa cum le-a spus, au găsit mânzul și asina legate, l-au desfăcut și l-au adus la Mântuitorul, iar ucenicii, care l-au văzut mergând spre Ierusalim și cunoscându-i intenția de a se așeza pe asina, au întins hainele lor pe asină și în felul acesta s-a apropiat Mântuitorul de Ierusalim.

Iar dragostea și uimirea poporului se manifesta aclamându-L, spunând în gura mare uimirea lor față de minunea pe care a făcut-o și surprinderea lor pentru puterea care s-a manifestat printre oameni atunci.

Dar nu numai cei mari, adulții, povesteau acest fapt, dar mai ales, ne spune Sfânta Scriptură, copiii rosteau, în gura mare : „*Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*” (Ioan XII, 13). Așa grăia prorocul că prin gura copiilor se va rosti adevărul.

De aceea, iubiții mei, sunt atât de bineveniți acești copii în fața Sfântului Altar, fiindcă gura lor, oricând și în orice împrejurare, va rosti cu inima curată dragostea lor față de Dumnezeu care i-a adus pe lume. Și, în drumul către Ierusalim, mulțimile veneau din toate părțile și așterneau hainele lor în calea Celui care intra acum triumfal în Ierusalim. Aclamarea: „*Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*” îi făcea pe mulți, care nu știau încă și nu auziseră încă de întâmplarea din Betania, să întrebe cine este Acesta. Așa ne istorisesc

Evangheliile. Erau toți surprinși de un alai neaunțat și nepriceput de lume care venea acum în preajma Paștelui să cucerească Ierusalimul. Cel Care venea, era Cel Care împlinea prorocia profetului Zaharia, care, în capitolul 9 din scrierea lui, versetul 9, spunea: „*Bucură-te foarte, fiica Sionului, veselește-te, fiica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine drept și biruitor; smerit și călare pe asin, pe mânzul asinei.*”

Împlinirea prorociilor i-a făcut pe toți cei care cunoșteau scripturile să se cutremure văzând alaiul acesta întâmpinat cu stâlpi de finic, care aducea omagiu celui care în timpul celor de 33 de ani a făcut atât de multe minuni, vindecând ologii și șchiopii, dând lumină ochilor orbi, oprind curgerea sângelui și înviind din morți.

El era Acela care acum intra în Ierusalim. Acesta era Cel căruia I se aducea omagiu. Acesta era Cel care era aclamat ca fiu al lui David, fiindcă din neamul lui David s-a născut și a venit, trimis de Dumnezeu în lume ca să restaureze neamul omenesc și, în firea Lui omenească, să recapituleze întregul neam omenesc, căruia îi împărtășea, prin faptele Sale, prin cuvintele Sale, dragostea lui Dumnezeu Tatăl. Iisus Hristos era Unul din Sfânta Treime și Tatăl împreună cu Duhul au mărturisit dumnezeirea Lui la Sfântul Botez.

Oamenii vremii aceleia însă nu înțelegeau toate faptele ce se petreceau și nici ucenicii – care I-au fost alături în cei trei ani și jumătate cât a propovăduit – nu au înțeles deplin atunci, cu atât mai puțin poporul iudeu, care nu aștepta un împărat călare pe mânzul asinei, ci aștepta un împărat războinic, care să îl elibereze de sub stăpânirea romană.

Acum erau atât de mulți cei care aclamau și rosteau „*Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*”, dar erau și mulți cei care erau zbuciumați de îndoială și de faptul că nu vine un împărat războinic, mai ales cei care erau conducătorii poporului iudeu, fariseii și cărturarii. Acestia, văzând cât de multă mulțime se duce după Iisus, au devenit îngrijorați și, când vedeau că iudeii, care au venit din tot Imperiul Roman pentru sărbătoarea Paștelui, își dăruiesc credința și sufletul lor Acestui Împărat călare pe asin, când vedeau că se îndepărtează de templu, mărturisind admirația lor față de Cel care l-a înviat pe Lazăr, au hotărât să Îl omoare, dar nu numai pe Iisus Hristos ci și pe Lazăr, pe care mulți îl vedeau ca pe o mărturie vie a minunilor pe care Mântuitorul le-a făcut în rândul poporului. Deci mărimile și conducătorii poporului iudeu au hotărât moarte lui Iisus Hristos.

Astfel, cu șase zile înainte de Paștele iudaic, Mântuitorul a intrat în Ierusalim ca să arate întregii lumi puterea dumnezeiască și, mai ales, să arate lumii cât de mare a fost puterea lui Dumnezeu în timpul cât a stat și a propovăduit pe pământ. Fiindcă Mântuitorul le-a spus că aceste cuvinte pe care le auziți de la Mine nu sunt de la Mine, ci de la Tatăl, iar puterea cu care lucrez este puterea Tatălui și, în felul acesta, Mântuitorul le descoperea, de fapt, minunea pe care Dumnezeu a făcut-o pentru ei, trimițând pe Fiul Său în lume ca Mântuitor.

Acest Fiu al lui Dumnezeu a descoperit atunci lumii și această învățătura – pe care a predat-o Apostolilor și apoi celor pe care i-au rânduit Apostolii, adică episcopi și preoți, urmașii lor, în succesiune neîntreruptă – neștirbită, curată, pe care ne-o dăruiește nouă Biserica. Și, în ziua aceasta, când prăznuim mândra și frumoasa sărbătoare a Floriilor, când întregul pământ, scaldat în lumină și în raze de soare, își înnoiește făptura și se îmbracă în flori și verdeață, în clipele acestea, când sărbătorim intrarea triumfală a Mântuitorului în Ierusalim, să ne uităm la smerenia deplină a Împăratului Ceresc, care a venit călare pe mânzul asinei.

Acestui Mântuitor, Care ne-a predat adevărurile despre Sfânta Treime, acestui Mântuitor, Care a recapitulat în firea Sa omenească și făptura noastră după 2000 de ani de la nașterea și moartea Sa, Acestui Mântuitor să Îi aducem deplină mulțumire și să Îi închinăm gândurile și rugăciunile noastre în această zi și să zicem cu toții: „*Osana întru cei de sus! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*”. Amin.

SFÂNTA ȘI MAREA ZI DE MIERCURI ⁹⁹

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

„Iată mirele vine în miezul nopții și fericită este sluga pe care o va afla priveghind; iară nevrednic este iarăși pe carele va afla lenevindu-se. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreuezi, ca să nu te dai morții, și afară de împărăție să te încui. Ci te deșteaptă strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești Dumnezeule.” (Stihiră la Utrenie)

Numim Sfânta și Marea Luni sau Sfânta și Marea Marți doar zilele din această Săptămână a Patimilor așa cum și săptămâna se numește Săptămâna Sfântă a Patimilor.

Iată că o dată pe an, trăim și noi o dramă, o dramă sufletească a fiecăruia dintre noi, dar mai ales ne integrăm fiecare în drama care s-a petrecut cu 2000 de ani în urmă, atunci când Mântuitorul Iisus Hristos Și-a vestit Patima și a arătat că așa este rânduiala, ca din dragoste să fie adusă jertfă deplină. Pentru aceasta zicem: *“Cel ce de bună voie vine spre patima Sa”*.

Noi Îi aducem cinstire în fiecare seară din această Sfântă Săptămână a Patimilor, aici în Biserica noastră a Sfântului Silvestru. Și este mai ales acest lucru, pe care ne spune tradiția că-l păstrăm de sute de ani de la înaintașii noștri, ca o dată pe an în această vreme a Postului Mare și cu precădere acum în această Săptămână a Patimilor, icoana Maicii Domnului îndurerată iese din Altar și stă cu noi la fiecare din aceste slujbe. Și așa cum Sfântul Apostol Matei a arătat în pilda fiului de împărat cum se pregătește de nuntă, așa și Maica Domnului s-a pregătit în vremea aceasta, la fel ca fiecare dintre noi acum, pentru această mare nuntă a fiului de împărat. De aceea, cu mâinile încrucișate, arătându-și marea durere, de sute de ani și în prima și în a doua Biserică și în a treia în care suntem noi acum, Maica Domnului stă de față cu noi la aceste îndurerate cântări ale Patimilor Domnului.

Pentru cinstea și vechimea icoanei acesteia, a Maicii Domnului îndurerate, nu i s-a pus niciodată nici ramă, nici nu i s-a acoperit fața cu sticlă, ci a fost lăsată așa, chiar dacă cariile au încercat să-i strice rânduiala. Vedem că a rămas tot atât de îndurerată și cernită în îmbrăcămintea ei, cum a fost atunci când a fost descoperită, pentru că istoria nu ne spune altceva despre acest lucru. Ea stă smerită în Sfântul Altar până la vremea Săptămânii Patimilor.

În această Săptămână a Patimilor o începem cu cântările care se spun întotdeauna în primele patru zile ale săptămânii, avizându-ne pe fiecare și îndemnându-ne, să ne îndreptăm atenția către ceea ce se pregătește și ceea ce spune cântarea: *“Iată Mirele vine în miezul nopții și fericită e sluga pe care o va afla priveghind”* (Stihiră la Utrenie).

⁹⁹ Cuvânt rostit marți seara la Denia zilei de Miercuri, în data de 26 Aprilie 2016, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Maica Domnului stă în priveghere neîncetat. Ne îndeamnă și pe noi cântarea să ne îndreptăm sufletul, mai ales în această vreme din urmă a postului, după ce au trecut cele 40 de zile de post, să fim mai cu luare aminte la ceea ce cântarea ne îndeamnă. De aceea fiecare zi din aceste mari zile ale săptămânii își au o destinație, își au o comemorare, o pomenire, aducându-ne aminte despre o obligație morală a noastră de a ne purifica sufletul. Astfel, luăm aminte la smochinul din prima zi, care s-a uscat neputând să aducă Domnului roade hrănitoare, la cele zece fecioare care au ieșit cu candelile în întâmpinarea mirelui și care au auzit *”Iată, mirele vine! Ieșiți întru întâmpinare Lui!”* (Matei XXV, 6). Așa trebuie și noi, fiecare, să ne pregătim candelile, să ne adresăm către Mântuitorul cu smerenie și cu pocăință ca să ne ajute să nu fim ca cel care va fi fost aflat în nepregătire.

Cântarea vine mai apoi într-această viziune extraordinară: *„Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită”* (Triod, Bucuresti, 1986, p.499). Este camera Mirelui ceresc, a Fiului de împărat pe care Tatăl L-a trimis să se jertfească pentru noi. Această cameră o vedem împodobită și fiecare mărturisim, în smerenie, că nu avem îmbrăcăminte ca să intrăm într-însa și, cu smerenia păcătoasei pe care o pomenim în această seară de Denie, să ne rugăm ca Domnul să ne ajute. Tot una dintre cântările care sunt în seara aceasta ne spune că, păcătoasa a întins părul către Stăpânul ca să-I ștergă picioarele. Pentru aceasta a vărsat lacrimi pe picioarele fiului de împărat și le-a șters cu părul său, ca să ia iertare.

Tot în această seară, Iuda a întins mâinile sale cele fărădelege ca să ia arginți. Pentru aceasta grăim către Tine Cel ce ai fost vândut și ne-ai mântuit pe noi: *„Doamne, Slavă Ție!”*. Așa a zis și Casiana, călugărița smerită, care a fost atât de cuprinsă de durere sufletească atunci când a trăit aievea durerea păcătoasei care a șters cu părul capului picioarele Mântuitorului. Și iată că pentru smerenia ei, Biserica îi păstrează numele și cântarea, pe care ați auzit-o în mijlocul bisericii. Nu știu dacă și în alte părți ea se cântă așa, în mijlocul Bisericii, dar Părintele Galeriu (Dumnezeu să-l odihnească!) a rugat cântăreții noștri din vremea când el era aici, ca această cântare să se cânte solemn, în mijlocul Bisericii, pentru ca în felul acesta să fie atenționat sufletul fiecăruia la tot ceea ce spune Casiana monahia: *„Doamne, femeia ceea ce căzuse în păcate multe, simțind Dumnezeirea Ta, luând rânduială de mironosiță, și tânguindu-se, a adus Ție mir mai înainte de îngropare, zicând: Vai mie!”* (Triod, Bucuresti, 1986, p.502).

Cât de sfâșietor este acest „Vai, mie!” când se gândește la faptul că toate acestea se petreceau înainte de Patima Mântuitorului și iată pentru acesta s-a tânguit înaintea Mântuitorului și a zis: *„Vai mie! Că noapte îmi este mie înfierbântarea desfrâului și întunecată și fără de lună pofta păcatului. Primește izvoarele lacrimilor mele”* (Triod, Bucuresti, 1986, p.499).

Cât de frumoasă este imaginea aceasta: izvoarele lacrimilor care trebuie să se verse din ochii păcătoasei pe picioarele Mântuitorului Care S-a jertfit pentru noi și *„suspînurile inimii*

mele, Cel ce ai plecat cerurile cu nespusa plecăciune. Ca să sărut preacuratele Tale picioare și să le șterg pe ele iarăși cu părul capului meu. Al căror sunet auzindu-l cu urechile Eva în Rai, în amiază zi, de frică s-a ascuns.” (Triod, Bucuresti, 1986, p.499).

Iar dacă Adam și Eva după ce au săvârșit păcatul, nu și-au cerut iertare și s-au ascuns de la fața lui Dumnezeu, păcătoasa aceasta dimpotrivă, a izvorât lacrimi din ochii ei ca să scalde picioarele Mântuitorului și să le șteargă cu părul capului ei, cerând iertare. Cântarea aceasta a Casianeii monahia se încheie cu cuvintele: „*Să nu mă treci cu vederea pe mine, roaba Ta, Cel ce ai nemăsurată milă!*” (Triod, Bucuresti, 1986, p.499).

Drept aceea așa să cerem și noi de la Domnul: *Să nu ne treci cu vederea pe noi, robii Tai, Cel ce ai nemăsurată milă!* Amin.

SFÂNTA ȘI MAREA ZI DE JOI ¹⁰⁰

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Alături de noi este Maica Domnului, așa cum o vedeți îndurerată pe icoana care de veacuri stă cu noi în această Biserică și care i-a însoțit întotdeauna pe drumul acesta de rugăciune pe toți cei care au fost în Biserica ce a fost înainte de aceasta și după aceea, până în zilele noastre. Maica Domnului îndurerată merge cu noi pe acest drum al rugăciunii și al trăirii sufletești a suferințelor Mântuitorului. În fiecare denie, până când am ajuns în această seară, am cântat împreună cu toții cântarea care ne anunță că iată: „*Mirele vine in miezul nopții*” și ne pregătește să-L întâmpinăm pentru aceste zile de suferință. Dacă n-am avea îmbrăcămintea sufletului pregătită, am fi vrednici de osândă și am fi aruncați cu toții în afară. Când cântam din strană și din altar și spuneam „*Iată: Mirele vine în miezul nopții*”, chiar dacă nu era miezul nopții vremea în care noi ne rugam, sufletul trebuia să-l pregătim pentru această seară, când cântarea este înlocuită, fiindcă timpul a trecut. Noi trebuie să trăim conștient rugăciunea fiindcă din aceasta seară ne apropiem mai mult de clipa în care vom plânge cu toții, împreună cu Maica Domnului și cu ucenicii, pentru suferințele pe care Mântuitorul Iisus Hristos le-a îndurat pentru noi. Și, în seara aceasta cântarea de început ne spunea despre măriții ucenici care la spălarea cinei s-au **luminat** „*Când măriții ucenici la spălarea cinei s-au luminat*” și despre Iuda cel rău credincios care „*cu iubirea de argint bolnăvindu-se, s-a întunecat și judecătorilor celor fără de lege, pe Tine, Judecătorul cel drept, Te-a dat.*” (Triod, Bucuresti, 1986, p.507). Iată, iubiții mei, cu aceste cuvinte ale cântării de început a canonului intrăm în semnificația acestei zile de miercuri, care se mai poate numi și miercurea cenușii, pentru că este ziua în care cel rău l-a cucerit pe unul dintre cei doisprezece și, așa cum l-a schimbat pe Adam în Rai cândva, așa și acum, pe Iuda cel plin de viclenie l-a schimbat și, din ucenic iubitor, l-a facut vânzător.

În seara aceasta, iubiții mei, se petrec o seamă de lucruri importante pentru mântuirea noastră căci, ne spune canonul pe care l-am urmat împreună pas cu pas, că în seara aceasta *slăviții ucenici la spălarea Cinei s-au luminat* și au fost împreună cu Mântuitorul la cina cea din urmă. În Evanghelia care s-a citit în seara asta, Mântuitorul spune că demult am asteptat să manânc cu voi Paștile [„*Cu dor am dorit să manânc cu voi aceste Paști, mai înainte de patima Mea*”(Luca XXII,15)]. Ucenicii erau pregătiți pentru sărbătoarea Paștelui iudaic, dar Paștele acesta Mântuitorul l-a schimbat. I-a schimbat sensul, din sărbătoare a trecerii iudeilor prin Marea Roșie, în sensul că pentru noi, creștinii, este o trecere cu adevărat, nu o trecere prin Marea Roșie,

¹⁰⁰ Cuvânt rostit Miercuri seara la Denia zilei de Joi, în data de 4 Aprilie 2018, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

ci o trecere prin marea de suferință ca, din țărml prin care intrăm în suferință împreună cu Hristos, să ajungem pe celalalt țărml, biruitori asupra morții.

Iubiții mei, Mântuitorul pentru aceasta a venit și pe toți ne-a pregătit pentru clipele acestea de suferință, și pe cei de atunci, ca și pe cei care astăzi trăim sufletește tot ceea ce ucenicii atunci și cu Maica Domnului împreună au suferit.

Astăzi se petrec fapte deosebite. Întâi, ceea ce anunță cântarea, că la spălarea Cinei ucenicii s-au luminat și au văzut perspectiva zilelor care urmează. La care Cină, iubiții mei? La Cina cea de Taină. De ce îi zicem Cina cea de Taină? Pentru că a ridicat-o Mântuitorul atunci la o semnificație deosebită: rodul muncii noastre, al oamenilor, pâinea și vinul, le-a transformat în așa fel încât la această Cină, din pâine și vin, când le arată ucenicilor, luând pâinea le spune că e Trupul Lui și luând paharul le spune că este Sângele Lui.

Pentru a putea fi vrednici de acest fapt, de a se transforma ei înșiși odată cu transformarea pâinii și a vinului, Mântuitorul i-a luminat ca să poată fi capabili să trăiască clipele acestea împreună cu El, Învățătorul lor.

Iubiții mei, Învățătorul nu avea nicio pregătire, nimeni nu l-a văzut mergând la o școală oarecare, dar s-a arătat atât de cunoscător al Sfințelor Scripturi încât, atunci când a luat în fața mai marilor iudeilor Scriptura și le-a vorbit, s-au întrebat toți de unde atâta cunoștință, că ei nu știau nimic și Îi ziceau cu toții Învățătorul, fără să știe destul cine este.

Acum, Învățătorul, pregătindu-i pentru clipa aceasta, ne spune Sfânta Evanghelie, că Îi va trimite pe doi dintre ucenicii Săi și le spune că vor întâlni pe cineva cu un ulcior cu apă pe care să-l întrebe unde este foișorul în care Învățătorul va veni să mănânce împreună cu noi cina. Acesta i-a dus în casa în care s-au petrecut aceste minunate lucruri, în foișorul care era pregătit și așternut pentru sărbătoarea care urma să se petreacă în sâmbăta următoare. [*„Iată, când veți intra în cetate, vă va întâmpina un om ducând un urcior cu apă; mergeți după el în casa în care va intra. Și spuneți stăpânului casei: Învățătorul își zice: Unde este încăperea în care să mănânc Paștile cu ucenicii Mei? Și acela vă va arăta un foișor mare, așternut; acolo să pregătiți. Iar, ei, ducându-se, au aflat precum le spusese și au pregătit Paștile.”* (Luca XXII,10-13)].

Aici, Mântuitorul, după ce a intrat cu ucenicii, așa cum ne spune Sfânta Scriptură, s-a dezbrăcat de haina Lui, S-a încins cu un ștergar și a început să le spele ucenicilor picioarele. [*„S-a sculat de la Cină, S-a dezbrăcat de haine și, luând un ștergar, S-a încins cu el. După aceea a turnat apă în vasul de spălat și a început să spele picioarele ucenicilor și să le șteargă cu ștergarul cu care era încins”* (Ioan XIII,4-5)].

Era un obicei în lumea iudaică, că atunci când erai chemat la un ospăț, să fii curat și atunci te spălau gazdele pe picioare, îți spălai și mâinile și erai considerat pregătit de sărbătoarea cea mare. Așa și Mântuitorul aici. El era, nu stăpânul casei, era Stăpânul lumii, și aici în casa

aceasta pregătită de sărbătoare vine ca și cum ar fi El stăpânul, și tuturor ucenicilor le-a spălat picioarele și prin aceasta le-a arătat celor pe care i-a învățat vreme de trei ani și jumătate ce înseamnă cunoașterea lui Dumnezeu, ce înseamnă a-L iubi pe Dumnezeu. Acum le arată o învățătură cu totul deosebită: ce înseamnă smerenia, ce înseamnă iubirea de oaspeți și pentru cei pe care îi ai în față. Începând să le spele picioarele și ștergându-le cu prosopul cu care era încins, a întâlnit la un moment dat o formă de oprire, de revoltă, de surpriză asupra faptului acestuia din partea lui Petru, a ucenicului acesta care de atâtea ori a mărturisit despre Hristos că este Fiul lui Dumnezeu. Acum, oarecum arătând recunoașterea lui față de Stăpânul și Învățătorul lor, I-a spus: „Doamne, oare Tu să-mi speli mie picioarele?” (Ioan XIII,6). Atunci Mântuitorul i-a arătat o lecție cu totul deosebită: ce înseamnă smerenia, ce înseamnă ascultarea, ce înseamnă pregătirea sufletească pentru a înțelege faptele ce se petreceau atunci pentru ucenici iar astăzi se petrec pentru noi, când Hristos Domnul merge spre Patima Sa. Și noi trebuie să luăm aminte la această lecție dumnezeiască: smerenia și pregătirea pentru ospățul cel mare al Învierii Domnului.

Și, atunci când a fost totul pregătit, s-au așezat la masa întinsă ca pentru sărbătoare. **De aceea, pentru că nu era încă sărbătoarea Paștilor, la această masă au avut doar ceea ce era pregătit la orice masă: pâine obișnuită, pâine dospită, coaptă în cuptor și vin obișnuit.** La această masă era doar Hristos Domnul cu ucenicii Lui și a luat Mântuitorul în mâini pâinea – rodul muncii noastre, rodul pământului și al muncii omului – a binecuvântat-o și, ridicându-și ochii către cer, S-a rugat, a frânt-o și le-a dat-o lor, rostind cuvinte nemuritoare, cuvinte care au rămas peste veacuri și care sunt în continuare rostite la fiecare Sfântă Liturghie de preotul care este jertfitorul acestei ofrande omenești.

Preotul aduce pâinea pe Sfântul Altar și, înălțând-o către Bunul Dumnezeu, rostește cuvintele dumnezeiești pe care atunci le-a rostit Dumnezeu Fiul, când a arătat pâinea către toți și a zis: „*Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu*” (Matei XXVI,26). Tot atunci, Mântuitorul, luând paharul în care era rodul viței – iarăși rodul muncii omului (omul cultivând via, o pregătește pentru ospăț fiindcă așa cum spune Scriptura „*vinul înveselește inima omului*” (Psalmul 103,16)), dar atunci când este binecuvântat după cum spune însuși Mântuitorul, vinul acesta nu mai este vin – arătând paharul spune: „*Beți dintru acesta toți, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor*” (Matei XXVI,27-28).

Iubiții mei, iată cum, cina aceasta care trebuia să fie o masă obișnuită devine Cina cea de Taină, Cina cea din urmă pe care Învățătorul o petrece alături de ucenicii Săi. Încheind cuvintele acestea dumnezeiești prin care se instituie taina aceasta a Sfintei Împărtășanii, zice Mântuitorul, ca o poruncă rămasă de-a pururi pentru noi: „*Aceasta să faceți spre pomenirea mea*” (Luca XXII,19). Iată, iubiții mei, de ce facem noi Sfânta Liturghie, de ce ne adunăm cu toții la această Cină Sfântă. O facem întru pomenirea Mântuitorului Iisus Hristos, Care și-a dat viața, Care

pentru noi și pentru mulți Și-a vărsat sângele Lui, Care Și-a dat trupul Lui ca să-L mâncăm și ne-a avertizat că: cine nu va mânca Trupul Meu și nu va bea din Sângele Meu, nu va gusta din Împărăția lui Dumnezeu, iar cel care va mânca și va bea din vinul acesta de viață făcător și de va muri, viu va fi. [*„Și le-a zis Iisus: Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Trupul Meu este adevărată mâncare și Sângele Meu, adevărată băutură. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el”* (Ioan VI, 53-56)].

Iubiții mei, porunca aceasta care spune: *aceasta să o faceți pururea întru pomenirea Mea*, înseamnă că noi, când săvârșim Sfânta Liturghie, nu facem o lucrare obișnuită. De aceea zicem că este Dumnezeiasca și Sfânta Liturghie, fiindcă aducem rodul muncii noastre, pâinea și vinul, și invocăm Sfântul Duh pe care Îl trimite Dumnezeu. Aici este marea minune care se săvârșește pe masa Sfântului Altar în fiecare Sfântă Liturghie, când invocăm Sfântul Duh zicând: *și acum trimite Preasfântul Tău Duh care sfințește toate și sfințește pâinea aceasta și potirul acesta*. Sfântul Duh Care este pururea cu noi și Care lucrează peste tot și în toată vremea, are această putere de a transforma pâinea și vinul în Sfântul Trup și Sfântul Sânge, așa cum la Cina cea de Taină, pe care o amintim și o comemorăm în această seară, Mântuitorul le-a arătat pâinea și a zis *acesta este Trupul Meu* și vinul, și a zis *acesta este Sângele Meu*. Pentru aceasta, iubiții mei, Cina cea de Taină este perpetuată în Sfânta Liturghie pentru ca noi, făcând aceasta întru pomenirea Domnului, mâncând și bând din Trupul și Sângele Lui, să putem să ajungem la mântuirea sufletelor noastre, căci pentru aceasta S-a jertfit Mântuitorul.

După ce a spus aceste cuvinte, Mântuitorul i-a avertizat pe ucenici că cel care mă va vinde va întinde mâna în blid cu mine. El era vânzătorul, prezent acolo cu ei, și după ce s-a săvârșit Cina cea de Taină, Iuda a fost cuprins de patima iubirii de argint și a plecat să-L vândă pe Hristos Domnul, fiindcă știa ce urma să facă Mântuitorul.

După Cină, Mântuitorul, care știa că vin patimile Lui grele, S-a dus să Se roage. În mod obișnuit, noi când spunem rugăciunea lui Iisus ne referim la rugăciunea pe care o rostim cu toții după cum ne învață Biserica: *„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă”*, dar în seara aceasta, pomenind de rugăciunea lui Iisus, nu ne referim la aceasta, ci la rugăciunea pe care o spune Iisus în această seară în care se pregătește pentru patima Lui. Ajungând în grădina Ghetsimani, Hristos Domnul, Dumnezeu adevărat și om adevărat, știa că nu sunt departe patimile, și de aceea, Hristos cu firea umană, a început să sufere și să se gândească la clipele de suferință și atunci, cu lacrimi de sânge, a îngenunchiat în grădina Ghetsimani și a spus rugăciunea aceasta: *„Părintele Meu, de este cu putință, trecă de la Mine paharul acesta”* (Matei XXVI, 39). Era îndurerat, era înspăimântată firea omenească a Mântuitorului în clipele

acelea, era temător, dar numai ca om, nu ca Dumnezeu. Și atunci, ca om s-a rugat de Bunul Dumnezeu, așa cum ne rugăm fiecare dintre noi când avem o durere, când avem de împlinit ceva: fiecare ne rugăm și zicem: Doamne, ajută-mi, Doamne, dă-mi putință, Doamne, îndrumază-mi calea, dar noi uităm să spunem ceea ce Mântuitorul, ca Dumnezeu adevărat și ca om adevărat, nu a uitat să spună: să treacă de la Mine paharul acesta, „*însă nu precum voiești Eu, ci precum Tu voiești*” (Matei XXVI, 39). Și prin aceasta, omul care era în Persoana divino-umană a Mântuitorului Iisus Hristos, omul acesta temător, a primit întărirea Sfântului Duh, fiindcă Dumnezeu nu îl lasă pe om atunci când i se încredințează. În acele clipe Fiul Omul, care era și Fiul lui Dumnezeu, nu și-a impus el punctul de vedere, ci a prezentat lui Dumnezeu, așa cum prezentăm și noi rugăciunea noastră, și a zis: *Doamne, dacă se poate să treacă de la mine acest pahar, dar nu cum vreau Eu, ci cum vrei Tu*, fiindcă Tu ești Atotputernic, Atotștiutor, Atotbun și Atotmilostiv.

Așa și noi să facem rugăciunea noastră, așa cum ne arată Mântuitorul în aceste clipe de rugăciune, în aceste clipe cutremurătoare când El a vărsat lacrimi de sânge, cum ne spune Sfânta Scriptură. Noi, când ne rugăm, nu știm să vărsăm lacrimi de sânge. Noi ne rugăm de multe ori numai cu gândul ca Dumnezeu să facă așa cum vrem, rugăciunea noastră să o împlinească și nu Îi încredințăm Lui taina inimii noastre. Ori Dumnezeu Fiul Și-a încredințat taina Tatălui Ceresc care a fost alături de Fiul Său iubit în tot parcursul drumului.

Când Mântuitorul Și-a încheiat rugăciunea, S-a ridicat întărit și încrezător că Tatăl nu L-a părăsit. Când au intrat pe poarta grădinii Ghetsimani trupele, ostașii și mulțimile care îi însoțeau cu felinare și cu arme ca să-L caute și să-L aresteze, conduși de Iuda care a întins mâna în blid cu El, nu au avut nevoie să-L caute fiindcă Mântuitorul a venit plin de curaj, un curaj pe care-l însuflă Bunul Dumnezeu oricărui om care se încrede în El. Și când Mântuitorul îi întreabă: „*Pe cine căutați ?*” (Ioan XVIII, 4), mai marele oștilor I-a răspuns: „*Pe Iisus Nazarineanul*” (Ioan XVIII, 5). Atunci, Mântuitorul, cu mult curaj și cu putere de a înfrunta orice ar veni, a zis: „*Eu sunt. Deci, dacă Mă căutați pe Mine, lăsați pe aceștia să se ducă*” (Ioan XVIII, 8). Câtă dragoste a arătat atunci Mântuitorul față de ucenici zicând: *dacă mă căutați pe Mine, lăsați-i pe aceștia*. Iuda a venit la Mântuitorul și I-a dat sărutul trădării. Aceasta a fost cea mai mare durere pe care Fiul lui Dumnezeu a putut-o suporta din partea omului, durere care a venit și cu forma prin care omul obișnuit își manifestă dragostea și tot ceea ce simte inima lui mai frumos ca să exprime în raport cu semenii lui, sărutul iubirii. Iuda, din noblețea sărutului ca semn al iubirii, face un sărut al trădării și prin acest semn îl spurcă și îl degradează. Și atunci au venit, L-au legat și L-au dus pe Mântuitorul Iisus Hristos ca să fie chinuit și ajunge în noaptea aceea să fie legat și dus să fie judecat de Caiafa.

Iubiții mei, aceste evenimente le petrecem noi sufletește în această seară, în această miercuri de cenușă, în această miercuri în care Mântuitorul Iisus Hristos ne este înfățișat în cel mai greu moment al existenței Sale pământești, când suferă trădarea prin Iuda. Totodată acum este și clipa mare când Mântuitorul biruie tot ceea ce vine rău din partea omenirii, prin cei care vin cu săbii și cu arme împotriva Lui, pentru că Dumnezeu era alături de El.

Ne spune Evanghelia odinioară, că Dumnezeu Tatăl nu a lăsat nearătată voia Lui atunci când s-a auzit ca un tunet puternic: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei III, 17), fiindcă pe Fiul Său L-a trimis Dumnezeu ca să Se jertfească.

Ca să-L împace pe Dumnezeu cu omul, Dumnezeu S-a micșorat pe Sine în așa măsură încât să poată fi cuprins de firea omenească. Cât era de mare Dumnezeu, dar a fost cuprins de firea slăbănoagă omenească. Și, tocmai ca Dumnezeu să poată înălța această fire prin jertfa Lui în împăcarea cu Dumnezeu și ca să-i poată ușura omului drumul spre mântuire, ne-a dat Trupul Lui să-l mâncăm și Sângele Lui să-l bem.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să fim întotdeauna vrednici de această întâlnire a noastră cu Dumnezeu în Sfânta Împărtășanie, să ne pregătim sufletește ca să urcăm și noi împreună cu Dumnezeu spre Golgota. Amin

IV. DUMINICI SPECIALE

DUMINICA DUPĂ ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI ¹⁰¹

(Ev. Marcu VIII, 34-38; IX, 1)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Suntem în duminica de după Înălțarea Sfintei Cruci, când am sărbătorit înălțarea Sfintei Cruci de către patriarhul Macarie în mijlocul Bisericii din Ierusalim, iar noi, după două mii de ani de atunci, am cântat în această sfântă sărbătoare: *Mântuiește Doamne poporul Tău și binecuvîntează moștenirea Ta.*

Această moștenire suntem noi, cei de astăzi, care zicem întotdeauna: *Crucii Tale ne închinăm Hristoase și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim.* În această cântare este atât de legată Crucea de Înviere, fiindcă fără Cruce nu ar fi fost Înviere. Iar Crucea a fost rânduită de Bunul Dumnezeu ca să fie altarul pe care s-a adus jertfa cea mai curată și jertfa cea mai prețioasă, fiindcă a fost jertfă de împăcare a neamului omenesc, care prin Adam l-a supărat pe Dumnezeu, Cel care i-a dăruit tot pământul ca să se bucure de el. Omul, călcând porunca dumnezeiască, s-a îndepărtat mereu în decursul anilor de Dumnezeu și a trebuit să vină plinirea vremii, pe care El a socotit-o ca fiind momentul mare al împăcării cu Dumnezeu. Această împăcare s-a făcut prin jertfa cea mai curată, care a fost adusă pe Cruce prin însuși Fiul Său. Acesta, pentru a putea fi jertfă de împăcare, a trebuit să se sălășluiască în trup omenesc, născându-Se din Fecioara, făcând în așa fel încât ființa Sa dumnezeiască să se smerească, să se restrângă pe Sine în așa fel încât să poată fi cuprinsă de un trup omenesc.

Prin aceasta, iubiții mei, vedem că Dumnezeu atât l-a iubit pe om, încât l-a făcut capabil să-L primească în ființa lui omenească, pe Fiul Lui, iar prin jertfa curată pe care a adus-o Mântuitorul Iisus pe Cruce, de bună voie, împlinind porunca Tatălui, să primească mântuirea. Crucea, până în momentul jertfei Mântuitorului pe ea, era un obiect de tortură și un obiect de blestem, încât spuneau înaintașii că este blestemat tot cel ce este înălțat pe cruce. Ori Mântuitorul Iisus Hristos a sfințit Crucea prin jertfa Sa, prin sângele vărsat prin care a spălat toate păcatele lumii. De aceea Biserica rânduieste ca Duminicile de dinainte și de după Înălțarea Sfintei Cruci, să fie închinare tot acestui mare eveniment.

Și, în duminica aceasta de după Înălțarea Sfintei Cruci, prin Evenghelia care se citește în fiecare dintre Bisericile ortodoxe, ni se pune în față o învățătură a Mântuitorului care este mereu actuală și mereu plină de îndemn pentru fiecare dintre creștini. Căci spune Sfânta Evanghelie de

¹⁰¹ **Predică la Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci (Luarea Crucii și urmarea Lui Hristos), rostită în data de 18 septembrie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

astăzi că Mântuitorul a chemat la Sine „mulțimea, împreună cu ucenicii Săi” (Marcu VIII, 34). Deci dintr-odată vedem că Mântuitorul are o inițiativă de a-i chema la Sine nu numai pe ucenici, ci și mulțimile și prin aceasta ne arată cât de mare era dragostea lui Dumnezeu manifestată prin Fiul Său Iisus Hristos, cât era de universală această dragoste, dacă El cheamă la Sine, din proprie inițiativă mulțimea care era în jurul Lui. Această mulțime ne închipuie și pe noi, cei care suntem astăzi, căci noi toți eram prezenți în mod virtual în mulțimea aceea pe care Mântuitorul a chemat-o atunci la El. De atunci, de-a lungul veacurilor ori de câte ori se aude această Evanghelie, ne aducem aminte că Mântuitorul, cu nemărginita-I dragoste, cheamă la El mulțimile.

În Evanghelia care se citește astăzi, ne arată și anumite condiții când zice: „*Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Marcu VIII, 34). Este o chemare extraordinar de adâncă în semnificația ei pentru că, înainte de toate, Mântuitorul arată că apelează la toți cei care Îl ascultau atunci, ca și acum, că dacă voiește cineva să vină după El, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-I urmeze Lui.

Iubiții mei, în cuvintele acestea pe care le rostește în fața mulțimilor de atunci, ca și a celor care aud astăzi Evanghelia, Mântuitorul, prin vorba aceasta „*cine voiește*” arată cum apelează la voința proprie fiecăruia. Îi cheamă la El, dar nu îi silește, ci le spune **cine** „*voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*”.

Voința este coroana pe care Dumnezeu i-a pus-o pe frunte celui dintâi om și prin el tuturor oamenilor. Voința liberă îi dă posibilitatea fiecăruia să se îndrepte pe urma pașilor Mântuitorului sau să rămână la o parte de acest îndemn. Cine voiește să-L urmeze pe Mântuitorul trebuie să se lepede de sine, adică de tot egoismul, de toată judecata falsă, de toată impresia pe care și-o face despre el în virtutea acestei voințe libere că este atotputernic, fiindcă prin aceste fapte calcă, de multe ori, poruncile lui Dumnezeu, **porunci pe care ni le-a dat Dumnezeu tocmai ca să ne călăuzească în manifestarea voinței noastre**. Iar cel care voiește să se lepede de sine, trebuie să fie un împlinitor practic și curent și continuu al poruncii lui Dumnezeu, care îi spune să-L iubească pe Dumnezeu și pe aproapele ca pe sine însuși. Și dacă realizează această lepădare de sine – încât nu se vede pe el, în mod egoist în toate lucrările, ci îl vede pe fratele lui, omul aflat alături de el pe drumul spre mântuire, și se ajută în mod reciproc, fiindcă nimeni nu se poate mântui singur (tocmai pentru acest fapt trebuie să se lepede de sine și să își îplinească drumul spre mântuire de mână cu fratele său și de aceea taina fratelui acestuia, aproapele pe care ți l-a dat Dumnezeu, este atât de mare și importantă pe drumul mântuirii) – și pricepe adâncă semnificație a iubirii de Dumnezeu și a iubirii de aproapele, atunci Mântuitorul îi spune să își ia crucea și să îi urmeze Lui.

Nu zice Mântuitorul să ia Crucea Lui, a Mântuitorului, căci această Cruce era foarte grea, pe ea erau adunate toate păcatele lumii, ci fiecare să își ia propria lui cruce, adică propria lui

viață pe care să o răstignească de aici încolo, așa cum Mântuitorul S-a răstignit pe Crucea Lui – Cruce unică pe care o cinștim și o venerăm pentru că este împlinitoarea jertfei prin care ne-am mântuit noi, este Crucea pe care sângele dumnezeiesc s-a vărsat pentru a spăla păcatele oamenilor, este Crucea unică pe care numai Dumnezeu S-a putut jertfi.

Crucea pe care fiecare ne-o purtăm este propria noastră viață, propria noastră cruce, care cuprinde toate păcatele noastre, este crucea pe care noi – după exemplul pe care ni-l dă Mântuitorul, când zice *să-Mi urmeze Mie* – trebuie să ne răstignim în fiecare zi, în fiecare clipă a vieții noastre, cu conștiința că atunci când ne ducem propria noastră cruce în voie liberă îl urmăm pe Iisus Hristos, adică luptăm să adaptăm viața noastră, prin voință liberă, drumului pe care Mântuitorul ni-l arată când spune să îl urmăm pe El.

Fiindcă urmarea lui Hristos înseamnă, înainte de toate, să cunoaștem tot drumul vieții Lui, din clipa în care diavolul L-a ispitit și L-a arătat toate bogățiile lumii și L-a îndemnat să îi urmeze lui ca să biruiască asupra întregii lumi. Ori Mântuitorul a zis atunci: „*înapoia mea, satano!*” (Marcu VIII, 33), iar acest cuvânt care îndepărta toată ispita de la El l-a mai spus Mântuitorul către Petru, unul dintre apropiații lui, și l-a spus imediat înainte de această chemare pe care a făcut-o mulțimilor și ucenicilor lui, fiindcă înainte de a-i chema acum la Sine, Mântuitorul i-a întrebat pe ucenici: „*cine zic oamenii că sunt?*” (Marcu VIII, 27). Iar ucenicii i-au spus că oamenii Îl socotesc fie Ioan Botezătorul, fie Ilie, fie unul dintre marii proroci. „*Dar voi cine ziceți că sunt Eu?*” (Marcu VIII, 29), iar Petru Îi spune în numele tuturor: „*Tu ești Hristosul*” (Marcu VIII, 29), mărturisind prin aceasta că ei credeau că este cu adevărat trimisul lui Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Dar după această mărturisire, imediat, Mântuitorul face vestirea drumului vieții Lui, a drumului pe care își ducea propria Lui Cruce și le spune că Fiul Omului trebuie să pătimească multe, să fie defăimat, să fie omorât, iar după trei zile să învieze.

Iar Petru, când a auzit o astfel de prorocie a drumului crucii pe care urma să Îl facă, s-a spăimântat și a zis: Doamne, să nu fie așa ceva. Și atunci Mântuitorul socotind acest gând al lui Petru ca o ispitire rostește ca atunci pe înălțimea Carantaniei: „*înapoia mea, satano!*”, nu lui Petru, ci ispitirii care venea prin gândul lui, fiindcă a merge pe drumul Crucii înseamnă să mergi cu voia liberă, fără a fi împiedicat de nicio altă formă a existenței omenești.

De aceea zice Mântuitorul să îți iei crucea și să Îi urmezi Lui, adică așa cum El a înlăturat toate ispitirile și Și-a făcut drumul Crucii limpede, luând cu deplină acceptare, de bună voie, acest drum plin de suferință pe care El vedea că va fi defăimat, va fi batjocorit, va fi bătut, va fi omorât, dar știa că a treia zi va învia. Astfel îndeamnă pe cei care vor să vină cu El să își ia crucea cu deplină acceptare, cu deplină voință liberă, fără să fie împiedicați de niciun gând amenințător al formelor de viață pe care le vor întâlni, nici dacă vor fi defăimați, nici dacă vor fi

batjocoriți, nici dacă vor fi bătuți, fiindcă toate acestea trebuie să le înfruntăm cu voia liberă și privind mereu spre Crucea lui Hristos.

Iubiți mei, sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci a fost o zi de mare sărbătoare la Aiud – acolo unde mii și mii de români au înfruntat ca și în alte închisori, cu voie liberă, drumul pe care îl aveau de parcurs, defăimați, bătuți, chinuiți și mergând cu sufletul curat spre jertfă – de aceea acolo, în ziua Crucii, s-a făcut mare sărbătoare pentru a-i cinsti pe cei care sunt acum fără cruci și fără morminte, dar care în timpul vieții lor și-au acceptat crucea și au mers în urma pașilor Mântuitorului.

Cuvintele Sfintei Evangheliei de astăzi vin să ne întărească mai mult pe acest drum al lepădării de sine și al acceptării crucii noastre, căci spune : „*Căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa*” (Marcu VIII, 35). Iată deci, forma în care fiecare dintre noi putem să vedem modalitatea de a ne mântui sufletul, căci acesta este rostul vieții noastre pe acest pământ. Noi suntem o ființă formată din materie și duh. Materia a luat-o Dumnezeu din pământ și l-a modelat și l-a făcut om, după chipul și asemănarea Lui, în care a suflat duh de viață, iar acest duh de viață este sufletul.

Nu cu chipul cu care suntem pământ ne asemănăm cu Dumnezeu, ci cu sufletul care a fost trimis de Dumnezeu prin suflarea Lui proprie în ființa omenească. Și acest suflet avem datoria să îl salvăm în timpul existenței acesteia carnale, omenești, pământești, pentru că dacă vom încerca să ne scăpăm viața noastră în alte forme, vom pierde sufletul. De aceea îndemnul Mântuitorului de a ne lua crucea, este tocmai pentru a împlini voia și poruncile Lui Dumnezeu, ca să putem ajunge să ne mântuim sufletul, căci spune Mântuitorul mai departe în Sfânta Evanghelie: „*Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul?*” (Marcu VIII, 36).

Și priviți-L pe Mântuitorul pe muntele Carantania când Îi arată ispitorul întreaga lume și o câmpie și Îl pofteste să accepte să meargă după el ca să câștige lumea. Dar ce ar fi câștigat dacă Fiul lui Dumnezeu întrupat, ar fi căzut sub povara acestei ispitori? De aceea, privindu-L pe Mântuitorul la înălțimea de pe Carantania să avem acest îndemn și putere ca oricând vine ispita în fața noastră să o respingem așa cum a zis Mântuitorul: „*înapoia mea, satano!*”. Căci de vei câștiga lumea întreagă este fără folos, dacă îți pierzi sufletul. Fiindcă „*ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?*” (Marcu VIII, 37). Această întrebare nu are un răspuns, nu spune ce poți să dai, ci înțelege că nu ai nimic să poți da de valoarea sufletului. De aceea și jertfa Mântuitorului a fost o jertfă **unică**, fiindcă omul nu putea să aducă nimic ca jertfă de răscumpărare a păcatelor pe care le-a făcut și de aceea și sufletul întregii omeniri, care era recapitulat în Mântuitorul Iisus Hristos, a fost salvat și mântuit prin această jertfă unică, pe unica cruce pe care s-a putut aduce jertfă ca să se mântuiască întreagă lume. Omul nu poate să dea

nimic în schimb pentru sufletul lui, fiindcă nimic din ceea ce este în jurul omului nu poate egala valoarea pe care o are sufletul care este scânteie dumnezeiască.

Iubiții mei, este atât de mare rugăciunea noastră, mai ales pentru cei adormiți, când ne rugăm lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor lor și cât de mare este greșeala celor care spun despre suflet că a trecut în neființă. Sufletul nu poate fi niciodată în neființă de vreme ce este trimis de Dumnezeu, este scânteie dumnezeiască, așa cum a suflat în primul om și i-a dat suflet prin care l-a făcut viu, tot așa este și sufletul pe care îl are oricare dintre oameni, chiar din momentul zămislirii lui, este scânteie dumnezeiască pe care nu o poate egala nimic din ceea ce este în lume. De aceea niciodată să nu spuneți despre suflet că a trecut în neființă și niciodată să nu fiți de acord cu cei care vor săucidă sufletele copiilor nenăscuți. Prin avort ființa sufletului nu poate fi luată de nimeni, fiindcă sufletul se întoarce la Cel care l-a dat, de vreme ce sufletul își are originea la Dumnezeu.

De aceea în drumul acestei vieți a noastre pe pământ zice Mântuitorul să nu vă rușinați de Mine: *„Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri”* (Marcu VIII, 38). Ce îndemn, iubiții mei! Să fim curajoși în a afirma că suntem creștini. Să nu ne rușinăm a ne face semnul sfintei cruci, atunci când trecem pe lângă o altă cruce, fiindcă orice cruce, oriunde ar fi, amintește de unicul lemn al Crucii pe care S-a jertfit Mântuitorul. De aceea, ori de câte ori întâlnim semnul Sfintei Crucii să ne închinăm și să nu ne rușinăm, ca nici Mântuitorul să nu se rușineze de noi. Înfruntând oarecum batjocura sau ironia celor care astăzi privesc în felul acesta pe cei care își mărturisesc prin fapte credința lor în Dumnezeu, să avem curajul pe care l-au avut martirii dintru început, martirii de mai târziu, martirii de-a lungul tuturor veacurilor, fiindcă și în zilele noastre, acum când se afirmă atât de puternic dreptul omului la viață, sunt totuși situații când pentru că ești creștin, ești chinuit sau ești omorât, așa cum se întâmplă în unele țări care au forme de fundamentalism în manifestarea credinței lor.

Asadar, luându-ți crucea și având curajul pe care Mântuitorul te îndeamnă să Îl ai, să nu te rușinezi în fața oamenilor a-L mărturisi pe Iisus Hristos Mântuitorul nostru și în orice clipă a vieții tale, împreună cu semenii să spui întotdeauna *„Crucii Tale ne închinăm Hristoase și Sfânta Învierea Ta o lăudăm și o mărim”*. Amin.

DUMINICA DINAINTEA NAȘTERII DOMNULUI¹⁰²

– Genealogia Mântuitorului –

(Ev. Matei I, 1-25)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Este sfânta Duminică, zi pe care în calendare o găsim însemnată cu numele de Duminica dinaintea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Este atât de frumoasă pentru că este vremea colindelor, așa cum am auzit cântând acum la noi la strană și cum peste tot răsună lumea de colinde care vestesc Nașterea Mântuitorului. Este un eveniment de o importanță capitală pentru toți oamenii pentru că evenimentul acesta a despiciat istoria în două. Este o parte care a ținut până la momentul acesta al sărbătorii noastre, vremea Vechiului Testament, și cealaltă după aceea când Mântuitorul Iisus Hristos a venit și a împlinit legea Vechiului Testament prin descoperirea pe care a făcut-o pentru noi oamenii, întrupându-Se din Preacurata Fecioară.

Acest fapt al întrupării Mântuitorului, al întrupării Fiului lui Dumnezeu, este ceea ce sărbătorim noi în vremea aceasta a Crăciunului, în vremea colindelor. Fiindcă Mântuitorul Iisus Hristos, deși prin venirea Lui, pe de o parte a despiciat istoria în două, pe de altă parte a unit vremea Vechiului Testament cu vremea mântuirii (prin Iisus Hristos) în Noul Testament. De aceea sărbătoarea aceasta luminează de acum încolo întreaga istorie a întregii omeniri.

Sfânta Evanghelie după Matei – care s-a citit astăzi – are un aspect puțin mai aparte față de celelalte Sfinte Evanghelii: pe de o parte ne vestește Nașterea Mântuitorului, dar până să ajungă la evenimentul acesta ne arată o istorie care pare foarte greoaie când o citim din Noul Testament, dar dacă privim în străfundul istoriei, în străveziul ei, vom vedea cât de importantă este această istorie pe care o face Matei Evanghelistul atunci când enumeră toate neamurile de dinainte de nașterea Mântuitorului despre care spune că: *„Nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt. Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevrând s-o vădească, a voit s-o lase în ascuns. Și cugetând el acestea, iată îngerul Domnului i s-a arătat în vis, grăind: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt”* (Matei I, 18-20).

Deci Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos a fost un eveniment crucial, un eveniment care a mișcat pe toată lumea, dar și un eveniment care a pus semne de întrebare asupra acestei nașteri. De aceea Sfântul Evanghelist Matei, care era născut în mijlocul poporului iudeu, iudeu fiind și

¹⁰² **Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului (a Sfinților Părinți după trup ai Domnului; Genealogia Mântuitorului), rostită în data de 22 Decembrie 2013 în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

om învățat, a fost atent la problemele pe care și le puneau oamenii din timpul acela în legătură cu acest eveniment crucial care a fost Nașterea Mântuitorului.

Noi, în zilele noastre, purtând numele lui Iisus Hristos și numindu-ne creștini, facem rugăciune pentru ca Mântuitorul să se milostivească spre noi, venim la ușa altarului – unde se aduce jertfă continuă și mântuitoare pentru noi toți – ca să fie pomenit numele familiei noastre, luăm hârtia și înșirăm numele celor din familia noastră și o ducem pentru a fi luate miride. Mirida înseamnă bucățița din sfânta prescură ce preînchipuie întâi jertfa Mântuitorului. Cu fiecare nume se pune alături de trupul Mântuitorului o bucățiță pentru numele celui care a fost pomenit și, în felul acesta, nu mai ești tu singur cel ce ai scris, ci ești cu întregul tău neam pe care îl pomeniști întâi cu numele și apoi cu tot neamul. Acest neam îți aparține ție și tu aparții acestui neam, iar cei care erau în vremea care s-a împlinit atunci când s-a născut Mântuitorul se întrebau despre Acesta cărui neam aparține.

Am ascultat acum că Dreptul Iosif, om temător de Dumnezeu, nevoind să o vădească pe fecioara care i-a fost încredințată, deci observați acest fapt pe care îl subliniază Sfântul Evanghelist, nevoind să o vădească, știind deci că Fecioara Maria este însărcinată și știind că nu el este tatăl celui pe care îl va naște, a vrut să o lase în ascuns. Să o lase singură ca să se descurce cum va vrea și să justifice în fața lumii această naștere față de care el nu simțea nicio legătură. Dar Dumnezeu, cunoscându-i gândul, i-a trimis îngerul care îi spune: „*Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt*” (Matei.I, 20).

Îată, iubiții mei, cum îngerul vine și îi binevestește lui Iosif un fapt cu totul ieșit din comun. Fecioara Maria, fecioară fiind, a zămislit de la Duhul Sfânt, fiindcă s-a întâmplat minunea întrupării de la Duhul Sfânt, a Fiului lui Dumnezeu. Această întrupare este o minune voită de Dumnezeu dintru începuturi de atunci de când i-a făgăduit Evei că îi va da un Răscumpărător pentru neamul ei care a căzut în păcat și Care va zdrobi capul șarpelui. Acest Mântuitor al oamenilor este Fiul lui Dumnezeu care se smerește pe Sine, își reduce dumnezeirea la putința de a fi întrupat în trupul omenesc care s-a plămădit din trupul Preacuratei Fecioare, fără de sămânța bărbătească, fără de păcat, dar cu lucrarea Duhului Sfânt.

Acest fapt a fost făgăduit de Dumnezeu încă de la începuturile poporului ales și generații după generații au trecut – valuri după valuri de viață, așa cum au venit unii după alții și s-au revărsat în istorie urmașii lui Adam – și fiecare generație la vremea ei a primit un îndrumător, un vestitor al voinii lui Dumnezeu, care le-a călăuzit oamenii viața și i-a învățat să fie ascultători de poruncile dumnezeiești. De aceea Sfântul Evanghelist Matei arată că pruncul acesta, despre care Iosif a primit veste că este de la Duhul Sfânt, nu este însă un străin în lume.

El se naște din Preacurata Fecioară pentru că luând trup omenesc aparține speciei umane pentru care a venit ca să o mântuiască. Dar El este în același timp și Dumnezeu adevărat și nu este numai un om oarecare. Evreii așteptau pe Mesia pe care L-au vestit prorocii, dar ca o întruchipare a dorinței lor de libertate și de eliberare din robia romanilor, nu ca o întruchipare a voinței lui Dumnezeu și de aceea își închipuiau un Mesia învingător al oștilor cotropitoare și așteptau să vină ca un prinț din familie împărătească care să aducă poporului iudeu o nouă stăpânire, o stăpânire liberă de cea romană.

Ori Pruncul despre care spune Sfântul Evanghelist Matei că s-a născut din Fecioara Maria, a venit în lume smerit și modest pentru că s-a născut într-o iesle, unde, așa cum spune colinda, *scutece nu avea* pentru că vremea nu era pregătită pentru venirea Lui și nici locul în care a venit. Mântuitorul Iisus Hristos, prin Fecioara Maria, a avut familia departe de Ierusalim, și pentru că acolo, în Betleemul Iudeii, trebuia să Se nască, așa cum au spus profeții, a rânduit atunci Dumnezeu să se facă un recensământ în Imperiul Roman și toți trebuiau să meargă să se înscrie la locul de origine. Ori atât Iosif, cât și Maria erau originari din părțile acestea ale Ierusalimului unde își aveau reședința, lângă templul lui Solomon și al lui David, toți urmașii acestor împărați.

Sfântul Evanghelist Matei, ca să le arate iudeilor că acest Iisus este cel făgăduit de proroci și că este întruchiparea profețiilor ca venind din viță împărătească, începe să arate descendența, coborârea de la Avraam până la David, de la David până la Iosif și Maria. N-am să vă citesc unii după alții așa cum ne-a spus Sfânta Evanghelie de astăzi, ci spun doar că aceasta este Cartea Neamului lui Iisus Hristos. Astfel, istoria pe care o face Sfântul Evanghelist Matei nu este o istorie oarecare, ci este o istorie a lui Iisus Hristos și a nimănui altcuiva decât a Celui Care a fost făgăduit de Bunul Dumnezeu și Care era Fiul lui David și Fiul lui Avraam.

Sfântul Evanghelist Matei spune că Avraam a născut pe Isaac, Isaac a născut pe Iacob, Iacob a născut pe Iuda și pe frații lui și, citind în istoria Vechiului Testament, vedem că într-adevăr Sfântul Evanghelist Matei nu face altceva decât să îi pomenească pe toți cei pe care istoria poporului iudeu îi are ca înaintași. Și nu începe cu Adam, nici cu Noe sau cu cei ce au venit după el, ci începe de-a dreptul de la Avraam pentru că Avraam este cel din sânul poporului ales căruia Dumnezeu, atunci când a făcut legământul cu el, i-a spus că îi va da stăpânirea lumii și că prin urmașii lui se va face mântuirea neamului omenesc.

De aceea spune aici: „*este fiul lui David, fiul lui Avraam*” (Matei I, 1). Fiul lui Avraam este moștenitor al aceluia legământ pe care Dumnezeu l-a făcut cu Avraam și cu seminția lui în veac. Apoi, spune «fiul lui David», fiindcă David, regele, a restaurat împărăția poporului iudeu. Pentru întregul popor iudeu, aceste două figuri eminente ale lor, Avraam și David, întruchipau măreția, strălucirea poporului iudeu. Iar când Îl așteptau pe Mesia, Îi acordau acestui Mesia – pe

care și-l închipuiau ca eliberator – numele de Fiu al lui Avraam sau Fiu al lui David și prin aceasta arătau că va fi moșteanul acestor făgăduințe pe care Dumnezeu le-a făcut și lui Avraam și lui David.

Sfântul Evanghelist Matei, coborând din nume în nume de la Avraam până la David și de la David până la clipa nașterii, arată cum află Iosif – tatăl legal, tatăl care l-a înfiat pe Iisus Hristos, tatăl căruia i-a încredințat Dumnezeu pe Mesia – Care va fi Izbăvitorul din robia păcatului; Izbăvitorul lui Adam, al lui Avraam, al lui David și al întregului neam urmaș al lor și odată cu el al întregii omeniri. Pentru aceasta, iubiții mei, ca să arate că Iisus Hristos, fiul Mariei, este Izbăvitorul tuturor, în această desfășurare istorică de neamuri, Matei, cunoscător al istoriei, a pomenit și o serie de nume străine de neamul iudeu. Mai ales, aceste nume străine erau patru femei care sunt aparținătoare altor neamuri, dar prin care intră în istoria poporul iudeu și celelalte neamuri pe care istoria poporului nu le amintea atunci.

Ori intrând în istorie, în arborele genealogic al Mântuitorului, Sfântul Evanghelist Matei voia să arate că acest Mesia pe Care l-a trimis Tatăl să se nască și să crească în mijlocul poporului iudeu, nu avea o destinație mărginită numai la poporul iudeu, ci și la popoarele pe care le reprezentau cele patru femei care sunt cuprinse în el cu rol important în istoria lor. Chiar și femeia lui David, Basheba, care era și ea de alt neam, era o reprezentantă a celor cuprinși în destinul mântuitor al lui Iisus Hristos. Citind istoria aceasta în desfășurare cum o arată Sfântul Evanghelist Matei, observăm cum spune că: „Avraam a născut pe Isaac, Isaac a născut pe Iacob, Iacob a născut pe Iuda” și merge așa, din neam în neam și zice: „Salmon a născut pe Booz, din Rahav; Booz a născut pe Iobed, din Rut; Iobed a născut pe Iesei, Iesei a născut pe David regele; David a născut pe Solomon din femeia lui Urie” (Matei I, 2-6) și așa mai departe până când ajunge ca să spună la sfârșit că Nașterea lui Iisus Hristos a fost așa: „Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pânțe de la Duhul Sfânt. Iosif, logodnicul ei, drept fiind și nevrând s-o vădească, a voit s-o lase” (Matei I, 18-19). Dar îngerul i-a spus: „Iosife, fiul lui David” (Matei I, 20), îi acordă deci acest titlu împărătesc, „nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt. Ea va naște Fiu și vei chema numele Lui: Iisus, căci El va mântui poporul Său” (Matei I, 20-21).

Până aici, iubiții mei, întotdeauna a spus: Avraam a născut pe Isaac, Isaac a născut pe Iosif, până când ajunge la Iosif, Iosif care se teme să se arate a fi el tatăl lui Iisus și vrea să o lase să plece. De aceea, Sfântul Evanghelist Matei, scriind pentru iudei, nu mai spune că Iosif a născut pe Iisus, ci va spune că Maria a născut pe Iisus, care se va numi Emanuel. Și niciodată mai departe, în toată istoria, nu spune că Iosif este tatăl lui Iisus, ci numai spune că Iisus s-a născut din Fecioara Maria. Fiindcă între toți ceilalți până aici exista o descendență de sânge care

aparține neamului împărătesc al lui David, al lui Solomon, al lui Avraam, atât din partea lui Iosif, cât și din partea Mariei.

Dar din clipa aceasta consangvinitatea se oprește și ajungem să cunoaștem că Iisus a fost zămislit de la Duhul Sfânt, iar, prin Întrupare, Dumnezeu Îl trimite pe Fiul Său ca să ia trup omenesc, la fel ca oricare dintre oameni și, în felul acesta, prin carnea zămislită din Sfânta Fecioară, să aparțină neamului lui David, ca să fie Fiul lui David. Însă, chiar prin zămislire, prin ființa Sa este de o ființă cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, cărora în Treime ne închinăm.

Sărbătoarea aceasta este atât de mare, iubiții mei. Este sărbătoarea răscumpărării noastre. Este sărbătoarea în care se arată dragostea lui Dumnezeu care ne trimite pe Fiul Său, Care se micșorează din toate atributele Dumnezeiești pentru a fi posibilă întruparea după măsura firii noastre omenești. S-a întrupat ca să trăiască pe pământ la fel ca oricare dintre oameni fiindcă nimic din ceea ce este omenesc, în afară de păcat, nu i-a lipsit Mântuitorului.

Iar pentru că întruchipează întreaga fire omenească, El este Cel care răscumpără întregul neam omenesc și de dinainte de El, de la Adam încoace, ca și de la Iisus încoace, toți fiind cuprinși tainic în trupul de taină al Mântuitorului Iisus Hristos. Acesta S-a întrupat și a întemeiat la Cina cea de Taină Sfânta Împărtășanie atunci când a spus „*Luați, mâncați*” sau „*beți dintru acesta toți*”, adică din Trupul și din Sângele Lui. Prin Sfânta Împărtășanie, devenind purtători de Dumnezeu, Hristofori, având în noi Trupul și Sângele Domnului, suntem parte din trupul de taină al Mântuitorului Iisus Hristos care este Biserica.

Pentru aceasta, iubiții mei, sărbătoarea Nașterii Domnului este sărbătoarea prin care se face începutul mântuirii noastre, căci steaua a vestit că sub bolta peșterii răcoroase s-a născut Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru al tuturor. Amin.

DUMINICA DUPĂ BOTEZUL DOMNULUI

- Începutul propovăduirii Domnului-¹⁰³

(Ev. Matei IV, 12-17)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Suntem în Duminica de după Botezul Domnului și este subliniat acest fapt, iubiții mei, pentru că Botezul este un punct de reper în viața noastră creștină. Este clipa în care cerurile s-au deschis și Duhul, în chip de porumbel, a coborât peste apele Iordanului unde Fiul lui Dumnezeu, Unul din Sfânta Treime, era pogorât pentru a primi botezul de la Ioan și când vocea Tatălui a mărturisit spunând: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei III, 17). Este clipă mare, ce de la facerea lumii și până acum nu s-a mai întâmplat niciodată. Dar acum, la botez, întreaga Sfântă Treime S-a arătat sensibilă, motiv pentru care Sfântul Ioan, care era cel mai curat dintre oameni, a putut să spună: „*Am văzut Duhul coborându-se, din cer, ca un porumbel și a rămas peste El*” (Ioan I, 32).

Pentru aceasta, iubiții mei, Botezul sau Epifania, adică arătarea Sfintei Treimi, este o sărbătoare mare pentru noi, creștinii. Ne spune Sfânta Scriptură mai departe, cum știm cu toții, că Ioan era cel care a ridicat cu mâna lui de om muritor apa peste capul Fiului lui Dumnezeu. Prin aceasta Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului a arătat că este smerit și supus ca oricare dintre oameni ascultării față de Dumnezeu.

De aceea, dacă glasul Sfântului Ioan îi îndemna pe toți oamenii să se pocăiască, să se boteze, acum vine în Iordan Însuși Fiul lui Dumnezeu, care a îmbrăcat firea noastră omenească, fiind astfel, în cea mai mare apropiere față de fiecare dintre oameni. În clipa aceasta, când se descoperă pentru fiecare dintre oameni adevărul despre Sfânta Treime, că este Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, se luminează mintea tuturor oamenilor.

Ne istorisește Sfântul Evanghelist Matei că, aflând Mântuitorul Iisus Hristos despre Ioan Botezătorul că l-a întemnițat Irod, arătând totodată câtă grijă trebuie să aibă fiecare dintre oameni față de viața lui, a plecat din locul acela la Capernaum, în Galilea, în ținutul de lângă mare din hotarele lui Zabulon și Neftali. Acest lucru s-a făcut „*Ca să se împlinescă ce s-a zis prin Isaia Proorocul care zice: „Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor; poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit*” (Matei XIV, 14-17).

¹⁰³ Predică la Duminica după Botezul Domnului, rostită în data de 10 ianuarie 2010, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Aceste cuvinte, iubiții mei, mărturisesc o clipă de istorie extraordinară. Cel pe care cu toții îl știți, părintele Nicolae Steinhardt, evreul care s-a botezat în timp ce era în închisoare și l-a mărturisit pe Hristos, citind aceste cuvinte „*Poporul care stătea în întuneric a văzut lumina mare și celor ce stăteau în umbra și în latura morții lumină le-a răsărit*” (Matei XIV, 16), spune despre ele că sunt cele mai cutremurătoare din întreaga Sfântă Scriptură. Faptul acesta, spune părintele Steinhardt, mărturisește o stare extraordinară pe care a câștigat-o omenirea prin Botezul Mântuitorului Iisus Hristos, prin arătarea Sfintei Treimi, făcând posibil, pentru toți oamenii, să cunoască adevărul și lumina.

Iată că în cuvintele acestea – în care Sfântul Evanghelist Matei spune despre poporul ce stătea în întuneric, în latura și-n umbra morții – îi cuprinde pe toți cei care de la Adam încoace au stat sub împărăția păcatului. Fiindcă Dumnezeu l-a făcut pe om cu posibilitatea de a nu muri, l-a făcut cu posibilitatea de a se bucura neîncetat de vederea lui Dumnezeu, deci de a fi pururea în lumină. Dar omul a păcătuit, a pierdut posibilitatea de a nu mai muri, a pierdut lumina pe care o simțea cu bucurie în prezența lui Dumnezeu. Din clipa aceea, intrând păcatul și moartea în lume, întregul popor era în întuneric și în umbra morții.

Iar acum, când istoria se despică în două, când prorociile se împlinesc, însuși Fiul lui Dumnezeu, micșorându-Se pe Sine, face ca întreaga Dumnezeire să fie cuprinsă de firea omenească, arătând prin aceasta, iubiții mei, că păcatul care l-a aruncat pe om în întuneric și în umbra morții nu a deteriorat întreaga fire omenească. Fiul lui Dumnezeu arată că omenirea a rămas capabilă de a-L primi pe Dumnezeu și Dumnezeu L-a trimis pe însuși Fiul Său să asume această fire omenească în care era recapitulat întregul neam omenesc, și cei de înainte de întrupare și cei care urmau să se nască. Pe toți aceștia îi cuprindea Trupul pe care L-a luat asupra-Și Fiul lui Dumnezeu.

Când Fiul lui Dumnezeu, a spus: „*atâta vreme cât sunt în lume, Eu sunt lumina lumii*”, iar prorocul Isaia, pe care îl citează acum Sfântul Evanghelist Matei, spune că „*poporul care era în întunericul și în umbra morții, a văzut lumină mare*”, arată ceea ce se va întâmpla în clipele acestea la Sfântul Botez, când Lumina și Cuvântul lui Dumnezeu vin din nou în lume ca la facerea lumii, ca la vremea când l-a făcut pe Adam.

În clipa aceasta când glasul lui Dumnezeu, în apa Botezului, mărturisește despre El că: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit*”, adevărul devine cunoscut de oameni, lumina începe să lumineze putând mărturisi și noi, cu adevărat, că aceste cuvinte ale Sfântului Evanghelist Matei sunt cutremurătoare fiindcă arată un adevăr mântuitor, că prorocia s-a împlinit, că Fiul lui Dumnezeu, Mesia, a venit și mântuirea oamenilor a început.

De aceea Sfânta Evanghelie de astăzi ne aduce tuturor în față acest adevăr mântuitor. De acum, toți cei care erau în întuneric au văzut lumină mare. De acum, toți cei care erau în

întuneric și în umbra morții – moarte pe care nu a făcut-o Dumnezeu ci a fost consecința păcatului și a greșelii pe care le-a făcut Adam, pierzând posibilitatea de a trăi în apropierea lui Dumnezeu – văd și cunosc adevărul că din fecioară s-a născut Domn.

Istoria mântuirii noastre începe în această zi. În Sfânta Evanghelie de astăzi, Sfântul Matei ne spune că de atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: „*Pocăiți-vă căci s-a apropiat împărăția Cerurilor*” (Matei III, 2). Aceste cuvinte, iubiții mei, ne sunt cunoscute prin faptul că însuși Sfântul Ioan Înaintemergătorul le rostea și îi îndemna pe toți oamenii la pocăință, să își mărturisească păcatele și să primească botezul în apa Iordanului.

Faptul acesta, că Iisus a început de atunci să propovăduiască pocăința și Împărăția, este cel care ne arată împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu. Căci, tot ceea ce au propovăduit prorocii Vechiului Testament, că va veni Mesia, se împlinește acum. Tot ceea ce așteptau cei din poporul iudeu a venit acum, în aceste clipe când cerurile s-au deschis și Duhul l-a arătat pe Fiul lui Dumnezeu și Tatăl L-a mărturisit înaintea oamenilor.

Astfel, cuvintele acestea sunt cu adevărat cutremurătoare, fiindcă trebuie să cunoaștem cu toții că Iisus Hristos a venit acolo, în Galilea neamurilor, acolo unde era amestecătură de evrei, de greci, de romani, de samariteni, de toate felurile de oameni, acolo a venit Mântuitorul să înceapă propovăduirea Evangheliei mântuitoare, pentru că El a venit pentru toate neamurile, pentru toți oamenii.

În Trupul Său era recapitulat întregul neam omenesc pentru a cărui mântuire Hristos Domnul a venit pe pământ. Propovăduind pocăința, îi spunea fiecărui om, ca un frate mai mare, să se pocăiască, să își recunoască greșalele, să se apropie de Dumnezeu curățindu-și sufletul și trupul de toate slăbiciunile și păcatele și bolile lui, pentru ca să poată să se întâlnească cu Dumnezeu care făcuse întreaga lume.

La început era Cuvântul și Dumnezeu era Cuvântul ne spune Sfântul Evanghelist Ioan, iar acum Dumnezeu S-a întrupat și a luat fire omenească pogorându-Se smerit în apa Iordanului, făcându-Se om pentru zidirea Lui, ca prin firea Lui omenească să Îi poată mântui pe toți oamenii.

Arătând maximum de smerenie, El, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat, Fiul Omului, om adevărat, se pogoară în apa Iordanului, pentru ca Ioan, (cel care a mărturisit că nu este vrednic nici măcar să Îi dezlege cureaua încălțămintelor), acest om printre oameni, să ridice apa ca să o arunce peste creștetul omului-Dumnezeu, arătând, prin aceasta, necesitatea pocăinței.

Pentru că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat și om adevărat era întru toate ca oricare dintre oameni, în toate, dar în afară de păcat. El nu avea nevoie de pocăință, El nu avea nevoie de botez, dar pentru ca să arate tuturor oamenilor necesitatea pocăinței, necesitatea nașterii din nou, din apă și din Duh, așa cum va propovădui mai târziu, se coboară în

apele Iordanului ca să primească botezul de la muritorul Ioan, despre care a spus că un altul mai blând, mai sfânt, printre oameni nu a fost.

Și, cu toate acestea El, Dumnezeu adevărat, se pleacă înaintea mâinii muritoare a lui Ioan Botezătorul și primește botezul ca să ne arate nouă, peste veacuri – căci, de atunci și până acum, au trecut mii de ani și învățătura Lui stăruie și ne îndeamnă să ne pocăim – să ne botezăm intrând în Biserică și, apoi, prin spovedanie, să primim iarăși botezul pocăinței ca să ne putem apropia de Împărăția lui Dumnezeu.

Ce este oare această Împărăție pe care o propovăduiește începând de atunci ? Căci aceste două elemente ne propune: pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu, adică prin pocăință, pregătiți-vă de intrarea în Împărăția lui Dumnezeu. El era în Împărăția lui Dumnezeu ca Dumnezeu adevărat, iar în această Împărăție a cuprins și omul pe care L-a asumat cu toate slăbiciunile lui. Și acum ne spune tuturor: pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu, ori Împărăția lui Dumnezeu este Împărăția Duhului Sfânt.

Așa cum a venit, pogorându-se peste Cel ce era în apa Iordanului, așa vine Duhul Sfânt peste apa în care se botează fiecare dintre creștini: invocat, rugat, cerut de către preotul care se roagă și zice: „*Și acum trimite Duhul Tău cel Sfânt care sfințește toate și sfințește apa aceasta*”.

Prin aceasta, iubiții mei, ni se arată că prin botez ne includem în Împărăția lui Dumnezeu, căci Împărăția lui Dumnezeu este Împărăția Duhului Sfânt, ori Duhul Sfânt este permanent prezent în viața Bisericii creștine; Lui ne adresăm când ne rugăm și zicem: „*Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului care pretutindenea ești și toate le îplinești*”.

Acest Duh este neîncetat prezent în viața noastră prin darurile pe care le împarte tuturor creștinilor, prin lucrările pe care le face, prin energiile neîncetate pe care Dumnezeu le revarsă asupra noastră, a tuturor.

Astfel, iubiții mei, este atât de cutremurător textul Evangheliei de astăzi care ne arată Adevărul, Adevărul care se face cunoscut tuturor oamenilor, căci cei din întuneric și din umbră au văzut lumină mare; lumina aceasta mare este lumina Adevărului, este Iisus Hristos Domnul, care ne spune că El este Calea, Adevărul și Viața și pentru aceasta începutul mântuirii noastre se lucrează prin Sfântul Duh neîncetat.

De aceea, în clipele acestea când apele Iordanului s-au întors înapoi văzându-L pe Dumnezeu coborând în mijlocul firii pe care El a creat-o – El, Cuvântul lui Dumnezeu, Cuvântul întrupat, Cel care, după cuvântul Sfântului Ioan, toate le-a făcut și nimic fără de El nu s-a făcut – începe noua lucrare de restabilire a firii, pe care a făcut-o la începutul creației, atunci când Dumnezeu a văzut că totul este bine. Voia ca, din nou, să fie bine, ca prin această stare de bine, starea pe care au avut-o Adam și Eva înainte de păcat, să fie reabilitată, să fie refăcută firea curată a omului.

Firea omenească, pe care a asumat-o și pe care a curățit-o prin sfințenia vieții Lui și prin pogorârea în apele Iordanului, a fost ridicată odată cu înălțarea la cer, deschizând pentru toată omenirea porțile raiului pentru ca omul, căzut și ridicat prin puterea dumnezeiască a Duhului Sfânt, prin jertfa mântuitoare a lui Iisus Hristos, să poată să intre, din nou, în Rai. Spre aceasta, iubiții mei, ne îndeamnă cuvântul Evangheliei de astăzi, când ne spune: pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu. Amin.

V. PREDICI LA PRAZNICE
ÎMPĂRĂTEȘTI

TĂIEREA ÎMPREJUR CEA DUPĂ TRUP A DOMNULUI SĂRBĂTOAREA SFÂNTULUI VASILE¹⁰⁴

(Ev. Luca II, 20-21; 40-52; Marcu I, 1-8)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Hristos s-a născut și La mulți ani, frații mei!

Să îi mulțumim Bunului Dumnezeu că am încheiat un an așa cum ne-a fost dat să îl trăim și cu bucurii, și cu supărări, și cu greutăți, dar pe toate să le învingem și să ne rugăm Bunului Dumnezeu ca bogăția pe care ne-a dat-o în această Sfântă Duminică să se reverse asupra întregului an pe care îl începem acum. Pentru că în această sfântă zi, iubiții mei, ca în fiecare Duminică, sărbătorim Învierea Mântuitorului Iisus Hristos. De aceea, Duminica e ziua Domnului, așa cum împăratul Constantin și Sfântul Ierarh Silvestru au dorit ca să se numească cea dintâi zi a săptămânii. Și, în afară de faptul că este o Duminică a Învierii, în această zi, iubiții mei, sunt încă trei sărbători mari.

Întâi, am zice că este ziua onomastică a Mântuitorului Iisus Hristos, fiindcă ziua când a fost tăiat împrejur corespunde cu ziua botezului creștin, căci prin tăierea împrejur se punea numele copiilor, iar în această zi de 1 ianuarie Mântuitorul Iisus Hristos a fost luat în brațe de părinții Lui și dus la templul unde Îl așteptau preoții pentru a face cele după rânduiala scrisă în Sfânta Scriptură, în Cartea Facerii la capitoul 17. Aici ni se istorisește cum Dumnezeu a făcut legământ cu Avram și, ca semn al legământului, ca semn că Dumnezeu își ține făgăduiala și ca omul să-și împlinească îndatoririle către Bunul Dumnezeu, a pus să se facă tăierea împrejur a copilului.

Această Duminică este praznic împărătesc fiindcă este ziua în care s-a pus numele pruncului Iisus. Ori Iisus înseamnă mântuire, înseamnă izbăvire. În fiecare început de an sărbătorim punerea numelui ca să ne aducem aminte de faptul că Mântuitorul Iisus Hristos a venit pe pământ în chip de om, deși era Dumnezeu adevărat, Unul din Sfânta Treime și fără de păcat. A primit să fie supus acelorași îndrumări și acelorași cerințe ca oricare dintre oameni și în felul acesta Iisus, pruncul, om adevărat și Fiu al lui Dumnezeu adevărat, primește să fie supus acelorași rânduielei ritualistice ca oricare dintre oameni.

Dar nu numai atât, iubiții mei, ziua aceasta este și Duminica de dinaintea Botezului Mântuitorului și pentru aceasta, cei care ați fost aici mai devreme, când s-au citit Sfintele Evanghelii, ați auzit că s-au citit două Sfinte Evanghelii : una cinstind punerea numelui, iar

¹⁰⁴Predică la Tăierea împrejur cea după trup a Domnului, Duminica dinaintea Botezului Domnului și la Sărbătoarea Sfântului Vasile cel Mare, rostită în data de 1 ianuarie 2012 în Biserica Sfântul Silvestru, București.

cealaltă cinstind anunțarea Botezului Mântuitorului, adică arătarea întregii Sfinte Treimi la Botez. De aceea se mai numește acea sărbătoare și Epifania sau arătarea celor Trei Persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. De aceea, Biserica a rânduit ca prin Sfânta Evanghelie din săptămâna anterioară să se anunțe acest eveniment deosebit, care ne apropie de Ziua Botezului Domnului. Sfânta Evanghelie de astăzi ni-l prezintă atât de frumos pe Sfântul Ioan, Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului. Sfântul Ioan, Înaintemergătorul și Botezătorul, în pustia Iordanului – acolo unde și-a desăvârșit starea lui moral-duhovnicească printr-o asceză deosebită și printr-o stare exterioară, care a arătat multa lui smerenie și faptul că își trăia viața cu totul închinată lui Dumnezeu, neținând seama de niciuna dintre cerințele trupești – ne spune Sfânta Scriptură, umbla în haine de păr de cămilă, avea cingătoare de piele în jurul mijlocului său și mânca lăcuste și miere sălbatică.

Dar, vorbind lumii cu glasul lui de tunet, după cum ne spune Sfântul Evanghelist Marcu, era ca „*Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*”(Marcu I, 3).

Pentru aceasta este rânduită Sfânta Evanghelie de astăzi: ca să ne anunțe, să ne amintească faptul că în curând vom sărbători acest fapt deosebit, că în curând Mântuitorul se va arăta în lume și se va boteza, după cum ne anunță Sfântul Evanghelist Ioan că: „*Vine în urma mea Cel ce este mai mare decât mine, Căruia nu îi sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor*” (Marcu I, 7).

Iată în ce cuvinte ni se arată raportul dintre Sfântul Ioan și Mântuitorul Iisus Hristos căruia astăzi Îi sărbătorim punerea numelui de Iisus, nume care ne arată că va fi Mântuitorul tuturor oamenilor, al neamului omenesc în întregime și, de aceea, Sfântul Ioan risipește orice îndoială din inima și cugetul celor care îl ascultau, ca să nu creadă cumva că el este Cel vestit de Sfânta Scriptură, ci că va veni un Mesia, mântuitor al oamenilor.

Căci Ioan propovăduia botezul pocăinței, al mărturisirii păcatelor, botezul care arăta înaintea oamenilor smerenia fiecăruia dintre cei care își îndreptau viața pe calea arătată de Sfântul Ioan înaintea tuturor, spunând: „*Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt*” (Marcu I, 8). Prin aceasta, iubiții mei, Sfântul Ioan, plin de smerenie, arată și diferența dintre botezul pe care l-a practicat el și cel pe care îl va practica Cel care venea după El, dar și smerenia lui în raport cu Cel care purta numele de Iisus, Mântuitorul adică. Acesta va boteza cu Duh Sfânt, Acesta este Cel care poate împărtăși oamenilor pe Duhul creator de viață, pe Duhul care ne poate duce pe calea mântuirii, pe Duhul Sfânt care sfințește viața tuturor oamenilor.

De aceea, iubiții mei, prin această Sfântă Evanghelie citită astăzi, Biserica ne atrage atenția să cinstim după putință ziua Botezului Domnului, zi în care Mântuitorul a împlinit

rânduiala, a primit plin de smerenie, să fie tăiat împrejur după rânduiala care era prescrisă pentru iudei.

Astfel, în clipa când încheiem Sfânta slujbă zicem: „*Cel ce a binevoit a se tăia împrejur pentru a noastră mântuire*”. Acesta este Cel care ne mântuiește pe noi, Acesta este Cel care, venind după Ioan, în lumea pregătită de Ioan ca să primească botezul pocăinței, aduce ceea ce nu putea Ioan să împărtășească lumii, adică pe Duhul Sfânt.

De aceea, iubiții mei, botezul creștin – botezul cu Duhul Sfânt, pe care Mântuitorul L-a trimis în lume ca să fie pururea împreună cu noi, mărturisitor pentru noi și întăritor al vieții noastre, ca să ne ajute să ne putem călăuzi viața spre mântuire – este poarta prin care fiecăruia dintre noi, oamenii care ne botezăm – tineri, copii fără de vârstă, oameni maturi sau bătrâni care nu au cunoscut lumina credinței și doresc să se integreze în Biserica creștină, – ni se șterg toate păcatele. Căci este puterea dată de Mântuitorul Iisus Hristos, care în chip de smerenie a primit ca în această zi să fie înscris în rândul celor care au fost botezați, deși nu avea nevoie de acest fapt, fiindcă, iubiții mei, botezul este și astăzi pentru noi curățitor de păcate, păcate care însă nu se aflau la Mântuitorul.

Botezul a fost întemeiat de Mântuitorul Iisus Hristos atunci când a spus că: „*De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu*” (Ioan III, 5). De aceea, Botezul este absolut necesar pentru fiecare dintre oameni, ca să poată intra în împărăția lui Dumnezeu.

Dar fiindcă este plin de smerenie, Mântuitorul a primit să fie tăiat împrejur, așa cum cerea rânduiala Vechiului Testament. Iisus Hristos nu avea nevoie de acest lucru fiindcă El era Dumnezeu, El era Unul din Sfânta Treime, ori legământul l-a făcut Avraam cu Dumnezeu, astfel inclusiv cu Mântuitorul Iisus Hristos, deci nu avea nevoie de această circumcizie, cum se numește tăierea împrejur. Dar fiindcă era și om adevărat și întrutotul supunându-se rânduielilor ca oricare dintre fiii lui Avraam, a primit a fi tăiat împrejur pentru a noastră mântuire.

Și iată, iubiții mei, cât de mare este această Sfântă Duminică în care sărbătorim și tăierea împrejur și anunțarea Epifaniei, adică a arătării Sfintei Treimi.

Apoi această Duminică ne-a îmbogățit-o Bunul Dumnezeu și cu o altă mare sărbătoare, a Sfântului Vasile cel Mare, a celui care a fost îngăduit și învrednicit de Dumnezeu să scrie ceea ce numim noi Sfânta Liturghie, adică împreună lucrare a tuturor credincioșilor în rugăciune unde Îl putem primi pe Dumnezeu în mijlocul nostru. Căci Dumnezeu își ține făgăduința atunci când a spus că „*unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu și Eu voi fi împreună cu ei*” (Matei XVIII, 20), de aceea, în Sfânta Liturghie Dumnezeu este întotdeauna împreună cu noi.

Dumnezeu, în cadrul Sfintei Liturghii, trimite mereu și mereu pe Sfântul Duh Dumnezeu „*prin Care toate s-au făcut și fără de Care nimic nu s-a făcut*” (In. I, 3). Cu puterea

dumnezeiască a Sfântului Duh, darurile noastre omenești se prefac în Sfântul Trup și în Sfântul Sânge al Mântuitorului Iisus Hristos, încât și în mod nevăzut și în mod văzut în Sfânta Împărtășanie Dumnezeu este cu noi, căci pentru aceasta a venit în lume, să fie Mântuitorul nostru.

Rânduiala acestei rugăciuni pentru prefacerea Sfintelor Daruri pe care o lucrăm în Sfânta Liturghie împreună, poporul lui Dumnezeu (care suntem toți) și preoția sacramentală, a scris-o Sfântul Vasile cel Mare, acest sfânt care nu a trăit cine știe ce timp pe pământ, dar cât a trăit a fost ca o torță care ardea neîncetat pentru Bunul Dumnezeu.

Mi-a fost dat, iubii mei, să citesc manuscrisul unei cărți scrisă de fiica unui preot din București, a părintelui Alexie Bârcă, să-l odihnească Dumnezeu, și care a fost dăruită de Dumnezeu cu un dar deosebit. Înainte de toate a fost astronom și a citit în stele mersul creațiilor lui Dumnezeu și s-a minunat neîncetat de ceea ce vedea pe cer, de cum se mișcau stelele fără să se lovească una cu alta. Și până s-a pensionat a lucrat în domeniul literaturii și a scris o carte minunată despre Constantin Brancoveanu care se intitulează „*Ultimul Constantin*”, o alta despre Vlad Țepeș – ca să îl arate lumii pe acest domn că nu este vampirul pe care îl răspândesc cu atâta mister și cu atâta răutate străinii și care a fost în realitate un om al dreptății și un om cu frică de Dumnezeu – iar acum a scris și se va tipări cât de curând o carte în care înfățișează viața Sfântului Vasile cel Mare, ca să fie cât mai aproape de sufletul celui care citește și să îl poată simți pe Sfântul Vasile ca om cum este și el, dar în care Duhul Sfânt, pe care Îl revarsă Dumnezeu, a lucrat mai mult decât în alții, fiindcă a fost mai deschis și mai dăruit acestei lucrări.

Și, citind această carte, m-am simțit atât de aproape de Sfântul Vasile, încât aveam impresia că sunt în mulțimea celor care sunt îndrumați de Sfântul Vasile pe drumul către mântuire. Și acest sfânt, nu numai că a fost el sfânt, dar s-a născut într-o familie de sfinți, fiindcă bunica lui, care s-a numit Macrina, i-a crescut pe copii și pe nepoți în dragoste de Dumnezeu, iar Biserica a trecut-o în rândurile sfinților. Pe mama Sfântului Vasile, Sfânta Emilia, Biserica a trecut-o în rândurile sfinților, de asemenea, pe surorile și pe frații lui: pe Sfânta Macrina cea tânără, cum o numim noi în istoria bisericească, pe Sfântul Grigorie de Nyssa, fratele lui mai mic, și pe Sfântul Petru, devenit episcop al Sevastiei. Biserica i-a trecut în rândurile sfinților, fiindcă toți laolaltă au făcut din casa și din viața lor un templu al Duhului Sfânt, un locaș în care Dumnezeu și-a găsit un sălaș bineplăcut și a lucrat pentru mântuirea noastră prin lucrarea lor. Sfinții Vasile, Grigorie de Nyssa, Petru, Macrina cea bătrâna, Emilia și Macrina cea tânără, toți laolaltă au fost un mănunchi de suflete care l-au lăudat neîncetat pe Dumnezeu.

Și, cu timpul, timpul acesta care fuge fără să îl băgăm de seamă, timpul acesta, iubii mei, îmi lasă doar posibilitatea să vă spun că Sfântul Duh a semănat atâta bunătate în sufletul Sfântului Vasile, încât, luând acest har de la Mântuitorul Iisus Hristos și urmându-l pe

Mântuitorul – știți cum ne spune Sfânta Scriptură că în timpul cât Mântuitorul a fost pe pământ aduceau la El pe bolnavi și pe cei necăjiți și Mântuitorul îi vindeca pe toți – Sfântul Vasile s-a îndurat de suferința oamenilor și a creat cele dintâi așezăminte în care cei bolnavi erau adunați ca să primească îngrijire medicală, iar văduvele și orfanii erau adunați de pe străzi ca să nu mai fie pradă sărăciei și neputinței și au fost așezați în locuri anume create pentru ei, iar toate acestea au fost construite într-un loc aparte, ca într-un mic orașel care s-a numit după numele Sfantului Vasile, Vasiliada.

Mai ales acum, iubii mei, în această vreme de criză, Biserica noastră, din darurile Sfântului Duh și după modelul Sfântului Vasile, creează atâtea locuri de mângâiere pentru cei bătrâni și pentru cei bolnavi și nemângâiați și neajutorați. Vă este cunoscută tuturor Mănăstirea Cristiana, care a fost și spital la început, iar acum este azil de bătrâni, iar dacă urmăriți presa noastră religioasă, *Ziarul Lumina*, nu este aproape zi în care să nu găsiți o mărturie a dragostei și a milei creștine arătată față de cei aflați în neputință sau bolnavi.

Cu ajutorul și cu dărnicia multora, și Biserica noastră s-a învrednicit să ridice aici un așezământ, în spiritului Sfântului Vasile, destinat ajutorării celor bătrâni și neputincioși fiindcă timpul în curgerea lui mușcă câteodată cu durere, mai ales din viața celor bătrâni. Și de aceea ei au nevoie – atunci când toți ceilalți sunt absorbiți de iureșul vieții de fiecare zi și nu mai are cine să le poarte de grijă – ca Biserica să vină în întâmpinarea acestor situații și să îi adune pe cei bătrâni și pe cei orfani lângă altarul ei, fiindcă în singurătatea în care își petrec viața, mai ales cei singuri și care nu mai au pe nimeni, Îl au doar pe Dumnezeu.

Citeam într-unul din numerele ziarului *Lumina* că într-un spital din București, într-o cameră mică de trei metri pe trei, s-a făcut o capelă, unde, spun preotul și toți cei care lucrează acolo, că vin toți cei în suferință și își deschid inima către Bunul Dumnezeu pe care Îl găsesc întotdeauna la altar, fiindcă în aceste locuri se păstrează Sfânta Împărtășanie pentru cei bolnavi. Într-o astfel de capelă, într-un astfel de altar își găsesc sprijinul moral toți cei care sunt în greutatea vieții și sunt sub presiunea durerilor și a suferinței și a timpului care trece pentru că, iubii mei, zice un poet latin : „*timpul este trecător, fuge de nici nu îl simți cum și când mușcă din viața fiecăruia*”.

Ajungi într-o vreme când nu mai ești cu forțele din tinerețe și când anii îți apasă greu pe spate, așa cum îi simt și eu acum, când îmi place să spun că închid obloanele de la cel de-al doilea opt, ca să fie la fel amândoi anii care arată vârsta cu care mă lupt încă. Și nădăjduiesc ca soția mea să mă poată sprijini ca să mai pot răzbate încă o seamă de ani, ca să îi mai pot aduce mulțumire lui Dumnezeu pentru tot ce mi-a dăruit în această viață, fiindcă, nu este vreme să vă spun acum, am trecut și pe lângă moarte și nu îmi este frică de moarte și am trecut prin atâtea suferințe și înjosiri, încât nu îmi pasă de ele.

Motivul este spus într-o istorioară a unui sfânt părinte al Bisericii noastre, Sfântul Ioan cel Milostiv, care, ieșind odată din Biserică împreună cu diaconul, a văzut într-un colț o femeie plângând cu amar și i-a spus diaconului:

- Vezi de ce plânge cu atâta amar femeia aceasta !

Iar diaconul a adus-o în fața episcopului și ea i-a spus:

- Preasfințite părinte, plâng fiindcă Dumnezeu nu mă mai iubește.

Iar el i-a zis:

- Cum nu te mai iubește? Dumnezeu este iubire și iubește pe toată lumea.

Iar femeia a zis:

- Da, dar pe cei pe care îi iubește Dumnezeu îi încercă, iar pe mine în ultima vreme nu mă mai încercă, încât dacă m-ar încerca, i-aș aduce mulțumire pentru orice greutate pe care mi-ar da-o, fiindcă sunt datoare să lupt pentru mântuirea mea.

Aceasta este semnificația Anului Nou pentru fiecare dintre noi; trecem și trece timpul peste noi ca o apă curgătoare, dar spre deosebire de aceasta, timpul nu îl putem vedea cum curge așa după cum vedem apa și nu îl putem devia din curgerea lui ca pe o apă curgătoare și nici nu îl putem opri prin stăvilare.

Timpul merge înainte și cu el trecem și noi. Și pentru aceea, iubiții mei, ajutor în trecerea timpului nu avem decât: **nădejdea, credința și dragostea**, pe care trebuie să le mărturisim în fiecare zi a vieții noastre față de Bunul Dumnezeu. Amin.

BOTEZUL DOMNULUI ¹⁰⁵

(Ev. Matei III, 13-17)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Ziua de Bobotează este o sărbătoare tot atât de mare precum este ziua Învierii Domnului sau Rusaliile, pentru că în ziua de Bobotează omenirea întreagă s-a învrednicit de un fapt care niciodată nu s-a mai întâmplat până atunci în viața omenirii: întreaga Sfânta Treime s-a descoperit oamenilor așa cum este, întreită în persoană, dar una în ființă, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

Ne istorisește Sfânta Evanghelie despre ziua în care s-a împlinit vremea pe care Dumnezeu a rânduit-o pentru omenire, ziua în care Mântuitorul Iisus Hristos a hotărât să iasă din anonimatul în care era până atunci, ziua în care lumea dornică de a cunoaște calea mântuirii a mers în pustia Iordanului, acolo unde de câțeva vreme un pustnic – un om care s-a hrănit numai cu lăcuste, cu miere sălbatică și cu rădăcini, un om care s-a lepădat de toate obiceiurile lumii și care lăsase toate și se retrăsese în pustie, începuse să spună cu glas de tunet: „*Pocăiți-vă căci s-a apropiat împărăția cerurilor*” (Matei IV, 17).

Omul acesta purta numele de Ioan, iar lumea din toate părțile Iudeii, și din sud, și din nord, și de la răsărit, și de la apus venea să asculte cuvântul lui și, cutremurați de vorbele pe care le auzeau din gura lui, își recunoaștea fiecare mulțimea păcatelor pe care le săvârșiseră, iar el îi boteza cu apă.

Lângă omul acesta, ajuns oarecum în culmea popularității lui, a coborât din Galileea venind de la Nazaret și Cel care era fără de păcat, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru. A trăit neștiut de nimeni în mijlocul unei lumi care se încărca de păcate cu fiecare zi ce trecea, în mijlocul unei lumi care nu știa că toate păcatele pe care le săvârșește îngreunează viața.

Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu S-a apropiat de Ioan ca să fie botezat ca toți ceilalți. Iisus Hristos era om adevărat, dar era și Dumnezeu adevărat, de aceea își spunea El însuși că este Fiul Omului, nu al unui om oarecare, ci al omului în general. Pentru că El era Fiul lui Dumnezeu Care S-a întrupat prin voia Tatălui ca să ia asupra Sa păcatele întregii omeniri. Și ca să împlinească toată Scriptura, Cel care S-a pogorât din Sfânta Treime și a luat chip omenesc, până la vârsta aceasta de 30 de ani a lucrat la fel cu toți cei de vârsta Lui, dar S-a deosebit de ei prin faptul că ducea o viață aleasă și prin menirea pe care o avea în această lume.

Omul acesta era Dumnezeu adevărat și om adevărat. Omul acesta a venit la Iordan, la Ioan, acolo unde, prin botezul pocăinței, oamenii mărturisindu-și păcatele le aruncau

¹⁰⁵ Predică la Botezului Domnului, rostită în data de 6 ianuarie 2013, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

de pe ei în apa Iordanului, dar Iisus omul vine la Ioan fără să aibă niciun păcat săvârșit de El ca ființă în această viață. Omul acesta s-a pogorât cu smerenie să stea la picioarele Înaintemergătorului Său, Sfântul Ioan, care propovăduia pocăința. Ori omul acesta, Iisus Hristos, nu a venit să arate o pocăință aparte, fiindcă nu avea păcat. Omul acesta a venit ca să arate o umilință și o ascultare deosebită. Fiindcă om fiind ca toți oamenii, dar Dumnezeu adevărat fiind a venit să împlinească pe pământ toate cele omenești și a luat asupra Lui toate calitățile omenești și toate păcatele omului, în afară de vreun păcat pe care să îl fi săvârșit personal. El a luat de bună voie asupra-Și păcatul adamic, precum și păcatele tuturor oamenilor pe care și le-a asumat atunci când Dumnezeu L-a trimis în lume ca să ia ființă omenească. Prin aceasta s-a produs întâia minune, fiindcă în firea omenească muritoare, obișnuită și limitată la corpul omenesc, a încăput Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat.

Acest fapt este numit de teologi *kenoză*, adică momentul în care firea lui Dumnezeu s-a restrâns în asemenea măsură, încât să poată fi cuprinsă de trupul muritor al omului pe care trebuia să îl asume Fiul lui Dumnezeu și, curat de orice păcat, să îl aducă jertfă pentru păcatele noastre.

Odată cu trupul omenesc, Domnul Iisus Hristos a luat asupra Lui păcatele oamenilor, pentru ca El să fie jertfă ispășitoare, dar în același timp și jertfă de împăcare între omul pierdut și Dumnezeu, Care acum își manifestă în modul cel mai apropiat dragostea, prin Fiul Său, pe care din dragoste L-a trimis printre oameni ca să fie la fel cu ei, ca pe ei să îi poată învăța să găsească drumul către mântuire. Ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că: „*A venit Iisus din Galileea, la Iordan, către Ioan, ca să se boteze de către el. Ioan însă Îl oprea, zicând: Eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vii la mine?*” (Matei III, 13-14).

Iată, iubii mei, cea dintâi recunoaștere că Iisus Hristos avea o altă menire în mijlocul oamenilor, că avea o altă identitate decât aceea pe care o aveau toți oamenii. El era la fel ca oricare dintre oameni sub aspectul fizic, dar Ioan recunoaște în El pe Cel care întruchipa în Sine toată puterea Celui care era de la început, căci: „*Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut*” (Ioan I, 3) și Îi spune „*Eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vii la mine?*” (Matei III, 14). Cu toate acestea, îi este dat lui Ioan să audă un cuvânt la care nu s-ar fi așteptat: „*Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea*” (Matei III, 15).

Îi spune un om unui alt om: „*Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea*”. Acest „nouă” arată apartenența atât a Mântuitorului Iisus Hristos cât și a lui Ioan la o clasă de ființe omenești pe care Dumnezeu a ales-o și a trimis-o în mijlocul acestui popor care, deși a fost trimis în pustie ca să se curețe, deși i s-au trimis atâtea semne, nu a urmat învățăturile celor pe care Dumnezeu i-a trimis; din această clasă făcea parte și Sfântul Ioan căruia Iisus

Hristos se adresează: „Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea” (Matei III, 15).

Unde era această dreptate? Ce dreptate trebuiau să împlinească? Era voia lui Dumnezeu. Dumnezeu i-a trimis pe fiecare cu un rost în mijlocul oamenilor. L-a trimis pe Ioan ca Înaintemergător. Acela căruia i-a dat posibilitatea ca atunci când Maica Domnului s-a întâlnit cu Elisabeta, să tresalte în pântecele maicii sale și să Îl recunoască pe Iisus Hristos că este Stăpânul, iar acum, după atâta vreme, se întâlnesc față către față, iar Ioan, omul lui Dumnezeu, recunoaște în Iisus Hristos puterea Dumnezeiască, putere care este mai mare decât el și despre care spune, prin scrierea lui Ioan Evanghelistul că: „*nu este vrednic nici măcar să lege cureaua încălțămintelor Lui*” (Marcu I, 7).

Atunci, înțelegând porunca ce vine de sus, Ioan se supune Stăpânului și, cu toate acestea, ridică mâna asupra Stăpânului care se pogoară în apă. Robul ridică mâna și cu apa pe care o ia din râul Iordanului face botezul celui fără de păcat. Dar trebuia să se împlinească toată dreptatea pentru ca toți să vadă că prin botez se poate mântui omul. Însă botezul pe care îl făcea Ioan nu era un botez deplin, nu era un botez atât de puternic încât să spele toate păcatele.

De aceea, dreptatea care venea prin Iisus Hristos trebuia să își primească recunoașterea în apa Iordanului în care a intrat Fiul lui Dumnezeu. Și ne spune Sfânta Evanghelie că: „*Iar botezându-se Iisus, când ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorându-se ca un porumbel și venind peste El.*” (Matei III, 16). Clipa aceasta, iubiții mei, este cea mai mare clipă din istoria omenirii, căci nu înainte de a fi botezat sau de a ieși din Iordan s-au deschis cerurile, ci în clipa în care Iisus a ieșit din Iordanul unde ființa omenească, în care s-au adunat toate păcatele omenirii pe care Iisus le-a luat asupra sa, a primit curățirea.

Aceeași curățire pe care tot poporul a primit-o până atunci a primit-o și Iisus Hristos ca om ce era tot din poporul acela, popor care la rândul lui era recapitulat în firea omenească a lui Iisus. El a luat păcatele poporului în întregime, ca și ale tuturor celor de dinaintea Lui, le-a curățit prin botez și în clipa ieșirii din apa Iordanului cerurile s-au deschis, iar Duhul în chip de porumbel, nu un porumbel, ci în chip de porumbel, a pogorât asupra Lui și, ne spune mai departe Evanghelia, că s-a auzit: „*Glas din ceruri zicând: «Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit»*” (Matei III, 17).

Iubiții mei, iată clipa mare care desparte întreaga istorie a omenirii în două părți: înainte de Botez și după Botez. Înainte de botez toate păcatele erau asupra oamenilor. În botez, Iisus Hristos a luat asupra Lui toate păcatele și le-a curățat, iar în clipa botezului, omenirea întreagă a fost curățată de păcat, asupra firii omenești, asumată în Persoana lui Hristos, se pogoară Duhul Sfânt, iar glasul lui Dumnezeu își face simțită prezența mărturisind că: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit*” (Matei III, 17).

Iată, întreaga Sfântă Treime se arată în apa Iordanului și pentru aceasta Boboteaza, ziua aceasta în care sărbătorim arătarea întregii Sfinte Treimi sau Epifania cum se mai numește, este sărbătoarea mare a începutului mântuirii noastre fiindcă, după cum spune Sfântul Evanghelist Ioan, Tatăl, în nemărginita Sa iubire, L-a trimis pe Fiul Său ca să ia fire omenească.

Dumnezeu putea să îl mântuiască pe om și întreaga omenire sub orice altă formă așa cum a creat din nimic lumea. Dar Dumnezeu, respectând libertatea pe care i-a dăruit-o omului dintru început, a vrut ca omul să primească descoperirea Dumnezeirii din propria lui voință, să primească faptul că Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt Una sunt, trăind într-o viață de iubire așa cum ar trebui să trăiască și oamenii între ei.

De aceea, Tatăl, din dragostea Sa nemărginită, Îl trimite pe Fiul ca să ia fire omenească cu care să se poată apropia în mod nemijlocit de oricare dintre oameni, pentru ca prin forma omenească a Mântuitorului, omul să cunoască Dumnezeirea pe care Iisus, Unul din Treime o poate descoperi și o face cunoscută tuturor oamenilor.

Ori, pentru ca omul să înțeleagă aceasta, Iisus Domnul vine la Ioan la apa Iordanului ca să se împlinească toată dreptatea. Și, în clipa în care se pogoară în apa Iordanului, Hristos Domnul arată în forma cea mai înaltă modul de a asculta de Dumnezeu și umilește ființa Sa omenească plină de ascultare și se pogoară în apa Iordanului ca să se împlinească toată dreptatea, iar dreptatea aceasta se răscumpără prin ascultarea pe care omul trebuie să o facă.

Aceasta este una din formele în care Îl vedem pe Mântuitorul Iisus Hristos, om adevărat, pogorând în apa Iordanului și botezându-Se de la Ioan.

Dar în momentul în care s-a săvârșit botezul, în clipa aceea întreaga slavă a Sfinte Treimi vine și Îl înconjoară pe Mântuitorul Iisus Hristos și, omul smerit care era, aplecat în fața robului care a ridicat apa asupra Lui, omul acela smerit se îmbracă dintr-odată în slavă Dumnezeiască umbrită de Sfântul Duh.

Așa a fost și dintru început, după cum a fost arătat de către Moise, cum spune poetul: *"La început când nu era nici ființă, nici neființă, când totul era lipsit de viață și de voință"* (Mihai Eminescu, Scrisoarea I), atunci, spune Sfânta Scriptură, *„Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor”* (Facerea I, 2) și atunci a fost începutul creației.

Ori, acum este începutul creației omului nou pe care Mântuitorul Iisus Hristos îl restaurează și îl aduce în fața lui Dumnezeu. Din clipa aceasta, când își asumă întreaga responsabilitate, ca om, pentru omul care era cuprins în firea Lui omenească, din clipa aceasta, iubirii mei, începe și drumul suferinței pentru Mântuitorul Iisus Hristos, care urcă mereu, cu fiecare zi, până ajunge pe culmea Golgotei, unde I se varsă sângele ca un nou Botez pentru a spăla, definitiv și pentru totdeauna, păcatele întregii omeniri.

Iată, iubii mei, frumusețea și însemnătatea mare a sărbătorii Epifaniei, a Bobotezei sau a arătării Sfintei Treimi, clipa aceasta în care Dumnezeu întrupat în fire omenească, prin restrângerea întregii existențe sau ființe Dumnezeiești ca să poată fi cuprinsă de om, se smerește până la a coborî în apa Iordanului unde se îmbracă în slavă și este mărturisit de însăși Tatăl prin vocea care se aude: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit*” (Matei III, 17).

Fiul lui Dumnezeu este Cel care ne-a mântuit pe noi și pe care trebuie să Îl întâlnim în fiecare clipă a vieții noastre.

Căci iată cât de zburciumată este această viață și, iată, întâmplarea din zilele acestea ne arată cât de puțin suntem creștini, când, așa cum ați văzut cu toții, în loc să se gândească omul la mântuirea lui și a celor din jurul lui se gândește numai la formele de păcat și critică Biserica fiindcă îi învață pe oameni cuvântul adevărului și drumul spre mântuire.

Și iată că oamenii îmbătați de succesele vieții acesteia uită de drumul spre mântuire și învinuiesc Biserica pentru faptul că nu este suficient de îngăduitoare cu păcatul.

Păcatul, iubii mei, nu poate fi o justificare pentru nimeni niciodată. De aceea, în clipa în care ne arată Biserica drumul spre mântuire prin Botez, prin fapte bune, prin pocăință, așa cum îndeamnă și Ioan Botezătorul și Iisus Hristos, în loc să îi criticăm pe cei care ne arată drumul spre mântuire, să ne căutăm forma noastră de mântuire, prin mărturisirea dreptei credințe, care spune fiecărui om: „*Pământ ești și în pământ te vei întoarce, unde toți pământeni mergem*” (Moliftelnic, Rânduiala înmormântării).

Fiindcă din pământ ne-a creat Dumnezeu, iar pământul acesta este însuflețit de ceea ce Dumnezeu sădește în fiecare dintre noi. Iar acum când auziți cu cât patos sunt criticați preoții care nu vor să facă îngropăciune pentru sinucigași și pentru cei care se încinerează, să nu credeți că preoții fac acest lucru din răutate, ci pentru a-i învăța pe toți oamenii. Iar prilejul acesta este o lecție totală pentru toată suflarea românească și creștinească să se apere de păcat.

Căci, așa ne spune și Sfântul Ioan Botezătorul și Mântuitorul Iisus Hristos: „*Pocăți-vă !*”, adică să se îndrepte fiecare pe calea cea bună. Drumul spre mântuire este drumul pe care l-a parcurs Mântuitorul de la slava Lui din clipa Botezului până la apoteoza de pe culmea Golgotei, când sângele Său s-a vărsat pe Cruce pentru a spăla păcatele tuturor oamenilor.

Toți oamenii sunt chemați la mântuire și de aceea, astăzi, în ziua Bobotezei, veți auzi cum se vor cânta cântări precum „*astăzi firea apelor se schimbă*”. Astăzi pe toți ne cheamă Dumnezeu să Îl vedem ca rob plecat, îmbrăcat apoi în slavă, mărturisit de Dumnezeu că este „*Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei III, 17), adică să înțelegem că S-a dăruit cu dragoste pentru noi. Amin.

ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI¹⁰⁶

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Dacă la Bobotează am auzit glasul puternic al Tatălui care L-a mărturisit pe Fiul Său, arătând că s-a împlinit dragostea lui Dumnezeu „*Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit*” (Matei III, 17), astăzi am auzit cea dintâi mărturisire din partea unui om, că pruncul, care avea astăzi patruzeci de zile și a fost dus la templu, după rânduiala legii, este împlinitorul voii lui Dumnezeu și a făgăduinței pe care Dumnezeu a făcut-o oamenilor că le va trimite un Mântuitor.

Ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi că atunci când s-au împlinit patruzeci de zile, Maica Domnului și Sfântul Iosif au mers la Ierusalim ca să pună pruncul înaintea Domnului precum era scris în lege. Prin aceasta, iubiții mei, aflăm că este prima călătorie a Mântuitorului Iisus Hristos, prunc fiind, la Ierusalim, pentru a se arăta tuturor oamenilor că a venit după lege „*ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere*” (Galateni IV,5), cum spune Sfântul Apostol Pavel.

Era scris în legea Vechiului Testament ca atunci când împlinea pruncul patruzeci de zile, să fie dus la templu, împreună cu mama lui, pentru curățire. Aceasta amintea de momentul când, în robie fiind în Egipt, poporul iudeu și-a cerut eliberarea, iar egiptenii nu au vrut să îl lase să plece. Atunci a poruncit Dumnezeu ca îngerul morții să treacă prin fiecare casă a egiptenilor și cel dintâi născut din casă să fie luat de moarte, iar egiptenii înspăimântați de aceasta i-au slobozit pe iudei să plece.

În amintirea acestui fapt iudeii au făcut făgăduiala ca pe cel dintâi născut să îl dăruiască templului ca să-L slujească pe Dumnezeu, iar mai apoi să fie răscumpărați aceștia cu un dar făcut templului, fie cinci sau zece sicli, moneda care era atunci, fie aducând un miel fără prihană sau un porumbel.

Iată, iubiții mei, după legea veche pe care Mântuitorul a vrut să o plinească, fiind pe pământ, a fost dus la templu ca să se plătească pentru el răscumpararea prescrisă de lege, fiindcă și El s-a născut sub lege, ca pe cei de sub lege să îi răscumpere.

Ori, ne spune Sfânta Scriptură, că în vremea aceea era în Ierusalim un om, nu era singurul om din Ierusalim, dar era un om cu totul aparte. Era un om care ajunsese la o vârstă atât de înaintată, încât abia mai putea să se miște și aproape că își uitase vârsta, fiindcă trecuse de 360 de ani și ne spune Sfânta Scriptură că aștepta să vadă pe Hristos Domnul. Oare nu este cumva prea deosebit acest om, de ajunsese atât de bătrân, iar moartea nu îl mai lua?

¹⁰⁶ Predică la Întâmpinarea Domnului, rostită în data de 2 februarie 2013, în Biserica Sfântul Silvestru, București

Era, iubii mei, într-adevăr bătrân fiindcă lui i s-a poruncit să vadă împlinirea unui adevăr dumnezeiesc. Ne spune tradiția că acest om ales dintre oameni a fost, cu câteva sute de ani înainte de nașterea Mântuitorului, în Egipt, pe vremea faraonului Ptolemeu al II-lea, în Alexandria, unde era faimoasa bibliotecă în care Ptolemeu voia să aibă și traducerea în limba greacă a Sfintei Scripturi. Acesta i-a cerut marelui preot Eleazar să îi trimită 72 de bărbați înțelepți, cunoscători și de limba ebraică și de limba greacă care să traducă Sfânta Scriptură. pentru biblioteca din Alexandria.

Acest bărbat Simeon era unul dintre cei 72 de învățați, care au fost duși singuri pe o insulă și timp de 72 de zile au tradus fiecare în parte Sfânta Scriptură. Când Simeon a ajuns la locul din Profetul Isaia unde se spune că „*Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel*” (Is. VII, 14), acest om temător de Dumnezeu, gândindu-se la faptul că nu se putea ca o fecioară să nască prunc, a gândit să nu scrie așa cum era scris în Sfânta Scriptură și a scris „o femeie”.

Dar când să reia a doua zi lucrul, a văzut că locul era șters, lăsat gol, ca să scrie, din nou, cuvântul „fecioară”. Nici de data asta el nu a voit și atunci, în a treia zi, i s-a spus în vis de către înger că acesta este adevărul pe care Dumnezeu i l-a încredințat profetului Isaia ca să-l spună, că din fecioară se va naște Cel trimis de Dumnezeu ca să răscumpere neamul omenesc din păcat, iar ca să se adeverească pentru el acest fapt, i-a spus că nu va gusta moartea până nu se va împlini prorocia pe care el nu voia să o creadă.

Atunci el, ascultând porunca îngerului, a scris în locul acela că fecioara va fi cea care va naște și a rămas în viață până în clipa în care s-a împlinit prorocia și s-a născut Mântuitorul Iisus Hristos din Preacurata Fecioară. Aceasta, la patruzeci de zile după naștere, l-a adus pe Prunc la templul din Ierusalim ca să se îplinească legea. Ne spune Sfânta Scriptură în Evanghelia de astăzi că acest om, care a rămas atâtea veacuri așteptând împlinirea, era drept și temător de Dumnezeu. Și aștepta mângâierea lui Israel. Era drept și temător de Dumnezeu pentru că a trăit această experiență extraordinară a adevăratei prorociei și acum el aștepta să o vadă împlinită prin Nașterea Fiului lui Dumnezeu. Mai avea încă o calitate, ne spune Sfânta Scriptură, nu numai că era un om temător de Dumnezeu și drept, dar și Duhul Sfânt era asupra Lui. Duhul Sfânt nu a fost decât asupra Mântuitorului la Botez și nu a mai fost după aceea până în ziua de Rusalii, când în chipul limbilor de foc a venit asupra Apostolilor.

Iată acum că Duhul Sfânt era asupra acestui bătrân, care aștepta să vadă, cu ochii lui, pe Hristos Domnul. Și iată că, din îndemnul Duhului, a venit la templu tocmai atunci când părinții au adus la templu pe pruncul Iisus ca să facă pentru El cele după obiceiul legii.

Iubii mei, cât de mare este minunea pe care o istorisește Sfânta Scriptură de astăzi, cât de mare este voia lui Dumnezeu ca să arate adevărul înaintea oamenilor. Căci acest om, drept și

temător de Dumnezeu nu era preot, dar în clipa în care a intrat pruncul, fiind văzător în Duhul și după îndemnul Duhului a început să lucreze ceea ce era lucrarea preoților în templu atunci când veneau copii nou născuți pentru ca să fie răscumpărați de sub lege prin darul făcut pentru el.

Acest om drept și temător de Dumnezeu a luat pruncul în brațe, căci el era o preoție aleasă, era preoția de obște, era preoția Duhului Sfânt în virtutea căruia a cunoscut că a venit în templu atunci unsul Domnului, Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Atunci, primindu-L în brațe, a binecuvântat pe Dumnezeu și a rostit acest imn pe care și noi îl rostim în fiecare vecernie. În fiecare vecernie ne aducem aminte de vremea Vechiului Testament, care a pregătit venirea Mântuitorului, pentru că în vecernie, adică vremea Vechiului Testament, ni s-a prorocit venirea Mântuitorului.

Iar acest om al Vechiului Testament care a fost dreptul Simeon, dar asupra căruia era Duhul Sfânt, luând pruncul în brațe a rostit cuvintele acestea, care ne spun împlinirea Scripturii: *„Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, Că ochii mei văzură mântuirea Ta, Pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, Lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel”*(Luca II, 29-32).

Ce cuvinte înțelepte și frumoase! Și ca să le poată rosti a petrecut sute de ani în așteptare. Și ce minunat moment a trăit Sfântul Simeon, când în brațe L-a ținut pe însuși Fiul lui Dumnezeu! Și bucurându-se, s-a rugat lui Dumnezeu să îl slobozească din această viață, adică să moară. Cu câtă bucurie și-a așteptat Dreptul Simeon moartea, cu câtă bucurie a rostit rugăciunea aceasta: *„Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne”* fiindcă și-a trăit sutele de ani drept și temător de Dumnezeu.

Iată, iubii mei, care trebuie să fie poziția omului în fața morții. Noi nu avem sute de ani. Noi avem, după cum spune psalmistul, zilele omului până la 70, iar dacă este în putere până la 80, iar după aceea, o mărturisesc și eu din proprie experiență, sunt numai chin și suferință.

Dar ne ducem viața toți cei care trecem de această vârstă a psalmistului și îi îndemn pe toți cei care, ca și mine, trec de optzeci de ani, să îl aibă în față, ca exemplu, pe acest bătrân al Vechiului Testament, pe Dreptul Simeon, și să fie dreți și temători înaintea lui Dumnezeu.

Fiindcă, dacă vei fi drept în lucrările tale, dacă vei fi temător de Dumnezeu ca să nu faci vreo greșală și ești pregătit în clipa în care te vei întâlni cu Dumnezeu, vei putea zice, ca dreptul Simeon: *„Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne”*.

Dar, iubii mei, noi, creștinii ortodocși, trebuie să vedem în acest om, drept și temător de Dumnezeu, un exemplu de virtute, de stăruință în rugăciune, ca să poată primi clipa aceasta de despărțire din această viață. Având Duhul Sfânt asupra lui, Simeon a primit de la Dumnezeu această bucurie să Îl țină în brațe pe Fiul lui Dumnezeu. El era om al Vechiului Testament, noi

însă, iubiții mei, suntem oameni ai Noului Testament prin care Mântuitorul Iisus Hristos a spălat păcatele omenirii, a îndreptat pe om și l-a înfiat în Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, noi nu trebuie să așteptăm sute de ani ca să-L primim pe Dumnezeu. Noi trebuie doar să păstrăm câteva zile de post, să ne spovedim, să ne curățim de păcate și Dumnezeu ne învrednicește de acest dar mare și extraordinar, ne învrednicește să ne împărtășim cu însuși Trupul și Sângele Lui, pe care ni l-a dăruit nouă creștinilor, botezați în numele Sfintei Treimi, curățați de păcatele strămoșești și curățați de păcatele noastre prin baia cea sfântă a spovedaniei, a pocăinței.

Mărturisindu-ne păcatele, Dumnezeu ne dă iertare prin duhovnic și ne învrednicește nu să Îl ținem numai în brațe și apoi să zicem „*Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne*”, ci ne învrednicește să fim purtători de Dumnezeu prin Sfânta Împărtășanie, când luăm Trupul și Sângele Domnului în trupul și sângele nostru și să devenim hristofori, adică purtători de Dumnezeu. Nu purtători în brațe, ci purtătorii în ființa noastră.

Pentru aceasta, iubiții mei, în fiecare Sfântă Liturghie Hristos se jertfește pentru noi, în fiecare Sfântă Liturghie Hristos ne cheamă la El și zice: „*Cu frică de Dumnezeu și cu credință să ne apropiem*”, așa cum dreptul Simeon s-a apropiat călăuzit de Duhul Sfânt, să Îl ia pe Prunc în brațe și să își întâlnească sfârșitul vieții cu bucurie. Ca el, fiecare creștin ar trebui să se pregătească și să aștepte clipa trecerii din această viață cu bucurie și să nu se ferească de Sfânta Împărtășanie atunci când este în suferință, în clipele grele ale vieții lui, căci lumină a venit Dumnezeu și a venit să pregătească înaintea feței tuturor popoarelor mântuirea noastră, a tuturor.

Când Dreptul Simeon rostea aceste cuvinte, dacă ne îndreptăm ochii spre acel loc din templul din Ierusalim, vom vedea că lângă el era Dreptul Iosif și mama pruncului, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Pentru Acesta, Dreptul Simeon rostea cuvinte profetice, căci a spus: „*Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri*”(Luca II, 34) iar Maicii Domnului i-a prorocit cuvintele: „*Prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi*”(Luca II, 35) care se vor împlini atunci când a venit jertfa Mântuitorului.

Iată, iubiții mei, cum Dreptul Simeon a așteptat sute de ani ca să se elibereze, dar în același timp, să descopere și oamenilor că brațele lui L-au ținut pe Cel ce avea să mântuiască pe Israel și să descopere că prin sufletul mamei Lui va trece sabie.

Tot așa, orice mamă care își vede copiii în suferință și simte cum inima ei de mamă este străpunsă de durere, ca Maica Domnului, în clipa aceea trebuie să-și îndrepte gândurile către Bunul Dumnezeu și să ceară ajutorul și ocrotirea Lui. Și dacă de o parte a Mântuitorului era Maica Domnului, Dreptul Iosif și Dreptul Simeon, de cealaltă parte era o altă femeie, iarăși o

femeie care aștepta și ea împlinirea prorociei Vechiului Testament, care spunea că Dumnezeu va avea milă de poporul Său și îi va trimite un izbăvitor.

Femeia aceasta, despre care ne spune Sfânta Scriptură în Evanghelia de astăzi că era văduvă și în vârstă de optzeci și patru de ani, nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua în post și rugăciune.

Iată, iubiii mei, cum femeia aceasta văduvă era și ea ca dreptul Simeon, nedespărțită de templu și își petrecea timpul în post și rugăciune ca să ajungă la clipa în care și ea să Îl poată vedea pe Fiul lui Dumnezeu. Prin aceasta, ni se arată cum trebuie să ne pregătim ca să ne apropiem de Sfânta Împărtășanie, de clipa în care ni se dăruiește, nu să Îl vedem, ci ni se dăruiește să Îl luăm în noi pe Fiul lui Dumnezeu.

Deci să ne pregătim în curăție, în post și în rugăciune și niciodată nimănui să nu îi pară grele clipele pe care le petrece în rugăciune, căci rugăciunea te apropie de Dumnezeu, rugăciunea îți duce gândurile la Dumnezeu și îți arată cât de puternic ești tu ca ființă creată de Dumnezeu, când poți străbate cu gândul și graiul rugăciunii, toate văzduhurile. Rugăciunea ta trebuie să ajungă la picioarele tronului dumnezeiesc să îți ceară miluirea și ajutorul în această viață, iar dacă rugăciunea o vei însoți și cu postul și te vei curăți prin spovedanie, vei fi vrednic să porți în ființa ta omenească pe Dumnezeu Cel întrupat din Sfânta Fecioară pentru ca în trupul lui dumnezeiesc să aducă jertfă curată pentru izbăvirea noastră din păcat.

Venind, deci, și ea în acea clipă la templu, tot așa cum a venit în acea clipă dreptul Simeon, fără o altă prevestire, Îl lăuda pe Dumnezeu, ne spune Scriptura, și vorbea despre prunc tuturor celor ce așteptau mântuire în Ierusalim.

Deci în Ierusalim erau mulți care așteptau mântuire, dar dintre aceștia numai dreptul Simeon și Prorocița Ana aveau binecuvântare de la Dumnezeu ca să Îl vadă pe Dumnezeu întrupat și să Îl simtă aproape pe Cel care îi mântuiește pe oameni. Ei aveau darul prorociei, și Dreptul Simeon, și Prorocița Ana și de aceea vesteau despre prunc tuturor celor care așteptau mântuirea în Ierusalim și le arătau că așteptarea lor s-a împlinit.

Iubiții mei, pentru noi, creștinii, după ce am ajuns să cunoaștem dezvoltările, descoperirea, revelația, pe care le-a făcut Dumnezeu ca Unul ce a venit din Sfânta Treime pentru ca să poată fi, în trupul omenească, cât mai aproape de mentalitatea și de firea noastră omenească, să nu fie greu a crede că Dumnezeu ni se dăruiește în ființa Lui – sub forma pâinii și a vinului, Trupul și Sângele Domnului – ca să ne mântuim, așa cum nu i-a fost greu lui Simeon să aștepte sute de ani și cum nu i-a fost greu Prorociței Ana să aștepte optzeci și patru de ani în templu, în post și în rugăciune.

Căci pentru aceasta a venit Dumnezeu în lume, ca să ne mântuim, pentru aceasta ne-a descoperit adevărurile nespuse de cuvânt și de aceea cântarea pe care ați auzit-o atât de frumos

interpretată astăzi zice celor care nu pricep: „*nu pricep Curată cum s-a împlinit această minune*”.

Nici noi nu putem pricepe cu mintea noastră omenească, doar prin credință, acceptăm adevărul că Dumnezeu este prezent în fiecare Sfântă Liturghie, pe masa Sfântului Altar și vine spre noi, chemându-ne: veniți „*cu credință și cu dragoste să vă apropiați*” ca să vă puteți întotdeauna împărtăși cu vrednicie. Amin.

POGORÂREA SFÂNTULUI DUH ¹⁰⁷

(Ev. Ioan VII, 37-53; VIII, 12)

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Acest praznic împărătesc al Pogorârii Sfântului Duh este, după ziua Învierii, unul din cele mai importante ale Bisericii noastre. Este ziua în care manifestăm începutul existenței istorice a Bisericii noastre creștine. Este ziua în care se adeverește faptul că Iisus Hristos Domnul – Fiul lui Dumnezeu – se întrupează, pentru ca să fie în cea mai mare apropiere față de omul pământesc, și care a primit ca pentru noi și pentru a noastră mântuire să fie prigonit, omorât și apoi să învieze călcând moartea. În timpul existenței Sale pământești Hristos a arătat că Dumnezeu îl iubește pe om, că Dumnezeu vrea mântuirea oamenilor, că Dumnezeu nu îl va părăsi niciodată pe om și că, atunci când va fi vremea potrivită, îi va trimite pe Mângâietorul care va rămâne pururea împreună cu el. Ziua de astăzi, a Pogorârii Duhului Sfânt, este ziua în care sărbătorim împlinirea acestei profeții a Mântuitorului.

Prin Fiul Îl primim pe Duhul Sfânt, a treia persoană a Sfintei Treimi, ca să fie îndrumătorul vieții noastre de acum. Mântuitorul Iisus Hristos a făgăduit trimiterea Duhului Sfânt și nimeni nu știa modul în care va fi trimis.

În Evanghelia de la utrenia de astăzi ni se spune cum Mântuitorul S-a arătat ucenicilor și le-a zis: „*Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi.*” Pentru aceasta, „*Luați Duh Sfânt; Căroră le veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute*” (Ioan XX, 21-23). Aceste cuvinte au fost rostite de Mântuitorul după Înviere, atunci când, la patruzeci de zile după aceasta, S-a înălțat la ceruri, în înălțimea văzduhului. Mântuitorul i-a binecuvântat pe ucenici și i-a întărit în credința lor că făgăduiala Lui se va împlini. Cu toate acestea ucenicii erau cuprinși de frica iudeilor și a aceluia care L-au prigonit și L-au ucis. Chiar dacă a înviat din morți nesticând pecețile, așa cum S-a născut nesticând fecioria Maicii Sale, lăsând mormântul gol ca o mărturie veșnică a faptului că a fost în mormânt și a înviat, ucenicii încă nu aveau convingerea deplină.

La cincizeci de zile după Înviere, într-o zi când pentru poporul iudeu era sărbătoare, pentru că atunci iudeii cinsteau darurile pe care le-a dat lor Dumnezeu: grâne, cereale, poame și toate roadele pământului, Bunul Dumnezeu a rânduit ca a treia persoană a Sfintei Treimi să se arate iudeilor. Nu este întâia arătare a Duhului Sfânt în lume. Dintru începuturi, când a făcut

¹⁰⁷ Predică la pogorârea Sfântului Duh (Cincizecimea sau Rusaliile), rostită în data de 07 iunie 2009, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Dumnezeu lumea, Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor, iar în cursul istoriei, prorocii au fost îndrumați de Duhul ce învățătură și cum să spună oamenilor despre Dumnezeu. Niciodată însă nu S-a arătat într-o formă atât de convingătoare cum s-a întâmplat în ziua Cincizecimii.

În ziua când Dumnezeu s-a arătat lui Avraam la stejarul din Mamvri sub forma celor trei îngeri și a întărit făgăduința pe care o avea față de el, atunci Avraam s-a adresat celor trei persoane cu numele de *Doamne* ca unuia singur. El intuia, dar nu a fost convins și nu știa că unul dintre cei trei îngeri este Duhul Sfânt. De aceea, Bunul Dumnezeu a ales ziua Cincizecimii, ziua în care Ierusalimul era plin de lumea care venea la templu ca să aducă prinos și mulțumire lui Dumnezeu pentru toate roadele pe care le împărtășea omenirii. Și într-o astfel de zi Dumnezeu, prin Mântuitorul Iisus Hristos, a trimis omenirii, prin Apostoli, pe Sfântul Duh care să lucreze mântuirea noastră, a tuturor.

Iată, iubiții mei, cum istorisește Sfântul Luca în Faptele Apostolilor acest eveniment deosebit al lumii creștine, evenimentul prin care s-a născut Biserica creștină și s-a pus temelia mântuirii noastre : „*Când a sosit ziua Cincizecimii, erau toți împreună în același loc. Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și li s-au arătat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grai*” (Fapte II, 1-4). Astfel și-a făcut simțită prezența Sfântul Duh.

Erau în această zi de sărbătoare adunați în Ierusalim nu numai iudei, ci pentru că era sărbătoare mare, veniseră tot felul de negustori din alte părți așa cum i-a enumerat Sfântul Luca: parți, eleni, perși, romani și toți auzeau propovăduirea despre Dumnezeu cel înviat, fiecare în limba lui. De unde se auzeau cuvintele acestea? Nu erau megafoane, nici instalații care să transmită în alte limbi pentru a înțelege ei. Ci graiurile lor erau rostite de pescarii de ieri care acum știau să vorbească pentru limba tuturor popoarelor.

Frații mei, minune extraordinară s-a petrecut : energiile necreate ale lui Dumnezeu pe care le-a răspândit Duhul Sfânt, prezent sub formă văzută ca o flacără deasupra fiecăruia, i-a făcut pe oamenii aceștia, pe pescarii pe care i-a ales Dumnezeu ca să fie vânători de oameni, pe ucenicii Lui, care au ascultat cuvântul dumnezeiesc preț de trei ani și l-au păstrat în inima lor și care erau prea înfricoșați din cauza iudeilor ca să mai aibă curajul propovăduirii adevărului despre Dumnezeu Cel înviat și înălțat la ceruri, să aibă puțința grăirii în limbi pe care ei nu le-au vorbit niciodată și, după cum mărturisește Scriptura, fiecare azea vorbindu-se cele despre Dumnezeu în limba lui, a fiecăruia.

Iată, iubiții mei, marea minune care s-a petrecut în această zi a Cincizecimii, iată cum prezența Sfântului Duh s-a arătat prin această lucrare extraordinară de a propovădui adevărul

despre Dumnezeu pentru fiecare popor în limba lui. Și prin aceasta a voit Dumnezeu să arate că s-a împlinit prorocia Mântuitorului că va trimite pe Mângâietorul care le va spune toate. În această zi se arată voința lui Dumnezeu ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința Adevărului să vină. Pentru acesta, dacă Dumnezeu la turnul Babel le-a amestecat limbile neamurilor ca să nu se înțeleagă, acum, în ziua Cincizecimii, toate neamurile îi aud pe ucenici propovăduind adevărul despre Dumnezeu, despre dragostea Lui, despre Fiul pe Care L-a trimis în lume ca să mântuiască întreg neamul omenesc.

Pentru aceasta, pentru că lucrarea lui Dumnezeu și a Sfântului Duh era pentru mântuirea tuturor oamenilor, acum, în ziua Cincizecimii, adevărul este propovăduit pentru toate neamurile, pentru toate limbile, pentru ca tot omul să se mântuiască și la cunoștința Adevărului să vină. De aceea, unii dintre cei care erau vrăjmașii adevărului, când i-au auzit pe Apostoli vorbind în limba fiecăruia, ca semn de mirare s-au exprimat zicând: „*Nu sunt aceștia care vorbesc toți galileeni?*” (Fapte II, 7), adică din partea de nord a Iudeii unde se vorbea limba ebraică, dar care nu aveau de unde să știe toate limbile celelalte, iar alții spuneau: „*sunt plini de must*” (Fapte II, 13). Dar Sfântul Petru, Apostolul acesta care s-a lepădat de Hristos de trei ori de frică să nu fie recunoscut ca ucenic al Său, a ridicat glasul și prinzând curaj a zis: „*Bărbați iudei, și toți care locuiți în Ierusalim*” (Fapte II, 14), deci se adresează nu numai iudeilor care aveau pretenția ca Mesia Mântuitorul să vină numai pentru ei, ci se adresează tuturor, iudei și ceilalți care locuiau în Ierusalim de orice neam ar fi fost și le zice oarecum muștrându-i: „*aceasta să fie cunoscută și luați în urechi cuvintele mele ; Că aceștia nu sunt beți, cum vi se pare vouă, căci este al treilea ceas din zi*”, adică de dimineață: „*Ci aceasta este ceea ce s-a spus prin proorocul Ioil: iar în zilele din urmă, zice Domnul, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul și fiii voștri și ficele voastre vor prooroci*” (Fapte II, 14-17). Apostolul Petru evocă o prorocie a lui Ioil mai veche și spune că atunci când va vrea Bunul Dumnezeu fiii și ficele lui Israel vor prooroci.

Continuă Apostolul și zice: „*Pe Iisus Nazarineanul, bărbat adevărat între voi de Dumnezeu, prin puteri, prin minuni și prin semne pe care le-a făcut prin El Dumnezeu în mijlocul vostru, precum și voi știți*” (Fapte II, 22) ; aici se referă la faptul că Mântuitorul Iisus Hristos în mijlocul lor, în fața lor și pentru ei, a săvârșit minuni și semne. Și continuă : „*Pe Acesta, fiind dat, după sfatul celui rânduit și după știința de dinainte a lui Dumnezeu, voi L-ați luat și, pironindu-L, prin mâinile celor fără de lege L-ați omorât. Pe Care Dumnezeu L-a înviat, dezlegând durerile morții, întrucât nu era cu putință ca El să fie ținut de ea*” (Fapte II, 23-24).

În felul acesta, iubiții mei, Apostolul Petru își dezvoltă pledoaria în fața iudeilor și a neamurilor arătând că bărbații aceștia pe care îi auzeau erau plini de Duhul Sfânt, nu plini de must și îi arată pe ei ca martori ai Învierii. Și pentru fapta acestor galileeni, a mărturiei acestor bărbați, a lucrărilor pe care le-au făcut, mulțimile care ascultau s-au cutremurat de puterea

Adevărului, au înțeles că cei care L-au prigonit și crucificat pe Mântuitorul au greșit. De aceea îi pun întrebare lui Petru: „*Ce să facem?*” (Fapte II, 37) și el le-a spus: „*Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre și veți primi darul Duhului Sfânt*”(Fapte II, 38).

Deci iată, iubiții mei, cu puterea Sfântului Duh revărsat asupra Apostolilor începe existența Bisericii creștine, căci mulțimile care au vrut s-au botezat, ca la 3000 de bărbați și prin botez li s-a dăruit iertarea păcatelor și împreună cu aceasta și darul Duhului Sfânt.

Acest dar al Duhului Sfânt este împărțit neîncetat omenirii pe care Dumnezeu a mântuit-o prin jertfa Sa. Pentru că această revărsare a darurilor nu este numai o formă nouă de manifestare în și printre oameni a Sfântului Duh, ci este forma în care Duhul Sfânt rămâne pururea împreună cu noi ca Mângâietor și Îndrumător al vieții noastre, a creștinilor. Fiindcă din clipa aceea, Duhul Sfânt a rămas lucrător în Biserică. Prin punerea mâinilor și prin rugăciunile Apostolilor toți urmașii lor au primit și perpetuat această putere a Duhului Sfânt ce lucrează și acum neîncetat în Biserica noastră.

De aceea, iubiții mei, Biserica noastră se adevărește a fi drept mărturisitoare și fără să știrbească nimic din învățătura Mântuitorului, păstrează succesiunea neîntreruptă de la Sfinții Apostoli. Sfântul Duh lucrează în Biserică, iar noi, mărturisind în Biserică pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă, credem și mărturisim că Dumnezeu este Cel care este Mântuitorul nostru al tuturor. Amin.

SFÂNTA TREIME¹⁰⁸

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Prea Sfântă Treime, miluiește-ne pre noi !

Doamne curățește păcatele noastre. Stăpâne, iartă fărădelegile noastre. Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tău.

Iată o rugăciune în care invocăm în fiecare zi pe Dumnezeu să fie alături de noi. Și în tot ceea ce spunem în cuvintele rugăciunii, mărturisim cât de mare este puterea Bunului Dumnezeu, încât și iertarea păcatelor și vindecarea tuturor durerilor noastre le poate face Dumnezeu Sfânta Treime, căruia deși Îi zicem Prea Sfântă Treime zicem și: *Doamne, iartă, curățește și vindecă fărădelegile noastre!*

Deci mărturisim credința noastră într-un singur Dumnezeu, dar întreit în persoană. Taina aceasta este mare și este greu de priceput pentru mintea noastră omenească și de aceea a și fost deseori criticată sau refuzată de către mulți dintre cei care erau chemați la închinarea creștină, fiindcă nimeni cu mintea normală nu poate pricepe cum să fie trei într-unul și totuși separat și fiecare cu manifestarea Lui. De aceea mărturisim că acest adevăr îl primim numai prin credință, pentru că este un adevăr descoperit de Dumnezeu, a cărui realitate nu o putem percepe cu mintea și nici explica cu gândul, dar o primim pentru că Dumnezeu așa s-a descoperit, în Treime.

În descoperirea către oameni, revelația a venit de la Dumnezeu în două etape mari, una a Vechiului Testament prin proroci și prin profeți și a doua a Noului Testament când Dumnezeu s-a descoperit pe Sine prin Mântuitorul Iisus Hristos. De aceea modul de a percepe Sfânta Treime este deosebit pentru vremea fiecărei etape. Iudeii îl adorau pe un singur Dumnezeu, chiar dacă în scrierile care alcătuiau cărțile sfinte ale lor ni se arată în mod vădit că Dumnezeu este în Trei Persoane. Și aceasta se deduce simplu prin faptul că Moise, în istoria creării lumii, zice că : „*La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul*” (Facerea I, 1) și „*Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor*” (Facerea I, 2) deci pe lângă Dumnezeu era și Duhul care era pe deasupra apelor și atunci înseamnă că Dumnezeu nu este unul singur. Tot în Cartea Facerii spune Dumnezeu: „*Să facem pe om după chipul și asemănarea Noastră*” (Facerea I, 26) ori dacă ar fi fost Dumnezeu unul singur n-ar fi întrebuițat pluralul când i-a spus lui Moise în inspirația Scripturii.

Deci, să facem pe om după chipul și asemănarea Noastră, nu după asemănarea Mea. În aceste cuvinte ale Scripturii se arată că Dumnezeu nu era o singură persoană, ci trei așa cum se va dovedi mai târziu, atunci când la stejarul Mamvri s-a arătat sub forma a trei îngeri cărora

¹⁰⁸ **Predică la Sfânta Treime, rostită în data de 8 Iunie 2009, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

Avraam li s-a adresat ca unuia singur și i-a zis: Doamne, dacă sunt vrednic, să ospătezi la mine. [„Doamne, de am aflat har înaintea Ta, nu ocoli pe robul Tău”(Facerea XVII, 3)].

Toate aceste locuri din Sfânta Scriptură din Vechiul Testament ne arată că Dumnezeu le spunea oamenilor că este Dumnezeu Sfântă Treime, dar nu le-a arătat descoperit pentru că mai rătăciseră o dată și și-au făcut vițel de aur la care să se închine în locul lui Dumnezeu. Dacă ar fi descoperit existența Lui treimică, cine știe cum ar fi rătăcit și în loc de un Dumnezeu s-ar fi închinat la trei dumnezei. Dumnezeu a voit să îi păstreze în această credință în unicul Dumnezeu și le-a făgăduit lor că-L va trimite pe Mesia, Fiul Său. Și atunci când această făgăduială s-a împlinit, a venit Fiul lui Dumnezeu pe lume, Cel născut din femeie, pentru a lua chip omenesc pentru ca în felul acesta să se apropie nemijlocit de om și omul să Îl primească pe Dumnezeu și să Îl asculte în graiul lui omenesc și să Îl poată vedea. De aceea, venind Mântuitorul în lume, S-a arătat adevăratul Dumnezeu în trei Persoane: *Tatăl, Fiul și Sfântul Duh*, care sunt de o substanță, de o ființă, de o existență comună, unul Dumnezeu, dar trei Persoane.

Acest mod al coexistenței a trei persoane într-unul singur, un termen grecesc pe care teologia îl folosește, îl numește perihoreză, adică întrepătrundere, cuprindere a celor trei persoane una într-alta, fără să se amestece, dar și fără să se risipească una în alta. Mulți au fost chinuiți de această învățătură pe care nu voiau să o accepte cu mintea, chiar dacă era propovăduită de Mântuitorul Iisus Hristos.

Mântuitorul le spunea Apostolilor: „*Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl*” (Ioan XIV, 9), pentru că „*Eu și Tatăl Meu una suntem*” (Ioan X, 30). Ori și pentru Apostoli a fost greu să priceapă cum putea fi Tatăl în Fiul și Fiul în Tatăl în același timp. Dar Mântuitorul prin faptele pe care le-a făcut, prin tot ceea ce a propovăduit și a descoperit, căci spunea ucenicilor „*cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine*” (Ioan XIV, 10), ci sunt de la „*Cel care M-a trimis pe Mine*”(Ioan XII, 44), a arătat că toată descoperirea dumnezeiască era făcută de către Dumnezeu Tatăl prin Fiul, prin Care Tatăl făcea descoperit omului să-L cunoască pe adevăratul Dumnezeu, pe Tatăl, Care L-a născut din veci pe Fiul și a purces pe Duhul Sfânt din veșnicie.

Sărbătorim, iubii mei, ziua Sfintei Treimi astăzi în a doua zi de Rusalii, zi în care am sărbătorit Pogorârea Sfântului Duh. Sfântul Duh are o existență împreună cu Fiul și cu Tatăl în Dumnezeu, Treimea cea de o ființă. Duhul Sfânt S-a manifestat la începutul existenței lumii. Mântuitorul când a venit, le-a dat Duh Sfânt ucenicilor Săi atunci când a zis: „*Luați Duh Sfânt; Căroră le veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute*” (Ioan XX, 22-23), **arătând prin aceasta modul de manifestare a Sfântului Duh, ca putere a faptei în Dumnezeu.**

Iar Sfântul Evanghelist Ioan, în scrisoarea întâia către creștini, în capitolul cinci, spune că aceștia trei mărturisesc în cer: Tatăl și Fiul și Sfântul Duh [„*trei sunt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh, și Acestia trei Una sunt*” (I Ioan V, 7)]. Deci învățătura noastră creștină își are temeiul în descoperirea dumnezeiască, care a venit deplină prin Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care a spus în mod răspicat în învățătura pe care i-a dat-o femeii samarince că: „*vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr*” (Ioan IV, 23), căci „*Duh este Dumnezeu și cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh și în adevăr*” (Ioan IV, 24).

Dumnezeu este Duh, Dumnezeu este Fiul, Dumnezeu este Tatăl, Treimea cea de o ființă și nedespărțită cum o mărturisim noi în fiecare dintre cântările de la Sfânta Liturghie. Iar pentru că aveau oamenii (Apostolii fiind ei înșiși oameni) nevoie de o dovadă – cum cerea Toma odată ca să Îl pipăie pe Mântuitorul să se convingă că e viu după Înviere – că Sfântul Duh există cu adevărat, la cincizeci de zile după Înviere și la zece zile după Înălțare, a voit Dumnezeu ca să aducă această dovadă. Și, în casa în care Maica Domnului și ucenicii erau adunați, s-a auzit un vuiet mare, puternic, ca de vânt și, în chipul material, văzut, simțit, al limbilor ca de foc, Duhul Sfânt a fost prezent în mijlocul ucenicilor. A fost prezent acum ca ei să aibă deplină convingere că este Cel care, Dumnezeu adevărat fiind, S-a arătat lui Ioan Botezătorul în apa Iordanului: vocea Tatălui care a mărturisit și a zis: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit*” (Matei III, 17) și Duhul în chip de porumbel ce a odihnit deasupra Fiului Care era în apa Iordanului. Ioan Botezătorul a văzut Sfânta Treime și a mărturisit, dar Apostolii de-abia acum, în ziua de Rusalii, primesc întărirea credinței lor și a cuvintelor pe care Mântuitorul le-a spus că: „*Duh este Dumnezeu*” și din clipa aceea ucenicii au păstrat cu ei puterea dată de Duhul Sfânt, măcar că Acesta a trecut pe deasupra lor.

Mântuitorul din nou S-a făcut nevăzut, dar aveau în sufletul lor credința că Mântuitorul le-a arătat adevărata învățătură despre Dumnezeu, și anume că Dumnezeu este întreit în persoană : Tatăl și Fiul și Sfântul Duh.

Iar noi în felul acesta mărturisim și Biserica în numele Sfintei Treimi săvârșește toate lucrările sale mântuitoare prin care ne-a dat Dumnezeu toate mijloacele de mântuire pe care le vedem manifestându-se în Sfintele Taine. Așa, Taina Sfântului Botez este poarta de intrare în creștinism și această lucrare o săvârșește Dumnezeu în mod nevăzut și de aceea când afundă preotul copilul în apa botezului – apă limpede și curată, dar care este plină de darul Duhului Sfânt – zice „*se botează*” nu eu, preotul, îl botez, ci se botează în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Sfânta Treime este cea care face această lucrare de regenerare a ființei omenești, de curățire de toate păcatele, de întoarcere în lumea omenească a unui botezat curat, pentru că Mântuitorul S-a jertfit pentru curățirea păcatelor.

Așa se fac toate Sfintele Taine, nu preotul zice că lucrează el, ci: se botează, se cunună, se împărtășește robul lui Dumnezeu. Cea mai mare dintre Sfintele Taine este aceea că se împărtășește omul cu Trupul și Sângele Domnului, în care Dumnezeu este prezent și lucrează mântuirea fiecăruia dintre cei care se împărtășesc.

Sfânta Treime este neîncetat lucrătoare și prezentă în lumea noastră omenească. Fiindcă Dumnezeu Tatăl L-a născut din veci, înainte de veci adică, pe Fiul și L-a purces pe Sfântul Duh care este Mângâietorul și Ajutătorul nostru al tuturor. Prin Sfântul Duh Treimea lucrează neîncetat, fiindcă Duhul Sfânt este dumnezeiasca putere care lucrează în mijlocul oamenilor prin energiile necreate, prin acele puteri pe care le revarsă Bunul Dumnezeu asupra noastră, aidoma cum soarele revarsă căldura și lumina. Tot așa și lucrările lui Dumnezeu Sfânta Treime, prin energiile Dumnezeiești, sunt prezente împreună cu noi.

De aceea, iubiții mei, în această zi cinștim Sfânta Treime, cinștim pe Dumnezeu, despre care Sinodul al IV-lea Ecumenic a hotărât și a stabilit că sunt de o ființă toate persoanele Sfintei Treimi. Întâi a fost refuzat Mântuitorul Iisus Hristos de învățătura lui Arie și a adeptilor lui, care spuneau că ar fi o creatură născută ca oricare dintre oameni. Și atunci Sfinții Părinți au stabilit că Fiul este de o ființă cu Tatăl, în termenul grecesc „*omoousios*” de aceeași ființă, fiindcă termenul apropiat, tot în limba grecească, este foarte puțin diferit și zice „*omoiousios*”, asemănător ca substanța Tatălui.

Ori, a fi asemănător înseamnă că fiecare este diferit, lucru pe care nu-l putem accepta fiindcă Fiul nu putea fi lucrător în mijlocul oamenilor prin minunile pe care le-a făcut, de n-ar fi fost „*omoousios*”, de aceeași ființă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut. Iar al VI-lea Sinod Ecumenic, vorbind despre toate persoanele Sfintei Treimi, spune despre ele că sunt în această stare de întrepătrundere, de perihoreză, de formă nepricepută de mintea omenească, dar primită prin credință și prin descoperirea dumnezeiască a Mântuitorului când ne spune că: „*Eu și Tatăl Meu una suntem*” (Ioan X, 30) și că „*Duhul de la Tatăl purcede*” (Ioan XV, 26). În felul acesta avem descoperirea despre persoanele Sfintei Treimi, care formează Sfânta Treime, în care iubirea este termenul liant care le ține împreună și de aceea în cuvintele Sfântului Evanghelist Ioan ni se spune că „*Dumnezeu este iubire*” (I Ioan IV, 8).

Iar părintele Stăniloae ne spunea și ne învăța că elementul esențial al Sfintei Treimi este iubirea și că Treimea este pentru noi toți, chipul iubirii, chipul legăturii care trebuie să îi unească pe toți oamenii întreolaltă.

Aceste persoane ale Sfintei Treimi nu sunt confundate niciodată una cu alta, fiindcă fiecare dintre ele își au rostul și lucrarea lor în lume: Tatăl este Creatorul a toate, Fiul este Cel prin Care toate „*s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut*” (Ioan I, 3), iar Duhul este Mângâietorul și Ajutătorul tuturor persoanelor. Astfel, închinându-ne în această zi Sfintei

Treimi, zicem așa cum zicem la fiecare început de zi: „*Prea Sfânta Treime, miluiește-ne pre noi. Doamne, curățește păcatele noastre. Stăpâne, iartă fărădelegile noastre. Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tău*”. Amin.

VI. PREDICI LA SFINȚI

SFÂNTUL SILVESTRU, IERARHUL NOSTRU¹⁰⁹

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Ziua de astăzi este o întreită sărbătoare. Întâi de toate este ziua în care îl sărbătorim pe Sfântul Ierarh Silvestru, ocrotitorul Bisericii noastre și cel de-al doilea hram, când am deosebită plăcere și bucurie de a vă întâmpina cu urarea de „La mulți ani !”, fiind acum la începutul anului 2011. Începutul anului civil pe care l-am sărbătorit ieri este totodată începutul vieții noastre creștine în numele lui Iisus, care în această zi a primit numele, după vechea rânduială.

În această a doua zi a anului, pe lângă hramul Bisericii noastre, sărbătorim și ziua de Duminică ca zi a Învierii Domnului, dar ea este și Duminica de dinaintea Botezului Mântuitorului.

Pe Sfântul Ierarh Silvestru, iubiții mei, Biserica noastră îl sărbătorește din ziua în care a încetat existența breslelor. Fiindcă Biserica noastră se numea încă de la întemeiere Biserica din mahalaua Silvestru, s-a hotărât ca al doilea hram să fie Sfântul Ierarh Silvestru. Este singurul hram închinat Sfântului Silvestru în toată Țara Românească.

Sfântul Silvestru a fost Arhiepiscopul Romei, **mai târziu episcopii Romei și-au luat numele de papă**, dar el a fost ierarh al Bisericii în vremea în care propovăduirea învățaturii Mântuitorului Iisus Hristos abia era la început și creștinii erau persecutați, înainte de a se despărți Biserica, în vremea în care Dumnezeu a dăruit lumii pe împăratul Constantin, cel care a dat libertate Bisericii creștine.

Acest ierarh, iubiții mei, îl vedem bun și credincios și a fost cinstit de către Biserică încă de la începutul existenței ei pentru că el a fost cel dintâi mare sfetnic adevărat al împăratului Constantin cel Mare. El este cel care i-a dat primele învățături spre luminarea minții lui spre creștinism. El este cel căruia împăratul Constantin cel Mare i-a lăsat în grijă palatul în care a trăit la Roma atunci când Constantin a plecat către Bizanț. El este cel care, trimițându-și doi reprezentanți la întâiul Sinod de la Niceea din anul 318, a mărturisit, prin acești reprezentanți ai săi, cu întreaga Biserică creștină, Crezul pe care îl rostim și noi astăzi, mărturisind că Iisus Hristos, este cu adevărat Fiul al lui Dumnezeu, de o ființă cu Tatăl, Unul - Născut din Tatăl mai înainte de toți vecii.

¹⁰⁹Predică la Înainte-Prăznuirea Botezului Domnului și la Sărbătoarea Sfântului Ierarh Silvestru, rostită în data de 2 ianuarie 2011 în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Ca lumina din lumină, așa s-a născut Fiul din Tatăl. Deci erau de o ființă, aveau aceeași ființă împreună și de aceea Îl mărturisim pe Mântuitorul Iisus Hristos, Fiu al lui Dumnezeu, Unul din Sfânta Treime, Cel care a fost propovăduit de Sfântul Ierarh Silvestru în Roma veche, locul în care și-au găsit moartea și Apostolii Petru și Pavel.

Pe Sfântul Ierarh Silvestru îl cinstim în această zi ca ocrotitor al Sfintei noastre Biserici, dar, mai ales, iubii mei, cinstim ziua de astăzi ca Duminică de dinaintea Botezului Mântuitorului. Și este important să cunoaștem de ce în această Duminică de dinainte de Botez citim din Sfânta Evanghelie un început de Evanghelie, după cum spune Sfântul Evanghelist Marcu: „*Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu*”(Mc. I, 1).

Începutul Evangheliei este odată cu începutul anului nou civil pe care l-am sărbătorit ieri, fiindcă întotdeauna la începutul anului îți faci cunoscute și cele ce au fost și te gândești la cele ce vor veni. Începutul Evangheliei de astăzi ne face să ne aducem aminte de faptul că mărturisim pe Iisus Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu și că începutul Evangheliei este al lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu. Pentru că Iisus Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu, S-a întrupat din Preacurata Fecioară, fiind zămislit de la Duhul Sfânt, așa cum a vestit îngerul către Maica Domnului că se va întrupa dintr-însa Fiul lui Dumnezeu, căci puterea celui Preaînalt a umbrit-o.

Iar Fiul lui Dumnezeu a venit în lume să plinească dragostea Tatălui, care atât de mult a iubit lumea, încât pe Fiul Său l-a dat ca să se jertfească pentru lumea pe care El a creat-o bună, așa cum spune Sfânta Scriptură că Dumnezeu a văzut după fiecare zi a creației că este bine ce a făcut. Iar Domnul i-a dat omului pe care l-a creat după chipul și asemănarea Lui cea mai frumoasă cunună, aceea de rege al creației, i-a dat cununa libertății ca el însuși să-și hotărască viața, singur să își aleagă faptele prin care să se poată mântui.

Acest om creat de Dumnezeu după chipul și asemănarea Lui a greșit și a pierdut darul pe care i l-a dat Dumnezeu: de a se bucura pururea de vederea lui Dumnezeu și de a putea fi nemuritor, dacă ar fi ascultat poruncile lui Dumnezeu. Ori omul, în virtutea libertății pe care Dumnezeu nu i-a îngrădit-o, a ales ispita și a călcat porunca lui Dumnezeu, aducând prin păcat moartea în lume. Moartea nu este creația lui Dumnezeu, moartea nu este de la Dumnezeu. Dumnezeu l-a creat pe om cu putința de a nu muri. Omul și-a ales moartea prin fapta comisă și prin neascultarea săvârșită.

Ori pentru a rupe acest legământ al păcatului făcut între om și cel rău, Dumnezeu L-a trimis pe Fiul său în lume, care S-a născut între oameni, cu chip omenesc, ca să fie cât mai aproape și ca omul să Îl poată înțelege, să Îl poată asculta, să Îi poată pricepe cuvântul prin care a descoperit tainele cele nespuse de cuvânt din Sfânta Treime.

Și acest Iisus Hristos este vestit de Sfântul Marcu în Evanghelia pe care am citit-o astăzi în Biserică : „*Precum este scris în proorocie (la Maleahi) și Isaia: „Iată Eu trimit îngerul Meu*

înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta. Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui” (Marcu I, 2).

Acest Iisus Hristos a venit în lume pe această cale gătită prin proroci, căci El era împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu arătată poporului ales, prin cei pe care Dumnezeu i-a făcut să cunoască voia Lui și să spună oamenilor să nu își piardă nădejdea și să aștepte clipa mântuirii. De aceea, poporul ales Îl aștepta pe Mesia care să fie Mântuitorul lor, așa cum au grăit prorocii. Dar înainte de venirea Mântuitorului, Dumnezeu a trimis pe slugile Sale care să gătească calea pentru Fiul de Împărat care va veni în lume. Acela dintre cei trimiși pe care îl numește Evanghelia de astăzi „*îngerul Meu înaintea feței Tale, care va pregăti calea Ta*” (Marcu I, 2) și care va fi „*Glasul celui ce strigă în pustie*” (Marcu I, 3), acesta este, iubiții mei, Sfântul Ioan Botezătorul.

De aceea Sfânta Evanghelie de astăzi, care este a Duminicii de dinainte de Botezul Domnului, ne arată ce lucrare a făcut Ioan, care poartă numele de Botezătorul, înaintea feței Fiului lui Dumnezeu Care a venit în lume. Acest Ioan era glasul celui ce strigă în pustie, să se facă dreaptă calea pe care să vină Fiul lui Dumnezeu, Mesia Cel așteptat.

Acest Ioan, iubiții mei, boteza în pustie, fiindcă la glasul lui, acest glas care striga în pustie: „*Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*” (Marcu I, 3), ne spune Evanghelia, ieșeau din tot ținutul Iudeii și toți cei din Ierusalim și se botezau de către el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele. Acest Ioan, iubiții mei era „*îngerul*” trimis de Dumnezeu și, de aceea, în icoanele Bisericii noastre, **Sfântul Ioan Botezătorul este arătat cu aripi pentru că era ca un înger în trup, trimis înaintea Domnului ca să facă drepte cărările Lui.** Acest Ioan propovăduia Botezul pocăinței, de aceea este așezată în slujba Bisericii noastre Evanghelia de astăzi pentru ca peste câteva zile, când vom sărbători Botezul Domnului, să putem face distincție care este botezul creștin și care este botezul făcut de Sfântul Ioan Botezătorul.

Ioan predica în pustie și zicea: „*Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*” (Marcu I, 3), iar toți cei care veneau la el își mărturiseau păcatele și el le spunea mereu: „*Pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor*” (Matei IV, 17). Această pocăință era simțită de sufletele celor care ascultau propovăduirea, de sufletele celor care își așteptau mântuirea prin Mesia, de toți cei care doreau o schimbare a vieții lor.

Ne spune încă Sfântul Ioan în Evanghelia de astăzi, că el mărturisea înaintea popoarelor că: „*Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălțămintelor*” (Marcu I, 7).

Iată, iubiții mei, cuvintele prin care Sfântul Ioan își mărturisește deplina lui supunere față de Cel care era făgăduit de proroci, deplina lui smerenie față de Cel căruia nu-I era vrednic să-I dezlege cureaua încălțămintelor. Și spune mai departe și motivul pentru care el este atât de diferit

de Cel care vine după el, căci: „*Eu v-am botezat pe voi cu apă, El însă vă va boteza cu Duh Sfânt*” (Marcu I, 8).

Iată, iubiții mei, ceea ce trebuie să reținem din această sfântă zi de Duminică, în care îl sărbătorim pe Sfântul Silvestru, care i-a vorbit împăratului Constantin cel Mare – pe care îl vedeți pictat aici pe peretele Bisericii împreună cu mama lui, Elena – despre botez și i-a spus, așa cum citim în acatistul lui, că nu vei fi vrednic de Botez până nu îți vei îndrepta viața pe calea cea bună și l-a pus să postească și să se pregătească învățând credința creștină. De aceea Constantin cel Mare, luând dreptă și adevărată învățătura de la Sfântul Silvestru, a sprijinit Biserica creștină, i-a dat deplină libertate și spunea despre el că este ministrul din afară, ministrul de externe al Bisericii. El ajută Biserica să sporească în dreapta credință, mărturisindu-L pe Cel care botează cu Duh Sfânt, adică pe Mântuitorul Iisus Hristos.

Iată, iubiții mei, ce mai trebuie să reținem din această Sfântă Evanghelie: mărturisirea Sfântului Ioan, care spune că vine în urma lui, Cel care este mai mare, „*Căruia nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintelor*” (Marcu I, 7) și că Acela va boteza cu Duh Sfânt. Botezul pe care îl practica Sfântul Ioan era Botezul pocăinței. El boteza cu apă, dar nu avea puterea de a spăla păcatele. Mărturisirea celor care se botezau era cu adevărat curată și vrednică, dar puterea iertătoare a Sfântului Duh nu era încă dată lumii. Această putere o va încredința Mântuitorul Apostolilor în ziua în care S-a pogorât Duhul Sfânt. Atunci, la Rusalii, Apostolii au putut să vorbească în alte limbi și au botezat cu puterea pe care le-a dat-o Dumnezeu.

Botezul pe care l-a încredințat Mântuitorul Iisus Hristos Apostolilor atunci când le-a spus: „*Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh*” (Matei XXVIII, 19) este adevăratul botez care poate să ierte păcatele și poate să schimbe firea unui om păcătos, să o facă de om drept.

De aceea, iubiții mei, aș fi bucuros dacă aș ști că frățiile voastre ați ascultat prelegerea de istorie a maestrului Sorin Dumitrescu, care a ținut la televizor o lecție despre Sfântul Botez pentru toată lumea, cu ilustrație desenată de el pe loc în timp ce vorbea. Acest Sorin Dumitrescu, ucenic al părintelui Galeriu, a devenit un apostol în redingotă, un apostol cu fular la gât, dar care vorbește pe înțelesul tuturor ce înseamnă Sfântul Botez și de ce în clipa în care Mântuitorul a intrat în apa botezului s-au deschis cerurile și nu a mai fost între pământ și cer nici o opreliște, pentru că Tatăl era Cel care L-a trimis pe Duhul Sfânt să odihnească peste Mântuitorul în clipa botezului, ca astfel tot botezul să devină un botez de Duh Sfânt, un botez cu foc, un botez curățitor în care totul se preschimbă : și apele, și firea, și toată existența omenească.

De aceea, iubiții mei, Duminica de dinaintea Botezului ne descoperă această mare lucrare pe care a făcut-o Dumnezeu pentru noi: botezul cu Duh Sfânt, o lucrare pe care apoi Mântuitorul a încredințat-o Apostolilor și pe care Biserica a primit-o de la ei prin harul pe care Apostolii l-au

împărtășit urmașilor lor, episcopii, iar episcopii slujitorilor bisericilor, adică preoților. Intrăm astfel în trupul de taină al Mântuitorului Iisus Hristos care este Biserica, în care toți devenim mădulare ale trupului, toți devenim un trup.

Iată, iubiții mei, ne apropiem de sărbătoarea Botezului, când întreaga Sfântă Treime S-a arătat pentru noi toți pământenii, de clipa în care Tatăl L-a mărturisit pe Fiul, care era în apă, prin Sfântul Duh care era deasupra Lui, zicând: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei III, 17).

Așadar, iubiții mei, pregătindu-ne de Sfânta sărbătoare a Bobotezei să ne înarmăm cu numele lui Iisus Hristos în rugăciunile noastre și, prin El, să ne înscriem în Biserica triumfătoare, a celor care, prin numele lui Iisus Hristos și cu Sfânta Treime, biruim păcatele, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

La mulți ani!

SFÂNTUL IOAN, ÎNAINTEMERGĂTORUL DOMNULUI¹¹⁰

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Marea sărbătoare a arătării Sfintei Treimi sau Epifania ne-a adus tuturor spre cunoștință faptul că Sfânta Treime, de când s-a făcut lumea, S-a arătat o dată în timpul Vechiului Testament, sub chipul celor trei îngeri care l-au întâlnit pe Avraam, iar de atunci și până la Sfânta Bobotează, Dumnezeu S-a descoperit neîncetat numai prin vorbele prorocilor.

De Bobotează, când toată firea împreună cu toate apele s-au sfințit, Sfânta Treime S-a arătat în întregime, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, pentru ca noi, oamenii, să luăm la cunoștință faptul că voia lui Dumnezeu a fost ca Mântuitorul să se nască, să trăiască pe pământ în chip de om și apoi să se jertfească pentru noi ca să ne mântuiască.

Botezul Domnului a fost un eveniment crucial în istoria mântuirii noastre, fiindcă, de fapt, din clipa în care Mântuitorul S-a întrupat din Preacurata Fecioară și până în clipa Botezului, viața Mântuitorului a fost o viață ascunsă pentru noi și nici Sfinții Evangheliști nu povestesc prea multe lucruri din viața Mântuitorului de până la Botez. El a rămas ca o taină pentru întreaga lume, așteptând clipa pe care Dumnezeu a pregătit-o pentru începutul activității Sale.

Sfântul Evanghelist Ioan ne spune, în capitolul întâi din Evanghelia lui, că „*Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan*” (Ioan I, 6) și că el a venit în lume ca să vestească Lumina. Nu el era Lumina, ci el a venit numai să vestească Lumina. Mai mult decât atât, ne spune Sfântul Evanghelist Ioan că la Ioan Botezătorul, care predica în pustie, au venit trimișii iudeilor ca să îl întrebe: „*Tu ești Hristosul?*”, fiindcă întregul neam iudeu aștepta împlinirea făgăduinței dumnezeiești ca Mesia-Mântuitorul să se arate. Ori, acest Ioan pe care îl sărbătorim noi astăzi și pe care îl numim și Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului, acest Ioan, a venit în lume într-un chip minunat și a trăit în pustie până în clipa aceasta când îl cunoaștem din lucrarea pe care a făcut-o, că predica oamenilor pocăința și Împărăția lui Dumnezeu care se apropia.

Acest Ioan, întrebat fiind de trimișii poporului iudeu, dacă el este Hristosul a spus că nu el este Hristosul, ci: „*Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: «Îndreptați calea Domnului»*” (Ioan I, 23). Prin aceste cuvinte el arăta misiunea lui pe pământ și limitele viețuirii lui între oameni.

A fost o bună veste, iubiții mei, atunci când îngerul i-a vestit Fecioarei Maria că va naște Fiul și se va numi Emanuil. Dar a mai fost o bună veste atunci când preotului Zaharia, în

¹¹⁰ Predică la Soborul Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul, rostită în data de 7 ianuarie 2012, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

templu fiind de rând și tămâind, i s-a arătat și lui un înger, care i-a spus că, iată: rugăciunile tale au fost ascultate de Dumnezeu și soția ta, care era stearpă și în vârstă și nu mai nădăjduia să aibă copii, va naște un fiu și vei pune numele lui Ioan. [„Și i s-a arătat îngerul Domnului, stând de-a dreapta altarului tămâierii” (Luca I, 11). „Iar îngerul a zis către el: Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fiu și-l vei numi Ioan” (Luca I, 13). „Și a zis Zaharia către înger: După ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și femeia mea înaintată în zilele ei. Și îngerul, răspunzând, i-a zis: Eu sunt Gavriil, cel ce stă înaintea lui Dumnezeu. Și am fost trimis să grăiesc către tine și să-ți binevestesc acestea” (Luca I, 18-19)].

Iată, iubii mei, cum Sfântul Ioan, pe care îl sărbătorim astăzi, a fost vestit și el că se va naște în lume. Mai mult decât atât, când tatăl lui l-a luat în brațe ca să îi pună numele – tatăl său amuțise din clipa în care s-a îndoit de cuvintele Arhanghelului Gavriil, care i-a adus vestea că soția lui bătrână va naște și, ca semn, nu a mai putut grăi până în clipa când i-a dat numele – a prorocit despre el și i-a spus: „Iar tu, pruncule, proroc al Celui Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, ca să gătești căile Lui, Să dai poporului Său cunoștința mântuirii întru iertarea păcatelor lor, Prin milostivirea milei Dumnezeului nostru, cu care ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de Sus, Ca să lumineze pe cei care șed în întuneric și în umbra morții și să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii” (Luca I, 76-79).

Acest rol îl avea Sfântul Ioan Botezătorul, pe care îl sărbătorim astăzi. El era proroc al Celui Preaînalt, el era împlinitorul unei prorocii vechi a celui care se numește Evanghelistul Vechiului Testament, a Prorocului Isaia și mai mult decât a prorocirii lui, a Prorocului Maleahi, care spunea despre el că va fi ca un înger în trup pe pământ, iar la venirea pe lume s-a întâmplat această minune, pe care am evocat-o adineauri, că tatălui lui care a fost mut, când a fost să îi pronunțe numele i s-a dezlegat limba și a putut din nou să vorbească.

Părinții Sfântului Ioan Botezătorul, fiind bătrâni, curând s-au mutat din această lume, iar Ioan și-a dedicat întreaga lui viață slujirii lui Dumnezeu și s-a retras de tânăr în pustie și acolo, păzindu-și fecioria și cultivându-și sufletul în dragoste de Dumnezeu, predica tuturor: „Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția Cerurilor” (Matei III,2).

Da, iubii mei, acesta era rolul lui, era glasul celui ce striga în pustie: „Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui” (Luca III,4). Poporul iudeu, până atunci, era atât de tulburat în așteptarea lui, erau atâtea revolte împotriva romanilor și nu știa când se va împlini prorocia făcută și făgăduința făcută lui de către Dumnezeu că va mântui poporul Său din păcat.

Ori Ioan, începând să vorbească, avea glasul atât de puternic și cuvântul atât de convingător, încât lumea venea în pustia Iordanului să-l asculte și ne spune istoria sfântă că mulți

se pocăiau, își mărturiseau păcatele și părerea de rău fiindcă le-au făcut și primeau botezul pocăinței de la Ioan Botezătorul.

Cuvântul lui era pătrunzător, cuvântul lui era plin de putere și propovăduia lucruri pe care ei, de altfel, le știau, căci toți Îl așteptau pe Mesia, dar nu știau când va veni, ori Ioan acum propovăduia și spunea: „*Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*” (Luca III,4), căci s-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu. Nu spunea în ce mod va fi această Împărăție, nu spunea nici când va fi, dar le spunea tuturor să-și evalueze viața lor, să-și mărturisească și să-și cunoască păcatele și să-și schimbe stilul de viață, să fie viața lor pregătită pentru întâmpinarea lui Mesia – Mântuitorul.

Atât de puternică era cuvântarea Lui, încât se auzise până departe, până la cei mari din Ierusalim: la preoți, la farisei și până la împăratul Irod. Toți însă aveau o oarecare neîncredere, dar toți îl respectau și se întrebau în ce mod va fi împlinit acest lucru.

Iată că anii au trecut, lumea era într-o înfrigurată așteptare, era o tensiune în întregul popor iudeu, care auzind și ascultând cuvântul acesta puternic al lui Ioan, răsunând din pustie: „*pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția Cerurilor*” (Matei III,2), aștepta clipa în care să poată veni Împărăția lui Dumnezeu.

Ori Ioan nu era el cel care să întemeieze Împărăția lui Dumnezeu, nu el era Lumina, el numai vestea Lumina care va să fie. Atunci a venit clipa în care Lumina să se arate lumii, căci pentru aceasta a fost trimis Ioan în lume, ca să vorbească despre Lumină și să o vestească. De aceea ne spune Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi, că Ioan a văzut pe Iisus venind către el și a zis: „*Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii*” (Ioan I, 29).

Iată, iubii mei, împlinirea menirii lui Ioan pe acest pământ: să Îl vestească pe Iisus Hristos, iar modul în care Îl vestește, Îl arată ca pe un miel care ridică păcatele lumii. Prin cuvintele acestea, Ioan se arăta a fi cu adevărat un profet, fiindcă el Îl arăta lumii pe Iisus Hristos Mântuitorul, dar și ce va fi Mântuitorul pe această lume, pentru că L-a asemănat cu un miel. Pentru poporul iudeu, mielul era jertfa care se aducea în fiecare an, pentru ispășirea păcatelor poporului și mielul acesta era jertfit o dată pe an. El, Mielul pe care îl arată Ioan acum, era un altfel de miel, nu era mielul fără de prihană din rândul animalelor pe care îl alegea marele preot spre jertfă. El era un miel luat din sânul neamului omenesc, Cel care lua asupra Lui toate păcatele lui, căci pentru aceasta a venit Iisus Hristos în lume: să se jertfească și să mântuiască, prin jertfa Lui, întregul neam omenesc.

Ioan continuă și spune: „*Acesta era despre Care eu am zis: După mine vine un bărbat, Care a fost înainte de mine, fiindcă mai înainte de mine era*” (Ioan I, 30). Cuvintele acestea, iubii mei, nu sunt un simplu joc, sunt arătarea raportului, în contemporaneitate, între Iisus Hristos și cel care era Înaintemergătorul. Deși Iisus era mai tânăr decât el, Ioan spune că, totuși,

mai înainte de el era, fiindcă a fost înainte de el. Prin aceasta, iubiții mei, Ioan ne spune că Iisus pe care Îl arată ca Mielul care ridică păcatele tuturor, este Unul din Sfânta Treime și, fiind din Sfânta Treime, era Unul dintre cei care a făcut lumea, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, atunci când au făcut sfatul Treimii, înainte de crearea lumii. Atunci Iisus Domnul era în sânul Treimii, așa cum se va arăta în clipa în care a fost în apa Iordanului, atunci când Tatăl a mărturisit pentru El, iar Duhul S-a odihnit deasupra Lui, în chip de porumbel. Din aceste cuvinte Ioan arată cum Mântuitorul, deși mai tânăr, este întruparea Fiului lui Dumnezeu, deci mai vechi decât oricare dintre oameni.

Spune Ioan mai departe că: *„Și eu nu-L știam; dar ca să fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu, botezând cu apă”*. (Ioan I, 31)

Iată, iubiții mei, limita misiunii Sfântului Ioan: *„de aceea am venit ca să fie arătat lui Israel”*. El a venit ca să netezească calea venirii Mântuitorului; el a venit ca să le spună iudeilor că așteptarea lor de a-L primi pe Mesia se apropia de împlinire, fiindcă omul pe care Îl vedea, *„Care mai înainte de mine era”* (Ioan I, 30), nu este un simplu om, ci este arătarea lui Dumnezeu în făptură omenească. De aceea, și ziua de Bobotează, Arătarea Domnului se mai numește și Arătarea Sfintei Treimi, fiindcă Mântuitorul era în apă, Tatăl grăia, iar Duhul era în chip de porumbel.

Pentru a întări cele ce spuneau prorociile, Ioan zice, mărturisind înaintea tuturor: *„Am văzut Duhul coborându-Se, din cer, ca un porumbel și a rămas peste El. (Ioan I, 32) Și eu nu-L știam, dar ca să fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu botezând cu apă (Ioan I, 31) dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt”* (Ioan I, 33).

Iubiții mei, cinstim pe Sfântul Ioan Botezătorul fiindcă L-a botezat pe Mântuitorul Iisus Hristos, dar nu numai pentru că a fost botezătorul Domnului. El este omul care Îl arată pe Iisus Hristos lumii întregi. Îl descoperă lumii pe Iisus Hristos și ca mărturie pentru tot ceea ce a făcut, zice: *„Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt”* (Ioan I, 33).

Cuvintele acestea, iubiții mei, pe care le-a pronunțat Sfântul Ioan, sunt de o importanță capitală pentru credința noastră creștină. Mai întâi ni-l arată pe Sfântul Ioan că era împuternicit de Dumnezeu ca să arate lumii pe Mântuitorul, pe Mesia, pe care Dumnezeu L-a făgăduit dintru început neamului omenesc, atunci când a promis lumii că îi va da Evei un Răscumpărător, care va zdrobi capul șarpelui. Acel Răscumpărător era făgăduit iudeilor și întregii omeniri. Apoi, Ioan primește de la Dumnezeu această misiune: să gătească calea venirii Lui și să Îl arate lumii ca atunci când zice: *„Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii.”* (Ioan I, 29).

Ca să poată recunoaște pe Cel care ridică păcatele lumii, pe Cel care este Mântuitorul întregii lumi, îi spune, ca semn de recunoaștere: ” *Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt*” (Ioan I, 33).

Frații mei, Sfântul Ioan s-a retras și a trăit feciorelnic în pustie unde a predicat pocăința și a botezat în apele Iordanului pe cei ce își mărturiseau păcatele. De aceea prin cuvintele *am venit eu să botez cu apă*, se arată marea deosebire între modul în care a botezat Ioan și modul în care a propovăduit Mântuitorul posibilitatea mântuirii când a zis: „*De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu*” (Ioan III, 5). Împărăția lui Dumnezeu a fost anunțată de Sfântul Ioan când a zis: *pregătiți calea Domnului că s-a apropiat împărăția lui Dumnezeu*. Împărăția lui Dumnezeu însă începe cu putere în clipa în care Mântuitorul Iisus Hristos propovăduiește pocăința și răscumpărarea oamenilor prin jertfa pe care o va aduce.

Iată, iubiții mei, cât de mare a fost misiunea și rolul Sfântul Ioan în lume: după ce a pregătit calea, după ce a zis: „*s-a apropiat împărăția cerurilor*” acum, a doua zi, după Epifanie, după Bobotează, zice: „*Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii*” (Ioan I, 29), mai mult decât atât, mărturisește: eu am văzut și am mărturisit. A văzut Duhul pogorându-se, a auzit glasul Tatălui zicând: „*Acesta este Fiul meu*” (Marcu IX, 7), de aceea mărturisește și arată întregii lumi: „*Acesta este Fiul lui Dumnezeu*” (Ioan I, 34).

Suntem astăzi în a doua zi de Bobotează, la soborul Sfântului Ioan, când auzim aceste cuvinte ale lui care spun: *eu am văzut și am mărturisit și adevărată este mărturisirea mea, căci Cel care s-a botezat a fost adevărat de Duhul și de glasul Tatălui*, iar cuvântul lui Ioan ne spune și descoperă întregii lumi că „*Acesta este Fiul lui Dumnezeu*” (Ioan I, 34).

Acestui Fiu al lui Dumnezeu ne dedicăm noi întreaga viață. Acest Fiu al lui Dumnezeu este Mântuitorul nostru al tuturor. Acest Fiu al lui Dumnezeu este mielul care ridică păcatele întregii lumi, iar prin aceasta, Sfântul Ioan Botezătorul și-a încheiat misiunea lui pe pământ. El a fost cu adevărat profet, trimis de Dumnezeu ca să arate lumii acest fapt. El și-a îndeplinit misiunea până la capăt. Pentru adevărul pe care l-a mărturisit înaintea oamenilor, pentru adevăr și pentru dreptate și-a dăruit viața pe care i-a luat-o Irod când i-a tăiat capul.

Dar pentru noi, Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului este îngerul care a fost în chip omenesc. De aceea, iubiții mei, în icoana Sfântului Ioan, îl vedeți pictat cu aripi, pentru a arăta și prin aceasta că viața lui în trup omenesc pe pământ a fost curată, petrecând-o în așa fel încât a impresionat pe toată lumea. Și atunci când Ioan era în temniță și a trimis la Mântuitorul pe ucenicii lui ca să-L întrebe: „*Tu ești Cel ce vine, sau să așteptăm pe altul?*” (Mt. XI, 3), Mântuitorul i-a întrebat pe toți zicând: *Ce-ați ieșit să vedeți în pustie? Trestie clătinată de*

vânt? Dar de ce ați ieșit? Să vedeți un om, îmbrăcat în haine moi?....Atunci de ce-ați ieșit? Să vedeți un prooroc? Da, zic vouă, și mai mult decât un prooroc (Mt. XI, 7-9).

Mântuitorul însuși ne descrie modul în care a viețuit pe pământ acest Sfânt Ioan, care a primit de la Dumnezeu puterea să ridice mâna asupra Domnului. Robul ridică apa cu mâna lui asupra Stăpânului și o varsă pentru a împlini ceea ce a spus că este necesar pentru ca fiecare dintre oameni să poată intra în împărăția lui Dumnezeu. Dacă ei, ca timp, au fost contemporani, ca dumnezeire Mântuitorul a fost trimis înaintea lui.

Dar el a fost trimis de Dumnezeu în lume ca să fie profetul venirii Mântuitorului. Astfel, prorocind viața și lucrarea Mântuitorului, că va ridica păcatele lumii, și cu afirmația că: Acesta este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, menirea de profet a Sfântului Ioan s-a încheiat.

Ioan este și ultimul dintre profeții pe care Dumnezeu i-a trimis. El a descoperit lumii că Iisus Hristos este în mijlocul oamenilor. Și de aici încolo profeții nu mai aveau ce să vestească fiindcă Iisus Hristos Domnul S-a întrupat. Dar pentru rolul pe care l-a avut în lume și pentru modul în care și-a dus viața, Mântuitorul Iisus Hristos a spus despre el că nu s-a născut din femeie cineva mai mare decât Ioan Botezătorul.

De aceea, iubiții mei, în această a doua zi după arătarea Epifaniei, după arătarea Sfintei Treimi, Biserica a rânduit să îl cinștim pe Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului. Amin.

SFÂNTA CUVIOASĂ PARASCHEVA DE LA IAȘI¹¹¹

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

O sărbătorim astăzi, cinstind-o, pe Sfânta Cuvioasă Parascheva, pe care de 370 de ani o avem ocrotitoare a pământului românesc, începând cu Țara Moldovei, și acum în urmă, în tot teritoriul țării noastre românești. Pentru că Sfânta Parascheva este cea care și-a ales să fie așezat trupul ei nestricăcios în Catedrala din capitala Moldovei unde, de ani de zile, nu zeci de oameni, ci sute de mii de oameni se duc să-i aducă cinstită și cuvioasă închinare. A voit Bunul Dumnezeu ca această fiică a omenirii – a lui Avraam, a lui Isaac și a lui Iacob – descendentă din cei care au adus păcatul în lume, Adam și Eva, să reușească în trupul ei plăpând și firav să aducă sfințenia și să fie cinstită de către toți oamenii din zilele noastre.

După cum spune Părintele Cleopa, s-ar fi născut dintr-o familie de aromâni – de români macedoneni – într-un sat care poartă numele de Epivata, în apropiere de Constantinopol, lângă o mică cetate, în care și-au petrecut viața părinții ei, care erau oameni înstăriți. Aceștia i-au crescut pe cei doi copii ai lor, pe Eftimie și pe Parascheva, în frică de Dumnezeu și de mici copii au fost duși la Biserică pentru a asculta cuvântul de învățătură din fața Sfântului Altar.

Parascheva, care era obișuită cu ascultarea Sfintei Evanghelii, întotdeauna se gândea la ceea ce auzea. De aceea, iubiții mei, este atât de frumos și plăcut înaintea lui Dumnezeu ca părinții și bunicii să-și obișnuiască de mici copiii cu ascultarea sfintelor slujbe și a învățăturilor Bisericii, pentru ca odată crescând cu anii, să crească și sufletele lor în această dragoste de Dumnezeu care ne-a adus nouă tuturor mântuire.

Când era pe la zece ani, Parascheva, copilul care a crescut într-o familie înstărită, având de toate și mergând cu regularitate la Biserică, îmbrăcată în costume mereu curate și bune, a auzit la un moment dat Sfânta Evanghelie, care spunea cuvintele Mântuitorului, ce-i îndemna pe oameni și zicea: „*Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Marcu VIII, 34). Și micuța Parascheva s-a gândit cum poate ea să se lepede de sine și să-L urmeze pe Iisus Hristos, Cel care și-a dăruit totul pentru binele oamenilor în timpul vieții Sale omenești pe pământ, fiindcă pentru aceasta a fost trimis de Dumnezeu – să-i facă pe orbi să vadă, pe șchiopi să salte, pe cei bolnavi să se bucure de existența vieții lor.

Privind pe cei care erau împreună cu ea în Biserică, Parascheva a văzut copii de seama ei mai sărăcăcios îmbrăcați decât ea. Și atunci ea a gândit că singura formă în care ar putea să se manifeste, să-și arate dragostea de Dumnezeu și dorința de a-L urma pe Hristos, ar fi să le dea îmbrăcămintea ei, lor, celor care sunt mai sărăcăcios îmbrăcați decât ea. Și așa a și făcut. S-a

¹¹¹ Predică la Sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iași, rostită în data de 14 octombrie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

dezbrăcat de hainele ei bune și le-a dat copiilor mai săraci decât ea, care stăteau și cerșeau la ușa Bisericii.

Desigur, părinții au certat-o, dar ea văzând cum se bucură cei mai săraci decât ea de lucrurile pe care le dădea din viața ei, a simțit că-n sufletul ei este atâta bucurie că poate să facă bine cuiva, încât, ori de câte ori a avut ocazia, a dăruit tot ceea ce a avut pentru cei mai săraci decât ea, știind că Dumnezeu este milostiv față de ea și îi dă tot ceea ce are. Iar ea, la rândul ei, urmându-L pe Iisus Hristos, făcea milostenie, în ciuda situației neplăcute pe care o înfrunta atunci când părinții ei o certau pentru ceea ce făcea. Dar ea, cu seninătate sufletească, își împlinea gândul ei de milostenie.

A făcut-o mereu până când, cu voia lui Dumnezeu, părinții ei s-au mutat din această viață în cea de dincolo, iar atunci ea și fratele ei și-au împărțit averea săracilor. Fratele ei s-a dus la mănăstire și a ajuns mai târziu episcop. Iar Parascheva s-a gândit să meargă pe urmele Mântuitorului, socotind că-n felul acesta Îl va urma mai mult pe Hristos Domnul și s-a dus către Țara Sfântă, acolo unde pașii Mântuitorului au umblat propovăduind dragostea de aproapele și de Bunul Dumnezeu. În drumul ei s-a oprit întâi la o mănăstire, în apropiere de Constantinopol, a stat o vreme acolo, mergând și închinându-se la Sfintele Moaște, apoi a stat într-o mănăstire în Capadocia, vreme de cinci ani, până când a ajuns în jurul vârstei de 20 de ani. Atunci a plecat în Țara Sfântă, bucurându-se de faptul că poate să vadă locurile în care Mântuitorul a propovăduit, că poate să meargă pe Calea Crucii, unde Mântuitorul a suferit, că poate să se închine la mormântul din care a izvorât lumina lumii, atunci când Mântuitorul, învingând moartea, a biruit păcatul deschizând porțile Raiului, pentru ca toți cei care-I urmează Lui să poată să se mântuiască.

În felul acesta Parascheva a petrecut într-o mănăstire de maici în Țara Sfântă încă aproape cinci ani de zile, într-o deosebită ascultare, într-o deosebită bucurie sufletească că se află în Țara Sfântă, ea dând exemplul de ascultare, de împlinire a poruncilor lui Dumnezeu, de slujire în preajma Sfântului Altar, bucurându-se de fiecare sfântă slujbă la care participa. De aceea cuvioasa Parascheva a fost apreciată și cinstită de toți cei care o vedeau cu câtă dragoste îngenunchea în fața icoanelor și se ruga în fiecare zi. În felul acesta și-a dus viața ca o fecioară curată din pilda pe care Mântuitorul a spus-o ca fecioarele să fie cu candelile aprinse așteptând venirea mirelui. Ori pentru ea, mirele pe care L-a ales era Mântuitorul Iisus Hristos, căruia I-a închinat întreaga ei viață.

Când aproape a împlinit 25 de ani, a avut o vedenie extraordinară, în care un înger al Domnului a venit și i-a spus Paraschevei să se-ntoarcă în țara ei, unde-și va găsi sfârșitul în pace și-n liniște sufletească. Urmând sfatul îngerului, a plecat din Țara Sfântă întorcându-se prin portul Iope, unde a găsit o corabie care-a dus-o până la Constantinopol. Acolo s-a întors,

revăzând după atâția ani locurile de unde a plecat când a fost aproape copil, și a intrat în Biserica de la Vlaherne, acolo unde s-a arătat omoforul Maicii Domnului, ocrotitoarea tuturor creștinilor. Acolo, închinându-se, I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru viața de smerenie pe care i-a dat-o și pe care până atunci a dus-o și mergând pe urma sfatului îngeresc, s-a întors aproape de locul unde s-a născut și acolo a întemeiat o mică mănăstire, o așezare în jurul Bisericii Sfinților Apostoli. Aici își petrecea viața de rugăciune, încât toți care o vedeau, o cinsteau pentru deosebita ei smerenie și o însoțeau în rugăciunile ei către Bunul Dumnezeu, pe care mereu L-a urmat. Și când a împlinit 27 de ani, având trupul slăbit, având însă sufletul întărit de credința că Bunul Dumnezeu este Mântuitorul tuturor, ea și-a dat obștescul sfârșit și a fost îngropată în apropiere de țărmul mării, acolo unde un pustnic stâlpnic stătea în vârful unui stâlp și-și ducea rugăciunea.

Dar după o vreme s-a întâmplat ca un marinar aruncat de ape să ajungă și el tot pe acolo și pentru că trupul îi era rău mirositor l-au îngropat. Astfel, marinarul a ajuns să fie îngropat în apropiere de trupul fecioarei Parascheva. Sfânta fecioară Parascheva nu putea suporta prezența acestui om păcătos lângă trupul ei și atunci s-a arătat în vis mai multor persoane, între care un om cuvios cu numele Gheorghe, căruia i-a cerut să mute trupul rău mirositor al marinarului de lângă trupul ei. Și acest om cuvios, Gheorghe, s-a dus și a spus preoților ce visase, ce vedenii a avut, dar ei nu i-au dat crezare. Dar o altă femeie cuvioasă pe nume Eufemia, care era credincioasă și care își ducea viața în curăție, a avut și ea aceeași vedenie și sfânta i-a poruncit să facă în așa fel ca trupul rău mirositor al marinarului să fie scos de lângă trupul ei.

Și atunci, având acum două porunci venite, oamenii au dat crezare și s-au dus și-au dezgropat trupul cuvioasei Parascheva de unde era și când au desfăcut mormântul au găsit trupul cuvioasei Parascheva bine mirositor și neputrezit. Au înțeles atunci cu toții că este o minune de la Dumnezeu felul cum Parascheva și-a vestit dorința de a fi scoasă din acel loc și felul cum s-a păstrat trupul ei, care de-ndată ce-a fost văzut de lume și s-au apropiat de el, mulți bolnavi s-au vindecat, iar trupul bine mirositor a fost așezat în Biserica Sfinților Apostoli, acolo unde ea s-a închinat de atâtea ori.

Vestea despre această minune, a trupului neputrezit, de minuni făcător și vindecător al cuvioasei Parascheva, s-a dus peste tot și toate cetățile din jur își doreau să cunoască viața sfintei. Multă lume venea și se închina în fața moaștelor din Biserica Sfinților Apostoli. Și mulți se vindecau, încât vestea a ajuns până la curtea împăratului Ioniță Asan, domnitorul Imperiului Româno-Bulgar, aromân ca și ea, după cum spune Părintele Ilie Cleopa. Acesta a aflat vestea despre ea și a luat hotărârea ca să mute trupul din această localitate retrasă, să-l ducă la Târnovo în Catedrala Patriarhală, încât toată lumea din toate părțile să poată veni să se închine la sfintele ei moaște.

La Târnovo, a stat trupul cuvioasei Parascheva până când turcii au cucerit Peninsula Balcanică. Și cum ei nu cinsteau trupurile sfinte, dar știau că pot aduce beneficii pentru ei, pentru imperiu, sultanul Baiazid a hotărât să dea trupul cuvioasei Parascheva domnitorului muntean Mircea cel Bătrân. În felul acesta, moaștele făcătoare de minuni ale Sfintei Parascheva au fost aduse în Țara Românească unde au stat 124 de ani, până când un alt sultan, Suleiman cel Mare, l-a dăruit în 1398 unei prințese de la Belgrad. După acesta, trupul făcător de minuni al cuvioasei Parascheva a stat vreme de trei ani la Belgrad, fiind și acolo cinstit și făcând minuni cu toți cei care îi adresau rugăciunile.

Dar Suleiman a luat din nou trupul și l-a dus la Constantinopol, unde iarăși a stat vreo 200 de ani, până când în 1641 domnitorul Vasile Lupu a zidit în capitala Moldovei, la Iași, o minunată mănăstire în cinstea Sfinților Trei Ierarhi. Dorind ca în această mănăstire să aibă și moaștele unui sfânt făcător de minuni, a căutat să afle cum ar putea să aducă sfinte moaște și-a socotit că cel mai bine ar fi să aducă moaștele Sfintei Parascheva. A intrat în legătură cu Patriarhul Partenie al Constantinopolului cu care a tratat modul în care să aducă sfintele moaște. Era imperiul turcesc acum, turcii erau stăpâni la Constantinopol, iar după legea turcească, în afară de trupul sultanului, niciun mort nu poate fi purtat dintr-un loc într-altul. Cum însă Patriarhia avea și datorie mare la sultan, Vasile Lupu a convenit cu Patriarhul Partenie ca el, domnitorul, să plătească datoria Patriarhiei și în felul acesta patriarhul îi dădea moaștele Sfintei Parascheva. Chiar dacă datoria era vreo 260 de pungi de galbeni – și i-a plătit Vasile Lupu ca să obțină trupul cuvioasei – a mai cheltuit încă vreo 300 de pungi de galbeni – sumă enormă – ca să obțină învoirea să aducă trupul cuvioasei de la Constantinopol până la Iași. Și s-a convenit și acest fapt și au adus la Iași în 1641 trupul cuvioasei. L-au însoțit trei mitropoliți, în frunte cu Patriarhul Partenie, cu Ioanichie și cu încă un mitropolit. Și au ajuns în Țara Moldovei și când s-au apropiat, domnitorul și mitropolitul țării s-au dus în întâmpinarea sfintelor moaște pe care le-au adus și le-au așezat în raclă făcută din aur și argint și le-au așezat în mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi din Iași.

Începând de-atunci cuvioasa Parascheva a făcut minuni în tot timpul față de toți cei care s-au apropiat de sfintele moaște, s-au atins de racla cuvioasei și s-au rugat cu credință pentru vindecarea lor. În felul acesta Sfânta Parascheva a ajuns binefăcătoarea Țării Moldovei și binefăcătoarea tuturor suferinzilor care veneau și se rugau cu credință la moaștele ei.

În 370 de ani doar de două ori au plecat sfintele moaște de la Iași. O dată când au fost în primejdie de a fi răpite de austrieci – atunci au lipsit puțină vreme – și apoi când a fost alt război, când a venit să fie ascunsă în munții Olteniei, dar n-au venit decât până la Ciorogârla. Au stat sfintele moaștele în mănăstirea de lângă București câțiva ani, ca apoi să se întoarcă iarăși în mijlocul celor care atât de mult o iubeau pe cuvioasa Parascheva, la Iași, unde acum mii și sute

de mii de oameni sunt în pelerinaj, cinstindu-i sfintele moaște și mulțumindu-i pentru binefacerea pe care le revarsă asupra Țării Moldovei, asupra Țării Românești și asupra tuturor celor care vin cu credință să se închine ei.

Iubiții mei, în cinstea Cuvioasei s-au alcătuit slujbe, s-a făcut un acatist în care de fiecare dată când citim zicem: „*Bucură-te Sfântă Paraschevo, mult-folositoare*”. Este mult-folositoare pentru că este mijlocitoarea rugăciunilor noastre către Bunul Dumnezeu. Ea a găsit înaintea Bunului Dumnezeu smerenie ca rugăciunile noastre să Îi fie prezentate de către ea și Bunul Dumnezeu să-i asculte rugăciunea și să reverse milă și har asupra Țării Moldovei, asupra României întregi și asupra tuturor celor care, mergând cu credință, se roagă la moaștele ei.

Ca dovadă că se împlinesc rugăciunile este faptul că mii și mii de oameni se duc – nu numai în ziua ei de praznic, care este astăzi, 14 octombrie, ci în toată vremea – în fața raclii cu sfintele ei moaște, care au scăpat din foc și care au arătat puterea ei extraordinară, mii și mii de oameni se roagă înaintea ei pentru a afla har, sănătate și alinare.

Iubiții mei, atunci când mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi a fost restaurată, au fost mutate sfintele ei moaște în sala gotică din palatul mănăstirii apropiat. Acolo, dintr-o neglijență, s-a uitat o lumânare aprinsă, care sfârșindu-se și căzând jos a aprins și a ars întregul loc în 1888. **Totul a ars în jurul ei, s-a aprins și racla în care era, și, din pricina focului, s-a topit aurul și argintul din care era făcută racla, dar ca prin minune moaștele sfintei nu au pățit nimic. Au rămas intacte, așa cum le-au avut în mijlocul lor credincioșii.** Prin această minune s-a arătat puterea trupului ei, care-a rămas neputrezit, și dragostea pe care Dumnezeu i-a arătat-o, învrednicind-o ca în acest pământ, al României, să poată împlini, să facă pe mai departe minuni.

De aceea, iubiți mei, au fost așezate moaștele ei în Catedrala de la Iași unde în toată vremea se duc zeci, sute, mii, zeci de mii și sute de mii de oameni ca să-i ceară sprijinul și ajutorul. Îmi povestea un istoric, nu-i o poveste, cineva care a fost martor la o mică minune pe care a făcut-o sfânta când părintele Cleopa era acolo în Biserică. A venit o femeie căreia Sfânta i-a împlinit rugăciunea și pe care a vindecat-o de neputința ei. Drept recunoștință femeia a vrut să pună o pernă făcută de mâna ei sub capul moaștelor, pentru că, așa cum știm, îmbrăcămintea Sfintei Parascheva e schimbată de două ori pe an. Și până și îmbrăcămintea în care sunt păstrate sfintele moaște devine făcătoare de minuni și este împărțită la diferite mănăstiri și Biserici care au hramul ei, așa cum este și aici în vecini de noi, la Biserica Sfântul Pantelimon, unde au veșmintele Sfintei dăruite de pe vremea când patriarhul Daniel era mitropolit la Iași și a dăruit acestei Biserici îmbrăcămintea sfintei și și acolo se fac minuni.

Și cum spuneam, femeia aceasta, care-a fost vindecată de Sfânta Parascheva, s-a dus și nu știa cum să procedeze să așeze perna sub căpătâiul ei. Și cum îl știa pe părintele Cleopa, i-a zis părintele: „*Hai să mergem să vedem*”. Și zice: „*Du-te și-o așază la cap*”. Și – minune! – când s-

a apropiat femeia să-i pună perna sub cap, Sfânta și-a ridicat capul, încât perna a putut fi așezată așa cum se așează o perniță sub capul unui om oarecare. Acesta este doar unul dintre aspectele pe care, demn de crezare fiind, îl istorisesc și eu, așa cum l-am auzit, dar mai sunt atât de multe altele, încât, dacă ar fi să le istorisim pe toate ne-ar trebui mult mai mult. Dar credința noastră este fermă că trupul Sfintei Cuvioase Parascheva este făcător de minuni.

Acest lucru îl mărturisește și domnitorul Dimitrie Cantemir, care a istorisit în ceea ce a consemnat el ca istorie tot ceea ce s-a petrecut cu viața sfintei, modul cum Vasile Lupu a adus-o la Iași și cât de multe minuni a făcut Sfânta față de toți cei care i se adresează cu credință și cu dragoste.

De aceea, iubiții mei, în această zi în care facem pomenirea Sfintei Cuvioase Parascheva să ne rugăm să ne fie și nouă ocrotitoare și mult folositoare. Amin.

SFÂNTUL DUMITRU, IZVORĂTORUL DE MIR¹¹²

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Pentru toată ortodoxia astăzi este marea sărbătoare a Sfântului Mucenic Dimitrie Izvorătorul de Mir și ocrotitorul Tesalonicului.

Iubiții mei, Sfântul Proroc David, cel care a alcătuit versurile Psaltirii atât de frumos, inspirat de Dumnezeu, zice la un moment dat în Psalmul 66: „*Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui*”. Și cu adevărat, Bunul Dumnezeu, care a iubit atât de mult lumea încât L-a trimis pe Fiul Său să o mântuiască, este înconjurat de sfinții îngeri care i-au rămas credincioși și care neîncetat cântă în jurul tronului Dumnezeisc : „*Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot*”. Această cântare ne-a încredințat-o și nouă Bunul Dumnezeu prin viziunea Prorocului Isaia, care a văzut îngerii cântând acest imn de slavă.

Sfânt este Dumnezeu și nimeni nu mai este atât de sfânt ca El, dar sfințenia Lui Dumnezeu s-a revărsat cu bunătate și asupra pământenilor, asupra acelor care își duc viața cu teamă de Dumnezeu, care cu smerenie și cu dragoste împlinesc poruncile Lui și pe care Dumnezeu îi învrednicește de sfințenie. Acest dar al sfințeniei, pe care Dumnezeu îl are întru Sine și prin care ocrotește lumea de toate întâmplările rele, îl împarte și oamenilor, celor care Îi împlinesc poruncile și prin care Dumnezeu lucrează mai departe în lume. Și acești sfinți făcători de minuni și împlinitori ai voii lui Dumnezeu sunt vii, și după moartea lor prin sfintele lor moaște. Celor mai mulți dintre sfinții pe care îi cunoaștem, trupurile le-au rămas neputrezite, pentru că până și fibrele materiei din care erau făcuți acești sfinți s-au împărtășit din sfințenia vieții lor și atunci pământul nu le-a mai putut înghiți. Nu s-a putut desface trupul lor în aceste fărâme din care a fost făcut, ca să se îplinească ceea ce cu oamenii de obicei se îplinește, știut fiind că fiecare dintre noi, oricare dintre oameni, după ce și-a încheiat drumul vieții se întoarce în pământul din care a fost făcut. Dar sfințenia trupului sfinților, rămâne întregă și trupul lor păstrează în el acest dar de la Dumnezeu și rămâne neputrezit și lucrează pe mai departe minuni și faceri de bine asupra oamenilor.

De aceea creștinii, mai ales în lumea ortodoxă, se duc la pelerinaje și se închină la sfintele moaște ale sfinților și cer de la ei mijlocire către Bunul Dumnezeu și ocrotire, ca să fie binecuvântați în viața lor omenească și să aibă ajutorul sfinților ca să se poată duce pe calea spre mântuire.

¹¹²**Predică la Sărbătoarea Sfântului Dimitru Izvorătorul de Mir, rostită în data de 26 Octombrie 2018, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

Unul dintre acești sfinți, cu trup omenesc ca oricare dintre oameni, a fost și sfântul pe care îl cinștim astăzi, Sfântul Dimitrie Izvorătorul de Mir, ocrotitorul Tesalonicului. Acest sfânt, iubiții mei, a trăit cu veacuri înaintea noastră, în timp ce în întreaga Europă stăpâneau romanii, iar împărații romani erau stăpâni atotputernici și pe teritorii și asupra vieții oamenilor pe care după voia lor puteau chiar să-i ucidă, să-i dea la fiare sau să le taie capul. Imperiul roman se întindea până departe de la Roma până în Grecia și dincolo în Asia Mică. În jurul Tesalonicului, după modul cum se împărțea administrația română, era un proconsul, un împuternicit al împăratului care stăpânea regiunea și care împărțea poruncile împăratului și binefacerile lui.

În vremea aceea – când trăia Sfântul Dimitrie – stăpânea în partea de răsărit Maximian Galeriu, un împărat care era crud și răuvoitor față de creștini. În Tesalonic el și-a ales ca să fie guvernator proconsul un creștin, dar el nu știa că este creștin. Era tatăl lui Dimitrie care avea un comportament atât de corect și de frumos în viața lui, încât era iubit de toți supușii, chiar dacă erau stăpâniți de romani – fiindcă proconsulul Demetriu era reprezentantul împăratului – dar nu făcea nicio silnicie, nicio răutate față de nimeni. De aceea îl respectau cu toții și nimeni nu l-a pârât că este creștin, chiar dacă el își ascundea față de lume faptul că era creștin. Comportamentul lui, modul cum se manifesta față de supuși îl arăta că este cu frică de Dumnezeu.

Când a murit Dimitrie, împăratul, din stimă pentru cel care a plecat din lumea omenească, a încredințat funcția de proconsul fiului său, Demetrie. Acesta era destul de tânăr, dar era înțelept. Și cum, în taină, fusese crescut de părinții lui, buni creștini, în religia dreptmăritoare a ortodoxiei, Demetriu cel tânăr, respecta întru totul legea creștină și poruncile lui Dumnezeu, le împlinea și pentru viața lui și în raport cu credincioșii din stăpânirea sa.

S-a întâmplat, iubiții mei, că în vremea la care ne referim noi astăzi, Împăratul Maximian a venit de la Roma în părțile acestea ale Iliricului în care năvăliseră sciții care erau la nordul Dunării, pe meleagurile noastre de astăzi, și, fiind biruitor asupra sciților, era obiceiul ca împăratul biruitor să facă sărbători cu jocuri și cântece, cu daruri pentru poporul său. Și acum, când a fost biruitor asupra sciților, s-a pogorât în jos până la Tesalonic, unde a poruncit să se organizeze un circ în amfiteatrele create anume pentru aceste jocuri oferite de împărați, ca acolo să se serbeze victoria lui. Și cele mai căutate aspecte ale jocurilor în aceste sărbători păgânești erau luptele între gladiatori, luptători care se luptau unul cu altul până la moarte. Și cel care era biruitor îl ucidea pe învins. Învingătorul ridica o mână și cerea iertare către publicul care asista și dacă îl iertau ridicau un deget în sus, și atunci învingătorul îi lăsa viața, iar dacă lăsa degetul în jos îl ucidea, oricine ar fi fost. Pentru o astfel de sărbătoare pe care o practica împăratul cu cruzime în toate locurile unde mergea, el era însoțit de un luptător dintr-un neam de oameni

străini care se numea Lie și care era atât de dezvoltat fizic încât părea un uriaș și era atât de iscusit lupte încât niciodată nu-l învinsese nimeni.

Pentru aceasta, împăratul îl avea în stimă și îl ducea cu el peste tot, și astfel a ajuns și în orașul Tesalonic. Acolo, când se pregăteau pentru marile sărbători în cinstea împăratului, oameni răuvoitori l-au pârât pe Dimitrie că este creștin. L-au pârât împăratului Maximian care îi pedepsea cu moartea pe creștini și nu voia să aibă în împărăția lui niciun creștin. Când a auzit împăratul, care avea mare încredere atât în tatăl lui Demetriu cât și în Demetriu acum, l-a chemat la sine și l-a întrebat dacă este creștin. Demetriu care era cu adevărat cu toată viața lui dăruită lui Dumnezeu, a presimțit, i s-a prevestit că va fi chemat la împărat și și-a luat măsurile de cuviință – adică l-a chemat la sine pe un om credincios dintre cei apropiați din casa lui, pe nume Lup și l-a rugat pe Lup ca după ce va fi sacrificat să împartă toată averea lui la săraci și la cei lipsiți – încât, atunci când a fost chemat în fața împăratului, el venea cu totul împăcat, era totul aranjat, era despărțit cu sufletul de toată averea pământească. A lăsat-o moștenire săracilor.

S-a despărțit de cei apropiați pe care i-a îmbărbătat să primească moartea lui ca o jertfă de credință pentru Bunul Dumnezeu, încât, ajuns în fața împăratului, când a fost întrebat despre credința lui, Sfântul Dimitrie a recunoscut cu seninătate că este creștin, că așa a învățat de la părinții lui și că el simte prezența lui Dumnezeu în orice clipă a vieții lui. Împăratul s-a umplut de mânie și a încercat să-l convingă că este rătăcit, că nu există niciun Dumnezeu și că acela pe care Îl cinstesc a fost un răzvrătit iudeu.

Deși l-a trimis la închisoare și i-a luat toate onorurile și funcția de proconsul și i-a făgăduit că îi da totul înapoi dacă se leapădă de credința creștină, dar Sfântul Dimitrie a rămas statornic în credință și prin această atitudine a rămas și un vrednic model pentru fiecare dintre noi și mai ales pentru cei care sunt ocrotiți de Sfântul Dimitrie în această viață.

Împăratul și-a continuat programul lui de sărbătoare și a organizat în amfiteatru luptele de galdiatori. Lie cel puternic, în fiecare zi de luptă ucidea cu sălbăticie pe creștini și pe alții, dar mai ales pe creștini, fiindcă știa că acest lucru era pe placul împăratului. Între cei care vedeau câte vieți sunt strivite în circ de puternicul Lie, și simțeau durerea morții atâtor frați creștini, era și un tânăr binecredincios creștin pe nume Nestor. Acesta era din oastea Sfântului Dimitrie și un apropiat al lui, iar când a văzut cu câtă cruzime îi ucide Lie pe creștini, s-a dus la Sfântul Dimitrie în temniță și i-a spus să îi dea binecuvântare că el vrea să se lupte cu Lie.

Între fizicul lui Nestor și fizicul lui Lie era o disproporție uriașă și oricine îi vedea era sigur că Lie îl va zdrobi pe Nestor care era un tânăr cuvios și postitor, care respecta legile creștine și își ducea viața curată. Ducându-se Nestor la Sfântul Dimitrie în închisoare a fost întărit în convingerea lui că va fi biruitor asupra răului. Nădejdea lui a crescut direct proporțional cu răutatea lui Lie. Era Lie rău, era Nestor încrezător în ajutorul lui Dumnezeu. Era Lie ucigaș,

era Nestor apărător al celor osândiți la moarte prin Lie. Era Lie crud, era Nestor credincios și bineplăcut lui Dumnezeu.

Când Nestor a venit în închisoare și s-a adresat Sfântului Dimitrie să îi dea binecuvântare, Sfântul Dimitrie a rostit cuvinte profetice care au rămas cea mai puternică armă a lui Nestor în confruntarea cu Lie. I-a spus Sfântul că: „*Și pe Lie vei birui și pe Dumnezeu vei mărturisi*”. Aceasta însemna, iubirii mei, că în fața împăratului va trebui să mărturisească, că ceea ce face, face cu ajutorul lui Dumnezeu. Când l-a văzut împăratul apărând în arenă, pe tânărul acesta svelt și aproape străveziu de frumusețea credinței, l-a chemat la el în tribuna regală și a încercat să-l întoarcă de la drumul de a lupta cu Lie. El era voluntar, de bună voie venit să-l înfrunte pe Lie, nu era obligat să sufere prigoana lui Lie, A refuzat toate ofertele împăratului și atunci împăratul s-a umplut de mânie și l-a îndemnat pe Lie să termine cu el cât mai curând. Și ca nu cumva înspăimântat de ferocitatea lui Lie să fugă Nestor, l-au înconjurat cu soldați cu sulile îndreptate spre el ca să nu poată fugi din pricina lor. Atunci când Lie s-a năpustit asupra lui crezând că dintr-o lovitură îl va arunca în sulile soldaților, dreptul Nestor l-a atins doar cu mâna și l-a împins în ascuțișul sulilor soldaților romani și acest neînvins Lie și-a găsit sfârșitul în vârful sulitelor pregătite pentru Nestor. Atunci s-a împlinit prorocia Sfântului Dimitrie că “*și pe Lie vei birui*”.

Dar a urmat și pedeapsa împăratului care l-a întrebat cum de a avut curajul să facă acest lucru și Nestor a mărturisit că a fost ocrotit de Dumnezeu și apărât de toată răutatea lui Lie. Atunci împăratul, înfuriat a poruncit să i se taie capul. Împăratul a auzit de la cei care l-au pârât pe Sfântul Dimitrie că este creștin și faptul că acest Nestor, atât de gingașă ființă, a fost atât de puternic fiindcă a venit cu binecuvântarea Sfântului Dumitru. Plin de mânie, atât pentru pierderea lui Lie, cât și pentru faptul că acest tânăr slab și neputincios l-a înfruntat în arenă în auzul tuturor și a mărturisit că este creștin, împăratul a poruncit să meargă ostașii la temniță și să-l ucidă și pe Sfântul Dimitrie. Și i-au împlinit porunca venind la temniță să-l ucidă.

Când s-au apropiat de ușa temniței, l-au văzut pe Sfântul Dimitrie ridicat în rugăciune, cu dreapta înălțată spre Tatăl de sus. Au zărlit sulile, iar una dintre ele i-a străpuns coasta, așa cum sulita ostașului roman a străpuns coasta Mântuitorului pe cruce. Tot o sulică romană l-a făcut și pe Sfântul Dimitrie să-și verse sângele în clipa aceea și să-și dea viața în mâinile Tatălui Ceresc, Creatorul. Creștinii i-au luat trupul și l-au îngropat, dar pe ascuns, să nu știe nimeni unde este.

Robul său Lup a înmuiat în sângele vărsat o batista (am zice noi), o cârpă albă, cu care a strâns sângele minunat al Sfântului Dumitru și l-a păstrat. După ce a plecat împăratul, a început să îplinească porunca Sfântului Dimitrie și a împărțit toate bunurile lui la cei lipsiți. Iar cei care erau în suferință și veneau în fața lui Lup erau atinși de el cu batista în care adunase sângele

martiric al Sfântului Dimitrie și toți se vindecau. Erau minunile pe care le făcea sângele vărsat al Sfântului Dumitru, atunci, în clipele acelea, dar și pe mai departe minuni se făceau în numele lui. Și au vrut să ridice o biserică pe locul unde a fost sfârșitul vieții lui și pe când săpau temelia bisericii au găsit sfintele lui moaște din care, în clipa în care le-au ridicat spre suprafață, a izvorât mir binemiositor încât toți cei care erau în suferință și se ungeau cu acest sfânt mir își recăpătau sănătatea și viața și laudau pe Dumnezeu.

În felul acesta, Sfântul Dimitrie a rămas cu sfintele moaște în biserica zidită în Tesalonic în cinstea lui. Aici a venit și un boier din părțile Sciției care, fiind bolnav foarte rău, s-a atins de moaștele lui și s-a vindecat. Atunci a ridicat cu averea lui o altă biserică mare lângă cea mică în care se aflau sfintele moaște. Când a plecat sănătos spre casa lui, a vrut să ia o bucățică din sfintele moaște, dar un glas i-a spus să nu facă nimic, iar când a încercat totuși să muște o bucățică din sfintele moaște a rămas cu gura încheștată până când au fost citite asupra lui rugăciuni pentru dezlegare și a înțeles că nimeni nu are voie să ia din sfintele lui moaște. Atunci a plecat boierul Nedelea și a ridicat o altă biserică în locurile lui, dar cu un sfânt veșmânt pe care l-a primit de la credinciosul Lup.

Se făceau mai departe minuni prin Sfântul Dimitrie. Când împăratul Iustinian, care a fost ultimul mare împărat al Constantinopolului, a ridicat o biserică și a vrut să aibă o părțică din moaștele lui, a trimis o delegație care să aducă o bucățică din sfintele moaște, și s-a auzit și atunci un glas care i-a înspăimântat și i-a făcut să nu se atingă de sfintele lui moaște. Astfel sfintele moaștele ale Sfântului Dimitrie sunt întregi, așa cum au fost atunci când a plecat dintre cei vii și sunt pe mai departe făcătoare de minuni, fiindcă neîncetat din aceste sfinte moaște izvorăște mir binefăcător pentru toți. Părintele Cristian și-a făcut studiile la Tesalonic și a fost mereu acolo la sfintele moaște. M-a învrednicit Bunul Dumnezeu și am fost și eu și m-am apropiat de sfintele moaște cu frică și cu cutremur și îi mulțumesc Bunului Dumnezeu că și acum simt ocrotirea Sfântului Dimitrie pe care îl sărbătorim astăzi și pentru care am adus astăzi această Sfântă Liturghie, cinstindu-i amintirea și pomenirea, cinstind minunile și binefacerile cu care se manifestă în viața noastră creștină. Sfântul Dimitrie este ocrotitorul nostru al tuturor și mai ales al celor care îi poartă numele de Dumitru, Dumitra, Dumitrița sau Dumitraș sau în toate felurile în care sunt alinați.

Cu toții, încheind cu cuvântul de cinstire din ziua de astăzi, să-i aducem prinos de rugăciune și de laudă pentru binefacerile pe care le arată asupra noastră și să ne rugăm ca Sfântul Dumitru să reverse asupra noastră și mir binemiositor și făcător de minuni, și cu rugăciunile sale să ne ajute să ne putem mântui. Amin!

SFÂNTUL IERARH NICOLAE¹¹³

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Pe biruitorul ce poartă numele sfânt, pe biruitorul de popoare, pe sfântul care a biruit atâtea patimi și atâtea dureri, pe Sfântul Ierarh Nicolae, făcătorul de minuni, îl cinstim, îl lăudăm și îl sărbătorim în această sfântă zi după rânduiala Sfintei noastre Biserici.

S-a născut în orașelul Patara din Asia Mică într-o familie de oameni credincioși care dintru început l-au călăuzit pe calea cea strâmtă și mai ales a trăit alături de un unchi al său, tot cu numele Nicolae, care era episcop în Mira. A învățat Sfânta Scriptură ca să poată la rândul lui să fie învățător al Sfintelor Scripturi. Acest episcop l-a rânduit în ceata preoților și i-a dat ca ascultare să întemeieze o mănăstire numită Sion, unde s-a arătat pe sine exemplu de smerenie, de abnegație și de lucrare a Fericirilor. Cu învoirea episcopului a călătorit la locurile Sfinte, mergând pe urma pașilor Mântuitorului, pătruns fiind de adevărul că Iisus Hristos Domnul este Mântuitorul lumii, al nostru al tuturor. Pătruns de acest adevăr și-a închinat viața lui Dumnezeu cu întreaga lui ființă, devenind unul dintre marii sfinți ai Bisericii noastre pe care Dumnezeu l-a răsplătit pentru viața sa sfântă cu puterea de a face minuni, de a fi vindecător, de a apăra oamenii și de a-i scoate din greutăți de orice fel.

Iubiții mei, Sfânta Biserică îl prăznuiește pentru că a fost unul dintre cei mai mari sfinți ai săi. A trăit într-o epocă de grea cumpănă pentru Biserică pentru că persecuțiile căutau să stăvilească răspândirea creștinismului în Imperiul Roman. Furia împăraților păgâni s-a vărsat așa de puternic asupra creștinilor încât, chiar în această epocă, împăratul Dioclețian îi omora, îi condamna la moarte pe toți cei care erau descoperiți creștini sau care erau aduși în fața autorităților și mărturiseau că sunt creștini. De aceea și Sfântul Nicolae a avut de suferit, căci el era episcop.

A ajuns episcop într-un mod minunat. Ajungând el în Mira, după ce părinții săi muriseră, după ce murise și unchiul său, episcopul Nicolae, și episcopul care i-a urmat unchiului său, Bisericile de acolo au tot amânat alegerea unui nou episcop fiindcă nu au avut semn de la Dumnezeu pe cine să aleagă. După mai multe adunări de episcopi, i-a descoperit Dumnezeu în vis unuia dintre episcopii mai în vârstă și i-a spus că pe cel ce va intra mai întâi în dimineața zilei următoare în Biserică, pe acela să îl aleagă episcop. Și a voit Dumnezeu ca Nicolae să se apropie de Sfânta Biserică în dimineața zilei aceleia, destinată să fie ziua de alegere a celui care urma să

¹¹³ Predică la Sfântul Ierarh Nicolae, rostită în data de 6 decembrie 2014, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

conducă turma lui Hristos din orașelul Mira Lichiei. Și intrând în Biserică toți, bătrâni, copii și toți cei ce erau de față, au exclamat într-un glas: Nicolae să ne fie episcop!

În felul acesta, Nicolae, care după moartea părinților și-a împărțit toată averea săracilor, Nicolae, care ca stareț al mănăstirii Sion s-a arătat cel mai smerit și cel mai supus ascultării, Nicolae, care era plin de dragoste față de toți cei săraci și împovărați, a ajuns să fie episcop în Mira Lichiei.

Nu a încetat niciodată să cultive virtuțile pe care Dumnezeu le-a insuflat și în ființa lui ca și în a fiecăruia dintre noi: credința în Dumnezeu, nădejdea în iertarea Mântuitorului Iisus Hristos pentru a putea fi mântuiți și dragostea de Dumnezeu și de toți oamenii. Dar pe lângă toate acestea, Sfântul Ierarh Nicolae a arătat în fața lumii, fără să fie o ostentație, faptele sale sociale. A arătat în fața lumii că în afară de aceste trei virtuți fundamentale, el era plin de iubire față de aproapele, era milostiv, era smerit și de aceea păstoria lui în Mira Lichiei a fost o vreme de exemplu pentru toți episcopii creștini.

De aceea, furia împăratului Dioclețian, care stăpâna și Mira Lichiei, l-a ajuns și pe Sfântul Nicolae și l-a trimis la munci grele în închisoare, până când Dumnezeu a binevoit ca lumea să primească o altă mângâiere și un alt dar de la Dumnezeu: îndepărtarea împăraților răuvoitori și prigonitori ai creștinilor și ajungerea ca împărat al Romei a Sfântului Constantin cel Mare, care a protejat Biserica noastră creștină.

Împăratul Constantin a hotărât să fie liberă și credința creștină cum erau libere și celelalte. De aceea, iubiții mei, împăratul Constantin care devenise creștin prin îndrumarea și lucrarea episcopului Silvestru și a lui Eusebiu de Cezareea și a altor episcopi pe care i-a avut sfătuitori, a dat voie creștinismului să se răspândească în întreg Imperiul Roman. În virtutea acestei libertăți, pe lângă dreapta credință, s-au arătat și o seamă de învățături rătăcite. Atunci împăratul a dorit să se țină un Sinod Ecumenic, cel dintâi, la Niceea în anul 325.

Atunci, în mijlocul celor 318 episcopi ai Bisericii care s-au adunat la Niceea a fost prezent și Sfântul Ierarh Nicolae care, eliberat din închisoare, a fost așteptat cu mult drag de turma păstorită de el în Mira Lichiei. Având dorința de a îndrepta lumea pe calea credinței adevărate, în mijlocul sinodului, când a văzut că rătăcitul Arie – deși i s-a demonstrat în mod logic și în mod bisericesc, prin temeiurile din Sfânta Scriptură, că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, cu adevărat născut din Duhul Sfânt și din Sfânta Fecioară – este atât de îndărătnic și chiar și după ce a văzut minunea Sfântului Spiridon, a refuzat totuși să creadă în existența Sfintei Treimi – trei persoane egale, neîmpărțite și nedespărțite, neamestecate și neschimbate – atunci Sfântul Nicolae s-a apropiat de ereticul Arie și l-a lovit cu palma.

Gestul acesta însă nu a fost pe placul multora fiindcă Ierarhul Nicolae, care era chip blândeților, atunci a depășit ceea ce omenește era înfrânare și lovindu-l pe Arie a arătat cât de

mare era greșeala acestuia. Pentru aceasta, episcopii au hotărât la Sinod să îi ia omoforul și dreptul de a lucra în turma cuvântătoare, dar Maica Domnului s-a arătat în vis unora dintre episcopii care se aflau la sinod și i-a îndemnat să îi înapoieze omoforul fiindcă a făcut bine ceea ce a făcut. Și atunci întreaga Biserică și creștinătate și-au dat seama cât de mare este sfințenia Sfântului Nicolae, cât de mare este înțelepciunea lui prin învățătura pe care a propovăduit-o și prin viu grai, și prin faptele lui și cât de mare este dreptatea lui și atunci i-au înapoiat omoforul.

Drept aceea, după ani de la această minune, cunoscându-se și multe dintre minunile pe care le-a făcut și înainte de a fi episcop, când mergea pe corabie către Locurile Sfinte, și după ce a venit episcop în mijlocul turmei sale, Biserica i-a rânduit după moarte slujbe de cinstire cu cântări atât de frumoase, încât troparul pe care îl cântăm în fiecare sărbătoare a lui zice atât de frumos:

Îndreptător credinței și chip blândeților,

Învățător înfrânării te-a arătat pe tine turmei tale Adevărul lucrurilor,

Pentru aceasta ai câștigat cu smerenia cele înalte și cu sărăcia cele bogate,

Părinte Ierarhe Nicolae, roagă-L pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Cântarea aceasta, care este troparul Sfântului Nicolae, sintetizează virtuțile pe care le-a ilustrat cu propria sa viață Sfântul Nicolae, fiindcă a fost îndreptător credinței în mijlocul turmei sale, adică a învățat dreapta credință a Bisericii Ortodoxe și a fost învățător al adevărilor descoperite de Dumnezeu și lăsate prin tradiție și prin Sfânta Scriptură în Evangheliile, adevăruri moștenite de lumea creștină și arătate de ierarhii trăitori în secolul al IV-lea și către începutul celui de-al V-lea. Și învățătura pe care el a arătat-o a fost în așa fel încât să fie îndreptătoare credinței pe care fiecare dintre creștini trebuia să o mărturisească în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. De aceea când prigonitorul Dioclețian a poruncit să fie închis, el, care era îndreptător al credinței, și-a păstrat credința și nu s-a lepădat de ea oricâte chinuri a avut de îndurat.

S-a mărturisit înaintea oamenilor ca fiind chip al blândeților, fiindcă niciodată nu s-a răstit cu vorba la nimeni, niciodată nu a fost prigonitor al celor mai slabi decât el și, în afară de clipa când Arie a arătat atâta îndărătnicie, nu s-a arătat niciodată disprețuitor față de semenii săi. Dimpotrivă, toată vorba lui era plină de dragoste și de îngăduință, toate gesturile lui erau ale omului blând care voia ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină.

De aceea, a fost îndreptător credinței, dar a fost și învățător înfrânării pentru că deși a avut avere moștenită de la părinți și ar fi putut fi în rândul oamenilor bogați, el a renunțat la toate, s-a înfrânat pe sine de la tot ceea ce era bogăție materială și manifestări de plăceri omenești, fiindcă voia ca drumul vieții lui să meargă pe calea pe care a văzut el că a mers Mântuitorul atunci când a vizitat Locurile Sfinte.

Astfel, a arătat întotdeauna turmei sale adevărul lucrurilor pentru că era moștenitor al tradiției Bisericii pe care a cunoscut-o de la unchiul său, tot episcop, Nicolae, și pe care a căutat să o păstreze cu tot sufletul ca să fie la nivelul vestitorilor dintâi ai Sfințelor Evanghelii, adică la nivelul Apostolilor, ca unul care, rânduit fiind episcop, făcea parte din ceata celor care moșteneau harul și drepturile pe care Mântuitorul le-a împărțit Sfinților Apostoli. Și el, Sfântul Nicolae, a arătat înaintea turmei sale că păstrează adevărul descoperit de Dumnezeu neschimbat și nealterat de învățături păgâne sau de alte eresuri cum a fost cel al lui Arie.

Pentru aceasta, așa cum spune troparul, a câștigat cu smerenia lui cele înalte. A fost cel care venea cel dintâi ca să meargă la Sfânta Liturghie. Nu s-a arătat pe sine în mândrie în fața oamenilor, nu a purtat veșminte strălucitoare, așa cum era obiceiul vremii și, împărțindu-și tot ceea ce câștiga cu săracii, el a căutat să fie smerit nu numai în îmbrăcăminte, nu numai în aspectul fizic, ci și în cel al sufletului, fiindcă era întotdeauna aproape de sufletul celor săraci, de sufletul celor prizonieri și, prin sărăcia pe care a practicat-o în viață, și-a câștigat bogăția cea mare a cerurilor.

Vă este cunoscută tuturor istoria cum a înzestrat cu pungile de aur pe cele trei fecioare pe care tatăl lor le hotărâse pentru desfrâu, aruncând pe fereastră pungile de aur și prin aceasta le-a scăpat de desfrâu și de păcat și le-a îndrumat pe cele trei fecioare pe calea cea bună. Pentru toate acestea, Biserica îl cinstește în mod deosebit și în lumea creștină sunt mii de Biserici închinare Sfântului Nicolae. Sunt mii și sute de mii de oameni care poartă numele acestui biruitor, acestui om care s-a ridicat deasupra condiției umane prin voința proprie, care a înfrânt urgia cu care ispita a venit asupra lui, care a biruit toate cele ce au venit ca suferințe asupra lui, ca ispitiri de orice fel trimise de la cel rău.

Iubiții mei, Sfântul Nicolae a trecut la Domnul în anul 342 la vârstă înaintată și moaștele lui au devenit izvorătoare de mir și făcătoare de minuni, așa cum în viața lui a făcut atâtea minuni încât în timpul cât trăia era socotit sfânt. Nu le mai pomenim astăzi fiindcă pe cele mai multe le știm: cum a scăpat de la moarte pe trei voievozi pe care Constantin împăratul datorită hulelor nedrepte îi condamnase la moarte și apărându-i sfântul în vis împăratului i-a poruncit să îi sloboade, nu mai aduc aminte de faptul că pe Agricola l-a adus înapoi la tatăl lui, nu mai aduc aminte de belșugul de grâu pe care l-a adus în orașul lui când acesta a fost în foamete și multe altele care îl îndreptățesc la această cinste pe care i-o dă Biserica astăzi și întotdeauna fiindcă Sfântul Nicolae este purtătorul harului lui Dumnezeu.

Moaștele sale din orașul Partara au fost furate de niște negustori venețieni și au fost duse în Italia în timpul cruciadelor din anul 1082 și de atunci sunt în orașul Bari și acolo de atunci și până acum și totdeauna sunt binefăcătoare și binemirositoare și izvorătoare de o rouă – așa se numește : roua Sfântului Nicolae. Aastă rouă adunată de pe moaștele lui și amestecată cu apă și

binecuvântată apoi de preot reprezintă un dar al Sfântului Nicolae, fiindcă moaștele sale și această rouă sunt făcătoare de minuni și aducătoare de daruri. La moaștele lui se adună în fiecare an de ziua lui mii și mii de oameni și iau sticlute cu apa aceasta în care se găsesc urme din roua izvorâtă din moaștele lui și medalioane care – cu voia Sfântului Nicolae au ajuns și până la mine astăzi – poartă chipul Sfântului Nicoale.

În icoanele pe care le avem și noi în Biserică îl vedem întotdeauna atât de smerit fiindcă este chipul smereniei și al blândeții, este chipul bunătății care ne face să îl cinstim în mod deosebit. Pentru aceasta îl cinstim astăzi pentru că este sfânt și viața lui este un model de urmat pentru noi și de aceea îl laudăm în cântările pe care Sfânta Biserică a rânduit să le rostim astăzi și ne rugăm lui prin cântarea troparului său și zicem:

Îndreptător credinței și chip blândeților,

Învățător înfrânării te-a arătat pe tine turmei tale Adevărul lucrurilor,

Pentru aceasta ai câștigat cu smerenia cele înalte și cu sărăcia cele bogate,

Părinte Ierarhe Nicolae, roagă-L pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre.

Amin.

SFÂNTUL ARHIDIACON ȘTEFAN¹¹⁴

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Evangelhia de astăzi ne aduce în atenție pilda pe care Mântuitorul Iisus a rostit-o înaintea celor care îl ascultau vorbind despre jertfa fiului de împărat, iar Apostolul care s-a citit ne-a istorisit faptele minunate și faptele celui dintâi sfânt și martir al Bisericii noastre, cu care a început istoria mântuirii noastre, istoria Bisericii. Și pe el îl prăznuim astăzi, pe cel care, cum ne spun Faptele Apostolilor, sub ploaia de pietre care cădeau asupra lui, azvârlite cu dușmănie și cu vrăjmășie de cei care îl urau pe Hristos, spunea, strigând cu glas mare: *Doamne iartă-i și nu le socoti lor păcatul acesta*. Atât de mult l-a cuprins învățătura Mântuitorului Iisus Hristos pe Sfântul Ștefan pe care îl mărturisim și îl cinștim astăzi, atât de mult a rodit bunătatea dumnezeiască în sufletul său, încât nu putea să socotească păcat asupra lui cele ce făceau iudeii vremii de atunci, la puțin timp după ce Mântuitorul Hristos a înviat din morți și după ce, suindu-se la cer, a deschis porțile Raiului pentru toți fiii lui Adam care au păcătuit.

Acest Ștefan a fost ales de Dumnezeu ca să propovăduiască în mijlocul iudeilor tocmai mântuirea pe care Mântuitorul a predicat-o. Pentru lucrarea lui sfântă, Dumnezeu l-a încununat cu sfințenia, așa cum spune și numele lui, pentru că Stephanus înseamnă cununa, iar el, pentru a primi cununa muceniciei și sfințenia din partea lui Dumnezeu, nu a pregetat nicio clipă să înfrunte urgia și ura conaționalilor lui.

Iubiții mei, Mântuitorul i-a adunat în jurul lui pe Sfinții Săi Apostoli și pe ucenici și a propovăduit Împărăția care va să fie, Împărăție pentru care El a făgăduit oamenilor că va merge și va pregăti locaș pentru toți cei care vor crede în El și Îl vor urma. Tot așa a făgăduit oamenilor că vor câștiga viața de veci toți cei care vor gusta din Trupul Lui și vor bea Sângele Lui. Dintre cei care au ascultat aceste cuvinte spuse de Mântuitorul în timpul vieții Sale pe pământ a fost desigur și tânărul Ștefan, care a umblat după Mântuitorul în ceata celor 72 de ucenici. L-a urmat pe Mântuitorul Iisus Hristos, iar sufletul lui însetat de adevăr a sorbit cu nesaț cuvintele Domnului care s-au imprimat puternic în sufletul lui și în gândul lui și l-a mărturisit înaintea oamenilor ca pe Unul Dumnezeu.

Iar după ce Sfinții Apostoli, cei doisprezece, pe care Mântuitorul i-a ales și i-a purtat după Sine, învățându-i în toată vremea, au primit porunca propovăduirii după Învierea Mântuitorului care le-a spus: „*Mergând, învățați toate neamurile*” (Matei XXVIII, 19), cuvântul lor a rodit înmiit și s-au înmulțit creștinii care, urmând sfatul duhovnicesc al Mântuitorului Iisus Hristos, își

¹¹⁴**Predică la Sfântul Arhidiacon Ștefan, rostită în data de 27 Decembrie 2011, în Biserica Sfântul Silvestru, București.**

puneau averile lor la picioarele Apostolilor. Aceștia le împărțeau tuturor după nevoia fiecăruia, încât săracii să se bucure ca și bogații de ceea ce bogații au avut și au împărțit prin mâna Apostolilor.

Dar ca întotdeauna când se lucrează cu cele materiale, se întâmplă să fie și nemulțumiți, mai ales unii dintre cei care au urmat cuvântul Sfintei Scripturi a Vechiului Testament și făceau parte din ceata eleniștilor, adică cei care veneau din lumea elenă. Ei socoteau că femeile lor văduve erau mai nesocotite decât cele care erau din neamul iudeu local. Pentru ca să elimine această nemulțumire, Apostolii care trebuiau și să predice și să boteze și să împartă mâncarea și averea, au arătat adunării creștine că nu este bine ca ei să lase predicarea cuvântului propovăduit și să se ocupe de hrana cea de toate zilele.

Atunci, cei care i-au ascultat au văzut că este bine așa și, urmând cuvântul Apostolilor, au ales șapte bărbați vrednici, cu frică de Dumnezeu, cum spune Apostolul, cu o condiție ca să fie și fără prihană, adică oameni care nu puteau fi bănuți de vreo răutate sau de vreo intenție rea în rândul celorlalți oameni. Pe acești șapte i-a ales adunarea creștină și pe ei i-au rânduit Sfinții Apostoli ca să fie înlocuitorii și ajutorii lor în binefacerile pe care le făcea Biserica atunci când împărțea cele necesare vieții și când îi hrănea pe toți cei care veneau și căutau odihnă.

Acești șapte au fost așezați în mijlocul adunării, în fața Apostolilor care și-au pus mâinile peste ei, adică i-au hirotonit, arătând prin aceasta că Mântuitorul a voit ca lucrarea preoțească să se facă cu o alegere și cu o binecuvântare aparte prin punerea mâinilor. De aceea, până în ziua de astăzi, cei care lucrează la altar și fac cele sfinte pot face acest lucru numai după ce urmașii Apostolilor din zilele noastre, episcopii, își pun mâinile peste ei și îi hirotonesc. Cei șapte diaconi și-au îndeplinit lucrarea lor în toată vremea, dar nu numai împărțirea bunătăților materiale, căci și împărțirea seminței, a cuvântului lui Dumnezeu, era în grija lor, fiindcă ne spune Sfânta Scriptură a noului Testament că era Sfântul „ Ștefan plin de har și de putere, făcea minuni și semne mari în popor ” (Fapte VI, 8).

Prin acest cuvânt ni se arată, iubiții mei, că acest diacon, care era oarecum și căpetenia diaconilor, purtând numele de arhidiacon, acest Ștefan, era cum spune Sfânta Scriptură de astăzi, plin de Duh Sfânt și propovăduia, încât mulți dintre cei din sinagogă au urmat cuvântul lui și, sfătuiți fiind de Ștefan, urmau învățătura Mântuitorului Iisus Hristos. Demonstrând cu puterea cuvântului și cu harul pe care i l-a dat Dumnezeu, Ștefan le-a arătat cum Mântuitorul Iisus Hristos a fost Fiul lui Dumnezeu întrupat, Unul din Sfânta Treime care a venit să restaureze neamul omenesc, să îl ridice din păcat, iar Mântuitorul, ca cea mai aleasă jertfă din sânul neamului omenesc, prin trupul Său pe care l-a luat din Sfânta Fecioară, S-a adus jertfă curată pe Sine pentru mântuirea neamului omenesc.

În fața cuvintelor lui nu putea sta nimeni împotriva, cu atâta convingere și cu atâta demonstrație scripturistică le-a arătat conaționalilor lui că într-adevăr Iisus Hristos Domnul a fost Fiul lui Dumnezeu. Dar învățătura sa nu a fost pe placul tuturor, căci mai marii iudeilor, bătrânii sinagogii și alții, s-au scandalizat și îl acuzau că rostește cuvinte de hulă împotriva lui Moise și a lui Dumnezeu. Aceasta o făceau pentru că mulți, și dintre slujitorii templului, și dintre preoți, au urmat cuvântul rostit de Apostoli și de diaconi și mai ales de Sfântul Ștefan, iar numărul creștinilor se înmulțea și scădea numărul celor care mergeau la templu. Aceștia au ațâțat poporul împotriva Sfântului Ștefan acuzându-l că-L hulește pe Dumnezeu, că vorbește împotriva prorocului Moise și ne spune Sfânta Scriptură în Faptele Apostolilor că în urma acestei întăritări a cărturarilor și a slujitorilor templului au năvălit mulțimile asupra lui și l-au răpit și l-au dus în sinedriu. Sinedriul era tribunalul de judecată religioasă a iudeilor de atunci. În fața sinedriului, arhiereul mare al poporului iudeu l-a adus pe Sfântul Ștefan acuzându-l pentru hula adusă lui Dumnezeu și au adus și martori mincinoși care să arate că au auzit ei când Sfântul Ștefan i-a hulit pe Dumnezeu și pe Moise.

În timpul când Sfântul Ștefan, stând pe scaun înaintea sinedriului, a luat cuvântul și a început să vorbească în apărarea lui, ne consemnează Faptele Apostolilor că s-a întâmplat un moment deosebit de însemnat: toți care erau acolo își aținteau ochii asupra lui și toți cei ce ședea în sinedriu „*au văzut fața lui ca o față de înger*” (Fapte VI, 15). Strălucea harul din chipul lui și cuvintele lui au venit ca o istorie întregă a poporului iudeu, fiindcă a început Sfântul Ștefan să vorbească despre modul în care Dumnezeu i-a călăuzit înainte de vreme pe cei din poporul iudeu: cum le-a arătat prin Avraam care este calea de mers ducându-i în țara făgăduinței, apoi cum prin Moise li s-a dat Legea și cum prin David și Solomon s-a ridicat templul pentru a slăvi pe Dumnezeu în zilele lor, dar le-a arătat și ce spune Domnul că nu de astfel de temple are nevoie Dumnezeu, căci a spus Sfântul Ștefan că: „*Cel Preaînalt nu locuiește în temple făcute de mâini, precum zice Proorocul: «Cerul este tronul Meu și pământul așternut picioarelor Mele. Ce casă Îmi veți zidi Mie? – zice Domnul – sau care este locul odihnei Mele? Nu mâna mea le-a făcut pe toate acestea? »*” (Fapte VII, 48-50).

Prin aceasta voia să arate că ei puneau mai mult preț pe aspectele acestea exterioare și Îl uitau pe Dumnezeu și uitau că din înaltul cerului harul dumnezeiesc s-a revărsat asupra Apostolilor ca să Îl predice în continuare pe Mântuitorul Iisus Hristos Cel înviat și prin care Dumnezeu i-a chemat pe toți oamenii la mântuire, la împărăția cea aleasă. Și, auzind iudeii din sinedriu aceste cuvinte puternice ieșite din chipul de înger strălucitor al Sfântului Ștefan, s-au umplut de mânie și spun Faptele Apostolilor că: „*scrâșneau din dinți împotriva lui. Iar Ștefan, fiind plin de Duh Sfânt a privit la cer [...] și a zis: "Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu!"*” (Fapte VII, 54-56).

Aceasta, iubii mei, este cea dintâi mărturie înaintea iudeilor pentru a arăta cu adevărat că Iisus Hristos, pe care ei L-au răstignit, L-au omorât și L-au îngropat, a biruit moartea și S-a suit de-a dreapta Tatălui la ceruri. Iată, iubii mei, cum în fața lor atunci și în fața noastră astăzi, cuvintele Sfântului Ștefan mărturisesc lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos și că Îl vede așezat de-a dreapta Tatălui pe tronul slavei. Dar ei, strigând cu glas mare, și-au astupat urechile ca să nu mai fie părtași la aceste cuvinte pe care ei le considerau hulă și au năvălit asupra lui și scoțându-l afară din cetate îl băteau cu pietre, iar martorii și-au pus hainele la picioarele unui tânăr care se numea Saul și îl băteau cu pietre pe Ștefan care se ruga și zicea : „*Doamne Iisuse, primește duhul meu!*” (Fapte VII, 59).

Iubii mei, atât de mult era pătruns Sfântul Ștefan de frumusețea și adevărul învățaturii pe care a auzit-o de la Mântuitorul Iisus Hristos, încât nu putea să facă altceva decât ceea ce a făcut și Mântuitorul Iisus Hristos Care pe Cruce fiind a zis: „*Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu*” (Luca XXIII, 46). Tot așa și Sfântul Ștefan se ruga și zicea : „*Doamne Iisuse, primește duhul meu!*”. Și, tot ca Mântuitorul, nu a uitat să îi ierte pe toți cei care aruncau cu pietre și să spună îngenunchind, strigând cu glas mare: ”*Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta*” (Fapte VII, 60). Zicând acestea, Sfântul Ștefan a murit.

Iată pentru ce, iubii mei, atât de mare socotim această zi, încât la trei zile după ce am sărbătorit Nașterea Mântuitorului îl sărbătorim pe Sfântul Ștefan. Sfântul Ștefan aduce mărturie că Cel care S-a născut în peșteră ca un prunc smerit, Cel care a propovăduit Evanghelia mântuirii înaintea neamurilor, Cel care a fost dus sub povara crucii pentru a fi răstignit pe Golgota, a lăsat totuși o învățătură mântuitoare, pe care Sfântul Ștefan a propovăduit-o și în numele căreia a mărturisit că Îl vede pe Iisus Hristos de-a dreapta Tatălui, iar în numele acestei învățături, în clipele dinaintea morții îi ierta pe toți cei care l-au chinuit și l-au omorât cu pietre.

Sfântul Ștefan a făcut începutul lanțului de martiri care au mărturisit ca și el înaintea popoarelor, înaintea dregătorilor, înaintea împăraților, că ei cred că Iisus Hristos a fost cu adevărat Fiul lui Dumnezeu celui viu și care a venit în lume să îi mântuiască pe toți cei păcătoși, așa cum și noi mărturisim de câte ori ne aflăm în fața Sfântului Potir pentru a ne împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului.

Ziua aceasta, iubii mei, este o mare sărbătoare căci ne dă și nouă posibilitatea să vedem cât de mare a fost greșeala celor care l-au bătut cu pietre și să ne gândim să nu ne asemănăm nicio clipă în viața noastră cu cei care l-au prigonit și, mai mult, în drumul vieții noastre, în orice împrejurare, să nu pregetăm a-L mărturisi pe Mântuitorul Iisus Hristos, așa cum Ștefan, sub privirile răutăcioase a celor ce scrâșneau din dinți, a avut curajul să spună că vede cerurile deschise și pe Fiul lui Dumnezeu stând de-a dreapta Tatălui.

Pentru că Cel ce S-a înălțat la ceruri, după ce a suferit din partea oamenilor și piroanele și moartea, Acel Iisus este cu adevărat Mântuitorul nostru, Căruia Îi aducem cinste, slavă și închinăciune în vecii vecilor. Amin.

SOBORUL MAICII DOMNULUI¹¹⁵

În Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Hristos S-a născut!

Adevărat S-a Născut! [n.r. răspunsul celor prezenti]

Frații mei,

În această a doua zi a Sărbătorii Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, ne-a rânduit Sfânta Biserică Să o sărbătorim pe Maica Domnului, căci fiind născut din Sfânta Fecioară, Mântuitorul Iisus Hristos nu poate fi despărțit de mama Lui, așa cum nu poate fi despărțită nicio mamă de fiul pe care l-a născut. Această zi de sărbătoare, Biserica o numește Soborul Maicii Domnului, un cuvânt care nu ne spune prea mult. Dar dacă ne gândim la semnificația cuvântului, știm că “sobor” în limba slavonă înseamnă ceea ce se spune în grecește “sinaxă” sau pe românește “adunare”. Este vorba de adunarea tuturor celor care o cinstesc pe Maica Domnului. De aceea Sărbătoarea Soborului sau a Adunării Maicii Domnului este de aceeași însemnătate ca și ziua de Crăciun. Căci așa cum pentru orice copil nou născut mama lui este cea mai apropiată, așa și Sărbătoarea Maicii Domnului este cea mai apropiată și cea mai strâns legată de Sărbătoarea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Și asta, fiindcă Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos a fost o minune, o minune prin care ni se arată împlinirea făgăduinței dumnezeiești de atunci când primul om a greșit și l-a trimis Dumnezeu în lume și pentru ca să nu fie veșnică această pedeapsă, a făgăduit (prin Maica Domnului) să ne vină un Răscumpărător. Iar acum, de Crăciun, a venit Mântuitorul Iisus Hristos și de aceea zicem: „*Astăzi Fecioara pre Cel mai presus de ființă naște!*” Acesta este începutul condacului, cântarea care definește întreaga Sărbătoare a Nașterii Mântuitorului.

Când sărbătorim a doua zi de Crăciun pe Maica Domnului, pe cea care L-a născut, condacul continuă mai departe: „*Fecioara astăzi pre Cel mai presus de ființă naște, iar pământul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc, iar magii cu steaua călătoresc. Că pentru noi s-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci. Iată, Fecioara Preacurată, cea care L-a adus pe lume, a făcut aceasta tot printr-o minune dumnezeiască, fiindcă Fecioara s-a născut într-o familie smerită, într-o familie care s-a rugat mereu să aibă copii și a cărei rugăciune a fost primită. **Fecioara s-a născut ca oricare dintre copiii născuți până atunci în lume. Nu s-a născut fără să moștenească păcatul părinților noștri, ci s-a născut aducând în viața ei tot ceea ce este omenesc posibil. Putea și să***

¹¹⁵Predică la Soborul Maicii Domnului în a doua zi de Crăciun, rostită în data de 26 decembrie 2015, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

păcătuiască ca oricare dintre oameni. Ea n-a fost în naștere fără de păcat și de aceea păcatul a și pândit-o la fiecare clipă a vieții ei, dar Fecioara, moștenind de la părinții ei această înclinație naturală spre rugăciune – rugăciune care a adus-o și pe ea pe lume, și ea a știut lucrul acesta, fiindcă părinții ei, deși era tânără ca ani, avea 3 anișori, au dus-o la templu și au închinat-o Bunului Dumnezeu, împlinind ei înșiși făgăduiala făcută – și înțelegând rostul vieții ei, de închinare lui Dumnezeu, s-a apărat pe tot drumul vieții ei de orice păcat.

În felul acesta, nu prin naștere fără de păcat, ci prin stăruința ei pe calea cea bună, prin rugăciunile părinților ei, prin rugăciunile de la templul, ale celor cărora le-a fost încredințată, Preacurata Fecioară și-a păzit viața curată de orice întinare, de orice păcat. De aceea, când a venit *plinirea vremii*, cum spune Sfântul Apostol, atunci, când Dumnezeu a socotit că este vremea să mântuiască neamul omenesc și să deschidă din nou porțile Raiului pentru ființa pe care a creat-o, a ales-o pe Preacurata Fecioară ca să-L aducă pe lume pe Mântuitorul Iisus Hristos.

Clipa aceasta a nașterii a fost cum spune cântarea: *„taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută”*. Nimeni în afară de Dumnezeu nu știa când va fi clipa mântuirii neamului omenesc. Nimeni, nici dintre îngeri, nu știau clipa când Dumnezeu Tatăl Îl va trimite pe Fiul ca să Se nască dintr-o făptură omenească care s-a născut, Fecioara Maria. Așa S-a născut și Mântuitorul Iisus Hristos, ca om din om, așa cum Adam a fost creat din pământ și pământul acesta l-au moștenit toți oamenii, prin trupul pe care Dumnezeu îl dăruiește fiecărei familii ca să nască prunci, așa și Mântuitorul Iisus Hristos S-a născut dintr-un trup de pământ, din trupul Preacuratei Fecioare.

Minunea acestei descoperiri o face îngerul binevestitor care se apropie de Maica Domnului și-i spune că va naște fiu, fapt care nu va fi pentru ea decât o mare surpriză și de aceea, oarecum fiind surprinsă de această bunăvestire, îl și întreabă cu nedumerire pe îngerul binevestitor: *„Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?”*(Luca I, 34). Acum se produce minunea cea mare: *„Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema”*(Luca I, 35). Auzind aceste cuvinte ale îngerului, Fecioara Preacurată, învățată să asculte glasul dumnezeiesc al rugăciunii în fiecare din zilele ei, ascultând acum descoperirea îngerului, face cel mai înalt act de ascultare al unui om și spune ca răspuns binevestiri: *„Fie mie după cuvântul tău!”*(Luca I, 38).

Acest moment este marea minune, iubiții mei, când trupul pământesc pricepe care este porunca dumnezeiască și n-o refuză așa cum a făcut-o primul om, ci ascultă porunca și spune cu smerenie: *Fie mie după cuvântul tău*. Iar în clipa aceea, iubiții mei, Fecioara a zămislit de la Duhul Sfânt și a purtat în pântecul ei pe Fiul lui Dumnezeu, Unul din Sfânta Treime, Care

pentru a se putea naște din Sfânta Fecioară S-a micșorat din Dumnezeirea Lui atât de mult, încât Aceasta să poată fi cuprinsă de un trup omenesc păcătos.

Acum Fecioara își recunoaște, din ascultare, chemarea pe care i-o adresează îngerul, aceea de a fi Maica celui Preaînalt. Faptul acesta, iubirii mei, a fost vestit cu 700 de ani înainte, fiindcă toți prorocii au vestit neamului evreiesc că va veni Mântuitorul, împlinind făgăduința lui Dumnezeu că va veni cineva care va zdrobi capul șarpelui. Dar nu știa nimeni când va fi aceasta. Și acum, o alege pe Fecioara Maria pentru curăția ei, pentru viața ei aleasă și ea recunoaște și ascultă vestea cea bună și Îl poartă pe Fiul Lui . De aceea a voit Dumnezeu ca atunci când s-au întâlnit cele două ființe, Elisabeta și Preacurata Maria, în dulce îmbrățișare, să afle că fiul pe care Elisabeta îl purta în pânțece a tresărit în pânțele ei. Atunci Elisabeta a cunoscut că ceea ce purta în pânțece Fecioara Maria era mai presus de fire, fiindcă venise Maica Domnului ei acolo, în muntele unde era ea.

Atunci, inspirată de Duhul Sfânt, i-a zis „*Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pânțecelui tău*”(Luca I, 42). Acest rod al pânțecelui ei avea să fie Mântuitorul nostru, a cărui Naștere am sărbătorit-o ieri. Și atunci, Preacurata Maică a primit și ea din nou inspirația și a mărturisit în fața Sfintei Elisabeta că: „*Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile*”(Luca I, 48) fiindcă mi-a făcut mie Dumnezeu Cel Înalt o alegere aleasă.

Această alegere o sărbătorim noi astăzi, iubirii mei, precum și toate minunile care s-au făcut până în clipa când Sfânta Fecioară L-a născut pe Mântuitorul Iisus Hristos și L-a adus pe lume pe Fiul lui Dumnezeu întrupat în chip omenesc. Și, a făcut aceasta tocmai ca să se nască în forma de cea mai mare posibilă apropiere față de ființa omenească, în trupul care purta în sine trupul lui Adam și care recapitula întreaga existență omenească de la Adam și până la Mântuitorul Iisus Hristos, trup care cuprinde virtual și pe toți cei care se nasc după întruparea Mântuitorului Iisus Hristos. Căci Mântuitorul a venit ca pe toată lumea să mântuiască și pentru ca la cunoștința adevărului toți să vină.

Iubirii mei, după sărbătoarea Nașterii ne dă Biserica această zi de sărbătoare în care o cinstim pe Maica Domnului, în această adunare a tuturor celor care-L primesc pe Dumnezeu. Și iată cântarea spune că: „*Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște, iar pământul peșteră Celui neapropiat aduce*”. Căci pentru noi s-a născut Prunc tânăr și la acest Prunc tânăr vin la peștera aceasta (pe care I-o dăruiește pământul, ca o creație a lui Dumnezeu), toți cei vestiți de Dumnezeu: îngerii care Îl slavoslovesc și care cântă din ceruri bucuria aceasta mare ca pe pământ să fie pace și între oameni bunăvoire, păstorii care cu fluierile Îl măresc și magii care cu steaua călătoresc.

Iată, iubirii mei, încă două categorii de oameni care au primit Bunavestire ca să se apropie de Maica Domnului, să se adune în acest sobor, în această clipă de sinaxă, în această

adunare a tuturor celor care-L cinstesc pe Mântuitorul Iisus Hristos. Ingerii slavoslovesc, îngerii coboară din înălțimea cerului și cântă: „*Slavă întru cei de Sus lui Dumnezeu și pe Pământ pace[...]*”(Luca II, 14). Pe acest pământ care i-a dăruit ca adăpost peștera, vin păstorii cu fluierile și-I cântă Mântuitorului și-I aduc daruri, dar nu pentru că ei au cunoscut într-un mod al lor personal, ci pentru că îngerii au venit și le-au vestit Nașterea Celui Care avea să fie Mântuitorul neamului omenesc. Ei vin călăuziți de sfatul îngerului care le spune să meargă la Betleem în grabă fiindcă acolo vor afla că S-a născut Mesia. [„*Iar după ce îngerii au plecat de la ei, la cer, păstorii vorbeau unii către alții: Să mergem dar până la Betleem, să vedem cuvântul acesta ce s-a făcut și pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut*”(Luca II, 15).]

Iar acolo, la peștera pe care Pământul I-a rânduit-o Mântuitorului ca adăpost, vin și magii, magii care erau străini de învățătura iudaică despre venirea lui Mesia. Acești învățați ai lumii păgâne, care au descifrat în taina stelelor evenimentul care este crucial pentru lume – unul dintr-o parte, unul dintr-alta și altul din altă parte – au venit călăuziți de același gând, de a-L găsi pe Cel vestit de steaua care a răsărit. Pentru că ei, mai mult decât oricare alți învățați ai lumii de atunci, au citit în ascunzișul înțelepciunii dumnezeiești arătate în stele, că S-a născut Mesia propovăduit de profeții Vechiului Testament. Ei nu recunoșteau profetia, dar au înțeles din dezvăluirea tainei, că trebuie să urmeze raza ei călăuzitoare și au ajuns fiecare de pe drumul lui, călăuziți de aceeași stea, s-au apropiat de Betleem și au adus daruri, daruri semnificative, daruri prin care recunoșteau dumnezeirea și maiestatea deosebită a Pruncului născut în ieslea de la Betleem.

În această sinaxă, în acest sobor, îngerii cu vocile lor critaline, se întâlnesc cu smerenia și cu modestia ciobanilor care au venit sa-I aducă un mieluşel și un berbecuț, cu strălucirea magilor, domnitorii din răsărit, care vin cu strălucirea stelei să se oprească în fața modestiei și a smereniei din ieslea de la Betleem.

Aceasta este, iubii mei, marea semnificați a sărbătorii de astăzi, pentru cea care a născut în modesta iesle, la Bethleem, pe smeritul între smeriții născuți atunci, pe Mântuitorul, Împăratul tuturor, a cărui strălucire împărătească o recunosc și o cinstesc magii. Dar sinaxa, adunarea noastră, nu se oprește numai la ei, pentru că bunavestire a Nașterii Împăratului a tulburat pe cei care L-au făcut cunoscut și l-a torturat și pe Irod, împăratul care împlinește o poruncă tristă și grea a invidiei, a răutății. Acesta, negăsindu-L pe Iisus, poruncește să fie uciși 14.000 de copii, care se adaugă și ei la această sinaxă, la aceasta preamărire în sobor a Celui care S-a născut ca Mântuitor.

Și pentru ca Pruncul să scape, îngerul care a vestit-o pe Maica Domnului despre naștere, îngerul care i-a descoperit apoi lui Iosif (cel care a voit s-o lase în taină) să nu o părăsească și s-o apere, s-o călăuzească, același înger vine și acum și îi spune lui Iosif în vis să-L ia pe Prunc și pe

Maica Lui și să fugă în Egipt. Iată cum porunca lui Dumnezeu îl călăuzește pe dreptul Iosif, iar cel plin de păcate înainte, acum ajunge (în starea lui de curățenie) să priceapă arătările îngerului și, mai mult decât atât, să le asculte, căci n-a părăsit-o pe Maica Domnului, deși problema era atât de gravă: cum putea o fecioară să nască necunoscând bărbat, fiindcă el, ca cel care n-a avut nicodată legătură cu ea, nu se simțea a fi tatăl acestui Prunc care se naște acum.

Dar el caută să îplinească porunca îngerului ca să risipească orice gând rău de deasupra Fecioarei și ia asupra lui aceasta minunată naștere. Iosif știa că Dumnezeu este Cel care poruncește ca acum – spre a-L salva pe Mântuitorul de sabia ucigașilor – să plece în Egipt, așa acum ne istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi. Acolo a stat Pruncul până când Irod a murit și atunci se întoarce din nou în patria lui, în Israel, unde a fost binevestit de prorocii care spuneau că „*Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel*” (Is. VII, 14). Acest fapt, dreptul Simeon care traducea Scriptura, n-a vrut să-l accepte, fiindcă nu putea o fecioară să nască fiu, și atunci rămâne încă în viață sute de ani, așteptând clipa aceasta minunată, când (după ce Pruncul S-a întors din Egipt) Îl ia în brațe și spune rugăciunea: „*Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel*”(Luca II, 29-32). Că spre aceasta a venit Mântuitorul Iisus Hristos, spre mântuirea tuturor popoarelor.

Iată, iubirii mei, în acest sobor al Maicii Domnului care se prăznuiește în această zi de sărbătoare, se adună toți îngerii care au cântat în cor: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu*”, cu păstorii și magi, iar împreună cu ei zicem și noi: „Hristos S-a născut spre mântuirea noastră a tuturor!”.

VII. CUVÂNTĂRI OCAZIONALE

ACUM SLOBOZEȘTE¹¹⁶

Preasfinția voastră,

Mulțumesc lui Dumnezeu că a venit Presfinția voastră, ca reprezentant al Preafericitului, fiindcă vă știu de pe vremea când erați ucenicul unuia dintre cei trei care eram aici și despre care părintele Galeriu avea obiceiul să spună: „*noi trei, Voi trei*” referindu-se la persoanele Sfintei Treimi. Și, pomenindu-i pe toți trei, am rămas numai eu dintre ei și în clipa aceasta îmi simt umerii ușurați de o sarcină pe care am dus-o până acum.

Mă bucur din toată inima că sunteți aici, ca unul care ați fost ucenicul părintelui Ștefan, preot care a fost devotat acestei Biserici care este o Biserică istorică, dar nu numai în istoria întinsă în timp, ci în istoria scrisă în sufletele oamenilor .

Fiindcă maestrul Sorin Dumitrescu avea o expresie, zicea pe vremea când era aici Părintele Galeriu că a zice „*și eu am fost la Silvestru*” era o mărturisire a unei credințe și a unui crez în același timp în identitatea neamului românesc. Aceasta a fost, iar acum când mi se ușurează umerii de povară, aduc Preasfinției voastre această cheie istorică. Este cheia Bisericii. Este o cheie care a trecut din mână în mână; în secolul acesta cred că sunt al șaptelea paroh, nu mai știu precis, care m-am folosit de ea ca să păzesc cu scumpătate, nu numai odoarele materiale, ci mai ales odoarele sufletești care trăiau în această Biserică, în această comuniune pentru care, toți preoții, mai ales din veacul acesta de când există această Biserică, s-au străduit să mântuiască sufletele credincioșilor pentru ca ei să găsească calea mântuirii în Biserica pe care o deschideau nu numai pentru trupurile lor, cât mai ales pentru sufletele lor .

Vă predau astăzi această cheie ca să o predați cu demnitatea ierarhică ce reprezintă pe Patriarh, ca episcop al Bucureștilor, noului paroh, rugându-l să se înscrie în tradiția seculară a acestei Biserici, unde, de fiecare dată, erau prezenți nu numai cei ce slujeau în clipa aceea, ci erau pomeniți, prin tradiție, toți ceilalți preoți care au slujit la acest sfânt altar. Și prin aceasta a fost tare și mare această Biserică, fiindcă întotdeauna erau în comuniune cei care au fost și cei care sunt acum. Și în felul acesta am reușit ca numele de Silvestru să îl ilustrăm și cu moaștele Sfântului Ierarh Silvestru pe care Preafericitul Părinte Teoctist ni le-a adus de la Roma, unde a rostit poate cel mai frumos imn adus Sfântului Ierarh Silvestru, de la care ne-am inspirat în lucrare toți cei care slujim și de la Moaștele căruia s-au adăpat, întru Dumnezeu, în speranță și în rugăciune atât de mulți credincioși care vin aici.

¹¹⁶ Predică rostită în data de 18 iulie 2010, cu prilejul pensionării, în Biserica Sfântul Silvestru, București

Eu voi mărturisi că plec cu durere, dar rămân cu bucurie pentru că, dacă am dorit ceva în viața mea, am dorit mântuirea tuturor celor care mi-au fost încredințați cu odorul sfânt de la sfânta hirotonie de acum 41 de ani. Aici, în această Biserică, voi împlini 31 de ani de slujire și unde am căutat să îmi fac întotdeauna datoria conlucrând cu frații mei ceilalți. Tot ceea ce se vede în jur este rodul dragostei noastre, a tuturor, a celor care au slujit și a celor care împreună cu noi au zis „*Doamne miluiește*” când am zis noi „*Domnului să ne rugăm*”.

Aceștia sunt frații care sunt atât de mulți astăzi aici, când vă predau cheia acestei Biserici. Dar o predau cu rugămintea ca părintele, noul paroh, să se înscrie în aceeași tradiție, în aceeași lucrare, în același dor de a oferi drumul spre mântuire. Și îmi exprim nădejdea și dorința ca această capelă, Sfântul Nicolae, care este capela atașată Bisericii, când va fi Sfântul Nicolae, să o putem deschide. Avem doi tineri care au crescut în Biserica noastră și cărora comisia de pictură le-a îngăduit să arate dexteritatea lor și noi sperăm să o poată face.

Și, mă iertați dacă leg și un moment din viața mea de această clipă. Că nu este o clipă întâmplătoare Preasfinția Voastră, Părinte Consilier și Părinte Paroh. Acum 55 de ani era 1955. Cu cincizeci și cinci de ani adunați face 2010. Acum cincizeci și cinci de ani, exact în ziua de 18 iulie, care atunci era o zi de luni, eu m-am trezit cu pistolul securității între ochi și am fost luat din mijlocul familiei și al societății și s-a rupt ceva între mine și lume. Am fost închis după șapte ani de, să nu zic eu ca să îmi fie spre laudă, confruntate cu autoritățile comuniste, fiindcă fiecare clipă în poziția de fugar era, expresia este comună de aceea o spun, o clipă de risc și nu numai a mea, ci și a tuturor celor din jurul meu. Șapte ani am stat fugar și la 18 iulie 1955 s-a rupt ceva în viața mea. De aceea am și spus în scrisoarea pe care am transmis-o Preafericitului că simt o durere în clipa în care mă despart de această formă de viață a mea. Au fost șapte ani cât am fost fugar, au fost șapte ani cât am fost paroh. Am luptat pentru a învinge greutățile, cum am luptat cu comuniștii atunci ca să înving greutățile, ca să realizez ceva pentru parohie și pentru credincioși. Și mi-a dat Dumnezeu bucuria de a ridica acest cămin spre slava lui Dumnezeu, pe locul pe care l-au gândit ctitorii celei dintâi Biserici de aici, pe care îi pomenim mereu, Pârvan și Stanca care, în memoria celor șapte copii, tot șapte, pe care i-a secerat holera, au dăruit acest teren pe care am ridicat căminul de bătrâni și unde strălucește atât de frumos icoana Maicii Domnului căreia, în numele ctitorilor și a generațiilor, am încredințat acest loc.

Astăzi deci este pentru mine o zi mare, este ziua mântuirii în care toți vom fi la un moment dat. Profesorul meu de Noul Testament când începea să predea istoria Noului Testament făcea două arce de cerc pe tablă și în mijloc punea Crucea; un arc era Vechiul Testament, iar celălalt arc era Noul Testament și în mijloc era crucea. Așa s-a întâmplat și cu viața mea: un arc a fost în vechiului regim, un arc în noul regim. Și întorcându-mă la viața mea, acum în 18 iulie, după 55 de ani, iarăși o piatră de hotar.

Nu mă despart de Biserică, ci, dimpotrivă, mă angajez mai vârtos, mai puternic, ca toți anii care îmi rămân să îi dedic acestei lucrări pe care arhiereul care m-a hirotonit mi-a încredințat-o prin Trupul Domnului pe care mi l-a pus în palme și pentru care sunt dator și voi da socoteală.

Sunt bucuros Prea Sfinția Voastră că ați venit aici ca să procedați la această predare a unei chei istorice, într-un moment istoric pe care numai sufletele noastre îl știu în adâncul lui. Fiindcă eu nu am venit în preoție ca profesionist. Eu am simțit o chemare extraordinară în clipa în care Patriarhul Iustinian – Mitropolitul Corneanu și cei care au devenit apoi episcopi, Roman Stancu și Gherasim Cristea, au fost de față – celui care eram muncitor la Institutul Cantacuzino, mi-a zis: „*măine să îți depui cererea ca profesor la seminar*”. Și a luptat pentru ca să pot fi profesor din august și până în februarie, deci nu am făcut profesie din preoție, am făcut dăruire de suflet, de viață și de toată existența mea acestei slujiri pe care Dumnezeu mi-a încredințat-o.

Și am fost sub păstoria atâtor patriarhi pe care i-am cunoscut și vă rog să exprimați Preafericirii Sale, mulțumirea că mi-a îngăduit să rămân în parohia în care am lucrat atâta vreme cât mă va învrednici Dumnezeu. Și voi face ca și până aici: când mi-au cerut să predau toate armele am zis că: „*nu am altă armă decât Sfânta Scriptură*” care era lângă mine. Și de aici încolo toată arma mea va fi Sfânta Scriptură pe care îmi voi așeza toate lucrările mele.

Îi mulțumesc și părintelui consilier că a fost aici împreună cu noi și îi mulțumesc și părintelui Gherasim, care de câteva zile și-a arătat toată dexteritatea pe care de trei ani cât a fost aici a ținut-o ascunsă vederii, când ne-a arătat că toți colegii mei cu care am lucrat și pe care când îi rugam să facă ceva mai făceau, dar acum, când a venit părintele, noul paroh, nu a fost unul care să lipsească de la lucrare și au făcut ceea ce eu, în 30 de ani de când sunt în această Biserică, nu am reușit: s-a curățit toată Biserica.

Așa că, astăzi, are o Biserică nouă, împodobită, frumoasă și unde nădăjduiesc să aibă și suflete alese care să caute mântuirea împreună cu slujitorii acestei Biserici.

Dacă îmi mai îngăduiți să mai spun încă un cuvânt, aș vrea să vă spun că atunci când a început Biserica aceasta să fie clădită, acum 103 de ani, atunci erau tot trei preoți câți eram și acum, și unul dintre ei, care a lucrat pentru ea, Chiriac Bidoianu, a fost șase ani diacon până când a fost preot, apoi a fost Georgescu Silvestru, așa și-a luat numele, care a fost tot diacon întâi aici ca să ajungă preot, apoi a fost Ilie Ionescu care a fost diacon tot aici la Biserică.

S-a păstrat o tradiție: diaconii deveneau preoți, încât îmi exprim și dorința ca diaconul care este acum și care este de câțiva ani aici să ajungă și el preot aici.

Dumnezeu să vă ajute tuturor, să duceți muncă de mântuire a credincioșilor Bisericii Sfântul Silvestru până la capătul vremurilor, căci suntem în a opta Duminică după Rusalii și știm că ziua a opta este ziua mântuirii. Să ne ajute Dumnezeu să vedem mântuirea. Amin.

Frații mei,

Dacă ne-a învrednicit Bunul Dumnezeu pe unii dintre noi să ajungem la aceste clipe, nu putem să nu mărturisim – chiar dacă ne năpădesc lacrimile cum abia a putut să le rețină fratele Marcel, chiar dacă ne năpădesc amintirile – și să nu mulțumim lui Dumnezeu pentru această clipă minunată în care îi pomenim pe toți cei pe care îi avem. Fiindcă, așa cum spun versurile lui Radu Gyr: *“Avem atâția morți, atâtea oseminte”* și *“Morminte sfinte, Sporite'ntr'una an de an, Noi v'auzim curgând sub glie, Că un șuvoi subpământean!”* și cum spunea un alt poet, *“Noi n-avem morți sunt numai duși, trăiesc în veci”*.

Și pentru aceasta, clipa aceasta de înalta comemorare nu o putem încheia fără să-l pomenim pe Patriarhul Iustinian, care a fost oarecum ctitorul luptei anticomuniste. Fiindcă acest patriarh, zis roșu, a fost de fapt cel mai subtil și mai gingaș luptător. Fără să folosească nicio armă, fără să folosească nicio agresivitate verbală, a lucrat atât de frumos ca să apere Biserica și pe toți luptătorii care în numele Bisericii au trecut prin atâtea închisori.

Marcel Petrișor a fost cel mai bun prieten al unui martir, părintele Gheorghe Calciu, pe care nu-l putem uita niciodată și care a ajuns preot și profesor și îndrumător de generații datorită Patriarhului Iustinian. Fiindcă Patriarhul Iustinian a știut să îi prețuiască pe toți luptătorii anticomuniști. Nu numai că i-a prețuit, dar i-a chemat lângă el și i-a întrebat întotdeauna ce trebuie să facă el ca să meargă bine Biserica.

Și Rugul Aprins a strălucit în vremea Patriarhului Iustinian și din sânul acestuia au fost atâția martiri ca părintele Benedict Ghiuș, părintele Sofian Boghiu, părintele Daniil Tudor, părintele Roman Braga și nu îi mai pomenesc pe toți că îi pomenim în cartea morților noștri, iar Patriarhul Iustinian a știut să îi sprijine pe toți și să îi pună pe mulți dintre ei în fruntea Bisericii, în locurile lor, cum a fost cazul Mitropolitului Bartolomeu Anania, al Mitropolitului Antonie Plămădeală și atâtor pe care i-a aparat și i-a adus lângă el să fie slujitori.

Eu sunt slujitor al altarului datorită Patriarhului Iustinian care m-a întâlnit întâmplător când m-am dus să îl întâlnesc pe Mitropolitul Corneanu și când m-a văzut Patriarhul m-a întrebat: de ce nu ești în Biserică? Și i-a spus Înaltul Corneanu: are o tinichea de coadă. Și tinicheaua această era foarte grea pe vremea comunismului și atunci Patriarhul s-a oprit și a întrebat adică ce fel de tinichea era și a zis că *“pentru mine aceasta nu este o tinichea. Măine să faci cerere să te duci profesor la seminar”*. Și împreună cu mine a fost și părintele Gheorghe

¹¹⁷ Cuvânt cu ocazia concertului „RAZE PRIN ZĂBRELE” susținut de corul Mănăstirii Diaconești, prilejuit de Anul comemorativ al Patriarhului Iustinian și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului, rostit la data de 6 aprilie 2017, în Catedrala Metropolitană „Sfântul Spiridon Nou”.

Calciu și încă un profesor, Gheorghe Mușu. Pe toți trei ne-a chemat odată la cabinet și ne-a spus vorbe pe care nu le-am spus decât de vreo două ori până acum. I-am făgăduit că vom păstra tăcere de mormânt asupra faptului. Ne-a spus: voi trei ați trecut prin temnițele comuniste, de aceea am încredere în voi. Vă încredințez pregătirea generațiilor viitoare de preoți care vor avea de luptat împotriva propagandei comuniste și de aceea trebuie să fiți atât de puternici în a preda cunoștințele religioase împletite cu dragostea de țară, căci fără Dumnezeu țara n-ar rezista. Și ne-a spus: să faceți așa fel ca preoții pe care îi creșteți să fie atât de puternici încât să poată lupta împotriva propagandei comuniste și să nu se teamă niciodată să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu.

Acesta a fost Patriarhul Iustinian care a spus cuvintele acestea, convins că Biserica va avea de luptat. De aceea, dacă s-a întrebat cineva unde a fost Biserica în timpul comunismului, Biserica a fost prezentă prin Patriarhul Iustinian în preoții pe care i-a format și trimis la luptă împotriva comunismului. Dacă acesta a avut o măiestrie politică, a fost un merit mare al Patriarhului care a știut să-i creeze drum Bisericii în acest veac comunist pe care l-a străbătut țara noastră pe vremea aceea.

Eram directorul seminarului pe vremea aceea și dacă se mândrește catedrala aceasta cu ctitoria patriarhului Iustinian, vă spun că nu numai aceasta este o perlă a epocii Patriarhului Iustinian, ci este și mănăstirea Radu Vodă și întregul complex, fiindcă Biserica de la Radu Vodă a fost pe vremea când a intrat în păstorirea Patriarhului Iustinian ca o colibă, fără nicio turlă, cu un morman de ruine așezate peste bolțile ei pe care creșteau buruienile. Patriarhul Iustinian a luat hotărârea de a o reface după schemele vechi. Și așa ne bucurăm noi astăzi că Biserica de la Radu Vodă, care a fost vandalizată de comuniști, s-a înălțat din ruinele ei prin mâna și lucrarea Patriarhului Iustinian.

Când eu m-am întors din închisoare aveam adresa de domiciliu Radu Vodă 24 bis. Că nu știam unde să mă duc. Și când am ajuns la poartă am fost oprit și m-a întrebat portarul pe cine caut și am zis că îl caut pe părintele Victor Popescu. Și mi-a zis portarul că *“nu-i niciun popă aici”*. Fiindcă după reforma din 1948 a fost îndepărtat tot ce a fost religios de la Radu Vodă, până și catapeteasma și toate însemnele religioase. A fost vandalizată Biserica și a fost transformată în magazie. Iar apoi, prin străduința sa, Patriarhul Iustinian a făcut să se îndepărteze tot ce a fost acolo, să se aducă semniarul, să se înalte Biserica, să se organizeze acolo cel mai frumos local de învățământ pentru pregătirea viitorilor preoți. Acolo l-au primit până și pe patriarhul Rusiei în vremea aceea și s-au mândrit cu ceea ce a făcut Patriarhul Iustinian și noi de asemenea ne mândrim și îl purtăm în suflet și zicem să îl așeze Dumnezeu în rândurile dreptilor fiindcă a fost un mare patriarh și un mare luptător anticomunist. Iar Biserica noastră astăzi își face atât de frumos datoria să îl cinstească după ce patruzeci de ani au trecut de la trecerea lui la

Domnul. Odată cu el îi cinstește și pe toți cei pe care i-a sprijinit și care la fel, ascultându-i povața și îndrumarea, au luptat și ei ca preoți, ca slujitori ai altarelor sau ca simpli credincioși, cum a fost Valeriu Gheorghiu și alții care au luptat împotriva comunismului.

Pentru aceasta îi aducem recunoștință și Patriarhului Iustinian pentru vremea de atunci și Patriarhului Daniel pentru vremea de acum și tuturor celor care au trecut în lumea dreptilor în vremea cuvenită.

Dumnezeu să îi odihnească fiindcă nu sunt morți, trăiesc în veci, sunt numai duși.

LA CEI 94 DE ANI¹¹⁸

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Frații mei,

Cu anii pe care îi am e greu, dar cu ajutorul lui Dumnezeu și al fraților care mă îngăduie să fiu aici la Sfântul Altar și cu dragostea fraților voastre, a tuturor, le-am trecut pe toate pentru că spun cu toată sinceritatea că am avut de atâtea ori ocazia să mor și să trec mai alaltăieri de asta. Până am fost în pușcărie, unde au fost în condiții foarte grele, am avut sprijinul moral al Părintelui Arsenie Boca care, înainte de a începe pușcăria, mi-a spus că voi face închisoare, dar nu voi muri în închisoare. Acest gând și rugăciunea Părintelui m-au făcut să trec prin greutățile acelei vieți cu destulă răbdare și seninătate. Apoi am venit în viață în vremea când întreaga țară era ca o închisoare și după ce am locuit sub același acoperământ câțiva ani cu Părintele Arsenie, a trebuit să ne despărțim fiindcă ne-a avertizat cineva că ni se pregătește un proces – pentru că la Părintele venea multă lume – și ziceau că face o activitate împotriva regimului, așa încât atunci ne-am despărțit.

A trecut după aceea o vreme când am suferit un accident foarte grav și am stat între moarte și viață aproape două luni, dar mâna unui medic a fost călăuzită de dragoste și de Bunul Dumnezeu și mi-a făcut operație împotriva regulilor lor, ale chirurgilor, și mi-a dat viața înapoi, îngăduit de Dumnezeu, ca să ajung acum să împlinesc acești nouăzeci și patru de ani și să-l încep pe-al nouăzeci și cincilea.

În acest al nouăzeci și cincilea an am două aniversări mari de tot. Una este că se împlinesc 75 de ani în care am terminat studiile liceale și, din toată seria, după ce am făcut întrebare la Direcția de Evidență a Populației despre numele colegilor mei, mi s-a spus că nu-mi poate spune despre nimeni că este în viață. Deci, dintre cei care acum 75 de ani am terminat liceul, numai cel care vă vorbește a mai rămas. **În același an al vieții mele care vine, împlinesc 50 de ani de lucrare în slujba Bisericii și a Bunului Dumnezeu, împlinesc 50 de ani de preoție.** Pentru toate pe care mi le-a dat Bunul Dumnezeu, pentru bunătatea pe care mi-a arătat-o, nu știu să mulțumesc suficient prin tot ceea ce fac, pentru că mi-a dat posibilitatea să duc o viață de familie care a trecut de 50 de ani. Când am împlinit aproape 50 de ani de viață de familie, au venit alături de mine toți cei apropiați, în frunte cu un Episcop și mi-au urat atunci ca să mai duc împreună cu nevastă-mea alți ani. Și au trecut de atunci câțiva și, iată, mai trec, și acum părintele, și împreună cu dânsul, frațiile voastre, prin simbolul care adună frumusețea acestor flori, îmi urați la mulți ani.

¹¹⁸ Cuvânt rostit cu ocazia aniversării a 94 de ani, în data de 21 Mai 2018, în Biserica Sfântul Silvestru, București.

Fiindcă viața, frații mei, așa cum ne-a dat-o Dumnezeu, este ca tot ce a făcut Dumnezeu după fiecare zi din creație, cum spune Scriptura, *a văzut Dumnezeu că este bine* așa. Fiecare dintre noi când venim în lume – și aceasta este o îndatorire a fiecăruia ca ziua de naștere să o cinstim ca pe una în care Dumnezeu ne-a trimis în lume și ne-a îngăduit să trăim în lume, pentru că Dumnezeu l-a creat pe om din dragoste, nu că avea nevoie de prezența lui, ci din mare iubire– suntem rodul unei dragoste binecuvântate de Bunul Dumnezeu.

Pentru aceasta, în această zi în care închei cei 94 de ani și încep cel cu care voi încheia atât de frumoase aniversări pentru mine, nu pot uita că și viața mea este cu un final.

Acum câteva zile l-am înmormântat pe ultimul care a fost împreună cu mine din seria studenților la teologie, pe Părintele Paul Munteanu, cu care am fost bun prieten și care, în clipa când m-am întors din închisoare a fost unul care, în ciuda faptului că trăiam într-o închisoare mare care era Țara Românească, a avut curajul să-mi ofere ajutor în ciuda a orice i s-ar fi putut întâmpla. **Când am fost la Biserică de l-am prohodit, când i-am spus cuvântul de rămas-bun, nu i-am spus adio, cum se spune când ne despărțim, ci i-am zis la revedere, pentru că fiecare trebuie să credeți că fiecare zi care trece ne apropie de sfârșitul vieții, de lumea de dincolo și, în virtutea acestui fapt, fiecare avem datoria ca în fiecare zi să-I mulțumim Bunului Dumnezeu pentru viața și ziua pe care ne-a dat-o ca să o trăim.**

Așadar, iubiții mei, să ne străduim ca prin toate cele ce le facem să-I aducem slavă și mulțumire lui Dumnezeu.

Vă mulțumesc tuturor, frații mei, și părintelui paroh și părinților de alături de mine, pentru că vă pot spune că în strădania mea de a trece de suta de ani e și sprijinul pe care îl am în dragostea și bunătatea fiecăruia dintre voi care veniți și vă apropiați ca să fim împreună și să-I mulțumim lui Dumnezeu.

Vă urez tuturor multă sănătate și ajutor de la Bunul Dumnezeu!

ZIUA NAȚIONALĂ A CINSTIRII MARTIRILOR DIN TEMNIȚELE COMUNISTE¹¹⁹

Hristos a Înviat!

Preacucernici părinți, iubiți frați și surori,

Clipa aceasta e clipă încărcată de istorie multă. Au trecut 70 de ani de la noaptea aceea îngrozitoare (n.r. 14 mai 1948, cel mai mare val de arestări politice) în care a avut loc un val de arestări și când părinți și copii, frați și surori au plecat de acasă fără să se mai întoarcă vreodată. În cei 70 de ani s-au numărat zile multe, multe, multe, încărcate de multă suferința fiindcă prigoana nu a fost o întâlnire prietenească, ci a fost una plină de ură, dorind să înlăture din calea bolșevismului tot ceea ce simțea româneste. Și dintre toți, tineretul a fost cel mai crunt prigonit. Și tocmai tinerii de altă data azi nu mai sunt, dar dacă ne întrebăm cu versurile lui Gyr *unde sunt cei ce nu mai sunt*, ei sunt împreună cu noi, iubiții mei, fiindcă noi nu avem morți. Toți cei care au trecut prin prigoana comunistă și și-au dăruit viața, sunt numai duși.

Așa cum spunea o rugăciune mai înainte, fără cruce nu este Înviere. Crucea suferinței și-au asumat-o toți cei care au fost arestați în acea noapte tristă și de-a lungul anilor până când ne-am scuturat de prigoană.

Iubiții mei, astăzi sunt împreună cu noi toți cei care au pățimit și au trecut din această viață. Fiindcă la Dumnezeu se întorc toți care au venit în această viață și, purtând crucea, se duc spre înviere. Și toți cei care astăzi suntem împreună aici lângă steagurile tricolore, lângă crucea pe care au purtat-o înaintașii noștri, toți aceștia trebuie să simtă că azi trăiesc prin jertfa celor pe care i-am pomenit în sfânta rugăciune.

Dar aceasta nu trebuie să fie o simplă întâlnire comemorativă, ci trebuie din exemplul lor să învățăm că trebuie să ne iubim neamul și țara, împreună cu Biserica noastră, despre care Eminescu zice că a fost mama neamului nostru românesc. Anul trecut Biserica noastră ortodoxă, care a fost mama tuturor acelor care s-au jertfit din dragoste pentru Dumnezeu, pentru Biserică și pentru neamul românesc, a rânduit să-i cinstim pe toți cei care au suferit și au mărturisit în temnițele comuniste dragostea lor de Dumnezeu și de țara. Astăzi toți cei care simt româneste, toți cei care-și iubesc țara, trebuie să-i pomenească pe aceștia, fiindcă ei nu sunt morți, ei trăiesc în veci, dar trebuie să învățăm din gestul lor și din dragostea lor să ne împărtășim în fiecare clipă și noi cu câte o picătură de dragoste de țara pentru ca aceasta să crească și să fie într-o zi un șuvoi izbăvitor.

Frații mei, dragostea este cea care îl înalță pe om. Dragostea este cea care biruie orice ură care se răsfrânge prin oameni asupra oamenilor.

¹¹⁹ Cuvânt rostit cu ocazia pomenirii martirilor din temnițele comuniste cu ocazia primei Zile naționale de cinstire a martirilor din temnițele comuniste, în data de 14 mai 2018, în Piața Revoluției din București.

De aceea noi îi iertăm pe toți cei care ne-au chinuit, dar ne rugăm Bunului Dumnezeu ca odată cu iertarea lor să ne dea și nouă putere să ne unim prin dragoste față de Dumnezeu, față de Biserică, față de țara noastră, ca să nu se mai întâmple ceea ce s-a întâmplat atunci.

Prin dragoste și urmând îndemul celor care au trecut prin închisoare, să biruim întotdeauna genunea, fiindcă prin cruce ne așteaptă Învierea, căci noi aceasta dorim Învierea și propășirea neamului nostru românesc.

Hristos a Înviat!

MONUMENTUL MARII UNIRI LA SĂBOLCIU¹²⁰

Preasfințiile voastre, prea cucernice părinte protoiereu, reprezentant al preasfințitului Sofronie, frații mei preoți și iubiții mei consăteni,

Strămoșii noștri spuneau: *eheu fugaces tempora labuntur anni*, adică trece timpul, fuge, iar anii înscriu adânc în ființa omului trecerea lui. Iată așa și eu – care m-am născut în spatele acestui monument, în casa pe care strămoșii mei mângrești au zidit-o și în curtea căreia copil fiind m-am jucat altă dată – am ajuns acum trecut de 90 de ani, și cineva mi-a spus că atunci când sunt întrebat să spun că am 100 fără cinci. Și cu voia lui Dumnezeu i-am dus cu demnitate.

Pentru că anii trec așa de ușor, am vrut să pun o piedică în calea lor. Nu voi reuși. Dar ce pun ca piedică în calea lor sunt aceste două monumente pe care am ajutat ca parohia condusă de părintele profesor Dulca să le aibă pentru totdeauna ca mărturie a dragostei care i-a unit pe săbolceni și i-a ținut dârji în fața istoriei. Fiindcă rare sunt satele care să se poată mândri că au avut o astfel de contribuție acum 100 de ani, ca mărturie a dorului de a forma cu toți românii o singură țară, frumoasă și demnă, așa cum a fost România Mare creată de ei și păstrată atât cât am putut noi.

Monumentele acestea au răsărit din dragostea și din râvna parohiei și a celor care au contribuit. Cei dintâi care au contribuit sunt cei din familia Alb, care au luat în stăpânire acest domeniu mângresc și pe care l-au știrbit cu acești 10 metri pătrați pe care i-au donat parohiei din dragostea lor față de bunul Dumnezeu și din dorința de a aduce și ei împreună cu mine mulțumire Bunului Dumnezeu pentru tot binele revărsat până acum. Ele s-au realizat mai ales cu binecuvântarea presfințitului Sofronie, dată anul trecut în septembrie din ușa Sfântului Altar, când a făcut semnul crucii în ziua Sfintei Cruci către locul acesta unde se află acum Monumentul Unirii.

Și, acest fapt se datorește Părintelui Arsenie Boca care cu un curaj deosebit a înfruntat atunci primejdia comunistă cu dorul de a-mi oferi adăpost și scăpare de primejdie. Pentru aceasta familia Alb a rupt din teritoriul lor ca împreună cu mine să aducem mulțumire și Părintelui Arsenie care mi-a spus cu glas profetic că: *vei face închisoare, dar în închisoare nu vei muri*. Așa am ajuns eu să înfrunt orice greutate și să ajung astăzi la 94 de ani.

Totodată am ajutat parohia să ridice acest monument în cinstea tuturor celor care din satul acesta, deși au luptat sub steag străin, au luptat în războaie cinstindu-și credința și teritoriul pe care s-au născut.

¹²⁰ Cuvânt rostit cu ocazia sfințirii Monumentului Marii Uniri de la 1918 și Crucii Eroilor săbolceni din Primul și al Doilea Război Mondial, din Săbolciu, Bihor, în data de 2 septembrie 2018.

Iubiții mei, nu numai pentru părintele Arsenie s-au făcut acestea, ci și pentru cei care au luptat aici în sat pentru demnitatea și mândria satului între care a fost și Părintele Nicolae Malița, bunicul meu vitreg și ruda noastră, bunicul multora dintre cei de aici și a celui care a cântat acum aici atât de frumos la vioară balada lui Ciprian Porumbescu. Pentru Părintele Nicolae Malița am scris împreună cu părintele paroh Alexandru Dulca și cu părintele de la Husasăul de Criș, Ioan Ghitea, o carte prin care vrem să păstrăm vie amintirea părintelui Malița. Părintele Malița, cu binecuvântarea și cu prezența preasfințului episcop martir Nicolae Popovici, a pus temelie bisericii și a înălțat-o, iar preasfințul episcop a binecuvântat începutul slujirii în această biserică.

Preasfințului episcop martir Nicolae Popovici l-a apărat și pe tata de a fi arestat de comuniști și l-a trimis preot în regiunea maramureșeană, spunându-i: *maramureșenii te vor apăra*. Și într-adevăr trăind între maramureșeni tatăl meu a mai petrecut încă 15 ani de slujire, iar când și cumnatul meu, avocatul Ioan Vlad, și eu ne-am eliberat, s-a întors și tatăl meu aici, în Săbolciu, în satul pe care l-a iubit, fiindcă nu numai că l-a reprezentat în 1918 la Alba Iulia, dar de atunci începând a fost și învățătorul satului până când a trebuit să se pensioneze. În timpul acesta a construit – pe locul unde e acum prin uzurpare un sediu de farmacie sau așa ceva, dar era pământul ce aparținea Bisericii Ortodoxe – școala confesională ortodoxă. De acolo au început a propovădui lumina cunoștinței, învățându-i ca și Gavril Iovan, care a fost tot învățător confesional și el în acest sat, învățându-i pe săbolceni să fie oameni cu carte. Și obligându-i mai mult decât cu bună voie să facă școală, foarte mulți au ajuns oameni învățați, și au urmat în gimnaziul de la Tileag pe care tot tatăl meu și cu un săbolcean, învățătorul Grațian Bucureanu, l-au înființat pentru toți fiii Săbolciului și ai satelor din jur.

Și pentru că părintele Malița a construit Biserica și a slujit-o cu credincioșie până la moarte, am scris această carte pe care v-o dăruim cu dragoste ca să-l păstrați în amintire și citindu-l din scris.

Iar tatăl meu (n.r. Gheorghe Bordașiu) a continuat ceea ce a făcut părintele Malița și a dus la bun sfârșit lucrările bisericii, încât a făcut pictura, iar iconostasul altarului este pictat de unul din marii pictorii ai României, Eremia Profeta, pe care l-a adus ca să picteze iconostasul. Sfințirea Bisericii a făcut-o episcopul Vasile Coman, care apoi l-a și condus pe ultimul drum pe tata, când în 1979 s-a dus la Domnul. În amintirea tatălui meu și a părintelui Iovan Gavril am scris o altă carte pe care am lansat-o la târgul de carte de la Oradea.

Pentru semnificația acestui Monument al Marii Unirii am tipărit acest caiet explicativ, care motivează prezența fiecărui chip care este lucrat în tehnica nepieritoare a mozaicului. Și cine va citi, va afla de ce se află acolo chipul episcopului Roman Ciorogaru și al mitropolitului Vasile Mangra, care a fost văr primar cu primul proprietar al acestui loc, precum și al episcopului Angrei Mageru, care au fost profesori și îndrumători în credință ortodoxă la

Preparandia din Arad. Toată lucrarea lor se îngemăna cu dragostea de neam, încât unul dintre cei care i-au ascultat spunea că atunci când îi asculta pe Vasile Mangra și pe Roman Ciorogaru credea că vorbeau îngerii. Și zicea ca îi aprecia atât de mult încât aproape îi idolatriza și că a învățat de la ei ce înseamnă dragostea de Biserică și de neam.

Iubiții mei consăteni, niciodată nu știm când se sfârșesc zilele omului. Și de aceea eu nu știu dacă la anul voi mai putea veni sau nu. Dar în acest an daruit de Bunul Dumnezeu Îi mulțumesc pentru tot ceea ce mi-a dăruit în decursul vieții, crescându-mi anii tineri în acest loc al Săbolciului, trecând de atâtea ori prin apele Crișului ca să mă duc cu vacile la Fizeș și să măntorc apoi acasă. Aici am petrecut în diferite feluri, copii la școală sau pe imaș sau în altă parte, împreună cu Dumnezeu să-l odihnească, prietenul și fratele meu bun, fratele meu întru credință și ortodoxă și românească, cel care a fost doctorul Teodor Naghy, care în timpul cât am fost fugăr, fiind el medic, a alergat de la Timisoara ca să-mi dea ajutor, fiindcă era și el unul care iubea țara și neamul și care a riscat propria lui viață ca să mă ajute. La fel și toți cei din Husasăul de Criș care mi-au dat adăpost vreme de 5 ani și care nu m-au turnat, nu m-au reclamat și nu mi-au dezvăluit prezența niciodată. Deși ziceam eu că nu mă știa nimeni, dar când m-au arestat se vedea că cel puțin jumătate de sat știa și au păstrat secretul. Și multi din Săbolciu la fel. Tuturor în clipele acestea le mulțumesc din toată inima.

Mă iertați dacă vă mai răpesc câteva clipe, fiindcă vreau să aduc deosebite mulțumiri preasfințiților care au binevoit să fie alături de noi, de săbolceni, ca să aducem împreună mulțumire Bunului Dumnezeu, fiindcă nu este ușor să vii de la Dunăre până la Tisa ca să fim împreună. Împreună cu preasfințitul Galaction și cu preasfințitul Ieronim, pe care cu voia lui Dumnezeu îi știu de când erau elevi de școală, am pregătit aceste clipe de slujire Bunului Dumnezeu, iar din locurile de origine a familiei mele – unde strămoșul meu, primul cunoscut în istorie, preotul Ioan Bordașiu, acum 370 de ani a întemeiat parohia din Micherechi, cel mai mare sat românesc din teritoriul ungar – a venit preasfințitul Siluan. Împreună cu preasfințitul Siluan acum 2 ani am dezvelit și am sfințit o cruce la Micherechi la fel cu cea din Săbolciu, fiindcă am vrut să fie Săbolciu frate cu Micherechi, care mi-a dăruit originea, iar în Săbolciu crucea aceasta îi cinstește pe eroii satului și pe făuritorii României Mari. Pentru aceasta în aceste clipe aduc căldurose mulțumiri preasfințiților lor.

Mulțumesc de asemenea primarului Comunei Săcădat care a aprobat ca pe teritoriul comunal să se ridice această cruce. Mulțumesc familiei Alb, Aron și toți care sunt în familia lui, care împreună îl cinștim și îl prețuim pe părintele Arsenie Boca, pentru care ne rugăm în aceste clipe ca să-i ocrotească și pe mai departe, fiindcă nu pot să nu vă istorisec cum e ca o minune faptul că am putut ridica și monumentul și crucea tot cu sprijinul sufletesc al părintelui. Și mulțumesc și celor din fundația creștină părintele Arsenie Boca, care împreună cu vice-

președintele Cristian și cu un autocar întreg au venit astăzi să fie împreună cu mine și alora, de la Biserica Sfântul Silvestru din București, care din dragoste frățescă au venit să fie prezenți aici. Și fraților voastre care înfrunțați căldura și ați vrut să fiți împreună cu noi să cinstim Centenarul Unirii tuturor românilor, vă mulțumesc.

Acum o lună eram în Germania și am cinstit împreună cu cei de acolo exact în ziua în care Mihai Viteazul a pronunțat pentru prima dată unitatea provinciilor românești. Iar acum sunt pe meleagurile acestea ale Săbolciului, împreună cu preasfinții lor și cu voi toți, frații mei, ca să cinstim această luptă a înaintașilor noștri, fiindcă strămoșii fraților voastre v-au istorisit cum au încărcat tot ce au avut și au ieșit pe drumul Hulubii cu căruțele și cu bocceluțele, când au fost să fie alungați din sat, iar satului să i se dea foc. Dar Dumnezeu v-a apărut pe toți și astăzi împreună mulțumim Bunului Dumnezeu pentru toate. Și dacă am uitat pe cineva, rog să mă ierte, dar să primească fiecare în parte mărturisirea mea de dragoste și mulțumirile mele profunde.

La multi ani, tuturor!

[n.r. după decernarea titlului de *Cetățean de onoare*]

Mulțumesc din toată inima domnule primar și mărturisesc că sunt foarte emoționat în această clipă. Și dacă sunt cetățean de onoare al acestui sat, nu înseamnă ca mă ascund sub acest nume și să nu mai fac de acum încolo nimic [n.r. zâmbind]. Sunt un cetățean obișnuit, fiindcă am învățat de la strămoșii mei să ne iubim țara și biserica.

Și în clipele acestea eu îi dau buchetul acesta de flori vărului meu, părintele protopop de la Gyula fiindcă dacă urcați treptele în sus, undeva ne întâlnim în casa preotului Ioan Bordașiu din Micherechi. Eu am coborât până aici în scara Bordașiu, iar el a coborât în scara feminină Marc. Părintele Marc este protoiereul de la Ghyula și consilier al preasfințitului Siluan și slujitor la biserică. Și de la Gyula până la București nu este decât un pas. Și eu slujesc în București și ne întâlnim în rugăciune și în dragoste, așa cum unul din strămoșii noștri, preotul Simion Bordaș a făcut 3 luni de închisoare pentru că a cerut ca românii toți să aibă episcop de limbă românească.

Primind diploma aceasta frumoasă, unde este țara noastră întreagă, așa cum strămoșii noștri au vrut-o și o păstrează cei de astăzi, așa dorim ca *centenarul* de astăzi să ne fie ca o rugăciune către Bunul Dumnezeu și pentru strămoșii care au fost la Alba Iulia înfruntând primejdia. Fiindcă nu-și pot imagina cei de astăzi ce a însemnat să te duci atunci la Alba Iulia. Dar Dumnezeu i-a învrednicit pe părintele Malița și pe tatăl meu să rostească cel dintâi *Amin* la unirea tuturor țărilor românești. Fiindcă preoții au dat binecuvântarea așa cum era obișnuit, dar cântăreții întârziaseră și atunci episcopul Ignatie Pap, cunoscându-i din vremea studenției, i-a invitat să țină strana **și așa, din Săbolciu, s-a spus cel dintâi Amin la Marea Unire**. Fie ca această sfântă și Mare Unire să ne țină pe toți români și ortodocși, așa cum ne-a ținut de-a lungul secolelor, străbătând istoria români și ortodocși până în zilele de acum.

La multi ani, tuturor!

CUPRINS

PREFAȚĂ	
STUDIUL INTRODUCȚIV	

I. PERIOADA PENTICOSTARULUI

1. ÎNVIEREA LUI HRISTOS

Predică la a doua zi de Paști

2. ÎNVIEREA LUI HRISTOS VĂZÂND

Predică la a treia zi de Paști

3. IZVORUL TĂMĂDUIRII

Predică la Sărbătoarea Izvorul Tămăduirii

4. SFÂNTUL APOSTOL TOMA (I)

Predică la Duminica a 2-a după Paști (*a Sfântului Apostol Toma*),

5. SFÂNTUL APOSTOL TOMA (II)

Predică la Duminica a 2-a după Paști (*a Sfântului Apostol Toma*),

6. FEMEILE MIRONOSIȚE

Predică la Duminica a 3-a după Paști (*a Mironosițelor*),

7. VINDECAREA SLĂBĂNOGULUI DE LA VITEZDA

Predică la Duminica a 4-a după Paști (*Vindecarea Slăbănogului de la Vitezda*),

8. FEMEIA SAMARINEANCĂ

Predică la Duminica a 5-a după Paști (*a Samarinencii*),

9. ORBUL DIN NAȘTERE ȘI SFINȚII ÎMPĂRAȚI

Predică la Duminica a 6-a după Paști (*a Orbului din naștere*) și la Sfinții Împărați.....

10. DESPRE DREAPTA CREDINȚĂ

Predică la Duminica a 7-a după Paști (*a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic, Rugăciunea lui Iisus*).....

II. PERIOADA OCTOIHULUI

11. TOȚI SFINȚII RUGAȚI-VĂ PENTRU NOI

Predică la Duminica întâi după Rusalii (*a Tuturor Sfinților*),

12. SFINȚII ROMÂNI

Predică la Duminica a 2-a după Rusalii (*a Sfinților Români*),

13. GRIJILE VIEȚII (I). SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

Predică la Duminica a 3-a după Rusalii (*Despre grijile vieții*),

14. GRIJILE VIEȚII (II)

Predică la Duminica a 3-a după Rusalii (*Despre grijile vieții*),

15. VINDECAREA SLUGII SUTAȘULUI (I)

Predică la Duminica a 4-a după Rusalii (*Vindecarea slugii sutașului*), la Sfântul Ioan Cel Nou de la Suceava și la Sfântul Niceta de la Remesiana,

16. VINDECAREA SLUGII SUTAȘULUI (II)

Predică la Duminica a 4-a după Rusalii (*Vindecarea slugii sutașului*),

17. ȚINUTUL GADAREI

Predică la Duminica a 5-a după Rusalii (*Vindecarea celor doi demonizați din ținutul Gadarei*),.....

18. VINDECAREA SLĂBĂNOGULUI DIN CAPERNAUM

Predică la Duminica a 6-a după Rusalii (*Vindecarea slăbănogului din Capernaum*).....

19. VINDECAREA A DOI ORBI ȘI A UNUI MUT DIN CAPERNAUM

Predică la Duminica a 7-a după Rusalii (*a Sf. Părinți de la Sinodul al IV-lea Ecumenic, Vindecarea a doi orbi și a unui mut din Capernaum, Rugăciunea lui Iisus*),

20. UMBLAREA PE MARE - POTOLIREA FURTUNII.

Predică la Duminica a 9-a după Rusalii (*Umblarea pe mare - potolirea furtunii*).....

21. DATORNICUL NEMILOSTIV

Predică la Duminica a 11-a după Rusalii (*Pilda datornicului nemilostiv*),

22. FEMEIA CANANEEANCĂ (I)

Predică la Duminica a 17-a după Rusalii (*a Cananeencii*),

23. FEMEIA CANANEEANCĂ (II)

Predică la Duminica a 17-a după Rusalii (*a Cananeencii*),

24. PESCUIREA MINUNATĂ

Predică la Duminica a 18-a după Rusalii (*Pescuirea minunată*),

25. PREDICA DE PE MUNTE - IUBIREA VRĂJMAȘILOR

Predică la Duminica a 19-a după Rusalii (<i>Predica de pe munte – iubirea vrăjmașilor</i>),	
26. ÎNVIEREA TÂNĂRULUI VĂDUVEI DIN NAIN	
Predică la Duminica a 20-a după Rusalii (<i>Învierea fiului văduvei din Nain</i>),	
27. PILDA SEMĂNĂTORULUI	
Predică la Duminica a 21-a după Rusalii (<i>a Sf. Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic, Pilda semănătorului, Rugăciunea lui Iisus</i>),	
28. BOGATUL NEMILOSTIV ȘI SĂRACUL LAZĂR (I)	
Predică la Duminica a 22-a după Rusalii (<i>Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr</i>),	
29. BOGATUL NEMILOSTIV ȘI SĂRACUL LAZĂR (II)	
Predică la Duminica a 22-a după Rusalii (<i>Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr</i>),	
30. VINDECAREA DEMONIZATULUI DIN ȚINUTUL GHERGHESENILOR (I)	
Predică la Duminica a 23-a după Rusalii (<i>Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor</i>),	
31. VINDECAREA DEMONIZATULUI DIN ȚINUTUL GHERGHESENILOR (II)	
Predică la Duminica a 23-a după Rusalii (<i>Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor</i>),	
32. ÎNVIEREA FIICEI LUI IAIR	
Predică la Duminica a 24-a după Rusalii (<i>Învierea fiicei lui Iair</i>),	
33. SAMARINEANUL MILOSTIV (I)	
Predică la Duminica a 25-a după Rusalii (<i>Pilda samarineanului milostiv</i>),	
34. SAMARINEANUL MILOSTIV (II)	
Predică la Duminica a 25-a după Rusalii (<i>Pilda samarineanului milostiv</i>),	
35. BOGATUL CĂRUIA I-A RODIT ȚARINA (I)	
Predică la Duminica a 26-a după Rusalii (<i>Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina</i>),	
36. BOGATUL CĂRUIA I-A RODIT ȚARINA ȘI INTRAREA IN BISERICĂ A MAICII DOMNULUI (II)	
Predică la Duminica a 26-a după Rusalii (<i>Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina și Intrarea în Biserică a Maicii Domnului</i>),	
37. PILDA CELOR POFTIȚI LA CINĂ ȘI SĂRBĂTOAREA SFÂNTUL SPIRIDON	
Predică la Duminica a 28-a după Rusalii (<i>a Sfinților Strămoși după trup ai Domnului, Pilda celor poftiți la cină și Sfântul Spiridon</i>),	
38. CEI ZECE LEPROȘI	
Predică la Duminica a 29-a după Rusalii (<i>a celor 10 leproși</i>),	
39. DREGĂTORUL BOGAT (I)	
Predică la Duminica a 30-a după Rusalii (<i>Dregătorului bogat-păzirea poruncilor</i>),	

40. DREGĂTORUL BOGAT (II), SĂRBĂTOAREA SFÂNTULUI APOSTOL ANDREI (II)

Predică la Duminica a 30-a după Rusalii (*Dregătorul bogat-păzirea poruncilor și Sfântul Apostol Andrei*), ...

41. VINDECAREA ORBULUI DIN IERIHON

Predică la Duminica a 31-a după Rusalii (*Vindecarea Orbului din Ierihon*),

42. VAMEȘUL ZAHEU

Predică la Duminica a 32-a după Rusalii (*a lui Zaheu*),

III. PERIOADA TRIODULUI

43. VAMEȘUL ȘI FARISEUL

Predică la Duminica a 33-a după Rusalii (*a Vameșului și a Fariseului*),

44. FIUL RISIPITOR

Predică la Duminica a 34-a după Rusalii (*a Întoarcerii Fiului Risipitor*),

45. ÎNFRICOȘĂTOAREA JUDECATĂ ȘI DESPRE NEAM (I)

Predică la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (*a Lăsatului sec de carne*),

46. ÎNFRICOȘĂTOAREA JUDECATĂ (II)

Predică la Duminica Înfricoșătoarei Judecăți (*a Lăsatului sec de carne*),

47. IZGONIREA LUI ADAM DIN RAI (I)

Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din rai (*a Lăsatului sec de brânză*),

48. IZGONIREA LUI ADAM DIN RAI (II)

Predică la Duminica Izgonirii lui Adam din rai (*a Lăsatului sec de brânză*),

49. CANONUL CEL MARE – ultima parte –

Cuvânt în seara de Joi din prima Săptămână a Postului Mare la Canonul Sfântului Andrei Criteanul

50. VINDECAREA SLĂBĂNOGULUI DIN CAPERNAUM, SFÂNTUL GRIGORIE PALAMA

Predică la Duminica a 2-a din Post (*a Sfântului Grigore Palama; Vindecarea Slăbănogului din Capernaum*),

51. SFÂNTA CRUCE

Predică la Duminica a 3-a din Post (*a Sfintei Cruci; Luarea Crucii și urmarea lui Hristos*).....

52. VINDECAREA FIULUI LUNATIC ȘI BUNA VESTIRE (I)

Predică la Duminica a 4-a din Post (*a Sfântului Ioan Scărarul; a Vindecării fiului lunatic; Bunavestire*).....

53. VINDECAREA FIULUI LUNATIC. SFÂNTUL IOAN SCĂRARUL (II)

Predică la Duminica a 4-a din Post (*a Sfântului Ioan Scărarul; a Vindecării fiului lunatic*),

54. CUVIOASA MARIA EGIPTEANCA

Predică la Duminica a 5-a din Post (*a Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca*),

55. INTRAREA DOMNULUI ÎN IERUSALIM - Floriile

Predică la Duminica a 6-a din Post (*a Floriilor; Intrarea Domnului în Ierusalim*),

56. SFÂNTA ȘI MAREA ZI DE MIERCURI

Cuvânt la Denia zilei de Miercuri.....

57. SFÂNTA ȘI MAREA ZI DE JOI

Cuvânt la Denia zilei de Joi.....

IV. DUMINICI SPECIALE

58. DUMINICA DUPĂ ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI

Predică la Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci (*Luarea Crucii și urmarea Lui Hristos*).....

59. DUMINICA DINAINTEA NAȘTERII DOMNULUI

Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului (*a Sfinților Părinți după trup ai Domnului; Genealogia Mântuitorului*).....

60. DUMINICA DUPĂ BOTEZUL DOMNULUI.

Predică la Duminica după Botezul Domnului, (*Începutul propovăduirii Domnului*).....

V. PREDICI LA PRAZNICE ÎMPĂRĂTEȘTI

61. TĂIEREA ÎMPREJUR. ANUL NOU ȘI SFÂNTUL VASILE

Predică la Tăierea-împrejur cea după trup a Domnului, Duminica dinaintea Botezului Domnului și la Sărbătoarea Sfântului Vasile cel Mare,

62. BOTEZUL DOMNULUI

Predică la Botezului Domnului,

63. ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI

Predică la Întâmpinarea Domnului,

64. POGORÂREA SFÂNTULUI DUH

Predică la Pogorârea Sfântului Duh (Cincizecimea sau Rusaliile),

65. SFÂNTA TREIMIE

Predică la Sfânta Treime,

VI. PREDICI LA SFINȚI

66. SFÂNTUL SILVESTRU, IERARHUL NOSTRU

Predică la Sărbătoarea Sfântului Ierarh Silvestru și la Înainte-Prăznuirea Botezului Domnului.....

67. SFÂNTUL IOAN, ÎNAINTEMERGĂTORUL DOMNULUI

Predică la Soborul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul,

68. SFÂNTA CUVIOASĂ PARASCHEVA DE LA IAȘI

Predică la Sfânta Cuvioasă Parascheva.....

69. SFÂNTUL DIMITRIE, IZVORĂTORUL DE MIR

Predică la Sfântul Dimitrie Izvorâtoul de Mir.....

70. SFÂNTUL IERARH NICOLAE

Predică la Sfântul Ierarh Nicolae,

71. SFÂNTUL ARHIDIACON ȘTEFAN

Predică la Sfântul Arhidiacon Ștefan,

72. SOBORUL MAICII DOMNULUI

Predică la Soborul Maicii Domnului.....

VII. CUVÂNTĂRI OCAZIONALE

73. ACUM SLOBOZEȘTE....

Cuvânt rostit în cu prilejul pensionării.

74. RAZE PRIN ZĂBRELE

Cuvânt cu ocazia concertului „RAZE PRIN ZĂBRELE” susținut de corul Mănăstirii Diaconești, prilejuit de Anul comemorativ al Patriarhului Justinian și al apărătorilor Ortodoxeiei în timpul comunismului.

75. LA CEI 94 DE ANI

Cuvânt rostit cu ocazia aniversării a 94 de ani.

76. ZIUA NAȚIONALĂ A CINSTIRII MARTIRILOR DIN TEMNIȚELE COMUNISTE

Cuvânt rostit cu ocazia pomenirii martirilor din temnițele comuniste cu ocazia primei Zile naționale de cinstire a martirilor din temnițele comuniste

77. MONUMENTUL MARII UNIRI LA SĂBOLCIU

Cuvânt rostit cu ocazia sfințirii Monumentului Marii Uniri de la 1918 și Crucii Eroilor săbolceni din Primul și al Doilea Război Mondial, din Săbolciu, Bihor,.....